

Primapars

rāt. et hec omnia secundū pmissionē saluatoris apponuntur eis. Deniqz eorū plurimi forte si i aliquo necessarijs ad vsus corporis eguerint. nō ad humana p̄fugia sed ad deū versit: et ab ipso tanq̄ a patre p̄scētes que poposcerint ilico cōsequuntur. Tanta nanqz i eis fides est: que etiā mōtibus vt trāsserantur: valeat iperare. Unde et non nulli eorū irruptiones fluminis in perniciem vicinarū regionū cōcitatas orationibus represserūt. Et pede icedentes alvei eius profunda digressi sunt. immāesqz eius bestias peremerunt. Et plurima atqz immensa signa que a prophetis et apostolis antiquitus gesta fuerāt cōsumarūt vt dubitari nō debeat ipsorū meritis adhuc stare mūdus. Sed illud valde mirū est: euz semper optima q̄qz rara sint et difficilia: i illis tamē vtrūqz pariter conuenisse vt et numero immēsi sint et virtutibus icōparabiles. Sūt eniz et alij i suburbanis locis: alij per rura: plures autes et egregij p̄ heremuz dispersi: et velut quidaz celestis exercitus in p̄citu positus: atqz i tabernaculis degēs ad obediētiaz p̄ceptoz regi semper intētus: armis orationū pugnās: et scuto fidei ab inimico insidiante p̄tectus: regnuz sibi celeste cōquirūt. Sūt ergo ornatī moribz: quieti: lenes: trāquilli: et caritatis viculis velut quadaz germanitate constricti. Ad emulationē hō h̄rituz: certamē ingēs exercent et agones. Studet eniz vnusquisqz clemētior altero benignior: hic humilior. ille patientior inueniri. Si quis autē sapiētior ceteris fuerit: hic ita communis erga oēs et mediocris existit: vt s̄m mādatū domini omnū minim⁹ et oīuz seru⁹ eē videat. Quia ergo dei munere donatus mihi est: et videre eos: et interesse conuersatiōi eoz: et de singulis iā nūc q̄ ad memoriaz dñs reduxerit enarrare tētabo: vt hi q̄ nō vident eos in corpore: opera eoz discētes vitāqz eoz p̄fectaz lectionis indicio colligētes: ad emulationē facti operis inuitentur. et perfecte patiētie palmas requirant.

ExPLICIT prologus. **I**ncipit narratio de sancto Joanne egyptio heremita.

Primuz igitur tāq̄ vere fundamentum nostri operis ad exemplum bonorum omnium sumamus egyptium Joannem: qui vere etiam solus satis superqz sufficiat religiosus et deo deuotas mentes ad virtutum culmen erigere. et ad perfectionis vestigia cōcitare. Hunc enim vidimus in Thebaidis partibus i heremo: q̄ adiacet ciuitati Lyto: i rupe quadā mōtis ardui cōmanētē. Ascēsus ad eū difficilis: aditus monasterij eius obstruct⁹ et clausus: ita vt a quadragesimo etatis sue anno vsqz ad nonagesimuz: quē tunc gerebat: cum eum vidimus monasterij eius null⁹ intrauerit. Aduenientibz hō p̄ fenestrā se vidēdū p̄bebat: et i de eis vel verbū dei ad edificationē: vel si qua fuissent cōsolatiōis respōsa reddebat. Mulieruz tñ illuc nulla: nec ad cōspectū quidem ei⁹ accessit: sed et viri raro: et certis q̄busqz t̄pibus. Tellā sane hospitalē extrinsecus fieri permisit: in qua aduertentes e longinquis regionibus paululuz regerēt: ipse hō intrinsecus solus soli deo vacās: nō diebus nō noctibz a colloquijs dei et oratiōe cessabat: diuinuz illud et qd̄ super oēs mētē est: tota mentis puritate consecrans. Quāro enī se ab humanis curis et colloquijs sequestrabat: tāto illi vicinior et p̄pingor deus erat. In tāta deniqz mētis sue sinceritate p̄fecerat: vt nō solū eoz q̄ erāt sciētiam consequeretur a domino: verum et eozum que futura erant p̄sciētiam mereretur. Euidenter nanqz ei dominus p̄phetie gratiam contulit: ita vt non tantuz ciuibz et prouincialibus suis si forte percunctaretur futura p̄diceret: sed et imperatori Theodosio. vel quos belli exitus habiturus esset vel quibus modis victoriam caperet de tyrannis: sed et quot irruptiones passurus esset gentium barbararum sepe p̄dixerit. Quodam etiam t̄pē cū gēs ethiopum romanū militem circa cirencem: que prima ē ex ethiopicis partibus Thebaidis ciuitas: incurfaret: et strages plurimas nostrorum dedisset: p̄damaqz

duxisset: venienti ad se romano duci: et tu et vir
 tuenti agere cum eis eo quod exiguus ei erat
 militum numerus: et hostilis contra se innu-
 mera multitudo: Joannes statutum designans
 diei: perge inquit securus: die enim qua di-
 xi et hostem prosternes et spolia capies: predictum
 reuocabis. Quod cum fuisset impletum etiam
 apud augustum: quia carus acceptusque futu-
 rus esset predixit. **De** apud illum. prophetie
 gratia habebatur: ut magis hoc illorum qui
 percunctabantur suis meritis ascriberet.
Dicebat enim: non pro se bec: sed pro illis qui
 audiunt a domino pronuntiari. Aliud quoque
 per eum mirum valde dominus ostendit.
Tribunus quidam ad agendum militum per-
 gens venit ad eum: et obsecrare eum cepit: ut
 permitteret etiam coniuges suas venire ad
 se. **M**ulta namque eam dicebat pertulisse pi-
 cula ob hoc tantum ut faciem eius videret. **T**unc
 ille negat sibi in quantum moris fuisse videndi mu-
 lieres: et precipue ex quo in illius rupis se mo-
 nasterio conclusisset. **T**ribunus persistit ob-
 secrando et confirmando: quod nisi videret eum:
 esset sine dubio in multa tristitia peritura.
Antiquus iterum ac sepius eadem precaretur.
 et causam mortis euz sue coniugis confir-
 maret futuram: atque inde interitum vnde sa-
 lutem sperauerat accepturam. **T**unc fidem
 et importunitatem eius aspiciens senior: va-
 de inquit videbit me coniunx tua hac no-
 cte: non tamen veniet huc: sed in domo sua
 atque in lecto suo manebit. **P**ost hec verba ab-
 scedit vir: ambiguitate responsi in pectore
 suo versans. **Q**uod etiam coniungi nuntia-
 set: simili modo nihilominus etiam mulier sermo-
 nis incerto fatigabatur. **S**ed ubi somni tem-
 pus aduenit: adest homo dei per visum: et ad-
 sistens mulieri: fides inquit tua magna est o-
 mulier: et ideo veni desiderio tuo satisfacere:
 te tamen moneo: non ut faciem corpora-
 lem seruorum desideres dei: sed ut gesta et
 actus per spiritum contempleris. **S**piritus
 enim est qui viuificat: nam caro non prodest
 quicquam. **E**go autem non quasi iustus aut pro-
 pheta ut putas: sed pro fide vestra interces-
 si pro vobis apud deum: et concessit tibi orium
 morborum quos in corpore tuo pateris sa-

nitatem. **E**ris ergo ex hoc sana: et tu et vir
 tuus: et benedicetur domus vestra. **S**ed et
 vos memores estote beneficii a deo vobis
 collati: et timete dominum semper: nec amplius
 quam stipendiis vestris debetur aliquid requi-
 ratis. **S**ufficiat ergo tibi hoc quod vides me in
 somnis: et amplius non requiras. **F**ugilas
 autem mulier indicauit viro suo que vide-
 rat queque audierat: sed et habitum viri et vul-
 tum atque omnia signa eius exposuit. **S**uper
 que ammiratus vir eius regressus ad hominem
 dei gratias refert: et accepta ab eo benedi-
 ctione perrexit in pace. **A**lio quodam tem-
 pore prepositus quidam militum venit ad
 eum: cuius vxor grauida ab eo relicta est
 in domo sua. **A**t illa ipsa die: qua ille ad be-
 atum Joannem venerat: partum edens pe-
 riclitabatur. **T**unc sanctus homo dei: si sci-
 res inquit donum dei: et quia tibi hodie na-
 tus est filius: gratias ageres domino. **S**ed
 scito matrem pueri periclitatam: aderit ta-
 men dominus: et inuenies eam sanam. **S**e-
 stina ergo et redi in domum tuam: et intuen-
 es puerum septem dierum: et vocabis no-
 men eius Joannes: hic nutriatur in domo
 tua absque vlla contaminatione gentili se-
 ptem annis: quibus peractis trade eum mo-
 nachis erudiendus sanctis et celestibus di-
 sciplinis. **M**ultis preterea ad se venien-
 tibus siue provincialibus siue peregrinis:
 cum res poposcissent: occulta cordis eorum
 indicabat: et siquid forte peccati ab eis in oc-
 culto fuisset admissum secretius corripies
 arguebat: et ad emendationem ac peniten-
 tiam puocabat. **N**ili quoque fluminis siue
 abundantia aquarum siue penuria futura
 esset predicabat: sed et si forte ex offensa
 hominum: plaga aliqua et correptio a do-
 mino immineret: similiter premonerat. **E**t
 si quid cause esset pro qua introduceretur
 fames aut castigatio designabat. **S**ani-
 tates quoque et curas corporum ita depo-
 scentibus conferebat: ut omnem ex hoc
 iactantiam fugeret. **N**on enim permitte-
 bat ad se incommodates deferri: sed bene-
 dicens oleum dabat: ex quo peruncti sani-
 fierent: a quacunque infirmitate tenerentur.

Prima pars

Senatoris cuiusdam aliquando vxor excecata est: hec deprecabatur virum suum: vt eam perduceret ad hominem dei: Cui cum responderet vir suus: non ei esse moris videre mulierem: rogat vt indicaret ei talem modo imbecillitatis sue causam: et deprecaretur vt orationem faceret pro se: Cumque legationem pertulisset vir eius ad eius orationem et benedicens oleum mittit ad illam: Ex quo per triduum contingens oculos suos visus recepit: et deo gratias egit. **C**ed et multa eius sunt gesta: que narrare satis longum est. Unde omissis his iterum que auditu commperimus ad ea que oculis nostris conspeximus: veniamus. **S**eptem suum simul fratres comitantes: qui ad eum venimus: Cumque salutassent eum: omnique nos leticia suscepisset: et nunquam nostrum gratifice alloqueretur: rogatus a nobis orationem simul ac benedictionem dare. **H**oc enim moris est apud egyptios moachos: vt vbi aduenerint fratres: statim per orationem sibi inuicem federentur. **I**nterrogabat si quis in nobis esset clericus. **E**t vt omnes negauimus respiciens ad singulos: intellexit esse in nos quendam qui huius erat ordinis: sed latere cupiebat. **E**rat enim diaconus: et hoc propter unum solum: qui ei fidus erat: etiam ipsi itineris comites ignorabant. **V**isurus enim tales ac tantos viros humilitatis gratia celare voluit gradus sui honores: vt inferior haberetur in ordine his quibus se longe inferior esse meritis indicabat. **F**actus ergo **J**oannes vt eum vidit: equidem cum esset adolescentior ceteris digito ostendens eum: hic inquit diaconus est. **E**t cum adhuc negaret: apprehendens eius manu sua exosculatus est: et dicit. **N**oli fili negare gratiam dei: ne incurras pro bono malum: pro humilitate mendacium. **T**uendum namque est omni modo mendacium: siue pro malo: siue etiam pro bono proferri videatur: ga omne mendacium non est ex deo: sed sicut saluator dicit a malo est. **A**t ille his auditis quieuit: blandas namque eius correptiones equanimiter tulit: et cum orationem domino obtulisset: post finem vnus ex fratri-

bus nostris tertiano typo idest febre grauissime vexabatur: et rogabat hominem dei: vt ab eo curaretur. **Q**ui ait ad eum. **R**em tibi necessariam cupis abijcere. **V**t enim corpora nitro vel alijs huiusmodi liniametis abluuntur a sordibus: ita anime a languoribus alijsque huiusmodi castigationibus purificat. **E**t postquam de his nobis multa per doctrinam mysticam differuit: benedicens tamen oleum dedit ei. **Q**uo perunctus eger omnem continuo abundantiam fellis euomuit: et sanissimus redditus pedibus suis ad diuersorium rediit. **P**ost hec iubet officia erga nos humanitatis atque hospitalitatis expleri: et corporis curam geri. **I**pse vero sui negligens: nostri sollicitus erat. **I**am enim continuo visus et inungi consuetudine: nec recipere cibum nisi in vesperis poterat: et hunc exiguum. **E**rat autem attenuatus et aridi corporis: pro abstinentia. capilli eius et barba quasi ex langore nimio rara et tenuis: vt pote que nullus sufficiens cibus nutrirer: nec letior aliquis humor infunderet. **O**bseruabat enim tunc: cum iam nonagenarius vt supradiximus ageret etatem: vt nullum: vt paucis vtar verbis: per ignem paratum sumeret cibum. **I**gitur post hec hospitalitatis officia regressos ad se sedere nos iubet: et tunc de mum quidem: vnde uel cur aduenerimus inquiri: cum iam nos letos et omni cum gaudio tanquam notos proprios suscepisset. **C**umque respondissemus quod de hierosolymis ad eum utilitatis et profectus anime nostre causa venissemus: vt ea que olim ad auditum nostrum fama perulerat: ipsi nunc oculis nostris cerneremus. quomodo quidem tenacis solent inherere memorie: ea que oculus viderit quam que auris audierit. **T**unc beatus **J**oannes vultu placidissimo et quasi subridens ex abundantia leticie: hoc modo respondit ad nos. **M**iror inquit admodum dulcissimi pueri laborem vos tanti itineris suscepisse: cum nihil ad hec dignus in nobis videre possitis. **D**omines enim sumus humiles et exigui: nihil habentes in nobis quod vel expeti debeat vel mirari. **E**t tamen

etiam si esset aliquid in nobis secundum opinionem vestram: nūquid tale quale legitis in prophetis dei et apostolis? Qui utique ob hoc in omnibus dei ecclesiis recitant: ut exempla vite hominibus non de longinquis et peregrinis locis querantur: sed domi unusquisque et apud se habeat quod debeat imitari. Unde plurimum miror intentionem vestri laboris ac studii: quod profectus anime vestre causa: tātās superare regiones tātosque labores adire voluistis: cum nos eorumque pigritia desideriaque cōstringat: ut nec cellulas nostras pergere audeamus. Verū tamen quoniam putatis esse in nobis aliquid ex quo proficere debetis. Hoc primum vobis indicandus est. ut hoc ipsum quod venistis ad nos et tātū laborem videndi nos suscepistis. ne iactantiam alicui habeatis prospectum: ut non tam proficere ad animi virtutes quam proferre se et iactare unusquisque vestrum velit: pro eo quod viderit eos: quod apud alios ex auditu solo cogniti videant. **Grave est iactantie vitium et periculosus nimis. et quod de ipso etiam perfectionis fastigio deiecit animas: et ideo hoc vos primo omnium cauere volo. Est autē species mali huius duplex: quidem. Nonnullis enim accidit in ipsis statim in initijs cōversionis sue: cum parum aliquod vel abstinentie impenderit. vel pecunie in pauperes erogauerit: et cum de eis ita sentire debeāt: quasi quod impediret abiecerint. ita agunt et ita sentiunt: quasi eminentiores sint illis quibus aliquid elargiti sunt. **Alia vero est iactantie species: cum quis ad summam virtutes perueniens. non totum deo: sed suis laboribus ac studiis deputat: et dum ab hominibus gloriā querit: perdit eam quae a deo est: propter quod filii mei fugiamus omni genere iactantie vitium: ne forte incurramus eius lapsum: quem diabolus incurrit. Tunc praeter ea cordi nostro et cogitationibus precipua adhibenda est diligentia. **Obseruandū namque est: ne qua cupiditas. ne qua voluptas prava: ne quod desiderium vanum: et quod non est secundū deum radices in corde nostro defigat. **Ex huiusmodi enim radicibus continuo pulla-********

lant vage et inutiles cogitationes: et intantum moleste sunt: ut nec orationibus nobis cessent: nec in conspectu dei consistentibus: et precibus pro salute nostra offerentibus erubescant: sed rapiunt a nobis captiuam mentem: et cum corpore stare videamur in oratione: sensu et cogitatione euagamur et ducimur per diuersa. **Si quis ergo eum se putat renūciasse mundo et operibus diaboli: non sufficit in eo renūciasse ut possessiones et praedia ceteraque seculi negotia reliquerit: nisi etiam propriis vitiis renūciaverit: et inutiles ac vanas abiecerit voluptates. **Hec enim sunt de quibus apostolus dicit. **Desideria vana et nociva: quae mergunt hominem in interitum. **Hoc est ergo vere renūciasse diabolo et operibus eius. **Diabolus enim per alicuius vitij occasionem et prave voluptatis aditum irrepit in cor nostrum quia vitia ex parte illius sunt: sicut virtutes ex deo sunt: si ergo sint vitia in corde nostro: cum venerit princeps eorum diabolus quasi proprio auctori dāt locus: et introducunt eum velut ad possessionem suam. **Et inde est quod nunquam huiusmodi corda pacē habere possunt: nunquam quietes: sed semper cōturbantur: semper terrentur: et nunc vana leticia: nunc inutili tristitia deprimunt. **Habent enim intra se habitatorē pessimum: cui introeundi ad se locum per passiones suas et vitia fecerunt. **Contra hoc mēs quae uere renūciavit mundo: hoc est: quae abscidit et amputauit a se omne vitium: et nullum introeundi ad se diabolo reliquit aditum: iracundiam cohibet: furores reprimit: mendacium fugit: execratur inuidiam: et non solum non detrahens: sed ne malum quidem sentire aut suspicari de proximo suo patitur: quae fratris gaudia sua dicit et tristitia eius suam tristitia deputat. **Quae bec ergo et horum similia obseruat mens spiritui sancto aperit in se locum. **Qui cum ingressus fuerit et illuminauerit eam: semper ibi iam gaudia: semper leticia. semper caritas: patientia longanimitas: bonitas. et omnes qui sunt fructus spiritus oriuntur. **Et hoc erat quod dicebat dominus in euangelio. **No-************************

Prima pars

potest arbor bonā malos fructus facere: neque arbor mala fructus bonos facere. **E**x fructibus enim probatur arbor et cognoscitur. **S**unt autem nonnulli qui uidentur seculo renunciaſſe et curam nō adhibent ad mundiciam cordis neq; ut uitia et paſſiones refecent ex anima ſua: mo reſq; componāt: ſ; hoc tantū student. ut uideant aliquos ſanctorū patrum. et audiant ab eis aliqua uerba. que narrantes aliis: glorientur ſe ab illo uel illo didiciſſe. **E**t ſicubi forte uel audiendo uel legendo parum aliquid ſciētie acquiſerit: continuo doctores fieri uolunt et docere. non ea que egerint: ſed que audierit et uiderint: deſpicientes ceteros. **A**ffectāt ipſi ſacerdotium. atq; immergere ſe conātur ad clericatum: neſciētes quia minoris cōdemnatiōis eſt: ſiquis ipſe uirtutibus polleat et alios tamen docere non audeat: q̄ ſi ipſe paſſionibus et uitiis p̄matur: et alios de uirtutibus doceat. **S**ic ergo filioli mei: neq; fugiendū omnimodis dicimus clericatum uel ſacerdotium: neq; rursus omnimodis expetendum: ſed danda opera eſt: ut uitia quideſ a nobis depellātur. et uirtutes animi conquirantur: dei autem iudicio relinquendum eſt: quem uelit: eſi uelit aſſumere ſibi ad miniſterium. uel ad ſacerdotium. **N**on enim qui ſeipſus igeſſerit: ſed quem dominus aſſumpſerit: ille probatus eſt. **M**onachi autē illud op^o eſt precipuum ut orationem puram offerat deo: nihil habens in conſcientia reprehēſibile: ſicut dominus dixit in euangelio. **C**um ſteteritis ad orationem. remittite fratribus ueſtris ſi quod habetis cōtra eos: ex cordibus ueſtris. niſi enim remiſeritis fratribus ueſtris: nec uobis remittet pater ueſter celeſtis. **S**i autem remiſeritis fratribus ueſtris: et uobis remittet pater ueſter qui in celis eſt. **S**i ergo mudo: ut ſupradiximus: corde aſtiterim^o ante deum: et liberi ab omnibus hiſ uitiis et paſſionibus que ſupradiximus: poterim^o in quantum poſſibile eſt: etiam deum uideret: et orantes oculos cordis noſtri in ipſum

dirigere: et uidere inuiſibilem mente non corpore: intellectu ſcientie: nō carnis aspectu. **N**emo enim ſe putet poſſe ipſam ſicut eſt diuinam ſubſtantiam contueri: ita ut ſpēm ſibi aliquam aut imaginē ſingat in corde corpoream: alicuius imaginis ſimilem. **N**ulla forma in deo cogitetur: nulla circunſcriptio: ſed ſenſus et mens: q̄ ſentiri quidē poſſit: et perſtringere mētis affectum: non tamē comprehendī aut deſcribi aut enarrari ualet. **E**t ideo oportet eſſi omni reuerentia et metu accedere ad eum. et ita in eum librare mētis intuitum: ut oē quicquid poſeſt ſplendoris: claritatis: fulgoris: maiestatis: mens humana conſpice re ſuper omnia eē euz ſentiat ſemper: et ſicut diximus ſi pura mēte fuerit: nec ullis praue uoluptatis ſordibus occupata. **E**t ideo in hoc maxime oportet operā dare eos: qui renūciare ſeculo: et deus ſequi uidentur: ſicut ſcriptum ē. **U**acate et cognoscite quoniā ego ſum de^o. **S**i ergo cognoueritis deum in quātū homini cognoscere poſſibile eſt: tunc demum etiam reliquorum que ſunt: ſcientias capiet: et miſteria dei agnoſcet: et quātū purior in eo fuerit mens tāto plura ei reuelat de^o: et oſtēdit ei ſecreta ſua. **A**micus enim iam efficiatur dei: ſicut illi quibus in euāgelio dicebat ſaluator. **I**am non dico uos ſeruos ſ; amicos: et omne quicquid petierit ab eo tanq̄ ab amico caro: preſtat ei deus. **I**pſe quoq; uirtutes angelice et cūcta myſteria diuina: tanq̄ amicum dei diligunt cum: et obſequūtur eius petitionib^o. **E**t hic eſt quem a caritate dei que eſt in **X**pō **I**hu: neq; mors ſeparat: neq; uita: neq; āgelis: neq; p̄ncipatus: neq; poteſtates: neq; alia creatura. **E**t ideo cariffimi quādoquidē hoc elegiſtis: ut deo placeatis: et ad caritatem eius pueniatis: date operā alieni effici ab omni iactantia: ab omni uitio animi: ab oib^o uelitiis corporalib^o. **U**elitias autem corporales nō ſolum illas putetis quib^o homines ſeculi fruunt^o: ſed abſtinenti uelitie credende ſunt quicquid pro cupiditate ſumpſerit: etiā ſi uile illud ſit. et quod

in usu esse abstinentibus solet. **A**qua de-
niq; ipsa vel panis si cuz cupiditate sumat-
tur. idest non vt necessitate corporis: sed
vt animi desiderio satisfiat: hoc etiam ab-
stinenti in delictibus vitii ducitur. **O**po-
tet enim in omnibus consuescere: animaz
vitio carere. **I**deo deniq; dñs docere vo-
lens animaz desiderijs z voluntatibus su-
is resistere: dicebat. **I**ntrate per angustaz
portaz: quia lata est z spatiosa via que du-
cit ad mortez: angusta autem z arta via ē
que ducit ad vitaz. **L**ata est ergo via ani-
me: cū qualicunq; desiderio suo satisfice-
rit: angusta vero est cum voluptatibus su-
is repugnat. **M**ultum tamen prodest ad
hoc obtinenda secretior habitatio: z cōuer-
satio solitaria: quia interdum per occasio-
nem aduentatium fratruz: z euntiu ac re-
deuntiu frequentiam: abstinentie z parsi-
monie frena laxantur: z per huiusmodi oc-
casiones venit paulanz in consuetudi-
nē z ysum delictiarū: z sic interdum etiam
perfectiam viri capiuntur. **I**deo deniq;
z **D**avid dicebat. **E**cce elongaui fugiens
z mansi in solitudine: expectabam eū qui
saluum me faceret a pusillo animo z tem-
pestate. **P**ostq; autē multa nobis san-
ctus **J**oannes de iactantie vitio alijsq;
q̄ plurimis vtiliter disseruit: ad vltimum
dixit. **R**etexaz autem vobis: quid etiam
nuper cuidam ex fratribus nostris accide-
rit: vt cautiorez vos precedentia exēpla
constituant. **E**rat quidam apud nos mo-
nach⁹ i hac vicina heremo cōmanēs: cui
habitaculuz spelunca erat: vir summe ab-
stinentie: quottidianum victuz labore ma-
nuuz querēs: in orationibus die noctuzq;
persistens. cunctisq; animi virtutibus flo-
rens. **S**ed hic letis successibus elatus: cō-
fidere quasi i profectibus suis cepit: z nō
deco torum: sed sibi metipsi quod profice-
rat deputare. **H**anc autem eius intuens
animi presumptionem tentator: continuo
accedit: z laqueos parat. **Q**uadā nanq;
die ad vesperam: fingit specie decore mu-
lieris oberrantis per heremuz: que velut
fessa post nimium laborē accedēs ad ost-

um spelunce monachi se lassabundam si-
mulans ac fatigatam intrinsecus semet-
ipsam proiecit: atq; aduoluta genub⁹ vi-
ri vt miseretur exorat. **N**ox enim me in-
felicem inquit in heremo latitantez com-
prehendit: iube me requiescere in angu-
lo cellule tue: ne forte efficiar nocturnis
bestijs preda. **A**t ille primo miserationis
obtētu: recepit eā itra spelūcā: regres q̄ ei
causa erradi p heremū fuerit. **I**lla causaz
fingit satis accurate: z iteriz vena bla-
dimētoz atq; illecebre virus p oēs textū
narrationis interferit: nūc se misandam:
nūc etiā defēsiōe dignā ostēdēs: elegātia
z suauitate sermonis inclināt animū bo-
minis: z i affectū sui illecebroso amore de-
flectit. **H**ic iā inē blādiora colloqa ioc⁹ ri-
susq; miscntur: manus etiā pcar ad men-
tuz barbāq; quasi veneradi specie p̄dit.
tuz ho palpare ceruicē molli⁹: collūq; le-
nigare. **Q**uid multa? **A**d vltimū captiuū
ducit militē xp̄i: Continuo eniz p̄urbari
intra semetipsū: z libidinis fluctibus
estuarē cepit nequaq; labor p̄teritor: ne-
quaq; p̄fessiois ac p̄positi sui memor. **P**a-
cificū cū cordis sui cupis: etiā: z intra ar-
chana cogitationū suaz sedus cū falsa cu-
piditate cōponit. **I**ncliat stult⁹ latera sua
z efficit sicut equ⁹ z mul⁹ q̄b⁹ n̄ ē itellect⁹.
Atq; vbi obscenos iā cōabaf inire p̄plex⁹
illa vltimū teterrimū dire vocis emittēs
ymbra vt erat tenuis: p man⁹ āplectentis
elabit: ipm q̄z dedecorosis motib⁹ inanes
auras sectātez: fedissima cū irrūsiōe dese-
ruit. **T**ūc p̄terea multitudo demonū i ae-
re ad hoc ipm spectaculū gregata: clamo-
re igētū: cū cacbinno exprobratiōis eleua-
to o igētū monache mōache q̄ te vsq; ad ce-
lū extollebas: quō dimersus es vsq; i iher-
nū. **D**isce q; qz q se exaltat: humiliabitur.
Tūc ille velut amēs effect⁹: z deceptiōis
sue pudorē n̄ ferēs: graui⁹ a semetipso dōi-
pi. q̄ fuerat a demonib⁹ deceptus. **T**um
enī d̄buisse reparare semetipsz: z renoua-
re certamē: ac satisfactione sui lachrymis
z humilitatis fructib⁹: priozis elatiōis cul-
pam delere: hoc nō faciens sed desperans

Prima pars.

semetipsum sicut apostolus dixit tradidit
omni impudicitie et iniquitati: regressus
est enim ad vitam secularem: preda de/
monum factus. **R**efugit namque conspe/
ctus omnium sanctorum: ne quis posset
eum salutaribus monitis de precipitio re/
uocare. **S**i enim reddere semetipsum pri/
ori vite et abstinentie voluisset: recupear/
set sine dubio et locum et gratiam. **D**e/
nique audite quid et de alio viro gestum
sit: similiter quidem temptato: sed non si/
mili exitu temptationis effuso. **F**uit quidam
vir in hac proxima ciuitate vitam turpis/
simam per omne facinus ducens: ita ut
opinatissimus in flagitiis haberetur. **D**ic/
aliquando dei miseratione compunctus
ad penitentiam conuertitur: et intra sepul/
chrum se quoddam concludens priorum
scelerum pollutiones. lacrimarum fon/
tibus diluebat: diebus ac noctibus in fa/
ciem prostratus: et nec alleuare quidem
ausus oculos ad celum: neque voces emit/
tere: et nomen dei nominare: sed in folis ge/
mitibus et fletibus perdurabat: et tanquam
uiuens sepultus de inferno iam quodam/
modo mugitus cordis gemitumque redde/
bat. **C**umque in his posito eo septimana
transisset: noctu ueniunt ad eum demo/
nes in sepulchro clamantes: et dicentes.
Quid est hoc quod agis o impurissime et fla/
gitiosissime? posteaque omnia spurcicia omnia in/
puritate satiatus es nunc vis castus et re/
ligiosus procedere. et posteaque consenuisti
in sceleribus: nec iam sufficiunt vires ad
facinorosa delenda: nunc christianus vide/
ri vis: et pudicus et penitens: quasi vero ali/
us tibi iam ullus possit dari locus satiatio
in malis: nisi ille qui tibi nobiscum debet.
Unus ex nobis es: alius iam esse non po/
teris. **R**edi ergo magis: redi ad nos: et quod
superest tibi tempus: in perfructuanda volu/
ptate non perdas: preparamus abundan/
tes delicias. preparamus scorta nobilissi/
ma et cuncta alia que florem tibi possint
reparare gratissime iuuentutis. **Q**uid te/
metipsum vasis et inanibus officis cruciatibus?
quid temetipsum ante tempus supplicij

trahis? **Q**uid enim aliud eris passurus
in inferno: nisi hoc quod nunc tibi ipsi con/
citas? **S**i te pena delectat expecta paulu/
lum et inuenies paratam: nunc interis fru/
ere muneribus nostris: que dulcia semper et
grata duristi. **N**ec et huiusmodi plura
exprobrantibus eis: ille iacebat immobilis:
nec auditum quidem suum conuertens ad
eos: nec ullum penitus sermonem respon/
dens. **C**umque illi sepius et eadez repeteret
et alia duriora: nec ille omnino moueretur:
in furorem prolapsi demones: ubi vide/
runt verba contemni: verberibus eum
aggressi sunt: multisque supplicijs excrucia/
tum seminecem reliquerunt. **N**ec tamen
in tot tantisque cruciatibus moueri saltem
potuit a loco: in quo orationis causa iacu/
erat. **P**ostera die quidam suorum requi/
rentes eum humanitatis duntaxat gratias
inueniunt penis incredibilibus effectum:
et causam percunctantes eum didicissent:
rogabant ut cure gratia reportari se ad/
domum propriam pateretur. **A**bnegat: et
in eodez permanet loco. **T**unc vero et se/
quenti nocte repetentes demones: graui/
oribus eum verberibus cruciabant. **S**ed
nec sic quidem moueri voluit a loco: me/
lius esse dicens mortem subire quam ultra de/
monibus obedire. **N**ihilominus tertia no/
cte multitudo conuenit demonum: et absque
ylla miseratione irruentes in eum: omnibus
penis cruciatibusque conficiunt. **C**umque iam
corpus defecisset in supplicijs: extremus
tamen spiritus obfistebat imperio demo/
num. **Q**uod ubi impij peruiderunt. excla/
mantes voce magna: vicisti inquit vici/
cisti: et mox velut virtute quadam celitus
fugati: precipites abscedunt: nec ultra ei
quicquam sue artis aut sceleris intendunt.
Ipse vero intantum virtutibus animi per/
fecit: et ita ornatus moribus effectus est ac/
totius diuine gratie gloria repletus: ut
omnis hec regio quasi e celo cum lapsum
videret: et unum esse ex numero crederet
angelorum: omnes penes simul atque vno ore
dicentes: hec est mutatio dextere excelsum.
Quanti exemplo eius iam semetipsum despe/
ctus

rauerant: rursus p penitentia ad spem salu-
ris regressi sunt: z emedatione sui quaz pri-
us desperauerat: psumperunt: quati ammi-
ratione eius de ipso iam iferno peccato/
rum retracti sunt: z ad virtutis indolez re-
parati: Illo naqz tanta immutatione con-
uerso: omnibus omnia visa sunt possibilis
Non solum autem emendatio mozum flo-
rebat in eo z assumptio virtutum: verum
z gratia dei plurima ei collata est. Signa
enim z prodigia que ab eo facta sunt qua-
tum apud dominum haberet meritum te-
stabantur. Sic humilitas z conuersio bo-
noz omnium materiam preberet: elatio ve-
ro z desperatio interitus z mortis est ca.
Ad esugiendum vero periculi lapsus
z conquirendam dei gratiam: atqz ipsius
diuinitatis euidentioz noticiam capie-
dam: plurimum prodest secretioz conuersa-
tio: z heremi interioris habitatio. Quod
vos non tam verbis qz rebus ipsis z ex-
pulis melius docere puto. Sicut quidaz
monachus qui in heremo hac que pre ce-
teris interior est: habitabat. Die cum plu-
res annos in abstinentia perdurasset z p-
uectus tempore prope iam ad senilem ve-
nisset etatem: omni virtutum flore adoz-
natus: ac totius continentie magnitudine
sublimatus. Qui cum in orationibus et
hymnis sedule deo deseruieret: tanqz me-
rito militi suo dominus remunerationes
parat: vtpote qui in corpore adhuc posse
instar angelozum incorporee vite officijs
funderetur: dignum iudicans annonam
celestem prebere ei in deserto: qui celeste
regem peruigilibus prestolabatur excubi-
is: vt digne frueretur celestibus alimoni-
is. Volens ergo deus etiam in hoc seculo
remunerare eius fidele propositum: ad
prouidentie sue sollicitudinez quottidiani
victus eius renocat curam. Ut enim cibi
vlum poposcisset nature necessitas: ingre-
diens speluncam suam: inueniebat men-
se panem superpositum: mire suauitatis:
miriqz candoris. Ex quo reffectus: z grati-
as diuine prouidentie referens: rursus ad
hymnos z orationes conuertebatur. Ad

quem multe etiam reuelationes: multeqz
de futuris rebus: a deo premonitiones si-
ebant. In his ergo talibus ac tantis profe-
ctibus positus: quia gloriari quasi de me-
ritis suis cepit: z celestis beneficii munus:
vite sue meritū duxit. Continuo subintrat
eum parua quedam defidia animi: tam
parua quam nec posset aduertere. Post
hec creuit maior negligentia: ita vt tardi-
or iam fieret ad hymnos: sed ad orationez
pigrius surgeret. Psalmi quoqz ipsi no ca-
qua prius vigilantia ab ipso canerentur.
sed vbi parum quid exhibitum fuisset soli-
ti ministerij: anima eius quasi nimio labo-
re fatigata requiescere festinabat: quia se-
sus eius reprobus effectus: de sublimiozi-
bus ad inferiora corruerat: z cogitatio des-
sue per diuersa eum precipitia rapiebant.
Erat enim iam in corde eius clandestina
quedam: z turpis ac nefanda cogitatio: co-
suetudo tamen prior velut si decursus aq-
etiam cessante remigio adhuc priore impe-
tu nauigium ferat: ita z vetus institutio ad
consueti hominez officia trabebat: ob qua
causaz z adhuc stare in suo statu videbat.
Die ergo cum post orationes cibum solitū
requisisset ad vesperam: ingressus locū: i q
refici consueuerat: inuenit solitum panem
mense superpositum: ex quo reffectus: ni-
hil de eozum que in corde suo versabant
emendatione curauit: neqz immutationis
sue damna persensit: sed spernendo mini-
ma paulatim se casurum non intellexit.
Interea cum graui iam libidinis incēdio
stimularetur: z inflamatus turpi concupi-
scentia raperetur rursus ad seculum: illa
interim die cohibuit se: z solita hymnozuz
z orationum ministeria ex more persoluit:
atqz ingressus vt cibum sumeret panem
quidem inuenit mense superpositum: sed
aliquantulum sordidiorē. Admiratus
est et tristis effectus: intellexit qz ipsum
respiceret hoc genus monstri: tamen cibo
sumpto reffectus est. Post in diem tertiu
replicatis yrgeri stimulis cepit. occupaue-
rant enim cogitationes eius quasi iam p-
sentis z secum posite: secumqz accumben-

Prima pars

tis imago mulieris: quas et complecti sibi videbatur: et ad turpes usus habere substratam. Processit tamen et sequenti die ad solita psallendi et orandi officia: sed stabat vagus oculis: et mente captiuus. Cumque solito ingressus ad vesperam requireret cibum: panem quidem inuenit super mensam: sed sordidissimum ac aridissimum: et quasi muribus vel canibus vndique corrosium. Tunc ille ut hoc vidit ingemuit: et lachrymas fudit: sed non ita ex corde nec ita verberes: quod possit flammam tantum ignis extinguere. Verum tamen sumit cibum: sed neque qualem consuueerat neque quantum solebat. Tum interim cogitationes eum tanquam cobors barbarica eum vndique circumvallat: et omni ex parte in eum tela iaculantur: ac vincit eum captiuumque eum ad seculum trahunt. Exurgens ergo: cepit iter agere noctu per heremum: et tendere ad ciuitatem: sed ubi dies facta est: ciuitas quidem adhuc longe aberat. Ipse vero eum rapidissimo estu torqueretur et fatigaretur in heremo vndique versus: considerare oculis cepit et regrere: sicut ubi esset in vicino monasterium. Et cum respexisset fratrum quorundam cellulam: tenebat illuc: ut apud eos requiesceret. Quae ubi adesse sensere serui dei: continuo praecurrunt in obviam: et velut angelum dei excipientes adorant: pedes lauant: ad orationem inuitant: mensam ponunt: atque omnia secundum duxinum mandatum complent caritatis officia. Verum ubi refectus est: et paululum requieuit: ex more quasi ab eruditissimo patre ceperunt verbum edificationis expetere ac monita salutis interrogare. Interrogare quoque eum quomodo quis diaboli laqueos possit effugere: aut si quando turpes iniecerit animo cogitationes: quomodo depelli possint et abijci. Tum ille ut compulsus: est monita fratribus dare: et salutis eos viam docere: ac de insidijs demonum quas seruis dei intendunt: facere sermonem: illos quidem plane et sufficienter docuit: sibi vero ipsi stimulos concupiscentiae infixit: et in semetipsum regressus ait. Quomodo ego alios moneo et ipse decipior: aut quomodo

alios corripio qui metipsum non emendo? Age ergo miser: facito ipse prior que facere alios doces. Tumque huiusmodi increpationibus yteretur aduersus semetipsum: et intellexisset se miserabiliter supplantatum. Tale dicens fratribus: continuo se cursu rapidissimo in heremum dedit: et ad speluncam de qua discesserat: redijt prosternens se domino in oratione dicens. Nisi dominus adiuuisset me: paulominus habitasset in inferno anima mea. Et iterum: paulominus sui in omni malo: et paulominus consumauerunt me in terra: In hoc vero completum est quod ait scriptura. Frater fratrem adiuuans exalabitur: sicut ciuitas munita et fortis. Post haec ergo permansit omni vita sua in luctu et lachrymis: videns diuinitus sibi concessum celestis mensae beneficium perdidisse: cepit enim in labore rursus et sudore vultus sui manducare panem suum. Concluserat autem se intra speluncam: atque in cilicio et cinere siticens: tantum lugens fletusque permansit in orationibus: donec assistens ei angelus domini diceret ad eum. Suscepit dominus penitentiam tuam et reprobatus est tibi: sed caue ne ultra elatus decipiaris. Venient ad te autem fratres quos tu ipse docuisti deserentes tibi benedictiones: quas suscipere ne recuses: et sumens eum eis cibum age gratias deo tuo. Haec autem locutus sum vobis filioli mei: ut sciretis quanta sit in humilitate firmitas et claritudo ruina maxima. Ideo denique et saluator non ster primam beatitudinem de humilitate docuit: dicens. Beati pauper spiritu quoniam ipse est regnum celorum: simul huiusmodi exemplo discentes: ut cautiore sitis ne a demonibus in cogitationum subtilitate seducamini: propterea enim et forma huiusmodi in monachos obuia: ut si quis ad eos veniat siue vir ille seu mulier sit: siue senex siue iuuenis: siue ignotus siue notus: ante omnia et oratio fiat: et nomen domini iuocetur: quod si fuerit aliquid transformatio demonum: continuo oratione sancta dissipabitur. Si vero in cogitatione vestra suggererit ipsi demones aliquid vnde laudari debeatis et extolli: non accersatis eis: sed tunc magis vosmetipsos humiliate in

aspectu domini: et pro nihilo ducite: euz vo
bis illi aliquid de sectanda laude suggesse
runt. Denique etiam me frequenter demo
nes noctibus seduxerunt: et neqz ozare me
neqz requiescere permiserunt: fantasias
quasdam per noctem totam sensibus meis
et cogitationibus suggerentes. Mane ho
velut quadam illusionem: prosternebant se
ante me dicentes. Indulge nobis abba
quia laborem tibi incussimus tota nocte.
Ego autem respondi ad eos. Discidite a
me omnes qui operamini iniquitatem: et
non tentetis seruum domini. Et vos ergo
filioli quietem silentiumqz diligite: et scien
tie operam date: atqz exercete vosmet
iplos vt frequenti collatione mentem ve
stram puras exhibeat: deo: ne orationes
vestre impediantur apud dei. Quis ete
nim illi bonus opus agat: et sit in illis pro
babilis conscientia: qui inter seculares po
siti: exercetur in operibus bonis: et occu
pant semetiplos actibus religiosi et san
ctis: vel hospitalitatem sectando: vel cari
tatis ministerijs obsequendo: vel miseri
cordias ac visitationes aliaqz huiusmodi
opera explendo: in quibus alijs quidem
boni semper aliquid conferant: semetiplos
tamen castos seruent. Sunt ergo et isti
probabiles et valde probabiles: qui in bo
nis actibus placet deo: et sunt operarij in
confusibiles mandatorum dei: sed tamen
hec omnia terrenos habent actus: et erga
materias corruptibiles geruntur. Qui
vero in exercitio mentis desudat: et spiri
tales intra semetipsum excolit sensus: longe
illis superior iudicandus est. Locum naqz
intra semetipsum preparat vbi spiritus san
ctus habitet: et obliuionem quodammodo
capiens terrenorum: sollicitudines gerit:
de celestibus et eternis. Constituit enim se
metipsum semper ante conspectum dei: et
omnes presentium rerum sollicitudines
post tergum iaciens: solo diuini desiderij co
lore constringitur: et ideo in laudibus dei
positus: et hymnis et psalmis die ac nocte
non poterit satiari. Hec et multa alia his
similia beatus Joannes per triduum con

tinuo loquens ad nos animas nostras re
fecit et innocavit. Ut autem cepimus vel
le ab eo proficisci: datis nobis benedictio
nibus: pergite inquit i pace o filioli: hoc ta
men scire vos volo: qz hodierna die victo
rie religiosi principis Theodosij alexan
drie nunciate sunt de Eugenio tyranno.
Necesse est autem et ipsum Theodosium
non multo post: propria morte vitam fini
re. Cumqz profecti ab eo fuissimus: hec
ita gesta esse ad fides comperimus: vt ipse
predixerat. Post dies autem paucos inse
cuti sunt nos quidam fratres: annuncian
tes nobis qz ipse sanctus Joannes i pace
quieuerit. Obitus autem ipsius talis qui
dem fuerat. Per triduum inquit nullum
ad se introire permisit: et positus genibus
in oratione reddidit spiritum: atqz ita per
rexit ad dominum: cui est honor: gloria: laus
et imperium: in secula seculorum amen.

Explicit vita beati Joannis egyptij.
Vita et gesta sancti Theodosii abbatis: cui di
uinitus collata est literarum scientia:

Tridimus et alius ^{apud} The
baidem venerabilem virum. Theodosii
nomine: hic multorum erat monasteriorum
pater: qui habitu ipso honoris videbatur
angelici: nonaginta iam agens etatis an
nos: barba plixa et claritatis canicie splen
dida: vultu et aspectu ita letus: vt plus ali
quid habere quam in hominis natura est visio
ipsa videretur. Hic prius in vltima here
mo plurimis abstinentie laboribus exer
citatus: postremo i vicino vrbs loco mo
nasterium instituebat. In adiacentibus autem
habitationis sue locis: diuersi generis arbo
rum siluas ipse se platania ponendo conuenit
in quibus vt nobis a plurimis sanctis pa
tribus affirmatum est: ante illius aduentum
nullum omnino virgultum fuit. Ob hoc
autem plantauit hanc siluam: vt fratres quos
inibi congregare cupiebat non haberent
necessitatem ligni gratia longius euagandi:
habens curam et in his que ministerio
corporis necessaria sunt: sed precipue salu
tis eorum ac fidei. Ipse tamen cum esset

immouant

Prima pars

in heremo: herbis pascebatur et radicibus quibusdam: et hec ei dulcia videbantur: Aquam vero si quando inuenisset bibebat: orationibus et hymnis occupans omne diei tempus ac noctis. **U**t autem ad maturam peruenit etatem: apparuit ei angelus dei in heremo per visum dicens. Eris in gentem magnam: et multus tibi populus credetur: et erunt qui per te saluandi sunt multa milia hominum. **Q**uanto scilicet autem in hac vita positus conuerteris ad salutem: super tantos principatum accipies in futuro: et nihil verearis: nunquam enim aliquid tibi deerit eorum que ad usum corporum requiruntur: quotiens hec poposceris a deo. **H**ec cum audisset: ad vicina loca accedit: et primo solus sub paruo tugurio quod sibi ipse construxerat habitare cepit: oleribus compositis vescens: solis: interdum etiam post continuata ieiunia. **L**itteras primo ignorauit. **C**um autem de heremo ad hec que supradiximus viciniore habitaculis loca accessisset: data est ei diuinitus gratia: et cum a fratribus oblatus ei fuisset codex: quasi olim iam sciens litteras legere cepit. **C**ollata est ei et aduersus demones etiam virtus: ita ut multi ex his quos urgebant demones etiam inuicti ad eum raperentur: protestantes summo cum clamore de meritis eius. **S**ed et alias quam plurimas sanitates: operabatur. **C**ongregabantur interim ad eum plurime multitudines monachorum: inter quos cum etiam nos aduenissemus: visis nobis letissimus redditur. **C**umque salutans nos orasset more sibi solito pedes hostium propriis manibus lauit: et docere nos ex scripturis: que ad edificationem vite ac fidei pertinent: cepit. **E**rat enim ei docendi gratia a deo collata. **C**um itaque plurima nobis scripturarum capitula sapienter disseruisset: rursus ad orationem conuertebatur. **C**onsuetudo autem erat ei non prius corporalem cibum sumere: quam spiritalem christi communiōem acciperet. **Q**ua percepta: post gratiarum actionem adhortari nos etiam ad reficiendum cepit: ipse tamen sedens nobiscum nunquam cessa-

bat aliquid de studiis spiritualibus commone-
Narrabat ergo nobis tale aliquid. **S**cio inquit homines quedam in heremo per tres continuos annos nullum sumpsisse terrenum cibum: angelus enim domini tertia quaque die escam deferrebat ei celestem. **E**t hec ei cibus erat et potus. **E**t iterum scio huiusmodi homines ad que venerunt demones in specie celestis militie: et habitu angelorum: currus igneos agentes: plurimo apparatu: tamquam magnum aliquem regem deducentes: istis qui ceteris ut rex haberi videbatur: dicebat ad eum. **I**mplesti omnia o homo: superest tibi ut adores me: et transferam te super Deliam. **S**ed monachus hec audiens: dicebat in corde suo. **Q**uid est hoc? **Q**uotidie ego saluatore qui est rex meus adoro: hic si est ille: quomodo a me hoc posceret: quod idem in se facere sciret? **E**t post hec respondit ad ipsum. **E**go habeo meum regem quem quotidie sine intermissione adoro: tu autem non es rex meus. **E**t continuo mimicus ad hec verba nunquam comparuit. **U**erum hec ille quasi de alio nobis narrans sua gesta sub alterius persona memorabat. **P**atres tamen qui aderant: ipsi nobis affirmabant: quod ipse esset qui hec vidisset et audisset. **E**rat enim hic magnificus pater: qui inter cetera bona etiam hoc prestabat aduenientibus fratribus: et cum ipso habitare volentibus: quod faciebat conuocari fratres qui secum erant et in una die aduenienti fratri cellulas edificabat: **E**t erat in hoc opere magna alacritas fratrum. **U**noquoque eorum festinante: lateres conuehere: aut lutum porrigere: aut aquam infundere: aut ligna deferre. **U**bi vero perfecta fuisset ipse eam omnibus vestibus: vel necessariis instructam tradebat fratri: hic aliquando eorum falsus quidam frater ad se uenisset: et ut videretur nudus vestimenta sua occultasset: arguit eum coram omnibus: et in medium que occulta uerat protulit: et ita pertinere omnes ut de reliquo nemo auderet coram ipso fallere. **T**anta in eo erat virtus animi: et tanta diuine gratie magnitudo: quas abstinentie labore et fidei puritate quesierat. **M**u-

Prima pars

quā innumere multitudines vt supradiximus i illa vrbe habēt: Regrentes enī a sancto episcopo loci ipsius viginti milia virginum: et decem milia monachorum inibi haberi comperim⁹. Quorum omnium affectum erga nos et honores quē exhibebāt vobis exponere nec sermo sufficit: nec verē recūdia permittit: quomodo pallia nostra sciderentur: vnoquoque nos sibi rapiente: et ad se adducere cupiente. Vidimus quoque ibi plurimos sanctorum patrum diuersas dei gratias habētes: alios in verbo dei: alios i abstinētia: alios i signis et virtutibus ministrantes. **De sancto Theone** qui triginta annis silentij habuit obseruationē.

Vidimus et alium ^{nō lō} ^{ab vrbe ad eā partē q̄ mittit} ad heremū: nomine Theonē viz sc̄m̄ i tra cellulā suāz clausum et solitariū: qui p̄hibebatur triginta annis silentij habuisse cōtinentias: quique tam multas virtutes faciebat vt propheta apud illos haberetur. Conueniebāt namque ad eum per dies singulos infirmorum plurima multitudo: ad quos ille per fenestraz manum proferens: et vniuscuiusque capiti superponens: ac benedicēs eos: sanos ab omni egritudine remittebat. **P**ic etiaz ipso visu tam venerabilis erat: tantāque reuerētia gerebat in vultu: vt inter homines āgelus viderēt: ita letus oculis: et plen⁹ totius gratie apparebat. **Q**uic cum ante paruum tempus vt comperimus noctu latrones superuenissent: aurum se apud eum inuenturos sperantes oratione sola ita vinxit vt foribus eius affixi mouere se omnino non possent. **P**ane vero cum ad eum turbe solito conuenissent et viderent ad ianuās eius latrones: volebant eos igni tradere: **A**t ille rerum necessitate compulsus: vnum ei solum locutus est vbum: **S**inite inquit istos abire illesos: alioquin gratia a me fugiet sanitarum. **P**opuli autem vt audierūt hec: cōtradocere non audētes: dimiserūt eos. **L**atrones hō vidētes quod secum gestum ē: abiecta scelez

voluntate: preteritorum malorum penitentias gerētes: ad monasteria vicina confugerūt atque ibi emēdationis vite formā modūque suscipiūt. **E**rat autem supradictus vir eruditissimus: nō solum egyptiorum et grecorum lingua: sed etiam et latinozum: vt et ab ipso et alijs qui ei aderāt didicimus. **S**ed et ipse releuare cupiēs et consolari peregrinationis nostre labores: in tabula scribens ad nos gratiaz doctrinamque sui sermonis ostendit. **E**rat autem ei cibus absque ignis opere. **D**icebant autem quod et noctibus ad heremum progrediens: comitatu p̄teretur plurimo heremi bestiarum. **I**pse vero hauriens aquam de puteo suo et prebens eis pocula: obsequij earum remunerabatur laboribus. **P**rius autem rei manifestum dabatur indicium: quod vestigia bubalorum caprarumque et onagrorum: circa eius cellulam plurima deprebendebantur. **De sancto Appollonio** confessore et virtutibus eius.

Vidimus et aliū sanctum virum nomine Apollonius apud Thebaidam in finibus Thermopolis: ad quam ciuitatem saluatorem cum Maria et ioseph de iudee finibus venisse tradunt: secundum prophetiam Esaię dicentis. **E**cce dominus sedet super nubem leuem: et veniet in egyptum: et commouebuntur manufacta egyptiorum a facie eius et cadent in terram. **V**idimus ergo ibi etiā et templum ipsum in quo ingresso saluatore corruisse omnia idola in terram et comminuta esse memorabantur. **V**idimus ergo supradictum virum in vicino heremo: sub monte quodam habentem monasteria. **E**rat enim pater monachorum circiter quingentorum et famosissimus in omnibus Thebaide finibus habebatur. **O**pera enim magna erant ei: et virtutes multas signaque plurima et prodigia faciebat p̄ eum deus. **A**pueritia namque in abstinentia nutritus est: qui cum ad maturam peruenit etatem: gratia dei semper cum ipso creuit. **E**rat enim annorum fere octoginta:

cum eum vidimus: in monasteriorum con-
 gregatione florentes: sed et ipsi qui videbā-
 tur eius esse discipuli: ita perfecti erāt et ma-
 gnifici: ut omnes pene possēt signa facere.
Quindecim ergo annorum secessisse ad eum
 beremū sciebāt: atque ibi cum quadraginta
 annis fuisset in exercitiis spiritualibus: uersa
 tus: aiebant voces dei ad eum delataz vi-
 xisse. Apolloni per te perdam sapientiā sa-
 piētium in egypto: et intellectū prudentiū
 reprobabo. Perdes autē mihi et eos qui iter
 ipsos sūt sapiētes babilōis: et oēs culturā de-
 moniorum subruēs. Perge igitur nūc ad loca ha-
 bitabilia. generabis enim mihi populum substā-
 tiūm et perfectū: emulatoz operū bonoz.
At ille respondens ait. Aufer a me diē ia-
 ctatiōis forte elatus super fratres meos:
 cadā ab omnibus bonis tuis. Respondit
 ad eum rursus diuina vox. Mitte manus
 tuās ad ceruices tuas: et quod cōphēderis
 cōstringe. Et sub arena obrue. At ille sine
 mora iecta manu ad ceruices suas. appre-
 bēdit quasi paruulū quendā ethiopē. et cō-
 tinuo dimersit eū sub arena clamātē et di-
 centē. Ego sū superbie demon. Post hec
 vox ad eum facta est a deo dicēs. Perge
 nunc: oīa enim quecūq; a deo poposceris:
 cōsequeris. Ille ergo post hec perrexit ad
 ea loca: in quibus homines habitabāt. Tēpo-
 ribus autem Juliani tyranni hēc fiebant.
Fuit autem in locis illis spelunca quādam
 beremo vicina: in qua habitare cepit: inde-
 sinenter die ac nocte oratiōibus vacās. cas-
 que ut aiebat per diē centū vicibus totidēq; no-
 ctis tempore curuans genua cōsignabat
 deo. Cibo autem magis celesti quā humano
 utebatur. Indumentuz eius stuppeū col-
 lōbiū erat: quod apud illos lebetes appellat:
 et linteum quo colluz et caput obuolueret.
 Que tamen indumenta permansisse ei se-
 rebāt in deserto nunquā veterata. Erat er-
 go in vicino beremi loco in virtute spiritus
 degens: signa et sanitates miras efficiens:
 quas enarrare pro sui immēsitate: sicut ab
 his qui eum ipso erant senioribus cōperimus.
 vox nulla sufficet. **F**ama autem magnifi-
 ca de eo peruulgata cum ammiratiōe oīuz

quasi prophetarum aliquis aut apostolus habe-
 ri cepisset: vicinis et regionibus monachi
 diuersis ex locis conuēiebant ad eum: et tam-
 quā pio patri: magna mīsera: suas singuli quod
 quod animas offerebāt. **A**t ille unumquēque
 eorum tota religione suscipiens: alios ad
 bene operādū: alios ad bene intelligendū
 puocabat. **S**ed et ipse prius ea ostēdebat
 exemplis: que verbis docere cupiebat.
Aliis quidem diebus unumquēque apud se-
 metipsum exercere abstinētiā quā pos-
 set sinebat: die vero dominica gratia ca-
 ritatis secus oēs cibum sumere hortabāt:
 cum tamē ipse solitis abstinētie obserua-
 tiōibus deseruiret: herbis solūmodo aut ole-
 ribus utēs: nec usus aut ministeriū ignis
 admittēs. **U**ic cum audisset iuliani ut su-
 pradiximus temporibus fratres quēdam
 ad militiam cōprebensuz detineri in carce-
 re: veniit ad eum cum fratribus consolandi
 gratia: ut moneret eum in necessitate te-
 nere constātiā: atque immūnētia contē-
 nere ac deridere pericula. **T**empus enī
 ait certaminis adest: in quo fidelium men-
 tes temptationibus probande sunt et no-
 scende. **C**umque his et aliis verbis roborata
 retur animus adolescentis: superuenit eē
 turio: et indignatus cur introire ausus es-
 set: clauēs extrinsecus carceri imposuit:
 ipsum quoque et omnes qui cum eo vene-
 rant pariter conclusit: quo scilicet etiam
 ipsi similiter ad militie detinerētur officium
 Constituens quoque custodes quos plurimos
 absciecit. **M**edio autem noctis astare vi-
 sus est angelus ingenti luce resplendens: et
 obstupefactus perterritisq; custodibus: car-
 ceris claustra patefecit. **T**unc vero ipsi cu-
 stodes aduoluti ad pedes sanctorum: roga-
 bant eos discedere dicētes: melius sibi eē
 mori pro his quos diuine virtuti obistere: que
 eorum curam gerebat. **M**ane vero etiam
 ipse centurio cum principalibus viris festi-
 nus ad carceres venit: rogans ut discede-
 rēt omnes qui teneri videbātur: dicebat
 enim domuz suam terremoto magno cō-
 cidisse: et electos quosque famulorum suorum
 peremisse. **S**ancti vero his auditis hymnum

Prima pars

deo laudesq; ecclinerūt: et regressi ad heremū erāt ī vnū positi: sicut apostolorū exemplū: habentes animam vnam et cor vnum. **P**ater autē senior docebat eos vt quotīdie proficerent in virtutibus: et insidias diaboli quas per cogitationes īferret hominibus: ī initio statim retunderēt. Sic enī aiebat. Si cōfrigatur caput serpentis: oēs eius corpus emortuus redditur. **O**b hoc enim mādat nobis deus obseruare caput serpentis: vt omnino statim ab initio: nec recipiamus malas et sordidas cogitationes ī corde nostro. **Q**uāto ergo magis diffūdi non conuenit in sensib; nostris cogitationum fantasias: quas etiā ab initio recipi vetat. **S**ed et illud monebat: vt ī virtutibus animi alter alterū vincat: nec pariatur se vnusquisq; inferiorē proximo suo fieri. **V**incat autē dicebat. **S**ciatis ergo vos ita proficere in virtutibus: si nulla vobis passio fuerit dominata erga mundana desideria. **H**oc est initium donorum dei. **Q**ui si etiā ad hoc venerit quis vestrū: vt et signa et mirabilia faciat: non extollatur pro hoc: neque in cogitatione sua erigatur tanq̄ ceteris prelatū: sed nec hoc ip̄s hominib; debet ostendere: q̄ donum gratie huius acceperit: alioquin seducit seipsum: et ipse decipitur et gratiam perdet. **H**abebat ḡ hāc magnificā vbi dī doctrinā: sicut et nos etiā ip̄i ex parte frui sumus. **S**ed et maiorem habebat in operibus gratiam. **D**e enim quicquid petisset a deo: sine mora cōsequebatur. **S**ed et reuelationes ei plurime ostendebantur. **D**eniq; seniores frēm suū qui et ipse in heremo defunctus ē: cū quo plurimo tempore egerat vitā perfectam: vidit in somnis in sede apostolica residentem: atq; vnum ex ipsis hereditatez sibi virtutes et gratiā reliquisse. **A**ūq; etiā pro semetip̄o oraret vt veloci; eum dñs assumeret: et cum ip̄o sibi requiem prestaret in celis: rursus est ei a domino saluatore: parum adhuc ei temporis in terris deberi: donec vite et conuersationis ei; plurimi emulatores existant: populos namq; ei plurimos credendos esse monachorū

et exercitum quendam piorum: vt per hec dignam pro talib; meritis remuneratio nem inueniret apud deū. **H**ec autem vt vidit: ita gesta sūt: conuenerūt enim ex oī loco monachi fama et doctrina ei; inuitati: et precipue exemplis ei; q̄ plurimi seculo renunciantes: cōuentum quendam magnificum fecerunt apud eum in supradicto montis loco: communem vitāz mense vnus vnanimiter cōseruantes. **H**os ergo tanq̄ vere celestes quendam: et angelicum cernebamus exercitū: omnibus virtutibus adornatus. **N**ullus sane in eis sordidus vtebatur indumentis: sed splendore vestium pariter atq; animorum nitentur ita vt secundum scripturāz letaretur heremus sitiens: et multi filij ei; viderentur in deserto. **Q**ue ḡuis d' ecclesia dicta sint: trii ī egypti desertis hec etiā historica relatione cōpleta sunt. **U**bi enim tātū per vrbes multitudines veniūt ad salutē: q̄tas egypti deserta protulerunt. **Q**uāti populi habitentur in vrribus: tante pene habitentur ī desertis multitudines monachorū. **U**nde mihi videtur etiam apostoli victū ī eis eē completum: q̄ vbi abundauit peccatum: ibi superabundauerit gratia. **A**bundauit enim aliquando immūsus idolozū cult; ī egypto sic nūq; gentiū. **L**anes enī et simias atq; alia portenta olim venerati sunt. **A**llia quoq; et cepas et nōnulla olerū deos credebāt. sicut ab ip̄o patre Apollonio tradēte didicim;. **L**āz enī nobis p̄se eorū superstitiōis hoc modo exposuit. **B**ouem quidez deum crediderūt aliquādo egyptij: pro eo q̄ per ipsūz rura extolētes victū cibumq; capiebāt. **S**z et aquā nili colebāt: p̄ eo q̄ vniuersas rigabat egypti regiones. **C**olebant quoq; et terrā: vt pote vberiozem ceteris terris. **L**anes etiā vt supradixim; et simias ac diuersa herbarū genera atq; olerū colebant. pro eo q̄ occasionez sibi salutis per hec venisse opinabantur tempozib;. **P**haraonis. **C**irca hec enim singula occupatio eis exorta videbatur: cum ille patres nostros p̄sequēs submersus ē: et vnusq; id p̄ qd occupari

visus est: ne Pharaonem sequeretur: hoc si-
bi reputavit deus: dicens: quia hoc mihi
deus fuit bodier: vt nō sequeretur Pharao-
nem: et simul cū ipso demergeretur. **Dec** g̃
erant verba sancti Apollonij q̃ nobiscuz
loquebatur. **Sed** multo magis illa scire
oportet que in operibus et virtutibus ha-
buit. Erant aliquando in circuitu sancti
Apollonij positi decem circiter gentilium
vici: apud quos demoniaca supersticio sum-
mo studio colebatur. Templum enī erat
ibi amplissimum atq; in eo simulacrum qd̃
moris erat circūferri a sacerdotibus ba-
chantium ritu: cum reliqua multitudine
circūeuntibus: et quasi pro aquis pluuiali-
bus prophana mysteria pagentibus. **Con-**
tigit autē sub eo tempore quo huiusmodi
ab eis orgia gerebātur iter agere beatus
Apollonius per ipsa loca cum aliquantibus
fratribus. **Et** cū vidisset infelicium turbas
quasi demone quodā agi: bachariz p̃ cā-
pos: miseratus errores eorū: fixis genubus
inuocauit dominū et saluatorem nostruz:
et oēs eos q̃ ceremonijs demoniacis age-
bantur cū simulacro suo stare fecit imobi-
les: nec p̃gredi oīo vlc̃ posse. **Atq;** ita p̃-
totam diē rapidissimis adustis estibus p̃man-
serunt: ignozantes vnde eis herere vno ī
loco imobilitate cōtigisset. **Tunc** sacerdo-
tes eorū dicebāt esse quēdam xpianum in
regionibus vicine heremi cōmanentē Ap-
polloniū noīe: et ipsi eē bec opa: qui nisi es-
set exoratus: sibi piculū permanfuruz. **Ut**
autē ad rei tāte miraculū uenerūt vndiqz
q̃ audierant: et p̃cunctantes q̃ tantī causa
extiterit monstri: ignorare se penitus fate-
bantur: suspitionē tamen dari sibi dicunt
supradicti viri: quē et exorari pro se depo-
scunt. **Tunc** quidaz ex ipsis vere eos opi-
nari aiunt: nam et vidisse eū illo itinere p̃-
tereuntē confirmant: et tamen adhibere q̃
putabant prodesse auxilia non morātur.
Adducunt boues quorū virtute videre
posse moueri simulacrum. **Sed** nec cū sic
quidez aliquid profecissent: omni auxilio
frustrati legatos ad hominē dei mittunt:
pollicentes vt si eos resoluat ab his vicu-

lis: pariter quoq; erroris ī eis vincula dis-
soluere. **Dec** vbi nūciata sūt ei: sine mora
descēdit ad eos: et ofone sola ad deuz fusa
omnes resoluit. **Et** illi sine dilatione vna-
nimit̃ oēs confugiant ad eum. saluatori
deo nostro credētes et gratias referētes.
Simulacrum vero quod erat ligneū conti-
nuo igni tradunt: ipsi autē secuti hominem
dei. atq; edocti ab eo fidē christi ecclesie
dei sociati sunt. **Plurimi** ṽo ex ipsis cum
ipso māserunt: et etiā nūc ī monasterijs de-
gunt. **Facti** tamē huius mirabilis fama vbi-
q; diffusa est: et multi pro hoc ad fidē domi-
ni conuertebātur. ita vt ī oibus illis regioni-
bus: nullus iam pene gentiliū remaneret.
Post aliquantū tēporis certamē erat de si-
nibus iter duos vicos. hoc cū nūciatū es-
set sancto Apollonio: festinās descēdit ad
eos pacis gratia. **Sed** illi furore trētionis
icēsi nullo genere ad pacis cōsiliū flecte-
bātur: maxime q̃ vnius ptis populus. plu-
rimū fiducie ī viribus cuiusdā latronis ge-
rebat: qui ipse certaminis signifer vide-
batur. **Dunc** euz videret Apollonius pa-
ci resistētē. dicit ad eum. **Si** mihi o amice
acquiescere volueris ad pacē: rogabo de
um meū et remittet tibi peccata tua. **At** il-
le cū audisset nihil omnino distulit: sed ge-
nubus eius prouoluit supplicabat ei. **Tū**
deide cōuersus ad turbas que euz secute
fuerāt fecit oēs cum pace discedere. **Qui**
bus secedentibus ipse permāsit cū homine
dei expectans ab eo promissū. **Tūc** ve-
ro Apollonius assumens eū. et cū ipso iter
agēs ad monasteriū docebat euz mutare
debere ordinē vite. et patiēter a deo que-
rere misericordiā: et promissionē eius ex fi-
de expectare. omnia enī possibilis dicebat
esse credenti. **Cumq;** noctis tēpore simul
ī monasterio requieuisissent: per visuz am-
bo vident se esse ī celis: et assistere ante tri-
bunal xpi. **Vidēt** etiā āgelos dei: et factos
quosq; adorātes dominū. **Et** cū bec vidē-
tes etiā ipsi adorassent deū: vox domini
ad eos defertur: dicēs. **Licet** nulla sit cō-
munio luci et tenebris. nec sit aliqua portio
fidei cū infidelis: tamē donat tibi salus isti?

Prima pars

pro quo supplicasti Apolloni. Sed et alia multa cum audissent in celesti visione positi. quod neque sermo enarrare sufficit neque auris audire surrexerunt a somno et que viderant fratribus indicauerunt. Admiratio autem ingens esse cepit: cum vnum atque idem somnium vterque narraret. Permauit autem cum fratribus latro ille iam sanctus: vitam suam moresque ad omnem innocentiam pietatemque commutans: tanquam in agnum versus ex lupo. ut in eo plenissime compleri videretur prophetia Esaię dicentis. Lupi cum agnis pascuntur et leo et bos simul paleis vescuntur. Vidimus ibi quosdam etiam gentis ethiopię viros cum monachis viuere. et multos ex ceteris monachis in obseruatione religionis et virtutum animi precellentes: ut et in ipsis compleri videret scriptura que dicit. Ethiopia preueniet manus eius deo. Ad hoc autem in gestis sancti Apollonii ferebatur hoc. Quis quodam tempore dicebat exorta inter duos viros: quorum vnus christianorum alius gentilius fuit. Proceperunt ex vtraque parte armatorum turbe plurime: accidit autem ut vir sanctus Apolloni supueneret. Cum que eos hortaret ad pacem: quidam eorum qui inter gentiles quasi caput et causa belli illi stabat homo truculentus et ferus: obstitit ei vehementer dicens: non se permittere fieri pacem vsque ad mortem suam. Tunc ille fiat inquit ut optas. Nullus enim alius propter te perimet: sed et mortuo congruum bonorum tibi sepulchrum fiet. non terra sed bestiarum ac volucrum ventres. Et continuo sermo eius efficitur veritas. Nullus enim alius ex vtraque parte: nisi solus ipse cecidit. Quę cum sub arena obruissent: mane regressi inueniunt corpus illius a bestiis effossum. laniatumque: atque a volucris deuoratum. Cumque omnes ammirationem habuissent. quod sermo hominis dei ita fuisset impletus. conuersi sunt omnes ad fidem saluatoris domini. et Apollonium prophetam dei predicabant. Sed et hoc nos non est fugiat quod ab eo primis adhuc diebus quibus in spelunca habitare cum paucis fratribus cepit sanctum viderimus. Dies sanctus aderat pasche cum solennitas vigiliarum sacramentorumque infra spe uicam fuisset expleta. atque ex his que fuerunt apud eos

refectio pararetur: erant autem eis pauci tantummodo et sicci panes. atque olera ex his que sale aspersa reponi apud eos solene est. Tunc apollonius fratres que secum erant: alloqui ita cepit. Si est in nobis fides et vere fideles sumus famuli christi: petat vnum quisque nostrum a deo: siquid quis quasi in die festo sumere libenter habet. At illi ipsi potius qui eos etate et meritis precelleret: hec a deo postenda permittere: semetipsos inferiores huius gratie iudicantes. Tunc ille cum omni alacritate orationem fudit ad deum. Quia expleta cum omnibus respondissent amen: ecce repente ante fores spelunce astare videntur boves quosdam sibi penitus ignotos: quorum multas copias rerum omnium que ad usus duntaxat ciborum pertinent: detulerunt: ut neque tam multa neque tam diuersa facile quisquid viderit: in quibus erant quedam que omnino in egypti regionibus nullum visa sunt: videlicet pomorum genera: et magnitudo incredibilis vire: nuce: fic: mala quoque punica: et ante tempus omnia faui atque mellis et lactis copia et panes calidi et mundissimi: qui tamen peregrini esse viderentur prouincie. Viri vero hec detulerant statim ut ea monachis tradiderunt: quasi festinanter ad eum a quo missi fuerant redire cupientes mox discedunt. Tunc ipsi monachi gratias domino referentes: ex his que sibi fuerant delata vesci ceperunt. Quorum copia tanta fuit ut vsque ad dies pentecosten quotidie ministrata sufficerent: certi que hec sibi a deo solennitatis gratia missa sint. Comperimus etiam hec que quidam ex fratribus: cui decerat humilitatis et mansuetudinis gratia poposcit ab eo: ut peteret a domino ut sibi donaretur hoc munus: orante illo tanta in eum gratia mansuetudinis et humilitatis aduenit: ut omnes fratres stuperent de tranquillitate animi eius et modestia: in qua primum nihil horum viderant. Quarta est aliqui fames apud thebaidas. Sciētes autem habitatores terre illius quod monachi que cum apollonio domino fuerant: frequenter etiam sine cibo per omnia gratias pascebant: omnes simul cum vxoribus et filiis pergit ad eum: cibum sumpsit benedictionemque po-

scientes. At ille nihil dubitans pferre ce-
pit ex his que ad vsum fratrum reposita
erāt: et dare singulis copiose. Cū vero tres
sole panū sporte remansissent. fames autē
populū vebemēter vrgeret: iubet i mediū
pferre sportas. que sole superfuerāt vni⁹
diei victū monachis pbiture: et in auditu
totius populū: q famis necessitate oflupe-
rat: eleuatis ad deū oculis manibusqz ait
Nūquid nō valet manus dñi multiplica-
re bec? Sic dicit spūs sanct⁹. Nō deficiet
panis i sportis his: donec satiemur oēs d
frugib⁹ nouis. Et iā plurimi ex his q tūc
i presenti fuerāt. cōfirmabāt quatuor cō-
tinuis mētib⁹. nec cessatū est vnqz ero-
gari panis ex sportis: neqz deesse potuit
aliquādo. Similiter autē et alio tēpore se-
cisse eū de frumētū et olei specie perhibe-
bāt. Quibus virtutibus motus diabolus
dixisse ad eū fert. Nūquid helyas es tu:
aut alius aliquis prophetay vel aposto-
loy: qz bec facere ausus es? At ille respō-
dit ei. Quid enīz. nōne et pphete et aposto-
li homines erāt: qui nobis et fidē suā et gra-
tiā tradiderūt? Aut tūc deus p̄sens erat.
nūc vero absens ē? Absit. De⁹ oia potest.
et q p̄tē semp p̄t. Si ergo d̄s bonus est:
tu quare malus es? Bec vt supra iā dixi-
mus a seniozib⁹ viris religiosi⁹ et sanctis
p eū gesta esse: fideli narratiōe cōperim⁹
Et quis eoz fidelis sit habenda relatio.
maiorē tamē fidē rez prestitit etiā hoc: qd
nos ipsi oculis nr̄is īp̄xim⁹. Plenas enī
sportas panib⁹ deferri vidim⁹ ad vacuas
mēsas. et cū replerētur panib⁹ mēse atqz
ad omnē satietatē cōsumerētur: plene nibi-
lomin⁹ recolligebātur. Aliud quoqz quod
apud eū miz vidim⁹: nō filebo. Tres era-
mus nos fratres q ad sanctū apolloniū ve-
nimus: et ecce lōge ad huc nobis positus ab
eius monasterio: occurrerunt fratres: qui
ab ipso ante triduū audierant de aduentu
nostro: occurrerunt autē nobis cū psalmis.
hoc enim moris est eis facere i aduentu
oīzqz monachoz. Et adorātes i facies suas
vsqz ad terrā. ofculabātur nos: atqz ostē-
dētes nos sibi iuicē dicebāt. Isti sūt fr̄es.

de quoz aduētū ante triduū nobis pater
apolloni⁹ predixerat: dicēs. Post triduū
asuturos tres fratres de hierosolymis ve-
niētes. Alij vero ex fratrib⁹ p̄cedebāt nos
alij sequebātur: vtraqz tamē turba psalle-
bat. Ubi autē appropinquare cepim⁹: audi-
ta voce psalmi: etiā ipse sanctus p̄cedit in-
occursum. Et vt vidit nos. statiz prior ado-
rauit vsqz ad terrā et surgēs osculo nos su-
scipit. Ubi autē īgressi sumus monasteriū:
oratione prius: vt moris est : data. pedes
nostros pprijs manib⁹ lauit: et cetera que
ad requiē corporis pertinēt: adimpleuit.
Dec autē ita facere ei mos erat oibus ad-
uētātibus. Illud quoqz moris erat apud
eū: vt fratres qui cū ipso erāt nō prius ci-
bum sumerent: q̄ cōmunionem domini
cum p̄ciperēt: circa horā diei nonā: et post
hoc iterdū sic vsqz ad vesperā pmanebāt:
dum verbum dei audiētes de mandatis
domini adimplēdis sine intermissiōe doce-
bantur. Post bec iā cibo sumpto alij ipoz
ad heremū secedebant per totam noctem
scripturas diuinas memoria recolentes:
alij in eodem loco ad quem conuenerant
pmanebant: et vsqz ad lucē i hymnis et lau-
dibus dei peruiigiles durabāt: sicut et ego
ipse p̄sens vidi. Aliquantū vero ex ipsis
circa horā nonā cum descēdissent de mon-
te: p̄cepta dei gratia: statim descēdebant: so-
lo hoc spiritali cibo cōtēti: et hoc faciebāt p
plurimos dies. Supra modū autē leticia et
gaudiū inerat eis: et tanta exultatio: quā-
ta haberi ab vllō hominum nō possit i ter-
ris. Nullus i eis tristis omnino iuenieba-
tur: sed et si aliqz visus fuisset aliquāulus
mestior: statim pater apolloni⁹ causaz me-
sticie pquirebat. Frequētē autē etiā si ali-
quis occultare voluisset: ipse enūciabat
qd lateret i corde: ita vt is qui patiebatur
aḡscret. Monebat ḡ eos dicēs: nō oportere
prius iesse tristitiā bis q̄ salus i dō
ē et spes i regno celoz. Tristent aiebat ḡ
tiles: et lugeant indei: plangent sine cessa-
tiōe pccōres: iusti vero lctent. Nā si illi q
frena diligūt: sup fragilib⁹ et caducis reb⁹
lctātur: nos q tate spez et cōnitatis ha-

Prima pars

bemus expectationem: cur non omni exultatione letemur? Aut non et apostolus nos ita monet dicens. Semper gaudere sine intermissione orate: in omnibus gratias agite: Sed quis possit doctrine eius et verborum gratiam sufficienter exprime re: unde silere de his melius censeo: quam parum indigne proloqui. **M**ulta enim nobis etiam secretius de ratione abstinentie et conuersationis integritate: multa enim de hospitalitatis studio dissebat: et precipuebat attentius. ut aduētates fratres quasi domini suscipiam aduētus: **N**ā et adorari fratres aduenientes propterea inquit traditio nostra hēt: ut certū sit in aduētū eorum aduētus christi haberi. Sic enim et abrahā susceperat eos quod homines quidem videbant: dominus autē in eis intelligebat. Interdū autē etiā contra voluntate cogere debemus ad corporales requiem fratres: sicut sancti loth exempla nos edocēt: qui angelos vi compulso: ad domus sue adduxit hospitium. Sed et hoc monebat ut si fieri possit: quotidie monachi communicarēt mysteriis christi. ne forte quod se loquere facit ab his loquere fiat a deo: quod autē frequētius hoc suscipit frequētius ipsi videat suscipere saluatore: quod et ita ipse saluator dicit. Qui manducat carnem meam et bibit sanguinem meum: in me manet et ego in eo. Sed et ipsa commemoratio diuine passionis cum assidue sit a monachis: plurimum utilitatis eis confert ad exemplū patientie. Sed et cōmonitio datur per hec: ut studeat unusquisque ita semper paratus inueniri: ne indignus dominicis mysterijs habeat. Addebat autē his quod cōmuni remissio peccatorum: per hec creditibus datur. **I**eunia sane legitima id est quartā et sextā feriarum monebat non esse soluēda nisi grandis aliqua necessitas fieret: quod quarta feria iudas de traditione domini cogitauerat: et sexta feria crucifixus sit saluator. **V**idebitur ergo qui in his diebus sine aliquā necessitate soluit statuta ieiunia: vel cum tradere tradere saluatore: vel cum crucifigētib' crucifigere. **D**icebat igitur: ut si forte in diebus predictis superueniret aliquis frater: sigillatim ante horam nonā labo-

ris causa velit reficere: ponēdā ei eēt mensam soli. quod si nolit non eēt cogendū. cōmunis namque huius obseruantie traditio est. **C**ulpabat sane eos valde qui comā capitis nutriunt: vel ferrum in collo circumferunt: vel aliquid tale. quod ad ostensionem hominum fieri videat gerunt. **C**ertum ē enim inquit. quod isti ab hominibus laudē querant. et ostentationis causa hec faciāt: cum mādatū sit etiā ieiunia ipsa in occulto esse celebrāda. ut deo soli sint cognita. **S**ed vi videt isti non sunt cōtēti eius testimonio et remuneratione qui videt in occulto: sed manifestari apud homines se volūt. **O**mnis ergo abstinentie ratio in occulto habēda ē: ut corpus ieiunij fatigēt. et tamē non apud homines iactantia: sed apud deū retributio queratur. **H**ec et multa alia nobis de conuersatione monachorum. per totā differens septimanam dierum: et fidē doctrine gestorum suorum auctoritate cōfirmans: ubi proficisci cepimus: producens nos aliquantulum monebat dicēs. **A**n te omnia pacē habere te iter vos: et nolite abiūcē separari. **T**ūc cōuersus ad fratres que simul cum eo peducentes nos aderant. **Q**uis inquit vestrum fratres propter ē deducere eos vsque ad vicinia patrum monasteria? **E**t cum pene omnes proptissime semetipsos obtulissent. et progredi nobiscum vellent: ipse sanctus pater apollonius elegit ex omnibus tres qui et grecarum linguam et egyptiam bene nossent ut sicubi necessarium fuisset interpretarentur nobis: qui et in colloctionibus suis edificare nos possent. **M**ittēs ergo eos nobiscum. **P**cepit ne prius a nobis discederent quam oēs patres atque omnia que velim' monasteria videremus: quibus oēs circuire nemo sufficit. **B**enedicēs ergo nos dimisit: atque in hec verba benedictione dedit. **B**enedicat vos dominus ex syō. et videatis que bona sūt hierusalē: iobus diebus vite v're. **S**init vita beati apollonij. **D**e sancto Ammōe abbate quod oratione infecit et latrōes ouertit

Que audiuimus de

Ammone quodā factō: viro cui⁹ etiā locū in quo habitauerat vidimus in deserto: omittēdā nō credidi. Igitur cū ad locum eius puenissemus. et pgrederemur ad partē deserti. cōtra meridianū: vidimus per barenā vestigia tractus draconis igētis. cuius tanta magnitudo apparebat: quasi trabes aliqua p barenā ducta videretur. Quod vt vidimus timore igenti percussus sumus. Fratres autē q nos deducebāt: hortabātur nos nihil omnino formidare: sed magis fiducia capere: et p vestigium sequi draconē. Videbitis enīz iquū: qstū valet fides: cū a nobis eū videritis extingui. Multos enīz et dracones et angues et cornutas manib⁹ nostris peremimus: sic enīz scriptū legimus. qz credētib⁹ i se cōcedit saluatores calcare super serpētes et dracones: et super omniē virtutem inimici. Sed illis hec dicentibus nos pre infidelitatis fragilitate magis magisque metuebamus. et rogabamus eos. ne velint seg draconis vestigia: sed potius vt recto itinere pergeremus. Unus tamē ex ipsis alacritate ipatens infecutus est draconē. Et cū nō longe iuenisset eius spelūcā: clamabat ad nos vt iremus ad eū. et videremus exitum rei. Quidā tamē ex fratribus occurrens nobis qui i vicino habebat monasteriū: phibuit nos ire: Dicēs ingētis esse magnitudinis bestiā: nec posse nos ipsum saltem visum eius aspectūqz tolerare. precipue qz nihil tale i vsu habuerimus vidēdi. Semetipsum vero fatebatur frequēter vidisse ipsam bestiā: cuius vastitas quidē incredibilis: lōgītudo vero distēdebatur i quindē cubitis. Cumqz nos ad locū dehortatus esset accedere: ipse pperans fratrē: qui illic nos hortabatur paratus ad pīmendā bestiā abstraxit secūqz reuocauit: et nolētē discedere nisi extingueret eā: multa pce eū deflexit. Qui cū venisset ad nos ignauā nostrā i fidelitātēqz redarguit. Perueniētes autē nos ad cellulam fratris illius qui nos rogauerat: cū omni gratia ab eo suscepti: regeuim⁹. Ille ergo narrabat nobis. q i illo loco vbi ipse cōma

nebat: fuisset qdē vir scūs cui⁹ ipse esset discipulus. ammon noīe: p quē plurimas virtutes fecerit dñs. Inter cetera igitur etiā hoc de eo narrabat. Frequēter iquit vniebāt ad eū latrones. panē quo solo vescebatur auferētes ei: et siquid erat qd ad victū suū cōtinētissimū repositū videbatur. Cūqz frequēter ab his molestiā pateretur quadā die processit ad heremū: et ide rediens duos dracones ingentes secum comitari iussit. atqz ad ostiū monasterij sui manere eis pcepit: ingressūqz seruare. Veniētes ex more latrones: vidēt qui essent custodes i limine. Et vt viderūt dracones exanimēs et amētēs effecti: obmutuerūt statim et occiderūt. Quod vbi senio sensit. egressus iuenit eos semineces: et accedēs atqz erigēs eos: increpabat dicēs. Cernitis quantum vos diuiores estis bestijs? Ille etenim nobis ppter deū obediūt: vos autē nec deū timetis: nec vitā seruoꝝ dei iquietare erubescitis. Verūtamen introducēs eos i monasteriū posuit eis mensam: et iuber vt piperēt cibū. Illi vero corde opūcti: et ab omni mētis sue immanitate mouerūt: multis seruis dei qui ante hos seruire deo ceperūt: breui meliores fuit. In tantū enīz p penitētiā pfeceerūt: vt post nō multū tēporis. etiā ipsi eadē facerēt signa eadēqz virtutes. Alio pterea tēpore: immanissimo quodā dracone vicinas vastate regiones: et plurimos perimēte: venerūt habitatores loci illius ad supradictum patrē rogātes eū. vt i regionibus suis perimeret bestiā. Simul etiā vt ad misericordiā fletērēt senē: puez quendā pastoris filiū secū deferunt. q solo visu draconis exterritus mēte exciderat: et a flatu solo bestie exanimis portabatur ac turgēs. Tūc ille puez quidez perungens oleo restituit sanū. Semetipsum vero ad necem draconis istigās: illis iterim quasi q nihil eos posset iuuare: pmittere nihil voluit. Maturre autē surgens abiit ad digressus bestie: et figēs genua sua i terrā deprecatus ē deū. Tūc bestia cū igēti ipetu venire sup eū cepit: tēterrimis flatib⁹ ac sibilis: stridozibus

Primapars

q̄ p̄missis. At ille nihil horum metuens: ouer-
sus ad draconem dicit. Perimat te x̄ps fili-
dei q̄ perempturus ē cetū magnū. Et vbi
hec lenior dixit statim diuissim⁹ draco oē
simul cū spiritu euomēs venenū: disrupt⁹
crepuit medius. Tū autē uenissent finiti-
mi habitatores. et fracti draconis miracu-
lo obstupescerēt. fetoris uehemētā nō fe-
rētes: gregauerūt super cū harene mo-
les immensas. astante tamen ibidē patre
ammone. q̄ nec sic q̄dē cū mortua fuisset
bestia: sine illo appropiāre ei audebāt.

De sacro coprete p̄s bytero et heremita.

ERat quidam pater
ī ipsa heremo. habēs monasteriū
Copres noīe: vir sanctus annorū circiter
octogita. et ipse multas virtutes faciens.
languores curās et efficiens sanitates: sed
et demones fugās. et multa mirabilia faci-
ens. Ex quibus nonnulla etiā ī nostri p̄e-
sentia effecit. Is ergo cum vidisset nos. et
osculo saluasset. atq̄ ex more post oratio-
nem etiā pedes lauisset: requirebat a no-
bis que gererētur ī seculo. Nos autē roga-
bamuseū. vt ipse magis uobis de suis ge-
stis aliqua narraret. ex q̄b⁹ actib⁹: quibus-
ue meritis v̄s ei tātā gratiā cōtulisset: ex-
poneret. At ille nihil dedignatus est: et sue-
vite: et priorū suorū narrare nobis ordinez
cepit. quos tamē longe illustriores fuisse
perhibebat: scq̄ ipsorū parua vix exēpla
sectari. Dicebat ergo. Nihil magnū est o si-
lioli: q̄d ī nobis videtis ad cōparationem
sanctorū patrū. **E**rat enim quidam ante
nos vir nobilissimus pater noīe mucius.
Hic fuit primus ī hoc loco monachus: et ī
omni hac heremo. viā salutis oībus nobis
prim⁹ ostēdit. Hic autē primo gētilis fuit
latronū maxim⁹ et sepulchrorū violator at-
q̄ ī oīb⁹ flagitiis opinatissim⁹. ad quē ta-
li ex modo occasio salutis aduenit. Nocte
quadam ad domū cuiusdā virginis deo
ossecrate expoliādi grā prexit: cū q̄ machi-
nis q̄busdā que huiusmodi artificib⁹ note-
sūt dom⁹ ei⁹ tecta ostēdisset. querēs quali-
arte vel q̄ aditu ad penetralia ei⁹ irrepet:

difficultate perpetrādi opis innexus: plu-
rimū noctis tempus ī tectis positus: sine
ullo transegit effectu. Post multos vero
animi conat⁹ frustra adhibitos veluti fes-
sus somno opprimitur: et per visum assiste-
re sibi videt quendā regio habitu fulgētē
et dicentē. Desine iaz ad his flagitiis: et ab-
eūsione humani sanguinis cessa: atq̄ ab
execrabilibus furtis: ad labores religio-
sum cōvertere militia: et suscipe celestes
angelicāq̄ militia: atq̄ ex hoc iam animi
virtutib⁹ viue: et ego te huius militie du-
cē atq̄ p̄cipē faciā. At ille cū gratanter
que sibi offerēbātur: audisset. ostēditur ei
exercit⁹ monachorū: et p̄cipatū tenere su-
per eos iubetur. In his euigilans astan-
tem vidit sibi h̄ginē et regentē: q̄s aut yn-
de. vel cur illic adesset. At ille quasi amēs
effectus nihil ei r̄ndit: sed tātū vt ecclesiā
sibi ostenderet: rogar. Illa vero cū itelle-
xisset esse ī re aliquid opis diuini: hominē
pducit ad ecclesiā: ac p̄byteris offert. Ad
quorū ille vestigia pruens. orabat xp̄ianū
se fieri et locū sibi penitētie dari. P̄el byte-
ri vero q̄ cognoucrāt virū hūc: omnū eē
seculo auctore: miratur sibi hec vera loqr̄ eē
Et cū p̄seuerātia sui fidē rei fecisset monē-
euz vt si hec veller illa penitus omitteret.
Dehinc cum religionis initia suscepisset:
orat sibi p̄cepta dari: q̄bus viā salutis de-
beret incedere. At illi tres ei primi psalmi
h̄siculos tradunt. Quib⁹ ille diligētē offi-
deratis: sufficere sibi ait eos ad viā salutis
et scientiā pietatis. Tribusq̄ diebus p̄ma-
nens apud eos ad heremū p̄ficiscitur. vbi
plurimo tēpore demoratus. et die ac nocte
ī oratiōe cū lacrimis pdurās: cibū ex ra-
dicib⁹ accipiebat herbarū. **E**greffus
autem ad ecclesiā: tres versiculos psal-
mi quos a p̄s byteris perceperat. nō solū
verbis sed et rebus atq̄ operibus reddidit
P̄s byteri vero mirabātur q̄ subito con-
uersus acerrimam statim inierit abstinē-
tiam et instruētes eum plenius ex diui-
nis scripturis: hortabantur secum demo-
rari. At ille ne videretur esse inobediens
ynam apud eos exigens septimanam rur-

sus pergit ad heremū: atq; ibi cōtinuo per
 septem annos i omni abstinētia degens:
 plenitudinē gratie consequitur a deo: ita
 vt pene omnes scripturas memoriter te-
 neret. Panē vero dominica tantū die su-
 mebat: hūc diuinitus delatū. Nā cū ora-
 ret surgēs ab oratione iueniebat panē po-
 sitū: quē nemo hominū detulerat. Dunc
 vbi cū gratiarū actione sumpserat: sufficie-
 bat ei vsque ad alterā dominicā diē. Post
 multū vero tēporis. iterū regressus ex de-
 fertis: exemplo abstinētie sue q̄ plurimos
 ad imitationē sui iuitauit: iter quos acces-
 sit ad eum adolescēs quidā cupiens ei eē
 discipulus. Qui ille cū habitū monachoz
 hē leuitinā ⁊ cucullā ac melotē q̄ capria
 pellis iposuisse. docere eū ceteris mona-
 choz institutōib; cepit. Multa sane eū sol-
 licitudine curabat sicuti christianozū quis
 fuisset defunctus: vt sepeliret eum. Quē
 cum vidisset adolescēs ille discipulus su-
 summa cū diligentia mortuus idumēta ap-
 tamē: dicit ad eum. Pater vellē vt ⁊ me
 mortuum ita idueres ac sepelires. At ille.
 Ita inquit faciā. ⁊ tā copiose te induas: do-
 nec dicas. sufficit. Post nō multū vero tē-
 poris: defunctus ē adolescēs. ⁊ p̄dictus ser-
 mo cōpletur. Cum enī plurima ei circūde-
 disse indumēta: ait ad eū coram omnibus
 Sufficiunt tibi hec ad sepulturam filiole.
 an adhuc vis vt aliquid addam? Tūc de-
 functus voce cūctis audientibus emisit.
 obuelata iam facie vultuque constricto ⁊
 dixit. Sufficit pater: iplesti quod promise-
 ras. Obstupuerūt autem qui p̄ntes ade-
 rant. ⁊ ammirati sunt valde: super tam mi-
 rabili facto ei. At ille sepulto adolescente
 cōtinuo ad heremū rediit: summo studio iā
 etiā declinans. Quodā autē tempo-
 re iterū de heremo venit. ad visitādos fra-
 tres quos ipse instituerat ⁊ cū quidā ex eis
 i extremis ageret: reuelatū ē ei a domino
 q̄ esset moriturus. Hora autē iam erat ad
 vespertā declinās. Festinabat ergo: vt eū
 videre posset. Uicis autē vbi decūbebat
 eger: lōgo adhuc aberat spacio: ⁊ nolēs no-
 ctu irroire vicū simul ⁊ saluatoris sermonē
 intra semetipsum meditās quo dixit. am-

bulate dum lucem habetis in vobis. ⁊ qui
 ambulat i luce non offēdit. Cuz videret iā
 solem dimergi: ait ad eū. In nomine domi-
 ni nostri iesu christi. sta paulisper in itinere
 tuo: ⁊ expecta me donec ad vicus pueniā.
 At ille cum aliqua iam mergi cepisset ex
 parte. restitit: nec prius occubuit. q̄ hō dei
 perueniret ad vicum. Hoc autēz manife-
 stum factuz est hominib; illis: qui in eodez
 vico habitabant. Stantes enī ⁊ intuetes
 moras solis i occasuz mirabant omnes qd
 sibi yellet hoc. q̄ tot horis i occasuz suū nō
 descenderat sol. Vidētes autē patrē Pu-
 tium de heremo venientē: querebāt ab eo
 quid hoc esset signi. quod ostēderat sol. At
 ille respōdit eis. Nō meministis vocem do-
 mini ⁊ saluatoris nostri dicentēz. si habue-
 ritis fidem sicut granū sinapis: maio: a ho-
 rum signa facietis. At illi cuz itelle xissent
 ad eius fidē solem stetit: timore magno
 exterriti sunt: plurimiq; ex eis iunxerūt se
 ei discipulos: ⁊ sequi eū ceperunt. Cuz autē
 ingressus fuisset domū illius fratris. p quo
 festinauerat. ⁊ iuenisset eum iā defunctū:
 oratione facta accedens ad lectū osculat⁹
 est euz: ⁊ ait. Quid magis desiderij habes
 frater abire ⁊ esse cuz xpo. an pmanere in
 carne? Tūc ille recuperato spiritu paulu-
 lū residēs: ait ad eū. Quid me reuocas pa-
 ter? Melius est mihi redire ⁊ esse cū xpo.
 pmanere autē i carne mihi necessariū nō ē.
 Tui pat̄ Duci⁹. Dormi ergo iquit i pace
 fili: ⁊ ora p me. At ille cōtinuo reclinās se i
 lecto dormiuit. Hi autem qui aderāt ob-
 stupuerunt: dicentes. Vere de ihomo est
 hic. Tunc ille induit adolescentem vt sibi
 moris erat satis decore: ⁊ totam noctem
 psalmis hymnisque peruigilem ducens:
 honeste iuuenem tradidit sepulture. **C**
 Alium autem fratrem cum visitasset de-
 cumbentem: vbi vidit eum quietem mor-
 tis difficulter accipere ⁊ grauiter consciē-
 tie sue metu redarguit: ait ad eum. Cur im-
 paratus es fili ad profectioez tuam? Ac-
 cusatrix: vt video: ignaue tue tecum per-
 git conscientia. Tunc ille exorabat eū di-
 cēs. Obsecro te iterecede p me ad deū vt
 mihi parui temporis spaciū largiatur:

Prima pars

quo possim emendare vitam meam. At ille. Nunc iquit spacium penitentie regis: ubi vite tempus implesti: Quid faciebas in oiboc vite tue tempore. Non potuisti vulnura tua curare: Quinimmo et recentiora sepe per addebas. At ille cum permaneret exorans ait ad eum senex. Si ultra non addas malis tuis mala: orabimur pro te deum. Bonus enim et patiens: et indulget tibi parum aliquid temporis vite: ut omnia debita tua reddas. Et cum post hec orasset deum surgens ab oratione: ait ad eum. Ecce tres annos tibi dominus concessit in hac vita: tantum ut ex animo ad penitentiam conuertaris. et apprehensa manu eius: eleuauit eum de lectulo. At ille surgens sine aliqua dilatione: secutus est eum ad desertum. Et ubi completi sunt tres anni: renocabat eum ad locum unde eum assumpserat iam non quasi hominem sed quasi angelum ex homine deo consignans: ita ut omnes mirarentur de conuersatione eius. Tumque conuenissent ad eum fratres plurimi: statuit eum in medio atque ex ipso materiam sumens: per totam noctem doctrinam de fructibus penitentie et conuersionis produxit ad fratres. Ipso vero sermonem faciente quasi dormitare frater ille cepit paululum: et continuo in perpetuum genuit. Tunc facta oratione super eum: et omnibus que ad sepulchrum pertinent ex more completis: ad heremum properat abcessit. Frequenter autem et nihil fluuium hunc immanem pedibus transiuit aqua usque ad genu habens. Alio quoque tempore clausis ostijs fratribusque in superioribus solaris sedentibus ipse ingressus est ad eos: et frequenter ad quemcunque locum ire uoluit. quous longe positum. intra momentum temporis enectus est. Nam primo adhuc tempore conuersionis sue cum esset in heremo: et septimanarum ieiunasset: aiunt occurrisse ei hominem in deserto: habentem panem et aquam: qui et horatus est eum accipere cibum. In alio quoque tempore demon affluens thesauros auri plurimos: quos pharaonis fuisse prohibebat: ostendit ei sub terra dimersos. Qui respondisse fertur pater macius. Pecunia

tua tecum sit in iterum: et perditionem. Hec ergo et his similia plurima effecit de peccatis. Sed et alii nihilominus fuerant ante nos multi patres quibus dignus non fuit mundus signa celestia et prodigia facientes. Quid ergo miramini. si nos parui homines parua faciamus. claudos aut cecos curantes: quod et medici ex arte facere possunt. Et cum hec nobis copres senior enarraret: unum ex fratribus nostris. quasi incredulitate eorum que dicebantur tediare cepit. et per tedium dormire. Cumque somno fuisset oppressus: uidit per visum librum aureis litteris scriptum. in manibus senis copretis. ex quo narratio eius deduci uidebatur: et assistentes quedam clarissimi aspectus uirum. canicie uenerandum: conminatione sibi magna dicente. Cur non audis attente que recitatur: sed incredulus dormitas. At ille conturbatus euigilat: et statim nobis secretum latino sermone que uiderat: enarrabat. Inter hec autem uidimus rusticum quendam accessisse ad ostium senis: habentem uas harena plenum: et expectare donec senex sermonem sue narrationis expleret. Nos autem uidentes eum interrogauimus seniore. quid sibi uellet rusticanus iste stans: et harenam tenens in uase. Respondit ad nos senior dicens. Non quidem oportebat me o filioli hoc uobis predicare. ne gloriari uideamur: et merces laboris perire: tamen per edificationem uestram et utilitate. que tam longo itinere uenistis ad me non patiar etiam hoc abscondi a uobis: sed enarro opera domini que dignatus est implere per nos. Terra regionis huius que in vicino nobis posita colitur: sterilis ualde et infructuosa fuit: ita ut si quando semina ex necessitate suscepit. duplicata uix redderet. Uermes enim quod nascuntur in ipsis germinum culmis et ascendentes segetes succidebant. Erant autem agricole loci ipsi gentiles. Nos cum docuissemus domino credere: et fides christi recipere: christiani iam facti ueniunt ad nos et rogant ut oremus dominum pro segetibus ipsorum. Et cum dicremus eis nos quidem oraturos: sed fide ipsorum regni apud deum. que hoc percipere mereatur: illi ex harena hac que calcatur a nobis

sinus suos replētes offerunt nobis rogan-
tes: vt i nomine dñi benediceremus. **Et**
ego ad eos scdm fidem iquam uestraz fiat
vobis. **Tūc** illi auferentes harenam secū
miscēt feminibus que seminaturi erant: z
spargunt p agros: z tātum fructū ex eo col-
ligunt: qntum nulla vřp potuit egypti ter-
ra colligere: **Ex** eo ergo osuetudo est eis:
bis p annos singulos venire ad nos: z ea-
dem expectare a nobis. **Sed** z illud nō
celabo vos: qđ mibi deus ad gloriā nomi-
nis sui pstitit. **Descenderaz** aliquādo ad ci-
uitatē z inueni ibi viz quēdā doctozē ma-
nichez seducentē ppos: cū hoc habui cō-
flictu z sermonis. **Sed** qz erat versutus ni-
mis: z cludere eum vobis nō poterā: ve-
ritus ne auditoz turbe lederentur. si ille
quasi supior abscessisset i verbis: dixi. **Accē-**
dite ignem plurimū in medio platee: z am-
bo iremus i flāmaz: sigs nostrū ex ea non
fuerit adustus: huius vera fides esse creda-
tur. **Quod** cum dixissem valde placuit po-
pulo: z continuo ignis accenditur plurimus.
Tunc ego apprehendens eū: cepi mecum
prabere ad ignem. **Et** ille nō ita inquit:
s; vnusquisqz nostrū singulariter igrediat.
Primus tamen tu debes intrare: qui hoc
pposuisi. **Et** ego in noie xpi consignans
memetipsum ingressus sū ignē. **Flamma**
vero huc illucqz diuidi: ac dispgi: z refu-
gere penit^a me cepit. **Steti** i medio ignis
dimidia sere hora z i nomine domini in nul-
lo penitus lesus sum. **Uidentes** autē ppli
cū ingenti admiratione acclamauerunt: z
benedixerunt deum dicentes. **Mirabi-**
lis deus in sanctis suis. **Leperunt** autem
vr gere etiam manicheum: vt introiret in
ignē. **At** ille reluctari cepit z subtrahere se.
Tūc aprehēdētes eū turbe iniecerūt i me-
diū ignis: z statim circūdans euz flamma
atqz adurens semiuustu reddidit. **Et** illū q-
dē cum dedecore ex vrbe populus eiecit.
clamās z dicēs. viū ardeat seductor. **De**
ho assumētes secum z bñdicētes dñm: ad
ecclesiā pducūt. **Alio** quoqz tpe dū trāsire
iuxta tēplū quoddā. vidi ibi sacrificare gē-
tiles: z aio ad eos. **Tur** vos cū sitis boies

rationabiles imolatis mutis z usensibilib⁹
simulacris: Nōne eni vos multo magis si
ne sensu estis. q̄ illi qb⁹ imolatis? **Ad** hūc
sermonē dñs apuit eis itellectū: z reliquē-
tes errorē suū quē agebāt: secuti sunt me:
z crediderunt saluatori nřo deo. **Suit**
mibi aliquādo hortulus monasterio vicin⁹
i quo ppter aduētātes fratres olera cole-
re videbamur. **Quidā** autē gētilis igres-
sus est nocte: z furatus est olera. **Que**
cū prulisset ad domum suam: igni apposu-
it vt coqueret. **Cūqz** tribus horis continū-
is ingēti igne suggesto. neqz feruere ne-
qz molliri aut calefieri aliquatenus potu-
issent: sed pmāssissent eadē viriditate qua
i ollā missa sūt: z neqz aqua qđ ipsa vel
leuiter calefieri potuisset. in semetipsū re-
gressus ille q furatus ē: crepta rursus de
foco olera reportabat ad nos: z p sternēs
se antē pedes nostros rogare cepit vt pec-
cati sui veniam mereret: z fieret xpianus:
qđ z impetrauit. **Accidit** autēz eadē die
hospites venire ad nos plurimos fratruz
qb⁹ opportune olera ipa pata sūt. **Gratias**
ergo referentes domino pro mirabilibus
suis duplicem letitiam gessimus: z pro sa-
lute hominis z pro beneficijs diuinis.

De sanctis Syro esaiā z paulo.
A **Ab**debat et adhuc
etiā hoc Abbas syrus aliquādo z
esaias z paulus occurrerūt sibi i iuicē ad ri-
pā fluminis. **Erāt** autē isti viri iusti summe
abstinētie: z toti⁹ religionis. **Di** pgebāt vi-
sitaturi sc̄m quēdā viz noie anuph. **Abe-**
rat autē monasteriū ad qđ ibant māssonib⁹
trib⁹. **Cū** ergo vellēt trāsire flumiū. nec eēt
copia trāsineādi: aiūt iter semetipsos pe-
tam⁹ a dño gratiā: ne ipediāt nobis boni
opis iter. **Et** ouersi ad abbatē syz. tu aiūt
p̄cipue pete a dño: sc̄m eni audiri te. qz p̄-
stabit tibi q̄ petis. **At** ille cohortat⁹ etiam
ipos secū genua figere i oratōe pstravit se
i faciē corā dño. **Et** cū ipleta oratōe surre-
xisset ecce vidēt appelli nauigiū ad ripā flu-
minis: paratū ad iter qđ acturi erāt: z ex-
peditū. **Doc** ascēdētes aduersus fluminis

Prima pars

cursum. ita velociter ferri ceperunt: ut iter
horum unum: totum itineris quod pacturi per triduum
erant officeret spatium. **C**umque applicuissent ad
terram efraim ait. **D**ominus mihi ostendit virum
ad quem properam? occurreret nobis et unius
cuiusque nostrum secreta cordis aperiret. Sed et
paulus ait. **E**t mihi ostendit dominus. quod per triduum
educat eum de huius mundo. **T**unc ergo iter quod ducit
ad monasterium de flumine icedere cepissent
progressusque esset paululus: occurrit eis supra
dicit vir ad quem visitandum properabat et salutans
eos ait. **B**enedictus deus qui vos mihi et nunc in
corpore et ante iam ostendit in spiritu. **E**t tunc cepit
de uniuscuiusque eorum meritis que habebant
apud deum: atque actibus memorare. **T**unc paulus
ait. **Q**uoniam et nobis dominus ostendit: quod post tri-
duum te de hoc mundo assumat: petimus a te
veritatem de tuis nobis virtutibus et actibus quibus
domino placuisti enarrare: nec verearis iactan-
tie notam. **A**bscessurus enim de hoc mundo:
ad imitationem posteris gestorum tuorum memo-
riam derelique. **T**unc ille. **N**ihil igitur magnus
fecisse me memini: hoc tamen custodivi. ex
quo nomen salvatoris nostri in persecutione confes-
sus sum: ne post confessionem veritatis medacius
de ore meo proderet. neque pro amore ce-
lestium terrenum aliquid amarum: sed nec gratia
domini in his defuit mihi. **N**amque enim me fecit in
aliquo egere terreno: omnemque desideravi
cibus angelorum mihi deferens ministerio.
Nihil a me occultavit dominus eorum: que geruntur
in terris: namque defuit in corde meo lux eius. pro
qua suscitatus somnum corporis non regerem: de-
siderium habens semper videre eum. **S**ed et ange-
lus suum assistere mihi fecit: edoceret me de
singulis quibusque virtutibus mundi. **L**ux me-
tis mee nunquam extincta est. **O**mne quod pe-
tij a domino sine mora consecutus sum. **O**stendit mihi
frequenter multitudines angelorum assistentium
sibi: vidi et cetum iustorum congregationesque
martyrum monachorumque conventus omniumque san-
ctorum: eorum vitam et operum: quorum opus non est aliud
nisi laudare semper et benedicere deum: in simplicitate
cordis et fidei. **V**idi e contrario sathanam
et angelos eius eternis ignibus tradi. et rur-
sus iustos eterna leticia perfrui. **T**um hec et
multa alia his similia per totum triduum enar-

rasset eis: tradidit spiritum. **E**t continuo vi-
det ipsi ab angelis suscipi eius auras. atque ad
celos ferri: ita velociter hymnorum audiret
etiam ipsi: quibus una cum angelis anima eius ab-
scedens dominus collaudabat. **D**e sancto Heleno.

Helenus et alius vir sanctus

Helenus nomine hic a puero in servitio
domini: omni cum continentia et castissimis insti-
tutionibus nutritus: ad summa merita perven-
erat. **D**enique cum adhuc puer esset in monaste-
rio. si necessarium fuisset ignis ut e vicino pe-
teret: ardentes prunas vestimento deferre-
bat ille scilicet. **Q**uod ammirantes omnes qui aderant
fratres: studium animi viteque eius ac meriti
cupiebant. **P**ervenit quodam tempore cum solus esset
in heremo: desiderium vescedi mellis exortum
est: et conersus vidit in saxo fauiss mellis ibe-
rentem: sed intelligens inimici hanc esse fallaciam
continuo semetipsum increpans ait. **D**isce a
me decerpere et illecebrosa concupiscentia.
Scriptum est enim. **S**piritu ambulante: et desi-
deria carnis ne profeceritis. **E**t statim dereli-
quens etiam locum ipsius: discessit et abiit in deser-
tum: atque ibi tamquam pro carnis concupiscentia puni-
da: ieiunium semetipsum cepit assilgere. **T**er-
tia autem septimana ieiunij sui videt in deser-
to iacere diuersa poma dispersa: et intelligens
volos inimici ait. **N**on manducabo neque uti-
gam: ne fratrem meum hoc est auras mea scandalizem
Scriptum est enim. quia non in cibo solo vivit ho-
mo: sed in omni verbo dei. **C**umque et sequente
septimanam ieiunaret: paululum in somnum de-
ductus est: et ecce angelus assistit ei pro visum di-
ces. **S**urge iam: et que iueneris tibi apposita:
nihil dubitans vescere. **E**t surgens vidit aq-
ue fontem repletum fluentem: cuiusque ripas in
circuitu herbis quibusdam teneris odoratis
que prextas. **E**t accedens decerpe cepit et ede-
re: similiter et ex fonte poculum sumere. **A**ffirma-
bat autem se nunquam in omni vita sua tate dulcedinis
aliquid: et tate suavitatis habuisse. **I**nvenit autem
in ipso loco etiam speluncam quadam: intra quam aliquid
diu regerit. **E**t cum reficendi corpusculi tempus
et necessitas assuisset: per dei nihilominus
gratiam: nihil deerat eorum que poscebat a domino.
Quodam vero tempore properabat ad visitandum

dos fratres iconomos: quib⁹ etiā que necessaria erāt ad refectiones corporis deserebat. Et cū ī itinere eorum que portabat onere grauarietur: vidit eminus onagros trāsire per desertum: et exclamauit dicens. In nomine domini nostri iesu chisti veni at vn⁹ ex vobis: et suscipiat sarcinā meā. Et ecce vn⁹ ex oi grege tota cū māsuētudine pgit ad eū. Tunc ille prebēti se spēte et onus iposuit et ipse isedit: et cū velocitate ab eo ad cellulas fratrum q̄ pgebat euect⁹ est. Alio rursus tēpore dominica die venit ad quoddā monasteriū fratrum. et cū vidisset eos nō agentes solēnitatē dicit: causam requirit. Cū autē dixissent. pro cogitauerit byter nō adesset qui trās flumē maneret: propter metū enī cocodrilli trāsire nullus audebat. Tunc ille si vultis iquit ego eaz: et adducam eū ad vos: Et cōtinuo ad ripas fluminis pgit. Ubi euz nomē domini iuocasset: p̄sto fuit belua: et que solebat adesse ad perniciē hominū. affuit nunc ad vehiculū iusti: tergo quoqz suo suscipiens eū cū omni metu subiecta vsqz ad partes ripe vterioris euect. Adijt cōtinuo prebyter: et exorare eū cepit vt veniret ad fratres. Erat autē idutus vilissimo et abiectissimo idumēto. Sup quo miratus p̄ byter: quis aut vnde esset. vel quid sibi veller: inquit. Ubi vero cognouit esse hominē dī sequi eū cepit ad flumē. Et cum causare nō iueniri nauigiū quo trāsiri possit: tunc abbas Helen⁹. nihil iquit verearis pater ego iā nūc parabo vehiculū. Et exclamās voce magna: adesse bestiā iuber. Que statim voce ei⁹ audita affuit: ac dorsum suuz ad uehendū placite prebuit. Prior ipse cōscēdens inuitat et p̄ byter dicit. Ascēde nihil formidans. At ille visa belua exterritus: retrocedere ac refugere magis cepit. Omnes autē qui aderāt stupor īgens et metus iuasit: vidētes eū cocodrillo euectum fluminis alueuz transinere. Sed vbi descendit. secū pariter ī sicuz: educit etiā bestiā dicit ad eā. Melius ē tibi mori q̄ tot scelez et tot homicidiorū inolui reatu. At illa statī corruēs expirauit. Interea p̄ tri-

duū ī monasterio saci⁹ belen⁹ pmanēs. docebat fratres spiritali doctrina. ita vt etiā nōnullorū etiā cogitationes cordis et secreta consilia pferret ī mediū: et aliū quidē proderet spiritu fornicatiōis yrgeri. aliū spiritu iracūdie. aliū vero cupiditate pecunie: nō nullos autē et iactantie ac spū supbie illudi. Alteri⁹ vero māsuētudinis. alteri⁹ iusticie alteri⁹ etiā paciētie testimoniū dabat: sic vtraqz ex pte aliorū vicia. aliorū etiā virtutes animi exaggerās: ad eōs eos pfect⁹ mirabiliter excolebat. Agnoscentes vero singuli quique ita agi iter semetipfos: vt ille nūciauerat: corde cōpuncti emēdabātur. Profectur⁹ autē ait ad eos. preparate olera ad aduentū fratrum. Et illis pparatib⁹ cōtinuo supuenerūt fratres qb⁹ honorifice susceptis: ipse cōdit ad heremū. Rogabat vero eū qdā de fratrib⁹ vt pmitteret ei secū esse: et de gere ī heremo. Tumque respōdit ei graue esse negociū. et plurimi laboris obsistere tēptationib⁹ demonū: cōtētiosius iuuenis p̄stebat: p̄mittēs se cuncta tolerabiliter platur. tantū vt pberet ei copiā cōfortij sui. Et euz pmississet. secut⁹ ē euz ad heremuz: quē ille ī vicina sibi spelunca habitare iubet. Tunc demones aduolantes p noctē primo sedis et turpib⁹ euz cogitationib⁹ exagitāt: p̄st bec vero etiāz violētē irruere et necare eū agrediunt. Angiēs autē iuuenis: et peruolans ad cellulā sancti belen: qb⁹ malis vrgeret exponit. Tunc senior solat⁹ eū paucis verbis et de virtute fidei ac paciētie cōmonēs: statī reuocat ad speluncā de q̄ suggerat: et tanq̄ sulcuz quendā p̄ harenā extra cellulas iuuenis digito suo ducēs. p̄cepit in nomine domini. ne audeant demones statutum transgredi limitem: et ita vbi eius virtute adolescens permansit de reliquo securus. Crebatur etiam de illo iuuenē: q̄ et ipse in heremo positus celestes sepe percepisset cibos: et fratribus ad se venientibus cum nihil habuisset quod apponeret: affuisse quendam adolestentem. panes ei et que erāt necessaria deferentem: eaqz cum ante speluncam eius

Prima pars.

deposuisset. vltra nusq̄ cōparuisse: dixisse
vero euz ad fratres. **Benedicamus dñm**
qui p̄parauit nobis mēsam i deserto. **Dec**
z alia plurima de sanctorū patrū vita z cō
uersationib⁹ enarrās nobis pater copres
z cū omni affectu iſtruēs post edificatiōis
sermonē iſtroducit nos in hortū: ostendēs
nobis arbores palmarū aliorūqz pomo
rum. quas ipse plātauerat z dicebat. **Dec**
me i heremo plātare rusticanozū fides am
mouit. **Ut** enī vidi eos tantā fidē habere
vt herenā sub nostris vestigiis colligētes
p̄ agros suos spargerēt: z frā sterile ad to
ti⁹ fecūditatis h̄terēt vbertatē: pudor i q̄
ē: si nos iſeriores his iueniamur i fidē q̄rū
fides p̄ eos cōsignata ē dō. **De** sctō helia.

Uidimus z alius ^{senē} vene
rabile helyā nomine. i finib⁹ ciui
tatis antinos que est metropolis thebai
dis centū fere iā z decē: vt dicebatur: an
nozum: super quem dicebant. q̄ vere spi
ritus helye i eo requieuiſſet. **Multa** enīz
de eo z magnifica ferebant. **Septuagin**
ta nanqz annos in solitudine vastissima cū
trāſegisse perhibebant: cuius deserti hor
rozē terroremqz nullus sermodigne pote
rit exponere. **Illic** ergo sedebat senior. to
ta hac etate: humane habitationis nesci
ens loca. **Semita** autē erat angusta z serū
pea que ad eum dūtebat: que vix inueni
ri a cōmeantibus posset. **Locus** vero ipse
i quo sedebat: spelunca erat terribilis que
dam. z itūētib⁹ plurimū horrozis icutiēs.
Ipse autem tremētibus iā mēbris. p̄e ma
tura quatēbat etate. **Incessabiliter** faci
ebat signa p̄ singulos dies z euntes ad se
quacūqz icōmoditate constrictos oīmo
dis resoluebat. **Tuncti** vero patres cōfir
mabāt. q̄ nullus omnino meminisset: quā
do hic secessisset ad heremū. **Libus** ei erat
panis exiguus z paucissime oliue vsqz ad
vltimam senectutem. **Nā** z in iuuentute
sua septimanas frequenter ieiunasse per
bibeat. **De** sancto pythirione.

Iterea redeuntes

ex thebaide vidim⁹ montes quēdam pre
ruptum fluuio iminētes elatione minacis
saxi aspectu etiam ipso terribilem: in quo
erant p̄ ipsa p̄cipitia spelunce difficilis ac
cessus. **In** his monachozum plurimi com
manebant: quozuz pater erat nomine pi
thirion. **Dic** ex discipulis beati anthonii
fuit: z post illius obitū cū sancto habitare
rat ammonē. **Post** huius quoqz abcessū
in hoc se cōstituerat monte. **Sed** z tāta in
eo erat virtutū copia: tāta gratia sanitarū
z potestas aduersum demones: vt duozū
merito summozū virozū solus hereditatē
cōsecutus dupliciter videretur. **Dic** ergo
multis monitis nos edificans: multa que
doctrina iſtruēs: p̄cipue tamē de discreti
one spiritūū nos docebat: dicēs esse quof
daz demones. q̄ certis quibusqz vitiis ob
sequūt. **Quiqz** cū affect⁹ anime passibilē
z vitiose viderint moueri: cūertūt eos ad
omne facinus malū. **Si** qz ergo ē: q̄ vult
demonib⁹ dominari: prius vitis suis z pas
sionibus dominef. **Quodcūqz** enī viciū
proprie passionis abieceris: huius viciū de
monē poteris etiā de obsessis cozporibus
effugare. **Et** ideo conādū ē paulati p̄pria
vicia superare: vt possimus etiā demones
supare. qui huiusmodi viciis obsequunt.
Dic secūdo reficiebat in septimana. pulci
culas accipiēs ex farina. nec poterat iam
accipere aliā escā. neqz etate neqz consue
tudine permittēte. **De** sancto Eulogio.

Uidimus z alius san
ctum patrem Eulogium nomi
ne: qui in offerendis sacramentis tan
tum gratie accipiebat a domino: vt uni
uscuiusque accedentiuz ad altare dei me
rita culpāsque cognosceret. **Denique** ex
monachis quosdam volentes accedere ad
communicationem: retinuit dicens. **Quo**
modo ausi estis accedere ad sacramenta:
cū mens vestra z propositū sit i malo: **De**
nique aiebat. **Tu** hac nocte habuisti cogi
tatiōes fornicādi. **Tu** vero dixisti i corde
tuo: nihil iſterest sine iustus ad sacramenta
sue peccator accedat. **Et** ali⁹ dubitationē

habuit in corde suo dicens. Quid enim me sanctificare cōmunio potest? Vos ergo singulos remouebat a cōmunionē sacra-
mēti: et dicebat eis. Secedite paululus et agite pen- etiā: vt purificati p satisfactio-
nē et lachrymas: digni habeamini cōmu-
nioni christi. **De sancto. Apellen.**

Adimus et alium

presbyter in vicina regione noīe Apellen: viz iustu Dic faber erat ferri: et que necessaria erāt fratribus operabatur Quodā autē tēpore cū ad fabrilia opera vigilaret i silētio noctis cōuersus diabo-
lus i formā mulieris speciose venit ad eū tanq̄ aliquid ei operis deferēs. Tūc ille arreptū manu nuda de fornace ferrū cā-
dens: i faciē eius iecit. At illa clamās et he iulans aufugit. ita vt omnes fratres qui i circuitu cōmanebāt: eiulatū eius fugiē-
tis audirēt: et ex eo iam vir ille in vsu ha-
buit ferruz candens manu nuda tenere nec ledi. Ad hunc ergo euz venissemus et humanissime nos suscepisset: poscebamus ab eo vt nobis vel de suis. vel de eorum quos precipuos in conuersatione sancta sciret virtutibus loqueretur. Tūc ille. Est inquit in hac heremo vicina frater quidam nomine Joannes: etate proue-
ctus. vita. moribus. atqz abstinentia cun-
ctos precellens. Hic primo euz secessisset ad heremum. tribus continuis annis sub cuiusdam saxi rupe stans: semper orauit: ita vt nunq̄ omnino resederit neqz iacu-
erit. Somni autē tātū cepit quātū stās ra-
pere potuit. Cibū vero nunq̄ nisi die do-
minica sumebat. Presbyter enim tūc veni-
ebat ad eū. et offerebat pro eo sacrificiuz: idqz ei solum et sacramētū erat et victus. buic quodam die sathanas surripere vo-
lens: transfigurauit se in presbyterum: qui venire ad eum solebat: et preueniens ho-
ram solitam: simulat se sacramentorum gratia venisse. At ille vigilanter intelli-
gens diaboli fraudē: cū indignatōe quadā ait ad eū. Oīs doli oīsqz fraudis pater: inimice oīs iusticie: non desinis seducēdo

animas christianas: sed ausus es etiaz ad ipsa te immergere terrifica et sacrosancta mysteria. At ille respōdit ei. Putauit quidē q̄ possim te ludificare. Sic enim et alium quendam ex vestris decepi: ita vt et mē-
te excederet: et perderet sensum. Quem cum credentē mihi insanum reddidisset tot iusti orātes pro eo: viz cum et loco et sa-
nitati restituere poterāt. Et hec cū dixisset demon: aufugit ab eo. Erat autem su-
pradictus vir persistens i opere cepto. at-
qz in oratione perdurans. Pedes vero eius ex eo q̄ multo tempore immobiles fuerunt disrumpebantur: ita vt sanies ex eis proflueret. Tres autē cū compleretur anni: affuit angelus domini: et ait ad eum. Dūs iesus christus et spiritus sanctus susce-
ptis orationibus tuis: et corporis tui cica-
trices sanat et celestis cibi. idest verbi et scientie sue tibi abundantiam donat. Et contingens os eius ac pedes: et ab vlceri-
bus eū sanū reddidit: et repletū scientie et doctrine gratia samē cibi sentire nō fecit. Iubet autē trāsire eū ad alia loca. et bere-
mū circūcūntem visitare etiā alios fra-
tres: et edificare eos in verbo et doctrina domini. Dominica autem die ad eundem semper reuertebatur locum simili modo sacramentorum gratia: reliquis vero die-
bus etiā opus manū faciebat: et opera-
batur iumentorum cingula ex palmaruz folijs texens. vt in illis locis haberi mo-
ris est. Quodā vero tēpore claudus aligs ire ad ipsum voluit: vt ab eo curaretur. Contigit autem vt animal ipsum qd ascē-
surus erat cingulum manibus hominis dei factū haberet: Cuz ergo iponeretur ille claudus supra iumētū: statim vt cōti-
gerūt pedes eius illud cingulū: sanus esse ctus est. Sed et quibuscūqz egris benedi-
ctū panē misit statim vt ex eo perciperūt: sa-
nati sunt. Et alias multas virtutes et sani-
tates per eum dominus iplēuit. Dabit autem et hanc gratiam super omnes pe-
ne ceteros homines: vt vniscuiusqz fra-
trum de vicinis monasteriis conuersatio ei reuelaretur: ita vt scriberet ad patres

Prima pars

eorum et commoneret. quod ille et ille segniter agunt nec recti in timore dei propositus gerunt: ille vero et ille infide et animi virtute proficiunt. Sed et ad ipsos patres scribebat: alii sunt qui multum tedioli essent erga fratres et pusillanimes circa patientiam: alii vero quod bene statim et solliciti agerent: et sufficienter consolarentur fratres: et quod huic meriti pro virtuti bono. quod vero illi correptionis imineret a domino pro ignavia predicabatur: et ita eorum qui absentes erant actus et causas ac merita vel negligentiam describebat: ut audientes hi de quibus dicebat: conscientia convicti negare non possent. **P**rocebat tamen omnes: ut a visibilibus et corporeis rebus: eorum et animam ad invisibilia et incorporea transferret. **T**empus enim inquit est: ut ad huiusmodi studia transeamus. **N**eqz enim semper pueri et semper infantes esse debemus: sed aliquando iam ad spiritalia et altiora concedere: et viros sensus cape atque ad perfectionem subire intelligentiam: ut possimus virtutibus animi emittescere. **S**ed et multa alia de hoc viro sanctus homo dei appelles narratione nobis fidelissima commendauit. que cuncta conscribere: et longum videretur: pro magnitudine sui. nonnullis fortasse **De secundo paphuntio**

Udim⁹ et aliud monasterium sancti paphuntij hois dei. que nominatissimum in illis locis anachorites: et vltimi habitator fuerat deserti in regionibus eracleos. splendide vrbis apud thebaidam. **D**e hoc ergo fidelissima patris narratione comperimus. quod euz fuisset vite angelice: quodaz tempore orauerit ad deum. ut sibi ostenderet: cui sacrorum similis haberetur. **A**ssistens vero angelus dei respondit ei: quod similis esset symphoniaco cuiusdam qui in uico illo cantandi arte victum querebat. **T**unc ille obstupefactus nouitate respondit: cum omni properatione pergens ad vicum requirit hominem. **A**t cum inuenisset. studiosissime perunctabat ab eo. quod non sancti et religiosi operis gestum sit ei: omnesque actus eius curiosius discurret. **A**t ille ridit quod res erat se esse indignissime vite bo-

minem peccatorem: atque ante non multum temporis ex latrone in istud quod nunc exercere videtur fedum artificium deuolutum. **P**aphuntius eo magis instabat regressus si quod ei forte vel iter latrocinia propter operis fuisset admissum: **N**ihil inquit mihi conscius sum boni. **H**oc tamen scio quod cum inter latrones essem: capta est aliquando a nobis virgo deo consecrata. huius euz ceteri college mei latrones cuperent eripere pudorem: obieci me medium: et eripui eam de contaminato latronum: et nocte deducens eaz vsque ad vicum domui sue restitui intactam. **A**lio quoque tempore inueni mulierem honeste forme in beremo oberrantem. **H**ec cum interrogaretur a me: vel cur aut quomodo in hec loca uenisset: respondit. **N**ihil me interrogas felicissimam mulierem: nec causas regras: sed si ancilla placet habere abducto quouis. **M**ibi enim infelici est maritus que debiti fiscalis gratia sepe suspensus et flagellatus ac penis omnibus cruciatus seruauit in carcere: nec aliam ob causas producit nisi ut tormeta patiat. **T**res autem nobis filii fuerunt: que pro eiusdem iam debiti necessitate distracti sunt. **E**go quoque miserima: quia ad similes penas inquisitor: de loco ad locum fugitans. inedia miseri que confecta. per hec nunc latitans oberro loca: triduum hoc sine cibo iaz ducens. **E**go ubi hec audiui. miserat adduxi eam ad spellicam. et reficiens animam eius fame collapsam dedi etiam trecetos eius solidos: pro quibus se ac maritum et filios. non solum seruituti: sed et supplicii afferebat: obnoxios et reuocatam eaz ad ciuitatem omnes eos data pecunia liberaui. **H**oc solum scio me fecisse in latrocinio meo. **T**unc pater paphuntius. **E**go inquit nihil tale feci: tamen credo etiam ad te peruenisse quod celebre paphuntij nomen inter monachos habeatur. **F**uit enim mihi non mediocri studio. ut vitam meam in huiusmodi excolerem disciplina. **D**eus igitur de te mihi reuelauit: quia nihil minus apud ipsum meriti habes quam ego. **Q**uia ergo frater vides te non minimo loco haberi apud deum: non negli-

gas animam tuaz. **A**lle statim fistulas
 quas manu gerebat abiiciens: securus est
 eū ad beremū: et artem musicā in spiritalē
 commutans vite mentisq; armoniaz: per
 integrum triennium arctissime se tradidit
 abstinentie: in psalmis et orationib; semet
 ipsum die noctuq; exercens. atq; iter ce
 leste animi virtutibus agens: inter sancto
 rum angelicos choros reddidit spiritum
Posteaq; hunc paphuncius omnis ex
 ercitiij virtute consummatum p̄misit ad diuinū
 ipse acrioribus semetipsum studiis q̄ pri
 exercuerat agens. iterum domino suppli
 cabat vt sibi ostenderet quis ei esset simi
 lis super terrā. **S**it ergo vox ad euz dicēs
 Similem te esse noſce primario yici tui?
 qui ē in proximo. **Q**uibus auditis. paphū
 cius sine mora ad eum properans: pulsat
 ad ostium domus eius: **I**lle vero cui mor
 ris erat suscipere hospites. occurrit ei: at
 q; introduxit i domū suam. lauās quoq;
 pedes ei; apposuit mēsa: egitq; cōuiuuium.
 iter epulas vero p̄cūctari paphuncius ce
 pit ab hospite q; actus eius: quod studiū: cu
 iusq; operis haberet exercitia. **I**lle vero
 cum de se humilia responderet: et latere in
 bonis q̄ publicari mallet: perurgebat pa
 phuncius dicens reuelatū sibi esse a domi
 no q; dignus esset cōfortijs monachorum
Alle ergo magis humiliora de seipso se
 tiēs: aiebat. **E**go quidē i nullo mihi boni
 alicui; sum cōsciūs. **T**er: q; verbū dei fa
 ctū est ad te: eū quē nihil latet. celare nō
 possum. **H**ec ergo que mihi i medio mul
 toz posito i vsu sunt: loquar. **T**riginta iam
 cōpleti sunt anni: q; continentie consen
 sum habere me cum coniuge mea nullus
 agnouit. **S**uscepi autem ex ea tres filios.
 boz enim causa solūmodo cognita est mi
 bi vxor. nec preter eā alia. nec ipsa vltra iā
 cognita. **S**uscipere hospites nūq; cessauit:
 sed ita vt neminē ante me paterer adueni
 enti occurrere peregrino. **N**ō dimisi vnq;
 de domo mea hospite sine viatico: paupe
 rē nullū desperi: sed que necessaria fuerāt
 prebui. **S**i in iudicio sedi nec filij mei per

sonam contra iusticiam accepi. **A**lieni la
 boris fructus: nūq; introierunt in domum
 meam. **L**item si vidi nūq; preterij do
 nec reconciliarem dissidentes ad pacem:
Nemo vnq; deprehendit in culpa famu
 los meos: nūq; greges mei leserunt fru
 ges alienas. **V**olentes seminare in rure
 meo nūq; prohibui: nec vberiora mihi no
 ualia elegi: et steriliora illis drelitui. **Q**uā
 tum in me fuit: nūq; permisi vt potenti
 or infirmum premeret. **S**emper studiū i
 vita mea: vt neminem contristarem. **J**udi
 cium si fuit apud me: neminem condemna
 ui: et dissidentes reuocare in concordiam
 studij. **H**ec interim mihi vite institutio
 deo donante haecenus fuit. **A**udiens
 autem hec beatus paphuncius caput eius
 exosculans: benedixit eum et dixit: **B**ene
 dicat te dominus ex syon: et videas que
 bona sunt hierusalem omnibus diebus
 vite tue. **Q**uia ergo bene hec et cōueniē
 ter iplesti illud tibi dēt qd bonoz omniuz
 summum est: vt omittens cuncta. ipsam iā
 sequaris dei sapientiam et secretioris sciē
 tie inquiras thesauros: ad quos aliter nō
 poteris peruenire. nisi abneget teipsum:
 tollas crucem tuam. et sequaris christum.
Alle cum audisset hec nihil moratus.
 nec omnino aliquid in domo sua ordinans
 secutus est virum: pergens cum ipso ad
 desertū. **T**umq; venissent ad flumē nūq;
 ad transineandum reperto nauigio: **P**a
 phuncius precepit intrare secum pedibus
 fluuium: cuius in illis locis profunda ha
 bebatur altitudo. **T**ransierunt ergo pari
 ter fluuium: ita vt aqua eis vix ad latera
 perueniret. **U**bi vero veniunt ad desertū
 collocat hominem paphuncius in cellula
 quadam: haud procul a suo monasterio po
 sita: et conuersationis spiritalis ordinem
 tradidit perfectorumq; studiorum exer
 citia docet: scientiarum quoq; secretiora
 concredit. **U**q; eū in omnibus instruxisset
 semetipsum denuo maioribus exercitijs de
 dit: exiguos priores deputās labores. qd
 cōferri potuerit his qui seculi videbantur

Prima pars.

actibus occupari: hoc enim sibi dicebat. **S**i isti qui sunt in seculo tantum boni operis faciunt: quanto nos studere debemus plus vel amplius in abstinentie labore eos antecedere. **T**empore autem aliquando in his tractato et ad scientie perfectionem perducto: eum quem perfectum iam in operibus assumptum pererat: quadam die paphuncius sedens in cellula sua: videt animam eius inter angelorum choros assumptam dicentem. **B**eatus quem elegisti et assumpsisti: habitabit in tabernaculis tuis. **E**t cum hec audisset: agnouit assumptum esse ex hoc mundo virum **L**ucyō paphuncius persequebatur in ieiuniis et orationibus. semetipsum ad maiora et perfectiora extendens: et rursus orabat voluminum ut sibi ostenderet cui similis haberetur iter homines. **R**ursus ei vox diuina respondit dicens. **S**imilis es negotiatori quem videris ad te venientem: sed exurge velociter et occurre ei. adest enim vir cui te simile iudicavi. **E**t paphuncius sine mora descendens occurrit cuidam negotiatori alexandrino: viginti milibus solidorum mercibus tribus nauibus deferenti ex thebaida et quoniam erat religiosus et bonorum operum studium gerens: decem leguminum saccos pueris suis impositos. ad monasterium dei hominis defererebat. et hec ei causa adeundi paphuncius fuit. **A**t ille continuo ut eum vidit. quid agis inquit o preciosissima et deo digna anima: **Q**uid tibi cum terrenis est labor cui fors et societas cum celestibus data est? **R**eliqua hec illis quod terra sunt et terra cogitant. tu autem regni dei ad quod vocatus es negotiator effice re: et sequere saluatorem. a quo paulo post assumendus es. **A**t ille nihil omnino differens precepit pueris suis: ut omnia que superessent: multa enim iam ipse per se distribuerat pauperibus erogarent. **I**psē vero sequens sanctus paphuncius ad desertum in eodem ab eo constitutus est loco: ex quo et priores ad deum fuerant assumpti. et similiter ab eo de omnibus instructus. in exercitiis spiritualibus et diuine sapientie studiis permanebat. breui autem tem

porē consummato: etiam hic translatus est ad congregationem iustorum. **E**t non multo post ipse etiam paphuncius: in ipsis summe abstinentie exercitiis et laboribus vitam persequitur. **A**stitit enim ei angelus domini dicens ad eum. **V**eni iam benedicte domini: et igitur ea que tibi debentur: eterna tabernacula. **E**cce enim mecum assumptus propheta: qui te et suum suscipiam chorum. **H**oc autem tibi prius idcirco non reuelavi ne forte elatus damnatum aliquod tui laboris incurres. **E**t vna post hec in corpore adhuc positus diem ducens. eum quidam presbyteri ad eum visitandum venissent: omnia eis que sibi dominus reuelauerat nota fecit. dicens ad eos. **N**ullum in hoc seculo debere despici. etiam si latro sit aliquis aut in scena positus etiam si cultum ruris exerceat: et coniugio videatur astricere: etiam si negotiator dicatur: mercimonij inseruiat: tamen in omni ordine humane vite sunt anime deo placentes. et habentes actus aliquos occultos: quibus delectatur deus. unde constat non tantum profectum vite aut habitus speciem. deo esse placitam quantum sinceritatem atque affectionem mentis et operum probitatem. **E**t cum similia de singulis quibusque differuisset: tradidit spiritum. **E**videnter autem presbyteri qui aderant: et omnes fratres viderunt eum ab angelis suscipi: hymnum cantantem et collaudantem deum. **D**e sancti **I**sidori monasterio

Vidimus apud thebaidam etiam **I**sidori nominatissimum monasterium. amplissimis spaciis circumseptum muroque circumdatum. in quo habitantibus viris larga prebebatur habitacula. **I**ntrinsecus putei plures. horri irrigui: omnium quoque pomorum arborumque paradisi et quocumque necessaria visibus erant sufficienter immo et abundantius prouisa: ob hoc ut nulli monachorum habitantium intrinsecus necessitas ulla fieret exire foras ad aliquid requirendum. **S**enior quidam vir magnus grauisque: et de primis electus ad ianuam sedens hoc habebat of-

ficij: vt aduētales ea lege suscipiat. qua i-
gressi vltra non exeat. Si ergo semel in-
gredi placuerit stat immobilis lex: sed qd
ē ammirabilius. ingressos nō iaz legis ne-
cessitas: sed vite beatitudo retinet ac per-
fectio. Dic ergo senior in ianua vbi ipse cō-
manet: adberentē sibi habet hospitale cel-
lulā: i qua aduētales hospitio recipiat: z
of hōmmitate refoueat. Ut ergo z nos ab
eo suscepti sumus introcundi qdē copia no-
bis nulla fuit: ab ipso autez didicimus que
institutionū beatitudo gereret ītrinfecus:
Duos aiebat esse solos seniores viros qb?
pmiffa ē ingrediēdi īgrediēdiqz libertas:
qui opa fratrum dis. ensare: z q necessaria
sūt īferre curaret: ceteros vero ita eē ī silē-
tio z gete. orationibus z religiosis studiis
operam dantes atque animi virtutibus
pollentes. vt omnes signa faciant. z quod
vere omniuz mirificum signuz sit. nullus
eoz egritudine cuiusqz infirmitatis icurrit
sz cū vnicuiqz vite finis affuerit: oimodis p-
noscens z indicās ceteris frīb⁹ suis d suo
exitu. atqz valedicēs ad spifuz recubās
spūz let⁹ amittit. **De scō Serapione.**

Sed in regione ar-
senoyte. serapionem quendā pre-
sbyterum vidimus: multozum monasterio-
rum patrem: sub cuius cura plura z diuer-
sa monachoz: quasi decem miliū habebā-
tur monachoz: qui omnes ex laboribus
ppriis: quos p̄cipue messis tempore mer-
cede manuum acquirebant: partē plurimā
ad supradictuz patrez cōferentes: in vsus
pauperum destinabant. Hoc autē moris
erat nō soluz ip̄is: sed z oibus pene egypti
monachis vt messis tēpore locent ad me-
tēdū opera sua. atqz ex ea mercede. octo/
genos vnusquisqz modios frumenti: plus
minusqz conquirir: z hoz partē plurimam
pauperum vsibus offerunt. Unde non so-
lum regionis ip̄ius indigentes alant: sed
z alexandriam naues frumētō onuste diri-
guntur: vel in carcere cōclusis: vel religis
peregrinis ac egentib⁹ progande. Neqz
enim intra egyptum sufficiunt pauperes:

q possint misericordie eoz fructus z largi-
tates absumere. Vidimus autez z ī regio-
nibus membeos z babylonis inumeras
multitudines monachozuz: apud quos z
diuerfas virtutum gratias. ac moyz orna-
menta p̄peximus. Ibi autē tradūt esse lo-
ca illa ī qbus ioseph fertur recōdidisse fru-
mēta quos z thesauros ioseph vocāt. Alii
vero pyramidas quas dicunt ipsas esse in
qb⁹ vt putant frumenta tunc congregata
De scō apollonio monacho z martyre.

Tradebant ergo se-
niores hoz fuisse quēdam p̄secuti-
onis tempore monachum: nomine apol-
lonium. Qui cū vitā magnificam egisset
inter fratres: etiam diaconus ordinatus
ē: Tempore ergo p̄secutionis erat ei stu-
dium singulos quosqz circuire fratres z
cobotari eos ad martyriuz. Quz fuisse
etiam ipse cōprehensus. z in carcerem tru-
sus: gentiliū plurimi tāq̄ insultaturi ve-
niebant ad eum: z verbis blasphemis z im-
piis confutabant. Inter quos fuit qdam
philemon nomine choraula famosissimus
z omni populo amabilis. Qui cum mul-
tis cuz fatigaret iniuriis impiuz z scelestū
z seductorem vocās multozūqz mortaliū
deceptorem dignumqz esse ab omnibus
odio haberi. Quz bec z multa alia aduer-
sum cum grauiora loq̄retur respondit ei
apollonius dicens. Misereatur tibi de-
fili: z nihil tibi hoz que locutus es reputer
ad peccatū. Nec cum audisset philemon
corde cōpunctus est: vimqz verboz eius
supra humanum morē in sua mente p̄fēit
intantum vt xpianum se repente faterē
Et inde statiz peruolat ad tribunal iudicis
atqz ī aspectu toti⁹ ppli proclamās iniuste
inquit agis o iudex: viros religiosos z dō
amabiles puniens. nihil cni xpiani vel ma-
le faciunt vel docēt. At ille bec audiēs p̄-
mo qdē putabat vrpote loci illi⁹ hominem
ioci aliquid proponere: Sed cum vidisset
bec cū serio p̄sequētē: z cū of cōstātia asse-
rētē: īsanis inquit o philemō z mēte capi-
es subito? At ille. Ego iquit nō īsanio: sz
d

Prima pars

tu iniustissim⁹ atq; insanissimus iudex es: qui tot iustos iniuste perimis viros. **A**go enim xpianus sum: qd est hominum genus optimum: **T**unc ille coram populo cepit euz primo plurimis blandimentis reuocare velle in id quod cum nouerat: s; vbi immobilem vidit. omnia intendit in eum genera tormentoz. **C**ognito vero qd ex verbis apollonii hec ei fuerit facta permutatio: correptum etiam apollonium grauioribus subdidit tormentis: et deceptiois i eum crimen exaggerat. **A**pollo nius vero ytinam inquit et tu iudex et oēs qui assūt et audiunt me: hunc meū quez dicis errorem deceptionēq; sequeremini. **A**t ille vbi hec audiuit: et ipsū et philemonē ignibus tradi in cōspectu populi iubet. **I**li vero postq; ingressi sunt flammās: beatus apollonius cunctis: audientibus clamat ad dominū dicens. **N**on tradas dñe bestiis animas consentium tibi: sed ostēde nobis domine euidenter salutare tuuz. **I**gitur vbi hoc in auditu populi et iudicis ad dominum locutus est apollonius: repente nubes repleta roze circumdedit viros: et flāmas accēsi ignis extinxit. **S**up quo obstupescit et iudex et populus: vna voce omnes clamare ceperunt. **M**agnus et vnus ē deus xpianoz solus imortalis. **S**ed hec cū fuissent pfecto alexandrie nunciata. semetipso truculentior red dicitur: et electis gbusq; de officio crudelissimis et seuisimis n̄ tā hoīb; q; bestiis mittit q; et ipsū iudicē q; mirabilib; diuinis creditur et eos p quos virtus dei apparuerat vinctos in alexandriā deducerent. **I**gitur cū adducerentur omnes pariter vincti: affuit gratia dei in verbo: et cepit apollonius eos qui se vinctos ducebāt fidē dei docere. **Q**uicq; cū dñi misericordiā credidissent: et fidē dei tota cordis firmitate recepissent: semetipso cū his quos exhibere venerāt vinctos offerunt iudici: et xpianos se esse pariter pfitētur. **Q**uos cū pfectus i fide dei pertinaces et immobiles peruidisset: vniuersos pariter iubet i profundum maris oimergi: ignorans impius

quid ageret. **H**oc enī sanctis nō moro sed baptisima fuit. **S**ed horum corpora sine dubio dei puidētia ite gra illibataq; maris vnda reportauit ad litt⁹: queq; ab his qui obsequii causa simul venerāt suscepta ac reuocata. sub vno sepulchri domicilio collocata sunt: a quibus vsq; ad p̄sens tēpus virtutes multe et signa mirāda oibus cōsumātur: sed et vota oīuz atq; oratōes sciipiūtur ab eis: et cū fructu petitiōis iplē quo etiā nos dignat⁹ ē dñs adducere: et vota nra oratōesq; cōplere. **D**e scō dyoscoro.

Uidimus et alius venerabile patrē apud thebaidam dyoscorū noīe presbyter: habētē i monasterio suo cētū fere monachos: quē tēpore eo quo acceditur ad sacra mēta: sūmā curā summāq; pperimus adhibere diligentia: ne quis eoz qui accedit i aliquo deferret cōsciētie maculā: intātū vt etiā de his eos cōmoneret: que accidere per somnia hominibus solēt: vel per fantasias mulierum apparētium. vel etiā per naturalis humoris abundantiam. **D**icebat ergo siquidem absq; mulier fantasias tale aliquid eueniat: nō esse peccatū. **I**ngenitus enī humor i corpore vbi ppria repleuerit receptacula: suis necesse ē vt meatibus degeratur: et ideo nō trahat ad pctā. **U**bi vero visus mulier et blādimēta carnis occurrūt: i hā dīdis aīe. et erga huiusmodi cogitatōes atq; illecebras occupate dari cōfirmabat idicia. **D**e bere g monachos aiebat oī genere a cogitatōib; suis repellere huiusmodi symulacra: nec idulgere eos omnio i bec blādimēta dilabi sēsus suos: alioquin nihil itereē videbit iter eos et illos q; sclo viūt. **S**ed laborādū ē monachis: vt etiā naturale humorē per multā ieiunioz abstinentiā et frequētes oratōes domēt ac superēt: s; rāq; ei labē: oratōis et ieiunij cōtinuatiōe pstringāt. **D**eniq; aiebat. et q in delitijs viūt: si forte corporis sui egritudo dposcat ab oīb; que noxia esse iudicauerit medic⁹ abstinebūt: cur non hec multo magis monachus faciat cui anime et spiritus sanitas

expetenda est: **De Nytrie monasterijs.**

Venimus autem et ad nytriā famosissimū in omnibus egypti monasterijs locū: qui quadraginta fere milib' abest ab alexandria: et nomine vici adiacentis: in quo nytruz colligit: nytrie vocabulū trahens prospiciēte hoc credo iam tunc diuina prouidentia: q' in illis locis peccata hominū tanq̄ nytro sozdes abluēda essēt. et abolēda. In hoc igit' loco gngenta fere aut nō multominus cernūf vicina sibi et sub vno patre posita monasteria: in qbus aliqui plures simul. alii pauci nonnulli etiam singulares habitant et mā sionibus quidez diuisi aīo autem ac fide et caritate valde coniuncti et inseparabiles manent. Huic q̄ cū appropinquaremus loco vbi peregrinos feres aduentare senserūt serui dei: continuo velut examen apum. singuli quiqz ex suis cellulis prouunt. atqz i obuiā nobis leuō cursu et festina alacritate tendūt: portantes secuz q̄ plurimi ipsorū yuceos aque et panes. sicut q' ppheta corripitens quosdā dicit: quia non existis filiis israel in obuiā cuz pane et aqua. Tunc deinde susceptos nos adducunt. primo cū psalmis ad ecclesiāz. lauant pedes: ac singuli quiqz lintheis quibus ytebantur: abstergunt quasi vie labore leuantes: re autē vera vite humane erumnas. mysticis traditionib' abluētes. Quid ergo nunc ob humilitate eorum: quid de officiis quid de caritate loquar: cū omnes gestirent nos ad suum quisqz introducere monasterium et non ea solum: que hospitalitati debentur expleri: sed et insuper aut de humilitate qua ipsi pollebant docere aut de mansuetudine atqz aliis huiusmodi bonis: que apud illos velut ad hoc ipsum de seculo sequestratos: diuersa quidem gratia: vna tamen eadēqz doctrina discuntur. Nusqz sic vidimus florere caritatem. Nusqz sic vidimus opus seruere misericordie: et studium hospitalitatis impleri. Scripturarū vero diuinaz meditationes et intellectus atqz sciētie diuine. nusqz tāta vidim' exer-

citia vt singulos pene eorū oratores: credas i diuina esse sapiā. **De loco q' dicitur Cellia.**

Post hunc vero alius est loc' i deserto iteriori: decē fere ab hoc milib' distās: quē locū p multitudine disperfax i beremo cellulaz: cellia nominauerūt. Ad hunc locuz hi qui ibi prius fuerunt ibati. et secretiorē iaz depositis rudimentis ducere volunt vitā secedūt. Veremus enī est vasta. et cellule tanto inter se spacio disrepte diuiduntur. vt neqz in conspectu sibi inuicēz. neque i vocis auditu sint posite. Singuli per cellulas commanent: silentius ingēs et quies magna inter eos ē. die tantū sabbati et dominica in vnuz ad ecclesiā cōueniunt: et ibi semet ipsos iuicē tanqz celo redditos vident. Si quis forte in cōuētū illo defuerit. itelligūt statim eū corporis aliqua tequalitate detentum: et ad visitandum eum. non omnes simul sed diuersitate temporis omnes ad eunt: portantes vnusquisque si quid apud se est. quod egro possit gratum videri. Aliam vero ob causā nullus audeat primi sui obturbare silentia: nisi si qs forte q potest verbo istruere: et velut athletas i agone positos: sermonis consolatione ynge re. Multi ipoz a tribus et quatuor milib' passuum ad ecclesiā cōueniunt. ita longo a semetipsis spatio habitationis eorum cellule dirimuntur: s; caritas in eis tanta ē: et tanto inter semetipsos et circa oēs fratres constringuntur affectu: vt in ammiratione et in exemplo sint omnibus. Unde et si quis forte voluerit habitare cum eis: vbi intellexerint vnusquisqz cellulaz suā offert. **De sancto Ammonio abbate.**

Vidimus quendam apud eos venerabilē patre Ammonii nomine: virū i quē dñs oēs plenitudinē spūalium contulerat grāz. Caritatis in eo grāz si videres: nihil tale vqz vidisse te crederes. S; et humilitatē ofside raris lōgo cū i b' dono p̄statiozē cetis fatereris. Et rursus si patiaz si mā suetudinez:

Prima pars

si benignitate. in singulis eum ita precelle
re iudicares: vt quid. cui preferri debeat
ignozares. Donū vero sapiētie ⁊ scientie
tātū ei cōtulerat dominus: vt nulluz fere
ex omnibus patribus ita penetrasse au-
las totius sciētie crederes nec ita aliquez
receptū esse intra cubiculū sapientie dei:
omnes quicūq; eū viderant: faterentur.
Quic erāt duo fratres Eusebius ⁊ Euti-
mius. Nā dioscorus qui maior natu in eis
fuerat: ad episcopatus officium raptus est.
Vt ergo fratres crāt ei nō solū carne: sed ⁊
vita atq; institutione. ⁊ tota animi virtute
germani. Qui omnes simul eos qui i illis
locis habitabāt fratres. tanq; si nutrix fo-
ueat filios suos. ita vnūqueq; instruētes
cōsolabātur. ⁊ vocētes ad summas perfe-
ctionem nitēbantur educere. **V**idimus
ergo supradictū hominē dei Ammonium
habentē monasteriū inter eos muro circū
datū: quod in illis locis ex lateribus cru-
dis fieri facile solet: amplū ⁊ omnibus ne-
cessarijs instructū: in quo etiā puteū ipse
foderat. Venit autē quidā frater saluari
apud eos volens: adiit eundē Ammonium
rogans vt sicubi esset cellula vacans. in
qua habitari posset. Tunc ille. Ego inquit
requirā: sed donec inueniā hic esto i hoc
monasterio. Ego enī iā nūc egrediar vt re-
grā. Et reliquēs ei oīa pariter cū monaste-
rio: ipse pcul ab eo loco paruiſsimā cellulā
repperit: atq; i ea cōstituit. fratriq; q nuper
aduenerat nec itelligenti: ex itegro cum
omnibus que i eo fuerāt cessit monasterio
Sed etsi plures fuissent. q forte veniētes
ad eos saluari cuperēt: supradict⁹ vir fra-
tribus cōgregatis. omnibus cū alacritate
iuuātibus sub die vna monasteriū cōstru-
ebāt. Et cū singulis quibusq; expleuisset
numez monasterioz: inuitabantur hi qui
mansuri erant ad ecclesiam. quasi refecti-
onis gratia: quibus inibi occupatis. vnus-
quisq; fratrum de cellulis suis proferen-
tes que necessaria erant: singulorum no-
uas cellulas instruebant: ita vt ex colla-
tione caritatis nihil omnino. vel yteni-
liū vel que ad victū requirūtur: deessent:

nec tamē manifesta fieret vnuscuſq; oblatio. **R**egressi ergo ad vesperā bi qui-
bus fuerāt cellule preparate: inueniebāt po-
sita omnia que ad vsus essēt necessaria. et
ita instructa habitacula: vt nihil proſus
deesse prospicerent. **D**e sancto didimo.

Vidimus inter eos
quēdā ex seniozibus viz bonum
noīe Didimū: i quo multa erat dñi gratia
quā i eo etiam vultus ipse indicabat. **D**ic
scorpionēs ⁊ cerastas. idest bestias quas
cornutas vocāt. ⁊ angues qui i illis locis
pro seruoze solis acerrimi habētur: tanq;
terre quosdam vermiculos pedibus con-
culcabat: ⁊ ita extinguebat. vt nihil ab eis
omnino paterēt. **D**e sancto Cronio.

Vidimus etiam ali-
um apud eos summe ariquitatis
patrē Croniū noīe: i senectute bona ⁊ pfe-
cta etate durātē. cētū nāq; ⁊ decē agebat
etatis annos. **D**ic ex discipulis ad huc be-
ati Antonij supererat: cuius inter ceteras
animi virtutes humilitatis gratiam vidi-
mus immensam. **D**e sancto Oigene

Rat autem ⁊ alius
ad huc ex discipulis Antonij O-
genis noīe: vir p oīa magnific⁹: ⁊ summe
prudētie: cui⁹ sermo ⁊ narratio de virtuti-
b⁹ oprimi magistri boīs dei edificabat oēs
audientes. ⁊ inflammabat vehementer.
ita vt oculis cerni que ab eo narraban-
tur putares. **D**e sancto Euagrio.

Vidimus ibi ⁊ sapi-
entissimū viz ac p oīa mirabilez
Euagriū noīe cui iter: ceteras animi vir-
tutes: tāta cessa est gratia discernēdoz
spirituū: ⁊ purgāda: sicut apłus dicit: co-
gitationū. vt nullus alius putaret ex fra-
trib⁹ ad tātā subriū ⁊ spūaliū rez sciētiā
puenisse. Cui quīs reb⁹ ipsis ⁊ expimētis
⁊ qd est sup oīa: p grāz dei magna collata
fuerit itelligētia: accidit tamen ⁊ hoc: vt
mīto tēpoze instruct⁹ fuerit a biō Macha

rio: quē famosissimū ī dī gratia: signisq; z virtutibus īsignē fuisse oibus notum est.

Hic ergo Euagrius incredibilis erat abstinētie. super omnia tamē monebat fratres si qui forte studium gererēt vel humiliādī corporis. vel fātasias ab eo demonū pro pellēdī: ne ī bibēda aqua largiore mēsurā vterētur dicebat enīz. **Quia** si aqua multa corpori infundatur: maiores fantasias generat z largiora receptacula demonib⁹ prebet. **Sed** z multa alia de abstinētia: sūma cū deliberatione edocebat. Ipse autē non solū aqua parcissima vtebatur: sed z pane penitus abstinēbat. Illi vero qui in illis locis morabātur fratres: pane solo et sale cōtēti erāt. vt ī illa omni multitudine: vix inuenires aliquē qui oleo saltim vteretur. **Plures autē ex eis:** nec iacētes somnū sed sedentes: z vt ita dicam: in meditatiōe diuinorum verborum positi capiebant. **De sancto Machario egyptio.**

Narrabant autem nobis quidā ex patribus qui ibi erant q̄ in locis illis duo Macharii: quāsi duo celi luminaria refulsissent: ex quib⁹ vnus egyptius genere. z discipulus beati Antonii usit. alius alexandrinus. Quib⁹ vt vocabula nominis: ita virtutes animi. z celestium gratiarū magnificētia concolorabat. **Uterq; enim Macharius** abstinētie exercitiis z virtutibus animi equaliter pollens: hoc solo alius precellens q̄ quasi hereditatē gratiarū z virtutū beati Antonii possidebat. **Hunc** deniq; serūt. aliquādo cum homicidiū in locis vicinis fuisset admissum. z innocenti cuidā impigeretur crimen admissi: confagisse ad eius cellulā is qui calumniā patiebatur: affuisse etiāz eos qui purgebant. allegantes z dicētes piclitari seipos. nisi cōprehensū legibus traderent homicidā. **His** vero cui crimē impingebatur cum sacramentis affirmabat: consciū se non esse sanguinis illius. **Et cū** diu ab ytraq; pre certamē habere īterrogabat factus macharius vbi sepulch⁹ esset. q̄ dicebat occisus. **Tūq; designasset**

locum: cum omnibus q̄ ad purgendum hominē venerant. p̄git ad sepulchrū. atq; ibi fixis genibus inuocato xpi nomie ait ad eos q̄ assistebat. **Nunc** dñs ondat si vere reus est hic: q̄ purgetur a vobis. **Et** eleuata voce: ex nomie clamabat defunctum. **Tūq; ei** vocatus de sepulchro respōdit: ait ad eum. **Per** fidem xpi te obrestoz vt dicas si ab hoc homine qui calumniā patitur occisus es. **Tunc** ille de sepulchro clara voce respondit: dicens. **Nō** se ab eo esse interfectū. **Et** cū obstupefacti omnes decidissent ī terrā: ac pedib⁹ eius aduoluerūt: rogare cepērūt vt īterrogaret euz a quo esset occisus. **Tunc** ille. hoc iquit nō īterrogabo. **Sufficit** enīz mihi vt inoēs liberetur: non est autem meum vt reus p̄datur. **Aliud** quoq; eius genus miraculi ferebatur. **Quisdam** e vicino oppido patrifamilias virgo filia per fantasias magicas videbatur hominibus in equinum animal versa: vt putaretur equa esse: z nō puella. **Hanc** adduxerunt ad eum. **Tunc** ille percūctas. **Quid** sibi vellent. **Alii** parentes eius. **Equa** hec quam vident oculi tui puella virgo z filia nostra fuit: sed homines pessimi magicis artibus in animal hoc quod vides eā verterunt. **Rogamus** ergo vt ores dominum: z commutes eam in id quod fuit. **At** ille ait. **Ego** hanc quāz ostenditis mihi puellam video: nihil ī se peccudis habentem. **Hoc** autem quod dicitis non est in eius corpore: sed in oculis inuentium. **Santasse** enim demonum sunt iste: non veritas rerum. **Et** cum introduxisset eam cum parentibus suis intra cellulam. fixis genibus orare christum cepit: sicut mulq; z parentes hortabatur secum domino supplicare: z post hec perungētes eā oleo in nomine domini: omni fallacia viuis expulsa: virginem videri omnibus vt etiam sibi videbatur: effectit. **Alia** quoq; iunior puella ad eum deducta est: cuius obscena corporis: ita omni ex parte computruerunt: vt consumptis carnibus interiora quoq; z secreta nature nudarentur: ac vermium ebulliret inde innumera mul

Prima pars

titudo: ita vt nec accedere quidem quifquam ad eam posset. pre fetoris horrore. **H**ec cum allata a parentibus. et proiecta fuisset ante fores eius: miserans virginis cruciatus. equo animo iquit esto filia. hec tibi ad salutem dominus non ad interitum dedit. vnde prouidendum est magis. vt sanitas tua. nullum tibi periculum conferat. **E**t cum institisset orationibus per septem continuos dies: et oleum benedicens in nomine domini perungeret membra eius: ita eam sanam reddidit. vt muliebris in ea nature nulla forma. nulla species apparet: sed esset et inter viros conuersatio. absque femine suspicionis obstaculo. **H**ic bant preterea et aliquando venisse ad eum hereticum quandam hieracytam: quod genus hereseos inuenitur apud egyptum. **H**ic cum per multam loquendi arte. plurimos fratrum qui habitabant in heremo conturbaret ausus est etiam coram ipso fidei sue asserere prauitatem. **Q**ui cum resisteret seni or et contradiceret. ille verba simpliciter argumentis callidis eludebat. **S**ed cum videret sanctus fidem fratrum periclitari: quod opus est inquit nos verbis contendere ad subuersiones audientium: **F**reamus ad sepulchra fratrum. qui nos precesserunt in domino. et cui nostrum concesserit dominus suscitare mortuos de sepulchro. sciant omnes quia illius fides probatur a deo. **S**ermo hic omnibus qui aderant fratribus placuit. **P**rocesserunt ad sepulchra: hortatur Macharius hieracytam vt euocaret mortuos in nomine domini. **A**t ille **T**u inquit qui preposuisti prior euoca. **E**t Macharius prosternens se in oratione ante dominum: vbi sufficienter orauit eleuatis sursum oculis suis ait ad deum. **T**u inquit domine qua ex duobus nobis rectam fidem teneat ostende: eleuato mortuo hoc. **E**t cum hec dixisset. fratris cuiusdam nomen qui nuper fuerat sepultus euocauit: cui ille cum de tumulo respondisset. accedentes fratres continuo que superposita erant auferunt. et reductum cum de sepulchro resolu-

tis fasciis quibus constrictus erat exhibuerunt viuentem. **H**ieracyta vero vbi hec vidit: obstupescens in fugam vertitur. **Q**uem fratres quoque omnes insequentes: extra terminos terre illius exturbauerunt. **M**ulta etiam alia ferebantur de eo que nimis plura sunt ad scribendum: sed ex his paucis etiam cetera eius opera noscunt. **D**e virtutibus alterius Macharii videlicet Alexandrini.

Alius vero sanctus

Macharius. magnificas etiam ipse virtutes consumauit: de quibus et alii nonnulla scripserunt: que sufficere possunt ad virtutis eius magnitudinem conueniendam: ideo nos ea conpendio preterimus. **F**erebant tamen eum amatorem fuisse heremi inaccessibilia deserti perscrutatus sit loca usquequo inueniret vt ferebatur locum quemdam: in ultimis heremi constitutum et diuersis ac pomiferis arboribus confitum. et omnibus bonis repletum: vbi etiam duos fratres inuenisse ferebatur: quos cum rogaret ut paterentur a se deduci illum monachos vt ibi habitarent quonia quidem locus et amicus esset: et abundans in omnibus necessariis. **R**esponderunt. **N**on posse ad huc illum plures adduci: ne forte venientes per heremum a demonibus deciperentur. **M**ultos enim dicebant esse demones in deserto ac monstra: quorum molestias et calliditates ferre multitudo isueta non posset. **R**egressus tamen ad fratres cum indicasset de oportunitate loci: multorum inflammati sunt animi. vt pergerent illum cum eo. **S**ed vbi patres reliqui senserunt animos iuuenum concitatos: represserunt eos salubriter consilio dicentes. **L**ocus iste si vere vt iactatur a Iamne et mambre confitus est non aliud de eo credendum est. nisi quot diaboli opere ad deceptionem nostram preparatus sit. **S**i enim vere ut perhibet deliciosus est et abundans: quid speramus in futuro seculo: si hic deliciis frui-

mur: **Et** hec atq; alia huiusmodi dicentes
iuuenum feruentis animos represserunt
Locus autem in quo habitabat ipse san-
ctus **Macharius** Scythium appellatur
Est autem in heremo vastissima positus
diei et noctis ita: et habens de nytric mona-
steriis: et illuc nulla semita neque terrenis
aliquibus colligitur vel monstratur indi-
tiis: sed et stellarum signis et cursibus pergi-
tur. **Aqua** raro inuenitur et sicubi inuen-
ta fuerit, odoris quidem dirissimi est et qua
si bituminea: sed saporis innoxij. **Sunt** et
go ibi viri valde perfecti: nec enim pati-
tur tam terribilis locus nisi perfecti pro-
positi habitatores: summeq; constantie,
caritatis tamen inter se et erga omnes. si
q forte ad eos accesserit: summu studiu ge-
rut, feri deniq; cu sacro machario yua q
aliquado detulisset, ille qui secudu carita-
te no que sua sunt, sed que alterius cogita-
ret: ad aliu fratre detulit ea qui quasi ifir-
mior videbatur. **Tu**c ille gratias egit deo
pro fratris officio: sed et ipse nihilominus
plus de proximo q de semetipso cogitans
ad aliu perculit: et ille ite ad aliu. **Et** sic cu
per omnes cellulas que loge a semetipso
per heremu disperse erant yua circulat
esset: ignorantibus eis quis ea primo misit
set: ad vltimu ipsi defertur qui ea miserat
Gratulatus est autem sanctus **Macharius**
q tanta videret in fratribus continentia:
tantamq; caritatem: ad acriora semetip-
rum spiritualis vite extendit exercitia. **Ad**
fidem namq; confirmandam nobis affir-
matum de eo est, ab his qui ex ore eius au-
dierant: q quodam tempore noctis, de-
mon ad ostium cellule eius pulsauit dicens
Surge abbas **Machari** et eamus ad col-
lectam: vbi fratres ad vigilias congregan-
tur. **Sed** ille qui gratia dei repletus fasli
non poterat: intellexit diaboli esse falli-
tiam: et ait, **O** mendax et veritatis inimice
Quid eniz tibi consortij: quid societatis est
cum collecta et congregatione sanctorum.
At ille, **Latet** ergo te inquit o **Machari**
q sine nobis nulla collecta agitur: nulla

q congregatio monachorum: **Veni** deni-
q; et videbis opera nostra. **Tum** ille, **Im-**
peret inquit tibi dominus: demon immun-
de: **Et** conuersus ad orationem: petijt a
domino: vt sibi ostenderet si hoc verum
esset: quod gloriatus est demon. **Abijt** er-
go ad collectam vbi a fratribus vigilie ce-
lebrabantur: et iterum in oratione domi-
num deprecatur: vt sibi veritatem verbi
huius ostendat. **Et** ecce vidit per totam
ecclesiam quasi paruulos quosdam pue-
ros et bios tetros discurrere huc atque
illuc: et velut volitando deferrri. **Mo-**
dois autem est inibi sedentibus cunctis: ab vno
dici psalmum: ceteris vel audientibus vel
respondentibus. **Discurrentes** ergo illi
ethiopes pueri: singulis quibusque se-
dentibus alludebant: et sic vbi duobus di-
gitulis oculos compressissent: statim dor-
mitabat. **Si** cui vero in os immerissent
digitum: oscitare cum faciebant. **Ubi** ve-
ro post psalmum ad orandum processissent
fratres: precurrebant nihilominus singu-
los et ante alium iacentem in oratione qua-
si mulier spe ferebant an aliu qsi edifican-
tes: aut portantes aliqda diuersa queq;
agetes apparebant. **Et** quecuq; demones
quasi ludendo formassent hec orantes illi
in cordis sui cogitatione versabant. **A** non
nullis tamen vbi aliquid horum agere ce-
pissent, quasi vi quada repulsi precipites
deiciiebantur: ita ut nec stare qde profusus
aut transire iuxta eos auderent: alius ve-
ro etiam ifirmis fratribus supra ceruices
et dorsa ludebant: quia non erant in sua
oratione intenti. **Hec** cum vidisset sanctus
Macharius ingemuit grauiter: et lachri-
mas profundens ad dominum respice:
ait domine, et ne sileas neq; mitigeris de-
Exurge vt dispergantur inimici tui, et fu-
giant a facie tua: quoniam anima nostra
repletur illusionibus: **Post** orationem
tamen examinande veritatis gratia se-
orsu euocatis singulis quibusq; fratribus
ate quoz facie viderat demones diuerso
habitu, et varijs ymaginibus ludentes, re-

Prima pars.

quirit ab eis si oratione vel edificandi cogitationes habuerint. vel iter agendi vel alia diuersa que unicuique imaginata per demones viderat: et singuli eorum ita confitebantur in corde suo fuisse ut ille arguebat et tunc intellectum est. quod omnes vane et superflue cogitationes quas vel psalmodiarum vel orationum tempore unusquisque conceperit: ex illusionibus demonum fiant: ab his autem qui omni custodia seruant cor suum: tetrici repelluntur ethiopes. Deo enim coniuncta mens: et in ipsum precipue tempore orationis intenta: nihil alienum. nihil superfluum recipit. Aliud quoque multo terribilius addebat. quod vidisset eo tempore quo fratres accedebant ad sacramenta. Ubi porrexissent ad suscipiendum palmas. in nonnullorum manibus preuenientes ethiopes carbones deponere. corpus autem quod tradi manibus sacerdotis redire videbatur ad altare: aliis vero quos meliorum merita inuabant. extendentibus manus ad altare. longe recedere demones: et cum ingenti metu effugere: angelum enim domini assistere videbat altari. quod cum sacerdotis manu. suam quoque manum in sacramentorum distributione exponeret. Et ex hoc iam permansit ei a deo gratia ista: ut in vigiliis fratrum psalmodiarum et orationis tempore: si quis aliud aliquidque illusionibus demonum in corde cogitasset: agnosceret: et accedentium ad altare. vel indignitates vel merita eius uolaterent. Quodam autem tempore ambo Wacharii homines dei cum fratris cuiusdam videndi gratia iter agerent ascendunt nauigium: quo fluuius transiri solet. In quo nauigio erant simul quidam tribuni diuites homines prepotentes: equos plurimos ac pueros et multa secum ministeria habentes. Vorum unus cum videret in ultima nauigii parte vilibus indumentis atque ad omnia expeditos iacere monachos ait ad eos. Beati estis vos quod huic seculo illuditis: nec quicquam ex eo inquiritis: nisi indumentum vilissimum et parcissimum victum. Tunc unus de Wachariis respondit ad eum. Vere quidem ut dicis quod deum sequitur: illu-

dunt mundo. sed miseremur vestri. quod vobis econtrario mundus illudit. Tunc ille spiritus sanctus super hunc sermonem. statim ut peruenit ad domum suam: derelictis omnibus vel distractis que habebat. et pauperibus datis: ipse deum sequi cepit. et ad monachorum exercitia properauit. Sed et multa ut diximus alia de operibus sancti Wacharii Alexandrini mirabilia feruntur: ex quibus si nulla in xi. libro ecclesiasticæ historie inserta. qui requirat: inueniet. De sancto Ammone primo nytrie monacho.

Initium sane habitationis monasteriorum que sunt in nytria sumptum tradebant ab Ammone quodam: cuius animam cum exisset de corpore vidit ferri ad celum sanctus Antonius sicut refert scriptura illa: que vitam describit beati Antonii. Sic igitur ammonem locupletibus et generosis parentibus natus est: a quibus inuitus ad nuptias cogebatur. Et cum vim parentum non posset effugere: accepta virgine cum intra nuptiales thalamos uenisset: et data eis essent cubiculi secreta silentia: alloquitur puellam de pudicitia et seruanda virginitate cepit hortari dicens. Quia corruptio sine dubio inuenit et corruptionem. incorruptio vero incorruptionem sperat. Multo melius est si vterque nostrum in virginitate perduret: quam ut alter corrumpatur ex altero. Acquiescit virgo. silentio tegitur incorruptionis thesaurus. Cumque plurimo tempore soli dei cõtenti testimonio. deo magis essent quam carni et sanguini cõiuncti: post obitum parentum: ille quodam ad hunc viciniam deserti secedit locum: virgo vero intra domum residens in breui et ipsa multitudinem virginum. et ille multitudinem monachorum congregat. Cumque secretius resideret in heremo. adolescens quidam morosus canis rabidi in rabie versus est: inuitus vietus cathenis ad eum deducitur: prosequitur eum pariter suis. et rogantibus pro eo. At ille. Quid inquit mihi molestus estis o hoies: Supra merita mea est quod expetitis sed tamen hoc vobis indicare possim: quod in mai-

bus vestris ē eius sanitas. **R**edditē vidue bouē suū quē furati estis: et sanus reddetur vobis filius vester. **A**c illi extimuerūt quod dem valde. quod ea quae in secreto gesta sunt non latuerunt hominē dei: gauisi sunt tamen quod banc eis viā salutis ostēdit. et sine mora ut reddiderūt direpta orāte homine dei etiā iuueni sanitas redijt. **A**lio quoque tēpo re cū venissent ad euz quidā probare volens animos ipsorū. dicit volius sibi eē necessariū: vbi aquas pro adueniētibus congregaret. **E**t euz polliciti fuissent platur of se: vnus ex ipsis graue sibi duxit: dicēs piclitare posse cameluz suuz: si ei tam graue onus iponeret. **E**t ait ad alteruz. **T**u si vis aut potes deferre: ego camelo meo parcam ne moriatur. **T**ūc alter ait. **M**ibi iquit: ut ipse nosti: camelus nō ē: s; asinus. **N**ūquid quō camelus portare nō pōt: valet asinus portare? **A**t ille. facito iquit quōd vis: tu videris. **E**go eni nō interimā camelū meuz. **T**ūc ille. ego iquit ipono asino meo pondus: quōd tu camelo tuo onerosū dicis: et merita hominis dei faciēt: quōd impossibile ē esse possibile. **E**t ita iposuit doliū asino suo puerit vsq; ad monasteriuz hois dei: ita ut nec sentiret asinus se aliquid oneris portare. **Q**uē ut vidit amon: benefecisti iquit in asino deferēs doliū. college enī tui camelus mortu⁹ ē. **E**t regressus iuenit ita gestū ut predixerat famulus dei. **S**ed et multa alia p eū signa dominus ostēdit. **N**ā et fluium nylū cū trāsire vellet. et exuere se erubesceret. **V**irtute dei subito i alterā ripaz trāsitus dicitur. **B**eatus autem Antonius in summa ammiratione vite eius iustitiam: atque animi eius virtutes habuisse memoratur. **D**e sancto Pyamone.

Non autem mihi videtur dignuz etiā eius heremi habitatores quae parthenio mari adiacet: et vicina ē oppido quod diolcho dicitur silētio pterire. **I**n quo vidimus quēdā pbyterū ad mirabile noīe Pyamonē. totius humilitatis et benignitatis viruz: hntē etiā reuelatiōnū gratiā. **D**eniq; cū quodā tpe dño sacri

ficia offerret. vidit angelū dei stantē iuxta altare: et vniuscuiusq; monachorū accedētium ad altare: scribentem nomina i libro quē tenebat in manibus: quorūdam tamē nomina nō scribētez. **T**uncque diligenter obseruasset senior. qui essent quozum nomina non scripsisset: postea quae sunt cōpleta mysteria. vniūquēq; eorū seorsuz vocans perscrutatur. quid eis i occulto peccati fuisset admissuz. et iuenit ex cōfessione eorū vnum quēq; mortalis peccati obnoxii. **T**unc hortatus est eos agere penitētiā. et semet ipsuz cū eis an̄ dominū prosternens die ac nocte tanq; ipse i eorū peccatis esset obnoxius flebat: et tā diu permāsit euz in lectu et lacrimis et penitētia. donec itez videret eūdē āgelū stātez et scribētez accedētinz nomina. **E**t postea quae omniuz scripsit: tunc etiā illos ex nominibus euocantē: atque ad recōciliationē altaris iuitātez. **E**t vbi hec senior vidit: intellexit eorū susceptā esse penitentiā. et sic eos altari tota cū gratulatione restituit. **D**unc etiā. quodā tēpo re ferebāt a demonibus ita verberatū: ut stare aut moueri omnino d loco nō posset. **E**t euz dies adesset dominica. et res posceret offerri sacrificiū: iussit se frat: ū manib⁹ ad altare portare. **U**bi cū i oratione iacuisset. astantē cōtinuo vidit āgeluz domini qui astare solebat altari: et porrigētez sibi manus atque eleuantem se de terra. et statim dolor omnis ita ab eo discessit. ut solito sanior redderet. **D**e alio sancto Joanne.

Rat in ipsis locis spir scūs ac totius gratie dono repletus Joānes noīe: i quo tāta erat cōsolationis gratia. ut quacunque mestitia. quocunque tedio oppressa fuisset anima. paucis eius sermonibus alacritate et leticia repletur. **S**ed et sanitatum gratia plurima ei a deo donata est. **I**n aliis quoq; quāplurimis locis egypti. sparsim vidimus sanctos dei virtutes multas et mirabilia facientes et gratia dei plenos: sed paucos ex multis memorauimus de omnibus enim explicare supra vires nostras est. **N**am de

Prima pars

bis qui in superiore thebaida. id est circa ipsam syenem. habitare dicuntur. auditu solo cōperimus: q̄ bis pene oibus quos vidimus. celsiores illi ⁊ magnificentiores habebantur. Accedere vero ad ipsos p̄ itineris periculo nequiuim⁹: q̄ quis oia illa r̄u partiū loca latronib⁹ icursent. illa tñ q̄ vltra ciuitatē lyco sūt. etiā barbaros pacunt. Et ideo nullus nobis ad eos accessus fuit: q̄ reuera nec eos quos supius memorauimus: absque periculo vidimus.

UDe periculis itineris ad heremos.

Septies nāq̄ in hoc itinere periclitati sum⁹. in octauo autē sicut scriptū ē. nō obtinuit nos malū deo nos ī omnibus protegēte. Denique semel per quīque dies ac noctes icedentes per heremum: siti ac lassitudine periclitati sumus. Alio quoque tēpore icurrimus loca ī quib⁹ est cōuallis quedā humore ex semetipsa gignens saluz: quē cōtinuo calor solis velut hyemalē pruīnā in glaciē. ita in salez stringit. ⁊ tanq̄ sudes acutas ex ipso sale efficit: atque ita omnia illa exasperantur loca vt nō solū nudos pedes. vt habebamus nos: sed ⁊ calciamētis munitos. te rebret ac secet. In bis ergo inuēti: magno cū periculo vix euasimus. Tertio cū nihil ominis per heremum pgeremus. icurrim⁹ vallez quandā humore ex semetipsa similiter gignētes: sed intra semetipsam euz feruantes: cuius soluz laxū ⁊ fetiduz ceno repletuz transire cupiētes: vsque ad latera desedim⁹. Tūque pene ibidē in eadē mergeremur. exclamātes ad dominū: vocem psalmi ptulim⁹: dicētes. Saluū me fac deus qm̄ intrauerūt aque: vsque ad animam meaz. Infixus sum in limo profūdi: ⁊ nō ē substātia. Quartū pertulim⁹ ī aquis quibusdā. q̄ ex inundatione fluminis nyli remāserāt: ī q̄ triduo continuo afflicti. vix euadere potuim⁹. Quintū periculū fuit nobis a latronib⁹ cū secus mare iter pagemus. q̄ per decē milia passuū insuquentes nos. quos perimere ferro nō potuerāt. pene exanimis reddiderūt per fugā. Sextū

discrimē nobis ī ipso flumine nylo fuit: ī q̄ nauigātes pene submersi sum⁹. Septimū ī stagno q̄ marethse vocabulo appellat. v̄to seniete ī isulā quādā ciecti sum⁹: byeme grauiissima sup nos ⁊ tēpestare fluēte. Erat enī tēpus q̄ ephiphanioruz dies celebrabant. Octauū autē fuit: q̄ cū ad nytrie monasteria venirem⁹: locū quēdā icidim⁹ ī quo refluēs nyli aqua residēs velut stagnū quoddā effecerat: ī quo multe bestie. p̄cipue cocodrilli plurimi erāt. Qui euz ad tēperie solis exissent. resoluti circa ora stagni iacebāt: ita vt ignozātib⁹ nobis mortui viderētur. Et cū accederem⁹ ad videndaz mirandāque magnitudinez bestiaruz: quas exanimis putabamus. cōtinuo vt sonuz peduz senserunt excitate. irruere ⁊ iectari nos vebemēter ceperūt. Nos autēz magno cū clamore ⁊ metu nomen xpi inuocauim⁹ cui⁹ misericordia affuit ⁊ bestie que cōtra nos isurrexerūt. quasi ab āgelo repellente: in stagnū protinus proiecte sūt. Nos autē cursu cōtino ad monasteria festiuim⁹ grās agētes deo nostro: q̄ nos d̄tāris piculis liberauit ⁊ tanta nobis ondit mirabilia. Ipi glia ⁊ honor ⁊ p̄as ⁊ iperū ī secula seculoz. Amē. Finit vita ⁊ ouersatio sctoz prim egiptozū ⁊ q̄ ī scitbia ⁊ thebaida morabantur: quēadmodū b̄s Hierōim⁹ multo labore conspexit: ⁊ relata a fide v̄gnia audiuit. Et diligenter conscripsit.

Incipiūt gesta sctoz patrū egiptoz sciētie et thebaide: q̄ beatus Hieronimus autentice conscripta reperit: ⁊ e greco fideliter in latinū transtulit. immo etiā ab alijs trāslata ī vnū collegit. plog⁹ b̄i bieronimi p̄biteri ī vitā scti pauli p̄mi herete.

Ater multos sepe dubitatū ē: a quo potissimum monachoz herem⁹ habitari cepta sit. Quidā enī alijs reperētes a b̄o Delya ⁊ Jobae p̄cipia sūpsisse dixerūt. quoz ⁊ belyas pl⁹ nobis videt fuisse q̄ monach⁹. ⁊ Ioa nes añ p̄phetare cepisse q̄ nat⁹ cēt. Alij at ī quā etiā opinionē vulg⁹ onē cōserūt. aserūt ātoniū hui⁹ p̄positi caput: q̄ ex pte

verū est: Non enim tam ipse ante omnes fuit. Quod ab eo omnium iniciata sunt studia. Amathasus et machari discipuli Antonij et quod superior corporis magistri sepeliunt: etiam nunc affirmant Paulum quendam thebeum principem rei istius fuisse: sed non nominis: quam opinionem nos quoque probamus. Nonnulli et hec et alia prout voluntas tulit: iactitant et subterraneo specu crinitum calcaneore nus hominem. et multa alia que prosequi ociosum est: incredibilia fingentes: quorum quod ipudens mendacium fuit: repellenda quidem eorum sententia videtur. Igitur quod de Antonio tam greco quam romano stilo diligenter memorie traditum est: pauca de Pauli primo heremita principio et sine scribere disposui: magis quia res omissa erat: quam fretus ingenio. Quomodo autem in media etate vixit aut quas sathane pertulerit infidias: nulli hominum compertum habetur. **Incipit Vita sancti Pauli primi Peremite.**

Ab decio et valeriano persecutoribus. quo tempore. Corneelius romae. cyprianus cartagie felici crucore donati sunt: multas apud egyptum et thebaidam ecclesias tempestas seu populata est voti tunc christianus erat pro eo nomine gladio percussus. Verum hostis callidus tarda ad mortem supplicia conquirens aias querebatiugulare. non corpora. Et ipse quod ab eo passus est Cyprianus ait: volentibus mori: non permittebatur occidi. Cuius ut crudelitas notior fiat: duo memorie causa exempla subiicimus. Persecuerantem in fide martyrem: et iter eculeum flammamque victorem iussit melale pungi et sub ardentissimo sole. ligatis post tergum manibus reponi: scilicet ut muscarum aculeis cederet: qui ignitas sartagines ante se perasserat. Alius iuuenili etate florentem in amenissimos hortulos precepit adduci. ibique iter candida lilia. et rubentes rosas cum leni murmure iuxta serperiuulus: et molli sibilo arborum folia veteri strigeret. super stratum plumis lectulum resupinari iussit. et ne se inde posset excutere blandis fertorum nexibus irretitum relinquit. Quo cum recederet cunctis meretricis speciosa venisset: cepit delicatis stringere

colla complexibus: et quod dicto quoque scelus est. manibus attrahere virilia. ut corpe in libidine excitato se victrix ipudica superiaceret. Quid ageret miles christi aut quod se offerret: nesciebat. Quae tormentata non vicerat: ne superaret abhominata voluptas. Tandem celitus inspirat. precipas mordacis lingua in osculatis se faciem expuit: ac sic libidinis sensus succidens. doloris magnitudo precepit. **C**uper idem ergo tempus quod talia gerebant. apud iserionem thebaidam cum sorore iam viro tradita: post mortem amboque parentum. in hereditate locupletati: paulus relictus est aetate circiter sedeci. literis tam grecis quam egyptiacis appime eruditus: mansueti animi. deum valde amans. Sed dum persecutionis detonaret. pcella: in villam remotiore et secretiore recessit. Uterque quod peritura humana non cogis auri sacra fames. Sororis maritus cepit perdere velle quem celare debuerat. Non illi ut affollet vxoris laetamine. non omnino sanguinis. non spectans cuncta ex alto deus a seclere suo reuocat. Ad erat. istabat. crudelitate quasi pietate utebatur. **Q**uod ubi prudens adolescentem intellexit. ad motum secreta fugiens. dum persecutionis sine proloque: necessitate in voluntatem vertit. ac sic paulatim progrediens. rursumque tantum subsistens. atque idem sepius facies: reperit saxosum motem: ad cuius radices haud gradis spelunca lapide claudebat. Quo remoto: ut est cupiditas hominum auidi occulta cognoscere: animaduertit itus non grade vestibulum. **Q**uod apto desuper celo. patulis diffusa ramis. veteris palma crexerat. fontem lucidissimum ostendens. tamen modo foras eadem continuo que genuerat terra sorbebat. Erant preterea per extensum montem non pauca habitacula: in quibus scabre iam icudes et mali quibus pecunia furtiua signabatur videbatur. Hunc locum egyptiorum littere ferunt furtiuam motem officinam fuisse: ea tempestate qua cleopatre iunctus Antonius est. Igitur adamato et quasi a deo sibi oblato habitaculo. omnem ibidem orationibus et solitudine duxit etatem: cibum et vestimentum palma prebebat. Quod ne cui impossibile videatur: iesum testor et sanctos angelos eius. in ea parte heremi. que

Prima pars

iuxta syriam sarracenis iungitur: et vidisse me monachos et videre: e quibus vnus triginta iam per annos clausus. ordeaceum panem manducabat et lutulentam aquam bibebat: Alter in cisterna veteri quam gentili sermone syri gubza: alias gippu vocat: quinque caricis per singulos dies sustentabatur. **Hec** incredibilia videtur bis: qui non crediderint omnia possibilis esse credentibus. **Sed** ut ad id redeam vnde digressus sum: cum iam centesimo tertio decimo etatis sue anno. beatus Paulus celestem vitam in terris ageret: et nonagenarius in alia solitudine moraretur Antonius: ut ipse asserere solebat: hec in mentem eius cogitatio incidit: nullum ultra se meliorem monachorum in heremo confidisse. Atque illi per noctem quiescenti reuelatum est: esse alium interius multo se meliorem: ad quem videndum deberet properare. Illico eripente luce: venerabilis senex infirmos artus baculo regente sustentans cepit ire velle quo nesciebat. Et iam media dies coquente desuper sole feruebat: nec tamen a cepto itinere deducebatur dicens. Credo in deum meum: quod seruum suum quem mihi promissit: ostendet. Nec plura his iterea conspiciat hominem equo mixtum cui opinio poetarum cetauri vocabulum indidit. Quo viso: salutaris impressione signi armat frontem. Et heus tyro inquit: qua naz in parte dei seruus hic habitat? At ille barbarum nescio quid intendens: et frangens potius verba quam proloquens inter horrentia ora satis blandum quesivit alloquium et cum dextre manus protensione cupitum indicat iter: ac sic per patentem capos volitans transmittens se in fugam ex oculis mirantis euauit. **Uerum** hoc vitrum diabolus ad terrendum eum simulauerit. an: ut solet heremus: monstruoforum ferax animalium: istam quoque gignat bestiam incertum habemus. **Stupens** itaque Antonius et de eo quod viderat secum voluens. ulterius progrediebatur. **Nec** mora: inter saxosam conuallē haud grandem hominulum videri: ad uncis naribus: fronte cornibus asperata: cuius extrema pars cornibus: in caprarum pedes desinebat. **Ad** hoc

spectaculum Antonius: scutum fidei et lozicam spei bonus preliator arripuit: nihilominus memoratum animal palmarum fructus eidez ad viaticum quasi pacis obsides offerebat. **Quo** cognito: gradum pressit Antonius: et quis naz esset interrogans hoc ab eo responsum accepit. **Mortalis** ego sum et vnus ex accolis heremi: quos vario delusa errore gentilitas faunos et satyros et incubos colit legatione fungor gregis mei: **Pre**camur ut pro nobis commune dominum deprecemur quem pro salute mundi olim venisse cognouimus: nam in vniuersam terrarum exiit sonus eius. **Talia** eo loquente: longeuus viator vbertim lacrimis faciem rigabat: quas magnitudo leticie indices cordis effuderat: **Haude**bar quippe de christi gloria et de interitu sathane: simulque ammirans quod eius posset intelligere sermonem: et baculo humum percutiens: aiebat. **Uer**bi alexandria: que pro deo portenta veneraris: vobis tibi ciuitas meretrix: in quas totius orbis demonia confluxere. **Quid** nunc dictura es? **Bestie** christus loquitur: et tu pro deo portenta veneraris. **Nec** dux. verba compleuerat: et quasi pennigero volatu petulcum animal aufugit: **Hoc** ne cui ad incredulitatem serupulum moueat: sub rege Constantio vniuerso mundo teste defenditur. **Nam** ad alexandriam istiusmodi hominum viuis perductus magnam populo spectaculum prebuit: et postea ne cadauer exanime calore estatis dissiparetur. sale infusum ad Antiochiam ut ab imperatore videre tur allatum est. **Sed** ut propositum persequar Antonius cepta regione pergebat: ferarum ratum vestigia intuens et heremi latam vastitatem: quid ageret. quo verteret gradum nesciebat. **Iam** altera fluxerat dies restabat vnum: ut deserere a christo non posse confideret. **Perseuerans** secundas iorationibus exigit tenebras. et sub dubia adhuc luce. non longe iteue lupaz sitis ardoribus ambulante: ad radices montis irrepe. **Quam** secutus est oculis et iuxta speluncam cum fera abisset accedens: cepit introspicere nihil curiositate proficiente te ebriis. arentibus

visus. Verus: vt scriptura ait: perfecta dilectio foras mittit timorē: suspenso gradu et anhelitu tēperato: callidus explorator ingressus est: ac paulatim p̄grediens sepiusq̄ subsistens. sonū aure captabat. Tandem p̄ cece noctis horrores procul lumē intuitus. oī audius properat: offenso pede lapidez in strepitū concitabat. Post cuius sonitū beatus Paulus hostiūz quod patebat claudens: sera obfirmavit. Tunc vero Antonius p̄e foribus corruens: vsq̄ ad sextas et eo amplius horas adituz precabatur: dicens. Quis sim. vnde et cur veneris nosti. Scio me nō mereri conspectū tuū: tamen nisi videro: nō recedā. Qui bestias fuscipis: hominē cur repellis. Quisui et iuēni. Pulso vt aperitur mihi. Qd̄ si nō i petro. hic moziar ante postes tuos. certe se pelies vel cadaver meū. Talia perstabat memorās: fixusq̄ manebat. Ad quē respōsum Paulus ita reddidit. Veros. Nemo sic petit vt minetur. Nemo cum lacrimis calumniam facit: et minaris si non recipias te. cum mozturus aduenies. Sic aridē patefecit ingressum. Quo aperto. dum in mutuos miserētur amplexus: propius se salutare ceperunt nominibus. gratie domino in cōmune ab eis referūtur. Et post sanctum osculum: residens Paulus cum Antonio. ita exorsus est. En quem tāto labore quesisti: putribus senectute membris operit inculta canicies. En vides hominē in puluerem mox futurum. Verum quia caritas omnia sustinet: narra mihi queso quomodo sese hominum genus habeat. an in antiquis yrbib⁹ noua recta consurgant quo mūdus regatur imperio. an supersint aliqui qui demonum errore decipiuntur. Inter has sermocinationes suspiciunt aliter coruū in ramo arboris confedisse. Qui inde leniter subuolās: integrum panem ante mirantiuoz a deposuit. Post cuius abscessum eya inquit Paulus. dominus nobis prandium misit. Vere pius vere misericors. Sexaginta iam anni sunt quodimidiū semper panis fragmenta accipit: verum ad aduentum tuum militibus suis

christ⁹ duplicauit annonam. Igitur in vnum gratiarum actione celebrata: super nitrei fontis marginem yterque confedit. Vinc vero quis frangeret panem aborta contentio: pene diem duxit in vesperum. Paulus more cogebat hospitii. Antonius iure refellebat etatis. Tandem consilii fuit vt apprehenso e regione pane: duz ad se quisque nititur: pars sua remansit in manibus. Debinc paululum aque proni in fonte ore libarunt: et immolantes deo sacrificium laudis: noctem transegere vigiliis. Quae iam esset terris redditus dies: beatus Paulus ad Antoniuū sic locutus est. Osi te frater in istis regionibus habitare sciebam: olim conseruum meum mihi promiserat dominus. Sed quia iam dormitionis tempus aduenit. et quod semper cupieram dissolui et esse cum christo: peracto cursu. superest mihi corona iustitiae. tu missus a domino es. qui humo corpusculum tegas: immo terraz terre recales. Dis Antonius auditis: flens et gemens ne se desereret. atq̄ vt comitez talis itineris acciperet: precabatur. Et ille. Non debes inquit querere que tua sunt: sed que aliena. Expedit quidem tibi sarcina carnis abiecta agnum seque: sed et ceteris expedit fratribus. vt tuo adhuc instituantur exemplo. Corbem p̄ge queso. nisi molestum est: et palliū quod tibi Athanasius episcopus dedit. ad obuoluentum corpusculum meum defer huc. Hoc autem beatus Paulus rogauit. non quod magnopere curaret. vtrum tectum putresceret cadaver an nuduz: quippe qui tāti temporis spatio contextis palmarum foliis vestiebatur: sed vt a se recedenti: meror sue mortis alleviaretur. Stupefactus Antonius quod de athanasio et de pallio eius audierat. quasi christum in Paulo videns. et in pectore eius duz venerans vltra respondere nihil ausus est: sed cum silentio lacrimans. exofculatis eius oculis manibusque. ad monasteriuū quod postea a sarracenis occupatum est: regrediebatur. Neque vero gressus sequebantur animum: sed cum corpuz inane ieiuniis seni

Prima pars

les etiam animi frangerent animo vince-
bat etatem. Tandem defatigatus et anbe-
lans ad habitaculum suum: confecto itine
re peruenit. Qui cum duo discipuli qui ei iam
longeuo ministrare ceperant occurrisset:
dicentes. **Ubi tam diu moratus es pater?**
respondit. **Ubi mibi peccatori: qui falsus
monachi nomen fero. Vidi helyam et Jo-
annem in deserto: et vere in paradiso Paulum
vidi. Ac sic ore compresso. et manu ver-
berans pectus: a cellula palliam protulit.
Rogantibusque discipulis ut plenius quid
nam esset rei exponeret: ait. **Tempus lo-
quendi et tempus tacendi. Tunc egressus
foras. et nec modicum quidem cibi sumens:
per viam qua venerat: regrediebatur. Il-
lum sciens illum videre desiderans illum
oculis ac mente complectens. timebat enim
quod euenit: ne se absente debitum christo
spiritum redderet. Atque iam dies illuxisset
alia. et trium horarum spatio iter rema-
neret: vidit inter angelorum cateruas: et i-
ter prophetarum et apostolorum choros:
niveo Paulum candore fulgentem in
sublime conscendere. Et statim in facie pro-
cidens sabulum capiti suo superiacebat:
plorans atque eiulans. **Tur me inquit Paul-
e dimittis? Tur abis insalutatus? Tam
tarde nos? cito recedis? Referebatque
postea beatus antonius tanta se velocita-
te quod reliquum erat vie cucurrisse: ut
ad instar avis preuolaret. Nec immerito
Nam introgressus speluncam vidit genu-
bus complicatis erecta ceruice. extensisque
manibus in altum corpus exanime: ac pri-
mum et ipse viuere eum credens pariter ora-
bat. Postquam vero nulla ut solebat suspiria
precantis audiuit in flebile osculorum ruens:
intellexit quod etiam cadaver sancti viri deum
cui omnia viuunt: officio gestus precaretur.**
**Ugitur obuoluto et plato foras corpo-
re. psalmis quoque ex christiana traditione can-
tatis: contristabatur antonius quod sarculum
quo terram foderet non habebat. Fluctu-
ans vario mentis estu et secum multa re-
plicans. si ad monasterium reuertar. qua
dridui iter est: sibi maneat nihil ultra pro-******

ficiam. **Moziar ergo ut dignum est: et iuxta bel-
latores tuum christe rursus extremum alitum fundam:**
**Talia eo animo voluente. ecce leones duo ex-
terioris heremi parte concurrerunt: volan-
tibus per colla iubis ferebant. Quibus as-
pectis: primo exhorruit: rursusque ad deum
mentem referens: quasi columbas videret
mansit intrepidus. Et illi quidem directo cur-
su ad cadaver beati senis subliterunt. adu-
latibusque caudis circa eius pedes accubu-
ere. fremitu ingenti rugientes. prostris ut itel-
ligeret eos plangere quomodo poterat. Deinde
haud percul ceperunt humis pedibus scabe-
re: harenasque certatim egerentes. vni homo
minis capacem locum effodere. et statim quasi
mercedem prope postulaturo: cum motu auri-
um ceruice deiecit circa eius pedes accubu-
it. manum eius pedesque lingentes: ut ille aiad-
uerteret benedictionem eos a se deprecari. **Nec
moza in laudatione christi effusus. quod eius mu-
ta quoque animalia sentirent: ait. Domine
sine cuius nutu nec folium arboris defluit
nec vnus passer ad terram cadit: da illis si-
cut tu scis. Et manu annuens ut abirent: im-
pauit. Cumque illi recessissent sancti corpo-
ris oneri seniles curuauit humeros: et de-
posito eo in fossam: desuper humum segregans
tumulum ex more composuit. Postquam autem
dies illuxerat alia: ne quid pius heres ex in-
testatis bonis non possideret: tunicam ei sibi
vendicauit. quam in sportam modum de palme
foliis sibi ipse extexerat. **Ac sic ad monaste-
rium reuersus discipulis ex ordine cuncta
replicauit: diebusque solennibus pascere vel
pentecostes semper Pauli tunica vestitum est.**
**Libet in fine opusculi interrogare eos
quod patrimonia sua ignorant: quod domos mar-
moribus vestiunt: qui vno lino villarum
insuunt predia huic seni nudo quid vnquam
desuerit. Vos ex gemma bibitis ille vero
cauis manibus satisfecit nature! Vos in
tunicis aurum textis: ille nec vilissimi quod
dem vestri mancipium indumentum habuit
Sed econtrario illi pauperculo paradisus
patet. vos auratos gehenna suscipiet.
Ille christi vestem licet nudus seruauit:
vos vestiti sericis. indumentum christi perdi-******

distis. Paulus vilissimo operatus puluere iacet resurrecturus in gloriam: vos operosa saxa sepulchra premunt. cum vestris operibus fortassis arduos. Parcite queso vos peccate saltē diuitiis quas amatis. Cur mox tuos vestros auratis obuoluitis vestibus? Cur ambitio iter luctus lacrimasq; non cessat? An cadauera diuitum. nisi in serico putrescere nesciunt? Obsecro quoniam hec legeris: vt hieronimi peccatoris memineris: cui si dñs optionē daret: multo magis eligeret tunicā Pauli cum meritis eius. q̄ regum purpuras cum regnis suis.

Finit vita beati Pauli primi heremite. Incipit plogus Euagrii presbyteri ad Innocentiū ep̄m in vitā b̄ti antonii abbatis

P Resbyter Euagrius
Innocentio carissimo filio in dño salutem. Ex alia in aliā linguā ad verbū expressa translatio sensus operit: et veluti lerum gramen fata strāgular. Dū eīz casibus et figuris seruit oratio. qd̄ breui poterat indicari sermone: lōgo ābitu circūacta vix explicat. Hoc igitur ego vitās vitā beati Antonii te petēte trāsposui: ita vt nihil desit ex sēsu cū aliqd̄ desit ex verbis. Alii syllabas aucupent et trās: tu q̄re sētētiam

Incipit prefatio Athanasii episcopi in vitas sancti Antonii monachi.

Athanasius episcopus

ad peregrinos monachos. Optimum fratres iniustis certamē. aut eq̄ri egyptiis monachis. aut superare mitētes virtutis instantia. Et enī apud vos iam plurima sunt monasteria. monachoz quoq; non menē celebre: et hāc voluntatē nostrā iuste q̄sq; mirabilē. orātibusq; nobis optatū de tribuet effectū. Quā igitur exegistis a me. vt vobis scriberē de uersatiōe b̄ti Antonii. volētibus discere quēadmodū cepit: q̄ve fuerit an̄ sanctum ppositū: qualē etiā habuerit terminū vite. et si vera sunt ea: que de ipso fama dispersit. ut ad eius emulatio nem atq; c̄mplū vos instituere possitis magna cū letitia suscepi vestre caritatis

impū. Et mihi enī ingens lucrū est atq; vtilitas. hoc ip̄z quod recordor Antonii: et vos cū admiratione audiētes scio eius ppositū cupe sectari. perfecta ē sigdē ad virtutē via: antonii scire q̄s fuerit. Ergo vt breui dicā. ex omnibus qui de eo referētuz sermo iactauit: credite. et minima vos existimate audisse de maximis: qz n̄ ambigo nec eos omnia potuisse cognoscere: cū et ego rogatus a vobis quāracūq; p̄ eplam significauero. nō equalia sim eius meritis narraturus. Sed et vos oēs hinc nauigātes studiose p̄cūctamini q̄ singulis que norunt referētibus: cōgrua dignaq; tanti nominis relatio cōpleatur: disponebā itaq; p̄ lectionē litteraz vestraz aliquos ad me monachos iuitare. et maxime eos q̄ crebro ad eū ire cōsueuerant: vt plenius aliquid addiscens: munera vobis maiora trāsmittē. S; qm̄ et nauigationis tpa labebant et litteraz portitor vebemētissime festinabat: ideo ea q̄ et ipse nouerā: frequēter enī cū visitauit: et q̄ ab eo didici qui ad prebendā ei aquā nō paululū ip̄scū eo fecit: dilectiōi vestre idicare p̄p̄raui. vtro bique curā veritatis habēs. vt neq; plus aliquis audiēs miraculoz cōgestionē nō credan: nec rursus meritis eius inferiora cognoscēs. nō putet dignū esse miraculo p̄ tanti nois viro. **Explicit** prologus.

Incipit vita sancti Antonii abbatis ab Athanasio episcopo alexandrino cōscripta. Et ab Euagrio presbytero e greco in latinū trās lata atq; a b̄to Hieronymo huic libro isra

Vita Antonii no

hilibus religiosiq; parētibus nat' in egypto oriūdus fuit: tāta suoz et sua nutritura: vt nihil aliud p̄ter p̄tes domūq; cognosceret. Et cū iā puer eēt nō se litteris erudiri: nō iēptis istatū iūgi passus ē fabulis: s; dī d̄siderio flagrās s; qd̄ scriptū ē inocēter habitabat domi. Ad ecclīā q̄q; cū parētibus sepe ueniēs: nec istatū lasciuia: nec pueroz negligētā sectabat: s; tm̄ ea q̄ legebāt auscultās: vtilitatē p̄ceptorū vite institutōe fruabat: n̄ suis: vt solet illa etas i

Prima pars.

curiosus p̄ variis & delicatis cibis vn̄q̄ te
dio fuit: non esse mollioris blandimenta
sectatus est: his solum que dabantur con
tentus: nihil amplius requisivit. **P**ost
mortem autem parentū annoꝝ circiter
decem & octo seu viginti cū sorore admo
dus paruula derelictus est: & domus & so
roris honestam curam gerebat. **N**ec duz
vero sex fluxerant menses. quibus ad ec
clesiam: vt solebat accurrens: recordaba
tur quomodo & apostoli omnibus sp̄retis
secuti fuissent saluatoꝝem: & multi: vt legi
tur in actibus apostolorum: facultatibus
suis venditis. precia ad pedes eozum de
tulissent egentibus partiēda que ve aut
quanta spes isdem reposita esset in celis
Lalia secum voluens intrauit ecclesiam:
& accidit vt tunc euangelium legeretur: i
quo dominus dicit ad diuitē. **S**i vis p̄fe
ctus esse vade vende omnia tua quecūq̄
habes: & da pauperibus & veni & sequere
me: & habebis thesaurū in celo. **Q**uo au
dito. quasi diuinitus huiusmodi ante me
moriā concepisset: & veluti p̄pter se hec
esset scriptura recitata: ad se dominicum
traxit imperium. statimq̄ egressus posses
sionem quam habebat dimisit. **R**ure au
tem erant trecente iugeres & valde op
mi quos vicinis largitus est: ne in aliquo
aut sibi aut sorori molestia gigneretur. **L**e
tera vero que in mobilibus possidebat.
vniuersa vendidit. & aggregato non exi
guo precio indigentibus dedit. paruis ob
sororem reseruatis: que & sexu & etate vi
debatur infirmior. **R**ursus autem ec
clesiam ingressus. cum audisset dominū
in euangelio dicentem. nolite cogitare d̄
crastino. relictā quoq̄ portiones paup̄ib̄
distribuit: neq̄ se versari passus est domi:
sed sorore fidelibus ac notis virginibus
commendata vt ad earum nutrire tur ex
emplum: ipse iam omnibus seculi vincu
lis liber: asperum atque arduum arripuit
institutum. **N**ec dum autem tam cre
bra erant in egypto monasteria: neque
omnino quisq̄ auiam solitudinem no
uerat et quicumque in christi seruitute

sibi metip̄s prodesse cupiebat: non lon
ge a sua villula separatus instituebatur.
Erat igitur in agello vicino senex qdā
vitam solitariam a prima sectatus etate:
bunc **Antonius** cum vidisset: emulatus
est ad bonum. **E**t primo quidem incipiens
etiam ipse in locis paululum a villa remo
tioribus manebat: ex inde autem si quem
vigilantē i hoc studio compererat: p̄cedēs
quererebat vt ap̄is prudentissima. nec ad
habitaculū suū ante remeabat. nisi eius
quem cupiebat: frueretur aspectibus. & sic
tanq̄ munere mellis accepto. abibat ad
sua tali ibidē institutus exordio. **C**umq̄ per
dies singulos ita animum roboraret: vt
nec op̄ū paternaz. nec suoz meminisset
affinium: oē etiā desideriu & sollicitudinē
erga id qd̄ ceperat: exerceret. opabatur
manibus suis sciens scriptū esse. q nō opa
tur non manducet. **M**ercedē sane ope
ris sui precio panis excepto: egentibus
largiebat. **O**rabat frequenter: quip
pe qui didicerat q̄ oporteret sine inter
missione. dominum rogare. **A**uditioni
etiam scripturarum ita studium cōmenda
bat: ut nihil ex eius animo laberetur: sed
vniuersa domini precepta custodiens me
moriā pro libris haberet. **S**ic suam vi
tam instituens: ab vniuersis fratribus pu
ro diligebatur affectu. & omnib̄ ad quos
spiritali studio discendi pergebat: obediēs
proprias singulorum gratias hauriebat:
huius continentiam. iocunditatem illius
sectabatur. istius lenitatem. illius uigilias
alterius legendi emulabatur industriam
Istum ieiunantez: illum humi quiescentē
mirabatur. **A**lterius patientiam: alterius
mansuetudinem predicabat. **O**mnium
quoque uicariā erga se retinens caritatē
atq̄ vniuersis virtutū partibus irrigat̄
ad sedē propriā regrediebat. **I**bi secum
vniuersa pertractans: omniū in se bona ni
tebatur exprimere. **N**eque hō aduersum
coenos aliquando mouebatur: sed ea m̄
flāma egregio viro crescebat in pectore.
ne secundus cuiq̄ in predictis operibus
inueniretur. **E**t hoc ita faciebat. ut cum

omnes gloria anteiret omnibus tamē carus esset. Nā et vicini monachi ad quos sepe veniebat. Antonium videntes deicolam nuncupabant: idultisq; nature vocabulis quidā vt filiū: alii vt fratrem diligebant. **C**ū hec gereret Antonius: quibus oīz in se prouocaret affectū: inimicus nominis xpiani diabolus: ipacienter ferens tātas adolescentē virtutes: veteranis eū aggressus est fraudibus: et primo quidē tēptans: si quo modo posset ab arrepto eū instituto detrabere. Immittebat ei memoriā possessionū: sororis defensionē: generis nobilitatem: amorē reip: fluxā seculi gloriā: escē variā delectationē: et reliqua vitē remissioris blandimenta: postremo virtutis arduū finē: et maximū perueniēdi laborē: nec non copiosis fragilitatem: suggerēbat et etatis spatia proluxa: proxiis maximā ei cogitationū caliginē suscitabat: volēs eū a recto proposito reuocare. Postq; autē diabolus oratiōib⁹ ei⁹ ad deū p passionis fidē se itellexit elidi: consueta aduersum omnes adolescentē arma arripuit: nocturnis eū inquietabat illecebris. Per dies etiam tam apertis in eū telis irruebat: vt nullus ambigeret: quin antonius contra diabolū dimicaret. Nam et ille cogitationes sordidas conabatur inserere: et hic cas oratu submouebat assiduo. Ille titillabat sensus naturalis carnis ardore: hic vigilis et ieiuniis corpus omne vallabat. Ille per noctes in pulchre mulieris vertebatur ornatū: nulla omittens figmenta lasciuie: hic vtrices gebenne flāmas: et dolorē vermīs recorrdās: iēgeste sibi libidini opponebat. Ille lubricū adolescentie iter et ad ruinā facile ponebat: hic eterna futuri iudicii tormēta considerans: ille sam anime puritatem per tēptamenta seruabat. Ista autē omnia ad confusionē diaboli fiebant: Qui enim similē se deo fieri posse existimabat: nūc ab adolescentē vt miserrimus vincebatur: et contra carnē et sanguinē seuiebat: ab homine qui carnē portabat: elisus est. Adiuuabat enīz seruū suū dominus: qui nostri gratia carnē suscipiens: victoriam corpozi

contra diabolū largitus est: vt singulis ita certantibus apostolicum liceret proferre sermonem: non ego autē sed gratia dei meū. **P**ostremo cū nec hoc argumento destruere posset Antonium draco deterrimus: et videret se semper ab eius cogitationibus superari: secundū quod scriptū est: stridens dentibus et exululans: qualis est merito: talis apparebat et vultu: puer horridus atq; niger: ad eius se genua prouoluens: humana voce deslebat dicēs. Multos seduxi plurimos decepi: nunc autē vt a ceteris sanctis: ita et tuo sum labore prostratus. Quē eūz interrogasset Antonius quīnā esset: qui talia loqueretur: ait. Ego sum fornicationis amicus: ego multimodaturpitudinis aduersus adolescentē arma suscepi: hinc et spiritus fornicationis vocor. Quantos pudice viuere disponentes fellī: quor tenuiter incipientes ad sordes pristinas redire persuasi. Ego sum propter quē propheta lapsos increpat dicens. Spiritu fornicationis seducti estis: et reuera p me illi fuerant supplantati. Ego sum qui te ipsum sepe temptaui: Et semper repulsus sum. cū hoc christi miles audisset. gratias agens deo: et largiore aduersus inimicū fortatus audacia. ait. Multū ergo despicabilis: multūq; tēptus es: nā et obscuritas tua et etas infirmāz signa sunt rerū. Nulla mihi iā de te cura est. Dñs mihi auxiliator est: et ego exultabo super inimicos meos. Et statim ad vocē canētis fantasma quod videbatur. euauit. **N**ec autē Antonii contra diabolū fuit prima victoria: imo virtus Antonii saluatoris: qui peccatū in carne cōdenauit: vt iustificatio legis in nobis cōpleretur: qz nō secundū carnē ambulamus: sed secundū spiritū. Sed neq; Antonio vincēdi securitatē dedit vnus triumphus nec diaboli semel fracte defecere vires. Nam et iste vt leo rugiēs querebat aditū. p quē posset irrūpere: et ille scripturaz doctus eloquio: nō ignozabat multas esse demonū captōes. Propter qd sollerti ppositū labore seruabat: cōsiderans: quia posset satanas in carnis colluctatione su

Prima pars

peratus: nouax aduersus se artium machi-
nas comouere. Idcirco magis ac magis
subiugabat corpus suum: ne vincens alia: in
aliis vinceretur. **D**isponens igitur duri-
ori se vite lege cōstringere: cū omnes infa-
tigabilē adolescentis miraretur instantiā
sanctū tolerāter ferebat laborē: quia volū-
tarie seruitutis. longo in dei opere studio
consuetudinē in naturā vertebat. **I**ndie
autē et vigiliariū intantū paciens erat: vt
plus faceret q̄ ab illo per illū posse fieri
crederetur. **P**ernoctabat in oratione se-
pissime: debebat semel in die. post solis oc-
casum. **N**ō nunq̄ biduo triduoq; sic per-
manens. ut vix quarta demum die cibū
nellet accipere. **S**ummebat vero panem
et salem. potumq; aque paruulum. de car-
nibus vero et vino tacere melius puto: q̄
quicq; dicere. q̄ nec apud plurimos qui-
dem monachorum istiusmodi esce in usu
habebantur. **Q**uietū autem sic mēbra cō-
cedens. vt iunco cōtecto atq; cilitio vte-
retur. **N**onnunq; etiā super nudum humi
iacens: sine stramine permanebat: vngue-
ta penitus repudiāns. **D**icebat enim mini-
me posse vtentium: et precipue iuuenum
corpora roborari: si olei essent perunctio-
ne mollita: oportere vero asperos carni
labores iperare: secūdū apostoli preceptū
dicentis: quādo ifirmor. tunc fortior sum.
Asserebatq; sensum animi sic posse reuiui-
scere: si corporis fuissent ipetus fatigati.
Unde nec tēporū longitudine laborū meri-
ta pēfabat: sed amore et famulatu spōtaneo
semper tāq; i principiis cōstitutus: ad pro-
fectū diuini metus desiderii concitabat.
Nouisq; cupiens augere preterita: supra
memorati doctozis sermonūz recordaba-
tur: qui ait. **P**reterita obliuiscens: et i futu-
rū conualescens. **M**eminerat quoq; he-
lye prophete dicentis: viuit dñs cui adsto
hodie ante ipsum: et differebat cur hodie
esset appositū: quia nō cōputabat helyas
preteritū tēpus: sed tāq; quottidie i certa-
mine cōstitutus: talē se prebere cupiebat:
qualē sciebat dignū dei esse cōspectibus:

pur corde: et paratū obedire voluntati ei:
Igitur sanctus Antonius secū reputās
oportere dei famulus ex instituto magni
helye exemplum capere: et ad illud speculū
vitam suam debere componere: ad sepul-
chra longe a villa constituta secessit. vni de
cognatis mandans: vt statutis diebus sibi
alimēta deferret. **E**t cum in vna memo-
ria supradictus frater euz clausisset: solus
ibidez morabatur. **M**eruens ergo diabo-
lus ne accessū temporis heremum quoq;
habitari faceret: ita eum aggregatis satel-
litibus suis: varia cede lacerauit: vt dolo-
ris magnitudo: et motum auferret et voces.
Nam et ipse postea referebat vulnera fu-
isse tam graua: vt vniuersa hominum cor-
menta superaret: sed dei prouidētia: que
nunq; in se sperantibus deest: conseruauit
eum. **A**lio die is quem supra diximus fra-
ter aduenit cibos deferens quos ei defer-
re consueuerat: atq; eum iacentem in ter-
ra semimortuum: fractis foribus inuenit.
Quem impositum humeris: ad villule do-
micilium reportauit. **Q**uo audito: ingens
vicinorum atq; affinium multitudo con-
currens: tristi in medio posito funeri debu-
tum reddebat officium. **E**t iam media no-
ctis parte transgressa: cum iam oportunus
et gratus peruigiles omnium oculos vice-
rat sopor. **A**ntonius anima paululus rede-
unte: suspirās eleuauit caput: ceteris vero
alta quiete pstratis: cū a quo delatus fu-
erat vigilare cōspexit: eūq; nutu aduocās:
obsecrauit vt nullo penit' excitato ad pri-
stinū se referret habitaculū. **R**elax' ergo
iuxta cōsuetudinē solus itez pmanebat: et
stare qdē ppter recētes plagas nō pote-
rat: orās vero pstrat': post orationē clara
voce dicebat. **E**cce adsum ego **A**ntonius
nō fugio v̄ra certamina: etiā si maiora faci-
atis: nullus me separabit a caritate xpi.
Psaltebatq; dicēs. **S**i cōsistat aduersū me
castra: n̄ timebit cor meū. **T**alia eo dicēte.
bonoz hostis diabolus ammirat': q; post-
tot verbera ausus fuisset reuerti. con-
gregatis canibus suis: et proprio furore se

lanians . videtis ait : quia nec spiritu for-
 nicationis . nec corporis doloribus supera-
 tus : tam audacter lacessit . **O**mnia arma
 corripite : acrius nobis impugnandus est
 sentiat sentiat : debet scire quos prouocet
Dixit . et ad hortantis vocem audientium
 turba consensit : quia innumeras et diuer-
 sas habet diabolus artes nocendi . **S**oni-
 tus igitur repentinus increpuit : ita ut lo-
 co funditus agitato et parietibus patefa-
 ctis . multifaria demonum exinde turba
 se funderet : nam et bestiarum et serpentū
 formas induentes . omnem protinus locū
 replevere fantasias leonum . thaurorum .
 luporum aspidum . serpentium scorpionū
 necnon et pardorum atque visorum . hec sin-
 gula secundum suam fremebant naturā
Rugiebat leo occidere volens . thaurus
 mugitu et cornibus minabatur . serpentes
 sibilo personabant : luporum impetus in-
 biabat . pardus discolor auctoris sui calidi-
 tates varias indicabat . **T**ruces omnium
 vultus : et vocis horride dirus auditus . **A**n-
 tonius flagellatus atque confossus . sentie-
 bat quidem asperiores corporis dolores
 sed interius durabat mente peruigili . **E**t
 licet gemitum vulnera carnis exprime-
 rent . sensu tamen idem manens . quasi de
 inimicis luderet : loquebatur . **S**i virium
 aliquid haberetis : sufficeret vnus ad pre-
 lium . **S**ed quoniam domino vos eneruante frā-
 gimini : multitudine temptatis inferre ter-
 rores . cum hoc ipsum infirmitatis inditiū
 sit . quod irrationabilium : formas induitis be-
 stiarum . **R**ursumque confidens : aiebat . si
 quid valetis . **S**i vobis in me potestatem
 dominus dedit . ecce presto sum : deuora-
 te . si vero non potestis . cur frustra nitimi-
 ni : **S**ignum enim crucis et fides ad domi-
 nū : inexpugnabilis nobis murus ē . **M**ul-
 ta contra sanctum Antonium minantes
 fremebant dentibus suis . quod nullus eorū
 temptamenta sequeretur effectus : sed ma-
 xime e contrario gigneretur illusio . **N**on
 oblitus iesus colluctationis serui sui eide-
 m . pector factus est . denique cum eleuaret
 oculos . vidit desuper culmen apiri : et de-

ductis tenebris radium ad se lucis infue-
 re . **P**ost cuius splendoris aduentum : nec
 demonū aliquis apparuit . et corporis do-
 lor exemplo deletus est . **E**dificiū quoque
 quod paulo ante dissolutus fuerat : instau-
 ratum est **I**lico presentiam domini intel-
 lexit Antonius et ex imo pectore trabens
 longa suspiria ad visionē que ei apparue-
 rat . loquebatur dicens . **U**bi eras bone ie-
 su ubi eras : **Q**uare non a principio affui-
 sti : vt sanares vulnera mea : **E**t vox ad-
 eum facta est . **A**ntoni hic eram . sed expe-
 ctabam videre certamen tuū . **N**unc au-
 tem quia dimicando viriliter non cessisti
 semper auxiliabor tibi . et faciā te in omni
 orbe nominari . bis auditis . exurgens intā-
 tus roboratus orabat . vt intelligeret plū-
 se recepisse tunc virium quā ante perdidit
 rat . **E**rat autē tunc Antonius annoꝝ tri-
 gintaquinque . **E**x hinc cū voluntati prom-
 te merita religiosa succrescerent : vadens
 ad supradictum senem : pretabatur vt in
 deserto pariter habitarent . **C**ausante illo
 senile eum . et rei nouitatē . solus contendit
 ad montē et heremi adhuc monachis igno-
 te vite . rupto metu viam conatus est pan-
 dere . **S**ed nec tūc cessauit malignus aduer-
 sarius . nam impedire eius propositū volēs
 argenteum discum in itinere proiecit :
Quo viso Antonius callidi artificis cogno-
 uit astutiam : stansque intrepidus . et discuz
 toruis intuens oculis . doli auctorez in fan-
 tasinate obiurgabat argenti . talia secuz re-
 putans . **U**nde hic in deserto discus ani-
 um hoc iter est : nulla sunt vestigia comme-
 antium . lapsus de sarcina pre magnitudi-
 ne latere non potuit : sed et qui perdiderat
 reuersus ob solitudinem locorum . inuenit
 set profecto quod ruerat **H**oc artificium
 diabole tuum est : non impedies volunta-
 tem meā : argentū tuū tecū sit in perdi-
 tionē . **H**oc illo dicente : discus vt fumus a
 facie ignis euauit . **D**ebinc nō vt ante in fan-
 tasinate : sed igētē auri massā in itinere aspe-
 xit . **U**lex hāc virtū diabolus attulerit : an ad
 Antonium cōprobandū : quia nec veris opi-
 bus testaret . virtus celestis ostēderit : igno-

Prima pars.

ratur . hoc tñ agnouim⁹: quia quod visum
ē aurū fuit. **A**t ille magnitudinē amiratus
radiātis metalli. rapido cursu qñi quoddā
vitaret incendiū: ad montem vsqz perexit
ibi flumine transuadato. inuenit castelluz
desertum. plenū ob temp⁹ ⁊ solitudinem
venenatorum animalium: in quo se con/
stituens non⁹ hospes habitauit: **S**tatiqz
ad eius aduentum ingens turba serpen/
tiaz: quasi persecutorē passa profugit. **A**t
ille obstruendo lapidib⁹ introitu. panes men/
suum sex vt thebeis mos est: secū recūdēs
nam crebro p annuz incorrupti durare so/
lent: nec nō ⁊ exiguū habens aque solita/
rius perdurabat: nusqz inde procedens:
nunquam aliquem suscipiens intantum
vt cum bis in anno per tectum desuper
panes acciperet. nullum cum deferenti/
bus haberet alloquium. **M**ultis igitur
videndi eū desiderio ⁊ studio requirendi.
ante ostiū eius pernoctantibus: audiebant
vt vulgi voces aduersuz Antoniū. tumul/
tusque dicentiu. **Q**uid te nostris ingeris
habitaculis. **Q**uid tibi ⁊ deserto. **A**bscede
a finibus alienis. non potes nostras infidi/
as sustinere. **E**t primo quidē q foris erant
existimabant aliquos homines scalis posī/
tis introisse: ibique cōtendere. **P**ostqz au/
tez per cauernā introspicētes nulluz vide/
runt: demones cōtra euz itellexerunt con/
tendere: ⁊ nimio metu perterriti. **A**ntoniū
auxiliū flagitabāt: **A**t ille ostio propinquās
ad cōsolādos fratres ne timerēt. atqz vt ī
de recederēt: precabatur. trepidātibusqz
asserbat a demonibus incuti metum. si/
gnate vos inquiens. ⁊ abite securi: istosqz
semetipfos finite deludere. **I**taqz illis re/
uertentibus hic remanebat illesus: nec
unqz in certamine lassabatur. **A**cceden/
tium eum augmenta profectuum vel de/
bilitas repugnantium. maximum conten/
tioni leuamen addiderat: tū ⁊ animo con/
stantiam suggererat. **R**ursusqz ad here/
mum venientibus turbis: quidam mortu/
um euz se existimauerant reperturos: ille
autem psallebat intrinsecus. **E**xurgat de
us ⁊ dissipentur inimici eius. ⁊ fugiant q

oderunt eum a facie eius. **S**icut deficit
fumus deficiant. vt liquefcit cera a facie
ignis ita pereant peccatores a facie dei.
Et iterum. **O**mnes gentes circūdede/
runt me: ⁊ in nomine domini vindicauit in
eis. **S**ic **A**ntonius annis viginti solitarie
transactis. atqz ab hominum segregatus
aspectibus perdurauit: **L**um ergo multo
rum ⁊ propositum imitari cupientium. ⁊
notorum multitudo ad eum concurreret
nec non ⁊ patientium infinita se caterua
glomeraret: tandem pene iam per vim fo/
ribus euulsis. quasi ex aliquo celesti aditu
consecratus apparuit. obstupuerunt vni/
uersi. ⁊ oris gratiam ⁊ corporis dignitatē
q nec per quietez intumuerat. nec iciumi/
is demonumqz certamine faciē eius pal/
lor obfederat: sed e contrario quasi nihil
temporis egisset. antiquus membrorum
decor perseuerauerat. pro tam mira que
in illo animi puritas fuit. **N**unqz bilarita/
te nimia resolutus irifum est: nunqz recor/
datione peccati tristitia ora contraxit. nō
magnis stupentiū se eleuatus est laudib⁹
Nihil in illo indecens solitudo. nihil aspe/
rum quortidiana cū hostibus bella contu/
lerant: sed tēperata mens equali ad cun/
cta ferebatur examine. **P**lurimos igitur
ab immundis spiritibus ⁊ infirmitatibus
variis: dei gratia per Antoniū liberauit.
Sermo eius sale conditus. consolabatur
mestros: docebat istios concordabat ira/
tos. omnibus suadens nihil amore xpī an/
teponendū. **P**roponebatqz ante oculos
bonorum magnitudinem futurorum. ⁊ di/
clementiam. ⁊ beneficia retexebat indul/
ta: q proprio filio suo non pepercerit: sed
pro nostra omnium salute eum tradiderit
Nec mora plura audientū corda. ad bu/
manarum rerum contemptum: bec eius
suasit oratio: ⁊ habitande heremi. istud ei⁹
exordiū fuit. **Q**uid sane ⁊ in arsenoytariū
oppido gestū sit: nō transibo silētio. **N**ā cū
fratres vellet iuisere. ⁊ riuulum nyli qui
cocodrillis ⁊ multis seuis fluminis bestiis
plenus erat trāsuadare esset necesse: tam
cū comitibus suis trāsuiit illesus. qz inde

redibat incolumis. rursusq; in pristinis laboribus perseverans. multos magisterio suo fratres confirmavit: ita ut breui tempore plurima fierent monasteria. novos antiquosq; monachos pro etate uel tempore: paterno moderabatur affectu. quadam autem die cum sanctus Antonius congregatis fratribus rogaretur. ut eis instructoria largiretur precepta: quibus eum prophetica fiducia exaltans voce dicebat ad omnem quidem mandatorum disciplinam. scripturas posse sufficere: sed et hoc optimū fore si mutuis se inuicem fratres sermonibus consolarentur. **Et** vos ergo inquit ut patri referre que nostis: et ego que per longam etatem consecutus sum quasi filiis indicabo. **Hoc** sit autē primū cunctis in cōmune mandatum nullum in arrepti propositi vigore laceffere: sed quasi incipientem augere semper debere quod ceperit. presertim cum humane vite spatia. eternitati comparata. breuissima sint. **Ita** exorsus paululum siluit: et ammiratus dei nimiam largitatem. rursus adiecit dicens. **In** presenti hac vita equalia sunt per rerum cōmutatione cōmertia. nec maiora recipit ab emente qui vendicat. **Pro**missio autem vite sempiternae: vili precio comparatur. **Scriptum** est enim. **Dies** vite nostre septuaginta anni. aut ut multum octoginta: quicquid reliquum est labor et dolor est. **Quando** ergo octoginta aut ceterum. ut multum annis laborantes. in dei opere vixerimus. nō pari tempore regnaturi sumus in futuro: sed pro annis predictis omnium nobis seculorum regna tribuuntur. **Non** terram hereditabimus sed celum: corpus quoq; corruptū relinquentes. idipsum cum incorruptione recipimus. **Ergo** filioli non vos aut tedium defatiget. aut vane glorie delectet ambitio: nō sunt enim condigne passionis huius temporis ad superuenturam gloriam que reuelabitur in nobis. **Nemo** cum desuperit mundum reliquisse se arbitretur ingentia. quia omnis terra ad infinitatem comparata celorum. breuis ac parua est. **Si**

ergo nec vniuerso orbi renunciantes dignum aliquid habitaculis possumus com pensare celestibus. se vnusquisq; consideret. et stari intelligit paruis iugeribus agri et parietibus uel modica auri portione cōcepta: nec gloriari se debere quasi magna dimiserit: nec tedere quasi parua sit recepturus. **Ut** enim contēnit aliquis vna erēā dragmā. ad dragmas centū aureas conquirendas: ita etiam qui totius orbis dominū dereliquit. centuplū de melioribus premiis in sublimi sede recipiet. ad summum illud perspicere debemus quod est si nostras velim⁹ retētare diuitias. lege mortis ab ipsis diuellimur inuiti: ut in libro ecclesiastes scriptum ē. **Cur** ergo nō facim⁹ de necessitate virtutē? **Cur** nō ad lucrandam regna celestia vltro relinquimus: quod lucis isti⁹ sine pōdēdū ē? **Nihil** eorū cure sit xpianis que secū auferre nō possūt: illud potius debemus expetere: quod nos ducat ad celū. sapiētia scilicet et castitatē. iustitiā et virtutē. se sū pūgilē pauperū curā. fidē in xpō robustā. animū ire victorē. hospitālitatem. **Hec** sectātes. mātionē nobis iter quietorū s; euāgelii pparabim⁹. **Con**siderem⁹ dñi esse nos famulos: et seruitutē debere ei a quo creati sumus. **Ut** enī seruus preteriti gratia. famulat⁹ presēs aut futurū non contēnit imperiū. nec audeat asserere quod ex labore transacto instantis opis habere debeat libertatē: s; iugi studio: ut in euāgelio scriptū ē: eandē semper exhibet seruitutē: ut et domino place re possit. et ne metu3 lucretur et verberas: sic et nos diuinis congruit parere preceptis: scientes quod equ⁹ ille retributor. in quo quenq; inuenerit: in eo sit iudicatur⁹: quod prophetica p Ezechielē voce testatur: **Nā** et iselux Judas ppter vnus noctis impietate: omni preteriti tēporis labore priuar⁹ est. **Idcirco** tenēdus ē cōtinuus instituti rigor. hūitibus deū auxiliatorē: sicut scriptum ē: quia omni pponēti bonū de⁹ coepatur. **Ad** inertia autē calcandā. apb precepta replicem⁹: quibus se mori quortidie testabatur: similiter et nos humane conditionis

Prima pars

vitā accipitē retractātes: nō peccabim⁹. cū .n. et excitati mane a somno ad vespā nos peruenire dubitemus et quieti corpora concedentes: de lucis non confidamus aduentu. et ybiq; nature ac uite icerte memores. dei nos intelligamus prouidētia gubernari. Hoc modo non delinquemus aut aliqua fragili cupiditate raptabimur. **S**ed nec irascemur quidem aduersus aliquē: nec terrenos congregare thesauros ambiemus: quin potius metu quottidiani recessus. et se iungēdi corporis iugi expectatione omnia caduca calcabim⁹. **A**ccidit fabit mulierū amor. libidinis extinguetur incendiū: iniucē nobis debita nostra donabimus. ante oculos sēper habentes vltime retributionis aduentū: quia maior formido iudicii et penarū timor horridus simul et lubrice carnis incentiua dissoluit et ruentem animam quasi ex aliqua rupe sustentat. **I**ōq; precor: vt ad finē propositi boni: omni labore tendamus. **N**emo p̄tergum respiciens loth imitetur vxorem: preferim cū dñs dixerit i euangelio. nulum ponentē manus super aratrū: et respicientē retrorsus dignū eē regno celoz: respicere at̄ retrorsus nihil aliud ē q̄ i eo penitere qd̄ ceperis. et mundanis rursus desiderijs obligari. **N**olite queso virtutis tā q̄ impossibile nomen pauere: nec peregrinum vobis aut procul positū videatur hoc studiū: quod ex nostro dei gratia procedente pender arbitrio. huius operis bo mini inserta natura est: et eiusmodi res est. que nostram tm̄ expectat voluntatē. **G**reci studia transmarina sectentur. et in alieno orbe constitutos. inanium litterarum querant magistros: nobis vero nulla proficiscendi. nulla transfretandi fluct⁹ necessitas imminet. in omni sede terraz: constituta sunt regna celoz. **U**nde et dominus in euangelio ait. **R**egnum dei intra vos est. virtusq; in nobis est: mentem tm̄ requirit humanam. **Q**ui enim dubium est quia naturalis anime puritas: si nulla fuerit extrinsecus sorde polluta: fons sit et origo virtutum? **B**onam necesse est eam esse: quam creauerit bon⁹ auctor. **Q**uod

si forte cunctabimur: audiamus iesum filium naue populo dicentem. **R**ectum facite cor vestrum ad dominum deum israel. **N**ec **J**oannes dissonam tulit de virtute sententiam: predicans rectas facite vias vestras. **S**i quidem hoc est rectam esse animam: cum eius principalis itegritas nulla vitioꝝ labe maculatur: si naturam mutauerit. peruersa tunc dicitur. si conditio seruetur: et virtus est. **A**nimam nostram commendauit nobis deus: seruum depositum quale accepimus. nemo causari potest extrinsecus situm: quod in se nascitur. facturam suam qui fecit: agnoscat. opus suū inueniat vt creauit. **S**ufficit nobis naturalis ornatus: ne deturpes homo qd̄ tibi largitio diuina concessit. **O**pera dei imutare velle: polluere est. **I**llud etiā sollicitē prouidere debem⁹ vt tyrannicam ire superemus infaniā. qd̄ scriptum est. **I**racundia viri iniustitiaz dei non operatur. **E**t iterum. **D**esiderius concupiscens parit peccatus: quo perfecto mors gignitur. **D**iuine vocis preceptum est: ut iugi custodia tueamur animū. quia exercitatos ad supplantādūz habemus inimicos. demōes scilicet. cōtra quos nobis secundū apostolicā contestationē pugna sine intermissione est. **A**it eniz **N**on ē vobis colluctatio aduersus carnē et sanguinez: sed aduersus principatus et potestates huius mundi. **A**duersus spiritalia nequitie in celestibus. **I**ngens eorum turba per istuz volitat aerez: non procul a nobis hostiuz caterua discurrit. **E**t diuersitatē quidez eorum. non est mee paruitatis expone re: sed hanc maioribus concedo rationez. **Q**uod autē in promptu est: et ignorare nō expedit: volos scilicet eorum aduersū nos cōpositos breuiter idicabo. hoc primū mētib⁹ debem⁹ affigere. nihil deū fecisse qd̄ malū ē: nec ab eius institutiōe demonū cepisse initiū. **P**eruersitas ista nō nature: sed voluntatis ē viciū. **B**oni etenim vtpote a dō diti ex pprio mētis arbitrio ad terras ruere de celis: ibiq; i sceni sordib⁹ volutati gētilitatis ipias instruxere culturas. **E**t nūc de nobis torquetur inuidia. atq; vni

uerfa mala comouere non cessant: ne pri-
 stis eoz sedibus succedamus. **D**iuersa
 autez eoz r partita nequitia est. **Q**uidaz
 eniz ad summū nocendi verticez peruene-
 re: **A**lii ex cōparatione peioruz videntur
 esse leniores: atqz omnes pro possibilita-
 te virius diuifi. cōtra singulas causas sum-
 ptere certamina. **I**dcirco dominū necessa-
 riuū est spiritū discernendoruz a domino
 petere: vt possimus taz fraudes eorum q̄
 studia preudentes: aduersus disparez pu-
 gnaz vnuz dominice crucis eleuare vexil-
 luz. **D**oc munere paulus accepto: doce-
 bat dicens. **N**on enim eius ignoramus
 astutias. **A**d cuius exēplū etiā nos opor-
 tet ex his que passi sumus: mutuis nos in-
 uicez instruere sermonibus. **H**ostile illis
 cōtra omnes christianos: **M**axime vero
 contra monachos r virgines christi odiūz
 est. **L**orā semitis laqueos pretendunt: eo-
 ruz mentes impiis atqz obscenis cogita-
 tionibus nituntur euertere: sed nihil vo-
 bis in hoc terroris incutiant. **F**idelibus
 enim orationibus atqz ieiuniis ad domi-
 nuz confugientibus. statim corruunt: nec
 tamen si paululuz cessauerint. plenaz pu-
 tetis esse victorias. **S**olent etiā sancti gra-
 uis assurgere: r mutata arte pugnandi
 cum in cogitatione nihil egerint. pauori-
 bus terrent. affumentes nunc mulierum
 nunc bestiaruz r serpentiuū formas: nec
 non ingentia quedaz corpora. r vsqz ad
 teētuz domus porrectuz caput: infinitas
 species r milituz cateruas. **Q**ue omia ad
 primū quoqz crucis signū euanescūt. **D**is
 quoqz agnitis fallaciaz modis icipiūt pre-
 sagare: r futuroz diez euētus. velle pre-
 dicere. **C**umqz r i his contēpti fuerit: ipsū
 iā sue nequicie principē ac toti⁹ mali sum-
 mitatē ad subsidiū sui certaminis vocant
Arebro deniqz ūtoni⁹ talē a se visū diabo-
 lū asseribat: qualē r iob beatus. domino
 reuelāte cognouerat. **O**culi ei⁹ tanq̄ luci-
 feriz: ex ore eius pcedūt lāpades incēse.
Grines quoqz icendiis spargūtur. r ex na-
 ribus eius fumus egreditur. quasi forna-
 cis estuantis ardore carbonū. **M**ia ei⁹ ut
 prunā flāma vero ex ore ei⁹ glomerat cū

huiusmodi terrorib⁹ visus est demonum
 princeps inquit antonius: r ingentia sepe
 vt dixi: promittens impietatis sue de su-
 rit lingua magniloqua: de qua dominus
 triumphauit ad iob dicens. **A**rbitratur enī
 ferruz vt paleas cramentuz vt lignuz pu-
 triduz. maria vt terras. tartari profunduz
 tanq̄ captiuum estimabit: abyssum vt de-
 ambulatorium. **P**er prophetam quoque
 increpat: dicens. **P**ersequens comprehen-
 daz r omnez orbez terraruz manu mea vt
 niduz obtinebo. r vt oua derelicta auferā.
Sic iniquus funereas euomens voces be-
 ne viuentium aliquos frequenter illaque-
 at: sed nos nec eius pollicitationibus cre-
 dere. nec minas formidare debemus. **S**al-
 lit eniz frequenter: nihilque veruz promit-
 tit. **N**az si non mendacia cuncta loquere-
 tur: quomodo talia r taz infinita promit-
 tens hāmo crucis vt draco aduncatus a
 domino est. r capistro ligatus vt iumentū.
 r quasi mancipiū fugitiuuz vinctus circu-
 lo. r armilla labia perforatus nullū omni-
 no fideliz deuozare permittitur. **N**unc
 miserabilis vt passer ad luduz irretitus a
 christo est: nunc comites suos quasi scorpi-
 ones r serpentes calcaneo christianozum
 substratus gemit. **I**lle qui vniuersa maria
 a se deleta plandeat. ille qui orbez terra-
 ruz manu sua tenere pollicebatur: ecce a
 nobis vincitur ecce nre aduersuz se probi-
 bere non potest disputantē. **C**ontēnenda
 est filioli penitus cū manib⁹ verbis super-
 ba iactatio. **F**ulgur ille qui lucere se simu-
 lat: nō veri splēdor est luminis: sed quibus
 arsurus est indicat flāmmas. **N**am dicto
 citius recedens: suaruz secum refert simu-
 lacra penarum. **S**olent etiam cum modu-
 latione nonnunquā apparentes psallere.
Prob nephas adhuc r impuro ore sacra
 scripturaruz eloquia meditantur frequē-
 ter legentibus nobis. quasi echo ad exte-
 ma verba rīdēt. **D**ormiētes quoqz excitāt
 ad orādū: vt toti⁹ noctis sōnū eripiant ple-
 rosqz etiā i mōachoz nobiliū habitu coer-
 cēt. r pristina qb⁹ cōscis sūt peccata iputāz:
 sed spernēde sūt eozuz increpatiōes r āmo-
 nitiones ieiunandi. vigiliārū quoque frau-

Prima pars

dulenta suggestio. Ob id enim familiares nobis species assumunt: vt affinitate virtutū nocētes facilius virus iterferāt: et ino cētes quosq; per speciē honestatis elidant. Impossibile postea durūq; hoc studiū predicant. vt dū onerosum esse videtur quod ceptū est: ex desperatione tediū: et ex tedio succedat ignauia. Idcirco propheta missus a domino: luctuosa denūcians subl. mi voce dicebat. **Ue** illi qui potat proximum suū: subuersione turbida. Diuisi modi enī exhortamenta deprauatoria sunt itineris quod ducit ad celū. Idcirco cū venisset dominus ad terras: et vera de eo demones iuisti predicarent: vere enī dicebant. tu es xps filius dei viui. vociferan. iū ora claudēbat: qui vincitashominū linguas soluebat: ne cū preconio veri: peruersitatis venena miserēt. et vt nos eius exēplo: etiam si profutura suaderēt: in nullo bis cōmoda minus assensum: quia profecto nō cōgruit post libertatē a domino concessam: et scripturarū precepta vitalia. a dyabolo viuēdi capere consilia: qui suū deserens ordinem sacrū christi temerariū iperū. Propterea etiā dominus cū de scripturis loquentem tūbebat tacere: quia peccatori dicit deus. Quare tu enarras iusticias meas: et assimis testamentū meū per os tuū? **O**mnia demones simulāt colloquūtur sepe cū fratribus: sepe cū turba inconditos excitant sonitus. **M**anus applaudunt: sibilāt: insipienter cachinnāt: vt vel in puncto peccati christianum pectus introeant. **L**ūq; ab vniuersis fuerint repulsi: ad extremū de bilitatē suā lamentatione testantur. **E**t dominus quidem quasi deus et sue dicitur maiestatis obmutescere bis iperabat: nos autem vestigijs sanctorum inherentes: eādē gradiamur viam: qui memoratas subtilius fallacias peruidentes canebant. **C**ū consisteret aduersum me peccator: obmutui et humiliatus sum: et filii a bonis. **E**t iterum. **E**go vero tanq; surdus non audiebā et tanq; mutus non aperiens os suum: factus sum vt homo non audiens xps silētiū imperauit vt nos diabolo nihil credamus

et vincimus. **S**i ozare cōpellū: si iclunia suadēt: non ex corū nos monitis: sed ex nostra cōsuetudine dirigamus. **D**eniq; etiā si irruentes mortē nobis intentare videātur: irridendi potius sunt q̄ timendi: quia cū sint debiles minātur cuncta nec faciū bec quidē de istis iā transitorie dixisse me memini: attamen eadem nunc explicanda sunt latius: quia non mediocrē affert repetitio cautelā. **A**dueniente domino destructus est inimicus: et omne penitus eius robur euanguit. **P**ropter quod pristine virtutis memor: quasi tyrannus iaz senescens: cū ruisse se videat in pernecium grassatur humanā. nec tamen potest firmus deo peccatus cogitationū et ceterarū fraudū arte peruertere. **N**am luce clarius est: quin aduersarij nostri cum nec humana carne sint septi: vt causari valeāt: idcirco nos a se nō posse superari: quia clauso ostio introire non valeant. **E**t reuera si fuissent hoc fragili corpore colligati: obseruato introitu bisdem negaretur accessus. **C**um autem vt diximus: hoc impedimento sint liberi: et obstruckta penetrant: atq; in omni licenter volitent aere: manifestum est: ob encruationem eorum permanere ecclesie corpus illesum. **D**eniq; satellites impij cum punci pe suo diabolo: quem saluator in enanglelio homicidam et patrem malicie ab initio fuisse firmat: nobis aduersum se dimicantibus fortiter nullo modo cessissent: si potestas eorum non fuisset ablata. **N**am si mentio: cur nobis satbanas parcis: qui vbiq; discurras. **C**ur qui nullo clauderis loco aduersum te viuentium et disputantium non potes labefactare constantiam. **S**ed fortasse nos diligis quos quotidie conaris obzuerē: aut credibile est: te esse bonitatis magistrum et fauere magis optimis q̄ nocere. **E**t quid tam carum tibi potest esse q̄ ledere: maxime eis qui tuis sceleribus viriliter repugnant: secundū quod scriptum est. quia abhominatio est pietas peccatori. **Q**uis tam secundum ad maliciam possidet pectus? **Q**uis tam meditata implere conatur insidias? **S**cimus te in

purissimū cadaver. Scim^o quia Idcirco vi-
uimus xpiani. z contra te nobis est segura
congressio quia infirmatus es a domino.
Ideo de tuis confoderis iaculis: quia mi-
nationem tuā non sequitur effectus. **Q**uod
si fallimur. cur cū terrore simulato: cur cū
magnitudine corporū nostram aggredere
ris fidem: Si uoluntatem sequeretur pos-
sibilitas: tū tibi uelle sufficiat. **I**o enī po-
tentie mos est. non extranea fallacie argu-
mento conquirere: sed sua uirtute cōplere
quod cupiat: **A**t nunc dum theatriali mu-
tatione formaz quasi rudem infantiam
scenica niteris simulatiōe deludere: exha-
ustas vires manifestius probas. **N**ūquid
nam uerus ille angelus contra assyrios
uictus a domio. aut populorū eguit socie-
tate. aut sonitus quesuit aut plausus. z
non potius tacitā exercens potestātē. cen-
tū octoginta quinq; milia hostiū sermone
uelotius iuxta iubentis domini prostra-
uit Iperū: **N**os ergo cū fragiles sitis uiri-
bus perpetuus vos consequitur interitus
An dicet aliquis. **C**ur diabolus egrediens
beati iob omnē in ruinam ipulit domum
Cur eius opibus penitus dissipatis. parie-
tum quoq; fundamenta subuertens vnū
munerose sobolis coaceruauit sepulchrū:
Cur ipsum ad extremum uiri uulneris no-
uitate percussit: **Q**ui hoc opponit. audiat
e diuerso. nō diabolū potuisse hoc. sed do-
minū. a quo potestas aduersum nos du-
pliciter datur. uel ad gloriā si probamur
uel ad penam si delinquimus. quin poti^o
ex hoc animaduertat. nec contra vnū qui-
dem hominem: diabolū quicq; potuisse. si
non potestātē accepisset a domino. **N**ull^o
enim quod sue ditionis est: ab alio de-
preccatur. **S**ed qd iob memoro: quē nec
expetitum potuit uincere: **N**ec contra iu-
menta quidē eius. z contra oues. nec con-
tra sues sine concessu dei pprū robur ex-
ercuit. sicut in euangelio scriptū ē. **D**emo-
nes aut rogabant euz dicentes. **S**i ciuis
nos: mitte nos in gregē porcorū. **Q**uō igitur
q porcorū expetūt mortes. ymagines
dei hominē. z tā capz conditori animal: suo

valebunt iure peruerrere? **M**agna dile-
ctissimi aduersū demones arma sunt: uita
syncera z intemerata ad deū fides. **A**redi-
te mihi experto. ptime scit sathanas recte
uidentū uigilias orationes: ieiunia. man-
suetudinē. uolūtariaz paupertatē. uane glo-
rie contēptū. humilitatē. misericordiā. ire
dominatū: z precipue purum erga xpm
amore. **N**ouit teterrimus coluber: ex
precepto domini: sub iustorū se iacere ue-
stigiis. qui ait. **E**cce dedi uobis potestātē
calcere super serpentes z scorpiones: z
super omnē uirtutē inimici. **S**i autē z di-
uinationē se habere simulantes uētuos
fratres. iunciauerint: z affuerint quos ue-
nire predixerant. nec sic fides est comodā
da mendacibus. ob id enīz precessere ue-
nientes. ut credulitas sibi paretur ex nun-
cio. z postea aditus ex credulitate fallacie
Terū. in hoc nullū xpiano debet esse mi-
raculū. cū non tm̄ qui leuitate nature per-
cuncta discurrunt ualeant preuenire gra-
dientes: sed homines quoq; equorū uelo-
citate preuerti nunciant affuturos. **N**on
enī ea que nondū fieri cepta sunt referūt.
quia dominus solus conscius est futuroz
sed quoz cōspiciunt in actu initiū. eorū
sibi tanq; fures apud ignaros uendicant
notiones. **N**am quantos nunc putatis. q
possunt uelocitate puerili istum ceptū no-
strosq; cōtra se sermōes āte relatū alicui^o
hic positi. lōge manētib^o indicare. **Q**uod
uobis perspicuum fieri potest exemplis.
Si quis a thebaide aut alicuius regionis
oppido ceperit proficisci. z hunc demones
in itinere uiderint ābulantes. pernecitate
memorata possunt predicere uenientem.
Ita z de nyli inundatione solēni. euz mul-
tas i ethiopia uiderit pluuias. equibus flu-
uius intumescēs yltra alucuz esāuere. cō-
sueuit: precurrentes ad egiptū. nunciant
annis aduentum. **H**oc autem z homines
si illis celeritatis esset tanta natura: faci-
le nunciarent. **U**t enim speculatoz beati
dauid ad uerticem loci cellisioris ascen-
dens: prior q; bi qui i terra erant prospici-
ens uenientes: non quedam incerta de sa-

uena aduersa
Saturā

77 11 11

Prima pars

turis: sed de his qui venire ceperant: nunciabat: sic et demones. cura puigili omnia considerantes. rapido cursu libiunicè nūciant. Sed si forte contigerit: vt dei nutu ad finem cepta non veniant: hoc est: si aut viator e media regrediatur via: aut suspēsis nubibus aque ad altū celi cardinē deferantur tunc decipientū vna cū credentibus error aperitur. Nec gentilitatis sue re principia: his presagatorum dolis apud delubra demonum: quondā credebantur oracula: que aduentu domini nostri iesu christi indicto silentio obmutuerunt. suosque perdidere captiuos. **Quis rogo medicum:** ex obseruatione morborū cū anime estuantis incendii: de venarū pulsu leui digitorum scrutatur attactu: diuinā arbitratu habere noticiā: **Quis gubernatorez navigationis sue vias inter celi sydera requirentes.** maiestatis omine veneratur: **Quis agricolaz de aridis estatis feruoribus.** aut de hyemali aquarum largitate. vel frigore disputantes non potius ex peritia laudat. **Quis dei consecrat nomine?** **Uerum vt concedamus paulisper.** si vera demones nunciarent: respondete mihi. quis fructus est nosse venientia? **Nunquid aut sciens hec aliquando laudatus.** aut punitus est nesciens? **In hoc vnusquis que sibi preparat.** seu tormenta seu gloriam si vel negligat scripturarum mandata vel faciat. **Nullus ob id nostrum** banc arripuit vitam: vt habeat prescientiam futurorum: sed vt preceptis domini obediens. amicus incipiat esse de seruo. **Turandum est non prescire que veniunt sed implere quæ iussa sunt.** nec institutionibus bonis hāc flagitare mercedem. cum magis debeamus victoriam contra diabolū ab auxiliatore domino postulare. **Sed si forte aliquis hoc libenter assumit vt futura cognoscat habeat purum cor:** quia credo animaz deo seruientem. si in ea perseverauerit integritate. quia renata est. plus scire posse quæ demones. **Talis erat anima helisei** que aliis incognitas virtutes videbat. **Nunc**

iam ceteras vobis demonum explicabo fallacias. **Solent nocte venientes angelos** dei se fingere: laudare studium. mirari perseuerantiam. futura premia polliceri. **Quos cum videritis:** tam vos quæ domos vestras crucis armate signaculo. et confestim dissoluentur in nihilum. quia metuent illud tropheum. in quo saluator aereas expolicens virtutes. eas fecit ostentui. **Solent etiam variis saltationibus membra torquere.** et nostris procaciter offerre se visibus: vt mentem pauore: et corpus horrore concutiant. **Sed et in hoc fides deo mira fugat eos quasi infirma ludibria.** **Non est autem difficilis bonorum spirituum malorumque discretio:** que sic deo tribuente panditur. **Sanctorum angelorum amabilis et tranquillus aspectus est.** quia non contendant neque clamabunt: neque aliquis audiet vocem eorum: verum tacite leniterque properantes: gaudium. exultationem. fiduciam peccatoribus infundunt. **Siquidem cum illis est dominus qui est fons et origo leticie.** **Tunc mens nostra non turbida sed lenis et placida angelorum luce radiatur.** tunc anima celestium premiorum auiditate flagrans e fracto si posset humani corporis domicilio: et membris exonerata mortalibus. cum his quos videt abire festinat ad celum. **Horum tanta benignitas est vt si quis pro conditione fragilitatis humane miro fuerit eorum fulgore perterritus.** omnem continuo ex corde auferant metum. **Ita gabriel cum zacharie loqueretur in templo.** et angeli cum diuinum virginis partum pastoribus nunciarent. et qui dominici corporis agebant excubias: securis videntium se mentibus offendentes: ne metuerent imperabant. **Metus enim non tantum ex pauore animi.** **Quum ex magnarum rerum sepe vultu truces sonitus horrendi.** sordidi cogitatus planus motusque indisciplinatorum adolescentum vel latronū: e quibus confestim timor anime sensibiles corporis icutitur: odium

christianorum monachorum merorum tedium suorum recordatio et metus mortis: cupido nequiritie: lassitudo virtutis: cordis hebetatio. **S**ic igitur post timorem horrore concepto successerit gaudium: et ad dei fiducia: atque ineffabilis caritas: venisse sciamus auxilium quia securitas anime: presentis maiestatis idicium est. **S**ic namque et abraham patriarcha videns deum gaudium est: et iohannes cum mariam superuenisse sentiret: que in sacris venetis hospitio vniuersitatis gestabat parentez: exultauit necdum natus in gaudium. **S**i autem incussa formido permanserit: hostis est qui videtur: quoniam nec refouere nouit ut gabriel pauere virginem ne timeat: iubeat: et sicut pastores nuncio consolati sunt quoniam duplicat: et vsque ad profundam impietatis fouea: ut sibi homines prosternantur: impellit. **E**xinde misera gentilitas dominice interdictionis ignara falso demones deos opinata est: christianorum autem populos his fallacis irretiri non passus est dominus: qui diabolum in euangelio audacter sibi principatum omnium presumentem tuez repulit dicens. **V**ade retro sathanas. **S**criptum est enim. **D**ominum deum tuum adora: bis: et illi soli serues. **D**orum verborum etiam nobis licentia est tributa: quia idcirco locutus est talia: ut similitudo temptamentorum auctoris nostri frangerentur eloquijs. **I**llud quoque mihi carissimi ammoneo ut vite magis sit vobis quam signorum sollicitudo. **N**ullus ex vobis hec faciens: aut ipse superbia irumescat: aut despiciat eos qui facere non possunt. **C**onuersationem magis scrutamini singulorum: in hac et imitari vos que perfecta sunt: conuenit: et implere que desunt. **N**am signa facere non est nostre paruitas: sed domini potestas: quod ad discipulos glorianas in euangelio ait. **N**e gaudeatis: quia demones vobis subiecti sunt: sed quod nomina vestra scripta sunt in celis. **N**ominum enim in libro vite conscriptio: testimonium est virtutis et meritum: expulsio autem sathane largitio salutis est. **U**nde his qui non in uite laboribus sed in prodigijs exultabant dicentibus

Nonne in tuo nomine demonia eiecimus: et in tuo nomine virtutes multas fecimus: respondebit dominus. **A**men dico vobis non noui vos. **N**escidite a me operari iniquitatis. **N**on enim nouit dominus vias impiorum: hoc ergo magnopere potestulemus: ut donum spirituum discernendorum mereamur accipere: quo secundum sententiam scripturarum omni spiritui non credamus. **V**olueram quidem iam finire sermonem: et silentio premere quecumque mee acciderat paruitati: sed ne putetis me frustra commemorasse que euenire non possent: idcirco licet insipiens fiam: tamen dominus qui secreta mentis est inspector: nouit non me causa iactantie: sed vestri gratia profectus hoc facere: pauca replebo de plurimis. **Q**uotiens me nimis laudibus efferre conati sunt: cum a me in nomine domini maledicta reciperent: quotiens augmenta nili fluminis futura dixerunt: cum a me audirent: et hoc ad vestram quid pertinet curam: quotiens minitantes ut milites armati scorpionibus equis: beluis: et varijs serpentibus circumdederunt me: et domum in qua eram repleuerunt: cum ego e contra psallerem: hi in curribus et hi in equis. nos autem in nomine domini dei nostri magnificabimur et statim misericordia christi fugabantur. **Q**uodam autem tempore cum ingenti luce venientes dixerunt: venimus Antonius nostrum tibi prebere fulgorem. **E**t ego clausis oculis: quia lucem diaboli dedignabar aspiceret: orabam. et dicto citius impiorum lumen extinguatur. **P**ost menses autem paucos: cum me coram psallerent: et de scripturis sibi met sermocinarentur tanquam surdus non audiebam. **C**ommouerunt aliquando monasterium: **E**t ego mente immobili dominum deprecabar. **S**epe strepitus: sepe saltationes: sepe sibilos ingesserunt: et me psallente: sonus eorum in voces flebiles vertebantur. **C**redite mi filioli quod dicitur superius. videlicet aliquando diabolus celsum corpore: quod se dei virtute et prouidentia ausus est dicere

Prima pars.

et ait ad me. **Quid** vis ut a me tibi donetur
antoni. **At** ego spectaculum maximū in os ei⁹
iuge minās. totū me in euz christi nomine
armatus ingessi: et statim ille procerus aspec-
tu: iter medias manus exoleuit. **Ieiunāti**
etiā mihi visus est ut monachus: et panes
offerēs. his sermonibus suadebat ut yfcer-
rer. et butic aliquid idulgerē corpusculo. **Et**
tu iquit homo es. et humana fragilitate cir-
cūdaris: labor paululū quiescat. ne egritudo
surripiat. **Flico** luridā faciez serpētis
agnoui. et euz ad cōsuetā christi munimen-
tā cōfugerē: tanquā per fenestrā fumus la-
beretur evanuit. **Auri** quoque decipulaz
mibi in deserto frequēter tetēdit. quōd ideo of-
ferebat: ut aut visu irretiret me: aut tactu
vapularet me. **Naz** sepe me a demonibus
nō denego verberatus. **Manebā** autē sic
nullus me separabit a charitate christi. **Ad**
cuius vocis auditū. in se iuicē defurētes. nō
meo sed domini fugabātur imperio. qui ait:
vidi sathanā quasi fulgur cadētes de celo
Hec ergo filioli. apostolici memor eloquiū
in me transformavi: ut propositū vestrū nec
demonū terror. nec aliqua lassitudo dissol-
ueret. **Sed** quoniā ob vestrā utilitatē mul-
ta memorādo inspiēs factus suz: huius rei
vobis ipertiri cupio notionē: quā verā es-
se nullus ambigat audiētū. **Pulsavit** ali-
quādo demō monasterij ostiū: egrediēs vi-
deo hominē enormi sublimitate porrectuz
caput vsque ad celū. **Cū** ad hoc quis naz
esset inquirerez: ait. **Ego** suz sathanas. **Et**
ego. quid iquā hic queris. respōdit. **Cur** mi-
bi frustra iputāt monachi. **Cur** mihi christi
anoruz populi maledicūt. **Et** ego. **Iuste** fa-
ciūt. **Quis** enī frequēter molestātur insidiis
At ille ait. **Nihil** ego facio: sed ipsi se iuicē
turbāt. **Nā** ego miserabilis factus sū. **Ro-**
go. **Nōne** legisti. quia defecerunt inimici
framea in finē. et ciuitates eorū destruxisti.
Nullū iā habeo locū. nullā possidebo ciui-
tatē: iaz mihi nulla sunt arma. **Per** omnes
natiōes. cūctasqz prouincias. christi perso-
nat nomē: solitudines ipse monachoz sti-
pātur choris. **Ipsi** se queso tueātur et me si-
ne causa nō lacerēt. **Tūc** ego dei gratias

cu3 alacritate miratus: sic ad euz locutus
suz. **Nō** tue veritati: que nulla est: tam no-
uam et tam inauditam ascribo sententiam.
Nam cum fallacie caput sis. hoc sine men-
dacio coactus es confiteri. vere enīz iesus
tuas funditus surripuit vires: et honore nu-
datus angelico. volutaris in sordibus. **Uig-**
dum verba compleueram. et ille sublimis
saluatoris nominatione deiectus est. **Que**
ergo iam o filioli poterit residere cuncta-
tio: que trepidatio manebit ulterius?
Quis vos eorum turbo poterit conuelle-
re? **Secure** sint anime singulorum. non si-
bi fingant vanas cogitationes. **vana** vi-
samina: non aliquis timeat a dyabolo su-
blatum ad precipitia se posse deferri. **pel-**
latur omnis anxietas: dominus enim qui
nostros prostrauit inimicos. manēs ut pro-
misit in nobis. a varijs nos sathane muni-
uit incurfibus. **En** ipse dyabolus qui hu-
iusmodi cum suis satellitibus exercet astu-
tias. nihil se posse contra christianos fate-
tur. **Jam** cure christianorum et monacho-
rum sit: ne per eorum inertiam vires de-
monibus prebeantur. **Nam** quales nos et
nostras repererint cogitationes: tales se
nobis prestare consueuerunt. **Et** si quod in
pectozibus male mentis et pauoris semen
inuenerint: quasi latrones qui deserta ob-
sident loca: ceptos cumulat timores. et cru-
deliter imminentes: infelices puniunt ani-
mam. **Si** autēz alacres fuerimus in domi-
no. et futurorum bonorum cupido nos suc-
cenderit: si semper omnia manibus dei cō-
mitamus. nullus demonum ad expugnan-
dum valebit accedere: magis autem cum
munita in christo corda conspexerint: con-
fusi reuertuntur. **Ita** et iob firmatum in do-
mino dyabolus refugit: et infelicissimuz in-
dam expoliatum fide: vinculis captiuita-
tis inneruit. **Una** est enim ratio vincendi
inimicus leticia spiritualis. et anime domi-
nuz sēper cogitantis iugis recordatio. que
demonū ludos quasi fumū expellēs: perse-
quetur aduersarios poti⁹ quā timebit. **Non**
est enīz nescius sathanas igniuz futuroz: et
estuatīs gebēne copiosa nouit icēdia. **Sed**

ut mea iam claudatur oratio: illud in finem comemoro. Cū aliqua se vobis obtulerit visio: audacter requirite quis sit ille: et vnde venerit: ac sine mora si sanctorum fuerit reuelatio angelica consolatione timor vertetur in gaudiū. Si vero dyabolus fuerit oblata tētatio: fidelis anime percunctationibus euanescet. ga maximum est securitatis indicium. interrogare quis nam ē et vnde. Sic et naue filius auxiliatorem suū interrogando cognouit nec da nielē percunctantem latere potuit inimicus. Postq̄ Antonius dicendi finē fecit: lectantibus cūctis in alijs virtutis cupido exardescibat: in alijs infirma refouebat fides ex alioꝝ mentibus false opiniones pellebantur. ex aliorum sensibus inaniūm terozum pellebatur accensio. simulq̄ cum iam demonum iūsidias contemnerent. mirabantur in Antonio tantam gratiam spirituum discernerendum quā domino tribuente: preceperat. Erant igitur in monte monasteria tanq̄ tabernacula plena diuinis choris psallentium legentium. orantium tantumq̄ ieiunandi: et vigiliarum ardorem cunctorum mentibus sermo eius afflauerat: ut future spei auiditate. ad charitatem mutuum et misericordias idigentibus exhibēdas: iugi studio laborarent. qui infinitam regionem quandam. et oppidum a mundana cōuersione seiunctum: plenum pietatis atq̄ iustitie videbantur incolere. Quis tantū monachorum agmen aspiciens: virilem illum concordie cetum cernens in quo nullus nocens: nulla detractio susurronis sed multi tudo abstinentium et certamen officium erat. non in hanc statim erumperet vocem. quam bone domus tue iacob tabernacula tua israel tanq̄ nemora obumbrantia. tanq̄ paradisi super fluuios. tanq̄ tabernacula que fixa sunt a domino tanq̄ cedri circa aquas. Dū hec ita geruntur. quibus indies beate vite diuz cresceret: Antonius mansionem in celo positam recordans. et presentis vite despicies inanitatem. quasi parua esset que

cunq̄ iam gesserat. separatus a fratribus instituebatur: Cūq̄ cum siue cibum siue somnum indulgere corpusculo. aut alias nature necessitates cogeret humana confectio: miro afficiebat pudore q̄ tātā aie libertatē. modici carnis termini cohercere rēt. Nā frequēter cū fratrib⁹ sedēs. a cibo q̄ fuerat apposit⁹. memoria esce spiritua lis abstrahabatur. Edebat tamen vtpote homo sepe solus sepe cum fratribus. Et cum hec mira ut predixi ageret. cum confusione anime adhibendā magnoꝝe corpori diligentiam persuadebat dicens nec corpus esse penitus enecandum ne operatio contra voluntatem creatoris dissolueretur. et ob id omne studium anie conferendum. ne vitis superata corpore is. ad eternas inferni tenebras truderet quinimmo indultum sibi propter alteros in carne imperium vindicans domiciliū suum. ut apostolus paulus ad tertium celum subleuaret. Asserebat hoc a saluatore preceptum in quo ait. Nolite solliciti esse corpori qd vestiamini. et ne quesi eritis quid manducetis aut quid bibaris. quia hec gentes querunt: vester autē pater nouit q̄ indigetis his omnibus. Quērite ergo primum regnum dei et iusticiam eius: et hec omnia adiicientur vobis. Dis rebus transactis. cū psecutio impiissima maximiani furore vesano vastaret ecclesiā. sanctis martiribus alexandriā perductis: relicto et ipse monasterio secutus est futuras xpi victimas: dicens. Pergam⁹ ad gloriosos fratrum triūphos. ut aut ipsi cōgrediamur: aut spectemus alios precliatos. Et amore quidē iam martir erat sed cum tradere se vltro non valeret. et sociari confessoribus in metallis vel in carceribus cōstitutis: magna cū cura et libertate ingredientis ad iudicē: exhortabatur. ne terrore impioꝝ subacti. dominū negaret. Jamq̄ sententia coronatos exultās. quā si ipse vicisset: vsq̄ ad locum felicitis sāguinis prosequeretur. Quāobrem motus iudex ob antonij sociorumq̄ eius constātiā. precepit nullum penitus monachorum

psecutio maximian

Prima pars

aut obseruare iudiciū aut in ciuitate ver-
sari. Et ceteris quidē omnibus in illa die
placuit abscondi. Antonius autem impa-
uidus neglecto persecutoris Imperio. la-
uit expenditē. id est scapulare suum. Et
alia die stans in quodam eminēti loco cā-
dente precinctus veste: procedentem iu-
dicem suo prouocabat aspectu. flagrans
cupiditate martirii. ostendebatq; nobis
contemptorem penarum et mortis in cri-
stianis animum perseuerare debere. intā-
tum vt contristaretur. quia volenti pati
pro dei nomine. martirium non datur
Sed dominus q suo gregi parabat magi-
strum. seruauit Antonium. vt institutio si-
cuti factum est monachorum: non solum
oratione eius. sed et conspectibus firma-
retur. Nunq̄ tamen a confessorum vesti-
gijs separatus est quia maxima circa eos
cura et charitatis vinculo colligatus. ma-
gis carcerem patiebatur exclusus. Post
quam autem persecutionis turbo deflu-
xerat. et beato episcopo petro iā ob marti-
rii gloriam coronato. ad pristinum mo-
nasterium regressus est: quottidianum fi-
dei ac conscientie martiriuz merebatur.
acrioribus se ieiunijs vigilijsq; conficiēs
vestimento cilicino intrinsecus desuper
pellicio utebatur. nunq̄ corpus lauans.
nunq̄ a pedibus sordes abluens. nisi cū
per aquas transire necessitas compulisset
Nullus deniq; antonii corpus nudum
anteq; moreretur vnq; vidit. Quodam
autem tempore cum ab omnium se amo-
uisset oculis. et clauso monasterio neminē
omnino susciperet. martinianus militum
prepositus. cuius filia immundi spiritus
infestationibus quatiebatur: pulsans osti-
um obsecrabat vt suo pignori subueniret
et exiens deum pro filia deprecaretur.
Tunc ille aperire quidem minime voluit
prospiciens vero desuper ait: o homo qd
meum poscis auxilium. Mortalis et ego
sum. et tue socius fragilitatis. **S**i autem
credis in christum cui deseruio: vadē et
secundum fidem tuam ora deum. et sana

bitur filia tua. **C**onfestim ille credēs ab-
it: et inuocato Iesu. filiam reduxit in colu-
men. **M**ulta. et alia mirabilia per illum
dominus operatus est: et merito: qui enim
promisit in euangelio. petite et dabitur
vobis. inuento qui eius gratiam mere-
tur accipere suam potentiam non nega-
uit. **N**am plures vexatorum ante mona-
sterium eius clauso introitu dormientes
fidelibus per eum ad christum precibus
curabantur. **H**ec illi multitudo venien-
tium. desideratam solitudinem auferens
tedio fuit. **M**etuens itaq; ne signorum
copiosa cōcessio. aut suos animos extolle-
ret: aut alios plus de se q̄ videbant i ipso
cogeret estimare. ad superiorem thebai-
dem pergere cogitauit. vbi nullus eum
agnosceret. **E**t a fratribus acceptis pani-
bus. sedebat super fluminis ripam. transi-
tum nauis obseruans. **I**llo talia cogitāte
vox ad eum desuper facta est dicens: An-
toni quo pergis et quare? **E**t ille intrep-
de quasi conuicta vocem loquentis agno-
sceret: respōdit. Quoniam non finem me
quiescere populi. idcirco ad superiorē the-
baidem ire optimum duxi. precipue quia
ea exigor. que virtutem mee pusillanimi-
tatis excedunt. **E**t vox ad illum ait. **S**i
ad thebaidem vadas et ad pastoralia vt
cogitas: pergas. maiorem ac duplicē susti-
nebis laborem. **S**i autem vere quiescere
cupis: vade. nunc ad interius desertum.
Tuncq; antonius diceret: et quis mibi locū
auium poterit ostendere. **I**gnarus enim
sum locorum: **C**ōfestim ei vox que loque-
batur. sarracenos indicauit. qui mercandi
gratia ad egyptum venire consueuerant
his appropinquans. **A**ntonius: rogauit
ut se pariter adducerent i desertum. **T**ul-
lus obniscus est. sed tanquam a deo missū
comitem suscipientes: amplexi sunt eius
societatez. **T**ribus autem diebus et nocti-
bus itinere confecto. inuenit montem ual-
de excelsum. ad cuius radices fons
aque dulcis labebatur: **E**t campus haud
magnus totum ambiens montem. qui pal-

mia per paucis. Et his neglectis confitus
 erat. **P**unc antonius locuz quasi a deo si-
 bi offerret amplexus est. Is eni erat quez
 sibi ad fluminis ripam sedenti qui loque-
 batur. ostenderat. **E**t primo quidem acci-
 piens a comitibus panes solus remansit
 i monte nullo alio cuz eodez conuersante.
Quasi propria eniz domuz agnoscens. ha-
 bebatur locuz illuz. **S**arraceni quoque vi-
 dentes eius fiduciaz optato. per euz tran-
 situ panes eidez cū leticia desere. ant: nec
 non palmaruz licet mediocri attamen ali-
 quanto solacio refouebatur. **E**t inde cū
 fratres agnito loco tanq̄ ad patrez filii. sol-
 licite alimenta transmitterent: videns an-
 tonius q̄ ob suū refrigeriū. multas onero-
 sus labor indiceretur: et parcens etiaz i hoc
 monachis. rogauit vnu de aduenientibus
 vt sarculū sibi bis acutum cum frumento
 deferret. Quibus allatis circuiens mon-
 tem haud grandem: culture aptuz reperit
 locum ad quez diriuata aqua desuper po-
 terat influere. **I**bique seminauit. atque ex
 inde annuū sibi panē laborans: gaudebat
 q̄ sine cuiusq̄ molestia ex propriis mani-
 bus viuere in deserto: **S**ed cum rursus
 etiā illuc quidaz venire cepissent: misere-
 est lassitudini eoz: et holus i paruo terre ce-
 spite coluit: vt post asperuz iter aliquando
 venientes. solacio refouerētur. hoc fratru
 fuit refrigeriuz. et paruulam messez quas
 bestie que propter aquaz illuc adueniebāt
 depaste sunt: e quibus vnam apprehēdēs
 dixit omnibus. **E**t me leditis. nihil a me
 lese. **A**bite. et in nomine domini. ne huc ap-
 propietis vltorius. **Q**uis nō credat post
 hanc denunciationez quasi timentes: nun-
 q̄ illuc bestias propinquasse. **S**ic antoni-
 um impenetrabilia montium et deserti in-
 testina captantem. orationibus etiaz de-
 dito. introeuntes fratres magnis vir pre-
 cibus extorserunt: vt oliuas et legumen et
 oleum. quod post menses aliquot ministra-
 bant. dignaretur accipere. et senili modicū
 laxaret etati. **P**rob nephas quantas ibi

conuersans expertus est luctas: vere secū-
 dum quod scriptum est. non illi aduersus
 carnem et sanguinem fuisse colluctationē
 sed aduersum principatus et potestates: ab
 his qui ad eum ingrediebantur: agnouim⁹
Illic enim tumultus et voces populi. armo-
 rumq̄ sonitus prozsus plenum montem
 demonum multitudine se vidisse refere-
 bant. ipsum etiam quasi contra inimicos
 palam resistentem. et fortiter colluctantes.
Qui tamen et aduenientes suo refouebat
 hortatu: et flexis genibus armisq̄ oratio-
 num. omnez sathane prosternebat exerci-
 tum. **A**d miratione plane dignum est. in tā
 immensi solitudine vnum hominez. nec de-
 monum quortidianas expauisse congregati-
 ones. nec tantarum bestiarum quadrupē-
 dum siue reptilium. diuerse cessisse ferita-
 ti. **I**uste dauid cecinit. **Q**ui confidunt in
 domino sicut mons syon non commouebi-
 tur in eternum. **I**mmobilem et tranquillā
 retinens animi firmitatem: et demones fu-
 gabat. et feras: sicut scriptum est: secum pa-
 cificabat. **S**ed et diabolus: vt supra dictus
 propheta ait: obseruans eum. frendebat
 dentibus suis. et ille saluatoris auxilio. ab
 vniuersis tutus perseuerabat insidiis. **Q**
Quadam ergo nocte cum peruigili cura
 obsecraret dominum. tantos in monaste-
 rium eius bestiarum greges coaceruauit:
 vt omnes heremi beluas circum se aspice-
 ret. **Q**ue cum rictu oris morsum corpoz
 minitarentur: intellexit hostis astutias.
 dixitq̄. **S**i a domino in me vobis est tri-
 buta licentia deuorare concessum. si au-
 tē demonum huc venistis impulsu quan-
 totius abite. quia christi famulus sum. ita
 factum est. et cum iubentis voce omnis be-
 stiarum multitudo quasi maiestatis verbe-
 re cederetur: aufugit. **N**on multi post
 hec fluxerant dies: et alia oritur cum co-
 dem hoste certatio. **O**perante illo: nam
 semper vt venientibus pro his que sibi
 detulerant aliquod munusculum repen-
 deret: laborabat: traxit quidam sportelle

Prima pars

terebar triciam: siue funiculū. Ad cuius motum exurgens: vidit bestiā pubetenus humanam faciem preferentem: que exinde in asinam finiebat. Post cuius aspectum vexillū crucis in fronte sua pingens hoc tñ ait. **C**hristi seruus sum. si ad me misa es nō fugio. Nullū in medio spaciū. et statim in forme prodigiū dicto otius cū satellituz turba fugit: et in medio cursu ruens extinctū est. **I**sta autem explosi mors atque enecatio prodigiū: demonū erat cōmunis interitus: qui omni studio laborātes: antoniuuz a deserto deducere non valuerunt. **M**irādis plus mirāda succedūt. **N**ō grāde post ista tēpus excesserat. et tantaz victoriāz homo fratrum precibus vincitur. **A** monachis enim rogatus vt eos dignaretur inuisere. vna cū bis profectus est. ipostis camelo aqua et panibus: quia nusq̄ preter monasterii locū ex quo hauserant. potalis aqua per arenā viam reperiēbatur. **Q**uoz in medio itinere: bibēdi subsidia defecerunt. **A**rdoz nimius. estus intolerabilis: mortez cuncta minitantur. **A**ircueunt. et querunt saltim collecta pluuiis lacunaz: nihil profusus remedii. nihil occurrit penitē ad salutes. **C**amelus quasi periturus. et ipse estuans dimittitur. estuans pectus exurit: et sitis desperatione feruescit. **M**ouit fenez fratru cōmune discrimen: et vehemētissime cōtristatus ingemuit. **D**ebinc ad solita precum auxilia confugiens paululum ab eis secessit: ibique genibus fixis: supplices manus tetendit ad dominuz. **N**ec mora: et ad primas rogantis lachrimas. in orationis loco: fons ebulliens erupit. ibique extincta siti: et arenā membra refecta sunt. et plenis vtribus inuentum potant cameluz. **I**ta enī casu euenerat: vt camelus errans per heremū: duz funiculuz trahit: in quodam lapide eiusdem alligatione funiculi teneretur. **T**andem confecto itinere ad monachos: qui inuitauerant: peruenit. **T**unc vero quasi patri omnes obuiāz currunt: et honorifico salutatu in oscula eius et amplexus certatim ruunt. **P**roposito feruenti gaudet antoni: et letantib⁹ de aduē

tu suo cunctis quasi exenia de monte portans: spiritualia impartitur alimenta. **L**audat veterum studia. hortatur nouozum. **S**ozorem quoque iam vetulam virginē videns. et aliarum puellarum magistrā: mira exultatione sustollitur. **E**xinde quasi diu abesset ab heremo: rursum festinat ad montem. **P**lurimis iam ad illum venientibus cum etiam vexati a demonib⁹ malo necessitatis coacti auderent deserta penetrare: quos ille consolans. et monachis in commune precipiens: aiebat. **O**redite in iesum fideliter. mentem a malis cogitationibus. carnem ab immundiciis seruate puram: et iuxta eloquiā diuina. ne seducamini in saturitate ventris. **O**dite vanam gloriā. orate sepissime. psallite vespere et mane et meridie: et mandata scripturarum reuoluite. **R**ecordamini gestoz que sancti quique fecerunt: vt exēpli memozia animam incitet ad virtutem. refrenet a vitiis. **S**uadebat etiam: iugi meditatione retinendum apostoli sermonem quo ait: sol non occidat super iracundiā vestrā. **N**on tñ autem super iracundiam soles. occidere nō debere interpretabatur. sed et super omnia delicta hominū: ne peccatoz ynq̄ nostrozum. aut in nocte luna. aut in die sol testes abscederent. illius quoque amonebat precepti quod dicit. **D**iudicate vosmetipsos. et probate: ut rationem diei noctisq̄ facientes: si in se delictum deprehendissent. peccare desisterent. sin autem nullus error decepisset. perseverantes instarent potius incepto q̄ arrogantia tumidi aut alios contemnerent. aut sibi iusticiā vendicarent iuxta supradicti doctoris eloquium dicentis. **N**olite iudicare ante tēpus: magis debere eos christo: cui soli occulta patent: reseruare iudicium. **M**ultas esse: ut scriptum est vias: que videntur hominibus iuste. sed fines earum ad profundum respicere iferni. **S**epe nostra non posse nos intelligere peccata. sepe falli in ratione gestozum: aliud esse dei cūcta cernētis iudiciū. q̄ non ex superficie corporoz. sed ex mentium iudicat arcanis

Equum autem esse nos nobis compati: et
 iuicem onera nostra portare: ut cōcesso
 examine saluatoꝝ: proprias conscientias
 nosmetipsos diiudicātes itueremur. Nec
 non precipiebat magnas esse virtutis vi-
 am: si singuli vel obseruarent quid gere-
 rent: vel vniuersas mentium cogitatioes
 fratribus referrent. Non enim posse ali-
 quez peccare: cuz relaturus esset ad aliuz
 quecunqz peccasset: et subire pudorem in
 publicuz turpia proferendi. Deniqz nul-
 luz peccantē coraz alio peccare etiā si pec-
 cet: tamen testem vitare peccati: mentiri
 magis et negare: et vetus delictum nouo
 inficiendi augere delicta. **U**gitur quasi
 sub oculis agentes nostris: et cogitatu cō-
 fundimur et actu si omnia referenda faci-
 amus: multo autem magis si peccata no-
 stra fideliter describentes: digeramus in
 ordinem. Tunc vero annotatio delictoz
 fratrum videbitur oculis: tunc timebim⁹
 peccati maculas: conscientie ipsi nos ar-
 guent apices. Et quomodo meretricibus
 membra miscentes cōfunduntur ad presē-
 tiaz ceteroz: ita et nos erubescemus ad lit-
 terarum scripturas: hec agamus: hāc vir-
 tutis gradiamur vias: et corpora mētibus
 subbugantes: perniciosas diaboli conte-
 ramus insidias. Talibus sermonibus hoz
 tamentisqz: et venientes ad se monachos
 incitabat ad studius: et patientibus condo-
 lebat: pluresqz eorum dominus per an-
 tonium liberauit. **N**unq̄ tamen aut de
 incolumitate curatorū est inflatus ad glo-
 riam: aut contristatus de obsessis adhuc
 corporibus murmurauit. Magis autem
 eodez semper animo et vultu manens gra-
 tias deo referebat: suadens occupatis. vt
 correptionez qua verabantur patientius
 ferrēt. Non enīz anthoniū aut cuiusqz ho-
 minum omnino hanc esse medicinam. sed
 dei solius: q̄ et quibus vellet: et quo vel-
 let tempore: daret sanitatem. Ita conso-
 latione sua: et vexatos eq̄nimit ferre tē-
 tationez et iam liberatos non sibi: sed deo
 gratias referre docebat. **S**rontho au-
 tez quidam vir ex palestinis: qui infestissi-

mo demonio vexabatur. Nam et linguā
 eius laniabat dentibus: et oculoꝝ nite-
 batur lumen extinguere: perrexit ad mō-
 tem: rogabatqz beatus senes: vt pro se do-
 minum rogaret orauit antonius: dixitqz
 ad eum. **V**ade: et curaberis. Illo incredulo
 sibi: et violenter ibidez contra preceptū
 remozāti. eadem geminabat antonius di-
 cens. **D**ic curari non poteris: egredere et
 calcata egypto statim te misericordia xp̄i
 consequetur. Tandez credidit: et p̄fectus
 est: ac viso egypto s̄m promissionez senis
 quaz ei dominus oranti reuelauerat: in se-
 statio cessauit inimici. **V**irgo vero quedā
 que a tripolitane regionis ciuitate deue-
 nerat: iauditis ac flebilibus morbis labo-
 rabat. **E**t enim nariū purgamenta oculo-
 rum lachryme: aurū purridus humor in
 terraz cadens confestim in vermes verte-
 batur. **A**ugebat calamitatē: corpus para-
 lysi dissolutū: oculos quoqz pueris con-
 tra naturam habēs. **H**anc parentes eius
 deferentes: cū ad antoniū monachos ire
 vidicissent: credētes in v̄sio: qui p̄tinacez
 sanguinis fluxū in euāgelio tactu s̄mbzie
 stare preceperat: rogauerūt vt miserabi-
 lem filie comitatus susciperent. **I**llis reni-
 tentibus euz vsqz ad antonius pducere:
 remanere parentes foris cū filia debili:
 apud beatū confessoꝝ et monachū pasū
 cium: qui effossis p̄ x̄po oculis sub maxi-
 miano p̄secutore: tali debonestamēto cor-
 poris plurimuz gloriabatur. **P**eruenērūt
 igit ad antonius mōachi: **A**ūqz de morbo
 puelle referre disponderēt relationē corū
 senis sermo preuenit: et omnez debilitatis
 et itineris vsqz ad sanctū pasuncius: cau-
 saz quasi ipse interfuisset exposuit. **R**ogā-
 tibus autē eū monachis vt parentib⁹ euz
 filia permitteret ingressus: non concessit:
 sed ait. **I**te: et inuenietis puellā si nō ē mor-
 tua curatā. **E**t adiecit. **N**ull⁹ debz ad me-
 am humilitatē puenire qa largitio cura-
 tionū nō ē humane miserie: s̄ iesu xp̄i misē-
 cordie q̄ vbiqz in se credētib⁹ p̄stare cōsu-
 euit auxiliū. **O**brē et illa p̄ qua petitis:
 suis precibus liberata est: et cum ad domi-

f

Prima pars

nam orarem ego: mihi presentia sanitatis eius indulta est: dixit. et verba eius pulchre incolumitas secuta est. Nam exeuntes foras ad beatum pascuicium et filiam sospitem: et parentes letos reppererunt.

Non multum autem post istos dies: cum duobus fratribus introeuntibus ad antonium aqua in itinere defecisset: et yno siti mortuo alter iaceret in terra mortem expectans: antonius sedens in monte: celeriter ad se duos monachos vocauit qui forte ibidem sunt reperi: et festinato precepit ut lagenam aque assumentes: inuaderent iter quod ducit ad egyptum: dixitque. Unus e fratribus huc aduenientibus modo migravit ad dominum: alter si non cucurreritis: addetur. Hoc enim mihi nunc oranti reuelatum est. Sic ait: et iuxta preceptum eius monachi festinantes: extinctum corporum inueniunt terramque id operientes: alterum refocillatum suo iunxerunt comitari. Erat autem spatium itineris unius diei. Fortasse aliquis hoc querat. cur non antequam moreretur antonius dixerit: incongruo profusus christianis argumento vitur: quia non antonii: sed dei fuit iudicium: quia et de recedente quam voluit sententiam tulit. et de sitiete reuelare dignatus est. hoc tantum in antonio mirabile est: quod in monte remotissimo sedens corde peruigili cuncta procul posita domino indicante cognosceret. Aliquo rursus in tempore cum sederet in monte. et oculos subito tendisset in celum vidit nescio quam animam letantibus in eius occursum angelis: ad celum pergere. Cuius spectaculi nouitate stupefactus beatum dixit sanctorum chorum: orauitque ut sibi rei presentis agnitio pateceretur. Et statim vox ad eum facta est inquitens ista esse animam monachi animam. qui nytrie morabatur. Erat autem amon vir gradeus qui pseueranter a puericia usque ad senectutem in sanctitate vixerat. Itinere quoque dierum. xiiii. spatio a nytria locus in quo sedebat antoni diuidebat. videtes autem eum monachi ammirantemque uenerant

deprecati sunt. ut causam bilaritatis ediceret. Quibus ait. Modo amon quieuisse: quem propter frequentem eius ad antonium comearum. et propter celeritatem indulto ei a domino signorum optime nouerant. de quibus etiam hoc unum dicendum est. Necessario ei fuit aliquando flumen nomine licum subitis aquis inundatum transuadare. rogauitque theodorum qui cum ipso erat: ut paululum a suo separaretur aspectu: ne nuditatem corporis inuicem vterque conspicerent. Recessit theodor. Nihilominus ille seipsum cum nudare vellet erubuit. Rogitatem autem eum in alteram ripam virtus diuina transposuit. Rursusque theodor vir. et ipse deo deuotus transiens ad senem mirari cepit: quod tam velociter fluuium transuadasset. Cumque nihil humoris in pedibus: nihil in vestibus eius aque conspiceret: rogauit cum ut tam incredibilem translationem quasi filio patris exponeret. Nolente illo dicere que acciderant: amplexus est pedes eius: iurauitque non se dimissurum priusquam sibi id quod celabat referret. Videns ergo senex contentiosum vincere volentem fratrem: exegit vicissim ab eo: ut nulli hoc ante suam mortem indicaret: atque ita confessus est se subito in alteram ripam fuisse transpositum: neque omnino vndis impressisse vestigia: dominici corporis hoc tantummodo priuilegium asserens et eorum quibus ipse ut apostolo petro donauerat: ut a quorum lenitate humanum corpus insisteret. Hoc autem theodor premisso tempore non dixit: post eius mortem retulit. Monachi ergo quibus dixerat antonius de morte amon: notauerunt diem: et venientibus de nytria fratribus: post dies triginta sciscitantes: reppererunt illo die illaque hora dormisse amon: quam animam eius ferri senex viderat: vtrique igitur puritatem mentis in antonio mirati sunt: quomodo rei tam longe gestae statim ad eum fuisset perlata cognitio. Archelaus quoque comes: cum eum inuenisset in exteriori monte: rogauit ut oraret pro policracia publici

filia: que i laodicis erat admirabili & xpo
 uedita uirgine. **P**atiebatur enim pesti-
 mos stomachi & lateris dolores: quos ie-
 iunijs nimijs uigilijsq; contraxerat: & erat
 penit^o toto debilis corpore. **O**rauitq; an-
 tonius: & diez quo oratio fuerat facta: an-
 notauit archelaus. **R**edit in laodiciam: &
 inuenit uirginem incolumen. **P**ercūcta
 eius diē sanitatis: repperit tempus mede-
 le: cum annotatiōe congruere. **E**t omnes
 ammirati sunt: agnoscentes eo tempore
 illam a domino fuisse a doloribus libera-
 tam: quo orans antonius pro ipsa: bonita-
 tem saluatoris inuocauerat. **S**epe etiā
 ad se uenientium turbarum: ante dies &
 menses: & causas predixit & tempora. **N**ā
 quosdam uidentē eum tantum desiderij
 alios imbecillitas: nonnullos obsessa &
 monibus corpora pertrahabant: nemo ta-
 men ynq; vexationem aut detrimentum
 laboriosi itineris conquestus est. **R**egredie-
 bantur omnes spiritali cibo pleni. **A**t ille
 precipiebat: non sue laudi hanc amiratio-
 nem ab eis applicari debere: sed domini
 qui sui notionem hominibus pro capacita-
 te mortalitatis indulserit. **Q**uodam au-
 tem tempore cum exisset ad exteriora mo-
 nasteria: & rogatus esset a fratribus: ut in
 nauī quadam cum monachis proficiscen-
 tibus oraret: ascendit: & solus ex omnibus
 odorē sensit teterrimuz. **A**sserebant cun-
 cti piscium salforum & caricarum in nauī
 positarum hunc esse putorem. **A**t ille alte-
 rius rei fetorem se sentire asseruit. **A**d-
 huc loquente illo: adolescens quidaz pos-
 sessus a demone. qui procedens iuxta ca-
 rinaz se nauis absconderat: repente excla-
 mauit. **Q**uo statim per antonium in nomi-
 ne domini iesu christi curato: intellexere
 vniuersi diaboli illum fuisse putorem. **A**
Alius quoq; ad eum uir inter suos nobil^{is}
 demoniosus adducitur tanta oppressus i-
 sania: ut non sciret se esse apud antonium:
 nec non & corporis sui superflua comede-
 ret. **Q**uāobrem. rogat^o senex ab his q; eū
 adduxerant: ut pro illo dominum oraret:

itantum iuuenis miserie adoluit: ut tota
 nocte peruigilans cū eo. aduersus patien-
 tis insaniam laboraret. **S**ed cum iaz luce
 sceret. & obsessus impetu in antonio fa-
 cto: uehementer eum impulisset. irasci ce-
 perunt qui eum adduxerant: cur seni fecif-
 set iniuriam. **Q**uibus antonius ait. **N**oli
 te alienam culpam iuueni misero ascribe-
 re. furor iste obsidentis est nō possessi. **I**d
 circo autem in hanc prorupit: uolens ho-
 stis audaciam: quia dominus ad aridam
 regionem ire eum iussit: & expulsi saibane
 iudicium iste aduersum me impetus fuit.
Nulla post uerba mora: & adolescens
 recepto sensu: & gratias agens deo: & lo-
 cum ubi esset agnouit: & toto antonium
 complexans: deosculatus est affectu.
Enumera & alia istiusmodi signa sunt:
 que monachorum concordia sepe relatio-
 ne cognouimus. **T**erum non tantum
 his adhibendus est stupor. quia multo
 plus que sequuntur conditionem nostre
 fragilitatis excedunt. **D**oza circiter no-
 na: cum ante cibū orare cepisset: raptum
 se sensit in spiritu. & ab angelis in sublime
 ferri prohibētibus transitū acris demo-
 nibus: ceperunt angeli contradicentes re-
 quirere que esset causa retinēdi nullis exi-
 stentibus in antonio criminibus. **I**llis ue-
 ro ab exordio natiuitatis replicare pecca-
 ta nitentibus: calūniosa angeli ora clausē-
 runt dicentes: non debere eos a natiuita-
 te eius delicta narrare: que iam christi es-
 sent bonitate sopita: si qua autem scirent
 ex eo tempore quo factus est monachus:
 & deo se consecrasset: liceret proferri. **A**c-
 cusabant demones multa procaciter mē-
 tientes: & cum deessent probamenta falla-
 cibus. liber antonio conscensus aperitur.
Et statim rediens in se: in eo loco in quo sta-
 re ceperat: hoc se rursus uidit esse quod
 fuerat. **T**unc uero oblit^o esce ex illa ho-
 ra noctem gemitu ac lamentatione transf-
 egit: reputans secum humanorum hostiū
 mltitudinē & colluctationē rāri exercitus
 & laboriosū p acré it ad eelū: & bapti dictū

Mo

f z

Prima pars

quo ait. **N**on ē vobis colluctatio aduersus carnē: sed aduersus principes potestatis huius aeris. **Q**ui sciens aereas potestates ob id semper reſtare: iuctari: et cōtendere: ne nobis liber transitus eſſet ad celum: hortabatur monens. **A**ſſumite arma dei vt poſſitis reſiſtere in die mala: vt nihil mali habens: quod de vobis dicere poſſit inimicus confundatur: nos autem apoſtolicī ſermonis recordemur dicentis. **S**iue in corpore ſiue extra corpus neſcio. deus ſcit. **E**t paulus quidem vſq; ad celum tertium raptus eſt: ſibiq; auditis verbis inefabilibus deſcendit. antonius autem vſque ad aerem ſublatus poſt colluctationem liber conſenſus apparebat. **D**abebat etiam iſtiusmodi donum. **S**i cuius rei ſedens in monte ignarus fuisset: et eius ſecum inquireret notionem: oranti ei a domino reuelabatur: et erat ſecundum quod ſcriptum eſt a deo doctus. **D**eniq; cum a fratribus haberetur iſte tractat: et ab eo ſedule ſciſcitarētur: quē admodum ſe poſt corporis ſarcinam anima gereret. quine ei locus poſt exitum concederetur: proxima nocte vox deſuper nomen eius inſclamitans ait. **A**ntoni exurgeret. et vide. **Q**ui exurgens egreſſus eſt: ſciebat enim quibus reſpondere deberet. **E**t eleuatis ad celū oculis: vidit quēdam longum atq; terribilem. caput vſq; ad nubes attolentem: vidit etiam pēnatos quosdam euolare cupientes ad celus atq; illuz extenſis manib; prohibere trāgreſſum: e quibus alios apprehenſos elidebat ad terram: alios fruſtra retinere cōtendens: dolebat ſuper ſe ad celeſtia trāuolare: et maximum gaudium mixtum merore: victi victoresq; tribuebant. **S**tatiq; ad eum vox facta eſt: dicēs. **A**nimaduerte quod vides. **E**t tunc cepit illuminato corde intelligere: animarum eſſe conſenſum: et diabolū prohibentem: qui et ſibi retineret obnoxios: et in ſanctorū quos decipere non poterat: cruciaretur volatu. **H**is viſionum exemplis incitatus: quotidie ad meliora creſcebat. **N**eq;

vero id quod ſibi reuelatum fuerat cauſa iactantia: fratribus indicabat: ſed cum orans iugiter dei laudaret auxilium: interrogātibus cōpellebat edicere: nec ſpirituales filios pura in chriſto anima occultare quicq; volebat: preſertim cuſ huiusmodi ſignozum relatio: et amorem miſtraret propoſito: et fructum laboris oſtenderet. **N**unq; ille aut ira ſubita concitatus patientiam rupit: aut humilitatem erexit in gloriā. **N**am omnes clericos vſq; ad vltimuz gradū ante ſe orare cōpellens **E**piſcopis quoq; atq; preſbyteris: quaſi humilitatis diſcipulis: ad benedicenduz ſe caput ſubmītebat. **D**yaconos vero qui ad eum vtilitatis cauſa veniebant: cum pro adiutorio eozum eis preſentibus diſputaret: ad orandum dominum ſibi proponebat: non erubescens et ipſe diſcere. **N**am et interrogabat frequenter eos cuſ quibus erat: et ſi aliquid ab eis neceſſariū audierat: ſe fatebatur adiutum. **D**abebat autem et in vultu magnam gratiam: et ammirabile a ſaluatore: etiam hoc munus acceperat. **S**i quis enim ignarus ei: inter multitudinem monachozum eum videre deſideraſſet: nullo indicante ceteris pretermiſſis ad **A**ntonium currebat: et anime puritatem agnoſcebat in vultu et p ſpeculum corporis: gratiaz ſancte mentis intuebatur. **N**am ſemper bilarem faciem gerens: liquido oſtendebat ſe de celeſtib; cogitare: ſicut ſcriptura ait. **C**orde letate vultus floret: ſed in merore conſtituto triſtatur. **I**ta et iacob agnouit laban ſocerus ſuum inſidias ſibi machinantem dicēs ad filias eius. **N**on eſt facies patris veſtri: ſicut heri et nudiuſerti. **S**ic ſamuel agnouit dauid: letificatos enim habebat oculos. et dentes ſicut lac candidos. **S**imiliter agnoſcebat **A**ntonius: quia ſemper eādem faciem: inter proſpera et aduerſa retinens: nec ſecundis extollebatur: nec frangebatur aduerſis. **E**rat autem et in vultu amabilis: et in ſidci puritate mirabilis. **N**unq; enim **S**ciſmaticozum ſe miſcuit communioni: antiquam eozum ſcē

prauitatem: atq; transgressionem. **Nūq̄**
Manicheis aut alijs hereticis: saltim ami-
 cabilia vba largitus ē: nisi tm̄ ea que eos
 possent ab iniquitatis errore reuocare:
 denunciatis talibus amicitias atq; sermo-
 nes perdicionem esse anime: **Sic** etiam
 arrianos detestabatur. vt omnibus dice-
 ret: nec iuxta eos quidez esse accedendus
Naz cum venissent quidaz Arrianianite
 repta p^o eoz examnationē infidelissima
 sec̄ta: effugauit eos de mōte: dicens mul-
 to serpentibus deteriores horum esse ser-
 mones. **M**entientibus autēz Arrianis
 aliquando: antonius ita vt se credere: ami-
 ratus eoz audaciaz: et iusti doloris ira
 commotus: rogatusq; ab episcopis atq;
 vniuersis fratribus: alexandriaz descen-
 dit: ibiq; arrianianitas publico sermone
 condēnauit: vltimaz hanc esse heresim et
 precursorez antichristi affirmans: predica-
 uitq; in populo filium dei: non facturaz:
 non ex vllis extātibz: sed propriū et vni-
 us euz patre substantie: ne creatura potius
 aut adoptio aut appellatio videretur: ipi-
 um esse dicens: vel mēte concipere: erat
 quando non erat euz verbus dei deus: q̄
 est: semper patri sit coeternus. quia ex eo
 natus est patre: qui semper est. **Unde** aie-
 bat. **C**uz Arrianis vobis nulla sit coniun-
 ctio. **Q**ue enīz societas luci ad tenebras?
Vos fideliter credentes christiani estis:
 illi verbus id est filius qui ex deo patre est
 creaturaz: docentes: nullo interuallo a gē-
 tibus separantur: qui seruiunt creature
 potiusq; creatori: qui est benedictus in se-
 cula. **I**psa mihi credite irascuntur elemē-
 ta: et omnis contra arrianum furorem fm̄
 apostoli dictuz cōgemiscit creatura: q̄ si
 bi dominū suū per quem oīa et in quo oīa
 facta sunt: videat coequari alīs aggrega-
 ri. **N**ec tanti viri p̄dicatio exprimi nō pōt
 quātuz ad fidei populos roborauerit. **L**e-
 tabantur quippe hostilem et x̄po inimicaz
 heresim: anathematizari ab ecclie colūna
Nulla tunc etas: nullus sexus domi remā
 sit. **A**ceo de xp̄ianis: pagani quiq;: et ipi
 idoloruz sacerdotes ad dominicū iperius

conuolabant dicentes. **D**eprecamur vt
 videamus hominē dei: quia hoc ap̄d vni-
 uersos conspicuū erat nomē antonij. **A**m-
 bigebant quoq; saltim fimbriaz vestimēti-
 cius attingere: multuz sibi et tactuz pro-
 desse credētes. **Q**uor tunc diabolica obfi-
 dione et varijs infirmitatibus liberati: q̄
 simulachris erepta sunt spolia: quanti eti-
 am ab errore gentiliū retracti nostro iun-
 cti sunt gregi. **T**anti certe vt paucoz die-
 rum spatio ex idoloruz superstitione con-
 uersio: omnez per annū credentuz vince-
 ret turbaz. **P**reterea cū irruentes multi-
 tudinez comites repellerent: estimantes
 tedio illi conuētuz ppli fore: ipse trans glo-
 aīo dicebat. **N**unquid hic cetus demonū
 maior est turbis? **N**unquid obsequentiū
 multitudo colluctatoz in mente nostroz
 cateruis est numerosior? **A**ccidit etiaz vt
 euz redeuntez circa portas profesque-
 remur: a tergo quedaz mulier clamaret
 dicēs. **E**xpecta homo dei: filia mea atro-
 cissimo vexatur dōmonio. **e**xpecta obsecro
 expecta: ne et ego conuens itereaz. **H**oc
 audito ammirabilis senex: a nobis ammōi-
 tus: volens tamē et ipse paululū substitit:
Cumq; appropinquante muliere: puella
 iaceret explosa orauit tacitus iesus: et ad
 cōminationez eius: statim spiritus impur⁹
 egressus est. **P**uella incolumis: populus
 in laudibus dei: mater ī gaudio fuit. **I**pse
 autēz letabatur: quia ad desiderataz soli-
 tudinez repedabat. **E**rat autē valde sapi-
 piens: et hoc in se mirabile habebat: quia
 euz litteras nō didicisset: ingeniosissimus
 et prudentissimus immobilis et mansuetus
 erat. **A**liquando eteniz philosophi duo
 gentiles venerunt ad eum putantes an-
 tonius se posse decipere. **E**rat enim in su-
 periori monte. **Q**uos euz vidisset: paga-
 nos intellexit ex vultu: et procedēs ad eos
 per interpretem: ita cepit appellare. **Q**ua-
 re tam longe ad stultuz hominem: sapien-
 tes se vexare voluerunt. **I**llis dicētibz
 non esse illum stultum: sed et nimīū sapien-
 tem: vgilanter respondit. **S**i ad stultū ve-
 nistis: superfluus est labor vester. **S**i au-

Prima pars

tem putatis me sapientem esse: et sapienti
am habere bonum est: imitami que pro/
bati: quia bona conuenit imitari. Si ego
ad vos uenisset: vos imitaretis: sed quod ad
me quasi ad sapientem uenisset: scitote si/
cut ego sum christiani. Abscesserunt philo/
sophi utriusque mirantes: et acumen ingenij et
demonum expulsionem. **A**lios quoque
similiter mundi sapientes: quod eum irridere cupie/
bant: quia litteras ignoraret: tali disputatioe
colligauit dicens. Respondete mihi: quid
prius est sensus an littere? Et quid cuius
exordium? Sensus ex litteris: an littere ori/
untur ex sensu? Illis assentientibus: quia
sensus esset auctor atque inuentor litterarum
ait. **I**gitur si cui sensus scolumis est: hic litteras
non requirit. Quis presertim per hanc colluctatio/
nem non exclamauerit: cum obstupuerit: et ipsi qui
uicti sunt: ratati in ipso toto laqueum sagacitatis animi
ammirantes. Neque enim ut in solitudi/
ne et montibus uersatus: atque omnes ibi/
dem exiguas uitam: agrestis et rudis erat
sed iocundus atque affabilis: sermonem
secundum apostoli preceptum diuino. con/
ditum sale proferebat: ita ut inuidia care/
ret: et amore omnium potiretur. **I**nter
hec quasi parum esset: bis gentilitatez fu/
isse superatam et tertio uenerunt uiri. ois
secularis prudentie nube cecati: atque uni/
uersis philosophicis studijs artium suarum
estimatioe doctissimi. **U**bi cum rationem
ab eo exigerent fidei quam in christo ha/
bemus: et niterentur arguta sophisma/
tum interrogatione: de diuina cruce euz
illudere: intra silentium paululum uoce
compressa: primum eorum miseratus er/
ozem est. Deinde per interpretem: qui
eius uerba diligentissime in grecum sole/
bat exprimere sermonem: ita exorsus est:
dicens. Quid pulchrius est: quid uide bone/
stius: crucem colere: an adulteria: parrici/
dium uel incestum: bis assignare quos co/
litis: euz in altero contemptus mortis in/
signe uirtutis sit: in altero turpis religio
sit obscenitatis magistra? Quid melius est
dicere: quod dei uerbum manens ut erat
ob salutem nostram humanum corpus as-

sum ipserit: ut societate mortalitatis nos
eueheret ad celum: participesque nature ce/
lestis efficeret. an ut ipsi assentiret diuine
mentis haustum: ad terrena ueneranda
caput submittere: et pecudum atque serpen/
tium formis celeste nomen includere? Quo/
ore christianorum credulitatez audens irri/
dere: dicentium christus filius dei sine sui
detrimento et cepisse esse quod fuerat: cum ipsi animam
de celestibus detrahentes: non tamen homi/
num: sed et pecudum soleatis sepire corpo/
ribus: christiana credulitas pro salute mun/
di deum suum uenisse testatur: uos pro in/
natam animam predicantes: uelut citroque
transfertis. **C**hristiana fides que omnipo/
tentiaz dei clementiamque ueneratur: con/
sequenter incarnationem dicit deo fuisse
possibile: ita tamen ut non euacuauerit digna/
tudo dignitate: uos qui animam ex splendi/
dissimo dei fonte manantem turpiter deci/
disse iactatis: qui mutabiles et conuertibi/
lem eam post sui diminutionem audens as/
serere: iam illam quoque naturam dominam se/
culorum: per anime contumelias impia lin/
gua temeratis. imago enim que per nos na/
turales similitudinem sui retinet auctoris
cui una est ex qua defluit eademque substantia
humilitates proprias et iniurias consequenter
ad suam originem remittit. **U**gitur ad aduer/
tite contumelias animam: ad patrem ut ap/
pellatis eam: per uestram blasphemiam reduda/
re. **C**ruce christi domini dei nostri nobis ingeritur.
Rogo: que hic est religionis obscenitas?
None potius est crucez: aut alicuius gene/
neris morte ab iniquis hominibus illataz
patienter sustinere: quam uisidum plangere post
osirum uagos incertosque discursus. **P**ude/
at queso uos insidiarum typhonis: pudeat
saturni fuge et deuoratiois crudelissime
liberorum. **E**rubescite parricidum iouis et i/
cestum erubescite raptum eius et coitum mu/
lierum atque puerozum. **I**lle sicut uestri
singunt poete ad explendum immanissime
libidinis furorem: molles dedit amore uo/
gitus: ille in diuane fluxit sinus: ipse amator
et precium: ille modulatus ales: led eos peti

uit amplexus: ille i ppiū sciens sexū re
gium puez ministris auib⁹ polluit. **Hec**
vos creditis. Hec colitis. Hec sūt vestro
ruz ornāmēta tēploz. E quo deprecor p
vestra salute nostra victa pensate iudicio.
Lūcta an nihil libris credenda sunt christi
anis? **Si** nihil: nec crucis quoqz cui dtra/
bitis nomē agnoscitis. **Si** vniuersa credē
da sunt: cur cū in isdem libris cruci resur/
rectio copulctur: passionē diuinā stolido
laceratis eloquio: et non statiz iungitis ce/
corum visū: surdoz auditū: claudoz gres/
sū: lepre emūdatiōnē: seruens ambulanti
deo suo mare: demonū fugas: resurrectio
nē mortuoz: et defūctorum ab inferis re/
ditus? **Hec** oīa scripturis quas interpola
tis inserta sunt: et isdem voluminibus con
tinentur preconia maiestatis et mortis.

Quāobzē odio quo imbuti estis abiecto
inuenietis ilico et deū verū esse iesum: et sa
lutis humane gratia fragiles assumpsisse
naturā. **Vestram** tamen nobis si non pu
det: narrate religionē: s; qz o error ifelix
poteris referre culturās d tātā rez sedita
te atqz recordia: nisi forte: vt audio: fabu
las asseritis deozuz vfoz: et obscenitates
et crudelitates: et vanitates: et mores: te/
gentes eas allegoricis velaminib⁹: libez
raptū fram proserpine: semiclodū vulca/
nū et debilē ignē: iunonē aerē: apollinē so
lē: dianā lunā: neptūnū maria: et libidinuz
princepez iouem etherem interpretantes
Nec post hanc excusationis pccitatem.
deuz sed creaturas contēpto creatore su/
scipitis. **Q** si pulchrudo vos elementoz
ad suā traxit venerationē: modū fas erat
custodire. et oportebat mirari tantū nec co
lere: ne facture veneratio creatoris esset
iniuria. **Nā** scdm istiusmodi quā vos seg
mini ratio ē ppostera atqz peruersa: et ar
chirecti honoz migravit ad domū: et medi
ci scientia ad remedia conferetur. omniuz
quoqz artificū merita vel laudes ad ope
ra trāsferent. **Quid** ad hec dicitis vt agno
scam⁹ q sit crucis ridicule vobis ignomini
osa confusio: **Hac** disputatione auertent
tibus inter se p his oculis: simulqz māsita

tibus: subridens antoni⁹ rursuz per inter/
pretem ait. **Predurum** nanqz cuncto vi/
det opī quotiēs iusto vniuerse rei tenore
calcato laboris merita factis magisqz fa/
ctoribus astruuntur. **Elementa** quidē vt
memoravi ex ipso conspectu suas compro
bant seruitutes. **Sed** quoniam vos obser
uatiōe dialectica necessaria vt putatis qz
colligitis hoc quoqz artificio: etiā nos no/
stra in religionē cōpellitis affirmare. **Re/
spondete** mihi. **Cognitio** dei quēadmodū
manifesti⁹ approbat: p lectionē verboz.
an per operationē fidei? **Et** quid antiquus
est: operatio fidei: an disputatio per argu
menta procedens? **Illis** respōdentib⁹ fir
miorē sermonibus opationē esse: et hanc
liquidā de deo cognitionē: bene eos et ipse
dixisse osensit: qz operationē q ex fide de
scēdit animi generat affect⁹: dialecticaz ve
ro ex artificio cōponentiuz sumpsisse op/
positiōis exordia. **At** ergo sit operationē
fidei animo sitaz qz habuerit: supflua erit
vboz cōpositio: per quā conceptaz sensu
nostro credulitatez temperatis euellere: et
tamen sepe nostras explicare itelligētiā
non valetis. **Ita** solidiora sunt mētis opa:
qz sopsūmatum fraudulēta celsio. **Nos**
christiani mysteriuz vitē nostre: non in sa
pientia mundi habemus reposituz: sed in
virtute fidei que nobis a deo tributa p r
xpm est: **Hanc** orationis mee veritatē: ve
rū quotidie q gerunt ordo cōmendat: vo
bis iperitis et litteraz vraz ignaris ad di
cognitionē: eius solū verba sufficiūt. **Ec**
ce nos tot gentilitatis gregib⁹ abstracti i
vniuersuz orbē quotidie ppagamur. vo
bis vero p⁹ aduētū dñi nodose sopsūma
tū defecerūt versutie. **Ecce** nos simplice
xpi fidez docti idolatriaz obel: auiū. et
per pdicationē ignominiose crucis: auro
ta tēpla ceciderunt. **Vos** si potestis: ostē
dite q cōtextiōe vboz gētilitatē xpo ppo
nere suaseritis. **Per** oēs iaz tras deus di
fili⁹ xps est agnit⁹. nihil eloquētia sopsū
matum: nihil disputatio philosophicē mlti.
tudini pōt obedē credētia. **Crucis** vū nomi
nam⁹ et vniuersū dmones qz vos vt deos

Prima pars

colitis rugiūt atq; ex obsessis corporibus ad p̄mū dominice crucis signū fugantur. **U**bi sunt illa fabulosa oracula: ubi egyptiorū incantationes: quo magorū profecere carmina? Certe tūc vastata sunt oīa: cum de sua cruce mundo xp̄s intonu it. Nihilominus vos p̄termisiss debilitatorum cateruis: gloriofaz iesu mortem irridere conamini. **Q**uid autem quale est. q̄ nunq̄ infestatione regali concusa gentilitas: immo seculo cara: et hominum p̄sidiis sulca iam corruit. **N**os famuli xp̄i quo plus p̄emimur: eo magis assurgim⁹ et floremus. **V**estra simulacra ornatis quōdam septa parietibus: iam vetustate colapsa sunt. **X**p̄i vero doctrina que vobis stulticia videt et ludus: licet tyrannica persequentium principum tempramēta pertulerit: licet varijs sit incurfata terrozib⁹: nullo tñ terraz oze cōcluditur: nullo gētium barbararum sine probibetur. **Q**uādo enim diuine scientie tantus splendor illuxit? **Q**uando tot simul in se conuenere virtutes: continentia in matrimonio. virginitas in ecclesia: floret martyrum p̄ domino suo glorioza constantia: quoz oīum crux christi principium est. **A**ū interiz vos inter tantos virtutum choros: sillogismo rum retia tenditis: et veram rerum lucez renebrofis conamini argumētationibus obuoluere. **E**cce nos vt dixit doctor noster non in gentili persuasione: s; i fide ap̄tissima suadem⁹: que verboruz affirmacionem p̄uenire consuevit. **A**ssunt quippe patientes a demonibus vexati: quos cum in medium produxisset: verba repetiuit dicens. **N**ūc vos collectionibus vestris: et quo vultis malefico carmie deos v̄ros quos putatis expellite: sin autē non potestis: victas submitte man⁹: et ad christi trophea confugite et statiz crucifixi credulitatem maiestatis potentia prosequetur. **D**ixit: et inuocato nomie iesu: cum yitale signū in sacro numero trinitatis p̄sisset in frontibus: vna cum expulsis demonibus: vana presentū p̄borum confutata sapientia est. **E**xpauerunt enim stu-

pentes hominez: cui post tantuz ingenius afflueret signozum diuina largitio. **A**t ille vniuersa christo qui curauerat ascribens vsus ē affatu reciproco: et ait. **N**olite me putare his s̄tate d̄disse: xp̄s p̄ suos suos facit ista miracula. **C**redite et vos: et videbitis: quia deuota deo fides: non eloquentie van⁹ tumor talia signa mereat. **C**onfugite ad crucifixi legē. nosq; ei⁹ imitamini famulos: et hoc scientie sine otenti: nulla deinceps secularis ip̄udentie argumēta q̄ratis. **P**acten⁹ antonio dicēte: miro p̄bi losophi stupore percussit: et cū bonozifico salutato ab eo recedētes: multū eius sibi faiebantur profuisse conspectum. **H**oc in eo viro mirabile est. vt hominem in extremo mundi limite conditum: et fauoz p̄cipum: et omnis celebraret aula regalis. **N**am et constantinus augustus: et eius liberi constans atq; constantius talia cognoscentes: crebro ad euz quasi ad patrē missis litteris obsecrabant: vt reciprocis eos scriptis bylararet. **A**t ille eiusmodi manens: qualis et ante q̄ littere ad eum venirent fuerat: nec salutatione principuz mouebat: et tāq̄ n̄ acceptis l̄ris ouocatis monachis aiebat. **R**ege s̄ sc̄li ad nos misit epl̄as q̄ hic xp̄ianis adhibēda miratio ē. **L**icet. n. diuersa sit dignitas: attamē eadē nascēdi moriēdiq; cōditio ē. **I**lla sūt veneratiōe oī p̄colēda: illa toto animi affectu retinēda sunt: q̄ hominibus deus legem scripserit: q̄ per filium suum p̄p̄ijs ecclesijs: ditauerit eloquijs. **Q**ue monachis ē ratio: cum epistolis regum. **E**tur accipiam litteras quibus consueta nesciam reddere salutationis obsequia. **I**gitur rogatus ab vniuersis fratribus: vt xp̄ianos reges suis l̄ris refrigeraret: ne scilicet p̄ silēnium ei⁹ exasperarentur: ad susceptas epistolas conuenientia rescripsit. **L**audauit p̄mū q̄ xp̄in colerent: de cōde salutaria persuasit ne magnā putarēt regiā potestate: ne presentis carnis ip̄io tumētes: se hoīes eē nescirent: et iudicandos a xp̄o obliuiscerent. **A**d postremū clemētie circa subiectos et iusticie: curā q̄q; iopū admōuit: atq; vni

sepiternū eē regē oīum seculoz iesū xp̄m
epistolis testatus est. **His** principes susce-
ptis vehemētissime letabantur. **Sancta**
quoqz apud cūctos antonij flagrabat opi-
nio: ita vt eius se filios cuperent nomina-
ri. **Magna** eteniz cū adueniētibus affabi-
litas: omniū in se studiū cōuerterat. **Post**
q̄ ergo gentiles confutati reges admoni-
ti: fratres ab eo sunt consolatione releua-
ti ad interiores montē ⁊ ad rigores solituz
regressus est: ibiqz sepe cuz introcuntib⁹
deābulans ac residens stupebat: sicuti in
daniele scriptuz est: ⁊ interiectis horaruz
spaciis consequentia respondebat: vt itel-
ligeretur aliqua reuelatiōis vidisse secre-
ta. **Nāz** in monte positus: ea q̄ in egypto
longe gerebātur prouidens: ep̄o serapio-
ni ibi constituto narrauit. **Lamētabilis** se-
quitur visio. ⁊ omni lachrymaz fōte plan-
genda. **Cuz** eniz cuz fratribus circa se se-
dentibus oparetur: intēte fixit oculos in
celuz gemens atqz suspirans. **Et** post ali-
quantum spacium reuelationis incepte:
nimio dolore cōtremuit: ⁊ statiz fixis geni-
bus ante dei vultuz prouolut⁹ orauit: vt
clemētia sua futurz auerteret scelus. **Suc-**
cedunt orationi lachryme metus ingens ī
uadit presentes: obsecrant vt tante ca-
lamitatis exponeret visionem. **Singul-**
tus occupant voces: lingua fletibus p̄pe-
ditur: ⁊ ī medio conatu fmo gemitu iter-
rūpitur. **Vix** tamen cū vociferatione flu-
ctuosa ait. **Melius** erat o filioli ipendens
piaculū cita morte lucrari. **Sic** incipiens
rursū lachrymis vincit: ⁊ iter egra suspīa
tandem pectori commodans vocem. **ma-**
gnū inquit quoddaz ⁊ vniuersis seculis
inauditū imminet nephas. **Magnā** fides
catholica turbine subuertetur: ⁊ homines
iumentis similes: xp̄i sancta diripiēt. **Vi-**
di enī altare domini muloz circumdatum
multitudine: qui crebris calciuz ictib⁹ oīa
dissipabant. **Dec** est causa gemituū quos
audistis. **Et** facta est vox domini dicens:
Abominabit altariū meū: nec mora: visio-
nes segtur effect⁹. **Nā** post ānos duos: se-
ua arrianoz irrupit insania. **Tunc** ecclesi-

arum rapine: tūc diuinoz temeratio vaso-
rum: tunc pollutis ethnicoz manib⁹ sa-
era polluta sunt ministeria: tunc paganoz
opificuz presidia aduersuz christuz compa-
rata cum assumptione palmarū quod ido-
latrie apud alexandriaz insigne est: ad ec-
clesiam pergere cōpellebantur christiani:
vt arrianozuz populi crederent. **prob** sce-
lus: horret animus replicare q̄ gesta sunt:
Virginuz matronarūqz ereptus pudor:
sanguis ouiu⁹ xp̄i in xp̄i tēplo effusus ve-
neranda resperit altaria: baptisteriuz pro
voluntate gētiliū pollutū est. **Nihil** defu-
it: visionis veritatez monstrauit effectus:
q̄ calcitrantiū muloz indisciplinatio: arri-
anozuz esset impietas. **Sed** istaz tristitiaz
consequētis reuelationis prosperitate cō-
solat⁹ est: ⁊ ait. **Nolite** filioli merito vos
penit⁹ cedere: vt enī irat⁹ est dominus sic
rursuz miserebit⁹ ⁊ suuz cito ecclesia recu-
perabit ornatum: eosqz qui in persecutio-
nibus fidem domini seruauerint: solito vi-
debitis fulgore relucentes. **Reuertentur**
ad foueas suas serpentes: ⁊ religio longi⁹
propagabitur: tantuz videte ne fidei v̄re
sinceritas arriana labe fordescat. **Nō** apo-
stolorū: sed demonū ⁊ patris eozum dia-
boli ista doctrina est: ob id per insipientiā
iumentozū similis pecudū eozum expref-
sus est animus: **Ducusqz** antonius. **Sed**
nos minime conuenit dissidere: tam gran-
de miraculuz per hominem potuisse osten-
di. **Saluatoris** .n. p̄missio ē: ita dicentis.
Si habueritis fidem vt granum sinapis
dicetis huic monti transfer te ⁊ transferre-
tur: ⁊ nihil impossibile erit vobis. **Et** itez
Amen amen dico vobis: omne quod peti-
eritis patrem ī nomine meo: dabit vobis.
Petite ⁊ accipietis. **Ipsē** enim suis disci-
pulis ⁊ vniuerso credentium gregi: nunc
subiectionem demonum: nunc variarum
infirmatum pollicens curationem: aie-
bat. **Gratis** accepistis: gratis date. **Nun-**
quid sue virtutis imperio curabat anto-
nius? **Nunquid** sue possibilitatis arbitra-
batur esse quod fecerat? **Orationib⁹** non
preceptis demones morbiqz cesserunt:

Prima pars

z ad christi dei nostri nominationem: semper vniuersa perfecta sunt. Nemo sapientium sanitatum admirationez ascribat antonio: sed domino iesu. qui solitas erga creaturas suas exhibens beniuolentiaz: nunc quoq; per electū famulū suū indulgenter exercuit. Antonius tantum orabat. z ob vite ei' merita: cuncta dominus largiebatur. Sepe autem z contra voluntatez: ad exteriorē montez a fratribus perducebatur. Et euz iudices qui ad interiorē archesterium propter asperitatem itineris: z obsequentium multitudinem z horridam solitudinē ire non poterant: precario quererent. vt ei' fruerentur aspectibus: nec impetrare possent: quia molestissime ferebat verationez discursū. Ipsos catena: z quos aut noxietas: aut vigor publicostrinxerat: ad euz destinabāt: scientes tales ab antonio non posse contēni: quozus fletibus superatus: pertraheretur ad exteriorē montez agnoicens laborem suū vtilez misis forc. Suadebatq; iudicibus qui euz inuitauerant vt in sententia profēda: z odio z grē di timorē anteponerēt. nec ignorare eos debere quod scriptū ē. Quocūq; iudicio iudicaueritis: i eo iudicabitur de vobis. Attamen inter medios simones care sibi solitudinis recordabāt. Post coactā itaq; presentia. quam ducis preces: z quod verius ē: miseroz flet' extorserat: post salutaria monita: post reozū cōmendationē: quozundā vero z absoluti onē: postulanti duci vt paulo largius eidē suā presentia indulgeret: ait nō posse se diuti' ibidē morari: grato vsus exēplo q' sicu ti pisces ab aqua extracti mox i arēti terra morerent: ita z monachos euz secularibus retardantes: humanis statim resolu i cōfabulationibus. Ob id ergo ing: conuenit vt pisces ad mare: ita nos ad montē festinare: ne tardātib' nobis aliq' ppositi succedat obliuio. Pre tāta hominis sapientia dux miratus iustā de eo tulit verāq; sententiā dicens. Vere istū esse dei famulū: nec i rustico homine potuisse tantaz aliq' inesse sapientiā: nisi diuino amore regere/

tur. Preterea euz balacius qui sub nestorio prefecto alexādrice dux egypti fuit: bo mo arriane iniquitatis studiosissimus fautor: ita xpi ecclesiam psequere: vt animo vesano hines monachosq; nudatos verberaret in publico: ad eum antonius litteras misit. quaz ista sentētia est. Vidco irā dei venientē super te: desine perseq xpianos: ne te ira occupet: que proximū iaz tibi minatur interitū. Legit infelix eplaz z irrisit: atq; i eā expuens proiecit in terrā: portitores quoq; multis afficiens iniuriis: antonio talia renunciari precepit. Quā cura tibi tantopere monachoz est: etiam ad te mei vigoris transliet disciplina. Sz cōfestim minitatorē oppressit supplicii: z p' quinq; dies os effrenatū vltio diuina cōpescuit. Egreditur eni ad primā mātionez alexandrie que appellat' chorosit: vt supra dicto egypti prefecto. nestorio vebūt egs: quos iter omnes balati': cuius erant: māfuetissimos nutrierat. Cum ergo pariter solito sibimet equi alluderent: mitoz quonestori' vebat: moxu repentino balacium decussit i terrā: ac sic in eū inbians femora eius lacerauit atq; corosit: vt statiz relatus ad ciuitatem: post tertū diez morerē. vniuersiq; agnoscerēt minaz ab antonio predictaz effectuz quātocius concutuz: digno psecutoris sine cōpleto. Ceteros ad se veniētes mira cum modestia antonius admonebat: vt oblita seculi dignitate: remotionis vite beatitudinez appetere. Siqui aut' maiori potestate premebant. nec poterant obtinere iusticiam: ita eos obnire defendebat: vt ipse p' illis pari viderē iuriā. Multis vtilis fuit p' clari senis o'fo: mlti magnis diuitiis z alioz gdu militie d' relicto: ei' ad behere curricula. Et vt ifinita breui fmdē p'p'ebētā: bonū egypto medicum xps indulserat. Quis n' tristitia apud antoniū mutauit in gaudiū? Quis n' irā xrit in pacem? Quis orbitatis luctū: n' ad ei' repauit aspectū? Quis n' merore paupratis q' p' mebat abiecto. statiz z diuiti' d'spexit opulētiā z i sua letat' ē pauprate. Quis p' lassitudinē mo

nach^o nō ei^o vegetatu hortat^o est? **Quis** adolescentie etatis accensus ardoribus nō ex ei^o admōitu: pudicitie amator fuit? **Quis** vexat^o a diabolo: sine medla redijt? **Quis** inimici cogitantiōib^o distract^o nō ceca tēpestare sopita: sereno regressus ē aiō? **Sciebat** enīz quo qsqz laboraret icōmo/ do: z ex vite meritis discretione spirituz agnoscens: adhibebat verboz p̄out erat vulnera sanitatē. **Un** effectū ē: vt post ei^o doctrinā oēs diaboli panderentur isidie. **Multe** quoqz ad eius aspectū desponsate puellē: ab ipso pene thalamo recedētes i ecclesie matris gremio s̄derunt. **Quid** plura? **Totius** orbis homies ad eū cōfluebāt: z vniuersarū gētiū varietas: bellicosissimū contra demones virū cōspicere gestiebāt. **Nullus** se frustra illuc venisse conuell^o est: oibz delectabile atqz iocundū laboris cōmerciū fuit. **Fatigatio** enim itineris emolumentū viatici reportabat: si cut rei probauit effectus. **Nā** post resolutiōē ei^o: quasi cōmuni funere orbitatis excepto: propriū singuli parentē luxerunt. **Quis** autē finis vite eius fuerit: dignū est z me cōmemorare z vos cū desiderio audire: qz z hoc in eo imitabile cunctis fuit. **Iuxta** consuetudinē ad visēdos fratres: qui in exteriori monte erant: venit: ibiqz a diuina puidētia de sua morte condiscēs ita exorsus est: dicens. **Ultimā** filioli p̄is audite sēntentiā: non enīz arbitroz q̄ in hoc seculo iterū vos visuri simus. **Agit** conditio nature: vt post centenariū numerum quē annis quinqz supergredior: iam resoluatur. **Ita** locutus audiētū pectora contristauit: gemitus lachrymezqz dicta merētia cōsecute sūt. **Amplexabant** eū vniuersi: quasi iā de seculo recessurū. **At** ille tanq̄ aliena deserēs ad p̄p̄iā patriā profectur^o magna cum leticia p̄cipiebat: desidiā i s̄stituto nō debere surripere: sed tāq̄ quotidie morituros: vt ante predixerat: a fordidis cogitationibus animam custodire: z omnez emulationē ad sanctos q̄sqz cōuertere: ad melecianos hō scismaticosqz: ne p̄pe qdē accedere. **Scitis** enī: aiebat: eoz

antiquas peruersitatem. neqz cū arrianis cōmunioni iungamini: qz impietas eoz iā oib^o manifesta ē. **Dis** etiā illud addebat: nullū debere xp̄ianū: cū seculi viderit potestates: p̄ arrianoz z melecianoz pugnanē nequitia: a xp̄i territū discedere veritate: mortaliū illā cē defensionē: nec diu fallacē p̄māere posse s̄tasiā. **Quap̄top̄** aiebat custodiēda ē pia fides i xp̄o: z patrum religiosa traditio: quā ex scripturaz lectio ne: z crebro mee paruitatis didicistis admonitu. **S** nito s̄mone s̄res cū vebementissime retardabant: gloriozō p̄is cupientes termino decorari. **Sz** multas ob causas z silētio demonstrabat: p̄cipue t̄n̄ ob s̄sumptā egypti cōsuetudinē: tradidit: **Mos** etenī egyptiis ē: nobiliū z p̄cipue brōz martyruz corpora: linteamine qdē obuoluerē: z studiū funeri solitū non negare: fra hō nō abscondere: sed sup lectulos domi posita referuare. **P̄nc** honorem gescētibz reddi: inueterate cōsuetudinis vanitas tradidit. **De** hoc autē sepe z ep̄i scopos dep̄cat^o ē: vt p̄p̄os ecclesiastica cōtestatiōe corāgerēt: z laycos viros ac mulieres rigidi^o ipe s̄uenit: dicēs: nec legitimū hoc esse nec deo placitū: quippe cū patriarchaz z p̄p̄betaz sepulchra: q̄ ad nos vsqz p̄durāt: hec scā quincerēt. **Dominici** quoqz corporis exēplū oportere intueri iubebat: qd̄ i sepulchro positū lapide vsqz ad resurrectiōis diē tertiū clausum fuerit atqz bis modis viciū circa defūctos egypti: etiā si scā eēt corpora: coarguebat dicens. **Quid** mai^o aut s̄ctius corpore pōt eē d̄nico: qd̄ iuxta cōsuetudinē gētiū ceterarū: humo d̄ditū eē sc̄im^o? **Dec** iusta p̄fusiō multoz iūctū euellit errozē: z repōsitio i fra cadauerib^o: v̄sio gr̄as p̄ bono magisterio rettulerūt. **M**etues ḡ cōsuetudines supradictā: ne eodē etiā circa se laberent erroze. celeritē valedicēs mōachis ḡ cōsulerāt: ad amicū v̄tutis habitaculuz reperdauit. **Post** mēses aut paucos: cū nō me diocre incōmoduz senilia mēbra turbasset: vocatis ad se duobus fratribz. quos ibidem ante quindēcim annos: modico

Prima pars

sternallo se iunctos instituerat: quicq̄ ei iā
seni ceperāt mīstrare: ait. **E**go quidē filio
li sedm̄ eloquia scripturaz. patrū gradior
viā: iam enī dñs me inuitat. iam cupio vi
dere celestia. sed vos o viscera mea admo
neo: ne tanti tēporis laborē repente per
datis. **H**odie vos religiosum studiū arri
puisse arbitramini: et cepte voluntatis for
tūdo succrescet. **V**arias demonum no
stis insidias: vidistis eoz et impetus fero
ces et vires effeminatas. **J**esū suspirate.
et credulitatē nominis eius vestris figite
chrisi sūt inimici. **S**citis ipsi. q̄ nullus mi
hi nec pacificus qdē sermo cū eis aliquā
do fuerit: ppter prauā eoz volūtātē et p
tinax strā chrisi bellū. **I**n hoc autē ma
gis estote solliciti. vt dñi precepta fueris
vt post mortem vestrā sancti quicq̄. quasi
amicos et notos in eterna vos recipiāt ta
bernacula. **N**ec cogitate. hec sapite. hec
retexite: et si qua mei vobis cura. si qua pa
tris memoria est: si mihi vicarium repē
datis affectum: nullus ad egyptum meas
perferat reliquias: ne vano corpus bono
re seruetur: ne vituperati ritus a me vt no
stis etiam circa me seruentur obsequia.
Huius enim rei gratia: maxime huc sum
regressus. **V**os igitur humo tegite: vos
patris operite corpusculum: et illud quoq̄
senis vestri custodite mandatus: vt nemo
preter vestram dilectionem: locum tumu
li mei nouerit. **C**onfido i domino: quia ne
cessario resurrectionis tempore: hoc cor
pusculum resiliet incorruptum. **V**estimen
torum autez meorum sit ista diuisio. **D**e
lotem et palliuz trituz cui superiaceo: atba
nasio episcopo date: qd̄ mihi nouum ipse
detulerat. **S**erapion ep̄s: alium accipiat
melotē: vos cilicini habetote vestimētuz
et valete viscera mea: **A**ntonius enim mi

grat: et iā nō erit in p̄feti seculo vobiscum:
Uerba finierat: et osculātib⁹ se discipulis:
extendens paululus pedes: mortez letus
aspexit: ita vt ex hilaritate vultus ei⁹ an
geloz factoz: que ad p̄ferēdas animam
ei⁹ descēderant: p̄sentia nosceretur. **D**os
intuens tāq̄ amicos videret: animā exa
lauit: et additus est p̄ribus secundum ordi
nez scripturarū. **S**eruauerunt mandata
discipuli iuolutū vt preceperat corp⁹ hu
mo opientes: et nemo iterim vsq̄ ad hanc
diez preter eos vbi sit cōditū nouit. **L**ega
tarius autez antonij benedictionē qui tri
tū palliū cū melote imperio eius merue
rat accipe: antoniū in antonij muneribus
amplectitur: et tāq̄ magna hereditate vira
tus letanter p̄ vestimētū recordatur ima
ginē sanctitatis. **H**ic antonio vite termi
nus fuit: ista principia meritorū. **Q**ue licet
parciori: vt predixi: sermone narrauerim
tū ex bis potestis aduertere: qualiter bo
mo dei a pueritia ad senectā vsq̄ peruene
rit: et quod omni semp dubitatione calca
ta: nec languori nec longēue quicq̄ era
ti aliquando concesserit. **M**agis autem
equalitatem propositi tenens: nec vesti
mētum mutauit nec pedes lauit: nec cōsa
sectatus ē moliozē: oculoꝝ quoq̄ aciem et
numerum dentium licet paululū ob era
tē viderēt attriti: nec nō et pedū icesū: ro
ti⁹ etiā corpis firmitatē ita strā iura natu
re meritorū ḡra custodiuit: vt lautoꝝ cor
poz q̄ balneis atq̄ delitijs cōfouēt: bilari
o: ei⁹ caro videret. **H**oc etiā f̄res qd̄ p̄ oēs
p̄uincias amoz ei⁹ fama q̄ volitauit: quez
nec libroꝝ disseminatō oīo luculēta: nec
mūdane sapiētie disputatio: nec nobilitas
gēnris: nec opū. īfinita cōgestio cōmēdauit.
cui oīum ore est ascribēdū nisi xp̄o: cuius
h̄ donū ē: q̄ deuotos ei⁹ aīos: erga suā pui
dens maiestatē: hoīez alio pene orbe ce
latū: et īf̄ tātas positū solitudines africae:
hispanie gallicie: italie: illirico: ipsi etiā q̄ vt
biū: caput ē rome: vt ī exordio p̄miserat:
demonstrauit. **C**reatoris ē ista benignitas:
qui famulos suos lz nolētē: nobilitare cō
suevit: vt virt⁹ possibil nec vltra hūanā

esse naturam: sanctorum doceatur exemplis et ad beate vite imitationem: ex fructu laboris optimus quisque impellatur.

Hinc itaque fratribus librum magno opere perlegere curate: ut agnita fidei vita sublimius monachorum: sciant quod saluator noster iesus christus glorificantes se glorificat: et seruientibus sibi met. non tantum regna celorum: sed etiam hic in ipsi montium secretis latere cupientibus: fame tribuit nobilitate: scilicet ut et ipsi fruantur laude meritorum: et ceteri eorum prouocentur exemplis. Si autem necessarius fuerit et gentibus legite: ut vel sic agnoscant quia dominus noster iesus christus non solum est deus dei filius: sed etiam hic qui eus sollicito colunt et in eum fideliter credunt. hanc dedit potestatem: ut demones quos illi deos esse arbitrantur: concutent atque eiciant: deceptores scilicet hominum: et totius corruptiois artifices. **Finis vite beati Antonij. Prologus scilicet de ronymi presbyteri in vita beati hylarionis.**

In sanctis orationibus

tuis memeto mei decem ac dignitas higinus: nonna afella. Scripturus vita beati hylarionis habitatoris eius in uoco spiritus sancti: ut quod illi frutes largitus est: mibi ad enarrandas eas sermone tribuat ut facta dictis exequantur. Huius namque conuersatio et abstinentia: ac preclara dona mirabiliu que operatus est ut ait crispus tanta ac talia habentur: quantum vel ex puulis uerbis potero extollere cuiuscumque preclara ingenia. Alexander magnus macedo quem vel pardus vel bircum caprarum daniel uocat: cum ad achillis tumulum peruenisset: felicem te ait inuenis quod magno frueris precone meritorum: hominum uidelicet significans. Porro mihi tanti ac talis uiri conuersatio: uitaque uicenda est. ut homerus quoque si adesset: uel iunderet materie: uel succumberet. Quam enim sanctus Epiphanius salamine et cyprius episcopus qui cum hylarione plurimum conuersatus est: laudem eius breui epistola scri-

psit: que uulgo legitur: defunctus tamen aliud est locis communibus laudare: aliud defuncti proprias narrare uirtutes. Unum et nos fauore magis illi quam iniuria: ceptum ab eo opus aggrediens: maledicorum uoces contemnimus quod olis detrahentes factio paulo meo: nunc forsitan detrahent et hylarioni: illi solitudines calumniantes: huic obiciens frequentiam multorum: ut qui semper lauit nisi fuisse: quod a multis uisus est: uillis existimet. Fecerunt hoc et maiores eorum quondam pharisei: quibus nec Joannis heremum atque ieiunium: nec domini saluatoris turba cibi potusque placuerunt. Verum destinato iam operi imponas manum et scilleos canes obturata aure transibo. Opto ut in christo permaneas. Et memor in orationibus tuis sis mei uirgo sacratissima.

Incipit uita beati Hylarionis heremite.

Hylarion ortus est

hico thabacha qui circiter quinquaginta milia a gaza urbe palestine ad austrum situs est: cum parietes haberet ydolus deditos: sicut rosa de spinis floruit. A quibus missus alexandria grammatico traditus est: ibique quatuordecim annis eras: magna ingenii et morum documenta prebuit breui carus omnibus et loquendi arte gnarus: quodque bis maius omnibus christo credens. Non circi furoribus: non harene sanguine: non theatri luxuria delectabat: sed illi tota uoluntas in ecclesie congregatione erat. Audiens autem celebre tunc nomen antonii quod per omnes egypti populos ferebatur: incensus uiscendi eius studio: prexit in heremum. Et statim ut eum uidit: mutato pristino habitu: duobus ferme mensibus iuxta eum mansit: contemplanus ordinem uite eius. morumque grauitate: quod creber in oratione: quod humiliter in suscipiendis scribis: seuerus in corripiendis: alacer in exhortandis esset: et ut continenter cibi que eius aspitare nulla unquam infirmitas frangeret. Porro frequentiam eorum qui ad eum obarias passiones et impetus demonum occurrerant: ultra non ferens. nec congrui esse dicens pati in heremo populos ciuitatis sitque si-

Prima pars

bi magis incipiendū esse vt cepisset anto-
nius illū quasi virū forte: victorie pre-
mia accipere: se nec dum militare cepisse:
reuersus est euz quibusdāz monachis ad
patriam: et parentibus iaz defunctis: par-
tes substantie fratribus parte pauperib⁹
largitus est nihil sibi omnino seruans: et ti-
mens illud de actibus apostolorū ananie
et saphire: vel exemplū vel suppliciu ma-
ximeq; dominice sententie memor dicen-
tis qui non renunciauerit omnibus que
possidet non potest meus esse discipulus.
Erat autē tunc annorūz quindecim. Sic
nudus et armatus in christo: solitudinem
que in septimo miliario a maiū agage em-
porio per litus euntibus egyptum: ad le-
uam flectitur: ingressus est. **T**umq; essent
cruenta latrocinio loca: et propinqui ami-
ciq; eius imminens periculus denunciarēt
contempsit mortem vt mortē euaderet.
Mirabantur omnes animūz: mirabatur
etate nisi q; flāma quedāz pectoris et scin-
tille fidei in oculis relucebat. **L**eues erāt
generis: delicatū corpus ac tenue: et ad oēm
iniuriam impatiēs: quod leui vel estu vel
frigoze posset affligi. **I**gitur facco nūmē-
bra coopertus: et pelliciu habens: et empe-
diten hoc est palliū: quod illi beatus anto-
nius proficiscenti dederat: sagumq; ru-
sticu inter mare et paludes: vasta et terri-
bili solitudine fruebatur: quindecim tantū
caricas post solis occasuz edens. **E**t quia
regio latrocinio infamis erat: nunq; in
eodez loco quisq; habitare consueuerat.
Vidēs hoc diabolus: quid faceret quo se
verteret: torquebat qui gloriabatur an-
tea dicens. in celum ascendam: super si-
dera celi ponaz nidūz meū et ero similis al-
tissimo: cernebat se vinci a puero: et prius
ab eo fuisse calcatum: q; per etatez pecca-
re potuisset. **T**rillabat itaq; sensus eius.
et pubescenti corpori eius insolita volu-
ptatūz icendia suggererat. **L**ogebat enī
tyrunculus xpī cogitare qd nesciebat: et
eius rei aīo causā uolueret: cuius expimē-
ta non nouerat. **I**ratus itaq; sibi: et pect⁹
pugnis verberās quasi cogitatiōes cede

manus posset excludere: ego te inq; afelle
faciā vt nō calcitres: nec te ordeo alā: sed
paleis fameq; officia: et siti quicq; onerabo
pondere. **P**er est⁹ indigabo et frigoza: vt
cibū potiusq; lasciuā cogites. **D**erbarus
ergo succo et paucis caricis p⁹ tridnū vel
quatridnū deficiētes animā sustentabar
orans frequenter et psallēs: et rastro humū
fodiēs. vt ieiunioz laborē labor opis du-
plicaret: simulq; fistellas hoc ē sportellas
iunco texēs: emulabat monachoz egypti
disciplinaz: et apli sententiā dicētis. **Q**ui au-
tez nō operat nō manducet. **S**ic attenua-
tus et i tātuz exhaustus corpore: vt ossib⁹
vix hereret: quadā nocte infatū cepit au-
dire vagitus: balatus pecorūz: mugitua
bouū: plactus quasi mulierculaz: iconū
rugitus: murmur exercit⁹ et prius variāz
portēta vocum: vt ante sonitu q; aspectu
territ⁹ cederet. **I**ntellexit hec eē demonū
ludibria: et puolus genib⁹: crucez xpī si-
gnabat in fronte: taliq; armatus casside:
et lorica fidei circūdatus: iacēs forti plia-
batur: quodāmo videre desiderās quos
horebat. **A**udire: et sollicitis oculis huc il-
lucq; circūspiciēs: cū interi ex improviso
splēdēte luna: cernit redaz feruentib⁹ ego
sup se irruere. **T**umq; iclamasset iesuz: an-
te oculos ei⁹ repētino terre biatu: pompa
omnis illa aborta ē. **T**ūc ille ait. **E**quum
et ascēsores. piccit i mare. **E**t hi i curribus
et hi i equis: nos autē i noīe dñi dei nri ma-
gnificabimur. **M**ulte sunt tētationes ei⁹
et die nocteq; varie demonū insidie: quas
si oēs narrare velis: modū excedā volumi-
nis. **Q**uoties illi nudas mulieres cubāi ac
circūiacētes finxit: et multoties esurienti
largissime apparuere dapes. **I**nterdū orā-
tez lupus vltiās: et vulpecula gāniēs trāsi-
liuit: psallētq; gladiatoz pugna spectacu-
lū p̄buit: vt vii⁹ qsi iterfect⁹ et ante pedes
illi⁹ cornēs sepulturā rogaret. **Q**uabat se
mel fixo i terram capite: et vt natura fert
hoiūz: abducta ab ofone mēs nescio quid
aliud cogitabat: isiliuit dorso ei⁹ festinus
agitator: et latera calcibus: ceruices flagel-
lando verberans: eya inquit curre cur

dormitas: Et cachinnās desuper. si de/
 fecisset: an ordeū vellet accipere sciscitabat
Igitur a sextodecimo vsqz ad vicesimuz.
 etatis sue annum: estus et pluuias breui tu/
 guriunculo declinabat: qd iunco et carice
 teperat: extracta deinceps breui cellula:
 que vsqz hodie pmanet latitudine pedum
 quattuor: altitudine vero pedū quinqz: h
 est statura sua humiliores: porro longitu/
 dine pauloqz ampliores q̄ eius corpuseu/
 luz patiebat: vt sepulchrū potius q̄ do/
 mum crederes: Capilluz semel i anno: pa/
 sche die totōdit. **S**upra nudaz humū hoc
 est terraz stratūqz iunceuz: vsqz ad mor/
 tem cubabat. **S**accum quo semel fuerat
 indutus nuncqz lauans: superfluū dicens
 munditias in cilitio querere. **N**ec muta/
 bat alterā tunicā: nisi cū prior penitus scil/
 sa esset. **S**cripturas quoqz sanctas memo/
 riter tenens: post orationē psalmos. quasi
 deo presente recitabat. **E**t quia longū est
 per diuersa tēpora magnalia ei⁹ dicere cō/
 prebendam breuiter ante lectoris occu/
 los vitā eius pariter exponēs: et deinceps
 ad narrādi ordinez regrediar. **A** vicesimo
 primo anno vsqz ad vicesimū sextū p tres
 annos: dimidiū lētis sextariū madefactū
 aqua frigida comedit: et aliis trib⁹ anis pa/
 nes ariduz cuz sale et aqua. **P**orro a vices/
 simo septimo anno vsqz ad tricesimā her/
 bis agrestibus: et virgultoz quozūdaz ra/
 dicibus erudis sustētatus est. **A** tricesimo
 autē primo vsqz ad tricesimū quintū an/
 nu: sex vncias ordeacei panis: et coctum
 modice olus absqz oleo in cibo habuit.
Sentiēs autē caligare oculos suos et totū
 corpus impetiginez et pumiceā quandaz
 scabredinez contrabi: ad superiores victū
 adiecit oleum. et vsqz ad sexagesimum ter/
 tium vite sue annuz. hoc continētie cucur/
 rit tenore: nihil extrinsecus. aut pomozuz
 aut leguminis: aut cuiuslibet rei gustans.
Inde cuz se videret corpore defatigatus.
 et propinquaz putaret imminere mortem:
 a sexagesimo quarto āno vsqz ad octoge/
 simum pane abstinuit: incredibili seruoze/
 mentis: vt eo tēpore quasi nouus accede/

ret ad seruitutem domini: quo ceteri solēt
 remissi⁹ viuere. **S**iebat autē ei de farina et
 cōminuto olere forbittūcula: cibo et potu
 vix quinqz vncias appendentib⁹: **S**icqz
 cōplens ordinē vite: nuncqz ante solis oc/
 casuz: nec i diebus festis: nec i grauissima
 valitudine soluit ieiunius. **S**ed iam tēpus
 est vt ad ordinez reuertamur. **C**uz habita/
 ret adhuc in tuguriunculo: annos nat⁹ de/
 ces et octo: latrones ad eū nocte venerū:
 vel estimātes habere aliquū quod tolle/
 rent: vel in contēptum sui reputantes fie/
 ri: si puer solitarius eoz ipetus non prime/
 sceret. **I**taqz inter mare et paludē a vespa
 vsqz ad solis ortū discurrentes: nuncqz lo/
 cuz cubilis eius inuenire potuerūt. **P**or/
 ro clara luce repto puero. quasi per locuz
 quid inquit faceres: si ad te latrones ve/
 nirent: **Q**uib⁹ ille respondit. **N**udus la/
 trones non timeo. **E**t illi certe aiunt occi/
 di poteris. **P**ossuz inquit possuz: et ideo la/
 trones non timeo: quia mori paratus suz.
Tunc ammirati constantiā eius et fidē: con/
 fessi sūt noctis errores. deinde vite polli/
 centes correptionē. **Q**uigintiduos iaz i
 solitudine habebat annos. fama tū notus
 oibus et p totas palestine vulgar⁹ vrbes.
Qū interī mulier quedā eleutropolitane
 vrbis cernēs despectui se hñi a viro ob ste/
 rilitatē: iā eniz per annos quindecim nul/
 los coniugij fruct⁹ dederat: prima irrumpe/
 re ausa ē ad btm̄ bylarionem: et nihil tale
 suspicāti: repēte genib⁹ aduoluta: ignosce
 inquit audacie: ignosce necessitati mee.
Quid auertis oculos: **Q**uid rogātē fugis
Noli me mulierē aspicerē: s; miserā. **P**ie
 sex⁹ genuit saluatozē: nō hñt sani op⁹ me/
 dico s; q male hñt. **T**ādē substitit: et p̄ t̄m
 tps̄ visa mliere iterrogabat causas adue/
 tus ei⁹: ac fletū. **E**t postq̄ didicit: leua/
 tis ad celū oculis redire eā iussit: eū tēqz eā
 lachrymis psecut⁹ ē. **E**xacto autē āno: vi/
 dit eā cū filio. **H**oc signoz ei⁹ p̄ncipiū ali/
 ud maius signum nobilitauit. **A**risibene
 elpidij q postea prescūs p̄torij fuit vxoz
 valde nobil̄ iter suos: zint xp̄ianos no/
 bilioz reuertēs cū marito et trib⁹ liberis

Trima pars

A beato anthonio gaze propter infirmitatem eorum remorata est. Ibi enim siue ob corruptum aerem siue ut postea claruit propter gloriam hylarionis serui dei emittitei pariter arrepti: omnes a medicis desperati sunt. **J**acebat vllulans mater: et quasi inter tria filiorum discurrens cadauera quem primum plangeret: nesciebat.

Agnito autem quod esset quidam monachus in vicina solitudine: oblita matrona perperam tantum se matrem nouerat: vadit comitata ancillis et eunuchis: vixque ei a viro suo suavis est: ut a fello sedens pergeret. **A**d quem cum venisset. **P**er eum te ait iesum clementissimum dominum nostrum obtestor per crucem eius et sanguinem: ut reddas mihi tres filios: ut glorificetur in urbe gentium nomen domini saluatoris.

Ingrediat seruus eius gazam: et marnas corruat. **R**emouente illo et dicente: nunc se egressum de cellula: nec habere consuetudinem ut non modo ingrederetur ciuitates: sed nec villas ingrederetur: prostravit se humi crebro clamitans. **H**ylarion serue christi redde mihi filios meos: quos antonius tenuit in egypto: a te seruentur in syria. **F**lebant cuncti qui aderant: sed et ipse negans lacrimabatur. **Q**uid multa? **N**on prius mulier recessit: quam ille pollicitus est: se post solis occasum gazam introiturum. **Q**ui postquam venit: singulorum lectulos et ardentia membra considerans inuocauit iesum.

Et mira virtus: statim quasi de tribus fontibus sudor pariter erupit. **E**adem hora acceperunt cibos: lugentemque matrem cognoscetes et benedicentes deus sancti manus deosculati sunt. **Q**uod postquam auditum est et longe lateque percrebruit: certatim ad eum de syria et egypto populi confluebant: ita ut multi christiani fierent. et se monachos profiterentur. **N**ec dum enim tunc monasteria erant in palestina: nec quisquam monachos ante sanctum hylarionem in syria nouerat. **I**lle sudator et eruditor huius conuersationis et studii: in hac prouincia fuit. **H**abebat dominus iesus in egypto senem antoniuum: et in palestina hylarionem iuniorum. **F**acilia vicu

lus est rinocorure urbis egypti: de botocem iam annis ceca, mulier adducta est ad beatum hylarionem: allataque ei a fratribus: iam enim multi cum eo monachi erant: omnes suam substantiam se expendisse ait in medicos.

Qui respondit: si que ingit in medicos perdidisti: dedisses pauperibus: curasset te verus medicus iesus. **C**lamate autem illa et misericordias deprecate: expuit in oculos eius: statimque saluatoris exemplum virtus eade secuta est sanitas. **A**uriga quoque gazensis: in curru percussus a demone: totus obruit: ita ut nec manus agitare neque certum posset flectere. **D**elatus ergo in lectulo cum solam linguam moueret ad preces: audiuit non prius posse se sanari quam crederet in iesum: et sponderet arti pristine renunciatum.

Acredidit: spondit: sanatus est. magis de aie quam de corporis salute exultauit. **E**pterea fortissimum iuuenem nomine messicas de territorio hierosolyme: tantum sibi plaudere in viribus: ut quindeci firmamenti mundos: diu longeque portaret: et habere palmam fortitudinis: fuisse asinos viceret.

Sed hic afflatus a pessimo demone: non catenas: non copedes: non claustra ostiorum integra patiebat: **M**ultorum nasus et aures mordicis apertauerat: horum pedes: illorum guttur fregerat: tantumque sui terrores omnibus incusserat: ut onerata catenis et funibus: in diuersa nitentius quasi ferocissimus thaurus: ad monasterium perberetur. **Q**ue postquam fratres videre perterriti: erat enim mire magnitudinis: nunciauerunt patri. **I**lle sicut sedebat iussit eum pertrahi et dimitti: solutusque ait. **I**nclina caput et veni. **T**remere miser cepit. et ceruicem flectere: nec aspiciere ausus: contra omnes ferocia deposita: pedes sedentis labere cepit. **A**diurat itaque et exortus demon qui iuuenem possederat: septima die egressus est. **S**ed nec illud tacendum est: quod orion vir primarius et ditissimus urbis achile: que mari rubro imminet: a legione demonum possessus: ad eum perductus est. manum ceruicem: latera pedes ferro onerata erant: furoribusque seculi torui oculi minabantur. **C**umque de abular et

sanctus cū fratribus. ⁊ de scripturis ne scio quid interpretaretur erupit ille de manibus se tenentiū. Et dūz peruenisset ad sanctū bylarionē statim amplexās eū post tergū in sublimē eleuauit. Et clamor in gēs ortus ē ab omnib⁹: timebāt enī ne cōsecta ieiunijs membra collideret. Et sanctus Bylarion ridens. silete inquit ⁊ mihi meū palestritā dimitte: ac sic reflexa super humeros manu: caput ei⁹ tetigit: ap- prebensoq; crine: ante pedes suos adduxit: cōstringens e regione ambas man⁹ ei⁹ ⁊ plātas ytroq; calcans pede: simulq; cōgeminas torquere demonū turbas cepit. Cumq; ille euaret: ⁊ reflexa ceruice terras vertice tangeret: dñe inquit iesu o me miserū solue captiuus: ⁊ vnū ⁊ plures vicere tuū ē. Rē loq̄r inauditā. Ex vno hoīs ore diuerse voces: ⁊ cōfusus populū clamor audiebatur. Iuratus itaq; et hic post non multū tēporis cū vxore ⁊ liberis vēit ad mōasteriū: plurima q̄s grāz reddi tur⁹ dona afferēs. Cui sac⁹ ait. Nō legisti qd̄ gēzi. qd̄ symon passi sūt: quoz alē accepit p̄ccitū: alter obrulit vt ille venderet gratiaz spūs sancti: hic mercaretur. Cūq; oron flēs diceret accipe ⁊ da pauperib⁹ Tu meli⁹ inquit tua potes distribuere q p̄ vrbes ambulas ⁊ nosti pauperes: ego qui mea relig cur aliena appetā. Multis nomen pauperum: occasio auaricie est. Misericordia artē non hēt. Nemo meli⁹ erogat q̄ sibi nihil referuat. Tristi autē ⁊ in barēna iacenti: noli ingt̄ tristari fili: qd̄ facio p̄ me: ⁊ pro te facio. Si enīz bec ac- cepo: ⁊ ego ostēdā deū: ⁊ ad te legio reuer- tet. Quis vero silentio possit preterire q̄ zathanus mayumites haud longe a mo- nasterio eius: lapides ad edificandum de- ora maris cudēs: tot⁹ palyfi solut⁹ ē: ⁊ ab oparijs socijs delat⁹ ad sanctū bylarionē statiz ad op⁹ reuersus ē. Et. n. litt⁹ qd̄ pale- stine egyptozq; pretenditur: per naturam mollib⁹ barenis in saxa dureſcentib⁹ aspe- ratur paulatizq; coberens sibi glareā per- dit tactū: cū nō pdat aspectū. S; ⁊ italic⁹ qdā eiusdēz oppidi municeps christianus

aduersus gazē sū viz marnē idolo deditū: circi eqs curules nutriebat: hoc siqdē i ro- manis yrrib⁹ iā ex inde seruabat a romu- lo: vt ppter felicē sabinaz raptū conscio quasi cōsilioz deo quadrigē septeno cur- rant circuitu: ⁊ equos ptis aduerſe frāge- re victorie sit. Dic itaq; emulo suo baben- te maleficū qui demoniacis qbusdā p̄can- tationib⁹ ⁊ huius p̄pediret equos: ⁊ illi cō- citaret ad cursum: venit ad beatū hilar- ionē: ⁊ nō tā aduersariū ledi q̄ se defendi obsecrauit. Ineptus visus ē venerādo se- ni in huiusmodi nugis oratiōem pdere. Cūq; subideret ⁊ diceret: cur enī nō ma- gis equozū pretiū p salute aīe tue paupe- ribus erogas? Ille respondit functionē esse publicā: ⁊ hoc se non tā velle q̄ cogi nec posse hoīem xpianū vti magicis arti- bus: sed a suo poti⁹ xpī auxiliū petere: maxime cōtra gacenses aduersarios dei nō tā sibi q̄ ecclesie xpī isultantib⁹. Ro- gatus ergo a fratrib⁹ q̄ aderāt sanctis pa- teram fictilem i qua bibere consueuerat: aqua iussit impleri: ei⁹q; tradi. Quā cū acce- pisset italicus: stabulum ⁊ aurigas suos currūq; repagula aspsit. Mirā vulgi ex- pectatio. Nam ⁊ aduersari⁹ hoc ipsū ir- ridēs diffamauerat: ⁊ fautores italicī si- bi certatū victoriā pollicētes exultabant igit̄ dato signo hi auolāt: illi p̄pediūt sub- horuz curru rote seruēt. illi p̄teruolātū terga vix cernūt. Clamor vulgi nimi⁹. ita vt ethnici quozq; ipsi concreparent: mar- nas victus a xpo ē. Porro surētes aduer- sarij: bylarionē maleficū xpianoz ad sup- pliciū poposcerāt. Indubitata ergo victo- ria ⁊ illis ⁊ multis debinc circensibus plu- rima fidei occasio fuit. De p̄fato gazēse emporiū oppido: ppter virginē dei: vicin⁹ iuuenis amando deperibat. Qui cū fre- quēt tactu: iocis: nutib⁹ sibil⁹ ⁊ cefis huius- scemodi q̄ solēt morture h̄ginitatis eē p̄n- cīpia: nihil p̄fecisset: prexit memphim: se vt cōfesso vulnere suo: magicis artib⁹ re- dīret ad h̄ginē. Igit̄ post annū edoct⁹ ab esculapii uatib⁹ nō remediāris aīas s; pdē- tis: venit p̄sumptū animi stuprū gestiens

Prima pars

et subter limē domus puelle: quedam tor-
menta h̄boꝝ: et portēt uofas figuras scul-
ptas i eris cupi lamina defodij: ilico isa-
nire virgo et amictu capitis abiecto: rota
re crinem: stridere dentibus: iclamare no-
mē adolescentis cepit. **M**agnitudo gpe
amoris se in furorem h̄terat. **P**erducta ḡ
a parentib⁹ ad monasteriū seni tradit: ylu-
lante statim et cōfite te demōe. yim sustinui
inquit: iuit⁹ huc adductus sum. **O** bene
memphis somniis homines deludebā. **O**
cruces o tormēta que patior. **E**xire me co-
gis: s; ligatus subter limen licio et lamina
teneor: **N**on exeo nisi me adolescens qui
detinet dimiserit. **T**ūc senex ait. **H**radis
fortitudo tua: ḡ licio et lamia strict⁹ tene-
ris. **D**ic quare ausus es ingredi puellā di-
cit. **A**it vt fuarē virginē. **T**u ingē seruares
perditor castitatis: **Q**uare nō pot⁹ i eum
qui te mittebat ingressus es: **U**t quid in-
quit itraffes i illū: ḡ habebat collegā me-
um amozis demone. **N**oluit autē sanct⁹
anteq̄ purgaret virginē vel adolescentē
vel signa tubere perquiri: ne aut solutus
incantationibus recessisse demō videre:
seu ipse sermoni eius accōmodasset fides
asserens fallaces esse demones: et ad simu-
landū callidos: sed magis reddita sanita-
te increpauit virginē: cur fecisset talia p̄ q̄
in eā demon intrare potuisset. **N**on so-
lū autē in palestina et yicinis egypti vt sy-
rie vrbibus: sed etiā i longinquis puinci-
is fama ei⁹ creuerat. **N**āq; cādidat⁹: cōstā-
tini ipatoris: rutilus coma et candore cor-
poris idicās puinciā: inē saxones quippe et
alamanos gens ē: non tā lata q̄ valida q̄
apud hystozicos germania nūc frācia dī-
antiq̄ ab infantia possessus demone q̄ no-
ctib⁹ eū yllulare: i gemiscere: et fremere de-
tib⁹ cōpellebat. secreto ab iperatore eue-
ctione petit: causā ei simpliciter idicās. **E**t
acceptis ad cōsularē q̄ palestine litteris
cū ingēti honore et comitatu ad gazā ḡdu-
ctus ē. **Q**ui cū a decurionib⁹ loci illius q̄-
sisset: vbi habitaret bylarion monachus:
territi gazēses: et purātes aliqua ratione
eū ab iperatore missū: ad monasteriū con-

citū preterit: vt et honore cōmendato ex-
hiberēt. **E**t si que de preteritis iniuriis by-
larionē sēt offense: nouo officio deleren-
tur. **D**eābulabat autē nunc senex in hare-
nis mollibus: et secus de psalmis nescio qd
murmurabat: vidensq; tantas turbā ve-
nientius: substitit: et resalutatis omnibus:
mana eis benedicens post horam ceteris
abire precepit: illū vero cuz seruis suis: et
apparitorib⁹ iussit manere. **E**t oculis. n.
ei⁹ et vultu: cur venisset agnouerat. **M**ox
ergo ad interrogatiōē suspensus hō vt vix
terrā pedibus tangeret: i mane rugiens:
syro quo interrogatus fuerat s̄mone re-
spōdit: videres de ore barbaro: et qui fran-
cēā tūm et latinā liguā nouerat: syra ad pu-
rū verba resonare: vt nō stridor nec aspi-
ratio: non idioma aliq̄d palestini decisset
eloqui. **C**ōfessus est itaq; quo i eū intras-
set ordine: et vt interpretes eius intellige-
rent: quae grecā tantus et latinā linguas no-
uerant: grece quoq; eum interrogauit.
Quo similiter et in h̄ba eadem respondē-
te: multasq; icantationū occasiones et ne-
cessitates magicaruz artium ostendente
non curo: ait quomodo intraueris: sed vt
creas in nomine domini iesu c̄bisti im-
pero. **T**ūq; curatus eēt simplicitate rusti-
ca decem auri libras offerēs. orde accū pa-
nez ab eo accepit audiens q̄ qui tali cibo
alerentur: aurū pro luto ducerent. **P**arū
est de hominib⁹ loqui: bruta quoq; aialia
quottidie ad cū furētia p̄rabebant equo-
ruz seu vaccar. **C**ameluz enozmis magni-
tudinis: qui multos iam obtulerat: trigi-
ta et eo amplius viri distentuz solidissimis
fimbibus cū clamore adduxerūt. **S**anguis
nei erāt oculi: spumabat os: volubilis lin-
gua yrgebat: super oēm terrore rugit⁹ p̄-
sonabat imanis. **I**ussit igit̄ dimitti senex:
statimq; et q̄ adduxerāt: et q̄ cū sene erāt:
vīq; ad vnū omnes diffugerūt. **H**orro
ille solus perrexit obuiā: et s̄mone syro nō
me igt̄ terres zabule tāta mole corporis:
Et in vulpecula et i camelo vnus atq; idē
es. **E**t interim porrecta stabat manu. **A**d
quē cū furens et quasi deuozatura senēs

belua puenisset: statim corruit: submissūqz caput terre cocquauit: mirantib⁹ cūctis qui aderant. post tām ferociam tantam subito mansuetudinez: docebat autē eos senex: bominuz causa diaboluz etiā iumēta corripere: z tanto eoz ardere odio: vt n̄ soluz ipsos sed ea quoqz que ipsoz essent: cuperet interire. **D**iuulqz rei pponebat exempluz: qz anteqz beatū Job temptare permitteret: omnez substantiā ei⁹ interfecerit: nec mouere quēpiāz debere: qz do mini iussione duo milia porcoz a demonibus interfecta sunt: siquidez eos qui viderant nō potuisse aliter credere exisse d̄ bominē tantā demonum multitudinem. nisi grandis porcoz numerus: z quasi a multis actus pariter corruissent. **T**emp⁹ deficiet si uoluerit vniuersa signa que ab eo sūt perpetrata dicere. **I**n tantā a domino eleuatus fuit gloriā: vt beatus quoqz antonius audiens conuersationez eius. scriberet ei: libenterqz eius epistolaz sumeret: ac si quādo de syrie partib⁹ ad se languentes p̄rexisent. diceret eis. **Q**uare nos tam longe uexare uoluitis: cū haberetis ibi filiū meuz hylarionē. **E**xēplo itaqz eius p̄ totā palestina innumerabilia monasteria eē ceperunt. **Q**uoniam omnes ad eū monachi certatim currere. **Q**uoniam ille cernens laudabat xpi gratiaz: z ad profectū anime singulos cobortabat: dicens preterire figuram mundi hui⁹: z illā veram esse vitam que p̄ntis vite emeretur incommodo: uolens autem exemplū eis dare etiā humilitatis z officii: statutis diebus ante vindemiā: lustrabat cellulas monachoz. **Q**uod postqz cognitus eēt a fratribus: oēs prius ad eū cōfuebāt: z comitāti tali duce circuibāt monasteria: hūtes viaticū suuz: quia iterduz vsqz ad duo milia hominū cōgregabant. **S**ed z p̄cedente tēpore: vnaqueqz villa vicinis monachis ad susceptionē sanctoruz gaudens cibos offerebat. **S**ane quantuz fuerit in eo studiū: nullū fratrez q̄uis hūilēz: q̄uis pauperē p̄terire illud indicio ē: qz vadens in destum cades: ad vni ex discipulis suis visendū cum infinito agmine

monachoz peruenit belusaz: eo forte die quo anniuersaria solēnitas omnez oppidi populū i tēplū ueneris congregauerat. **C**olunt autēz illaz ob luciferū: cuius cultus sarracenoz natio decita est: z ipsoz opidum ex magna pte semibarbarum esse propter loci situs dicitur. **A**udito qz fact⁹ bilarion preteriret: multos enī sarracenoz arreptos demone frequenter curauerat: gregatiz ei euz vxozibus z liberis obuiaz processerūt: submittentes colla z uoce syra barech idest benedic iclamātes. **Q**uoniam ille blande humiliterqz suscipiēs: obsecrabat vt deum magis qz lapides cōderent: simulqz vbertiz stiebat. celum spectans: z se pollicens si christo crederēt: ad eos crebro venturum. **M**ira domini gratia: nō prius eum abire passi sunt: qz future ecclesie limitem mitteret: z sacerdos eoruz. vt erat coronatus christi signo denotaret. **A**lio quoqz anno cum exiritus eēt ad vi sedā monasteria: z dirigeret i scedula apd quos maneret: z quos in tranātu uisitare deberet: scientes monachi quendaqz d̄ fratrib⁹ parciorem: simulqz cupientes uicio eius mederi: rogabant vt apud eū maneret: **E**t ille: quid inquit uultis z uobis inuiriam: z fratri uexationem facere? **Q**uod postqz frater ille parcus audiuit: erubuit: z adnitentibus cunctis uix ab inuito ipe trauit vt suuz quoqz in mansionum ordinem poneret. **P**ost diem ergo decimum uenerunt ad euz: custodibus iaz in uinea quasi uilla esset aliena: ab eo dispositis: qz cum lapidibus z glebarum iactu: sūdeqz vertigine accedētes deterrerēt: sine esu uuarum mane omnes profecti sunt ridente sene: z dissimulāte se ante scire qd̄ euenerat. **P**orro suscepti ab alio monacho cui⁹ sabbas uocabulū ē: debem⁹ q̄ppe p̄ci tacere uocabulū. **L**argi dicere: ga domnicus erat dies: inuitabant ab eo uiuere si ad uinea vt ante horā cibi uuaru pastu laborē uic subleuarēt. **E**t scūs bilarion maledict⁹ ait: q̄ p̄us refectionez corporis qz ale quefierit. **O**rem⁹: psallam⁹ reddam⁹ dño offitū: z sic ad uinea p̄perabit.
g z

Prima pars

Completo itaqz ministerio i sublimi stās:
benedixit vinee: z suas ad pascendū dimi
sit oues. Erant autē qui vescebantur: nō
minus tribus milibus. Cūqz centū lage
nis extimata adhuc integra fuisset vinea:
post dies viginti trecētas fecit. Porro il
le parcus frater multominus solito colli
gens. etiam id quod habuerat: versum in
acetū fero voluit. **H**oc autē multis fratri
bus senex: antefuturū dixerat. **D**etestaba
tur autē precipue monachos: qui infideli
tate quadaz in futurū seruarent sua: z dili
gentiā haberēt vel sumptuū: vel vestiu:
aut alicuius rei cum seculo transeuntis.
Deniqz vnū de fratribus i quinto a se mi
liario manentes: quia cōperit bozli sui ni
mis cautuz timidumqz custodes: z pauil
lum habere nūmoz ab oculis suis abege
rat. **Q**ui volens sibi reconciliare senē: fre
quenter veniebat ad fratres: maxime ad
esyciu: quo ille vehementissime delecta
batur. **Q**uodaz ergo die ciceris fasces vi
rentis sicut in herbis erat: detulit. **Q**uez
cum ad vesperz esycius posuisset in men
sam: exclamans senex se putozes eius fer
re nō posse simulqz vnde eēt iterrogauit.
Respondente autē esycio qz frater quidā
primitias agelli sui fratribus detulisset: nō
sentis ingi putozē terrimum z in cicere
facere auariciā. **M**itte bobus: mitte bru
tis animalibus: z vide si comedāt. **Q**uod
cum ille iuxta preceptū in presepia posuis
set: exterriti boues z pl^o solito mugietes
ruptis vinculis in diuersa fugierunt. **D**a
bebat enī senex gratiaz banc: vt ex odore
corporum vestiuqz: z eaz rerum quas
qs tetigerat: sciret cui demoni vel cui vi
cio subiaceret. **I**git senex sexagita tres
bñs ānos vite: cernēs iā grāde mōasteriū
z multitudinē fratru: secuz habitantium:
turbāqz eoz qui diuersis langozibus z i
mūdis spiritibus occupatos ad se deduce
bant: ita vt omni genere hominū solitudo
p circuituz repletur: flebat quottidie z
incredibili desiderio cōuersionis antiq
recoz dabatur: interrogat^o autez a fratri
bus quid haberet cur se cōficeret: aiebat.

Rursus ad seculū redijt z recepi mercedē
meā in vita mea. **E**n omnis palestina z vi
cine pzonicie extimāt me alicuius eē mo
menti. z ego sub p̄textu monasterij dispen
sationē fratru: ville possessiōes z suppel
ctiles hēo. **S**eruabat ḡ intente a frīb^o ma
ximeqz ab esycio: qz miro amore venerati
onis senī deditus erat. **Q**ue cū ita lugens
biēnio tractaret: aris bene illa cui^o latius
supra fecim^o mētionē: p̄fecti tūc vxoz sed
nihil de ābitu p̄fecti hñs: venit ad euz: vo
lens etiā ad antoniū p̄gere. **C**ui ille stens
ait. **V**elle ipse quoqz ire si nō carcere bui^o
monasterij clausus teneret: z si eundi fru
ctus eēt. **B**iduo enī bodie ēg^o ex hac luce
subtrahit: z tot^o mundus tali parente oz
batus ē. **C**redidit illa z substitit: z p^o pau
cos dies veniēte nūcio: antonij dormitio
nez audiuit. **M**irent^o alij signa scī bylarj
onis z portēta q̄ fecit: mirent^o incredibilem
abstinentiā: sciaz: humilitatē: ego nihil ita
stupeo: qz gloriā illā z honozē calcare po
tuisset. **C**ocurrebāt ep̄i: p̄dyteri. clericozū
z mōachoz greges: matrone quoqz xp̄ia
noz grādis tēptatio z hic ide ex vrbibus
z agris vulg^o ignobile: sed z potētes viri
z iudices: vt benedictū ab eo panē vl ole
uz accipent. at ille nihil aliud nisi solitudi
nem meditabat: itantū vt qdam die p̄si
cisci statuerit z adducto asello: nimis qz
pe exesus ieiunijs vir igredi poterat. iter
arripe conare. **Q**ui euz p̄ heremū isser: z
q̄si vastitas z exitiū palestie idiceret pl^oqz
decē milia boiuz diuerse etatis sex^o ad re
tinēdū ogregata sūt. **I**mmobilis ille ad p̄
ces. z baculo harenā discutiēs: loq̄batur.
Fallacē deū meū nō facio: nec possuz vi
dere subuersas ecclesias: calcata xp̄i alta
ria: filioz meoz sanguinē. **U**niversi autē q
aderāt itelligit reuelatū ei qddā eē secre
ti: qd nollet cōfiteri: z nihilomin^o custodi
ebāt eū ne p̄fisceret. **D**ecreuit ḡ publica
voce oēs cōtestās nō cibi se nec pot^o appiā
sumere. nisi dimitteret. **E**t p^o septē dies i
edie tāde relaxat^o causa: ac vale dicēs plu
rimis: cū ifinito agmine p̄fquentiū venit
bethyriū: vbi p̄suasā turb^o vt reuertere

elegit quadraginta monachos qui habebant viaticū: vt possēt ieiunantes ingredi. post solis occasus cibū sumere. **Qui** tū igit die venit peluū visitatisq; q̄ i vicina heremo: et in loco q̄ lychonos dicitur: morabantur prexit triduo ad castrū thonaston: vt videret dracontū ep̄m et cōfessorē q̄ ibi exulabat. **Quo** incredibiliter cōsolato tāti viri p̄ticia: p̄ aliud tridū multo labore babilonē puēit: vt fuisset p̄bilonē ep̄m et ipsius cōfessorē. **Cō**stātius enī rex arrianorū fauēs heresi vtrumq; in ea loca deportauerat. **I**nde egrediēs p̄ bidentum venit ad oppidū afroditon: vbi cōuenit oyacone bayfano: qui locatis oromedibus: camelis. ob aque i heremo penuriā s̄cuerat eūtes ad antoniū ducere cōfessus ē fratribus instare diē dormitiōis beati antonij: et puigilē noctē in ipso q̄ defunctus fuerat loco: a se ei debere celebrari. **T**ribus ergo dieb; p̄ yastā et terribilē solitudinē: tandem ad mōtes altissimū puenerunt: repertis ibi duobus monachis: ysaac videlicet et plufiano: quorū ysaac interpres antonij fuerat. **E**t qz se prebet occasio: et ad id loci venimus: dignū videt̄ breui sermone habitaculū tāti viri describere: **B**areus et sublimis mōs per mille circuiter passus ad radices suas aquas exprimit quaz alie barene ebibūt: alie ad inferiora dilapfe paulatim riuus efficiunt. **S**upra quē ex vtraq; ripa palme innumera biles: multū loco et amenitatis et comodi tribuunt. **V**ideres namq; senes huc atq; illuc cas; discipulis b̄i Antonij discurre: hic aiebāt psallere: hic orare: hic opari. hic sessare residere solit⁹ erat. **H**as vites has arbutulas ipse plantauit: illā areolā manibus ipse composuit: **H**āc piscinas ad irrigandū hortulū mltō sudore fabricat⁹ est: istū ad fodiendū humū plurimis annis b̄uit. **I**acebat h̄o in stratu ei⁹: et q̄si calēs adhuc cubile deosculabat. **E**rat autē cellula non plus mensure p̄ quadrū tenēs: q̄ bō dormiens extendi poterat. **P**reterea in sublimi montis vertice quasi p̄ cocleā ascendētib;: et arduo valle nisurue eius

dem mensure cellule videbant: i quibus veniētū frequentā et discipulorū suorum otubernia fugiēs morat⁹ est: verū be in viuo excise saxo: hostia tū adita habebāt: postq̄ autē ad hortulū venerant: videtis inqt ysaac hoc pomeriū arbutulis cōstitū et olerib; virēs: an hoc ferme trienniū cū onagrorū grex vastaret: vni e ductorib; eorū stare iussit baculoq; tūcēs latera ei⁹ ait. **Q**uare comedistis qd̄ nō sciuistis? **E**t exinde exceptis ags ad q̄s potādas ventitabāt: nunq̄ eos nec arbutulas nec olera trigiisse dicebāt. **P**reterea rogabat senex vt sibi locum tumuli ei⁹ ostenderent. **Q**ui cū seorsus eū abdixissent vtz ne mōstrauerit ignorat: cāz occultandi iuxta preceptū b̄i antonij fuisse reserēs: es: ne p̄gamus q̄ i illis locis ditissim⁹ erat: sublatō ad villā suā sancti cozpore martiriū fabricaret. **V**gitur reuertus afroditon: duob; tū secū fratrib; i vicina heremo moratus ē: tāta abstinentia et silētio dedit: vt eū pri mū se cepisse x̄po huiere diceret. **P**orro iā trienniū erat q̄ clausus celū illas tras arefecerat ita vt vulgo dicerēt antonij mortē etiā elemēta lugere. **S**ama quoq; hilarionis nō latuit incolae loci illi: et certatis viri et mlieres ore luridi et attenuati fame pluias a suo x̄pi. i. a successore Antonij deprecabant. **Q**uos ille cernēs mire doluit: eleuatisq; ad celū oculis. et vtrasq; in sublime erigēs palmas statim impetrauit qd̄ rogauerat. **E**cce autē sitiēs harenosa: qz regio postq̄ pluuius irrigata ē tāta spētiū et venenatorū aialū ex iprouiso ebullit multitudinē: vt p̄culli innumerabiles nisi ad hilarionē cōcurrissent: statim iterirēt. **B**ēdicto itaq; oleo vniuersi agricolae atq; pastores: tāgētes vulnera: certā salutē p̄sumebāt. **V**idēs autē se etiaz ibi miris honorib; affici: prexit alexādrīā ide ad iteri⁹ monasteriū oasan trāsitur: et qz nunq̄ ex q̄ ceperat eē monach; i vrbib; māserat diuertit ad quosdā frēs notos sibi in bruchū haud p̄cul ab alexādrīa. **Q**ui cū miro gaudio suscepisset senē: iā vicina nox cēt repēte audiūt discipulos ei⁹ asinū ster

Prima pars

nerē. illuzq; pare pficisci: itaq; aduoluti pedib⁹ ei⁹ rogabāt ne hoc faceret: z ante lumē pstrati: citius se mori q̄ carere tanto hospite testabant. Quibus ille respondit. Idcirco abire festino: ne vobis molestias generē. Certe ex posteriorib⁹ cognoscetis nō frustra me subito recessisse. **E**gitur gazēsēs altera die cū littozib⁹ pfecti: nam pdie eū venisse z cognouerāt itrātes monasteriū: cū illuz minime reperissent adiuicē loquebant. Nōne vera sunt q̄ audiuim⁹? **M**agus est: z futura cognoscit. Urbs enī gaza postq̄ profecto de palestina hilarionē: iulianus iperio successerat. destructo monasterio ei⁹: p̄cibusq; ad iperatozē dātis z hilarionē z esycū mortē ipetrauerat: amboq; vt q̄rerent toto orbe scriptuz est. **E**gressus ḡ sanctus bylarion de bruchio p inuiciā solitudinem intravit oasā: ibiq; anq̄ plus min⁹ exacto: quia illuc quoq; euz sui fama p̄ueniat: quasi iā in oriente latere n̄ posset: vbi mlti illū z opinione: z vultu nouerāt: ad solas nauigare isulas cogitabat: vt quē terra vulgauerat: saltē maria celaret. **E**odē ferme tēpore adrianus discipulus ei⁹ de palestina supuenit dicēs iulianū occisi: xpianū iperatozē regnare cepisse: reuert i euz debere ad monasterij sui reliquias. **Q**uod ille audiēs d̄testat⁹ est: z conducto camelo per vastas solitudinē venit ad maritimā yrbe lybie paratoniu. vbi adrianus iselix volens palestina reuertit: z p̄stinā sub nomine magistri querens gloriā: multas ei fecit iurias. **A**d extremū quastatis: que a fratribus ei missa detulerat: nesciente eo p̄fect⁹ est. **S**uper hoc sane: ga alter loc⁹ referendi nō ē: hoc aut̄ tñ dixeris in terrozē eoz qui maḡos despiciūt q̄ p⁹ aliquātū tēporeis morbo regio cōputruerit: **H**abēs ḡ senex zazanum secuz: ascēdit classēz: z siciliā nauigabat. **A**ūq; venūdato euāgelioz codice quem manu sua adolescēs scripserat dare nauulum disponeret: i medio ferme adria naucleri fili⁹ arrept⁹ demone: clamare cepit z dicere. **H**ilarion fue dei cur nobis per te z i pedago tutos eē non licet: **D**a mihi

spaciū. donec ad terrā ueniam: nec hic cietus precipiter in abyssos. **C**ui ille si deus meus ait tibi concedit vt maneat: manet: sin autē ille te eijciat: quid mihi iudiciz facis homini peccatori atq; mēdico? **D**oc autēz dicebat: ne naute z negociātes q̄ in nauī erāt: secū ad terrā puenissent: proderent. **N**ec multo p⁹ purgatus est puer: patre fidē dāte z ceteris qui aderāt: nulli se super nomine ei⁹ locuturos: **I**ngressus autē pachinus promontoriū sicilie: obtulit nauclero euāgelius pro subuēctiōe sua z zazanni. **Q**ui nolēs accipere: maxime euz videret eos excepto illo codice: z bis q̄ vestiti erant amplius nihil habere: ad extremūz iurauit se nō acceptuz. **S**ed z senex assensus ē fidutiā pauperis cōscientie z i eo magis letabat q̄ nihil haberet secum: z ab accolis illius loci mendic⁹ putaretur. **P**orro recogitās ne negociatores de oriente veniētes se notuz facerent: ad mediteranea fugit loca: idest i vicifimo a mari miliario. ibiq; in quodaz deserto agello lignoz quottidie fascēz colligans: ip̄nebat collo discipuli quo in prima villa venūdato: z sibi alimonia: z his qui forte ad eos veniebāt: paucillū panis coemebant. **S**ed vere: iuxta qd̄ scriptuz est. nō pōt ciuitas latere sup mōtē posita. **S**crutarius quidā dū i basilica beati petri ap̄li rome torqueret: proclamauit i eo imūdz spirit⁹. **A**nte paucos dies siciliā igressus ē bylarion fū⁹ xpi: z nemo eū cognouit. vt putat se eē secretū: ego vadā z pdā illuz. **S**tatiūq; cū fuis suis ascensa i portu nauī. appulsiū ē pachinū: z ducēte demone āte tuguriū senis pstrat⁹ illico curat⁹ ē: b̄ initiū signoz ei⁹ in sicilia. innumerabilē deinceps ad eū egrotātiū: s̄z z religiosoz hominū adduxit mltitudinē: itantū vt de p̄morib⁹ viris tumens quidāz morbo intercutis: atq; eadē die q̄ ad euz venerat curat⁹ sit. **Q**ui postea offerēs ei isinita munerā. audiuit dictū saluatoris ad discipulos. **S**ratīs accepistis: ḡtis date. **C**um hec ita gerūt i sicilia: esyci⁹ discip̄s ei⁹ toto senez orbe q̄rebat: lustrās littora. **D**ista pe

netrans: et hanc tñ habens fiducia: quia
 vbi cumq; venisset diu latere non posset.
Transacto ergo iaz triennio: audiuit mo-
 thõe a quodã iudeo: vilia populis scruta
 vendete pphã xpianoz apparuisse i sici-
 lia: tanta miracula et signa faciētes: vt de
 veteribus sanctis putaretur. **I**nterrogās
 itaq; habitū eius: et incessuz: et linguā ma-
 ximēq; etatē: discere nihil potuit. **I**lle enī
 qui referebat: famā ad se venisse hominis
 testabat: **I**ngressus ergo adriam p̄sero
 cursu venit pachinū: et in quadā curui lit-
 toris villula: famā senis sciscitās: consona
 oīum voce cognouit vbi esset: quid age-
 ret: nihil ita in eo cunctis admirantib⁹ q̄
 q̄ post tanta signa atq; miracula: nec fra-
 gmen panis quidē a quoq; i illis locis ac-
 cepisset. **E**t ne longuz faciā sermonē scūs
 vir efcyus: ad magistri genua puolutus
 plantasq; eius lachrymis rigans: tadē ab
 eo subleuatus: post bidui triduiq; sermo-
 nez audiuit a azano: nō posse senem iam
 in illis habitare regionibus: sed velle ad
 barbaras quasdā peregre nationes vbi et
 nomē et sermo eius ignot⁹ foret. **H**uxit ita
 q; etiā ad epidauz dalmacie oppidū: vbi
 paucis diebus in vicino agello mansitās
 nō potuit abscondi. **S**iquidē draco mire
 magnitudinis quos gētili sermone boas
 vocant: eo q; taz grandes sint: vt. boues
 glutire soleant: omnez late vastabat pro-
 uinciam: et nō solū armēta et pecudes: sed
 et agricolas quoq; atq; pastores tractos
 ad se: vi spirit⁹ absorbebat. **C**ui cū pirā ius-
 sisset preparari: et oratione ad xpm missa
 euocato precepisset firuez lignoz scande-
 re: ignē supposuit: cūctaq; spectante ple-
 be: immancm bestiaz cōcremavit. **U**nde
 estuans quid faceret: quo ve se verteret:
 aliā parabat fugam: et solitarius terram
 mente perustrans: merebat q; tacente
 de se lingua miracula loquerentur. **E**a
 tempestate terremotu totius orbis qui p⁹
 iuliani mortē accidit: maria regressa sunt
 terminos suos: et quasi rursus deus dilu-
 uū minaret: vel i antiquū chaos redirēt
 oīa. naues ad p̄rupta dilapsē motū pepē

derūt. **Q**uod cū viderēt epidauritanī: fre-
 mentes videlicet fluctus: et vndaz molē
 et mōtis rugitam littozibus inferri: verē
 tes qd̄ iā euenisse cernebant: ne oppidum
 funditus sabuerteretur: egressi sūt ad se-
 nem: et quasi ad prelū p̄ficiscētes posue-
 rant eū i littoze. **Q**ui cū tria crucis signa
 p̄xisset i sabulo maris: manusq; cōtra tē-
 deret: incredibile dictu est in quātā altitu-
 dinē intumescēs mare: ante eū steterit: ac
 diu fremēs: et quasi ad obicē indignant: paulatiz
 in semetipsuz relapsuz sit. **D**oc
 epidaurus et omnis illa regio vsq; hodie
 predicat: matresq; docent filios iuos: ad
 memoriā in posteros transmittendā: ve
 re illud qd̄ et ad apostolos dicitū ē: si credi-
 deritis dicetis mōti huic: trāsī i mare et sū-
 et: etiā iuxta s̄faz impleri pōt: si tamē quis
 habuerit ap̄lozū fidē: et talem qualē illis
 habendā dñs imperauit. **Q**uid enī iterest
 vtruz mons descēdat in mare: an immēsi
 vndaruz montes repente obriguerint: et
 ante senis tñ pedes saxei ex alia pte mo-
 liter fluxerint. **M**irabatur oīs vrbs et
 magnitudo signi salinis p̄rebuerat. **N**ō
 intelligens senex in breui lembo claz nō
 cte fugit: et inuēta post biduū oneraria na-
 ui prexit cypruz. **A**umq; inter maleas et
 cyberaz pyrate derelicta classe in littoze
 que non antemna s̄z conto regitur duo-
 bus haud paruis myoparonib⁹ de se oro-
 mone occurrissent: deuo hinc inde fluct⁹
 verrente remige: omnes qui in nauī crāt
 trepidare: flere discurrere: preparare con-
 tos: et quasi non sufficeret vnus nunciū: et
 certatim seni pyratas adesse dicebant.
Quos ille procul intuens subristit: et cōuer-
 sus ad discipulos modice inquit fidei qua-
 re trepidastis. **N**ūquid plures sunt hi q̄
 p̄baraonis exercitus: et tamen omnes
 deo volente submersi sunt. **L**oqueba-
 tur et nihilominus spumantibus rostris bo-
 stiles carine iminebāt: iactu tñ lapidis in
 medio. **S**tetit ḡ i ora nauis: et porrecta cō-
 tra vēientes manu: bucusq; ait vēisse sus-
 ficiat. **M**ira rerū fides statim resiliere na-
 uicule et ipellētib⁹ remis ad pupiz ipet⁹

Prima pars

rediit. Mirabantur pyræte: post tergum se redire nolentes: totoque corporis nisu ut ad nauigiū peruenirent: velocius multo quam venerant: ad littus ferebant. Pretermitto cetera ne videar in narratione signorum volumen extendere: hoc solum dicam: quod pro spero cursu inter cicladas nauigans: binc inde clamantius de urbibus et vicis: et ad litus concurrentium: inuictorum spirituum voces audiebat. **I**ngressus ergo sanctus bilarion paphū urbem cypri: nobile carminibus poetarum: que frequēti terremoto lapsa: nunc ruinam tamen vestigiis: quod olim fuerit: ostendit: in secundo ab urbe miliario habitabat ignobilis: gaudens quod paucis diebus genus viveret. Verum non pleni viginti transire dies: cum per omnes illas insulas vicumque: quicumque inuidos habebant spiritus: clamare ceperunt venisse bilarionem seruū christi: et ad eum se debere properare: Bethsalomina hoc curium: hoc lapidum: et urbes relique conclamabant: plerisque asserentibus scire se quidem bilarionem: et verum illi esse famulum dei: sed ubi esset ignorare.

Intra triginta igitur nec multo amplius dies ducenti ferme tam viri quam mulieres ad eum congregati sunt. Quos cum vidisset dolens quod se non parentur quiescere: et quod dammodo in ultione sui scuiens: tanta eos orationis instantia flagellauit: ut quidam statim: alii post bidduum triduum uel octiduum uel intra unam ebdomadam curarentur. Manens itaque ibidem biennio: et semper de fuga cogitans: esycium ad se venire sperabat: et palestina misit ob salutationem fratrum et monasterii sui cineres inuisendos. Qui cum reuertisset: cupienti rursus ad egyptum nauigare: hoc est ad ea loca: que vocantur bocholia eo quod nullus ibi christiano rui esset: sed barbara et ferocis natio suasisit ut in ipsa magis insula ad secretiore locum descendere. Quez cum diu lustras omnia reperisset: perduxit eum duodecim milibus a mari procul: iter secretos asperosque montes: et quo uix reptando manibus genibusque possit ascendere. Quo introgressus contemplatus quidem est terribiles valde

et remotum locum: arboribusque binc inde circumdatum: habentes: etiam aquas de supercilio collis irriguas: et hortulū per amenum et pomeria plurima: quorum fructus nancipium in cibo sumpsit: sed antiquissimi iuxta templi ruinam: ex quo ut ipse ferebat et ut discipuli eius testabantur: tam innumerabilium per noctes et diem demonum voces resonabant: ut exercitus crederes. Quo ille valde delectatus: quod scilicet agonistas haberet in proximo: habitauit ibi per annos quinque: et sepe inuisente se esycio: hoc extremo iam uite sue tempore refocillatus est: quod propter asperitatem difficultatem loci et umbrarum ut ferebat vulgo multitudinem: nullus aut rarus ad se posset uel auderet ascendere. Quada autem die ingressus sanctus bilarion hortulū: uidit hominem toto corpore paralyticū iacentem ante fores: interrogauitque esycium quidnam esset: uel quomodo fuisset aduectus. Qui respondens ait: procuratorem fuisse uille: ad cuius ius hortulus quoque in quo ipsi erant prineret. Et ille conlacrimans: tendens ad iacentem manum: tibi inquit dico in nomine domini iesu christi surge et ambula. Mira uelocitas. Adhuc enim uerba in ore loquentis uoluebantur: et iam membra solidata ad standum hominem subrigebant. Quod postquam auditus est: etiam uisitatum loci: et iter inuis plurimorum uicium necessitas: nihil per circuitum cunctis uiculis obseruantibus quam ne quo quomodo laheretur. Disseminauerat enim hoc de eorum: diu enim in eodem loco manere non posse. Quod ille non leuitate quadam aut puerili sensu victus faciebat: sed honorem fugiens et importunitatem: semper silentium et uitam ignobilem desiderabat. **U**gitur octogesimo etatis sue anno: cum absens esset esycius: quasi in testamenti uicem: bene uem manu propria scripsit epistolam: omnes diuitias suas ei derelinquens: euangelium scilicet et tunicam sacceam cucullam et palliolum: nam minister eius ante paucos dies obierat. **V**enerunt itaque ad egrorantem de papho multi religiosi uiri: ma-

time q̄ eū dixisse audierant: iaz se ad do-
minum migraturum: et de corporis vincu-
lis liberanduz. Sed et constantia quedam
sancta femina: cuius generum et filia vn-
ctioe olei de morte liberauerat. Quos
omnes adiurauit vt ne puncto quidez ho-
re post mortem reseruaretur: sed statim eū
in eodez hortulo terra operirent. sicut ve-
str^o erat: in tunica cilicina: cuculla et sago
rustico. Jamq; modicus calor tepebat in
pectore nec preter sensum quicq; viui ho-
minis supererat: et tamen apertis oculis
loquebatur. Egredere quid times? Egre-
dere. quid dubitas anima? septuaginta p-
pe annos seruisti xp̄o. et mortez times? In-
ter hec verba exalauit spiritum. Statimq;
humo obrutum: ante vrbi sepultū q̄ mor-
tuis nunciauerunt. Quod postq; palesti-
ne sanctus vir andiuit esycius: perrexit ci-
prium: et simulans se velle in eodez habita-
re hortulo: vt diligentis custodie suspitio-
nem acolis tolleret: cū ingenti vite sue pe-
riculo: post decem ferme menses: corpus
eius furatus est: quod mayumaz inde de-
ferēs. totis monachoz et oppidoruz tur-
bis prosequentibus: in antiquo monaste-
rio condidit. ibiq; illesa tunica: cuculla: et
pallio: et toto corpore: quasi adhuc viueret
itegro: tantisq; fragrantē odoribus: vt de-
libutum vnquētis putaretur. Non videt
mibi in calce libri tacenda et cōstantie san-
ctissime femine illius mulieris deuotio: q̄
perlato ad se nuncio: quod corpusculū by-
larionis palestine esset: statim exanimata
est: veram m seruum dei dilectionez mor-
te quoq; comprobans. Erat eniz solita p-
uigiles in sepulchro eius noctes ducere: et
quasi cum presente ad adiuuādas oratio-
nes suas fermocinari. Ternas vsq; hodie
miram inter palestinos et cyprios conten-
tionez: his corpus bylarionis: illis spiritū
se habere certantibus: et tamen vtrobiz
magna quotidie signa sunt: sed magis in
hortulo cypri: forsitan quia plus illum lo-
cū dilexerat. ¶ Finit vita sci bylarionis.
¶ Incipit plog^o bti Hieronymi p̄bri in
vitam sancti malchi captiui monachi.

Qui nauali prelio di-
micaturi sunt. ate in portu et trāgl-
lo mari flectunt gubernacula remos tra-
būt ferreas man^o et vncos pparāt: disposi-
tumq; p tabulata militem pendenti gra-
du et labente vestigio: stare firmiter assue-
scūt: vt q̄t i simulachro pugne viderint:
in x̄o certamine nō ptimescūt. Ita et ego
q̄ diu tacui flere q̄ppe me fecit: cui meus
fimo supplicū est prius exerceri et: pio i p-
uo opere: et veluti quandaz rubiginem lin-
gue abstergere: vt venire possiz ad histo-
riaz latiorez. Scribere eni dispositiui tamē
dominus vitam dedit et si vituperato-
res mei saltem fugientem me: et clausum
persequi deserint ab aduētū saluatoris
vsq; ad nostram etatem: id est ab ap̄ctio-
lis vsq; ad huius temporis fete m: quo
modo et per q̄s xp̄i ecclesia nata sit et adul-
ta: persecutionibus creuerit: martinis co-
ronata sit: et postq; ad christianos p̄cipes
venerit. Potentia quidem et diuitiis ma-
ior. sed virtutibus minor facta sit. Terz
hec als: nunc que imminent explicemus.

¶ Finit prologus beati hieronymi in vi-
tam sancti Malchi. ¶ Incipit vita eius.

Aronas triginta ser-
milib^o. ab antiochia vrbe syrie:
baud grādis ad orientē distat viculus: huc
p^o multos dños vt patronos: dū ego ado-
lescētulus morarer in syria ad pape cua-
grij necessarii mei possessionē deuolutus
suz. quē idcirco nunc nominauit: vt ostē-
derē. vñ nossez quod scripturus suz. Erat
illie senex quidā nomine malch^o quē nos
latine regē possum^o dicere: syr^o natione
et lingua: et vt rebar eiusdē loci indigena.
Anus quoq; in ei^o orbuberno valde de-
crepita: et iaz morti p̄xima visebat: ita su-
diosi ambo religionis: sic ecclesie limen te-
rētes vt Zachariā et Helisabeth de euan-
gelio crederes: nisi q̄ Iohannes i medio
nō erat. De his euz curiose ab accolis q̄re-
rez: que nā esset eoz copula matrimonij.
an sanguis: an spirit^o: omnes voce asona

Prima pars

factos et deo placidos et mira nescio quare
spodebant qua cupiditate illeccus adoratus
suis dominis et curiosius sciscitans reze fidez
hec ab eo a ccepi. Ego iquit mi nate nizi
beni agelli colonus solus parētibus fui.
Qui cū me quasi stirpē generis sui et bere/
dem familie ad nuptias cogere mona/
chum me potius esse velle respondi. Quā/
tis pater minis: quātis mater blāditijs p/
secuti sūt: vt pudiciā pderē: hec res sola
indicio ē: q̄ et domū et parētes fugi. Et qz
ad orientem ire non poteram: propter vi/
cinam perfidem: et romanorum militum
custodiam: ad occidentes verti pedes: pu/
sillum nescio quid portans viatici: qd̄ me
ab iopia tñ defenderet. Quid mltia: per/
ueni tandem ad heremum calcidos: que
inter minas et beroas magis ad austrum
sita est. Ibi repertis monachis: eorum
me magisterio tradidi: manu et labore vi/
ctum queritans: lasciuiaqz carnis refrē/
nans icuniis. Post multos annos incidit
mibi cogitatio: vt ad patriam pergerem:
et dum adhuc viueret mater: iam enim pa/
trem mortuum audieram: solarer vidui/
tatez eius: et exinde venundata possessiōe
partem erogarem pauperibus: ex parte
monasterium construerem. Quid erube/
sco confiteri infidelitatem meaz: partes
in sumptuum meozū solacia reseruarem.
Clamare hoc cepit abbas meus diaboli
esse tentationem: et sub honeste rei occa/
siōe: atiqui hostis asturias. Hoc esse reuer/
ti canē ad vomituz suuz sic multos mona/
chozū esse deceptos: nunq̄ dyabolū aper/
ta fronte se prodere. Propōebat mibi exē/
pla de scripturis q̄ plurima. inter que illd̄
ab inicio: q̄ adā quoqz et euaz spe diuinita/
tis supplantauerit. Et cū persuadere non
posset. prouoluit geibus obsecrabat. ne
se desererē. ne me perderet ne aratrū te/
nēs p̄ tergū respicerē. Ueb miso mibi. di/
ci peissima victoria reputās illū n̄ meā vtili/
tatē s̄ suū solaciū q̄rere. profecur⁹ q̄ me d̄
mōasterio. q̄li sum⁹ efferret. et ad extremū
vale dicēs video ait te fili sathane notatū
cauterio. Nō q̄ro cās. excusatōes n̄ scipio

ouis q̄ de ouili egredis: lupi stas morib⁹
patet. De heroea edisiam pergentibus: vi/
cina est publico itineri solitudo: per quā
saraceni incertis semper sedibus: atqz
illuc yagantur. Que suspitio frequentiaz
in illis locis viatorum congregat: vt im/
nens periculū mutuo auxilio declinetur.
Erant i comitatu meo viri: femine: senes:
iuuenes: paruuli numero circiter septua/
ginta. Et ecce subito equozum camello/
rumqz sessoroz ismabelite irruerunt: crini/
tis vittatisqz capitibus: ac seminudo cor/
pore: pallia et lata calligulas trahen/
tes. Pendebant ex humero pharetre:
et laxos arcus vibzantes: bastilia lon/
ga portabant. Non enim ad pugnanduz:
sed ad predandum venerant. Rapimur:
dissipamur: in diuersa distrahimur. Ego
interiz longo postlunio hereditari⁹ pos/
sessor: et sero mei consiliū penitens: euz alte/
rius muliercula in vniuz beri seruitutem
sotitus venio ducimur immo: portamur
sublimes in camelis et per vastā heremū
semper ruinas timentes: heremus potius
q̄ sedem. Cibis semicrude carnes: et lac
camelorum potui erat. Tandem grandī
anne transmissio: peruenimus ad interio/
rem solitudines: vbi dominas eiusqz libe/
ros ex more gentis adorare iussi ceruices
flectimus. Hec quasi clausus carcere mu/
tato habitu: id est nudus ambulare visco.
Naz aeris quoqz temperies preter pudī/
citiāz nihil aliud velari patiebatur. Tra/
duntur mibi pascende oues: et in malozuz
cōparatione s̄ fruoz solatio: q̄ dominos
meos et conseruos rari⁹ video. Videba/
tur mibi aliquid habere sancti Jacob. re/
cordabaz Moysi: q̄ et ipsi in heremo pec/
corum quondam fuere pastozes. Uelce/
bar recentu caseo et lacte: orabā iugiter: ca/
nebā psalmos: quos in monasterio didice/
raz. Delectabat me captiuitas mea: age/
bāqz dei iudicio gratias: q̄ monachū quē
in patria fueraz perditur⁹: in heremo inue/
neraz: o nihil vnq̄ tutuz apud diaboluz: o
multiplices et ineffabiles eius insidie: sic qz
me latentē inuenit inuidia. Dominus vi

dens gregē suum cresecere: nibilq; in me
deprehendens fraudulencie. sciebā enim
apostolum precepisse dominis sic quasi
deo fideliter seruiendum: et volens me re
munerari. quo fidum sibi magis faceret
tradidit mihi: illam conseruaz mecum ali
quādo captiuas. **E**t euz ego refutare. **D**i
cerēq; me christianū: nec mihi licere vxor
rem viuētis accipere: siquidē captus no
biscuz vir eius: ab alio domino fuerat ab
ductus. **H**er^o ille placabilis in furore ver
sus: euaginato me cepit petere gladio: et ni
si festinus brachio tenere mulierez p^{re}oc
cupassez illico fudissez sanguinez. **I**az ve
nerat tenebrosor solito: et mihi nimiaz ma
tura nox: duco in speluncā semiruptaz no
uaz coniugez: et p nubante nobis tristitia
yterq; detestamur alterut^z: nec fatemur
Tunc vere sensi captiuitatez meaz pstra
tusq; humi: monachuz cepi plangere quē
perdebam: dicens. **H**uccine miser serua
tus sum. ad hoc me mea scelera perduxer
unt incanescēte iaz capite virgo: mari
tus fierē vxoris alienē. **Q**uid prodest pa
rentes: patriaz: rem familiarez contēpsis
se p dño: si h facio: quod vt ne facerē: illa
contēpsis: nisi q; forte p^{ro}pterea hec fusti
neo: quia rursus patriam desiderauī: qd
agimus anima. **P**erimus an vicim. **E**x
pectamus manuz dñi: an proprio mucro
ne cōfodimur. **C**erte in te gladium: tua
magis mors timēda ē q; corporis. habet
et pudicitia seruata: martiriuz suaz. **J**ace
at insepultus xpi testis in heremo ipse ero
mibi persecutor et martir. **S**ic fat^o cduxi
in tenebris micantez gladius et acumine
ptra me verso. vale in quaz infelix muli
er. habeto me potius martirez q; maritū
Tunc illa prouoluta pedibus meis. ego
te inquit per iesum per huius hore neces
sitatez ne effundas sanguinem tu
um in sanguinem meum. vel si mori pla
cet in me primuz verte mucronez sic no
bis potius coniungamur. **E**tiaz si vir me^o
ad me rediret: seruarē castitatē. q; me
captiuitas docuit: vt iterirē āse q; pderē

cur moreris ne mihi iūgaris. ego morer er
si fungi velles. **H**abeto ergo me coniugē
pudicitie: et magis anime copulam amato
q; corporis. **A**redant domini marituz xps
nouerit fratres. **F**acile p^{ro}uadent nupti
as euz nos viderint sic amare. **F**ateoz ob
stupui et ammiratus virtutez femine con
iugē plus amauī. **N**uncq; tamen illius nu
duz corpus intuitus suz: nūq; carnez teti
gi: timens in pace perdere: quod in prelio
seruauerā. **T**ranscunt in tali matrimonio
dies plurimi: amabiliozes nos dominis se
cerunt nuptie simulatē. **N**ulla fugē suspi
tio interdum et mense toto aberam: fidus
gregis pastoz per solitudinē. **P**ost grande
interualluz duz solus in heremo sedeo: et
p^{ro}ter celum terrāq; nihil video: cepi me
cuz tacitus voluere: et inter multa mona
choruz contubernia recordari: maxime qz
vult^o patris mei qui me erudierat: tenue
rat: perdiderat. **S**icq; cogitās: aspicio for
micarum gregez: angusto calle seruere.
Videres onera maiora q; corpora. **A**lie
herbaz qdaz semia forcipe ozis trahēbāt.
Alie egerebant humuz d. foueis: et aqua
ruz meatus aggeribus excludēbant. **I**lle
venture hyemis memozes: ne made facta
humus in herbam horrea verteret: illata
semina p^{re}cedēbant: belucty celebri cor
pora defuncta portabant. **Q**uodq; ma
gis miruz esset in tanto agmine egrediens
non obstabat intrantibus: quin potius si
quaz sub fasce vidissent et odore concidis
se: subpositis humeris adiunabant. **Q**uid
multa. **P**ulchruz mihi spectaculuz dies il
la p^{re}buit: **U**nde recordatus Salomonis
ad fornice solerciam nos mittentis: et pi
gras mentes sub tali exemplo suscitantis:
cepi tedere captiuitatis et monasterii cel
lulas querere: ac fornicarum illarum so
licitudinem desiderare: vbi laboratur in
mediū. et cū nihil cuiusq; propriuz sit: oīz
oīa sūt. **R**egresso ad cubile: occurrit mihi
mlier tristitiā animi vultu dissimlarē n po
tui. **R**ogat cur ita exalat^o sim. audit cām.
horroz ad fugā n asgnat peto silētiū: fidez

Prima pars

tribuit et iugi susurro inter spem et metum
medii fluctuabamus. Erant mihi in gre-
ge duo burci mire magnitudinis: quibus
occisis vires facio: eorum carnes viatico p-
paro: et primo vespere putantibus domi-
nis nos secreto cubitare: inuadimus iter
viros et partes carniū portantes. **C**umq;
peruenissemus ad fluuiū: nam decē mili-
bus aberat: inflatis et ascensīs viribus ags
nos credidimus paulatim pedibus subremi-
gantes: ut deorsus flumine deferente: et
multolongius q̄ conscenderamus: in alte-
raz nos exponente ripam: ut vestigiū se-
quentes perderent. Sed inter hec made-
facte carnes: et ex parte lapsę: vix tridui ci-
bus pollicebatur. **B**ibimus vsq; ad facie-
tates: fatiare nos siti preparātes. **C**urrim⁹
post tergum semper respicimus: et magis
noctibus pmouemur: vel ppter insidias
late vagantiū sarracenoꝝ: vel propter
ardorem solis nimium. **P**auco miser etiā
referens et ias securus: toto tamē corpore
perhorresco. **P**ost diez tertiuū dubio aspe-
ctu procul respicimus duos camelis sedē-
tes venire concite: statiq; mens mali pre-
saga putare dominū: meditari mortē so-
lez cernere nigrescentes. **D**ūq; timemus et
vestigiū per barnas nos proditos itelle-
ximus: offertur ad dexteram spec⁹ longe
sub terra penetrans. **I**gitur timētes
venenata animalia: solent quippe vippe-
re: reguli et scorpiōes: ceteraq; huiuscemo-
di seruoꝝ solis declinātia vmbꝝa pete-
re: intrauimus quidē speluncas: sed statim
ī ipso itroitu sinistre nos fouce credidim⁹:
nequaq; vltra pgredientes: ne dū mortē
fugimus incurremus in mortem: illudq;
nobiscū reputātes: si inuat miseros domi-
n⁹: habemus salutē: si despicit pctōꝝes: ha-
bemus sepulchrum. **Q**uid putas nobis fu-
isse animi: quid terroris: cum ante specum
baud procul starent dominus et conseru⁹
et vestigio indice iam ad latebras perue-
nissent. **M**ulto grauior expectata: q̄ il-
lata mors. **R**ursus cum labore et timore
lingua balbutit: et q̄si clamante dño loqui
vel matre non audeo. **M**ittit seruūm vt

nos de specu proturbat: ipse camelos te-
net: et euaginato gladio nrm expectabat
aduentū. **I**nterea tribus ferme vl quat-
tuor cubitis introgresso famulo: nobis ex
occulto tergus eius videntibus. **N**ā ocu-
lorum istius modi natura est: vt post solem
vmbꝝa itrantibus ceca sunt omnia: vox
per antrū sonat. **E**xite furiferi. **E**xite mi-
seri. **E**xite morituri. **Q**uid statis: qd mora-
ramini. **E**xite dñs vocat. **A**huc loqueba-
tur: et ecce p tenebras aspiciūmus leonem i-
uasisse hominē: et gutture iusticato: cruen-
tū intro trahere. **J**esu bone. **Q**uid nūc no-
bis terroꝝis: quid gladii fuit. **S**pectaba-
mus hostes nostros perire: domino nesci-
ente. **Q**ui cum videret illuz moꝝas facere
suspiciatus duos vni resistere. **S**ed et iraz
di. **E**erre non valens sicut tenebat gladiū
ad spelūcā venit: et clamore rabido seruū
crepans secordiam: prius a fera tent⁹ est
q̄ nostras latebras preteriret. **Q**uis hoc
vnq; crederet: vt ante os nřz p nobis be-
stia dimicaret. **S**ublato ergo illo metu: si
milis ante oculos nostros versabatur inte-
ritus: nisi qd tutius esset leonis rabiem q̄
iram hominum sustinere. **P**auemus itrin-
secus et ne mouere quidem nos ausi psto-
lamur euentum rei inter tanta pericula:
pudicitie tantuz conscientia pro muro se-
pti. **L**eeena insidiaz cauens: et visam se eē
sentiens: apprehensum morditis catuluz
matutina effert: nobisq; cedit hospicio. **N**e-
q; tñ satis creduli statim erupimus: s; ex-
pectantes diu et egredi cogitātes: illius
nobis semper figurabamus occurssū. **S**ub-
tali ergo terroꝝe et illa transacta die: ex-
uiimus ad vespēꝝ vidimusq; camellos:
qs ob nimīā velocitatē dzo medarios vo-
cant: pteritos cibos in ore voluere: et al-
uuz missos iteruz retrahere. **Q**uibus ascē-
sis: et noua sistartia refocillati: decimo tan-
dē die ad romana per desertū castra pue-
nimus: oblatiq; tribunoꝝ rei ordinē pandi-
mus. **I**nde ad sabinianum mesopotamie
ducē transmissi: cameloz accepimus pre-
cium. **E**t quia iam abbas ille meus dor-
mierat in dño: ad hec delat⁹ loca: me mo-

nachis reddo: hanc trado virginibus: diligens eam vt sororem: non tamen me ei credēs vt forori. **H**ec mihi senex malch⁹ adoleſcētulo retulit. **H**ec ego vobis narraui senex: castis hystoriam castitatis expono: virginibus virginitatē custodire exhortor: vos narrate posteris: vt sciant inter gladios et deserta et bestias pudicitiaz nunq̄ eē captiuam: et hominē xp̄o deditum: posse mori: non posse superari. **S**i nit vita beati Malchi monachi captiui. **I**ncipit vita sancti Pauli simplicis.

¶ Vit quidam inter

discipulos sancti Antonii Paulus nomine: cognomento simplex. **H**ic in iūz couersionis sue: huiusmodi habuit. **C**um vxorem suaz eū altero concubitantez vidisset nulli quicq̄ dicens egressus est domū: et meticia animi tactus: in heremuz semetipsū dedit. **U**bi cum anxius oberraret: ad monasteriuz venit Antonii: ibiqz ex loci amenitate et opportunitate cōsiliū capit. **C**ūqz adisset Antonius: vt iter salutis ab eo inquireret: ille intuēs hominem simplicis nature: respōdit ei ita demū euz posse saluari: si his q̄ a se dicerentur obediret. **T**ūc ille oīa quecūqz p̄ciperet: facturuz se esse respōdit. **U**t ḡ promissionez ei⁹ probaret Antonius ante fores cellule stāti: hic inquit expecta me orās donec egrediar. **E**t ingressus māsit intrinsecus p̄ totā diē et noctez: p̄ fenestrā tñ ex occulto frequētius respiciēs videbat euz indefinenter orantē: et nusq̄ p̄sus se mouentē: sed stare in estu diē et roze noctis: et ita eē mādati memorez: vt ne paruz q̄dez a loco se moueret. **E**gressus autē diē postera Antonius instruere eum et docere de singulis cepit: quomodo ope manū solitudinē solaretur: et digitis q̄dez corpis opus carnale: cogitatioe vero mentis et animi intentione: oparet que dei sunt. **L**ibuz quoqz in vespera sumere: et precipue in potu cōfirmans non minus p̄ aque abundantiaz fantasias anime fieri: q̄ per vinuz calozē corporis increſcere. **E**t vbi plene eū qua-

liter in singulis agere deberet instruxit: i vicino: hoc est in trib⁹ a se milib⁹ cellulam constituit: ibiqz eū exercere que didicerat. iuber. **I**pse tamen frequentius visitans eum gratulabatur: deprehendens illum i his que sibi tradita fuerant tota intentione et omni sollicitudine permanentem. **Q**uadam autem die cum venissent ad sanctum antoniū fratres magni quidem et p̄fecti viri: accidit etiā pauluz adesse paritē cū eis. **E**t cū sermo de profundis rebus et mysticis haberet. cūqz de p̄phetis et d̄ saluatore plima tractaret: paul⁹ ex simplicitate animi infrogat si xp̄s prius fuerit: an p̄phē. **B**eatus ho antoni⁹ cū p̄ eo q̄ tā absurde iterrogaret quasi erubisset blādo motu: vt erga simpliciorē solebat filere atqz abire eū iubz. **I**lle autē q̄ oē qd̄ cūqz ab eo dictū fuisset: tāq̄ p̄ceptum dei suare instituerat: abscedēs ad cellulā suaz tāq̄ mādato accepto: silentiū gerere instituit: nec omnino aliqd loqui. **Q**uōd cū comperisset Antonius: mirari admoduz cepit vnde hec illi obseruātia placuisset: quam a se sciebat nō esse ei iniunctam. **C**ūqz iussisset eū loqui: et cur siluerit iterrogaret: dicit ei Paulus. **T**u pater dixisti mihi: vt irem et silerem. **E**t obstupescit antoniuz ita ab eo sermonem quem ille negligēter protulerat obseruatum: omnes inquit nos ille condēnat. **C**ū enī nos de celo dominum nobis non audiamus loquentem ab isto qualiscūqz sit sermo: q̄ ex ore nro ceciderit: obseruatur. **M**ulta tamen et factus Antonius docere eū volens de obedientia: precipere ei solitus erat etiam: q̄ ratio et causa non posceret in quibus eius animus erga obedientiam probaretur. **D**aurire nāqz aliquando euz aquam iussit ex puteo et in terrā tota die effundere: et cōtextas sportas resoluerē: ac denuo texere et vestimentum disfluere: et iterum refuere. et rursus resoluerē: et in pluribus huiusmodi exercitijs ab eo memoratur i butus: vt in nullo p̄orsus etiam que contra rationem imperari videbantur: disceret et radicare: et ita per hec oīa isormat⁹:

eius: ipsumque proprium angelum: qui
custos fuit et comes admirabilis femine
me nihil in gratia: nihil in ore laudantis:
sed quicquid diciturus suus pro testimonio di-
cere: et minus eius esse meritis quam totum or-
bis canit. Sacerdotes mirantur: virginum
chori desiderant: monachorum et pauperum
turba deplangit. Vult lector ei breui-
ter scire virtutes. Omnes suos pauperes
pauperior ipsa dimisit. Nec mirum de pro-
ximis et familiola quam utroque sexu de-
seruis et ancillis in fratres sororesque muta-
vera ista proferre: cum eustochium virginem
et deuotam christo filiam: in cuius conso-
lationem libellus hic cuditur: percul a no-
bili genere sola fide et gratia diuites dere-
liquerit. **C**arpamus igitur narrandi or-
dinem. Alii altius repetant: et a cunabulis
eius ipsiusque ut ita dicam crepundis matrem
blefillam: et rogatum perferat patres: quorum
alter a scipionis gratia: alter a genies est:
alter pro oes grecias usque hodie et scem-
matis et diuitiis: ac nobilitate agammeno-
nis fertur sanguinem trahere: qui decem
nalicroiam obsidione deleuit: nos nihil
aliud laudamus nisi quod proprius est: et de
purissimo sancte mentis fonte profertur.
quodque omnis ac saluator in euangelio doce-
at apostolos sciscitantes. quid sibi redditurus
sit: qui omnia sua pro nomine eius dimi-
serant: ceterum in presentiarum receptu-
ros: et in futuro vitam eternam. **E**x quo
intelligimus non laudis esse possidere di-
uitias: sed pro christo eas contemnere: non tu-
mere ad honores: sed pro fide de eos par-
uipendere. **T**ere quod pollicitus est suis
suis et ancillis: saluator reddidit in presen-
ti. Nam que vnus contempsit gloriam vr-
bis: totius orbis opinione celebrat. **Q**ua
rome habitantem nullus extra romam no-
tuerat latentem in bethleem et barbara et
roma terra miratur. Cuius enim gentis ho-
mines: ad sancta loca non veniant. **Q**uis
autem in sanctis locis preter paulam: quod
plus inter homines miraretur: inuenit. **E**t
sicut inter multas gemmas preciosissima
gemma micat: et iubar solis paruos stella

rum igniculos obruit et obscurat: ita cun-
ctorum virtutes et potentias: sua humilitate
superauit: minimaque fuit inter omnes: ut om-
num maior esset et quanto plus se deiciebat
tato magis a christo subleuabatur. **L**atebat
et non latebat: fugiendo gloriam: gloriam me-
rebat: que virtutes quasi umbra sequi-
tur: et appetitores sui deserens: appetit con-
temptores. **S**ed quid ago narrandi ordi-
nem pretermittens? **D**um in singulis tenet: non
seruo precepta dicendi. **T**ali igitur stir-
pe genita est: iunctaque viro toxotio: qui cnece
et iuliorum altissimus sanguine trahit. **U**nde
etiam christi virgo: filia eius eustochium: iulia nu-
cupantur: et ipse iulius a magno demissus
nomen iulo. **E**t hec dicimus non quo habet
tibus gratia sint: sed quo contemnitibus mi-
rabilia. **S**eculi homines suspiciunt eos qui
his pollent priuilegiis nos laudamus: quos
habentes paruipedimus: si habere nolue-
rint: predicamus. **H**is in octa maioribus
et secunditate ac pudicitia probata. primus
viro: deinde propinquus et totius urbis te-
stimonio: cum quinque liberos edidisset: ble-
fillam super cuius morte eam rome consolatus
suis: paulinam que sanctum et admirabile
virum: et propositum et reprobam suarum pamachium:
reliquit herede: ad quem super obitu eius paruus
libellum edidimus: eustochium que nunc factis lo-
cis virginis et ecclesie monile preciosum est: ru-
sinam que in maturo funere pius maris animam con-
sternauit: et toxotium post quem parere desi-
nit ut intelligeres eam non diu fuisse voluisse
officio coniugali: sed mariti desiderio que ma-
res optabat liberos obedisse. **P**ostquam vir
mortuus est: ita eum placuit: ut prope ipsa more-
retur: et ita se conuertit ad domini fuitute: ut
morte eius videret optasse. **Q**uid ergo referam
ample et nobilis domus quondam opulenti-
sime omnes pene diuitias in pauperes erog-
tas. **Q**uid in ceteros clementissimum animum
et bonitatem: etiam in eos quos nunquam viderat
euagantem. **Q**uis in opum moriens: non illi pro-
stibus obuolurus est? **Q**uis clinicorum: non eius
facultatibus sustentatus est? **Q**uos studio-
sissime tota urbe perquirens damnum pu-
tabat: si quisque debilis et esurians: cibo

Prima pars

sustentare et alterius. **S**poliabat filios: et iter oburgantes propinquos: maiorem se eis hereditate christi misericordiam dimittere loquebatur. **N**ec diu potuit excelsi apud seculum generis: et nobilissime familie: visitationis frequentiam sustinere. **M**erebat honore suo et ora laudantium declinare et surgere festinabat. **C**umque orientis et occidentis episcopos ob quasdam ecclesiarum dissensiones romam imperiales littere contraxissent: vidit admirabiles viros christique pontifices paulinum anthiocene urbis episcopus: et epiphanium salamine cypri: que nunc constantia dicitur: quorum epiphanium etiam hospitem habuit: paulinum in alia manentem domo: quasi proprium humanitate possedit: quorum accensa virtutibus: per momenta patriam deserere cogitabat. **N**on domos: non liberorum non familie: non possessionum: non alicuius rei que ad seculum pertinet memor: sola: si dici potest: et incommutata: ad heremum antonio et paulorum pergere gestiebat: tandemque exacta hyeme aperto mari: redeuntibus ad ecclesias suas episcopis: ipsa voto cum eis et desiderio nauigabat. **Q**uid ultra dissero: **D**escendit ad portum fratre: cognatis: affinibus: et quod his magis est liberis prosequentibus: et clementissimam matrem vincere pietate cupientibus. **I**am carbasa tendebatur et remorum ductu: nauis in altum protrabebatur. **P**aruus toxotius: supplices manus tendebat in litore: rufina iam nubilis ut suas expectaret nuptias tacens fletibus obsecrabat: et tamen illa stecis tenebat oculos ad celum: pietatem in filios: pietate in deum superans. **N**esciebat se matrem: ut christi probaret ancillam. **T**orquebantur viscera et quasi a suis membris distrahebatur cum dolore pugnabat: in eo cunctis admirabilior: quod inagnam vinceret caritatem. **I**nter hostium manus et captiuitatis duram necessitatem: nihil crudelius est quam parentes a filijs separari. **H**oc contra iura nature plena fides patiebatur: imo gaudens appetebat amorem filiorum: maiorem in deum: amore contemners: in sola custo-

chio: que et prepositi et navigationis eius comes erat: quiescebat. **S**ulcabat inter nauis mare et cunctis que ea vehebatur litora respicientibus: illa auerfos tenebat oculos: ne videret quos sine tormento videre non poterat: **F**ateor nulla sic amavit filios: quibus antequam proficisceret cuncta largita est: exheredans se in terra: ut hereditatem inueniret in celo: **D**elata ad insulas poticas: quas clarissime quondam seminarum sub domiciano principe: pro confessione nominis christiani: flauie: domicille nobilitauit in exilium: vidensque cellulas in quibus illa locum duxerat martiri sumptis alis biero solyma et sancta loca videre cupiebat. **T**ardi erant venti: et ois pigra velocitas. **I**nter scilla et caribdim: adriatico se credens pelago: quasi per stagnum venit metbonem: ibique refocillato paululum corpusculo: et salo thabentes artus in litore ponens: pro malicam et cithera: sparlasque pro equor cycladas: et crebris freta cocita tris: post rotam et liciam tandem vidit cypri: ubi sancti et venerabilis epiphani pedibus obuoluta: decem ab eo diebus retenta est: non in refectione: ut ille arbitrabatur: sed in opus dei et rebus probatus est. **N**on oia illius regionis lustrans monasteria: putare poterat refrigeria sumptuum fratribus dereliquit: quos amor sancti viri de toto illic orbe conduxerat. **I**nde breui cursu transiret aut seclerata: quod ascendens anthiochia sanctique confessoris paulini: modicum caritate detenta: media hyeme calente ardore fidei: semina nobiliter que prius eunuchorum manibus portabatur: a seculo sedes perfecta est. **O**mitto sirie: celes et fenicis iter: neque n. odeporicum eius disposui scribere: ea tantum loca nominio: que sacris voluminibus continentur. **B**eritho. romana: colonia et antiqua urbe sydone derelicta: in sarepte litore helie ingressa est turricula: in qua adorato domino saluatore pro barnas thiri in quibus paulus genua fixerat: puenit ad chon: que nunc prolomais dicitur: et pro capos magedo ioseph nescis: scios intrauit in chon philistinum: mirata ruinas dor urbis quondam potentissime et versa die stratone turris ab berode rege

indee. in amore cesaris augusti cesaream nuncupatam in qua corneli domi chrisi vidit ecclesiam: et philippi ediculas: et cubiculum quattuor virginum prophetissarum: deinde antipatrida semirutum oppidulum: quod ex patris nomine herodes vocauerat: et lydda: versam in dyospolim: dorcadis atque enee resurrectione et sanitate iolytam: baud procul ab ea arimathiam viculum ioseph: qui dominus sepeliuit: et nobe urbem quondam sacerdotum nunc tumulus occisorum: ioppen quoque fugientis portam ione: et vt aliquid perstringam de fabulis prophetarum: relegate ad saxum andromede spectatricem: repetito qz itinere nycopolymique prius emmaus vocabatur apud quam in fractione panis dominus cognitus: cleopbe domus in ecclesiam dedicauit: atque inde proficiscens ascendit bethozon inferior: et superiores: vrbes a belomone rege conditas: et varia postea belorum tempestate deletas: ad dexteram respiciens aylon et gabaon: vbi iesus filius naue contra quinque reges dimicans solis iperavit et lune: et gabaonitas ob dolum et insidias federis impetratis in aquarios lignariosque dannauit. In gabaon vrbe vsque ad solum dirupta paululum substitit: recoz data peccati eius et concubine in frusta diuise: et tribus beniamin in sexcentis viris propter paulum reseruate. Quid diu moror? Ad leuam mansuole belene derelicto: que a dyabeno: regina in fame populum frumeto inuerat: ingressa est hierosolimam urbem trionomam. iebus: salez: bierim que ab belio postea adriano: de ruinis et cineribus ciuitatis: in belia suscitata est. Tunc proconsul palestine qui familiolam eius optime nouerat: premisis apparitoribus iussisset parari pretorium: elegit humilem cellulam: et cuncta loca tanto ardore ac studio circuiuit: vt nisi ad reliqua festina- ret. a primis non posset abduci: prostrataque ante crucem quasi pendente dominum cerne- ret adorabat. Ingressa sepulchrum resurrectionis osculabatur lapidem: quem ab hostio sepulchri remouerat angelus: et ipsius cor-

poris locum in quo dominus factuerat quasi sitiens desideratas aquas: fidei ore labebat. Quid ibi lachrymarum: quantus gemitus: quid doloris effuderit? testis est cuncta hierosolima: testis est ipse dominus quem rogabat. Unde egrediens ascendit syon quae in arce vel speculaz vertitur. Hanc urbem expugnauit quondam et edificauit David: unde de expugnata dicitur. Ueb tibi ciuitas arichid est leo dei: et quondam fortissima: quam expugnauit David. De ea que edificata est. fundamenta eius in montibus sanctis: diligit dominus portas syon super omnia tabernacula Jacob: non eas portas quas hodie cernimus in fauillas et cineres dissolutas: sed portas quibus isernus non preualet: et per quas credentium ad christum ingrediuntur multitudo. Ostendebatur illi columna ecclesie porticus sustinens infecta cruore domini: ad quam vincitus dicitur et flagellatus. Monstrabatur locus vbi super centum viginti credentium animas spiritus sanctus descenderat: vt Jobelis vaticinium compleretur. Deinde pro facultatula sua pauperibus atque ceteris pecunia distributa: perrexit bethleem: et in dextera parte itineris stetit ad sepulchrum rachel: in quo beniamin non vt mater vocauerat mox benoni: hoc est filium doloris mei: sed vt pater prophetauit in spiritu: filium dextere perrexit. Atque inde specum saluatoris introiit: postquam vidit sacrum virginis diuersorium et stabulum in quo cognouit bos possessorem suum: et asinus presepe domini sui: vt imple retur illud quod in eodem propheta scriptum est: beatus qui seminat super aquas: vbi bos et asinus calcant: me audiente iurabat cernere se fidei oculis insantes panis inuolutum: vagientem in presepio: deum magos adorantes: stellam fulgentem desuper matrem virginem: nutritum sedulum: pastores nocte venientes: vt viderent verbum quod factus erat: iam tunc euangeliste Joannis principium dedicarent. In principio erat verbum: et verbum erat apud deum: et deus erat verbum: et verbum caro factus est: paruos interfectos herodem sciens: maria et ioseph

Prima pars

fugientes in egyptum: mixtisq; gaudio la-
cubris loquebatur. **Salve** bethleem do-
mus panis: in qua natus est ille panis qui
de celo descendit. **Salve** effrata regio liber-
rima atq; carposora: cuius fertilitas deus est.
Ex te mihi egredietur q; sit princeps in isrl:
et egressus eius ab initio a diebus eternita-
tis. **De** te quondam micheas ppheta vatici-
natus est. **Et** tu bethleem domus effrata: non
minima es in milibus iuda. **Propterea** da-
bis eos usq; ad tempus parietis: parietes: et
reliquie fratrum eius conuertentur ad filios
isrl. **In** te enim natus est princeps: qui ante
luciferus genitus est: cuius de patre natiuitas
omnem excedit etates: et tamdiu in te
dauitici germinis origo permansit: donec vir-
go pareret. et reliquie populi credentes in
christum conuerterent ad filios isrl: et libere
predicarent. **Vobis** oportebat loqui primum ver-
bum dei: sed quoniam repulistis illud et indignos
vos iudicastis eterne vite: ecce conuertimur
ad gentes. **Dixerat** enim dominus. **Non** veni:
nisi ad oues perditas domus israel. **Et** eo tem-
pore **Jacob** super eo verba completa sunt:
non deficiet princeps ex iuda: neq; dux de
semore eius: donec veniat cui repositus est:
et ipse erit expectatio gentium. **Bene** enim
Dauid iurabat: bene vota faciebat dicens.
Si introiero in tabernaculum domus mee:
si ascendero in lectum strati mei: **Si** dedero
somnia oculis meis: et palpebris meis dor-
mitionem. et requies temporibus meis do-
nec inueniam locum domus tabernaculi deo
Jacob. **Et** statim quid desideraret exposu-
it: atq; oculis prophetabilibus quem nos iam
venisse credimus ille venturum esse cerne-
bat. **Ecce** audiimus eum in effrata inueni-
mus eum in campis silue. **Zob** quippe ser-
mo hebraicus vt te docente didici: non ma-
riam matrem domini hoc est astin: sed ipsum
id est aston significat: vnde loquitur confiden-
ter. **Introiuimus** in tabernaculum eius
adorauimus in loco vbi steterunt pedes
eius. **Et** ego misera atq; peccatrix: digna
sum iudicata deosculari presepere: quo dominus
paruulus vagi: orare etiam in spelunca
in qua virgo puerpera: deus fudit infantes

De requies mea: quia domus patria est: hic ha-
bitabo: quoniam saluator elegit eam: pa-
raui lucernam christo meo: anima mea
illi viuet: et semen meum seruiet ipsi.
Dauid procul inde descendit ad turrim
ader. id est gregis: iuxta quam **Jacob** pa-
uit greges suos: et pastores nocte vigila-
tes audire meruerunt. gloria in excelsis deo
et super terram pax hominibus bone volu-
tatis: dumq; seruauit oues: inuenerunt agnus
dei puro et mundissimo vellere: quod in
ariditate totius terre celesti rore copulatum
est: et cuius sanguis tulit peccata mundi.
et exterminatorum egypti litus fugauit in
postibus. **Statimq;** concito gradu: cepit
per viam veterem pergere que ducit gaganam
ad potentias vel diuitias dei: et tacita se-
cum voluere: quod eunuchus ethiops: ge-
nium populi prefigurans mutauerit pellem su-
am. et dum vetus relegit instrumentum: fon-
tem reperit euangelij: atq; inde ad dexteram
transiit ad bethsur: et venit eschol: qui in
botrum vertitur. **Vnde** in testamento monium ter-
re fertilissime: et in typum eius qui dicitur tor-
cular calcaui solus: et de gentibus non est
vir mecum: exploratores botrum mire
magnitudinis portauerunt. **Nec** post lo-
gum spatium: intrauit sarre cellulam: vi-
dens in cunabulis israhel: et vestigia quer-
cus abraham: sub qua vidit diem christi et le-
tatus est. **Atq;** inde confurgens ascendit
hebron: hec est caritabarbe: id est oppidum vi-
rorum quattuor: videlicet **Abraham**. **Isaac**
Jacob et **adam** magni: quem ibi conditum
iuxta librum iesu naue: hebrei autumant
licet pleriq; caleph quartum putent: cuius
ex latere memoria demonstratur. **Voluit**
pergere cariathe: spherid est viculum litte-
rarum: quia contemnens occidentem litte-
ram. repererat spiritum viuificantem: ma-
gisq; mirabatur superiores et inferiores
aquas: quas orthoniel filius iephone cenez
pro australi et arida possessione susceperat:
et quarum ductu siccos prioris instrumeti
agros fecerat irriguos: vt redemptionem
veterum peccatorum: in aquis baptismi re-
periret. **Altero** die orto iam sole: stetit in su-

peressio capbarberuch id est vyle benedi-
 ctionis: quem ad locum Abzabam domi-
 num profecutus est. Unde latam despici-
 ens solitudinem. z terram quondam sodo-
 me z gomozze adame z seboim: cōtempla-
 ta ē balsami vineas in engaddi: z segoz vi-
 rulam cōsternātez: q̄ prius bale vocabat̄:
 z i zoaraz: hoc ē puulā syro smone trāsla-
 ta est. Recordabat̄ spelūce loth: z versa i
 lachrymas: yirgines socias admonebat.
 cauēduz eē vinū i q̄ ē luxuria: z cui⁹ opus
 moabite sunt z āmonite. Piu hereo i meri-
 die: ybi spōsa cubāre repit spōfuz: z ioseph
 inebriat⁹ ē cū fratrib⁹ suis. Reuertar hie/
 rosolimaz z p tecuā atqz amos rutilantez
 mōtis oliueti lucē aspiciā: de quo saluatoz
 ascēdit ad p̄rem: i q̄ p ānos singulos vac-
 ca rusa i holocaustū dñi cremabat̄: z cui⁹
 cinis expiabat p̄plm israhel: in q̄ iuxta eze-
 chielez cherubin de tēplo trāsmigrantes:
 eceliam dñi fundauerūt. Ingressaqz se-
 pulchrū lazari: marie z marthe vidit hospi-
 tium z bethsage villā sacerdotaliū maxil-
 larū: z locū i quo pullus lastiuiēs gētium
 dñi i frena suscepit: apostolozūqz stratus
 yestib⁹: mollia terga p̄buit ad sedendum.
 Rectoqz itinere descēdebat icricho: cogi-
 tās illū de euāgelio vulneratū: z sacerdo-
 tibus z leuitis mentis feritate p̄tereuīti-
 bus: elemētā samaritani: idest custodis q
 seminecē suo imposto iumēto ad stabulū
 ecclie reportauit: z locū adommijn qd̄ in-
 terp̄tatur sanguinū: qz multus i eo s̄guis
 crebris latronū fundebat̄ icursib⁹: z arbo-
 rez siccomoz zachei: idest bone penitētie
 opa: quib⁹ cruēta dudum z noxia rapinis
 peccata calcabat: excelsumqz dñm de ex-
 celsosytutus ituebat̄: z iux viā cecoz loca
 g receptis luminib⁹ yriusqz p̄pli creden-
 tis in dñm sacramēta p̄miserāt. Ingressa
 hierico vidit yrbē quā sūdauit ayel i aby-
 ram primogenito suo: z cuius portas po-
 suit i segub nouissimo filioz. Intuita ē ca-
 stra galgale: z aceruz sp̄utioz z secūde
 circūcisionis misterii: z duodeciz lapides
 q de iordanis alueo illuc trāslati duodeciz
 ap̄stoloz fundamēta firmauerāt: z fon-

tez quondā legis āmarissimū z sterile: que
 ver⁹ beliseus sua cōdiuit sapiētia: z i dul-
 corem ybertatēqz conuertit. **U**ix nox
 trāsierat: seruētissimo estu venit ad iorda-
 nem: z stetit i ripa fluminis: z orto sole: so-
 lis iusticie recordata ē: quō i medio ior-
 danis alueo sicca sacerdotes posuerit ye-
 stigia: z ad Delie atqz belisei ipū stantib⁹
 ex ytraqz ags: iter ynda p̄buerit: pollutat
 qz diluuiō aq̄s: z toti⁹ humāi gn̄is iterse-
 ctione maculatas: suo dñs mūdauerit ba-
 ptismate: **M**ōgū ē: si veliz de valle achoz
 dicere: id ē tumuli atqz turbaz: i q̄ furtū
 z auaricia cōdenata est: z de bethel domo
 dei: in qua sup nudā humū: nud⁹ z pauper
 dormiuit Jacob: z posito subt⁹ caput lapi-
 de: i Zacharia septē oculos habere descri-
 bit̄. z in Esaiā lapis dicit̄ angularis: vidit
 scalā ad celū ysqz tēdētez: i qua dñs desu-
 per initebat̄: z ascēdētib⁹ porrigēs manū
 z negligētes de sublimi p̄cipitās. Sepul-
 chra q̄qz i mōte effraim iesu filij naue: et
 eleazari filij aarō sacerdotis: q̄ regione ye-
 nerata ē: q̄z yn⁹ dicit⁹ ē in tamnata septē-
 trionali pte mōtis gaaz: alter i galaath fi-
 lii sui sinees: satisqz mirata ē: q̄ distribu-
 toz possessionū sibi mōtana z aspa delegif-
 set. **Q**uid narrē de sylo: in q̄ altare di-
 ruptū hodieqz mōstrat̄: z rapiū sabinā pa-
 ramulo trib⁹ beniaminiaca pcurrit. **T**rā-
 sinit sicbez: n̄ ytr pleriqz errāter legunt sy-
 char: q̄ nūc neapolis appellat̄: z ex latere
 mōtis garizim extractā: circa puteū Ja-
 cob itrauit eccliaz: sup quā dñs residens
 sitiēsqz z efuriēs: samaritane fide satiat⁹ ē:
 q̄ gngz mosaycoz voluminū yfisis: z sexto
 quē se h̄re iactabat errore dosithei Dreli-
 cto: verū messā z vez̄ repit saluatoz. **A**e-
 qz ide diuertēs: vidit duodeciz patriar-
 chaz sepulchra: z sebasten. i. samariā: q̄ in
 honozē augusti ab herode rege greco ser-
 mōe augusta ē noiata: **I**bi siti sūt Delise⁹
 z abdias p̄pheta: z q̄ maior nat⁹ iter mu-
 licrū nō fuit baptista **J**oānes: ybi multis
 itremuit mirabilib⁹. **N**āqz cernebat de/
 mōes variis rugire cruciatib⁹: z an̄ sepul-
 chra scōp̄ ylulare hoēs lupozuz yvocibus

mora

Prima pars

latrare canum: fremere leonum: sibilare serpentium: mugire thaurorum: alios rotare caput: et post tergum terram vertice tangere: suspensumque pede feminis vestes non desuere in facies. **D**iserebatur omnium: et per singulos effusus lachrymis: christi clementiam precabatur: et sicut erat inualida: ascendit pedibus montes: in cuius duabus speluncis: persecutionis et famis tempore abdiastropheta centum prophetas aluit pane et aqua.

Hinc cito itinere percurrit nazareth: in triculis domini: chanaan et capharnaum signorum eius familiares: lacus thiberiadis navigante domino sanctificatus: et solitudinem in qua multorum populorum milia paucis saturati sunt panibus et de reliquiis non secerni repleti sunt copiam duodecim tribuum israel: ascendebatque montes thabor: in quo transfiguratus est dominus: aspiciebat procul montes hermon et hermonium: et campos latissimos galilee: in quibus sisara et omnis eius exercitus barach vincente perstratus est. **T**orrens cyson qui mediam planicie diuidebat et oppidum iuxta naim: in quo vidue suscitatus est filius: monstrabatur. **D**ies in diebus sermo deficiet: si voluerit cuncta percurrere: que paula venerabilis fide incredibili peruagata est.

Transibo in egyptum et in sochot atque apud fontes sampson: que de molari maxilla dente perduxit: subsistat parumper et ardua ora colluam ut refocillatus videam morastis sepulchrum quondam michae prophete nunc ecclesiam: et ex latere derelinquam ethiopes: getheos: maresa idumeam et lachis: et per harenas molissimas pergentium vestigia subtrahentes latam heremi vastitatem: veniam ad egyptum flumini syon qui interpretatur turbidus: et quos egypti transiunt ciuitates: que loquuntur lingua cananidum: terram gessen et caneos in quibus fecit deus mirabilia: et urbes noque postea versa est in alexandria: et oppidum domini nytriam in qua purissimo virtutum nitore: sordes lauantur quotidie plurimorum. **Q**uod cum vidisset occurrente sibi sancto et venerabili episcopo **I**sidoro

confessore: et turbis innumerabilibus monachorum: e quibus multos sacerdotum et leuiticum subleuabat gradus: letabatur ad gloriam domini: sed se indignam tanto bonore fatebatur. **Q**uid ergo narrem: machabios: arsenios: serapiones: et reliqua columnarum christi nomina: **C**uius non intravit cellula: quorum non pedibus aduoluta est: **P**er singulos sanctos christum se videre credebatur: quicquid in illos contulerat: contulisse se in dominum letabatur. **M**irus ardor et vir in femina credibilis fortitudo oblita sexus: et fragilitatis corpore: inter tot milia monachorum cum puellis suis habitare cupiebat: et forsitan cunctis eam suscipientibus impetrasset: nisi maius sanctorum locorum traxisset desiderium: atque propter feruentissimos estus de pelusio mayumam navigatione preueniens: tanta velocitate reuersa est: ut auct putares. **N**ec multo post in sanctam thetlem mansura veniens perpetuo: angusto per triennium mansit hospitio: donec extrueret cellulas ac monasteria: et diuersorum peregrinorum iuxta viam conderet: in qua **M**aria et ioseph hospitium non inuenerant. **P**ucusque iter eius descriptus est: quod multis virginibus et filia comite peragrauit. **N**unc virtus eius latius describatur: que ipsius propria est in qua exponenda deo iudice ac teste: profiteor me nihil addere: nihil in manus extollere more laudantium: sed ne rerum excedant fides: multa retrahere: et ne apud detractores: et gemino semper dente rodentes fingere putet: et cornicez esopi alienis coloribus adornare. **Q**ue prima christianorum virtus est: tanta se humilitate deiecit: ut qui eam videret et pro celebritate nominis videre gestiret: ipsam esse non crederet: sed ancillarum ultimam. **E**t cum frequentibus choris virginum cingeretur: et veste et habitu et incensum minima omnium erat: nullum post viri mortem usque ad diem dormitionis sue cum illo comedit viro: quis cum sanctum et in pontificali sacret culmine positum **B**alena nisi periclitans non adiit: mollia etiam in grauissima febre lectuli strata

nampe

nō habuit: s; sup durissimas humum stratis ciliciolis quiescebat: si tamē illa quies dicenda est. **Que** iugibus pene orationibus dies noctesq; iūgebat: illud implens d' psalterio. **Lauabo** per singulas noctes lectus meus: lachrymis meis stratus meū rigabo. **In** qua vt fontes crederes lachrymarum: ita leuia peccata plangebat: vt illas gauissimorum criminum crederes reas. **Quicq;** a nobis crebrius moneretur vt parceret oculis vt eos seruaret euāgelice lectioni: aiebat. **Turpanda** est facies: quas contra dei preceptum purpurisso et cerusa et stibio depinxit: aspidigendus est corp' qd multis vacauit delictis: longus risus per peti cōpensandus est fletus: molia lintheamina et serica preciosissima: asperitate cilicij cōmutada. **Que** viro et seculo placuisti xpo placere d' sidero. **Si** in tales tantasq; vltutes castitatez in illa voluero p'dicare: superfluus videar: in q' etiaz cū secularis esset. oīum rome matronarum exēpluz fuit: que ita se gessit: vt nūq; de illa etiaz maledicoruz quicq; auderet fame confingere. **Nihil** animo eius clementius: nihil erga humiles blandius fuit. **Nō** appetebat potentes: nec tamē supbos et gloriolos querentes: fastidio despiciebat. **Si** pauperes viderat: sustentabat: si diuites: ad bñficienduz cohortabatur. **Liberalitas** sola excedebat modum: et vsuras tribuens euerfuram quoq; sepe faciebat: vt nulli stipes rogantiuz denegaret. **Fateor** errorez meuz: cur in largiendo esset profusior arguebaz: illud proferens de apostolo: nō vt aliis refrigeriū sit: vobis autem tribulatio: sed ex equalitate in hoc tempore: vt abundantia vestra sit ad illozum inopiaz. **Et** hoc de euangelio saluatoris: qui habet duas tunicas det alteraz non habentiet prouidenduz esse: ne qd libenter faceret: semper facere non posset: multa q; huiusmodi que illa mira verecūdia: et sermone parcissimo dissoluebat: testes inuocās do minus se p illius noie cuncta facere: et hoc bñe voti vt medicās ipa moreret: vt vnuz nūmuz silie non dimitteret: et i funere suo

alieno syndone soluere. **Ad** extremum iserebat. **Ego** si petiero mitos iueniam q mibi tribuat: medicās si a me nō accipit: q' ei possuz etiā de alieno tribuere et mortuus fuerit: a quo aīa ei' regretur: **Ego** cautior i re familiari esse cupiebaz: s; illa ardentior fide: toto saluatori aīo iūgebat. **et** pauperem dñm' paup spū sequebat: red dens ei qd acceperat: p ipopauper effecta. **Deniq;** cōsecuta est qd optabat: et i gradiere alieno filiā dereliquit: qd hucusq; dōēs nō suis viribus: sed xpi se fudit misericordia reddituraz. **Solent** pleriq; matronaruz bucinatoribus suis dona conferre: et in paucos largitate pfusa manum a ceteris retrahere: q' illa oīo carebat vitio. **Ita** enī singulis suā pecuniā diuidebat: vt singulis necessariū erat: nō ad luxuriam: sed ad necessitatez. **Nemo** paupuz vacu' reuersus est. **Qd** obtinebat: nō diuitiaz magnitudine: sed prudentia dispensandi illud semp replicās: beati misericordes qm ipsi misericordiaz cōsequē: et sicut aqua extinguit ignes: ita et elemosina extinguit peccata: et facite vobis amicos de iniquo mōna: q vos recipiāt i eterna tabernacula: et date elemosynam: et ecce oīa munda sūt vobis: et verba danielis regē nabuchodonosor pmonentis: vt elemosynis redimeret peccā sua. **Nolebat** i bis lapidib' pecuniaz effūdere: qui cū terra et seculo transuri sunt: sed i viuis lapidibus q voluunt sup terraz: de qb' i apocalipti Jobānis ciuitas regis magni extruitur: quos i saphiri et smaragdū et ceteras gemmas eē vertēdos scriptura cōmemorat. **Uex** hec cōmunia possūt eē cū paucis: et scit diabolus nō i sūmo culmie xrtutū posita: vnde loq' ad dñm post amissā Job substantiaz: post euerfam domū: post liberos interfectos: corium p corio: et oīa q habuerit hō dabit p aīa sua: sed extēde manū tuā et tāge ossa et carnes ei': nisi i faciē benedixerit tibi. **Scim'** plerosq; dedisse elemosynam: sed de proprio corpore nihil ddisse: porerisse egentibus manuz: sed carnis voluptate superatos: dealbasse ea q foris erāt: et intus

ab ea

et aspiciem

Prima pars

plenus fuisse de ossibus mortuorum. **A**t nō
Paula talis: que tante continentie fuit: vt
p̄pe mēsuraz excederet: et debitatez cor
poris nimis ieiunijs ac labore straberet
que exceptis festis dieb: vix oleum in ci
bo caperet: vt ex hoc vno et imare: quid
de vino et liquamine et piscibus et lacte ac
melle et ouis: et reliquis que gusta suauia
sunt iudicari: in gbus sumēdis quidam se
abstinentissimos putant: et sibi v̄ntrem
ingurgitauerint: totaz pudicitiam suspicā
tur. **S**emp virtutes sequitur inuidia: feri
untq̄ sūmos fulgura montes. **N**ec mirū
si hoc de hominib: loquar: cuz etiam dñs
noster phariseoz zelo sit crucifixus: et oēs
sci emulos habuerint: in paradiso q̄z ser
pens fuerit: cuius iuidia mors introuit
in orbē terraz. **S**uscitauerat ei dñs adad
q̄ eam colaphizaret: ne se extolleret: et q̄si
quodā stimulo carnis sepius admonebat:
ne in ḡnitudine virtutum altius saperet:
aliarūq̄ vitijs seminarū: se in excelso cre
deret cōstitutā. **E**go aiebā: liuoz esse ce
dendum: et dandum infanie locum: qd̄ se
cisset iacob in fratre suo esau: et **D**avid ip
tinacissimo inimicorum **S**aul: quorum al
ter mesopotamiam fugerit: alter se alophi
lis tradiderit: malens hostibus q̄ inuidis
subiacere. **A**t illa iuste respondebat **S**i di
cens. **S**i diabolus cōtra seruos dei et an
cillas: non vbiq̄ pugnaret: et ad oia loca
fugientes prederet: si nō scōz locorum
amore retineret et bethleem meam in al
tera reperire posse parte terraz. **C**ur enī
non patiētia liuozes superem: **C**ur nō hu
litate frāgā supbiā: et pcurienti maxillā al
terā nō offerā: dicēte ap̄lo **P**aulo: vincite
ī bono malū. **N**ōne ap̄li q̄liabant: q̄n̄ pro
dño sūt passi cōtumeliā: **N**ōne ip̄e salua
tor humiliavit se: formā sui accipiēs: et fa
ct: obediēs p̄ri vsq̄ ad mortē mortē aut
crucis: vt nos sua passione saluaret: **J**ob
nisi certasset et vicisset in prelio: non acce
pisset coronā iusticie: nec audiisset a dño
putasne me tibi aliter locurū q̄ vt appa
reseris iustus: **B**eati dicunt in euāgelio: q̄
psecutiones patiunt p̄pter iusticiā. **S**ecu

ra sit conscientia q̄ non propter peccata
patiamur: et afflictio in seculo materia p̄
miorum est. **S**i quādo prociator suis in
micus: et vsq̄ ad verborū iurgia profilis
set: illud psalterij decantabat. **C**um consi
steret peccator aduersum me obmutui et
filia bonis. **E**t rursum. **E**go enī quasi sur
dus non audiebam: et quasi mur: nō ape
riens os suum: et factus sūz quasi homo nō
audiens: nec habens in ore suo increpatio
nes. **I**n tēptationib: vero: deuteronomil
verba voluebat. **T**emptat vos deus ve
ster vt sciat si diligitis dominum deuz ve
struz ex toto corde vestro et ex tota anima
vestra. **I**n tribulationib: et angustijs **E**saie
replicabat eloquia. **Q**ui ablactati estis a
lacte: qui abstinetis ab ybere: tribulationes
super tribulationē expectate: spem super
spem: ad huc pusillum propter malitiam la
biorum: propter linguam malignā. **E**t scri
pture testimonium in consolationem suaz
discerebat ablactorum esse: et eorum qui
ad virilē etatē puenissēt: tribulationē sup
tribulationē sustineret: vt sp̄e sup sp̄e mere
rētur accipere: sciētis quoniam tribulatio
patientiam operatur: patientia probatio
nē: probatio spem spes autem non confun
dit: et q̄ si is qui foris est noster homo cor
rumpitur: ille qui intus est innouetur: et i
presentiarum momētaneum et leue tribu
lationis nostre: eterne glorie pondus ope
retur in nobis: non aspicientibus que vi
dentur: s̄ que non videntur. **Q**ue enim vi
dentur: temporalia sunt: que autem nō vi
dentur eterna. **N**ec longum fore tempus
etiam si humane impatientie tardum esse
videatur: quin dei statim sequatur auxili
um dicentis. **T**empore opportuno exau
diui te: et in die salutis auxiliatus sum tui.
Nec dolosa labia et linguas iniquorum cē
metuendas: tñ domino adiutore letemur:
et ip̄m audire debeamus monentem: p̄ pa
tientiam vestram possidebitis animas ve
stras: et non sunt condigne passionēs hui
temporis ad futuram gloriā que reuela
bitur in nobis. **E**t alibi. **P**atienter agam
in omnibus que accidunt nobis. **P**atiens

enim vir: multus prudentia: qui enim pu-
 fillamnis est uebementer insipiens est.
Item i laboribus z crebra infirmitate di-
 cebat: Quando infirmor: tunc fortior suz.
 z habemus thesaurum istum in uasis ficti-
 libus donec mortale hoc induat in: morta-
 litate: z corruptiuu hoc uersat i corruptio-
 ne. Et ite p: sicut abudat passioes xpi i no-
 bis: ita p xpm abudat solatio. Ac deide
 vt loqui passionu estis. ita et solatiois eri-
 tis. In merore cantabat. Quare tristis es
 aia mea: z qre obruas me. Spa in deū
 qm ad huc scitebor illi salutare uult? mei z
 do me? In piculis loqbat. Qui uult uēi-
 re post me: abneget semetipm z tollat cru-
 cem suam quotidie: z sequatur me. Et ite-
 rum. Qui uoluerit animam suam salua fa-
 cere: perdet eam: z qui perdidit aiam su-
 am propter me: saluam eam faciet. Quā-
 do dispendia rei familiaris z euersio toti-
 patrimonij nunciabatur: aiebat. Quid. n.
 prodest homini si totum mundum lucrife-
 cerit: z animam suam dānum habuerit?
Aut quam dabit homo commutationem
 pro anima sua? Nudus exiui d ytero ma-
 tris mee: nudus z redēā. Sicut placuit do-
 mino ita factum est: sic nomen domini be-
 nedictum. Et illud. Nolite diligere mun-
 dum: neq; ea que in mundo sunt: quoniaz
 omne quod in mundo est: desiderium car-
 nis est: z concupiscentia oculorum z super-
 bia uite huius que non est ex parte. sed de
 mundo est z mundus transibit z concupi-
 scentia eius. Scio enim scriptas infirmita-
 tes grauissimas liberorum: z maxime to-
 xoti sui quem plurimus diligebat: cumq;
 illud uirtute cōplester: turbata sum z non
 sum locuta: in hec uerba prorupit. **Q**ui
 amat filium aut filiaz super me: non ē me
 dignus. Et orans ad dominus loquebat.
 posside filios mortificatorum qui pro te
 quotidie mortificant corpora sua. Noui
 susurronem: quendam quod genus homi-
 num uel perniciosum est: quasi beniuoluz
 nunciaste: q; pro nimio seruoze uirtutum
 quibusdam uideretur insana: z cerebrum
 illius diceret confouendū: **Q**ui illa respon-

dit. **T**heatrum facti sumus mundo. z āge-
 lis z hominibus. Nos stulti propter xpm.
 sed stultum dei sapientius est hominibus.
Unde z saluator loqur ad patrem: u scis
 insipientiam meam: quem in euangelio z
 propinqui quasi mentis impotē ligare cu-
 piebant: z aduersarij sugillabant dicētes:
 demoniū habet z samaritan⁹ est: z in beel-
 sebul principe demonioz eiecit demo-
 nia. Sed nos audiamus apm cohoratēz
 hec est gloria nostra testimonij conscien-
 tie nostre: quoniaz in sanctitate z sincerita-
 te z gratia dei conuersi sumus i hoc mū-
 do: z dominum dicentēz ad aplos. **I**deo
 mundus uos odit: quia non estis de mun-
 do: **S**i enī essetis de mundo: amaret uisq;
 mundus quod suum erat. Et ad ipsum do-
 minum uerba uertebat dicēs. **T**u nosti
 cordis abscondita: z hec omnia uenerūt su-
 per nos: z nō sumus obliui tui: nec inque-
 egimus in testamentum tuum: nec auer-
 suz est retro: suz cor nostrū. Et propter te
 mortificamur tota die. z reputari sumus
 ut oues occisionis: s; dñs auxiliator me-
 us: nō timebo qd faciat mihi homo. **L**egi-
 eniz. fili honora dñm z confortaberis: z ex-
 tra deū nulluz metueris. **D**is z talib⁹ te-
 stimonijs quasi armatura xpi: z aduersus
 quidez omnia uitia: s; p̄cipue instruebat
 se cōtra inuidiā seuientem: z patiēdo in-
 furias furorē rabidi pectoris mitigabat
Deniq; vsq; ad diē mortis z huius patie-
 tia z aliozum zelus omnibus paruit: qui
 suum rodit auctore: z dū emulum ledere
 nitur: in semetipsum proprio furore ba-
 chatur. **D**icam z de ordine mōasterii: quo
 modo sanctorum continentiam in suum
 conuerteret lucrum. **S**eminabat carna-
 lia: ut meteret spiritualia: dabat terre-
 na: ut celestia tolleret. p̄edia concedebat
 ut pro bis eterna mutaret. **P**ost uiroz
 monasterium qd uiris tradiderat guber-
 nanduz: plures uirgines quas e diuersis
 prouincijs congregarat: tam nobiles q̄
 mediū z infimi generis in tres turmas mo-
 nachoz diuisit ita duntaxat: ut in opere
 z cibo separaret: in psalmis z orationibus

Prima pars

lungerentur. Post alleluia cantatū q̄ si
gno vocabant ad collectaz: nulli residere
licitū erat: sed p̄ma vel inter p̄imas veni
ens: ceteras operiebatur: pudore ⁊ exem
plo ad laborem eas puocans nō terroze
Manc hora tertia. sexta. nona. vesp̄era.
noctis media: per ordinē psalteriuz cane
bant: nec licebat cuiq̄ sorozum ignorare
psalmos: nec non de scripturis sanctis ali
quid quottidie discere. **D**ie tamē domini
eo ad ecclesiam procedebant: ex cuius ha
bitabant latere: ⁊ vnum quodqz agmen
matrem propriam sequebat. Atqz ide pa
riter reuertentes. Instabant operi distri
buto: ⁊ vl̄ sibi: vel ceteris indumēta facie
bant. **S**i q̄ erat nobilis: non permittebat
nec de domo sua habere comitem: ne ve
terum actuum memor: ⁊ lasciuientis in
santia errorem fabricaret antiquum: et
crebra confabulatione renouaret. **U**nus
omniū habitus: in beamine ad tergēdas
solum manus utebant. **A** viris tanta se
paratio vt a spadonibus quoqz eas sciu
geret: nec vllam daret occasionez lingue
maledice. que sanctos carpere solita ē: in
solatiū delinquendi. **S**i qua ho vel tardi
or erat: vel nō inueniebatur ad psalmos:
⁊ in opere pigrior: varijs eam modis ag
grediebatur. **S**i erat iracūda blāditijs: si
patiens in correptione: illud apostoli imi
tans. **Q**uid vultis i virga veniaz ad vos
an in spiritu lenitatis ⁊ mansuetudinis: **E**x
cepto victu atqz vestitu nullā habere qd̄
rei patiebatur: dicente paulo. **H**abentes
victū ⁊ vestitū bis contenti sum⁹: ne cōsu
etudine plus habendi preberet locū aua
ricie: que nullis expletur opib⁹. ⁊ quāto
plus habuerit: plus requirit. ⁊ neqz copia
neqz inopia minuitur. **I**urgātes inter se
sermone blandissimo federabat lasciuien
tem adolescentularuz carnez. crebris ac
duplicatis frangebat ieiunijs: malēs eas
stomachum dolere q̄ mentez. **S**i vidisset
aliquā. cōptioze ⁊ tractione frontis: ⁊ vul
tus tristitia arguebat errāte: dicēs mūdi
ciaz corporis atqz vestitus anime eē inu
dicia: ⁊ turpe verbi atqz lasciuū nūq̄ vir

gineo ore p̄ferēdū: qbus signis libidino
sus animus onditur: ⁊ p̄ exteriorē hoīem
interioris hoīs vitia demōstratur. **Q**uam
linguosaz ⁊ garrulā ⁊ peccē risu rixiqz
sp̄xerat delectari: ⁊ sepi⁹ cōmonitā nolle
cōverti: inter vltimas ⁊ extra cōtū soroz
ad fores tricliniū ozare faciebat ⁊ sepa
tiz cibū capere: vt quā oburgatio nō cor
reperat: pudor emēdaret. **F**urtuz quasi
sacrilegiū detestabā: ⁊ qd̄ inter seculi bo
mines vel leue putatur vel nihil: hoc i mo
nasterijs grauissimū dicebat esse delictū.
Quid memorē clementiaz ⁊ sedulitatem
in egrotantes quos miris obsequijs ⁊ mi
nisterijs cōuocabat. **C**umqz alijs lāguēti
bus large preberet omnia: ⁊ esum quoqz
exhiberet carniū: si quādo ipsa egrotassz
sibi nō indulgebat: ⁊ i eo iequalis videba
tur. q̄ in alijs clemētijs: in se duriciā cō
mutabat. **N**ulla iuuenū puellarū sano et
vegeto corpore tante se dederat cōtinen
tie: quāt o ipsa fracto ⁊ fenili debilitatoz
corpūculo. **F**ateor in hac re p̄tinacior fu
it. vt sibi nō parceret: vt nulli crederet ad
monenti. **R**eferā quod expertus sū. **M**ē
se iulio seruentissimis estibus: incidit in ar
dorē febrijs: ⁊ post desperationem eius dei
misericordia respirasset ⁊ medici suade
rent ob refectionē corporis vino opus eē
tenui ac paruo: ne aquā bibens in hydro
pen verteretur: ⁊ ego clam beatū papam
epiphaniū rogare vt eā moneret imo cō
pelleret vinū bibere: vt erat prudens et
solertis ingenii: statiz sensit infidias: ⁊ sub
ridens meū esse quod ille diceret intima
uit. **Q**uid plura: **C**uz beatus pōtifer post
multa hortamēta exisset foras: querenti
mibi quid egisset: respondit. **T**antū p̄fecti
vt seni homini pene suaserit: ne vinū bibā
Dec refero nō qd̄ icōsiderāter ⁊ vltra vi
res sūpta onera pbem: monere scriptura.
Super te onus ne leuaueris: s̄ qd̄ mētis
ei⁹ feruore ⁊ d̄sideriū fidelis aīe: ex hac qz
pbare veli p̄seuerātia dicētis. **S**itiuit in
te aīa mea: q̄ mlti p̄t tibi ⁊ caro mea. **D**if
ficile ē modū tenere i oib⁹. **E**t. vere iuxta
p̄boz sentētiā. mēfotes: aretes. yperbo

Iai. kakili qđ nos breuis scētiola exp̄mere
 possumus: ne quid nimis. **Que** in cōtem-
 ptu ciboz tantam habebat pertinaciā. i
 luctu mitis erat et suoz mortibus frange-
 batur: maxime liberoz. **Nā** in viri et filio-
 ruz dormitione semp piclitata est: et cū os
 stomachūqz signaret: et m̄tis dolozez cru-
 cis niteret ipressione linire: supabatur af-
 sectu: et credulaz mentez parentis viscera
 consternabāt: animoqz vincēs fragilitate
 eozporis vincebat. **Quod** semel languoz
 arripēs lōgo tempore possidebat: vt et no-
 bis inquietudinē et sibi discrimē afferret.
In quo illa letabat per momēta cōmemo-
 rans: miser ego homo: qz me liberabit de
 eozpore mortis huius? **Dicat** prudēs lector
 pro laudibus me vituperationē scribere.
Testor ih̄z: cui et illa seruiuit: et ego serui-
 re cupio: me i vtrāqz partez nihil fingere.
sed qđ xp̄ianū de xp̄iana que sunt vera p-
 ferre: idē hystoriā scribere: non panigere.
cū et illi vitia alioz eē xp̄ites. **Vitia** loqr
 fm̄ animū meū: et omniū fratruz ac sozoz
 d̄siderinz q illaz diligim⁹ et absentē qrim⁹:
 ceterz illa impleuit cursū suū. fidēqz fuauit.
 et nūc fruit corona iusticie. ita et vidimus i
 ciuitate d̄i virtutū: i ciuitate dei n̄ri. **O** be-
 ata rex omutatio. **Fleuit** vt sēp rideret:
 desperit lac⁹ contritos. vt fontez domini
 reperiret. **Vestita** est cilicio vt nunc albis
 vestibus vteretur et diceret. **Scidisti**
 sacco meum: et induisti me leticia. **A**ne
 rem sicut panē māducauit: et potionē suaz
 cū fletu miscebat: dicēs. **Fuerūt** mihi la-
 chryme mee panes die ac nocte: vt in eter-
 nū pane angeloz vescerēt et caneret. **Su-**
 state et videte qm̄ suauis ē d̄s: et erueta-
 uit cor meū verbum bonum dico ego ope-
 ra meā regi: **Esai:** imo d̄s p̄ **Esaiam** in
 se cerneret x̄ba pleri: ecce q seruiunt mi-
 bi māducabunt vos autem esurietis: ecce
 serui mei bibunt: vos autē sitietis: ecce qui
 seruiunt mihi letabunt: vos autē cōfunde-
 mini: ecce q seruiunt mihi exultabūt i gau-
 dio: vos autē clamabitis ob dolorē cordis
 et ppter strictionē spūs v̄lulabitis. **Dixit** as
 lacus eam semp fugisse cōtritos vt fontez

d̄ni repiret: vt posset leta cantare: sicut de-
 siderat ceruus ad fontes aquarum: ita de-
 siderat aīa mea ad te de⁹: qñ veniam et ap-
 parebo ante faciez dei: **Tangaz** ergo bre-
 uiter quomodo hereticoz tenosos deu-
 tauerit lacus: et bos instar babucrit et h̄ni-
 corum. **Quidā** veterator calidus atqz vt
 sibi videbat: doctus ac sciolus: me nesciē-
 te cepit ei pponere questionez et dicere.
Quid peccauit isans vt a demone corrip-
 at? **In** qua etate resurrecturū sum⁹ i ip̄a q
 morimur? **Ergo** nutricibus opus erit. **Si**
 i altera: nequaquā erit resurrectio mortuo-
 rū: sed transformatio i alios. **Diuerstas** qz
 sexus maris ac femine: erit an non erit?
 si erit sequentur et nuptie et concubitus et
 generatio. **Si** nō erit: sublata diuerstas
 sexus: eadē eozpora nō resurgunt. aggra-
 uat enīz terrena habitatio sensū multa co-
 gitantē: s; tenua et sp̄ritalia dicentē apo-
 stolo: seminat corp⁹ aīale et resurget corp⁹
 sp̄rituale. **Ex** quibus oibus p̄bare cu-
 picbat rationales creaturas ob quedam
 vitia: et antiqua peccata in eozpora eē di-
 lapsas et p diuerstas ac meritis pctōz ta-
 li v̄ tali cōditiōe gn̄ari: vt vel eozporz sa-
 nitate gauderēt et parētū diuitis ac nobi-
 litate vel i morbidas carnes et domos in-
 opuz veniētes: penas pristinoz luerēt de-
 lictoz et presenti seculo atqz eozporib⁹ qđ
 carcere clauderentur. **Quod** cū audisset
 et ad me rettulisset: indicans hominē mihi
 qz incubuisset necessitas: nequissime vi-
 pere ac mortifere bestie resistendū: de qb⁹
 psalmista cōmemorat dicens: ne tradas
 bestiis aīas confitentes tibi: et increpa do-
 mine bestias calami: qui scribentes inig-
 ratem: loquuntur contra dominūz mēda-
 cium: et eleuant in excelsum os suuz con-
 ueni hominez et orationibus eius quā de-
 cipere nitebatur: breui interrogatiōe con-
 clusi: vtruz crederet futuraz resurrectio-
 nem mortuozuz an non? **Qui** cum crede-
 re se respondiisset: intuli. **Eadem** resurgēt
 eozpora: an altera? **Cū** qz dixisset eadē sci-
 scitar⁹ sum. **In** eodem sexu: an in altero?
Ad interrogata reticēti: et instar colubz huc

Prima pars

atq; illuc transferenti caput ne feriret q̄
in quā taces: ego tibi p̄ te respondebo et
consequencia inferas. **S**i nō resurget mu-
lier vt mulier: neq; masculus vt masculus
non erit resurrectio mortuorum: quia se-
xus membra habet: membra vero totum
corpus efficiūt. **S**i autē sexus et mēbra
non fuerint: vbi erit resurrectio mortuo-
rum que sine sexu non cōstat et membris?
Porro si corporum non erit resurrectio: ne
quāq; erit resurrectio mortuorum. **S**ed
et illud quod nuptiis obicit. **S**i eadē mē-
bra fuerint sequi nuptias: a saluatore dis-
soluatur. **E**rratis: nescientes scripturas
neq; virtutē dei. **I**n resurrectione enim
mortuorum neq; nubent neq; nubentur.
sed erunt similes angelis. **U**bi dicitur nō
nubent neq; nubentur: sexus diuersitas
demonstratur. **N**emo enī de ligno et la-
tilud dicit: non nubent neq; nubentur: que
naturam nubendi non habent: sed de his
que possunt nubere: ex christi gratia ac
virtute non nubūt. **Q** si opposueris. quo
modo erimus similes angelis: cū inter an-
gelos non sit masculus nec femina: breui-
ter asculat. **N**on substantiaz nobis ange-
lorum sed conuersationes et beatitudines
reprohmittit: quō et **I**oannes baptista an-
teq; decollaretur: angelus appellatus est
et omnes sancti ac virgines dei etiā in isto
seculo vitā se exprimunt angelorū. **Q**ui
enī dicit eritis similes angelis: similitudo
pmittitur nō natura mutatur. **S**imulq;
responde. **Q**uō illud interpretis quō tho-
mas dñi resurgens palpauerit manus et
viderit latus lancea vulneratū: et petrus
in litore dñm stātes cōspexit: et fauiz mel-
lis ac partes assis piscis comedētem? **Q**ui
stabat habebat profecto pedes: qui mon-
strauit latus vulneratū: vtiq; et ventrem
et pectus habuit: sine quibus nō sunt late-
ra vntri et pectori coherentia. **Q**ui locu-
tus est: lingua et palato ac dētibus loque-
batur. **S**icut enī plectrū cordis: ita et lin-
gua illiditur dentibus et vocalē reddit so-
nū. **C**uius palpatē sunt manū: consequen-
ter et brachia habuit. **C**ū igit̄ oīa membra

habuisse dicatur: necesse est vt totus cor-
pus habuerit: quod conficitur ex mēbris
nō vtiq; femininū sed virile: id est eiusdem
sexus in quo mortuus est. **Q** si obtēderis
ergo et nos post resurrectionē comedem?
et quomodo clausis ingressus ē ianuis cō-
tra naturam pinguiū et solidiorū corporū
audies. **N**oli propter cibum resurrectio-
nis fidem in calumniam trahere. **N**am et
archifyna gogi filie suscitata: iussit iesus ci-
bum dari: et lazarus quadriduanus mor-
tuus cum ipso scribitur inisse conuiuiz: ne
resurrectio eorū fantasia putaret. **S**in
autē quia clausis ingressus ē ianuis: et ic-
circo spiritale et ethereū corpus niteris
approbare. ergo et anteq; pateretur qd cō-
tra naturā grauius corporū sup mare am-
bulauit: et spiritale corpus habuit: et ap̄ta
petrus qui et ipse super aquas pendulo in-
cessit gradu: spiritale corpus habuisse cre-
dendus est: cū potētia magis et virtus ostē-
datur dei qm̄ sit aliquid cōtra naturā. **E**t
vt scias in signoz magnitudine nō nature
mutationes sed dei omnipotētiā demon-
strare qui ambulat fide: cepit infidelita-
te mergi: nisi eū manū dñi subleuasset di-
cētis: quare tubitasti frōdice fidei? **M**o-
roz autē te obdurare frontē loquēte dño
infer digitū tuū huc et tāge manus meas
et porrige manū tuā et mitte in latus meū
et noli eē incredul⁹ sed fidelis. **E**t alibi. **U**ide
te manū meas et pedes meos: quia ego ipse
suis. **P**alpatē et videte: quia spiritus carnē et
ossa nō bēt: sicut me videtis habere. **E**t
cū hoc dixisset. ostēdit eis manus et pedes.
Ossa audis et carnē et pedes et manus: et
globos mibi stoycoz atq; aeriā quedam
vel iamēta confitigis. **P**orro si queris
cur ifans a demone corripat q peccata
nō hūit aut in qua etate resurrecturi su-
mus cū diuersa moriamur ingte suscipies
Judicia tua abyssus multa et pfunda alti-
tudo diuitiaz sapiētie et sciētie dei: q̄ in-
scrutabilia et estimōia eius et inuestigabiles
vie eius. **Q**uis enī cognouit sensus dñi:
aut q̄ consiliarius ei⁹ fuit? **E**t atū autē diuer-
sitas nō mutat corporū varietatem. **C**um

eni corpora nostra quotidie fluant. et aut
 crescant aut decrescant: ergo tot crimus
 homines quot quodidie comutamini. **A**ut
 alius sui cuius decez annoz esse: alius cuius
 quinquaginta: alius cuius iaz toto cano ca-
 pite sum. **I**gitur iuxta ecclesiaz traditio-
 nes et apostolu pauluz illud est responden-
 duz quod in viruz perfectuz et i mensura
 plenitudinis xpi resurrecturi sumus: in
 qua etate et adam surrectum indei autu-
 mant: et dominum saluatozem legimus re-
 surrexisse: et multa alia que de ytroqz te-
 stamento i suffocatione heretici ptuli. **E**x
 quo die ita cepit homine detestari: et oes
 qui eiusdem dogmatis erant: vt eos voce
 publica hostes dni pelamaret. **P**ec dixi.
 non vt breuiter beresim ofutar: cui mul-
 tis voluminibus respondenduz est: sed vt
 fidez tante semine ostender. que maluit
 inimicitias hominu subire ppetuas: qm di-
 offensaz amicitijs noxijs prouocare. **D**icā
 ergo vt cepera nihil ingenio eius docili-
 fuit: tarda erat ad loquendum: et veloz ad
 audiendum: memor illius pcepti: audi isrl
 et tace. **S**cripturas sacras tenebat memo-
 riter: et cum amaret hystoria: et illud verita-
 tis diceret fundamentu: magis sequeba-
 itelligentia spūalez et hoc culmine edifica-
 tionez anime protegebat. **D**eniqz cōpulit
 me vt vetuz et nouuz testamentū: cū filia
 me differēte plegerez. **Q**uod propter ve-
 recūdiam negans: ppter assiduitatem et
 crebras eius postulationes prestūti: vt do-
 cerem quod didiceraz: non a memetipso.
 id ē a psumptionis pessimo pceptore: s3
 ab illustris ecclesie viris. **S**icubi hesitabā
 et nescire me igenue ofitebar: nequa q3 vo-
 lebat mibi acquiescere: sed iugi interroga-
 tione cogebat. vt e multis varijsqz senten-
 tijs: que mibi viderent pbabiliora indica-
 rem. **L**oquar et aliud: qd forsitan emulis
 videatur incredulū. **H**ebraice linguam
 quaz ego ab adolescētia multo labore ac
 sudore ex parte didici: et infatigabili medi-
 tatione non desero: ne ipse ab ea deserar:
 discere voluit: et secuta ē: ita vt psalmos
 hebraice cantaret: et sermonez absqz vlla

latine lingue proprietate resonaret. **Q**uod
 quidez vsqz bodie in sancta filia eius eusto-
 chio cernimus: que ita semper adhesit ma-
 tri. et eius obediuit iperis: vt nunqz absqz
 ea cubaret: nunqz procederet: nunqz cibū
 caperet: ne vnum quidem nūmum babe-
 ret potestatis sue: sed et paternaz et mater-
 nam substantias a matre distribuit pau-
 perib: et pietatē i parēte: hereditatē maxi-
 mā et diuitias crederet. **N**ō obēo silentio
 pterire: quāto exultauerit gaudio qd pau-
 lam neptem suam leta ex torotio genitā
 imo voto et future virginittatis repromis-
 sione conceptam audierat i cunis et crepi-
 taculis balbutiente lingua alleluia canta-
 re: auicqz et amice nomine dimidiatis ver-
 bis frangere. **I**n hoc solo patrie desiderū
 habuit: vt filium: nurū et neptem renūci-
 are seculo xpoqz seruire cognosceret: qd
 et impetrauit ex parte. **N**az neptis xpi flā-
 meo seruatur: nurus eterne se tradens pu-
 dicitie: focus opera fide et elemofynis seg-
 tur: romeqz conatur exprimere: quod hie
 rofolymis illa compleuit. **Q**uid agis aia?
Cur ad mortez eius venire formidas? **J**ā
 dudum plixior liber cuditur: duz timem?
 ad vltima peruenire quasi tacentibus no-
 bis et in laudibus illius occupatis: differri
 possit occubitus. **D**ucusqz prosperis nau-
 gium ventis: et crispātia maris equora
 labens carina sulcauit. nūc scopulis icur-
 rit oratio: et tumescentib fluctuū mōtib?
 p̄sens vtriusqz monasterij itentat naustra-
 giuz: ita vt cogamur dicere: pceptor sal-
 ua nos. perimus. **E**t illud. **E**xurge: vt qd
 dormis domine: **Q**uis enim possit sicis
 oculis paulaz narrare morientē? **I**n gra-
 uissimam inualitudinem: immo quod op-
 tabat: inuenit: vt nos desereret et domno
 plenius iungeretur. **I**n quo languere ex-
 stochii filie pbata semper in matre pietas
 et magis ab omnib? cōprobata ē. **I**psa assi-
 dere lectulo flabellū tenere: suscitare ca-
 put. puluillū supponere. fricare pedes: ma-
 nus stomachūqz confouere: mollia strata
 componere: aquam calidam temperare
 inappulam apponere. omnium ancillaruz

Prima pars

preuenire officia: et quicquid alia fecisset de sua mercede putaret subtractus. **Q**ui bus illa precibus: quibus illa lamentis et gemitu: inter iacentem matrem et specus domini discurret: ne priuaretur tanto con tubernio: ne illa absente uiueret: ut eodem feretro potiretur. **S**ed o mortalius fragi litas et caduca natura: et nisi christi fides nos extollat ad celum et eternitas anime pro mittatur: cum bestiis et iumentis vna con ditio est corporum: idem occubitus iusto et iniusto: bono et malo: mundo et immundo: sacrificanti et non sacrificanti sicut bonus ita et qui peccat: sicut qui iurat: sic et is qui iuramentum metuit: similiter et homines et iumenta in fauillam et cinerem dissoluntur. **Q**uid diu differo: et dolorem meum in aliis immorando facio longiorem? **S**enti ebat prudentissima feminam adesse mor tem: et frigente alia parte corporis atque mem brorum solum anime teporem in sancto et sacro fectore palpitare: et nihilominus quasi ad suos pergeret. alienosque despicere: illos versiculos suspirabat: domine dilexi decorem domus tue: et locum habi tationis glorie tue: et dilecta tabernacu la tua domine habitatus: concupiscit et desi cit anima mea in atria domini. **I**te. **E**le gi abiectus esse in domo dei mei: magisque habitare in tabernaculis peccatorum. **U**sq; a me interrogaretur cur taceret: cur nollet respondere. iclamanti: an doleret aliquid: greco sermone respondit. **N**ihil habere mole stie. sed omnia quiesca et tranquilla respi cere. **P**ost hec obmutuit: et clauso oculis quasi humana despiceret: usque ad expira tionem anime: eosdem repetebat versicu los: vix et aure apposita quod dicebat au dire possemus: digitumque ad os tenens: cru cis signum pingebat in labiis. **D**efecerat spiritus et anhelabat in mortem. animaque erumpere gestiens ipsam stridorem quo mortalius vita finitur in laudes domini conuertebat. **A**derant hierosolimorum et aliarum urbium episcopi et sacerdotes in ferioris gradus: ac leuitarum innumera bilis multitudo: omne monasterium et gi

num: et monachorum choiri repleuerunt. **S**tatimque audiuit sponsum vocantem. surge veni proxima mea: speciosa mea: colid ba mea: quoniam ecce hyems transiit: plu uia abiit. sibi leta respondit. **F**lores visi sunt in terra: tempus sectionis aduenit: et credo videre bona domini in terra uiuentium. **E**x hinc non ylulatus non plactus: ut inter seculi homines fieri solet: sed psalmo rum linguis diuersis ex anima concrepa bant: translataque eporum manibus et cer uicem feretro subicientibus cum alij ponti ces lapidibus cereosque preferret: alij choros psallentium ducerent: in media ecclesia: in spelunca saluatoris est posita. **T**ota ad finis eius palestinae urbius: turba conue nit. **Q**uem monachorum latitantium in bere mo cellula sua tenuit. **Q**uaz virginum cu biculorum secreta tenuerunt. **S**acrilegium putabat: que non tali femine vltimum red didisset officium. **V**idue et pauperes in exemplum doctis: vestes ab ea prebitas ostendebat. **O**mnis inopum multitudo: ma tre et nutricula se perdidisse clamabat: quod mirum sit. nihil palor mutaret in facie. sed ita dignitas quedam et grauitas ora com pleuerat: ut eas putares non mortuas sed dormientem. **B**reco latiuo syroque sermone: psalmi in ordine personabant. non solum tri duo: et donec subter ecclesiam et iuxta specul domini conderetur. sed per omne ebdoma das. **F**unctis que venerat suum funus et propi as credentibus lachrymas: venerabilis vir go filia eius eustochium: quasi ablactata sup matre sua velle sepeliri. **T**estis est ipsis ne vnus quidem numerus ab ea filie derelictum magnum es alienus: et quod his difficilior est: fratrum et sororum immensas multitu dinem: quos et sustentare arduus et abice re impius est. **Q**uid hac virtute mirabilis? feminam nobilissime familie magnis quod dam opibus tanta fide omnia dilargitas: ut ad egestatem pene vltimam perueniret. **I**actet alij pecunias in corbonas deiecit: con gesta funalibus auribus dona penden tia nemo plus dedit pauperibus quam que si bi nihil reliquit. **N**unc illa diuicijs fruitur.

et his bonis que nec oculus vidit: nec au-
 ris audiuit: nec in cor hominis ascenderunt
 nos nostras vicem volumus: et invidere po-
 tius glorie eius videbimur si voluerim?
 diutius flere regnantes. **Secura** esto eu-
 stochius magna hereditate ditata es: pars
 tua dominus et quo magis gaudeas: ma-
 ter tua longo martirio coronata est. **Non**
 solus effusus sanguinis in confessione repu-
 tatur: sed deuote quoque mentis immacula-
 ta seruitus: quotidianus martirus est. **I**
 la corona de rosis et violis textitur: ista de
 lilij. **Unde** in cantico scribitur canticoru.
Fructus meus candidus et rubicundus
 et in pace et in bello eadem premia vincit
 tibus tribuens. **Mater** in qua tua: audi-
 uit cum **Abraham**. **Exi** de terra tua et de
 cognatione tua: et veni in terras quas ostē-
 daz tibi: et phieremias dominum precipiē-
 tem: fugite de medio babilonis: et saluate
 animas vestras. **Usqz** ad finem mortis sue: si
 est reuera i chaldeam: nec ollas egypti et
 virulentias carniuz desiderabat: sed cho-
 ris comitata virgineis: cuius est saluato-
 ris effecta: et de parua bethleem: celestia
 regna ascendens: dicit ad verā noemi ppis
 tuus populus meus: deus tuus deus me-
 us. **Punc** tibi librum ad tuas lucubrati-
 culas: eodem quem tu sustines dolore di-
 trahi. **Nam** quotienscuqz stilus figere vo-
 lui: et opus exarare promissus: totiens ob-
 riguerunt digiti: cecidit manus: sensus elā-
 guit. **Unde** et inculta oratio: votum scribē-
 tis absqz vlla elegantia: et verborum lepo-
 re testatur. **Vale** paula: et cultoris tui vlti-
 mam senectutem orationibus iuua. **Si-**
 des et opera tua christo te sociant: p̄sentē
 qd postulas: facilius impetrabis: **Exegi**
 monumētū ere perhenne: quod nulla pos-
 sit destruere vetustas. **Incidi** eulogium
 sepulchro tuo. quod huic volumini subdi-
 di: vt quocunqz sermo noster peruenerit:
 te laudatam: te bethleem conditaz lector
 agnoscat. **Titulus** sepulchri eius.
Scipio quā genuit: paula fudere parētes
Bracoz soboles: agamēnōis iclyta ples.
Doc iacet i tumulo paula dixere p̄ores.

Eustochij genitrix: romani p̄ma senatus.
Pauperiem christi: et bethleemica rura
 secuta est. **In** foribus spelunce.
Respicias angustū sciosa rupe sepulchz.
Hospitiū paulē: celestia rupe sepulchz.
Frēs cognatos: romā patriāqz reliquēs.
Dinitias sobolē: bethleemiti condit antro
Vic p̄sepe tuū xp̄e: atqz hic mistica magi.
Munera portantes hoiqz deo dedere:
Dormiuit scā et beata **Paula** septimo
 kl. february. etia sabbati post solis occu-
 bitum: et sepulta est quinto klēdas earu/
 dem: honozio augusto et aristemo consu-
 libus. **Vixit** in sancto proposito rome an-
 nos quinqz: bethleem annos viginē. **De**
 vite tempus impleuit annis quinquagita-
 sex: mensibus nouē: diebus viginē et vno.
Incipit vita sancte **Paulē**. **Incipit** p/
 logus i conuersationē et vitā scē **Pelagie**.

Verba sacerdotis tan
ti z
 celata latinis: eustochius xp̄i trā/
 stuli subsidio: sed vos lectozes mecu per-
 sate laborē: et memores nr̄i fūcite x̄ba di:
 qualiter pelagia de psibulo ad celestia
 migraret. **Incipit** vita sancte **Pelagie**:

Quod factum est si-
 gnuz imo miraculuz i dieb' nr̄is:
 placuit mihi peccatori. **Jacobo** diacono:
 vt scriberē vobis spiritalib' fratribus: vt
 audientes et iuuamē maximum cōsequē-
 tes aie vestre: misericordem dominū glo-
 rificetis qui nullum hominem vult villo
 modo perdere: sed oēs peccatores saluos
 facere. **Nūc** ḡ silētiū date mihi: et itueni-
 ni cū omni affectu et sensu vigilantissimo
 hec que a me explanantur: totius etenim
 iuuaminis et cōpunctionis plena est ex-
 positio. **Sacratissimus** episcopus **ambrochie**
 ciuitatis: conuocauit ad se omnes prope
 se consistentes ep̄os p̄ certa quadaz cau-
 sa: vnde conuenerūt ep̄i numero octo. **In**
 ter quos fuit et sanctissimus vir dei. **Non**
 nus episcopus meus; vir mirificus et effi-
 cacissimus monachus: de monasterio qd
 dī tabēnensiotaz. **Propter** icōpabilem

Prima pars

eni eius vitā: et decoratissimaz ouersatio
nez: rapt^o ē de monasterio et epus ordina
tus. **C**ogregatos ḡ i p̄dicta ciuitate: iussit
nos epus ipius ciuitatis manere i basilica
beatissimi martiris iuliani. **I**ngressiqz suc
cessim^o ybi et ceteri q̄ cōuenerūt ep̄i d̄ cel
lul^o suis: āte ianuā ip̄i^o basilice resederūt i
cellulis suis. **Q**uib^o sedētib^o aliq̄ ep̄i d̄nm
meū. **N**ōnuz rogabant: vt aliquid ab ipso
docerent. **S**tatiqz ex ore suo sanct^o epus
cepit log: ad edificationē et salutē oīum q̄
audiebāt. **L**ūctis vero nobis admirātib^o
sanctā doctrinaz eius: ecce subito trāsijt p̄
nos p̄ma mimaz anthiochie: ipaqz est pri
ma theōtriaz p̄thomimaz sedens super
aselluz: et p̄cessit cū sūma fantabasia ador
nata: ita vt nihil videret super ea nisi auz
et margarite et lapides p̄ciosi: nuditas ve
ro pedū eius ex auro et margaritis erat
cooperta. **L**ū qua maxima erat p̄p̄a pue
rorum et puellarū. i vestibus p̄ciosis ami
cta: et torques aurea super colluz ei^o. **Q**ui
dam precedebant: alii vero sequebāt eā:
pulchritudinis aut decoris ei^o non erat sa
cietas omnib^o secularibz hominib^o. **Q**ue
tamē trāsijens p̄ nos totū ipleuit aerez ex
odore musco vel ceteroz suauissimorum
odoramentozuz flagrantia. **Q**uaz vt vi
derunt episcopi. ita nudo capite et omni
mēbroz cōpage: sic inuerecunde trāsī re
cū tantis obsequijs: vt nec velamē super
caput posituz: nec super scapulas: tacētes
igemuerūt: et q̄si a p̄ctō grauissimo auer
terūt facies suas. **B**eatissimus aut non
nus intentissime eaz et diu respiciebat: ita
vt postea q̄z transisset itrueret: et respiceret
eam. **E**t postea auertit facies suā: dicens
ad circūsedentes ep̄os vos non delecta
ti estis tanta pulchritudine ei^o. **I**llis. vero
nihil respondētibz: posuit facies super ge
nua sua: et manuale sanctū quod tenebat
sanctis manib^o suis. et sic omnē sinuz suum
repleuit lachrymis: et suspirans grauiē: di
xit iterum ad ep̄os. **N**on delectati estis tā
ta pulchritudine ei^o. **I**llis x̄o nihil respō
dentibus: vere ait: ego valde delectatus
suz: et placuit mihi pulchritudo eius: quonī

am istaz habet deus preponere et statuere
in conspectu tremende et admirabilis se
dis sue: iudicaturus nos tam episcopatus
nostrum. **E**t iterum dixit ad episcopos.
Quid putatis dilectissimi: quantas horas
fecit in cubiculo suo hec mulier lauans et
componens se cum omni sollicitudine ani
mi et intentione: ad spectaculuz ornans se.
vt corporali pulchritudini et ornatui nihil
deesset: quatenus omnib^o placeat: ne tur
pis videatur esse suis amatoribus: qui bo
die sunt et crastino non sunt. **E**rgo et nos
habentes patrem in celis omnipotentem
sponsum immortalem: donantes bene cu
stodientibus promissiones que habent vi
uitias celestes: et eterna premia que ex
tremari nō possunt: que oculus nō vidit: nec
auris audiuit: nec in cor hominis descēde
runt: que parauit deus diligentibus se.
Quid enīz plura loquor: habentes repro
missionem: faciem illam magnam et splen
didam et inestimabilem sponsi vultum vi
dere: cui cherubin respicere nō audent. si
ornamus neqz detergimus sordes de mi
seris animabus nostris: sed dimittimus
eas negligenter iacere. **P**is omnibus di
ctis: apprehendit me peccatorē dyaconū
puenimusqz in hospicio ybi nobis fuerat
cellula data. **E**t ingressus cubiculum suū
iactauit se in pauimentuz: et faciem suam
ad terram. percutiensqz pectus suū lachri
mabat dicens. **D**ñe iesu x̄pe ignosce mihi
peccatori et indigno: quia vnius diei orna
tus meretricis superauit ornatum anime
mee. **Q**uali vultu respiciā ad te: aut gbus
sermonib^o iustificer in cōspectu tuo. **N**on
enim occultabo cor meū ante te: qm̄ pro
spicis secreta mea. **E**t veb mihi p̄cōzi et in
digno: qm̄ ante altare tuū asiste: et nō offe
ro pulchram animam qualē expectis a me
Illa enim promisit placere hominibus et
fecit: et ego promisi tibi placere et mēritus
suz propter pigritiam meam. **N**udus suz
tam in celo q̄s in terra: non adimpleō pre
cepta mādatoruz tuorum. **E**rgo nō ē mihi
spes ex opib^o bonis: s̄ spes mea i misericor
dia tua q̄ cōfido saluari. **D**ec x̄o illo dicens

te: et horum plurimum vylante: eodē die
vehementer festa celebrauimus. Super/
ueniēte autē die q̄ est dominica: p̄ q̄ cōple/
uim nocturnas orōnes: dicit ad me sc̄us
Nōnus ep̄s. Tibi dico frat̄ diacone: vidi
somnia et fortiter cōturbo: eo q̄ nō possū
discernere illū. Qui mox diē ad me vidisse
se i sonis: quō ad cornu altaris starz nigra
columba: multis sordibus inuoluta: que cir/
euuolabat me: et fetore et squalore sordi/
dū ei⁹ ferre non valebas. Illa vero circū/
steterit me: donec dimissa est orō cathecu/
minoz. Postq̄ vero proclamauit diaco/
nus cathecuminis: procedite: statim nūq̄
comparuit. Et post missaz fidelez et p̄pleti/
onem oblationis: cum dimissa esset eccle/
sia: egrediente me limitez domus dei: ve/
nit denno ip̄a colūba multis sordibus in/
uoluta: et iteruz circūuolabat me. Ego ve/
ro extendēs manū apprehendi eā: et iacta/
ui in conchaz: que erat in atrio sc̄e ecclesie
et dimisit i aqua oēs sordes suas quib⁹ ob/
uoluta erat. et ascēdit de aqua candida sic/
niz: que et volans in excelsum ferebatur:
et omnino ab oculis meis sublata est. Tuz
ergo narrasset somnium sanctus dei non/
nus episcopus apprehendit me: et perueni/
mus ad maiorem ecclesiam cum ceteris
episcopis: et salutauimus ep̄m ciuitatis.
Et igrediens: oēm populum eccleie hora/
tus est: q̄ ingressi sederūt sup thronos suos
et post oēm canonicā celebrationez v̄ le/
ctionem sancti euangelij: idem ep̄s ciuita/
tis pozzigens sanctum euangelium bt̄ssim/
mo nōno: hortabatur eum vt x̄bum face/
ret ad populuz. Qui aperiens os suum: lo/
quebatur sapientiam dei que habitabat
in eo: qm̄ nihil oppositionis aut philosophie
aut indiserctum alloquebatur nihil in se
habens humane nature supfluum: sed re/
pletus sp̄u sancto arguebat et cōmonebat
plebez: sincerissime loquēs de futuro iudi/
cio: et de perpetuis bonis que reposita sūt
iūcta q̄ plebs op̄icta est ex verbis qb⁹ lo/
cutus ē p̄ euz sp̄us sanctus: ita vt pauimē/
tum sancte ecclesie inundaret populi la/
chrymis. Subnacione x̄o misericordie

diuine contigit: vt conueniret ad eandem
ecclesiam et meretrix hec de qua factus est
nobis sermo: et qd̄ mirum est cathecumia:
cui nunq̄ accessit sollicitudo peccatorum
nec aliquādo ad dei conuenisset ecclesiaz
subito op̄icta est timore domini. Cum ar/
gueret sanctus Nonnus populum: ita vt
desperaret de se ip̄a mulier: plangens flu/
mina lachrymarum sūdebat nec v̄llo mo/
do a fletu cōtinere se poterat. Et statiz p̄/
cepit duob⁹ pueris suis dicens. Sustine
te in hoc loco: et duz egressus fuerit factus
nōnus ep̄s sequimini eum et inquirite vbi
maneat et venite et renunciate mihi. Pue/
ri vero fecerunt sicut p̄cepit eis domi/
na sua: et sequentes nos: venerunt i basili/
cam beatissimi martyris iuliani: vbi nōb⁹
hospitium seu cellula erat. Et regressi ve/
nerunt dñe sue dicētes: qm̄ in basilica bt̄s/
simum martyris iuliani manet. Quo illa au/
dito: statiz trāsmisit dypticuz tabularuz p̄
eosdez pueros ita continentes. Sancto dā
seipulo x̄pi: peccatrix et discipula diaboli.
Audiui de deo tuo q̄ celos inclinauit et
descendit super terram: nō propter iustos
sed vt peccatores saluaret: intantū humil/
atus vt publicanis appropinquauerit: et
in quem cherubin respicere non audent:
euz peccatoribus conuersus sit. Et tu dñe
meus qui multaz sanctitatem habes: et si
carnalibus oculis ip̄m dñm ihm x̄pm: qui
se illi mulieri meretrici samaritane mani/
festauit ad puteuz: nō asperisti: tamē ve/
rus cultor illius es: sicut a xp̄ianis audiui
referentibus. Si vero illius x̄pi ver⁹ es
discipulus: nō me respuas: per te desiderā/
tem videre saluatores: vt per te merear
videre vultuz sanctum suuz. Tunc rescri/
psit ei sanctus Nonnus episcopus. Que/
q̄ es: manifesta es dō: et tu. et t̄ctat⁹ tuus
et voluntas tua. Attramen dico tibi: ne ve/
lis temptare humilitatem meaz: ego enim
suz homo peccator seruus dei. Si pro cer/
to habes desideriu diuinitatis virtutem
adipiscendi et fidem: et me vis videre: sunt
mecuz episcopi alij: veni et ante eos me vi/
debis nam sola me videre non poteris.

Prima pars

Quum hec relegisset meretrix: gaudio repleta cursu venit ad basilicam beati martyris Juliani: et nunciavit nobis de presentia sua. Quo audito: sanctus Nonnus episcopus vocavit ad se omnes qui illic aderant episcopos: et iussit eam accedere ad se. **Q**ue accedens ubi congregati erant episcopi: iactavit se in pavementum: et apprehedit pedes beati Nonni episcopi dicens. **R**ogo te domine meus: imitare magistrum tuum dominum iesum christum: et effunde super me tuam bonitatem: et fac me christianam. **E**go enim sum domine meus pelagus peccatorum et abyssus iniquitatis. **P**eto me baptizari. **U**bi vix eas persuasisset sanctus Nonnus episcopus surgere a pedibus suis cuius surrexisset dicit ad eas. **C**anones sacerdotales continent non baptizari meretricem: nisi fidei iussos presbiterit: ut non se iterum in ipsis malis renouat. **Q**ue audiens talentem episcopi sententiam: iactavit se iterum in pavementum: et apprehendit pedes sancti Nonni: et ipsos lacrymis suis lauit: et capillis suis extergebat dicens. **R**ationem reddas deo pro anima mea et tibi ascribitur iniquitates factorum meorum: si distuleris me iniquam et turpissimam baptizare. **N**on inuenias portiones apud deum cum sanctis: nisi me nunc feceris alienam malorum operum meorum. **N**eges deum et ydola adores: nisi me hodie in sponsam christi renasci feceris et obtuleris deo. **T**unc omnes episcopi et clerici qui conuenerunt videntes talem peccatricem pro deitatis desiderio talia loquentes: admirantes dicebant nunquam se tales vidisse fidem et desiderium salutis: sicut huius meretricis. **E**t statim transmiserunt me peccatores dyaconorum ad episcopum ciuitatis: ut hec omnia ei insinuarem: et vna de dyaconis iuberet eius beatitudo transmittere mecum. **Q**ui audiens letatus est gaudio magno dicens. **B**ene patet honorabilis te expectabant opera ista: scio quod os meum eris. **E**t statim transmisit mecum donnam romanam primam dyaconissam. **Q**ue veniens inuenit eas adhuc ad pedes sancti Nonni episcopi: cui vix persuasit surgere.

a pedibus suis dicens. **S**urge filia: ut exorzizeris: Dixitque ei. **C**onfiterere omnia peccata tua. **Q**ue respondit. **S**i perscrutata fuero scientiam cordis mei: non inuenio in me aliqua opera bonorum actuum. **P**eccata enim mea scio quod habere maris grauiora sunt: aqua enim parua est pro mole peccatorum meorum. **C**onfido vero de deo tuo quod dimittat pondus iniquitatum mearum: et respiciat super me. **T**unc dixit ad eam sanctus Nonus episcopus. **D**ic quod sit nomen tuum: **Q**ue respondit. **N**aturali nomine. **P**elagia vocata sum a parentibus meis: cuius vero antiochie margaritam me vocant propter pondus ornamentorum: quibus me adornaauerunt peccata mea. **E**go enim eram ornamentum et comprum ergasterium diaboli. **I**terum dicit ad eas sanctus Nonus episcopus. **N**aturali nomine pelagia vocaris. **Q**ue respondit. **I**ta domine. **Q**uo audito sanctus Nonus episcopus exorzizauit eas et baptizauit: et imposuit ei signum domini: tradiditque illi corpus christi. **F**uitque illi mater spiritalis sancta romana prima dyaconissarum: que accipiens eam ascendit in cathedram: eo quod et nos ibi maneremus. **T**unc dicit ad me sanctus Nonus episcopus. **T**ibi dico frater diacone: letemur hodie cum angelis dei: et oleum extra consuetudinem sumamus in cibo: et vinum cum leticia spiritali accipiamus pro salute huius puelle. **C**onmentibus nobis cibum: audiuntur voces subito velut hominis qui violentiam patitur: diabolus enim clamauit dicens. **U**e ue quid patior a decrepito sene isto? **N**o tibi sufficiunt triginta milia sarracenorum quos mihi abripuisti et baptizasti: et obtulisti deo tuo. **N**on tibi sufficebat heliopolis: quoniam cum et ipsa mea esset: et omnes qui in ea habitabant me adorarent: tu mihi abripuisti et obtulisti deo tuo? **S**ed et nunc maximam spem meam abstulisti a me: iam nunc non fero machinationes tuas. **O** iam quod patior a deumabili isto. **V**aledicta dies illa in qua natus es tu: flumina lacrymarum infirmo hospitio inundant: iam spes mea abstracta est. **I**sta omnia

clamabat diabolus. et lamentabatur ante
ianuas: et audiebatur ipse ab omnibus hominibus.
Et iteque repetens: ad neopitruam puellam vi-
xit. **hec** mihi facis dona mea pelagia: **Et**
tunc mecum iudam imitaris. Ille enim gloria
et bonorum coronatur: et apostolus constitutus tra-
didit dominum suum: ita et tu mihi fecisti. **Tunc** di-
xit ad eam sanctus Nonnus episcopus. **Signa** te
cruce christi: et abrenuncia ei. **Que** signavit
se in nomine christi. et insufflauit i demones: et
statim nullus comparuit. **Post** biduum autem dor-
miente ea tunc scilicet romana comatre sua in cu-
biculo suo: apparuit diabolus nocte: et susci-
tauit ancillam dei pelagiam et dicebat. **Ro-**
go te dona mea margarita: **Nunc** quid non ex
auro et argenteo ditata es: **Nunc** quid non ex auro
et gemmis preciosis adornaui te: **Et** rogo
te quod te contristauit: **Rnde** mihi ut satisfacia
tibi: tantum ne me facias opprobrium christiano-
rum. **Tunc** ancilla dei pelagia signavit se:
et exufflauit i demone dicens. **Deus** meus
eripuit me de medio detum tuorum: et induxit
se in celestem thalamum suum: ipse tibi resistet
pro me. **Et** statim nullus comparuit diabolus.
Tertia vero die posteaque baptizata est sacra
pelagia rogauit puerum suum que preerat rebus
eius omnibus: et dicit ad eum. **Uade** i vestiarius
meus: et scribe omnia que sunt tibi in auro que in ar-
gento. vel in ornamentis aut vestibus preci-
osis: et asser mihi. **Puer** fecit sicut precepit
dona sua: et omnes substantias suas detulit. **Que**
statim uocauit sanctum nonnum episcopus pro sanctas
romana comatre sua: et omne substantiam suam
posuit i manibus eius dicens. **De** sunt domine di-
uitie quibus ditauit me sathanas: has trade
in arbitrio scitatis tue: et quod nosci expedire
facias ex eis: mihi enim optate sunt diui-
tie domini mei ihesu christi. **Qui** statim uocauit eu
nodem ecclesie seniorum: et ipsa presente omnes
substantias eius i manibus illius tradidit dicens.
Adiuro te per insepabilem trinitatem: ne quid hic
i episcopio aut i ecclesiis ingrediat: sed ma-
gis uiduis et orphanis et pauperibus cro-
get ut quod male attractus est: bene distribu-
atur et diuitie peccatricis sint thesauri iu-
sticie. **Si** vero spreto sacramento siue prete-
sue per quemlibet alium subtraxeris de his que dicitur

anathema ingrediat domum eius: et cum illis
beat preter que dixerunt crucifigat crucifigat.
Illa vero uocauit omnes pueros et puellas su-
as et libauit omnes: donauitque tortos aureos
eis de manu sua dicens. **Festinate** et liberate
uos de hoc seculo neque pleno peccatis: ut sicut
fuimus in hoc seculo simul: ita simul pma-
neamus sine dolore i illa uita que est bea-
tissima. **Octaua** uero die quando habebat
depositionem albarum facere. surgens nocte
nobis ignorantibus. deposuit uestem baptis-
matis sui et induit se tunicam tricinas: id est ci-
licinam: et birras sancti Nonni episcopi: et ex illa
die nusquam comparuit in ciuitate antiochia.
Quas sancta romana flebat amarissime
et sanctus nonnus consolabatur eam dicens.
Noli flere filia sed letare gaudio magno:
quoniam pelagia optimam portionem elegit: sicut
maria quam dominus presertim marthe i eu-
gelio. **Illa** autem abiit hierosolimam. et costru-
xit sibi cellulam i monte oliueti. ubi domum
orauit. **Post** aliquantum vero temporis. con-
uocauit episcopus ciuitatis omnes episcopos
ut unusquisque reuertere ad propria. **Post**
triennium aut quadriennium temporis. deside-
raui ego iacobus diaconus prescisci hie-
rosolimam: ut ibi adorarem resurrectionem do-
mini nostri ihesu christi: et peccatum meum ut me
pmitteret ire: **Dum** me pmississet ire: dicit ad
me. **Tibi** dico frater diacone: dum puere-
ris hierosolimam: require ibi quedam fratres
pelagium monachum et eunuchum: qui mul-
tos annos habitauit i solitudine clausus: qua-
si eum uisitaturus: uere enim poteris ab eo
suuari. **Dec** autem omnia dicebat mihi de ancil-
la dei pelagia non manifeste. **Perueni** er-
go hierosolimam: et adorauit sanctas resurre-
ctionem domini nostri ihesu christi: et alia die requisitum
fuit dei. **Et** accessi et inueni eum i monte oli-
ueti ubi dominus orauit: in modica cellula un-
dius circumclusa: et parua fenestellula ha-
buerat in pariete. **Et** percussi ostium fene-
stellule: et statim apertum mihi: et cognouit me:
ego uero non cognoui eam. **Quo** enim poteram
cognoscere illam: quam ante uideram inestima-
bili pulchritudine: iam facie marcidam factam
per nimiam abstinentiam. **Oculi** vero eius: sicut fos-

Prima pars

se videbāt. **Que** dicit ad me. **Unde** venis frater? **Ego** respondi et dixi. **Dissus** sū ad te: iubente. **Nonno** epō. **Que** ait ad me. **Oret** pro me: quā vere sanctus dei ē. **Et** statim clausit ostiolum fenestellule: et cepit psallere horā tertiaz. **Ego** hō orauī iuxta parietē cellule eius: et recessi multū iuuatus de angelica visione eius. **Reuersus** autē hierosolymaz: cepi p monasteria ābulādo visitare fratres. **Magna** hō ferebatur fama p monasteria de domino. **Pelagio**: ppter ea deliberaui etiaz iterato ad eū redire: et salutarib⁹ doctrinis ei⁹ refici. **Cūq̄** ad cellulas suas puenissem: et pulsare imo nominati euz inspellare presumerē: nihil respondit. **Expectati** scda die et tertia pseuerās. et pprio noie pelagiū inspellās: neminē audiri. **Quare** itra me dixi. **Au** nemo est hic: aut recessit qui erat hic monachus. **Nutu** hō dī monitus: iterū dixi. **Considerem** ne ostiolum fenestellule. **Et** pspexi et vidi eū mortuū: et clausi fenestoluz: et de luto replēs diligēter cursu veni hierosolymaz et nūciaui cōmanētib⁹: q̄ scētus pelagi⁹ monach⁹ mirabilia faciēs regeuisset. **Tūc** scī pfes venerunt eū diuersis monasterijs monachoz: et sic solutus ē ostiolum cellule: et blati⁹ ē foras sanctū corpusculū ei⁹: qd̄ auro et lapidibus p̄ciosis condigne posuerūt. **Et** dum sancti patres vngerent corp⁹ mirra: tūc cognouerūt q̄ fuisset mulier. **Qui** volētes miraculū abscondere: sed populū ipsum latere nō poterat: exclamauerunt voce magna dicētes. **Gloria** tibi domine iesu christe q̄ multas diuitias abscondas habes super terrā: nō soluz viriles: s; etiā muliebres. **Diuulgatū** est autē oī populo: et venerūt oīa monasteria h̄ginum tam de hierico q̄ ex iordane vbi dominus baptizatus est: cum cereis lampadibus et hymnis. et sic depositę sunt sanctę reliquie eius: et portate a sanctis p̄ribus. **Hec** vita meretricis: hec conuersatio desperatę: cū q̄ et dñs nos faciat iuenire misericordiā suā in die iudicij: quā ip̄i ē honor et gl̄ia: p̄tās et iperij: i sc̄ta seculoz. amē. **Finis** vita sanctę pelagie.

Incipit prologus venerabilis Pauli dyaconi ecclesie neapolis i yta et cōuersionem beate Marie egyptiace qualiter in heremo expleuerit tēpora vite sue.

Secretum regis celare bonū est: opera autē dei reuelare et cōfiteri honorificū est. **Ita** enī legitur angelū dixisse thobie: **Post** oculos amissionē gloriosamq; illuminationem et p̄ illa t̄nsacta pericula e. quib⁹ liberatus secutus ē dei pietatez. **Eteiz** regis nō seruare secretū: nociuū et valde piculosuz ē. et dei gloriosa silere opa. magnū ē amē detrimētuz. **Propter** quod ego diuina tege re silētio dubitās: et pigri iūmēs serui metuens cōdenationis iudiciū: qui a dño talē tuz accipiēs et fodiēs in terrā abscondit: et datum ad operationē celauit eē negociationem: facraz ad me plataz narrationez nequaquā silebo. **Sed** nullus mihi sit incredulus scribēti d̄ eis q̄ audiuī: nec q̄q̄ me mentiri cōstinet rei magnitudinem dubitans. **Dibi** enīz absit sacris mētiri reb⁹: et adulterare h̄bū vbi de⁹ memorat. **Ei⁹** autē q̄ minus itelligit et idign⁹ ē de dei magnitudine q̄ carnē affūpsit: et incredulus ē ista dicenti: n̄ mihi p̄tinebit piculū. **Si** qui autē illi sūt q̄ hui⁹ scripture legerit textuz. gl̄iosazq; rei admirationē sane credere reuerint. et illis domin⁹ misceatur: faciatq; capaces sancti verbi: ne rei existant dei miraculorum: que plura in suis fieri predestinauit electis. quoniam et ipsi humane nature infirma considerantes impossibilia decernūt: ea que de hominib⁹ sc̄is gloriosa dicūt. **Assumā** d̄ cetero ad narrationez ip̄az rē referēs: q̄ i hac n̄ra generatiōe facta dinoscit: quā sacer vir diuina et agere et docere educat⁹ narrauit. **S; v̄t̄s** dicitū ē: null⁹ hec ad incredulitatē trahat: cōsiderās impossibile fieri i hac n̄ra gnatiōe tā grāde miraculū: q̄a gr̄a d̄i p̄ oēs gnatiōes i sc̄as p̄rāsens anias: aicōs dei facit et p̄phetas quē admodū Salomō f̄z deū docuit. **Tps** ḡ ē sacre pdē narratiōis intū magnū virileq; certamē. venerabil⁹ Ma

rie egyptiace videlz. q̄lit expleuerit tpa vi
te. **S**init prologus. **I**ncipit vita eius.

Alit quidam senex

In palestine monasterijs: vir vite
venerabilis ⁊ verbo decoratus: q̄ ex ip̄is
cunabulis monachicis nutritus ē morib⁹.
Zozimas nomine. Nullus enī existimet
cognominatione nominis **Zozime**. illum
me dicere **zozimā**: cui inter dogmaticos
detrabebatur vt putetur hereticus. **N**az
bic alius atqz aliud. **M**ulta enī inter
vrosqz fuit differētia licet vnū habuerit
vocabulū. **D**ic enī **zozimas** orthodoxus
monachicā elegit vitā: i quibusdā vt dēn̄
ē palestine monasterius: totā percurrente
patrū cōuersationē omniqz orbi i abstine
tia repertus ē h̄cipu⁹ simulqz regulas si
bi traditas iuxta eoz certamina: infans
duz eēt cōseruauit. **P**lura enim adinue
nit de sua ppria natura: q̄liter subditā spi
ritui carnē faceret. **N**ā ita fertur certami
nibus isdē senex ignitus: vt pleriqz mul
totiens in ppinquis monasterijs aliquā
do et i longinquis degētes: ad eius curre
rent doctrinas: eiusqz unitarent abstinen
tiā: ab eo informari atqz erudiri festina
rēt. **T**alis enī fuit seni virtutis opatio: q̄
meditationē aliq̄n sacri s̄bi nūq̄ negligē
ret. **R**eficiēdo aut̄ vlt̄ a refectiōe surgēdo
opus ab eius manib⁹ nō desit. **D**icebat ḡ
hic **zozimas** q̄ ex ip̄is matris sinib⁹ i eodē
traditus monasterio: quinquaginta ibidez
dequisset annos: mōachicū cursū pficiēs
Post hec vt ipse recūlit molestabatur a
quibusdā cogitationibus dicēs intra se.
Perfectus suz in oib⁹: aliena doctrina
minus ege d̄putasne iuenitur quisq̄ iter
monachos qui boni mibi tradere aut edi
ficare possit qd̄ nescio: **A**ut quā ego ope
rat⁹ nō sum monachicā operā: **N**ec inue
niri pōt i decto vir philosphus q̄ me sen
su vel opere precellat. **D**ec secū cogitans
pater quidā astitit ei ⁊ dicit ad eū **B**ene
quidē in omnibus certasti: optime mona
chicū cursum perfecisti. **C**erūtamē tu cū
nullū hominē putas esse p̄fectiores. nam

sunt ⁊ alie salutis v̄le quas si vis app̄ben
dere: egredere de terra ⁊ de cognatione
tua: ⁊ de domo p̄ris tui. vt abzabā ille in
patriarchis opinatissimus ⁊ sequere me i
quoddā monasteriū: iuxta iordanē flumiū
positū. **E**uestigio ergo senex sequēs p̄cipi
entēz egressus ē monasteriū in quo p̄sū
lus creuerat: **C**ūqz puenisset ad iordanē
sacratissimū flumē: ductus voce claman
tis in illud monasteriū i q̄ de iusserat euz
venire: manu atrij regiaz pulsauit. **M**ox
vt locut⁹ ē: qdaz monach⁹ regiā custodiēs
nūcianit euz abbatī: q̄ susceptus ē ab eo.
Lūc cōuersationē atqz habitū reuerētie
ei aspiciēs: humo p̄stratus vt monachis
cōsuetudo ē eū adorauit. **S**actaqz oratiōe
iterrogat⁹ ē ab abbate ita. **U**nde te cūxi
sti ad nos frater: ⁊ p̄ qua occasiōe ad nos
paupes yēisti? **Z**ozimas senex r̄ndit. **U**n̄
qdē dicere nō mibi videt̄ necessariū: edifi
cationis eā adueniō pater. **A**udiui enī si
gna magna atqz laudabilia p̄ que possūt
aie deo appropiquare. **D**ixit ad eū abbas
De⁹ frater: q̄ solus humanā fragilitatē cu
rare nouit: ille te atqz nos doceat suā di
uinā adimplere volūtatē: ⁊ ea pagere que
optia sūt. **N**ā hō hoies edificare minime
pōt nisi vnusqzqz semp se respiciendo ⁊ so
brietatē suā d̄operādo q̄ bona sūt: deuz
sibi ppinquū faciat suis bonis opib⁹ sociā
do. **T**ū qz x̄pi caritas te videre nr̄az pau
pratē iuitauit: cōmane nobiscū: si p̄ h̄ ad
nos te cūgere festiasti: simlqz oēs nos sa
tiabit x̄pi dei gr̄a. idēqz pastor bon⁹ q̄ tra
didit aīaz suā p̄ nr̄a redēptiōe: vocauitqz
oues suas noiatis. **D**ec cum diceret **zoz**
imas humo faciez suā inclinauit: orantē
qz pariter ⁊ celebrata oratione dixerunt
Amen. **C**um autē in eodē monasterio
zozimas habitaret: vidit illic patres vir
tutibus ⁊ opibus choruscantes: ⁊ spiritu
seruētes ac d̄no s̄uētes incessabiliter stā
tes p̄ totā noctis vigiliā manibus operā
tes: ex ore ipsorum psalmum non recede
re: stultū verbū ab eoz ore nō p̄cedebat.
secularia negocia ⁊ causarū cure ad eos
minime pertinebāt: annuos redditus vel

refectionis edebat cibuz necessariū: p natura corporis. Soporez vero in terra paruum iacens capiebat modicum gustando somnū: vbi euz finis diei occupasset: atqz iterū viluculo iter suuz faciebat: incessabiliter augmētando cursuz: habens desiderii pertrāsire beremuz: sperans aliquem reperiri patrē i deserto q eū potuisset edificare iuxta eius desiderii. Currebat igit securus optimā viā vt ei pmissuz fuerat. festinanterqz currebat. Viginti ergo diebus p gēs iter: facta hora quasi sexta paululus se abstinuit ab itineris labore: eleuatqz oculus ad oriētes. vsuetā sibi celebrat orationē. Solitus autē erat statuto diei tēpore idest tertia sexta z nona abstinere se a sui itineris cursu orationis causa: eleuatqz oculos ad supna z respiciēs ad dexteram: vidit in quodā loco stare quasi ymbraculus humani corporis. Stupefactus ac turbatus valde: existimabat fantasma esse qd videbat: z signaculus sibi redēptionis sancte crucis faciēs: ac cōpleta oratione: vidit quandam ambulantem in parte meridiana. nudo nigroqz corpore ex incendio solis exāstas: capilli capitis eius vt lana cādida: atqz pui vsqz ad collū corporis descēdentes. Dū hoc videret zozimas admirat: repletusqz gaudio magno: cepit currere ad eandez partē in qua predicta videbatur. Nā z illa q zozimā videbat: ineffabili exultabat leticia: qm videbat qd multozū annozū spacio minime respexerat humane nature speciez. neqz alius cuius animalis vel volucris figurā. Miratur ergo zozimas: q vel qualis eēt quē viderat: existimās q magnā vidisset psonā. Dum eniz illa videbat: de lōge ad se appropinquantē: cepit gradu ocito fugere ad interiora deserti: zozimas autē contemēs senectutis debilitatē: fastidiumqz itineris: cōcito eā gradu sequebatur: z illa magis fugā petebat. Erat autem zozime cursus velocior: z paulatiz appropinquabat fugiētī. Proximus autē ei fact: ita vt etiā vox eius posset audiri: cepit zozimas vociferari: talē emittēs voces cū lachry-

mis. Ut qd me fugis hoiez senē z pctōrez serue dei viui: Sustine me quicunqz sis: coniuro te per deū pro cuius amore hanc habitas beremū vt recipias me debilem atqz indignū senē. Cōiuro te per illum ad quē pro tantis tuis laboribus spes habes: bonā z eternā retributionē: colloqre me: cum dulcedinis ac suauitatis vba z noli me dereliquere sine mutua locutiōe. Dec zozima cū lachrymis orāte: venerūt vtriqz currentes in quēdā locū. qui locus ita videbatur: quasi torēs ibi aliqui cucurrerit: positiō autē loci illi sicubi videbat coniuigentēz eum ad pmemoratū locū precedens illa que fugiebat. ante faciem zozime descendit: z rursum per aliam partem loci illius quasi torrens ascēdit. zozimas nimiū fatigatus minime potuit currere: sed magis astās ex vna parte loci: augens lachrymis lachrymas z fletibus fletus: rogabat edificationis sibi impendi sermonē. **M**ox illa que prius suam petebat: talē emisit voce. Abba zozima qd me persequeris? Ignosce mihi per deuz te rogo. ignosce mihi per deū peto: qd minime possuz cōvertere faciē meā ad te. eo q mulier sum nuda: s; palliū quo indutus es mihi porrigere: vt possiz corporis mei verecundiā tegere: veniāqz ad te vt orationes tuas accipiā. Tūc stupefact: atqz turbatus senex eo q audisset se vocari ex nomine sapia dei replet: diuinaqz refulgens grā: intellexit q nō eū noiatim poterat vocare: quē nūqz viderat neqz audierat: nisi qz supna puidencia ei reuelauerat. Statimqz expolians se panno quo induebat: iactauit illi auersa facie. Illa ho sumens eū cinxit se vt potuit: z cooperuit partem necessariā sui corporis: respiciēsqz zozimā ait ad eū. Quid tibi visum fuit peccatricē mulierē videre: aut quid querens cognoscere tot tibi imposuisti labores? Ille vero genua flectens: obsecrabat vt benedictionē ab ea acciperet: illaqz humo pstrata vicissim adorabat eū. Erāt ergo vtriqz pstrati in terrā inuicē se adorātes: z rogātes alterutrū initiū facere benedictiōis.

Prima pars

Nulla hō penit⁹ audiebat vox: nisi tantū modo benedic pater & vicissim: bñdic me dñia bñdic. **D**uz autē diu i hoc p̄sisterent: rñdit mulier dicens. **A**bbā zozima. tibi magis cōcessū ē bñdicere atq; orare: eo q̄ sacro honore p̄byterii sūgeris: pluresq; annos sanctis assistis altarib; bñ scis orationib; mēte repleta. **D**ec audiēs zozimas: ampli⁹ territ⁹ atq; stupēs ait. **C**erte video mater q̄ oī spūali gratia sis repleta: qm̄ nomē & officii p̄byterii designasti in me: quē nūq; vidisti. **S**piritualis enīz gr̄a non p̄pter ordinē vel dignitatē tribuit: s; magis ex bonis operibus: & deo dignis actibus acgrit⁹: vñ & p̄ dñz te adiuro: vt prius a te bñdictionē accipiā tuāq; orōne p̄frui merear. **A**ōsentēsq; hō fm̄oib; senis: mli⁹ er rñdit. **B**ñdic⁹ dñs redēptor aīaz n̄faz zozimas autē rñdit. **A**mē. **M**oxq; erecti ambo de terra: ait seni mli⁹. **R**ogo te pater quid ad me peccatricē venire festinasti: **A**ut qd nudaz & ab oī bono ope infirmaz cernere voluisti mulierem: **Z**ozimas respondit. **N**on hoc tm̄ voluntatis mee fuit: s; diuine dispēsationis munus nos fecit vtrosq; videre. **R**ñdit mulier **S**i vt asseris p̄ diuinaz dispēsatiōez actū ē rogo te vt mihi p̄ cōuersationē humani generis: quomō sint reges vel pastores ecclīaz narres: zozimas rñdens ait ad eā **M**ultifaria relinquēs breui fm̄one dicā mater: q̄ dñs n̄ ihs redēptor n̄r: oī p̄plo suo firmaz p̄cezes cōcedere dignat⁹ ē. **S**; rogo te vt deprecēris deū p̄ toti⁹ ecclīe stabilitate: simulq; p̄ pctis meis. **R**ñdit mli⁹ ad eū. **O**pportunū ē & valde necessariū te abba zozima q̄ hitu & sacerdotali ornaris officio: p̄ oīb; atq; p̄ me peccatrice orare deū qm̄ i hoc vocat⁹ es: tm̄ p̄pter p̄ceptū tuū obedire cū oī v̄tute debeo: et orabo deū sicut petisti licet peccatrix. **E**t eleuans oculos ad oriētes: manusq; erexit in celū cepitq; silenter orare: ita vt tm̄ labia mouerēt. & vox ei⁹ penit⁹ n̄ audiret. **U**nde senex nullū v̄bum orationis intelligere potuit: sed hoc sibi testem deū adhibens dicebat: quia dum prolixam mulier

faceret orationē: vidit eā in loco i quo stabat orans suspensaz a terra in aere: quasi vnius cubiti mēsurā. **Q**ua v̄sīdē magno cōprehēsus timore: & cadēs cepit sudorib; iundare: stupore cōprehēdi: admiratiōib; estuare: nihilq; aliud dicere poterat: nisi tātūmō kyrieleyson: **D**ū bec agerētur: cepit senex magna dubietate anbelare: ne forte spūs eēt fantasie: fingēs orationem. **M**oxq; conuersa mulier confortauit eum dicens. **Q**uid te abba cogitatiōes tue prurbar: scādalizare i me q̄ spūs sis. & fictā facio orōnē: **S**atisfact⁹ esto: peccatricē me esse mulierculā: que tm̄ sacro sū circūdata baptisinate: et spūs fantasie nō sum: sed fauilla & cinis & totus caro: et nihil spiritualis fantasie aliquādo vel ad mētez reducens. **D**ec dicens: signo crucis signat frontē suā oculos & labia: simulq; pectori verillum crucis infigēs: ita dixit. **A**bbā zozima de⁹ de aduersario & de imissionibus eius liberet nos: quoniā super nos multa ē inuidia eius. **D**ec audiens senex p̄stravit se: et apprehendit pedes eius: dicens cū lachrymis. **O**bscuro te p̄ dominū nostruz iesum xpm̄. verū deū & hominē: qui de virgine maria nasci dignat⁹ est. pro quo nuditatē sustines istaz: pro quo has quoq; carnes affligēs expēdisti: vt nihil abscondas a me que sis & vnde vel quando: & ob quā occasione solitudinē hanc inhabitasti: sed oīa q̄ circa te sunt edicito mihi: vt dei magnalia facias manifesta. **S**apiētia enīz abscondita & thesaurus occultus: que vtilitas in vtriq;: **D**ic mihi oīa p̄pter deū: nec enīz pro gloriatiōe aliqd dicis aut ostensione: sed vt mihi satisfacias peccatori & idigno. **C**redo enī deo cui viuīs & cū quo cōuersaris: quoniā ob huiuscemodi rē directus sum in hanc solitudinem: vt ea que circa te sunt deus faciat manifesta. **N**on enim nostre virtutis est: iudicijs resistere dei. **N**isi fuisset acceptabile christo dō nostro manifestare te. & qualiter decertasti: nec te ipsam permiserat videri ab aliquo: nec me confortaret tantam properare viam: nullq; valentem progredi: aut de cellula

mea procedere. **Hec** eo dicente: sed et alia plura: cleuans euz mulier dixit. **Uere** abba erubescio dicere tibi actum meorum turpitudinez: tamen quia uidisti nudum corpus meum: uenudabo tibi et opa actuum meorum. **ut** cognoscas quante turpitudinis atque luxurie confusione et opprobrio repleta est anima mea. **Non** enim ut tu ipse considerasti propter aliquam meam gloriam que circa me sunt: pronuncio. **Quid** enim potero gloriari que diaboli yas sui electionis aut effecta? **Scio** autem quia si cepero narrare ea que sunt de me: fugias a me quemadmodum quis fugiat a facie serpentis: auribus non sustinens audire ob impeditibilia que sunt operata. **Dicam** tamen nihil negans: sed uerius referas: supplicans te prius ut non deficias orare pro me: ut misericordiam inuenire merear in die iudicij. **Et** senex suffusus lachrymis flebat. **Tunc** cepit narrare ea que de se erant ita dicens. **Ego** pater patriam habui egyptum: parietibus autem meis uiuentibus. duodecimum etatis gerens annum: affectum illorum spernens in alexandriam ueni. **Et** quomodo uirginitatem meam in primis uolaueriz: et quod liter indefinenter et infatigabiliter uicio libidinis subiugata iacuerim: erubescio considerare: hoc enim non breue est dicere: citius tamen dicam. **ut** cognoscere possis infatigabiles uicij mei ardorez: que in amorem stupri habui. **Dece** et septem et eo amplius annis publico astans loco. pessimum me corporis exercebam negocium: tradens uolentibus irrecusablem carnem mee pudorez: repellens a me omne acquisitionis lucrum. **Unus** tantum mihi erat lucrum. luxuriosam acquirere uitam. **Nas** ludus et ebrietatus nimietas mihi pro thesauris uidebant. **Quoties** oblata recusaba: ut apostolus acquerere pessimi mei desiderij amicos: et hoc non quasi locuples faciebam sed egestatem pro diuitiis reputabam. **Unus** homo mihi et magnus erat desiderij ardor: pro telatis diuini risibus atque iocis insistere: et diebus et noctibus pessimam corporali nature iniuriam irrogare. huiusmodi enim obscenis et maculosis opibus: mee iuuentutis expediti uitas. **Hoc** modo mihi uiuenti: uidi aliquando lybio-

rum et egyptiorum multitudinem: concurrentem quasi ad mare: repperique aliquos et interrogauit dicens. **Ubi** putas festinat isti uiri qui currunt: **Dixit** autem mihi. **In** hierosolymaz omnes ascendunt ob sancte crucis exaltationem: que post aliquot dies solito celebratur. **Dixi** autem ei et ego. **Putas** suscipient me: si uoluerim abire cum ipsis? **Et** ille dixit. **Si** habueris nauulum nullum te prohibebit. **Dixi** ei. **Uere** frater nauulum uel sumptum non habeo: uadā autem et ascendas in uiam nauium quaz conduxerunt: et licet noluerint enutrient me. memetipsam eis tradam: nam corpus meum in potestate habentes pro nauulo accipiant. **Propterea** autem cum eis uolui ambulare abba ignosce: ut multos haberez cooperatores in libidinis passione. **Dixi** tibi mi senex et mi abba ignosce mihi: nec me confusione meam dicere compellas. **Contremisco** denique: maculant enim et te: et ipsum aerem isti sermones mei. **Zozimas** autem terraz lachrymis ifundens respondit ei. **Dic** o mater mea propter deum dic: et ne premitas sequentia salutifera narrationis. **Illa** autem adiungens proxi narrationi addidit hec. **Ille** autem adolescens sermonum meorum audiens scurilitatem ridens discessit. **Ego** autem fufus quem manu tenebam proiciens: huc enim post tempus ueniebat me terneret: cucurri ad mare ubi illos sperxi currerentes: et uidi iuuenes aliquos stantes in litore: numero quasi decez: satis corpore acerimos: et ad id quod mihi erat placabile optimos uisos. **Erant** autem et alij iam in naues ascenderat. **Impudens** autem ut mihi consuetudo erat: et irreuerentem in medio eorum me dicit dicens. **Accipite** et me uobiscum quod pergitis: non enim ero uobis in placabilis. **Sed** et alios sordidiores proferens sermones. oēs ad ridendum commouit. **Illi** autem irubescens motum meum uidentes: accipientes me in nauiculam portauerunt. **Exide** autem nauigationem cepimus. **Que** autem pro hec acta sunt. quod tibi enarrare poteris pro: **Que** lingua dicere potest aut auris audire ea que nauigio uel itinere facta sunt: quod etiam nolentes ad peccatum missos appellationem. **Non** est enarrabilis negissima spes: cuius

Prima pars

magistra sum infelicibus effecta sceleribus.
Ego nunc satis factus esto quod stupeo quomodo meas iniquitates luxurias mare illud sustinuit: quod non aperuit terra os suum et in infernum me uiuentem demersit: que tantas in laqueum duxi animas. Sed profecto deus qui neminem uult perire. sed omnes saluos fieri: expectauit penitentiam meam. Non enim uult mortem peccatoris sed longanimitate expectat. sustinens conversionem. Sic namque cum magna festinatione ascendimus hierosolimam: et quotiens quidem dies ante sancte crucis festiuitatem in ciuitate commoratus sum. similibus uacauimus nequissimis operibus: magisque prioribus. Non enim sufficiens fui iuuenibus mecum in nauis luxuriantibus et in itinere: sed et alios multos peregrinos et ciues in opus sceleris mei congregans coinquinauimus seducens. Quando autem uenit sancte exaltationis preciose crucis festiuitas: ego quidem sicut et prius preibatam: iuuenem illaqueans et capiens animas. Uidi autem primo diluculo omnes ad ecclesiam unanimiter concurrere: abii et ego currens cum properantibus et ueni cum illis in atrium templi. Et cum uenisset hora exaltationis dominice crucis: impingebam et impingebam repellebarque quodammodo festinans ingredi cum populo conanter usque ad ianuam templi: cum his qui ingrediebantur tamen cum magna laboris tribulatione appropinquabam et ego infelix. Quando autem ianuam ingredi uolebas: illi quidem omnes sine impedimento ingrediebantur: me autem diuina aliqua virtus prohibebat: non indulgens introitu. Mox igitur repulsa eiciebar foras et eiecta sola inueniebar in atrio sanctis. Non siderans autem per muliebrem impotentiam mihi hoc euenire: iterum me aliis miscendo ueni mihi quodammodo faciendo introeundi: sed nimirum laborabam in uacuum. Ut enim limina uestigio contingebam omnes iterum recipiebant nullum impedimentum habentes me autem sola non recipiebant: sed quasi multitudo militaris effecta. ut ingrediendi mihi aditum clauderet: ita me repentina virtus quodammodo prohibebat: et iterum inueniebar in atrio. Hoc ter et quater

passa et facere conans et nihil proficiens: desperans de cetero et amplius nihil progredi ualens factum quippe fuit corpus meum a uisum copri mentium ualde fractum. Recedens itaque idem in angulo atrii constiti: et uix aliquando quam ob causas prohibebat uideri uiuificum lignum in cogitationem reduxi. Tetigit enim mentes et oculos cordis mei intellectus salutis: recogitans quia squalida actuum meorum scelera mihi introeundi aditum obstabant. Cepi igitur fletum nimium turbare. et peccatum meum tondere atque suspiria de profundis cordis proferens. gemens et oculis propexi in loco in quo stabam sursum imaginem sancte dei genitricis stantem: et aio ad eam itende et ideclinater itendens. **D**igna ergo sancta maria: que deum uerum secundum carnem genuisti: scio enim scio: quod non est condecens nec opportunum: sic horridam me et peccatricem adorare sanctam imaginem tuam: uel contemplari oculis tantis sordibus pollutis: que sepe per ergo esse uinosceris: et casta: que corpore et anima munda existis: et immaculata. **I**ustus enim luxuriosam me a purissima castitatis tue mundicia: abominari et proijci. **T**amen quoniam uide audiui: ob hoc deus homo factus est: que ipsa digna genuisti ut peccatores uocaret ad penitentiam: adiua me solitariam: et nullum habentem adiutorium: precepe et mihi licentiam tribue: ecclesie patefactum ingredi aditum. **N**on efficiar aliena a uisone preciosissimi ligni: in quo affixus deus homo quem uirgo concipiens ipsa uirgo peperisti: que propter sanguinem pro mea dedit liberatione. **I**ube domina: et mihi indigne: ob diuine crucis salutationem: ianuam templi patefieri: et te ex te genito christo dignissimam da si deiussozem: quod nunquam ultra meam carnem contumquinabo: per horrendam commixtionem ludibria sed mox ut filij tui ergo sancta uidero lignum: seculo et actibus eius cum omnibus que in eo sunt statim renuncior. et continuo egrediar: ubi cumque ipsa ut fideiussoz me direxeris. **H**ec dicentes et quasi aliquid satisfactionem recipiens: fidei sententia calore: et de pietatis uisceribus dei genitricis presumens: moui me de eodem loco in quo stans feci orationem et ueniens iterum ingredientibus me miscui et ultra

non erat qui me repelleret: vel qui prohiberet appropinquare me ianuis tēpli. **A**ccepit ergo me tremor validus et extasis: et tota ex oibus tremebunda turbabar. **I**taque coniungentem me ad ianuam: cuius mihi aditus primo claudebat: quasi oīs virtus que prius ingredi me prohibebat: post aut viam ingrediendi ppararet: ita absque impedimenti molestia introiui: et sic intra scā scōrum recepta sum: et p̄ciosi ac viuifici crucis ligni adorare mysteriū digna habita sum: et tunc vidi dei sacramēta: et qualiter est paratus suscipere penitētes. **T**ūc proiciens me pronam in terras et sanctus illud osculans pavimentum exibam. **T**urrens aut ad illā q̄ me fide duxit v̄i restās. **C**ōiunxi me igitur in illum locum: vbi fidedictionis cōscriptum est cirographus: et genu curuans coram imaginē scē h̄gis dei genitricis: his precata suz verbis. **T**u quidem semp o benignissima domina tuā ostendisti pietatis misericordiam: tu indignam supplicationem non profecisti: vidi gloriam quam peccatores merito non vident. **G**loria omnipotentis deo: qui per te suscipit peccatoz penitentiam. **Q**uid amplius peccatrix et misera: valeo recordari aut enarrare. **T**empus est iam implere quā fidem dixi dictioni tue placitā. **N**unc vbi tibi complacer dirige me. **E**sto mihi salutis ducatrix. et v̄itatis magistra: p̄cedens me in viam q̄ ducit ad penitentiā. **E**t hec dicens: audiui vocem alicuius a longe clamantis et dicentis. **J**ordanem si transferis bonam inuenies requiem. **E**go autēz hāc vocem audiens et pro me factam credēs lachrymans exclamaui: et ad dī genitricis imaginē prospiciens sic vociferata sum. **D**ñā dñā et regina toli orbis: per quābūmano generi salus aduenit: noli me derelinquere. **E**t hec dicens d̄ atrio templi suz egressa: et festinanter ambulabam. **E**xunte autem me vidit me qs: et dedit mihi tres nummos dicens. **A**ccepe hos nummos. **E**go autem accipiens: tres ex eis panes comparauī: et hos accepi benedictiōi mei itineris congruos. **I**nterrogauī autēz eū

qui panes vendebat. vnde et qualis via eē noscīt que ducit ad iordanem. **E**t cognoscens portam ciuitatis que in illa parte p̄git: currens iter agebam plorans. **I**nterrogationi autem interrogationem annectens: reliquū diei cōsumpsi iter p̄sp̄rans. **E**rat enim hora diei iam tertia: quādo p̄ciosam et scām crucem videre merui. **E**t sole iam ad occasum declināte: ecclesiā am beati **J**oannis baptiste positā iuxta iordanē conspexi: et in eodē tēplo ingressa adorans: continuo in iordanem descendī: et ex illa sancta aqua: manus et faciem laui. **C**ommunicauī autem viuifica et intemera ta xp̄i dñi sacramēta: in eadem scā p̄curso ris et baptiste **J**oannis basilica: et tunc vni us panis medietatez comedi: et ex aqua bi bi noctu in terra quiescens. **L**ucescente crastino in partem aliam trāsiui: et iterum pecij ducitricē meā h̄ginē mariaz: vt mihi dirigeret vbi ei placitū esset. **D**eucni aut in hanc solitudinē: et a tunc vsqz hodie elō gauī fugiēs: expectās deum meum: q̄ saluos facit a p̄sillo aīo et p̄cella eos qui conuertuntur ad ipsū. **Z**ozimas autem dixit. **Q**uot anni sūt o v̄nā ex quibus hanc ibitas solitudinēz? **R**espōdit mulier. **Q**uādraginta septem anni sūt: vt considero: ex quo de scā ciuitate egressa sū. **D**ixit autēz zozimas. **E**t qd̄ inuenire ad esum potuisti o mi domina? **R**espōdit mulier. **D**uos semis qdem panes deportans: iordanē trāsmeaui: q̄ post modicum arefacti quasi lapides obdurauerunt: ex qbus modicum qd̄uisqz ad aliquos annos comedens transegi. **D**ixit autēz zozimas. **E**t sic absqz dolore transisti tanti temporis lōgitudinē: nihil repentine immutationis d̄urbantis te sentiens calorem? **E**t illa dixit. **R**ez nūc me interrogas quā dicens valde cōtre misco. **S**i ad narrationē venero tātoz q̄ sustinui piculoz: et cogitationū que inique d̄urbauerūt me: timeo ne iterū ab eis dē tribulationē patiar. **D**ixit zozimas. **N**ihil relinqs o dñā qd̄ nō indices. **S**emel enim in hoc te manifestāz cognouim⁹ ordine: omnia te indiminate oportet nos edocere. **I**lla autē

Prima pars

dit ei. **C**rede abba decē et septē annis se-
ris imansuetis et irrationabilib⁹ reluctās
desiderijs: dū cibū inibatās desiderio mi-
bi erāt carnes: occupabā pisces quos egi-
ptus habebat desiderabas etias vinū de-
lectabile mihi. **M**ultus enim delectabar
ī vino: et supabundantius vsq; ad ebrieta-
tatem bibebam: et nunc mihi erat valde in-
desiderio: eog multū vterer dū essez ī se-
culo. **H**ic autē inqm oīno gustandi nō ha-
bēs vsū vebemē tissime vrebar: et sustine-
bā necessitatis piculū. **S**iebat autē mihi et
de luxuriosis cāticis nimū desiderū: per-
turbans et reducēs ad memoriā demonio-
rū cātica dēcatāre q̄ ī se lo vidicērā. **M**ox
autē lachrymās et pectus meū manu pcuti-
ens: me ipaz ad memoriā deducebā de cō-
ueniēti fide dictōis quā fecerā: egrediēs
ōtra hāc solitudinē. **V**eniebā autē p cogi-
tationē ante imaginez dei genitricis ma-
rie: q̄ me ī fide sua suscepit: et ante illā plo-
rabā vt effugaret a me cogitationes q̄ mi-
ferrimā meā aiāz affligebā. **Q**ū autē sup-
flue dolēterq; lachrymabar: et viriliter pe-
ct⁹ meū tūdebā: tūc videbā lumē vndiq;
circūfulgēs me: et serenitas mihi q̄daz sta-
bilis mox fiebat. **C**ogitationes autē q̄ ad for-
nicationē iterū iterūq; oppellebāt me: quō-
tibi enarrare possū. **A**bba ignosce: **I**gnis
int⁹ ī felix corp⁹ meū nimis succēdebat: et
totā me p oia exurebat: et ad desiderū cō-
mixtionis trahēbat. **H**ū mihi q̄ talis ascen-
deret cogitatio psternebā me ipaz ī frā: et
lachrymis frā īfūdēs: ipaz mihi veraciter
astātē videbā: q̄ me ī fide direxerat: minā
tē mihi cōpellatiōe q̄si puaricātī: et penas
puaricatiōis īminētes ira mucronis oītra
me agētē. **N**ō autē an surgebas de frā nisi
prius illa: dulcissima lux illuminaret me
solito: et cogitationes p̄urbantes me effu-
garet. **S**emp itaq; cordis mei oculos ad
illā fideiussorem meam sine cessatiōe cri-
gebaz: de p̄cans eaz auxiliari mihi ī hac so-
litudine: et penitētie habui adiutricē et co-
adiutricē ipaz que genuit castitatis aucto-
rem: et sic decem et septē annoz curricu-
lū periculis multis: vt dixi: reluctans vsq;

q; hodie adiutorij meū dei genitrix mihi
astitit h̄go b̄ndicta: p oia et i oib⁹ me diri-
gēs. **D**ixit autē zoymas. **N**ō exhibuisti ci-
bum aut vestimentum? **E**t illa dixit. **P**a-
nes q̄dem illos: sicut dixi: expendēs p de-
cem et septē annos: deiceps nutriebat ber-
bis que inueniebant p solitudinem: **I**ndu-
mentū autē qd̄ habui transmeato iordane
nimia vetustate scissum et cōsumptū ē. **M**ox
tam autē glaciali frigore estusq; ardore ne-
cessitatē sustinui: cōcremata estus incendio
et nimio frigoris gelu: rigescens corpore et
tremens: multo tiens et ī terrā cadens: pe-
ne absq; spū iacebas īmobilis: multis et di-
uersis necessitatibus et tēptationib⁹ īmen-
sis eluctans: et ab illo die vsq; ad hāc: vir-
tus dei multis modis aiāz et corp⁹ meū cu-
stodiuit. **R**ecordans enim de qualib⁹ ma-
lis liberauit me domin⁹: esca enutrio: in-
consumabili: et facietatis possideo epulas
spem salutis mee. **N**utrio autē et cooperi-
oz tegmine h̄bi dei: q̄ continet oia. **N**ō in
solo pane viuūt hō: et nō habētes opimētū
petre circūdate sūt tegmine: h̄i qui se pec-
cati expoliauerunt tunicā. **A**udiens autē
zoymas quoniam scripturarū testimonia
p̄ferebat ex libris **M**oyfi videlicet et b̄i-
Job siue psalmoz: dixit ad eā. **P**salmos
o mī didicisti vel alios libros sacre scriptu-
re legisti? **I**lla autē hoc audiēs subzidēs di-
xit ad eū. **C**rede mihi p̄ non vidi hoies ex
q̄ iordanē trāsiui: nisi te hodie: sed neq; se-
raz aut aliud aīal qualecūq; ex quo ī hāc
deueni solitudinē. **L**as autē nūq; alicubi
didici: s; neq; psallentē neq; legentēz ali-
quem auscultauī. **S**ermo autē dei viuus
et efficax ē: intellectum intrinsecus docēs
humanum. **H**ucusq; finis cor⁹ q̄ ī ea sunt.
Nunc autē obsecrās queso te p icarnati-
onem h̄bi dei: vt oies p me luxuriosa. **E**t
cū hec dixiss; cucurrit senex et genuflexo
se in terrā p̄sternens cū lachrymis: exclā-
mauit dicēs. **B**ndictus d̄s q̄ fecit mirabi-
lia magna solus glorioza et vebemē stu-
penda: quib⁹ nō est numerus. **B**enedict⁹
es domine d̄s: q̄ ostēdisti mihi quanta lar-
giris timentib⁹ te. **V**ere enī nō derelinge

querentes te dñe. **I**lla autē apprehēdēs se-
nem non pmisit in terram pfecte pferri:
sed dixit ei. **H**ec que audisti hō obiectos te
p dñm nrm in ihm xpm saluatorem nrm:
nemini dixeris: q̄ ad usqz de d̄ viculo car-
nis absoluat me. **H**is oib⁹ acceptis vade
in pace: et iterū hoc eodē tpe trāseūte an-
no apparebo tibi: et videbis me dei nos gu-
bernante grā. **F**ac autē ppter dominū qd̄
nūc tibi iniungo. **I**n sacris ieiunijs recur-
rentibus ani futuri nō trāseas iordanē: vt
consuetudinē habetis agere i monasterio.
Stripebat autē 303imas audicēs qm̄ et ca-
nonē siue regulā monasterij edicebat: ni-
bilqz aliud clamabat: nisi glām deo: q̄ ma-
iora q̄ petitur diligentibus se largitur. **I**l-
la autē dixit. **S**ustine: vt dixi: abba i mōa-
sterio neqz enī et si volueris: exire quocūqz
yaleb. **V**espe autē sacratissime dñice cene
accipe diuini corporis: et viuifici s̄guis por-
tionē i vase sacro: dignoqz tāti mysterij: et
asserens sustine me i pte iordanis q̄ iungit
sclo: et veniēs viuifica accipiā dona. **E**x q̄
enī ecclesia b̄tissimi p̄cursoris priusqz trāsi-
rē iordanē cōicauit: deinceps vsqz nūc nūqz
cōicauit: nūqz vsqz nūc sc̄ificationis hui⁹ v̄la-
sum sacramētis: et iō de p̄cor de p̄catione
meam non negligas: s̄z asser: vt dixi: viuifi-
ca atqz diuina mysteria: ea hora q̄ dñs di-
scipulos diuine cene p̄ticipes fecit. **I**oāni
autē abbati mōasterij i q̄ bitas dicit. **A**ttē
de tibi ip̄i et gregi tuo: aliq̄ enī f̄iūr ibi di-
gna emēdatōe: s̄z nūc nolo te ea sibi edicē
s̄z qm̄ tibi p̄cepit dñs. **H**ec dicēs et orōnē a
sene postulās: ad iteriorē solitudinē veloci-
us festinauit. 303imas autē p̄sternēs se oscu-
labat tre locū i q̄ ei⁹ vestigia steterāt: dās
q̄ gl̄iaz do: et inēsas gr̄as agēs: reuersus
ē laudās et b̄ndicēs dñz n̄z ihm xps. **I**te
q̄ remeās p viā solitudinis diuixit se fr̄ib⁹ i
mōasterio: eo tpe q̄ reuertī cōsueuerāt bi q̄
ibidē morabāt. **E**t totū qd̄ anū illū tacu-
it: nihil audēs ex bis q̄ viderat enarrare.
In seip̄o autē deprecabāt dūz vt itez ei ostē-
deret desiderabilē vultū. **S**uspirabat at
ānualis cursus cōsiderās tarditatē. **Q**uan-
do ḡ aduenit sacra ieiuniorū initiata dñi

ca: mox p̄ solitā orōnē alij qd̄ psallētes
exierūt: ipse autē modica febris ifirmitate
detēt⁹ māsit itus i mōasterio. **R**ecordat⁹
ē autē 303imas sc̄e illi⁹ p̄dicū sibi f̄monē:
qa neqz volens exire yalebis. **A**liquātis
autē elapsis dieb⁹ ab ifirmitate subleua-
tus. i monasterio cōuerfabat. **Q**uādo autē
monachi sūt reuersi et cōiuncti vespe sacra-
te cene dñice. fecit qd̄ ei iussum fuerat. et
mittēs i modico calice itemerati corporis
xpi portionē: et p̄ciosi sanguinis dñi nostri
ihu xpi: posuit i canistro caricas modicas
et palmarū fruct⁹ id ē dactilos: et paz lēti-
cule ags ifuse: et venit tarde hora iā vespe
ra: et ad litt⁹ iordanis sedebat. aduentum
p̄stolans sancte mulieris. **B**eatissima autē
illa tardante 303imas nō dormitauit: sed
sollicite attēdebat solitudinē: sustinēs qd̄
videre desiderauit. **D**icebat autē senex in
semetip̄o: **N**ūqd veniēs nō me inuenit: et
reuerfa ē: **H**ec dicēs flebat: et oculos ele-
uās i celū suppliciter deū deprecabāt. **D**i-
cēs. **N**ō me alienes dñe videre iterū quā
videre me tribuisti. nō vadaz vacuus pec-
cata mea portās in increpationē. **H**ec orās
cū lachrymis alia i eum cogitatio incidit.
Quid inquit et si venerit faciet? **Q**uomō
trāset iordanē qz nauicula nō est. **Q**uali-
ter autē ad me indignū pueniet? **H**ec me
infelicē. heu gs me taz iuste speciei aliena
uit: **H**ec senex cogitante. et ecce illa sacra
aduenit: et in parte alia fluminis stetit: 303i-
mas autē vidēs eā surrexit gaudēs et exul-
tans nimis: gl̄ozificās deū. **L**uctamē autē
certaminis in ei⁹ fluctuabat cogitatio
itentiōe: qz nō pōt iordanis transire fluē-
ta. **E**t respiciēs senex: vidit eā vexillo cru-
cis aquas iordanis signātē. **T**otū tūc no-
ctis tenebras splēdor illuminabat lunc: qz
tēpus recursus illi⁹ tūc erat. **S**tatis autē
vt signū crucis ip̄ressit ascēdit sup aquas:
et ambulās sup ligdū equo ris fluctū: veni-
ebat quasi p solidum iter: 303imas autem
stupens et genua flectere nitens: clamans
desuper aquas mulier prohibuit eum di-
cens. **Q**uid facis abba. quia sacerdos
dei es et diuina portas mysteria? **Q**ui sta

Prima pars

tim obediuit dicenti. **I**lla autē descendēs de aquis dixit seni. **B**enedic pater benedic. **I**lle autē cum magna festinatione respondit. **S**tupor enī nimius inuaserat eū: in tam glorioſo miraculo ⁊ dixit. **V**ere nō mentitur deus: qui pollicitus est sibi ſimiles eſſe eos qui ſemetipſos purificāt. **G**loria tibi domine ihu xpe de⁹ noſter: q̄ oſtēdiſti mihi per hanc ancillaz tuam: quantū mee conſiderationis inferior ſum menſura vere perfectionis. **D**ecro dicente: poſtulaui mulier ſanctum dicere ſymbolum: ⁊ ſic dominicam inchoare orationez. **E**t expleto. **p**at noſter qui es in celis: ſicut moſ eſt: pacis oſculum obrulit ſenior: ⁊ ſic viuifica myſterioꝝ ſanctorum ſuſcipiēs dona extenſis in celum manib⁹ ⁊ ingemiſcens euz lachrymis: ita clamauit dicens. **N**unc dimittis ancillaz tuaz domine ſm verbū tuuz. **Q**uia viderūt oculi mei ſalutare tuum. **E**t dixit ſeni. **I**gnosce abba: ⁊ aliud petitionis mee imple mandatum. **V**ade nunc ad monaſteriu⁹ dei pace gubernat⁹. **P**oſt recurſuz autez anni aduenientis: iterum veni in illum torrentez in quo tecum prius ſum locuta: proꝛſus non omittas qn venias: ⁊ videbis me itez qualiter deus voluerit. **I**lle autē reſpondit ad eaz. **U**tinā eſſet poſſibile nūc tua ſequi veſtigia: ⁊ tui precioliſſimi vultus viſione perfrui. **O**ro mater vt vnaꝝ ſenis petitiunculaz facias: ⁊ modicuz cibi ex eo qđ huc attuli digneris accipere. **E**t hec dicens: oſtendit ei qđ ſecum detulerat caniſtrum. **I**lla autez extremis digitis lenticulaz cōtigit: ⁊ tria tolens grana pꝛopꝛio intulit oris ſufficere dicens gratiam ſpiritus vt cuſtodiret anime ſubſtantiam imaculatāz. **T**unc dicit ſeni. **O**ra pro me dominum: ⁊ mee infelicitatis memor eſto. **I**lle pedes eius ſanctos contingens: cū lachrymis deprecabat vt oraret pro eccleſia ⁊ iperio ⁊ pſe: ⁊ dimiſit abire ſlens ⁊ eiulans. **N**on enim audebat eam multū detinere: que nec ſi vellet poterat detineri. **I**lla autem iterū crucis impreſſione iordanem ſignans aſcēdit ambulansqꝫ ſuper liquidū iordanis elemētū

transiit ſicut antea veniens fecerat. **S**enex autē reuerſus eſt gaudio ⁊ tremore nimio repletus: ſemetipſuz reſpēdebat penitens: q̄a nomē ſcē vt cognoceret nō inquiſiuit: ſperabat tamē hoc adueniēti conſequi anno. **T**raſfacto autē eodē anni curſu: venit itez in vaſtaz deſertaz ſolitudinez. **E**xpletis oibus ſm cōſuetudinez feſtinās ad illā glorioſaz viſionez intuēdā: perambulansqꝫ ſolitudinis iter: ⁊ iueniēs aliqua cupiti loci indicātia ſigna: dextra leuaqꝫ aſpiciens: intuitumqꝫ oculorū deducens: luſtrabat vbiqꝫ ſicut ſciētiſſim⁹ venator: ſicubi ſuauiſſimam reptāz cōprehenderet feram. **C**um vero nullo modo aliqđ quaꝫ verſuz conſpiceret: cepit ſe ipſuz lugēs inſundere lachrymis. **T**unc eleuans oculos orando dicebat. **O**ſtende mihi domine i corpore angelū: cui totus cōparari non dignus ē mundus: hoc orādo venit ad locuz qui in ſimilitudinē fuerat deſignatus torrentis: ⁊ in extremo ei⁹ ſtans vidit in parte ſuperiori ſplendentem ſolez: ⁊ aſpiciēs vidit corpus ſcē mortuū iacens: ⁊ manus ac pedes vt oportet cōpoſitas: ipſuz vero corpus ad orētē aſpiciens. **C**urrens igit lachrymis lauit beatiffime pedes: nō enī aliud corporis ei membruz audebat cōtingere. **L**achrymans autē aliqđ diu ⁊ pſalmos dicens. **t**pri ⁊ rei cōgruētes: fecit ſepulchꝛe orationē ⁊ dicebat ſibi ipſi. **F**orſitā nō cōplacet ſancte hec fieri: **D**ec eo cogitate. deſignata ſcriptura erat i terra vbi hec legebat. **S**epeli abba zoꝛima: miſere marie corpusculuz: ⁊ redde terre qđ ſuus eſt: ⁊ pulcrez adijce pulueri. **O**ra tamen p me ad dominū. **T**ranſeunte mēſe pame: notbi ſm egyptios. qui eſt ſcđm romanos apꝛilis: die nona nocte id ē qnto id⁹ aplis ſalutifere paſſiōis: p⁹ diuine ⁊ ſacre cene cōmunionē. **D**as lras ſenex cū legiſſet. cogitabat qđem prius: quiſnam eſſet qui ſcripſit. illa enim vt dixerat litteras ignozabat. in hoc tamen valde exultans gaudebat quia eius ſanctum vididerat nomen. **C**ognouit x̄o quia mox vt diuina myſteria in iordane participauit: eadem hora

in locū illū venit. vbi mox de hoc mundo
transiit: et idem iter qđ zozimas per vigin-
ti dies ambulans vix consummavit labo-
rans: vnus hore cursū maria cōsumpsit: et
statim migravit ad dñm. **S**ignificans autē
dñm zozimas et lachrymis corpus eius in-
fundens: tps ē inquit miser zozima: qđ ius-
sus ē pñce. **S**ed qđ facias infelix: qz vnde
fodere valeā nō habeo. **D**ecet sarculus: nō
est rastrū: nihilqz ex oībus pze manib' ha-
betur. **D**ec eo in corde suo dicente secre-
te: modicū cōspexit lignum iacens: qđ assu-
mens cepit fodere. **V**alde autē dura erat
terra et valde fortissima: et nequaquā vale-
bat senex fodere illaz: qz et iciunio cōfectus
et longe itineris fatigatione nimis erat de-
fectus. **L**aborabat enim et suspirijs nimijs
vrgebatur: et sudoribus madefactus inge-
muit grauitate: ex ipso cordis sui pfundo.

Et respiciens vidit ingentis forme leonē:
iuxta corpus scē stāte: et eius plantas lam-
bentem. **V**idens autē pauore cōtremuit p
pauore grandissime fere illius: pñpue: qz
audierat scām dicente: qz nunqz aliquam
ibi ferā viderat. **S**igno autē se crucis cōfir-
mauit vndiqz credēs qz illesū eū custodire
valet vñus iacētis. **L**eo autē cepit annue-
re seniblandis eum moribus salutans: zo-
zimas autē dixit. **Q**uonia a deo missus ve-
nisti o maxime ferarū: vt hui' dei famule
corp' terre cōmēdetur: opus exple officii
Et iussit leonē sepelire eius corpus. **E**go
enim inquit senectute cōfectus nō valeo
fodere: s; nec cōgruum qđ habeo ad h' op'
exercendum: et iterum itineris tanti longi-
tudinem pperare non valeo vt afferam:
tu diuino iussu hoc op' cū vngulis facito:
vt cōmēdetur terre hoc sanctum corpu-
sculum. **C**ontinuo autē iuxta senis sermo-
nem: leo cū brachijs et vngulis suis fecit fo-
ueam: quantum ad sepeliendum scē cor-
pusculum posset sufficere. **S**enex vero la-
chrymis pedes eius abluens: et multiplici-
ter effusa prece exorās p oībus cam nūc
amplius exorare: operuit terra corpuscu-
lum astante leone: sicut repererat nudum:
et nihil aliud habens: nisi illud scissuz vesti-

mentum qđ ei iā antea piecerat zozimas
ex quo vestimēto necessaria corporis mē-
bra cōtixerat. **T**ūc recessit parit: et leo qđ ē
in interiora solitudinis quasi ouis mansue-
ta discessit. **Z**ozimas autē reuersus est i mo-
nasterium suum: benedicens et sanctificās
deum: et hymnū laudis decantans cōristo
domino nostro. **V**eniens autem in cenobi-
um: fratribus ab initio cuncta retulit: ni-
hil abscondens ex omnib' que vidit et au-
diuit: ita vt omnes audiētes magnalia di-
nimio stupore admirarentur: et cum timo-
re et amore magnaqz fide: celebraret bea-
tissime huius transitus diem. **I**ohannes
autē abbas inuenit quosdam emendādos
iuxta sancte illi' sermonem: et hos miserā-
te deo conuertit. **Z**ozimas autē in eodem
degens monasterio: impleuit annos cētū:
et tunc migrauit ad dñm i pace: gratia do-
mini nostri iesu cōristi: cui est cum eq̄li pñ
gloria et honor et imperium: vna cum san-
cto et viuificatore et adorando spiritu: nūc
et semper: et in secula seculorum. **A**men.

Incipit vita beate Marie egyptiace.
Incipit vita sancte Marine virginis.

Huit frater ^{quidaz secula-}
^{ris: habēs vni-}
tam filiam paruulā. **I**pe vero cō-
uerti cupiens comendauit eaz cuidam pa-
renti suo: et in monasterium: qđ longe erat
a ciuitate per miliaria trigintaduō: et igref
sus perficiebat opus monasterii: ita vt ab-
bas eius plusqz ceteros qui in monasterio
erāt eum diligeret: eoqz fidelis esset et obe-
diens. **C**ontigit autē post aliquod tps vt re-
cordaretur caritatis filie sue: et cepit tri-
stari atqz affligi intra se. **E**t cum per mul-
tos dies hoc faceret: vidit eum abbas ei'
tribulatum et dixit ei. **Q**uid habes frater:
qz sic tristis ambulas? **D**ic mihi: et de' qui
consolatur omnes dabit tibi auxiliū. **T**ūc
ille prociens cuz lachrymis ad pedes ei'
ait. **D**abeo vnum filium in ciuitate quem
reliqui paruulum: et recordatus affligor p
pter eum. **E**t noluit abbati indicare eo qz
puella esset. **A**bbas vero eius hec igno-
rans et nolens eum amittere: quia necessa-

Prima pars

rins erat i monasterio: dixit ei. **S**i diligis eū: vade z adduc eū huc: z sit tecū. **E**t abiens adduxit eā. dicebat autem marina: et mutauit ei nomē: z vocauit eū marinū: z dedit eam ad discēdas litteras intra monasteriū z erat cum ea. **E**t nullus cognouit de fratribus q̄ puella esset: sed vocabant eā oēs marinū. **E**t dū eēt ānoz q̄tuordecī cepit eā docere p̄ suus viā dñi: z dicebat ei. **V**ide filia yr null⁹ cognoscat mysteriū tuū vsq̄ i finē tuū. z sollicita sis ab insidiis diaboli: ne seducaris ab eo: z istō sc̄m monasteriū p̄ nos solui videat z in conspectu xp̄i z cozas sc̄is angelis eius: cū ip̄is eternā dānationē accipiam⁹. **E**t alia m̄tra: docebat eā p̄ singulos dies: de regno d̄i. **E**t autē sc̄a eēt ānoz decē z septē: defūctus est pater eius. **R**emāsit autē sola i cella patris sui: z erat obediens oib⁹ i monasterio ita vt ab abbate suo z ab oibus diligeret. **H**abebat autem monasteriū par bouum z carrū aut bigaz: qz viciniū habebat mare ybi erat emporium ad tria miliaria: z ibāt mōachis: z afferebāt q̄ necessaria erāt mōasterio. **U**na ergo die dicit abbas ad marinū. **F**rater marine: q̄re et tu nō vadis cū fr̄ib⁹ z adiunas eos? **Q**ue r̄ndit. vt iubes p̄r. **E**rat autē iuxta viam hō manēs noīe pandox: per quē fr̄es ibant z reuertebant. **E**t cepit fr̄ marinus frequēter p̄gere eū carro: ad op⁹ sibi iniunctū: z ybi tardior eueniebat hora ad reuertēdum: manebat in domo ip̄ius pandocij cū ceteris monachis. **P**andox autē habebat filiā x̄ginē: ad quā ingressus miles per insidias diaboli cōcubuit cū ea: z cōcepit de illo milite: et dū cognitū fuisset a parētib⁹ ei⁹ ceperunt affligere filiā dicētes. **D**ic nobis a quo cōcepisti. **R**ndit eis. **D**e illo monacho q̄ dicitur frater Marinus: qui hic frequēter cū carro māstr: ip̄e me oppressit: z cēpi. **S**tatim autē parētes ei⁹ prexerūt ad monasteriū: z dicūt abbati ei⁹. **E**cce dñe abba qd fecit monachus tuus Marinus. quomodo decepit filiam n̄ram. **D**icit eis abbas. **Q**uid dicitis? **E**t iussit eum vocare. **E**t veniente eo: dicit ei abbas suus. **F**rater marine tu hoc scelus opat⁹ es i filiā cor?

Stans hō diutius z cogitās itra se: ingemiscēsq̄ dixit. **P**eccauit p̄r mi: p̄riaz ago p̄ hoc pctō: s̄ q̄lo te intercede p̄ me ad deum: vt hanc p̄ficere possim. **A**bbas hō ad iracūdiā emor⁹ iussit eā trundi z affligi: z ait. **I**n veritate dico tibi: qz hoc malū opatus es: hic nobiscū nō manebis in hoc monasterio. **E**t piccit eā foras. **I**pa hō nulli vnq̄ cōfessa ē mysteriū suū: s̄ abiens iactauit se ante fores monasterij: z iacebat sup̄ terrā in penitētia affligens se: tanq̄ si ip̄a peccasset: z ingrediētibus fratribus postulabat: vt vna bucella panis ei daretur. **H**oc facies p̄ quattuor annos: nō recessit de forib⁹ monasterij. **P**andocius vero filia pepit filiū masculū: z ablactauit eū: z adduxit eū mater puelle secū: z posuit eum ibi ante mōasteriū: z dicebat ei. **E**cce frater marine: quō nosti nutri filiū tuū. **E**t reliquit eū ibi: z abiit. **S**c̄a x̄go marina: suscipiens eū tāq̄ p̄p̄riū filiū: d̄ ip̄a bucella panis quā accipiebat ab introeuntib⁹ mōasteriū: nutrebat filiū alienū. **F**actū ē autē hoc: p̄ duos alios annos: postmodū vero videntes fr̄es: misericordīa cōpuncti: ingressi ad abbatē rogare ceperūt: vt eū reciperet i monasteriū: dicentes. **A**bbā idulge: z suscipe fr̄em marinū. **E**cce quiḡ anni sūt q̄ i penitētia ante ianuā monasterij iacet: z nō recessit vnq̄ hinc. **S**uscipe eū i p̄nia: sic p̄cepit dñs n̄r ih̄s xp̄s. **U**ix autē coegerūt eū: z iussit ingredi: z vocauit eam ad se: z ait. **P**r̄ tu⁹ fuit vir sc̄us qd̄ tu nosti z paruulū iroduxit te i hoc sc̄m monasteriū: z nō ē opatus aligd̄ mali: qd̄ tu cogitasti z fecisti: nec aligs i hoc sc̄o mōasterio. **N**ūc autē igressus es tu cū filio tuo: quem de adulterio habes: vnde oportet te multū penitere. **G**rāde. n. pct̄n̄ fecisti: z hoc tibi iubeo: vt oēs imūdiicias monasterij tu solus facias z aquā ad necessaria purganda tu portes: z calciariū oibus p̄ singulos dies tu perficias z oibus seruias. **I**n h̄. habebis grām meam. **S**ancta virgo libētissimo animo hec suscipiens oē op⁹ qd̄ ei iussum fuerat: perficiebat. **C**ōigit autem eam intra paucos dies dormire i dño: eūtes autē fr̄es nunciauerunt abbati: dicent⁹

Carolina vicia

tes. **F**rater marin^o defunctus ē: dicit eis abbas. Videte fratres q̄le pctm̄ fuit: q̄ nec p̄niam meruit implere. Sed tamē ite r̄ lauate eū: r̄ sepelire longe a monasterio. **F**untes autem dum lauarent eam cognouerūt quia mulier esset: r̄ ceperūt omnes emittere voces: r̄ contudentes se clamabant: q̄ talis conuersatio r̄ patientia sc̄q̄ inuenta est in ea: cuius mysterium nullus agnouit: cum sic ab eis afflicta fuisset: r̄ venientes cum lachrymis dicunt abbati. **A**ba veni: r̄ vide fratrem marinum: dicit eis. **Q**uid est hoc fratres: Dicunt ei iterum. **V**eni r̄ vide mirabilia dei: r̄ quid de te agas. **I**lle territus prexit r̄ venit vsq̄ ad corpus: r̄ leuantes pallium: vnde cooperta erat: r̄ vidit: quia mulier esset. **E**t mox cecidit: r̄ caput suum percutiebat in terra: r̄ vociferabatur dicens. **C**oniuro te per dominum nostrum ih̄m xp̄m: ne me cōdēnes ante cōspectum deū q̄ afflixerit te: q̄ ignorans feci. **T**u dñā nō dixisti mysterium tuū: et ego non cognoui in veritate sanctam conuersationem tuam. **S**i enī cognouisset: te nunq̄ afflixissem. **E**t iussit ferri corpus eius: intra monasterium i oratorio reponi. **E**adem autē die puella illa cuius filius erat arrepta a demonio: venit ad monasteriū: r̄ cōfitebat crimē q̄ admiserat: r̄ d̄ quo viro cōcepisset septima die repausatiōis eius in dño: ibi intra oratorii liberata ē a demonio. **A**udiētes autē gerant i ipso ep̄ozio r̄ vicina monasteria: mirabilia q̄ facta fuerāt: accipientes crucēs r̄ cereos cū hymnis r̄ cāticis. r̄ psalmodia benedicētes deū: venerūt i eodē mōasterio: r̄ ingressi oratorium vbi corp^o eius regescebat benedixerūt deum: vbi vsq̄ modo de^o ofonib^o sancte virginis multa facit mirabilia: ad laudē r̄ gloriā nominis domini: q̄ cū eterno patre r̄ sp̄u sancto viuit r̄ regnat in secula seculorum Amen.

Explicit vita sc̄issime marine virginis

Incipit plog^o i vitā sc̄e Eufrosine virginis: r̄ p̄ d̄ interpretatiōe noīs eius.

Eufrosina dicitur

quasi effra r̄ syna. **E**ffra dicitur videns: v̄l fructifera v̄l fertilis. **S**yna d̄ mēsurā v̄l mādatū: v̄l rub^o. **I**pa. n. fuit vidēs i orē platiōe: fructifera r̄ fertilis i bonorū opatiōe: mēsurā i t̄paliū necessitatū pceptiōe: mādatū. s. fuās i obediētie obfuitiōe: rubus i castitatis germinatiōe. **A**l d̄ eufrosina q̄si eufrosia. **E**ufrosia at̄ ē herba medicā: r̄ valz d̄ caliginē oclorū. **S**ic eufrosina x̄bis vita r̄ exēplo docendo: illuminat oculos cordis nr̄i fm̄ nomē ei^o. est smaragdus. **S**maragd^o autē ē lapis nobilis r̄ viridis perspicuus: r̄ in frigidis regionibus iuenitur. **V**iriditas significat eufrosine virginitatē: p̄spicitas vite animositatem: regio frigida d̄ libidinis incentiuum castitates. **D**ic lapis flores marcidos ad recētā pristinā reducit: r̄ recētes conseruat. **S**ic eufrosina x̄go vnica marcidos pctōres ofonib^o suis pristine gr̄e restituit: r̄ bonos ac deuotos hoīes i gratia pristina ofuat. **S**init plog^o siue interpretatio noīs ei^o. **Q**uod diligenter notādū q̄ i ista historia sequentē habet d̄ p̄snuicio laico tādē effecto monacho p̄re b̄tē Eufrosine. **S**z̄. xv. d. r̄ i ista historia sc̄i onufri. lxxiiij. hēt d̄ p̄p̄būcio anachorite. **I**ncipit vita sc̄e Eufrosine.

Huit vir i alexādria noīe p̄snuici^o honorabilis oib^o r̄ cūstodiēs mādata dei. **D**ic accepit coniugē dignā generis sui: r̄ ipa honestis moribus plēa: s̄z̄ sterilis nō pariebat. **V**ir autē ei^o nimis fluctuabat: eo q̄ non haberet filium: cui omnes facultates suas reliqueret: vt post obitū suū bene r̄ congruenter suā substatā gubernaret. **C**ōiunx̄ vero indigentibus non cessabat ministrare: r̄ nocte r̄ die ecclesiis dei adherēs: r̄ obsecratiōib^o orās r̄ pctens a deo dari sibi filiū maxime vidēs suū virū nimis fluctuantē. **M**ultam etiā pecuniā erogās pauperibus r̄ oratoribus poscebat impleri desideriuū suū. **S**imiliter autē r̄ vir ei^o circūiēs: querebat inire aliquē hoīez dignus deo: q̄ posset precibus suis effectū desiderii eius p̄ficere: r̄ ita ambulauit ad quod dā monasteriū

Prima pars

qz eiusdem mōasterij pater magn^o ap^d de/
um eē dicebat. Illicqz igressus: et multaz
pecuniā offerēs: multā etiā ab abbate si/
duciā: et ab vniuersis fratrib^o cōsecr^o est.
P^o multū hō tps: idicauit abbati causaz
desiderij sui. Qui cōpaciēs illi postulauit
a dño dari illi fructū ventris et amozum
oñones exaudiēs de^o largit^o est illi filiam
vnā. Vidēs autē pasnuci^o abbatis ouerfa/
tionez: nūq̄ a monasterio recedebat: vn̄
siugē suā itroduxit: vt bñdicere^t ab ab/
bate et a fratrib^o. Tollētes autē ifantulā
a lacte: et facta ānoz septē baptizata ē: i/
posuerūtqz illi nomē Eufrosina. Gaude/
bāt autē sup illā parentes ei^o: qz erat acce/
pta deo: et pulchra facie. **F**acta igit̄ an/
noz. xij. m̄ ei^o miguit ex hoc seculo. **R**e/
mansit autē p̄ ei^o erudiēs eā lris et lectio/
nib^o: ceterāqz huius m̄ di sapiāz. Puella
hō tantā excipiebat disciplina: vt mirare^t
p̄ ill^o prudētiā. Opinio autē ei^o pagrauit
totā ciuitatē seu et de sapiētiā ei^o et doctri/
nā et qz nimis pulchra erat et cōposita vul/
tur: et aīo. Multis autē occertātib^o cū p̄e
ei^o de ea. ad finē puemire nō poterāt: s̄ ip̄e
pater tm̄ dixit: dñi volūtas fiat. **U**n^o autē
exuperās oēs i honore et diuitiis. accers/
uit p̄ez ei^o et postulauit ab eo dari filiā ei^o
filio suo in matrimonū. **E**t cōcedēs fieri
cōsuet: desponsauit eā illi. **P**ost nō mul/
tū hō tps: accipiēs eā pasnucius: dū esset
annoꝝ decē et octo: abiit i monasteriū cū
ea: i quo cōsueuerat venire. Multāqz ite/
rū pecuniā largit^o ē: ad necessaria fratrūz
dixitqz abbati. **F**ructū oñonū tuaz addu/
xi tibi: vt oꝝes p̄ ea: qz iā ad nuptias eam
tradere volo. **I**ussit autē abbas introdu/
ci eā i xenodochiū monasteriū: et locur^o ē
cū ea: bñdicēs qz exhortat^o ē eā d̄ castitate
et patiētiā timoris dei. **F**aciēs autē ibi tres
dies aurē quottidie ponebat ad psalmos:
et vidēs singuloꝝ ouerfationē: et spiritale
ppositū mirabat̄ eoz vitā dicēs. **B**eati
sunt viri isti: qz i hoc seculo similes sūt an/
gelis: et post hoc: vitā eternā consequūtur.
Et cepit cor eius sollicitans esse: in zelo
timoris dei. **P**^o tres autē dies: dixit pasnu

cius ad abbatē. **V**eni pater vt saluet te
ancilla tuaz: et oza p̄ ea: quia ambulare vo/
lumus in ciuitatē. **T**umqz venisset abbas
proiecit se ad pedes eius dicēs. **O**bscuro
pater oza pro me: vt lucretur deus animā
meā. **E**xtenditqz manū et bñdixit eaz di/
cens: **D**eus qui cognoscis hominē anteq̄
nascatur. tu istius ancille curaz habere vi/
gnare: vt mereatur portionez et conforti/
um in regno celozū. **E**t comendantes se
seni abierunt in ciuitatē. **P**ater vero ill^o
si aliquādo inueniebat monachūz aliq̄
adducebat in domū suam: petens vt oza/
ret pro ea. **U**na autem die anniuersaria
qua ordinatus est abbas: vnuz ex fratri/
bus misit ad pasnucū: vt inuiteret euz ad
solemnitatez abbatis. **Q**ui abiens in do/
maz eius: requisit eū. **P**ueri autē dix/
erunt. **P**rocesit. **A**udiēs autem Eufro/
sina: et aduocans illū fratrem: cepit inter/
rogare euz. **D**ic mihi frater pro caritate.
Quanti fratres estis in monasterio: **A**t
ille frater dixit **T**recentiquingitadu/
Dicit ei puella. **Q**ui voluerit illuc venire
ad cōuersionē vestraz sanctaz suscipiet
ne illū abbas vester? **R**espōdit ei. **E**tiam
cū gaudio magno suscipit illum maxime
propter vocem dñi qua dicit. **Q**ui venit
ad me non eiciāz eū foras. **D**icit ei eufro/
sina. **O**mnēs ne in vna ecclesia psallitis.
et equaliter ieiunatis? **D**icit ei mōachus
ille. **C**ōmuniter quidē psallim^o: vnusqz
hō ieiunat quomodo vult: aut quāuz va/
let. vt nō fiat conuersatio cōtumax volun/
tatis: sed pp̄rii arbitrii spontanea volun/
tate. **O**mnēs ergo perscrutās monacho/
rū cōuersionem: dixit ad monachū. **O**
lebā abire et puemire ad hui^o ienarrabilis
vite nozmitatem s̄ timo inobediēs esse
p̄ri meo: qz p̄ vana et caduca hui^o seclū sub/
stantia cupit me tradere viro. **D**icit ei mo/
nachus. **S**ozoz nō p̄mitas vt polluar bo/
mo corpus tuum et vt tradas talem pul/
chritudinem pati opprobrium: s̄ despoā/
te x̄po: qui tibi potest p̄ omnibus istis trā/
seuntibus dare regna celozū et cū ange/
lis consortium. **O**cculte autem exiens

vade in monasterium. mutato habitu seculari. indutaque veste monachica: ut possis evadere. Que cum audisset. placuit ei et dixit. Et quis me habet tondere? Nolebat enim a layco tondi: quia non servat fidem. Dixit ei monachus. Ecce pater tuus venit tecum ad monasterium: et faciet ibi tres dies aut quattuor. Tu autem adduc vnum de monachis. et quomodo voles occurret tibi cum gaudio magno. hec et his similia illo dicente ad eufrosinam. venit pascuicius: et videns monachum interrogavit eum dicens. Quid ad nos fastidium sumpisti domine? Et dixit ad eum. Anniversarius dies est monasterii: misitque abbas ut venias et accipias benedictionem. Savius autem pascuicius pater Eufrosine. et ingressus cum monacho in naviculam: abierunt in monasterium. Cum autem ibi esset. misit Eufrosina unum fidelissimum servulum dicens. Vade in monasterium theodosii: ingressusque ecclesiam monachorum que ibi inveniatis. adduc tecum Misericordia autem dei. ecce quidam monachus veniebat de monasterio: vendens que secum habebat. Et videns eum puer rogavit ut veniret ad Eufrosinam. Qui cum venisset: videns eum puella: salutavit eum dicens. Ora pro me pater: et orans benedixit eam: et sedit. Dixit autem ei Eufrosina. Domine mihi ego habeo patrem christianum et servum dei. divitiarum possessorem substantiosum nimis. habuitque uxorem ex qua me genuit: que transiit de hac vita. vult autem pater meus pro omnibus rebus suis. tradere me seculo huic iniquo: et ego nolo inquinari in eo. et quid faciam penitus ignoro. Totas enim noctes sine somno pertransiui. postulans deum. ut ostenderet mihi misericordiam mee misericordiam suam. Et mane facto. placuit mihi mittere in ecclesiam et adducere unum ex fratribus. ut ab ipso audire verbum dei. et quid facere debeam. Postulo autem te pater pro mercede anime tue. sciens quia a deo missus es: doce me que dei sunt. Dixit ei senex ille. Dominus dicit. si quis non abrenunciaverit patri et matri et filiis in super et animam propriam: non potest me

esse discipulus. Et ego tibi possim plus dicere his ignoro. tamen si potes ferre tentamenta carnis relinque omnia et fuge facultates enim patris tui multos invenies heredes. Ecce tapetia. et lerocromia. et nodochia monasteria. vidue. pupilli. infirmi captivi. si voluerit placuerit patri tuo. his relinquant: tu autem solo la ne perdas animam tuam. dicit ei puella. Confido in deum et in orationibus tuis: quia ad laborandum habeo pro anima mea deo auxiliante. Dicit ei senex. Talia desideria a firmitate non declinantur: scit enim tempus penitentiam agere. Dicit ei Eufrosina. Et ideo te satigavi ut impleas desiderium meum. et facta oratione benedicas me. et abscondas comam capitis mei. Et surgens senex facta oratione. abscondit comam capitis eius: et induit eam tunica scematis et orans pro ea dixit. deus qui liberavit omnes sanctos suos: ipse te custodiat ab omni malo. Et hec dicens. senex discessit ab ea: gaudens et glorificans deum. Eufrosina autem cogitans in semetipsa dixit. Si ambulavero in monasterium puellarum. pater meus requirens inveniet me et violenter trahet me inde propter sponsum meum. Proinde pergit ad monasterium virorum: ubi nullus suspicetur me esse. Et hec dicens: proiecit vestes muliebres. Et induit viriles. Et sero exiit de domo sua accipiens secum quingentos solidos: et abscondit se in quodam loco per totam noctem. Mane autem facto venit pater eius in civitatem: volente autem deo: statim in ecclesiam ambulavit. Eufrosina igitur peruenit ad monasterium illud: ubi pater eius notissimus erat: et nunciauit abbati pro ostiario dicens. Eunuchus quidam de palatio veniens ante ostium stat: cupiens loqui tecum. Egressus autem abbas. percipit se in terram et facta oratione sederunt. dicit ei senex. Quid est quod venisti filii? dicit ei Eufrosina. Ego quidam de palatio fui eunuchus. et desiderium habui semper conversationem agere monachorum: et civitas nostra non valde hoc habet studium conversationis: notum autem factum est mihi de bona vestra conversatione: et cupio habita

Prima pars

re vobiscum. si placuerit vobis **D**abeo: enim possessiones multas. et si dederit mihi deus requiem: adducam eas huc: dicit ei senex. Bene uenisti fili: ecce monasterium: si tibi placet. habita nobiscum. dicit ei abbas **Q**uod est nomen tuum. dicit ei. **S**maragdus dicit ei senex. **J**uuenis es. non potes solus federe. opus est tibi habere magistrum. ut doceat te regulam: et conuersationem monachorum dicit abbas: **S**icuti iubet domine mi pater. sic faciam. et protulit quingentos solidos deditque in manu abbatis dicens. **A**ccipe pater iterum istos. si uidero quia possim sufferre hic: ueniant in illa reliqua. **V**ocauit autem abbas unum fratrem **A**gapitum nomine. uix factum et operabilem. et tradidit in manu eius smaragdum: et dicit ei. **E**cce modo hic erit filius tuus et discipulus talem eum designa: ut exuperet magistrum. et fleuissimis genibus: facta oratione designauit eum. et respondentes omnes dixerunt. amen. **S**uscipit eum agapitus in cellam suam. et quia habebat uultum decorum smaragdus. ubi ueniebat in ecclesiam ad operandum dominus. multos illorum diabolus excitabat aduersus decorum uultus eius per malas cogitationes. ita ut omnes molesti essent abbati: quod talem pulchritudinem duxisset in monasterium. **D**ec audiens abbas: uocauit smaragdum: et dicit ei. **F**ili pulchra est facies tua. timco ne sit ruina infirmis fratribus. placeat nobis ut sedeas solus in cella tua. et ibi conuenit tibi manducare et psallere: et non inde te egressurum alicubi. et precepit agapito ut prepararet cellam solitariam: ut in ea solus degeret smaragdus. **F**ecit autem agapitus omnia que a patre monasterii fuerant impata et introduxit smaragdum in cellam solitariam: et erat ibi orationibus uacans. ieiuniis et uigiliis nocte ac die operam dabat: seruies domino in simplicitate cordis. ita ut miraretur predictus frater. qui eum susceperat: et omnibus fratribus intulit eius constantiam et omnes colaudabant deum. qui in infirma etate talia operabatur. **P**asnuicius autem pater eius cum reuersus fuisset de monasterio ad domum per priam. festinans ingressus est cubiculum. in quo filia eius manere solita erat. **E**t non inuenta tristis tremensque effectus: cepit exquirere

anxius seruos et ancillas. quod de eufrosina filia eius actum esset. **P**ueris autem dicentibus quia nocte uidimus eam. mane autem factum non comparuit: putauimus enim quod pater illius quod eam desponsauit: uenisset et tulisset eam. **M**isit igitur seruos suos ad domum illius: et non inueniunt eam. **A**udiens autem spiritus et pater contristati sunt ualde. **E**t ueniens ad pasnuicium. inueniunt illum uehementer afflictum iacentem in terra: et dixerunt ei. forsitan aliquis seduxit eam: et fugit eum illa. **S**tatis seruus cum ego per totam alexandriam et egyptum: misi sunt. **F**ratres autem ibi et naues. intrantesque in eas regrebant per uiam: et scrutantes monasteria puellarum heremum. speluncas. per domosque amicorum et uicinarum et nusquam reperit lugubram eam quasi mortuam. **S**ocer nuntius. spiritus spiritus se habet: pater lugubram filiam dicens. **H**eu heu filia dulcissima. heu me lumen oculorum meorum: consolatio uite mee. **Q**uis meam iua sit facultatem? **Q**uis meam possessionem sperasit? **Q**uis meam uenam exciuit? **Q**uis lucernam meam extinxit? **Q**uis meam spiritum fraudauit? **Q**uis pulchritudinem filie mee uolauit: quod putas lupus agnam meam dissipauit? **Q**ualis locus talis uultu regit? **Q**uale pelagus. capriam ducit illam imperiale faciem? **I**lla generositate constitutio illa male habentem solatrix. illa laborantium reges: geminum portus erat. **T**erra ne celes sanguinem meum: donec uideam quod eufrosine filie mee contigerit. **h**ec et his similia pasnuicio psequente cleus uertit omnes qui aderant uocem et flebant. ita ut omnis ciuitas lamentaret eam. **N**on sufferens autem pasnuicius. nec inueniens consolatioem. prexit ad memoratum senem de quo supra diximus: et percudit ad pedes eius uices. **P**eto ne cesses orare. ut inueniam labor orationum tuarum. **N**escio enim quod acciderit eufrosine filie mee. **A**udiens autem uenerabilis pater contristatus est ualde. et iussit adesse omnes fratres: et dixit eis. **O**stendite caritatem fratres. et postulate a domino: ut dignetur uobis ostendere quod factum sit de filia amici nostri pasnuicii. **E**t ieiunantibus oribus et orantibus in tota hebdomada. nihil eis reuelatum est de eufrosina: sicut solebat quando alius

de rogabat dominū. Oratio enim Eufrosinae erat ad dominū die noctuq;: ne mani festā eā faceret in vita sua. Cū autē nec se ni nec alicui fratris reuelatum esset: cepit abbas cōsolari euz dicens. **Fili noli desicere a disciplina dñi quia quē diligit deus corrigit. et hoc scias. quia sine voluntate domini. nec vnus passus cadet in terrā: quātomagis filie tue absq; illi? nutu nihil pro uenit.** Scio enī quia bonā partē elegit si bi: ppter ea nobis nihil de ea reuelatū est. **Si enī q; ab sit in malis opibus incidisset: nunq; desperisset deus tantū fratris labo rē.** Habeo fiducia i dño: ga i hac vita ostē det tibi dñs eā. **Audiēs hoc pasnuci? rece pit cōsolationē. et osculat? fenē et omnes fratres remeauit ad sua: grās agēs deo et orās quotidie bonis opib? et elemosynis intentus erat.** Post aliquātos vero dies. uisitabat monasteriū: cōmendās se oratio nib? fratru. **Una autē die ueniēs ad abba tē: proiecit se ad pedes eius dicens. Ora p me pater: nō possū ferre dolorē de filia mea. sed magis ac magis renouat ac cre/ scit vulnus de die i die: et tribulat anima mea.** **Audiēs autē eū fenex nimis afflic tum dicit ei. Vis colloquiū habere cū uno fra tre spūali. q; uenit de palatio theodosii: iū rans q; ipia esset eufrosina filia eius: pas nuciū dixit. Volo. et uocauit abbas aga pitū: dixitq; ei. Tolle pasnuciū et introduc eū in cellā smaragdi. et introduxit eū i cel lā eius: et nihil ei antea inotescēs. Cū autē subito uidisset patrē suū. et cognoscēs euz tota lacrimis repleta ē. Pasnucius autē sperabat cōpunctū esse fratrē illū. nō enī cognouit eā: quia species vultus eius emar cuit. pre nimia abstinētia uigiliis et lacri mis. **Ruculla autē operuit faciē suā: ne ali quo modo agnosceret eā. facta autē oratio ne sederūt. Cepit autē ei loqui de futura regni beatitudine et gloria sēpiterna. quō p elemosynā et castā vitā bonāq; cōuersa tionē: et p humilitatē et caritatē ad ea q; posset pertingere. et de cōtēptu seculi. nec plus diligēdus esse filiū q; deū: nec patrē iuper eū qui habet potestatē. Apostolicā****

quoq; scripturā interpretans. quomō tri bulatione patientiā operatur. patientia autē probationē. **Uidens autē patrē suum in graui merore depressum: cōpatiebatur ei. S; timens ne agnosceretur. et impedimē tum ei faceret: uolens autē eū cōsolari di xit ei: crede mibi. quia nō despicit te de? et si in perditionē isset filia tua manifesta ret eā tibi deus: ut nec illa a diabolo retē ta inferret tibi et sibi luctū perpetuū. S; crede in deū. quia bonū consiliū elegit. sic ut dixi secundū uocē euāgelii qua dicit: q; diligit patrē aut matrē sup me. non est me dignus. et si quis non abrenūciauerit omnibus que possidet: nō potest meus eē discipulus: Potens est deus: et in hoc se culo manifestare eam tibi. **Sine etiā sine qd temetipsū cōtristādo perdis: Age gra tias deo nihil desperans: nam et agapi rus magister meus multotiens nimis tri stis dicebat mibi. Quia uenit quidam ho mo nomine pasnucius operibus bonis i tentus. qui filiam suam tanq; mortuā lu get: nesciēs qd ei acciderit: et nimia lamē tatiōe affligit: et maxime q; unica erat illi: et cū lachrymis piecit se ad pedes ab batis: ut p ei? oratiōes et oius fratru posset iuenire eā. Et cōpaties dicebat mibi. Quo modo et omnes fratres: ita et tu roga p ea deū. Et ego quasi indignus et cōsciūs ma loui. sepius deprecabar dominū. ut dignet tibi sufferētiā tribuere et lōganimitatē. et quomodo expedit: adimpleat tā de te q; de filia tua. **Pro hoc et frequenter uidere te uolui et colloqui tecū: ut aliquā cōsolatio nē p me humilē forsitā iuenires. ut autē nō cognoscere tē mltā colloqa: dixit ad pasnu cium. Glade dñe mi. Et dū recedere uel let pasnuci? aia illi? cōpatiebat illi. **Facies autē ei? pallebat: et replebat lachrymis: pre nimio autem ieiunio et diuina inedia? san guinem eufrosina uomebat: Multū enī confortatus pasnucius in ammonitione eius: discessit ab ea: et ueniens ad abbatē dixit. edificata ē anima mea ab isto fratre et ita sus letus effectus in gratia dei et con solatione eius: tanq; si inuenissem filiam********

Prima pars

meam. **C**ōmendansq; se oratōnibus abba-
tis et omniū fratrum: reuersus est in domum
suā magnificans deū. **C**ōpletis autē sma-
ragdus intra cellā suā triginta et octo an-
nis. incidit in infirmitatē: quā et mortu⁹ ē.
Quadā vero die secundū consuetudinez
venit pasnucius ad visitandū monasteriū
Et post orationē et salutationez fratrum: vi-
xit seni. **S**i iubes pater permitte me sma-
ragdū videre: quia valde desiderat eum
anima mea. **V**ocatoq; agapito: precepit
ei de pasnucio ad visitandū smaragdū.
Introiens autē pasnucius vbi eger iace-
bat: cepit deosculari euz cum lacrimis di-
cens. **D**eu me: vbi sunt promissiones tue:
vbi verba dulcia. quibus mihi filiā meā
videndā oculis meis promittebas? **E**cce
non solū illāz nō videbo: sed et tu per quē
consolationez non modicā habebā: relin-
ques nos. **D**eu me. quīsnā consolabitur
senectute meā? **A**d quē ibo? **Q**uis mihi
erit adiutor? **D**uplex malum modo lugeo
Triginta et octo anni sunt q; perdidī filiā
meam. nihil mihi actū est: qd̄ die noctuq;
orabā pro ea. **E**t similis illius detinet me
incomparabilis dolor. **Q**uid sperā ammo-
do? **U**bi cōsolationē meā inuenio? **I**ā descē-
do lugens in infernū. **V**idēs autē smarag-
dus eū vehemēter ploratē. et nullā cōsola-
tionē recipiētē: ait ad eū. **Q**uid turbaris
et teipsum interficis? **N**ūquid inualida ē ma-
nus dñi. aut deo quicq; ē difficile? **I**ā po-
ne finē tristitie tue. et recordare quō patri-
arche iacob manifestauerit deus ioseph:
quē quasi mortuū lugebat. **S**ed obsecro
te ne p̄ tres dies me deseras: neq; derelin-
quas. **D**esirās autē pasnucius intra semet-
ipsum: dixit. forsitan deus reuelauit ei ali-
quid de me. **T**ertio autē die: dixit ad sma-
ragdū. **E**xpectaui sicut rogasti me domi-
ne me⁹ frater et nō discessi alicubi per tres
cōtinuos dies. **C**ognoscēs autē smaragd⁹
qui et **E**ufrosina. qz instabat dies dormi-
tionis eius. vocauit pasnucium et dixit ad
eū. **Q**uia de⁹ oipotēs bñ disposuit miseri-
am meā. et adimpleuit desiderium meū: meq;
vsq; in finē viriliter certādo pduxit. non

mea virtute. sed eius adiutorio qui me con-
stodiuit ab insidiis inimici. pacto cursu sup-
est mihi corona iusticie. nolo te sollicitū re-
linquere p̄ filia tua eufrosina. **E**go sū illa
misera et tu es pater me⁹ pasnucius. **E**cce
iāz vidisti me. et satis ē factū tibi. **S**ed ne-
mo hoc sciat. et nō permittas ab alio corp⁹
meū nudari et lauari: s; p̄ te metipsum hoc fa-
cies. **E**t ga promisi abbati habere me pos-
siones multas et si potuissē sustinere et p̄-
durare in loco isto adducere eas huc: im-
ple ergo pater qd̄ pmisi. **E**t scito q; vene-
rabilis ē locus iste. et ora p̄ me. et hec dicēs
tradidit spiritū. **D**ū audisset pasnucius pa-
ter eius talia verba. et vidisset qd̄ obdor-
miuit: mota sunt omnia viscera eius ecclē-
ditq; in terrā et fact⁹ ē velut mortu⁹. **A**e-
currēs autē **A**gapit⁹. vidit qz defunct⁹ eēt
smaragd⁹: et pasnucium iacentē i terra semi-
uiuū iactauit aquā in facie eius. et leuauit
eū dicēs. **Q**uid habes domine mi pasnuc:
Ait autē pasnucius. **D**imitte me vt hic mo-
riar: vidi enī mirabilia hodie. **S**urgēs autē
irruit i faciez eius: multitudinez lacrimaz
effundēs: clamauitque dicēs. **D**eu me dul-
cissima filia: quare antea non manifestasti
mihi. vt et ego morerer tecū spōntea vo-
luntate? **V**e mihi quomodo latuisti: quo-
modo pertrāstisti insidias aduersariorum et
nequitas spirituales vite huius. et introisti
vitā eternā. **D**ec agapitus audiens et co-
gnoscens tam admirabilem causam. stupe-
fact⁹ est: et currēs nūciauit oīa abbati. **V**e-
niēs autē abbas cecidit sup eā: et cinctō dice-
bat. **E**ufrosina sponsa xpi et filia scōp̄ ne
obliuiscaris seruoꝝ tuoꝝ et huius monaste-
rii: sed ora pro nobis ad dñm nostrū iesum
xps: vt faciat viriliter certādo venire ad
portū salutis et portionē secū habere: et cū
oībus sanctis suis. **E**t iussit abbas vt gregē
garētur omnes fratres: et cū honore debi-
to: sanctū corpus illius sepulture daretur
Dū autē congregati adessent: et vidissent tam
stupēdū miraculū: glorificabāt deum: qui
etiā i femineo sexu et fragilitatē mirabilia
operatur. **Q**uidā autē frater vnuz habens
oculū: osculatus est vultū eius cū lachry-

mis: statique vt eaz tetigit. oculus ei⁹ ei re
stitur⁹ est. Et vidētes oēs fratres q aderāt.
benedixerūt deū gratias agētes ei. cuius
sunt omnia bona q sūt. **M**ultūque sforza/
ti et edificati: sepelierūt eā cū maxima ve
uotione: i sepulchro patrū. **P**ater vero ei⁹
omnia que habuit i ecclesiis et mōasteria
offerēs cōuer⁹ sar⁹ est i eodē monasterio: et
plurimā partē substantie sue ibidē offerēs i
eodē stratu dormiēs. et i eadē cella demo
ratus ē. i qua et filia sua **E**ufrosina. **V**ixit
autē pascuic⁹ pater scē **E**ufrosine: i scō. p/
posito ānos decē. et migravit ad dñm: et
iuxta filiā suā sepult⁹ ē. glorificāte deū ab
bate: cū oi congregatiōe sua. **D**ies autē mi
gratiōis eoz ad dñm. celebratur i eodem
monasterio vsq; i pñtem diē: glorificātes
deuz patrem. et filium cum sancto spiritu
Am. **E**xplicit vita sancte **E**ufrosine virgi
nis. **I**ncipit vita sancti **F**rōtonii abbatis

Omnīā sepe deside
ratis audire que facta sunt. et ego
placide dispolui opari: iā nō i pellibus ca
piarū neque earū dē pilis. sed auro et argē
to gēmisque preciosis decerui construere
tēplū dei: vt et nos tanq; lapides viui edi
ficemur i domū spiritalē. ex opib⁹ melioz
p̄ficiētes i chris̄to iesu domino nostro: qd
nūc apud nytriā gestū sit referā. et nō p̄re
ribo veritatez ylo modo quoniā satis edi
ficat monachos p̄sens opusculuz. **A**gi
tur frōtonius verus dei seru⁹. studio dei ti
moris de diē i diē p̄ficiēs: publicā cōmu
nēque vitā phorēs. viā desiderās solitu
dimis: vocatis ad se fratrib⁹ dixit. **E**rant
enī cū eo viri circiter septuagita. **E**n quid
nobis et mūdo damnabili. cui⁹ operib⁹ re
nunciare oi modo cōdecet. vt celestē conse
quamur salutē. **Q**uapropter p̄gamus 'ad
beremū nihil nobiscū ferētes. ad acquirē/
dā celestē gloriā: et superiorē iuestigē' ex
virtutib⁹ disciplinā. **H**is dictis. vniuersi
cōsensere. deserētesq; ad beremū secū par
ta bolez semina: et bis acutas puosq; sar
culos vnde humū foderēt: et p̄fecti sūt ve
nerūt ergo ad beremū: rursusq; frōtonius

ait. **D**ñs i euāgelio dixit. **N**olite cogitare
qd māducetis aut qd bibatis: aut quo opi
ami. **H**ec enī oīa gētes mūdi q̄rūt. **Q**ue
rite p̄mū regnū dei et iusticiā ei⁹ et bec oīa
adiiciētur vobis. **T**eneam⁹ p̄missuz: et iue
niam⁹ i nobis op⁹ dñi cōseruatū. **D**ēs er/
go habitabāt i heremo i ope dñi iugiter la
borātes: et i agone spiritali p̄ficiētes. **A**d
iuuabat enī seruos suos dñs. **I**psē autem
Frōtoni⁹ nō pro se tātū sed pro cūctis ora
bat: sciēs scriptū esse. nō querens qd mibi
vtilē sit. sed quod multis: vt salui fiat. **C**ū
q; i eadē heremo lōgo tēpoze morarentur
tēptare eos aduersarius chris̄tianoz cepit
q; debuissent i seculo demorari: quia ana
choritaz vita durissima ē. et nemo eaz pōt
sufferre: murmurauerūtq; i cordib⁹ suis di
cētēs. **Q**uid ē quod voluit pater noster frō
toni⁹ vt habitem⁹ i heremo: **N**ungd illi q
i vrbib⁹ et i castellis habitāt deū videre nō
possunt. et q i heremo habitāt celos vidēt.
Nōne eos boni act⁹ cōmēdāt. **Q**uis nam
poterit cibo viuere āgelozum. **E**cce mori
mur fame. defect⁹ vigiliāz nō capit labor
sz acriora frāgūtur ieiunia sūt debilia ge
nua: vt vnusq; nostrū nō possit stare. **A**u
diēs quoq; frōtoni⁹ eoz murmurationez
āteq; ad eū uenirēt dicētes aliquid: ipse p̄
ueniēs eos ait. **Q**uo vsq; irritatis deū mur
murātes i cordib⁹ vestris et dicētes: nūgd
q beremū ibabitāt hi tātū sūt di serui. et q
ex cibo poterit viuere āgeloz. **C**onuenia
m⁹ ad abbatē. et loq̄mur ad eū. vt habite
m⁹ i ciuitate. qz si q nos illic viderit oppor
tunas nobis iuxta dei votū dirigūt efca s
put cuiq; dñs dedit facere. **I**llud autē sci
tote: qz nō necabit dñs fame animā iustaz
Ecce oculi dñi sup timētes eū: vt alat eos
i fame. **E**t illd nō memoramini scriptū. qd
ait apls. i fame et siti. **S**z i heremo nunq;
defuerūt radices herbarū: nec māsissis ali
qñ ieiuni. **R**ecordamini qz ātea locut⁹ sū
vobis. nolite cogitare quid māducetis aut
qd bibatis aut q opiamini: h enī oīa gētes
mūdi q̄rūt. **N**ouit dñs cibū dare timētib⁹
se. **Q**uerite primū regnū dei et iusticiā ei⁹
et bec oīa adiiciētur vobis. **S**i enī de⁹ vola

Primapars

tilia pascit et coruos non deserit. quomodo nos derelinquere poterit ipsius iugis in mente habentes eumque assidue orantes. **A**erte si fame defecerim? iheremo. nos dominum accusem? et improperem? cum ad ipsum venerim? dicentes. **A**redidimus euangelio tuo: ubi dixisti quod uniuersos te credentes. celi pabulo pascis. fecimus cuncta que precepisti: speraui mus in te. et tu nos desperasti. **S**ed quia ibi nos probasti: hic magis ut probes veritates redde quod promisisti. **N**olite ergo murmurare aduersus deum: ne murmurantes sicut patres nostri in hoc deserto a sepelibus pereatis. **Q**uod si expectaueritis dominum: quoniam uoluerit dabit bona timetibus se. **Q**uo dicto. siluerunt oes paululum a murmuratioe sua: erat enim in merore positi. **E**go igitur proposui uniuersa breuiter exequi. et cuncta sermone rustico comprehendere. quecumque sunt persequi titulus est: et pro huius libelli sententias ac syllogismos. dulci eloquio currere. prout potest uniusquisque lector audire. **R**edeamus ad ordinem cepti opusculi: ut non cura videamur asserere. **V**enit itaque angelus missus a domino ad quedam diuinitate nocte: et dicit illi. **T**u epularis in diuinitate splendide: et serui mei in heremo indigent pane. **S**urge ergo diluculo: et mitte seruis meis escas. ex oibus que tibi uedi. quia procurator te posui gregis mei: et te celo lactante iugiter pasci. nec unquam dimissi. **I**ta ergo placuit mihi ex elemosina tua tegere pauperes meos. qui in deserto spiritaliter uiuunt. et se mihi suo domino crediderunt et idcirco fac sermonem quem modo missus a domino loquor ad te. **Q**uod nisi feceris: dissipasti fedus pacificum domini dei tui. **A**t ille tanto terrore conuictus. ex illo somno expugnatus: conuersus mane. aduocatis necessarijs amicis seruisque suis fidelibus locutus est ad eos dicens. **I**aceti mihi nocte in lecto. quippiam soporis ceperam. et ecce subito nuncius mihi assistit dicens. **E**n tu epularis in diuinitate tuis splendide: serui uero mei in deserto indigent panibus. **S**urge ergo diluculo: et mitte seruis meis escas ex oibus que dedi tibi: quia procurator te posui gregis mei. **E**cce mittere quoror: sed ubi moratur serui dei ignoro. **L**upio pre-

ceptum implere ammonitus: sed quod mihi ad quem dirigam locum ostendit. **A**ngelus precepit et dicit: quia seniores estis. ostendite locum. **E**t nemo ualuit illi indicare locum. quia in abdito montis manebat: et nemo ubi moraretur: agnouerat. **I**gitur altera nocte diuinitate conuentione conuenerunt. plagis confossus diues ille corripitur: et uiget ut suis diuinitate dirigeret escas. **I**te diluculo surgens. a prioribus amicis querebat consilium: ut sibi diceret aut certe ab alijs ingreretur. ubi serui dei morarentur. **A**iebat illa cum magno fetu plagas ostendens: quod de manu angeli fuerat nocte correptus. **S**ed cum nemo posset locum habitatioe seruorum dei ostendere: unus pre ceteris quia maioris erat consilij respondit et ait. **S**i uolueris accipere consilium meum charissime: forsitan erit tibi hoc salubre. **S**unt tibi cameli septuaginta. onera eos ex oibus bonis quod intellegis diuinitate famulos posse uesci: et dirige camelos per uiam nemine uocante. et si ex deo hoc factum est ipeum. anima tua salua regredietur ad te: si uero tibi ex dyabolo iactura iminet. libenter tollera flagella tibi: quod acriori forte cede corripiaris. **Q**uod si doctibi consilium displicet. quere alium quod dare poterit: melius nesci. **D**ec dicens conuincit: sed ipsi diuinitate et quod cum eo erat huiusmodi consilium bene placuit. **O**nerauit ergo septuaginta quibus camelos ex his que dei sui comedere possent: quibus quoque camelorum cibaria facta iposuit escam cunctorum animalium. in maximo dolore dicens. **S**iquis inuenit eos et eorum expoluerit onera: uisus cibarijs miserebit eis. et uolabit eis manducare. **E**t cum ingenti fetu uno ordine inectes cordas. direxit eos per uiam conuentionis domini: ut si ex deo esset ipeum. remearet celeriter cum salute. **N**ullus homo ducator cum animalibus abiit. **E**t quoniam egressi sunt ianuam dimisit seruulum primum camelum cuius uocalem tenebat. quem ceteri sequebantur: et abierunt per uiam iuxta precinctorium montis. euntes soli. **S**ed nescio an soli cameli pergere potuerant. quod domini nuncio fecerunt: et quarto die confecto itinere hora nona agentibus opus dei fratris. sicut quodam posita retulit nobis. ecce primum excubauit an-

fores camelus: sed cāpane sonitū audire nō potuit. p̄strepēs son⁹ hymnoz abbas tamē ip̄e qm̄ p̄pe ostiū erat. ip̄e prior vidit ⁊ gauisus ē valde. August⁹ enī erat itroi⁹ tus monasterij. ⁊ solus abbas fores suo statu claudebat. ceteris itropositis fratribus tacuit nihil rīdēns: donec hymni cōplerēt. Tūc cōpleto hymnoz ord̄ine. aduocatis fratrib⁹: pene ip̄operās ait. **U**bi sūt murmuratiōes vestre: **E**cce dñs impio forti nobis escas ex alto misit cui voluit viro prudenti imperans: adduxit nobis camelos onustos. **V**enite deponam⁹ onera vt possint refici aialia lassa. Tūc oēs mira gratulatiōe leti cōmuniter grāz actōez deo reddiderunt: ⁊ gaudētes deponebāt onera camelorum: supra qnqz vero camelos referatis sarcinis. cibaria reppererūt. **A**bluētēs igit animaliu⁹ pedes de stratu eoz fecerūt p̄sepia: ⁊ apposuerūt eis escas quas ip̄i sibi portauerāt. necnō ip̄i etiā discurrebāt p̄ oēs mōtis anfract⁹. notas inquirere herbas. vt laborātia aialia escis plurib⁹ reficerent. **M**ane autē facto. abbas cōsiliū vtile eligēs. ⁊ auariciā omnino spernēs. medietatē sūpsit escaz. aliā vero p̄tē diuidēs sup camelos oēs. ne alij viderent portāz. ⁊ fieret aliis iūria: omib⁹ mediū ip̄soluit onus. velut eulogias reuocās dño rez: vt auaricie legm̄ scideret. ⁊ medietatē oblationis pp̄rio dño cameloz. s̄o: ans eū de aialiu⁹ tātoz piculo: simlqz dominū deprecās. ne accideret inocēti viro tāra iactura. **O**ctaua autē die cuz essēt omēs i vnū collecti iciuni. vnus qui leues ac tinulas aures habebat. p̄ flamina vētorū cāpanule rapiēs sonitū paululū reticuit: ⁊ cū bene tādē sonātes cōprehenderet ait. **P**uto ex altitudie mōtiū: cāpane sonātis mor⁹ audif. Tūc oēs egressi: senterūt cameloz aduētus. **G**ratulatō mirabilis accidit: leticia secūda fit de cōsolatiōe viri. naz qui defuncta animalia aut pdita iā lugebat: gaudēs de p̄ceptis aialib⁹ lerebat: **V**enerūt oēs illesi. non tristes vultu nec maciē necessitatis habētes. **S**uscepit ḡ camelos suos homo ille cū magna gratiaz actiōe. ⁊ vifis onerib⁹ multo apli⁹ re-

creat⁹ exultat. **T**ūc ⁊ illos amicos ⁊ pauperes plures ad prādii nobile vocat. eas dēqz eulogias idigētib⁹ distribuit quas acceperat. sed ⁊ amicis qui aderāt ex eis largit⁹ ē. ⁊ ipse quoqz bñdictionē sacre iocūditatis accipiēs. gaudebat i dño. **E**x illo igit tēpore vsqz ad mortē frontonij. sic viues ipso notato tēpore. qm̄ primū miserat escas necessarias ip̄is dirigebat: ⁊ aliis sic diuitib⁹ dñs impabat. vt ex omnibus dapib⁹ irrigati. nihil dei serui cū sancto Frōtonio min⁹ haberēt. **V**igilabāt in opibus dei filij cū patre. ⁊ spiritualib⁹ eos ad implēs dapib⁹: admōebat quotidie sermone celesti: exultās letabat i dño qui sibi tale dederat intellectu. vt auij solitudinis loca digne quesisset. legēdū qz hoc tradidit multoz ad edificatiōez monachoz. **I**lle ḡ magis erit melior i cōspectu dei. nō qum qz legerit: sed q credēdo dñi seruis sic fecerit. **M**ercedē autē a x̄po ihu domini nostro recipiet. q elemosinā pauperib⁹ erogauerit: ⁊ seruos dei recto corde ituit⁹ fuerit. i glia dñi nostri iesu: x̄pi cui ē honor ⁊ glia in secula seculoz amē. **H**ec tempore Antonij ipatoris gesta sunt: tertio decio āno imperij ei⁹. **F**init vita sancti Frōtonij. **I**ncipit Vita sancti Symeonis heremite qui in columna stetit.

Sanctus Symeon

Ex vtero matris sue elect⁹ ē a domino: ⁊ meditabat̄ parere ⁊ placere illi: erat autē iste filij susociō noie: ⁊ nutriebat̄ a parētib⁹ suis. **Q**ui cū fact⁹ fuisset ānoz tredecī. pascebat oues patris sui. ⁊ vidēs ecclesiā. relictis pecorib⁹ igress⁹ est: audiuitqz apl̄m̄ ibi legi. interrogās qz vnū seniore ait. dñe qd ē istud qd legit: senex respōdit ei. p̄ substātia aie. vt discat hō timere deum ex toto corde: ⁊ ex tota mente sua dixit beatus Symeon. **Q**uid est timere deum. dixit ei senior. **Q**uare me flagitas fili. **E**t ille quasi deum inquit interrogo te. **I**sta enim que a te audio discere volo: qz ignar⁹ sū ⁊ stult⁹. **R**idit ei senior. **F**ili si qs iciunauerit iugit. ⁊ cōseruatiōes fecerit p̄ momēta. ⁊ builiauerit scipz oī bo-

Prima pars

mini: et non dilexerit aux: neq; parentes
neq; vestimenta neq; possessiones: et bo-
norat patrem et matrē. et sacerdotes dei
prosequitur. hic hereditabit regnū eter-
nū: et qui econtrario ista non custodit. hic
hereditabit tenebras exteriores quas pa-
nit deus diabolo et angelis eius. **I**sta oīa
fili in monasterio exaggerantur. **A**udiens
hec beatus **Symeō**: cecidit ad pedes ei⁹
dicens. **Tu** es pater meus et mater mea
et doctor opū bonorū. et dux ad regna ce-
loꝝ: **Tu** enī acquisisti animā meā. que iā
mergebatur in p̄ditionē. dominus reddat
tibi vicissitudinē. p̄ anima mea. ista sunt
enim que edificat. ego autē iam nunc va-
dā sicut docuisti in monasteriū vbi deus
voluerit: et fiat voluntas eius in me. di-
xit illi senior. fili priusq; ingrediaris mo-
nasteriū: audi que dico. **T**ribulationem
habiturus es. necesse est enī te seruire et
vigilare in nuditate. et indefinenter sus-
tinere mala: et itē confortāus es. vas pre-
ciosū deo. et statim exiens beatus **Symeō**
de ecclesia. ibat ī monasteriū sācti **Tymo-
thei** magnifici viri: et p̄cidents ante fores
monasterii iacebat per dies quinq; . non
manducās neq; bibens. et die q̄nta egre-
diens abbas timotheus: interrogauit eū
dicens. **U**nde es fili. aut quos p̄tes ha-
bes q; sic afflictus es. aut qđ est nomē tu-
um. ne forte aliqd mali gesseris. aut for-
sitā seruus sis et dominū tuū fugis: **T**unc
beatus **Symeō** cū lacrimis dixit. **N**equa
q; dñe. sed opto vt sim seruus dei. si ipse
voluerit: quia volo seruare animā meam
p̄ditā. **I**ube q; me introire in monasteriū
et omnibus deseruere: noli me foris diuti-
us dimittere. **T**unc apprehēsa manu ei⁹
introduxit eū abbas in monasteriū: dicēs
fratrib⁹. filioli mei. ecce trado vobis istū
fratrē. docete eū canones monasterii. se-
cit autē in monasterio quasi menses qua-
tuor seruiens omnibus sine querela. ī qui-
bus psalteriū ex integro memorie cōmē-
dauit: quotidie percipiens cibū diuinū
Aibum vero quē simul cū fratribus ac-
cipiebat. tacite pauperibus erogabat: nō

sollicitus de crastino. fratres ergo ad ves-
perā. ille vero septimo die cibū sumebat.
Una autē diez egressus ad puteū aquam
haurire. sup̄sit funē d̄ situla vñ f̄res aquā
hauriebant. et inuoluit eū toto corpori suo
nudo a renib⁹ vsq; ad collū: et igressus di-
cit fr̄ib⁹. **E**xiui haurire aquā et nō inueni fu-
nē in situla. **E**t illi dixerūt. **T**ace frater.
ne forte agnoscat abbas: quosq; ips̄ p̄tere-
at. **P**utrefactū ē autē corp⁹ ei⁹ de obliga-
tiōe. et asperitate funis: q; secabat eum
vsq; ad ossa. **I**gressus ē enī in carnē ita vt
vix appareret. **Q**uadā autē die exeuntes
alig d̄ fratrib⁹ inuenerūt eū cibū suū dan-
tē paupib⁹. et regressi dixerūt abbati. vñ
nobis adduxisti boies istū: **N**ō possum⁹ ab-
stinere sic ille: de dñica enī ī dñicā leiuat
cibos q; accipit paupib⁹ erogat: s; et fe-
tor grauissim⁹ egredit d̄ corpe ei⁹. ita vt
nullus iuxta eū stare possit: et cū ābulat
h̄mes de corpore ei⁹ cadūt: lectusq; ei⁹
plenus ē vermib⁹. **T**ūc exiens abbas in-
uenit sicut illi dixerūt: cui ait fili qđ ē qđ
dicunt fratres de te? **N**ō tibi sufficit ieiu-
nare sicut nos. **A**ut nō audisti euāgelium
de doctorib⁹ dicēs. q; nō ē discipulus sup̄
magistrū: erit autē oīs p̄fect⁹. vt sit sicut
doctor ei⁹. dic mihi fili. fetor iste vñ p̄ce-
dit. **S**tās beatus **Symeō**: nihil respōdit. **E**t
irat⁹ abbas. iussit eū spoliari. et inuenerūt
funē circa corp⁹ ei⁹. ita ut nihil pareret d̄
eo nisi sūmitas tm̄. exclamās āt abbas vo-
ce magna dixit. **U**n nobis aduenit iste bō
d̄struere volēs reglāz monasterii: **R**ogo
q; te discede hic: et p̄ge q; vis: cū multo ta-
mē dolore et labore tulerūt a corpore eius
funē. de q; erat inuolūt⁹: vna cū carne ei⁹
putrida. faciētes autē illi studiū p̄ multos
dies: sana uerūt eū. **S**anar⁹ autē p̄ hec
exiuit de monasterio nullo sciēte: et igres-
sus ē puteū d̄sertū. vbi nō erat nā nō lōge
a monasterio. vbi imūdi spūs ibabitabat.
At ip̄a nocte fuelatū ē abbati q; multitudo
pploꝝ circūdarēt mōasteriū suū: cū fusti-
bus et gladiis dicētes. da nobis serūū dei
Symeōnē **Tymothei**. sin autē icēdem⁹ te cūz
monasterio tuo. qm̄ exaspasti boies istūz

Qui euigilās ait: frīb^o. filioli mei. visione
 vidi: et multū turbat^o sum i ea. **Et in alia**
 nocte vidit multitudine viroz fortū astā
 tū: et dicētiū ei. **Da nobis seruuū dī symeo**
 nē: dilect^o ē enī deo et āgelis: qre illū ve
 rasti: maior te ē apud deū. oēs. n. āgeli cō
 tristant^o pp̄ illū. ip̄z autē p̄ponere h̄z deus
 i mūdo. ita vt p̄ illū mltā signa fiāt: q̄lia ne
 mo fecit. **Tūc exurgēs abbas.** cū magno
 tiore dixit fratrib^o. **Regrite mihi hoiez il**
 lū. et adducite i hūc locū: ne forte oēs mo
 riamur p̄pter illū. **Uere enī sāt^o dei est:**
 mirabilia. n. magna vidi et audiui de illo:
Tūc oēs mōachi exierūt eū q̄rere et oīa p
 lastrātes et n̄ iueniētes: renūciauerūt ab
 bati dicētes. **Nullū locū reliquū vbi eū**
 nō quēsissem^o: nisi tū i deserto puteo. re
 spōdit abbas. **Rogo vos fratres ite ad p**
 quirēdū eū: s̄z ego vadā vobiscū. vere
 sātus et seruus dei ē. **Et sumēs secū quoz**
 ex ill^o: veit ad puteū. **Et faciēs orationem**
 descēdit cū frīb^o i puteū: **Vidēs q̄z illū bea**
 t^o symeō: cepit rogare dicens. **Rogo vos**
 serui dei dimittite me vna hora. vt reddā
 sp̄m meū: ad huc enī modicū deficiens ē.
 valde autē fatigat aīa mea: qm̄ exaspau
 domū. **Dirigit^o ad illū abbas.** veni serue
 dei. vt deducam^o te i mōasteriū: cognoui
 enī de te. qz seru^o dei es. **Illo vero nolēte**
 adducit eū vi ad mōasteriū: et oēs p̄ster
 nūt se ad pedes eius flentes et dicentes.
Peccauim^o i te famule dei: idulge nobis
Beat^o autē symeō gemebat dicēs. Qua
 re grauatis iselicē et peccatorē? **Vos autē**
 estis serui dei et patres. **Stetit autē ibi q̄si**
 ānū vniū. **Post hec egressus occulte p̄git**
 nō lōge a mōasterio: ibiqz mltō tpe fuit:
 edificauitqz sibi clausurā ex lapide sicco:
 ibiqz fuit ānos tres. et veniebāt ad eū mlti
 ad orationē **Deide fecit colūnellā cubito**
 rū quatuor: stetitqz i ea ānos quatuor: cre
 scebat autē de eo fama sātā p̄ orbē terre.
 et faciūt ei colūnā h̄ntē cubitos duodeci. et
 stetit i ea ānos duodeci. **Rursūqz fecerūt**
 colūnā cubitoz viginti: stetitqz i ea annos
 duodeci **Tūc congregati sūt oēs h̄ratores**
 loci illi: et edificauerūt iuxta ipsā colūnā ba

silicas duas: et colūnā cubitoz triginta: et su
 p̄ ip̄as stetit ānos quatuor. et cepit virtutes
 facere. **Multi lāgidi veiebāt ad eū et de**
 moīa h̄ntes. et curabat eos: ceci vifū reci
 piebāt: debiliū man^o restituebat. surdi au
 ditū recipiebāt: leprosi mūdabātur. **Mul**
 tas hic gētes sc̄linauit ad fidē xp̄ianā: idē
 sarracenos p̄sas. armācenos. et laotos: simi
 liter et allophilos. audiētesqz de eo et de vir
 tutibus eius: veniebāt et adorabāt eum.
Tūc iudus dyabolus transformauit se in
 sp̄e āgeli. fulgēs i splēdore cū ego igneis. et
 curr^o igne^o apparuit iuxta colūnā vbi sta
 bat beat^o symeō: illuxitqz cū fulgore et splē
 dore q̄si specie āgeli fulgēs. **Et dixit diabo**
 lus blādis sermonib^o. **Symeō: audi verba**
 mea. q̄ tibi dñs mādauit. **Misit me āgelus**
 suū cū curru igneo et equis igneis: vt ra
 piā te. quō rapui belīā. **Temp^o tuū iā ē.** Et
 tu similit^o ascēde iā mecū i currū: qz dñs ce
 li et terre trāsmisit hūc ascēdam^o p̄ i celos
 vt videāt te āgeli et archāgeli cū maria ma
 tre dñi cūz apl̄is et martirib^o cōfessoribus et
 p̄phetis: qz gaudēt videre te. vt oēs dñz q
 te fecit ad imaginē suāz. **Et iā locutus sum**
 tibi ne tardes ascēdere. **Sic symeon com**
 pleta oratiōe dixit. dñe vis rape me pctō
 rez i celū: **Et eleuauit d̄xterē pedē vt ascē**
 deret i currū: leuauit d̄xteram manum
 et fecit signaculū xp̄i. **Cū signū crucis se**
 cū: continuo diabol^o nusqz cōparuit. **Cū ar**
 gumēto suo euauit. sicut puluis āre faciē
 uēti. **Tūc itellexit symeō: artē eē diaboli**
Reuersus ḡ i se: dixit pedi suo. nō reuerte
 ris retrorsū hic. s̄z stabis hic usqz ad obitū
 meū: donec accersiat domin^o me peccato
 rem. **Interea dyabolus in frigore apposu**
 it vulnus super femur ei^o. et putrefactū ē
 ita vt mltitudo vermiū scatescētes de eo
 d̄scēderēt. de corpe ei^o. decurrebātqz de
 pedib^o ei^o i colūnā. et de colūna in terram
Anno autē itegro stetit in colūna sup̄ vnuz
 pedē. **Quidā autē iuuenis astirit ei: antoni^o**
 noie: q̄ vidit et scripsit hec. **Iuxta p̄ceptuz**
 illi^o colligebat vermes: q̄ cadebāt ad terrā.
 porrigebat il li sursum. **At ille ponebat eos**
 sibi i ip̄o vulnere ad similitudinē iusti iob:

Prima pars

dicēs. Manducate: qđ vobis dñs dedit
Audiēs autē basilic⁹ rex sarracenoꝝ sa/
mā ei⁹: venit ad eū. Vidēs autē illū stantē
sursus ⁊ orātē: subito cecidit vermis d̄ cor
pore ei⁹. At ille currēs apphēdit eū i fide
⁊ posuit sup oculos suos. Et vidēs symeon
ait. Quare h̄ fecisti vir illustris: ⁊ me gra/
uasti. Vermis ē enī d̄ corpore meo putri/
do. Et cū hec audisset rex basilic⁹: aperies
manū suā: iuēit margaritā p̄ciosissimā. Et
dixit ad br̄m symeonē. Nō ē x̄mia putrid⁹
s̄ margarita p̄ciosissima. cui ille r̄ndit. Dō
h̄z fide m tuā data ē tibi: ⁊ b̄ndicē i ma/
nib⁹ tuis oib⁹ dieb⁹ vite tue. Et ita regret
⁹ ē hō ille plen⁹ fide. post mltū h̄o t̄pis: au/
diēs m̄ ei⁹ samā d̄ eo: venit videre eū: s̄z p
bibita ē videre eū: qz locū illū mulier nō i/
gredibat. Cū autē audisset br̄s symeō vocē
m̄is sue: dixit ei Sustine m̄ modicū t̄ps:
⁊ siml nos videbim⁹: si d̄s voluerit. At illa
hec audiēs flere cepit: ⁊ rogare vt eū vide
ret: ⁊ solutis cripi⁹ sc̄rebat eū dicēs. Si
liq̄re h̄ fecisti: p̄ vtero quo te portauī sa/
ciasti me luctu: p̄ lactatōe q̄ te lactauī: de/
disti mibi lachrymas: p̄ osclo quo te oscula/
ta sū: dedisti mibi amaras lachrymas: pro
dolore ⁊ labore quē passa sū. iposui tibi
seuissimas plagas. Et t̄m locuta ē: vt nos
oēs faceret flere. Audiēs. b. symeō vocē ge/
nitricis sue posuit faciē suā i man⁹ suas: et
plorauit amare: mādauitqz illi dicēs. Dñā
m̄: gescē modicū t̄ps: ⁊ videbim⁹ nos i et/
na rege. At illa cepit dicere. Per x̄p̄z q̄ te
plasmavit: si ē possibile vidēdi te: i tāto t̄pe
alienū a me: p̄mitte me videre te: aut si nō
vt vocē tuā audīā: ⁊ statī moriar qz p̄ tu⁹ i
tristitia p̄p̄ te mortu⁹ ē. Et nūc ne me i ip̄a
amaritudine p̄das fili. Hec dicēs p̄ tristi/
tia ⁊ plāctu i sōnū ouersa ē: hēbat autē tres
dies ⁊ tres noctes n̄ cessās d̄p̄cari eū. Tūc
br̄s symeō orauit ad dñz p̄ illa: ⁊ statī red
didit sp̄m. Colligētes h̄o corpusculū ei⁹: ad
duxerūt i ospcū ei⁹. Et ille flēs ait. Dñs su
scipiat te i gaudio: qz tribulata es p̄p̄ me:
⁊ portasti me i vtero mēsis: nouē: atqz la
cristi siml etiā ⁊ nutristi eū labore. Hec eo
dicēte m̄is vult⁹ iudaba t̄ ⁊ corp⁹ ei⁹: omo
tū ē: nobis oib⁹ īspiciētib⁹. Ille at̄ elcuans

oculos ad celū. dixit dñe d̄s h̄rutū: q̄ sedes
sup cherubi ⁊ scrutaris sūdāmēta abissi: q̄
cogūisti adā anq̄s eēt: q̄ p̄misti regni ce/
loꝝ diuitias: diligētib⁹ te: q̄ locut⁹ es moy
si i rubo ignis q̄ b̄ndixisti abrahā p̄z n̄z:
q̄ itroducis i paradisi aīas iustoz: ⁊ aīas i/
pioꝝ mergis i pditionē: q̄ duos leones hūi
liastr: ⁊ fortia chaldeoz icēdia mitigasti s̄/
uis tuis q̄ belia coruis d̄ferētib⁹ efcā pau/
sti. suscipe aīas ei⁹ i pace: ⁊ colloca eā i locū
patꝝ scōꝝ: qz tibi ē ptās i sclā scloꝝ. Post
hos h̄o dies rurū fecerūt ei colūnā h̄ntē cu
bitos q̄dragita: ⁊ stetit sup ipsā ānos sedeci
vsqz ad obitū suū. In q̄ tpe draco grandis
nimis hitabat iuxta eū i ptib⁹ aq̄lonis v̄n
nec herba ibidē nascebat: cui etiā itrauit
lignū i oculo d̄x̄ro. Et ecce q̄dā die venie/
bat ceē ille draco ⁊ trabēs se applicuit ad
bitaculū i q̄ vir d̄i morabatur. tot⁹ i q̄z se cō
plicās: q̄si veniā poscēs: hūiliatqz capite
iacebat. Quē br̄o symeone ituēte: statī cri
uit d̄ oculo ei⁹ lignū h̄ns cubitū v̄nū. Vidē
tes at̄ oēs gl̄ificauerūt deū: t̄m ab eo fugie/
rūt p̄pter metū. S̄z bestia ip̄a iuoluit fere
māst i vno loco imobilis: q̄ diu oīs ppl̄s
p̄trāfīret: Deide surgēs adorauit ostiū mo/
nasterij fere p̄ duas horas: ⁊ sic reuersa ē i
cubile suū: ⁊ neminē lesit. M̄ter q̄dā siti/
ens nocte venit ad idriā aquā bibere: i qua
erat puulus sp̄s: ⁊ bibēs d̄glutiuit illū: ⁊
creuit i vfo ei⁹. S̄z mlti medici ⁊ icātato/
res ⁊ magi: adhibētes studiū nihil p̄fice/
rūt. post aliqđ h̄o t̄ps adducit ad sc̄m syme
onē. at ille iussit eā poni i trā: ⁊ de aq̄ mona
sterij i os ei⁹ mitti tūc exclamauit foritē: ⁊
statī exiit de ore eius sp̄s: cui⁹ lōgitu/
do erat cubitoꝝ triū. Eadez hora: crepuit
sp̄s: q̄ etiā ad mltoz testimonij suspēsus
ē ibi septē dieb⁹. Et sana scā ē m̄ter ex illa
hora. Virtutes ei⁹: Quis alicui⁹ faciūdia eni
merare vix valeat. t̄m put sūt vires: oino
silētio eas tegi minime paciar. Sc̄m ē autē
vt aq̄ i loco illo nō iueniret: ⁊ tot⁹ ppl̄s pi
clitabat: ⁊ oīa aīalia p̄ aq̄ penuria. Vidēs
h̄o sc̄s symeō d̄tritionē eoz: stetit ad or
tionē. Circa d̄cimā at̄ diei horā: subito viri
pta ē trā: ⁊ sc̄m ē chaos magnū ab orietē
pte ip̄i monasterij: ⁊ iuēta ē q̄si spelūca

est abile mltā habēs aquā. **Tūc** iussit fo
di seprē cubitis: et ex eo tpe supabūdauit
aq̄ i illo loco vsq; i p̄tē diē. **Quo** i tpe ex
petētes qdā de lōge ofonē ipsi⁹ z opa me
ridiana hora diuerterūt paululuz ad ym
braculū arboris p̄f estū ad repausādū. cū
q; federēt. ecce subito p̄gnās cerua p̄teri
bat sec⁹ illos z dixerūt ad illā. **per** ofonē scī
Symeonis te iuramus: modicū sta vt te
cōprehendamus. **Que** stetit eadē hora.
App̄hēdēt eſq; eā occiderūt z comederūt
p̄tē aliquā ex ea. statimq; obmutuerūt z
sic veniebāt sic z cerua illa: **Currētes** autē
venerūt ad factū symeonē. portātes coruū
eius. z fecerūt ibi duos ānos: z vix aliqñ
sanitatē recipere potuerūt. **Iniqui** ē enīz
peccatū eoz recitare. **Coriū** autē cerue
suspedērūt ibi. ad testimoniū multoz. **Sz**
z pardus inanis erat i locis illis q; z homi
nes z animalia iterficiebat: z in giro oīa
vastabat. **Veniētes** autē boīes loci illi⁹ ad
factū symeonē: nunciauerūt ei. q; tāta ac
talīa mala pardus oparet. **Tūc** iactus **Sy**
meon iussit de terra uel de aqua mona
sterij aspgi i illa loca. **Et** factū ē. **Ex**gren
tes vero postmodū iuenerunt ipsū pardū
iacētē mortuū: z oēs glorificauerūt deū
symeonis. **Quēcūq;** tamē sanabat: p̄cipie
bat illi dicens: **Vade** i domū tuā: z honorifi
cā deū q; te sanauit: z ne audeas dicere q;
te symeō curauerit ne tibi subito deterius
otigat: z ne p̄sumas iurare p̄ nomē dñi: q;
graue pctm̄ ē: sz i me huilī z peccatore iu
ra siue iuste siue iuste. q; ob cām. oēs orie
tales z barbāre gētes q; sūt i illis regionib⁹
p̄ eū iurāt. **Latro** qdā de ātiochia q; noīa
bat **Jonathas**. mltā mala faciēs. cū a mul
tis p̄sequeret. nec posset se iā ab illis absco
dere. q̄si leo a facie mltoz p̄sequētū fugi
ens. subito igressus ē monasteriū. z ample
xus colūnā facti symeonis: cepit amarissi
me flere. **At** ille dixit ei. **Quis** es: aut vn
de venisti hō. aut cur hic introisti? **At** ille.
Ego suz ionathas latro q; oīa mala feci: ve
ni hic penitere. **At** itaq; sanct⁹ symeō. **Ta**
liū ē regnū celoz sz ne velis me tēptare ne
itez iueniaris i scelerib⁹ ip̄sis q; reliquisti.

Hec illo loquēte. ecce officiales veniebāt
ab ātyochia dicētes. **Trade** nobis inimicū
z maleficū ionathā: ne subito omoueat
ciuitas i seditionē. **Bestie** enī parate sūt
ad deuorādū eū. **Rūdit** eis sanctus syme
on. **Filioli** mei. ego nō adduxi eū hic: quō
qui adduxit eum maior nobis est. z istis ta
libus subuenit: z enīz taliū est regnū celo
rum. **Et** si potestis intrare rapite eū hinc.
ego aut nō possū: q; timeo eū qui illū mi
sit ad me. **Audiētes** autē hec vixi illi. regre
si sūt cū timore magno z renūciauerunt
oīa ātiochie. sz ionathas latro p̄ seprē dies
āplexās z tenēs colūnā: diē ad bñm symeo
nē. dñe si iubēs: ābulare volo. **Rēspōdit**
illi iust⁹. **Itez** i ip̄a mala festinas. dixit illi
ionathas. **Nō** dñe: sz tps meū ipletū ē. **Et**
sic loquēs cū eo reddidit ip̄m. **Et** volētes
eū sepelire iuxta monasteriū: ecce alij offi
ciales veniebāt ab āthiochia p̄p̄ illū: z ce
perūt clamare z dicere. **Da** nobis inimicū
nr̄z: oīs. n. ciuitas turbata ē p̄p̄ illū. **Rē**
spōdit ei bēs symeō. q; illū adduxit: vēit cū
mltitudine celestis militie: q; potēs ē in tar
taz mitteſ ciuitatē vestrā cū habitātib⁹ i
ea. q; etiā hūc recōciliauit sibi: z ego timui
ne subito occideret me. ne ergo āpli⁹ fatige
ris me huilē z paupem. z ita cū tiore f̄grēf
si sūt: nūciātes oīa q; viderāt z audierant.
p̄ paucos hō ānos. factū ē vna die: sz ē se
pta sabbati: z icliauit se ad ofonē. sustinēs
tres dies. id ē sexta sabbato z dñico. **Tūc**
ego pauefact⁹ ascēdi ad ip̄m. z steti i cōspe
ctu ei⁹: dixiq; ad eū: surge dñe bñdic nos:
quō p̄pls tres dies z tres noctes habet ex
pectās bñdictōez a te z n̄ rūdit mihi. et rur
sus aio ad eū. **Quare** me tristitas dñe aut
qd offēdi? **Supplicō** mitte mihi manū: aut
fortitā iā a nob migrasti? **Et** sētēs qd n̄ lo
q̄bat mihi: cogitauī vt nulli dicerē: q; time
bā illū tāgē. z stās q̄si hora media. icliaui
me z posui aurē meā ad auscītādū: z n̄ erat
flat⁹. nisi trñ q̄si odor mltoz aromātū as
cēdebat d̄ corpō ei⁹: z sic itelleri q; a rege
uit i dño. z hebefact⁹. plāxi amarissime. z
iclinās me osculatus sum oculos eius. et
barbam complexus crinesq; capitis eius.

Primapars

z icrepās dixi. **Qui** me dñe dereliquis: vel
ybi requirā tuā angelicā doctrinā: Qua
le respōsum reddā p te: aut cui⁹ aīa respi
ciat colūnā sine te z lugcat. **Quale** respon
sum reddā ifirmis: quādo veniūt z requi
rūt te hic z nō inueniūt. **Quid** dicam aut
quid loquar ego humilis. **Hodie** video te
craftina vero cōsidero ad dexterā siue ad
sinistram: z nō inuenio te. **Aut** quo amictu
operiā colūnā tuā. **Deu** me quādo veniūt
aliqui de lōge querentes te: z nō inueniūt
Et pte multa tristitia obdormiui. **Statim**
qz apparuit mihi dicens. **Nō** derelinquas
colūnā hāc: nec locuz z montē hunc bene
dictū: in quo illuminatus sum: sed descen
dens satisfac populo: z annūcia de me an
thyochie secrete ne tumultus fiat ī populo
Ego enīz regeui sicut dñs voluit: tu autē ne
cesses ministrare ī hoc loco: z reddet tibi
dñs mercedē ī celis. **Sed** nec molestus ti
bi sim. **Exurgens** autē a somno pauefact⁹
dixi. **Dñe** memento mei in requie sancta
tua. **Et** subleuans vestimēta eius: p̄ocidi
ad pedes eius: z osculatus sum vestigia il
lius: z tenēs manus eius posui super ocu
los meos dicēs. **Benedic** obsecro mi dñe.
Et itez fleui z dixi. **Quales** reliquias tol
las a te: ī memoriā. **Et** hec dicens motum
est corpus illius. ego autē timui tangere eū
Et vt nemo sciret descendī celeriter: z fide
lem fratrem miū antiochiā ad episcopuz. **Et**
statiz veniens cū tribus ep̄is: z cum illis
Ardabozius magister militū cū suis: ten
dētes cortinas circa colūnā ei⁹ desixerūt
vestimēta sua. **Erāt** autē conficta ab auro.
Et deponētes eū iuxta altare ante colūnā
colligētesqz se aues volabāt ante colūnaz:
clamātes z quasi lugētes. ita vt oēs vide
rēt. **Plāctus** etiā ppli z iumētoꝝ resona
bat p miliaria septē. sed z mōtes z cāpi: z
arbores cōtristati sunt circa loca illa: ybi
qz enīz nebula tenebrosa facta est p circu
ituz. **Ego** autē cōsiderabā angelū veniētē
ad visitādū eū. **Circa** horā septimā senio
res septē: loquebātur cū angelo: vult⁹ cui⁹
erat sicut fulgur: z vestimēta sicut nix. **Et**
vocē eius ī timore z tremore tādiu cōside

raui: q̄diu audire potui. q̄d tamē fuisse
ignoro. **Cū** autē iaceret scūs symeon ī fere
tro: volēs papa antiochie: de barbailli⁹ p
bñdictōe aliqd cōrigere: extēdit manū sta
timqz arefacta est: multeqz obsecratiōes
z oratiōes fiebāt ad deū. p eoz sic restitū
ta ē man⁹ eius. **Supponētes** autē corp⁹ se
retro: cū psalmis z hymnis duxerūt antio
chiā. **Omnis** autē populus qui erat per cir
cuitū regionis illius plangebat: qz patro
ciniū tantaz reliquiarū tolleretur ab eis
et qz ep̄iscop⁹ antiochie iurasset: vt nemo
tangeret corpus illius. **Venientes** vero ī
quitū militariū ab Antiochia: ī vicium qui
vocatur meroe: nullus potuit mouere eū.
tūc qdā hō annis quadragita mūdus z mu
t⁹: subito cecidit an feret⁹: z cepit clamare
z dicere. **Bñ** venisti serue dei: tu enī adue
t⁹ me saluauit: z si meruero viuere: ego ti
bi seruiā oib⁹ dieb⁹ vite mee. **Et** eleuās se
apprehēdit vnū de burdonib⁹ q portabāt
feret⁹: statiqz mouit se d loco isto. **Et** ita
san⁹ fact⁹ ē hō: ex illa hora. **Pctm** autē boīs
illi⁹: tale erat. **Dic** amabat vxorē alienā.
z volēs eā adulterare nō potuit: z morua ē
z posita ī monumēto. **At** ille inuit z violauit
sepulchrū ei⁹: statimqz obmutuit z surdus
scūs ē: z obligat⁹ ē ī illo loco ānis quadra
gita. **Tūc** exētes oēs de ciuitate antio
chie: suscipiūt sup argētū z aux corpus scī
Symeonis: cū psalmis z hymnis: z cū mul
tis lāpadib⁹ portauerūt ī ecclīā maiorem:
z ide ī aliā ecclīā q vocat penitētia. **Mul**
te etiā virtutes fuit ad sepulchrū ei⁹: ma
gis q̄ ī vita sua: z hō gan⁹ scūs ē: ibi serui
uit vsqz ī diē mortis sue. **Multi** autē obtu
lerūt thesauros ep̄iscopo antiochie p fide:
poscētes reliqas d corpore ei⁹: sed ppter
iusurādū minime prestitit. **Ego** humilis z
petōꝝ antoni⁹: iquātū potui: lectionē hanc
breuē exposui. **Br̄is** autē q habet illā scri
ptā ī libro: z legit ī ecclīa z ī domo dī: z cū
memoriā ei⁹ fecerit: mercedē ab altissimo
recipiet: cui ē honor: ptās z h̄ꝝ ī seclā sc̄lop
amē. **Et** d̄positio sexto kalēdas augusti ce
lebrat. **Explicit** vita scī Symeonis be
remite. **Incipit** vita scē Eufrazie yginie

In diebus theodosii

Imperatoris piissimi. fuit vir quidam
 In regia ciuitate senator nomine Antigo-
 nus eratque imperatori genere et societate
 coniunctus. sermone sapiens simul et ope-
 re: bona semper precipue suadens. vt pie
 romanis legibus licite negocia gubernaret.
 Erat autem et copassibilis homo. cum
 ceteris necessaria prebens. Diligebatque eum
 princeps non solum tanquam parentem ac sena-
 torem: sed etiam tanquam christianum et pi-
 um. et semper collata vtilia profertentem. Erat au-
 tem hic loquax vebementer: ita vt ciuitas
 regia alius diuitijs. sermone. et opere simi-
 les non haberet. **Hic** accepit uxorem ex ge-
 nere proprio. ex eodem imperiali sanguine de-
 scendentem. cui nomen Eufrazia: mulier re-
 ligiosa et timens dominum nimis. et ecclesie
 vacans. et offerens deo preces cum lachry-
 mis. **Hec** multos in opere dei fecit idone-
 os. multasque oblationes in ecclesijs et sacra-
 rijs offerebat vebementer eam diligebat impera-
 tor et augusta. precipue ex eorum genere erat
 nec non et moribus composita et honesta et val-
 de religiosa. **Nata** est autem eis filia: et vo-
 cauerunt eam nomine matris sue Eufrazia.
 Cumque habuissent hanc filiam vna die
 dixit antigonus eufrazie. **Nosti** soror
 mea eufrazia. quia nihil est ista vita: nihil
 diuitie vanitas huius seculi temporalis. **In**
 octoginta namque annis hominis tempus im-
 pletur. cum ruina: diuitie autem in celo re-
 positae. in infinita seculorum secula timentibus
 deus manent: et primum nos illis di-
 uitijs. mundanis cogitationibus obligati
 et in fallacia positi temporalium diuitiarum. di-
 es nostros frustra consumimus: nihil anima-
 bus nostris vtiliter acquirunt. **Audiens**
 autem hec eufrazia: dixit antigono viro suo
Et quid iubet domine mihi vt faciam? **Cui**
 dixit antigonus. **Una** filia per deum acqui-
 siuimus. et sufficiat nobis: et nequaquam vltra
 conueniamus infelicitati et miserie seculi. **Au-**
 diens hec Eufrazia. consurgens extendit
 manus ad celum: et ingemiscens dixit viro
 suo antigono. **Benedictus** deus. qui dignum

te fecit timore suo: et ad cognitionem veri-
 tatis adduxit. **Uere** dixi. sepius supplicavi
 deo. vt cor tuum illuminaret. et mentes tuas
 pro hac causa faceret elucescere: sed hoc ti-
 bi parere non presumpsi. **Quia** vero. ipse fe-
 cisti principum: inbe me vt loquar. **Cui** dixit
 antigonus. **Hic** soror mea quod vis. **Respō-**
dit. **Nosti** domine meus: quia ante multas
 generationes apostolus testatur et dixit. **Tempus**
 breue est: decetero vt qui habent uxores
 tanquam non habentes sint. **Deficit** enim huius
 seculi cupiditas. **Ad** quas vtilitates erunt
 ista pecunia: et tanta abundantia possessionum.
Nihil eorum est. quod nobiscum poterit de-
 scendere in infernum. **Cum** bono ergo consilio
 tuo festina multa dare pauperibus vt non
 illud consilium quod tractasti inueniatur infru-
 ctuosum. **Audiens** hoc antigonus glorificauit
 deum. **Cum** igitur adeptus esset optimam
 conuersationem. et multa pauperibus erogaf-
 set Antigonus: vnum solummodo annum viuens
 postquam sue renouauit uxori. vitam suam pie
 disponens: completo anno defunctus est. et sepul-
 tus in pace. **Tunc** imperator pariter et augusta
 fleuerunt eum. tanquam ex eorum genere deicen-
 detem: vix iustum et religiosum. **Compartiebatur**
 enim et eufrazie. non solum tanquam proprie con-
 sanguine: sed etiam quia erat iuuetula. **Du-**
 obus namque annis et tribus mensibus vixit
 cum viro suo: nam vno anno ex constituto ab al-
 terutro abstinentes. sicut fratres vixerunt.
Igitur sepulto Antigono ab imperatore et
 augusta multum consolabatur Eufrazia. **Illa**
 vero sumens propriam suam filiam. dedit eam
 in manus imperatoris et auguste: et prostrata
 ad pedes eorum. cum clamore et magno ge-
 mitu dixit. **In** manus dei et vestras: hac or-
 phanam nunc commendo. **Memo**riam ergo habentes
 Antigoni. qui fuit vester: suscipite eam
 atque tuemini: et estote ei in loco patris et ma-
 tris. **Multa** siquidem flumina lacrimarum et
 voces miserunt audientium ita vt etiam pri-
 cipes lugerent. **Post** paucum vero tempus
 a luctu aliquanto quiescentes Antigoni: suauiter
 imperator ei. vt filiam suam Eufraziam. cuiusdam
 senatoris diuitissimo daret uxorem. **Et** factum
 est vt arras Eufrazia acciperet. **Susce-**

Prima pars

ptis aris puelle etas expectabatur. Erat enim nimis infantula: quoniam suscepit aras: quoniam annorum quinquaginta. Post aliquantulum tempore vero cogitavit ipse senator: ut uxorem Antigoni sibi crederet copulari: et propter hoc aut pro muliere matronas persuasit auguste. ut sine noticia principis mitteret: et Eufraxie conjugii verba nunciaret. Que cum audisset amare fleuit: et dixit mulieribus que fuerant destinate. **Uobis vobis in futuro seculo: que mihi talia persuadetis: et ad talia occurritis contra mulieres que secundum deum vivere festinat.** Recedite a me: quoniam extraneam congregationem vestram nunc egistis. Ille vero deformato discedentes: nunciaverunt auguste que gesta sunt. **Agnosces autem imperator: quod factum fuerat: graviter in eum est in augustam: et indignatus adversus augustam dixit.** Vere augusta extraneam rem ab hac conversatione fecisti: hec sunt opera christiana: et non auguste. Sic promissisti deo pie regnare. Sic recordaris antigoni: quod nobis semper utilis promissit. **Alienam rem nostrum imperio egisti: quod mulierem in puellari etate constituit: que pene solam in vno anno cum viro vixit: et mox ex constituto propter celestem regnum se ab vitis separaverunt: tu rursus ad mundum redire conpellis: et neque timuisti deum hanc iniquitatem volens facere? Quis satisfaciat hominibus quia non pro me factum est hoc.** Indecenter et in congrua fecisti rem: quod nec oportuit ut meus audiret imperium: propter sincerissimum meum amicum maxime antigonum. **Audiens hec angustam: et vultum nimie confusionis mutans: sic eum lapis fere pro duas horas sine voce promissit.** Et facta est magna tristitia: inter imperatorem et augustam: propter Eufraxiam antigoni conjugem. **Tunc eufraxia agnoscens: quia magna tristitia propter eam inter imperatorem et augustam fuisset effecta: vultu omnino demisso: tristis facta est usque ad mortem: et de civitate volebat discedere.** Tunc filius acriter dixit Eufraxie filie sue. **Filia mea habemus in egypto copiosas magnasque substantias: veni eamus illuc: et visitemus patris tui possessiones: et mea omnia tua sunt filia mea.** Tunc ergo cum filia sua Eufraxia: de regia civitate discessit: principe nesciente

et venit in egyptum: illic quoque morabatur: et sua patria crebro visitabat. Et perfecta est in letitiam et ebrietate: cum procuratoribus suis: atque ministris: hinc curam suam rex. Que etiam illic vacans in sanctuariis: et multas oblatioes illic offerens: pro monasteria viros ac mulieres: et multas pecunias erogabat. Erat autem monasterium mulierum in vna civitate habens architectura ceterum rigida: de quibus magnas et mirabiles virtutes homines predicabant. In illo namque monasterio nemo gustabat vinum: nulla illarum pomum edere aut uvas aut ficus: aut aliquid huiusmodi bonorum que terrena nascuntur vberitate: gustabat. **Quedam autem earum absentiam seculo: neque oleum edere volebat: quedam earum a vespa usque ad aliam vesperam ieiunium peragebat: alie vero post biendum edebant: alie vero post triduum.** Nulla earum pedes suos abluere: aliquante vero audiens de balneo log irridens: confusionem et magnam abboitationem se audire iudicabat: quod neque auditum suum habere audire patiebatur. Una queque homo earum stratum in fra habebat: ciliatim parvulum vni cubiti latitudinis et longitudinis trium: et paululum in ipsis regescebant. Erant autem et vestes earum de ciliatim usque deorsum: obstrigentes pedum extremitates. **Quarta quoque poterat vnaqueque laborabat.** Et cum aliqua earum aliquando erigerat in mari: non ei fomentum aut adiutorium medicine offerebat: sed si quando contigerit egrotari: tamquam maximam benedictionem de deo accipiebat: et tolerabat languorem: donec eam medicina divina perveniret. **Nulla earum ianuas exiebat.** Erat autem ianuarum pro qua res sponsa omnia fiebat matura: multasque sanitates ibi fiebat. **Pax quidem eufraxia diligens ciliatim scilicet mulierum: propter mirabilem conversionem earum sepe ad ipsum monasterium pergebat: nimisque illic offerrebat et cereos.** Una quidem dicebat rogabat abbatissas: et priores monasterii dicentes eis. **Parvam benedictionem volo absque terrore vobis prebere: redditum auri viginti aut triginta librarum: ut oretis pro ista familia vestra: pro anti gono pro eius.** **Qui abbatissa respondit: Domina mea matrona: ancille tue non egent redditibus neque pecunia occupant.** **Propterea namque omnia reliquerunt: et cetera despicunt in hoc seculo: ut eternis bonis frui mereantur: et nihil**

possidere voluit. ne celesti regno priuen-
tur. Sed ne te corrumpas aut sine fructu di-
mittas. paucos oleus ad candelas et tymia/
ma i oratorius confer: et hoc erit nobis pro
mercede iusticie. Et bis oblatas rogabat
eufrazia abbatissas vt omnes sorores ora-
rēt pro trigono: et filia eius eufrazia. Una
vero dieruz eufrazie ifati abbatissa dixit
tēptādo. Domina mea eufrazia. diligis mo-
nasteriuz nostruz et omnes sorores. Illa re-
spōdit. Etia3 domina. diligo vos. Dixit ei
abbatissa. rursuz cuz ioco. Si nos diligis:
esto nobiscuz i nostro scemate. Cui ifantu-
la dixit. Vere si nō corrumpatur mater mea:
vltorius nō egrediar de loco isto. Cui ab-
batissa dixit. Inter nos et spōsuz tuuz. que3
plus amas: puella dixit. Neque illuz no-
ui. neque ille me: vos aut noui. et vos amo-
nicite mihi. Vos autē que3 diligitis. me
an illuz? Ille vero dixerūt. Nos te diligi-
mus et christuz nostruz. Puella vero respō-
dit. Ego vero et vos diligo: et christum ve-
struz. Sedebat vero eufrazia mater eius
et fluminuz lachrymaruz eius nō erat mo-
dus. Libētē enī audiebat verba puelle ab-
batissa quia cuz esset etate ifātula. talia lo-
quebatur. Nondum enim septem annos
ipleuerat: du3 cuz abbatissa loqueretur
huiusmodi verba. Tūc igemifēs mater
et amare desinēs ad filiaz suaz dixit. Filia
mea veni pergamus ad domuz. quia iam
vespa est. Cui puella dixit. Ego hic maneo
cuz dñā abbatissa. Dixit abbatissa puelle.
Vade dñā i domū tuā: nō potes hic mane-
re. Nō q̄s̄ manere potest hic: nisi se deuo-
uerit christo. Cui puella respōdit. Ubi est
christus? Illa gratāter ei dominicā imagi-
nez demonstrauit. Pergēs autem eufra-
zia. osculata est dominicaz figuraz: et con-
uersa dixit abbatisse. Vere et ego voueo
me christo meo. et vltorius cū domina mea
nō vado. Dixit ei abbatissa. Filia non ha-
bes vbi hic mancas: et nō potes hic mane-
re. Puella dixit. vbi vos manetis et ego
maneo. Et cū iā vespera esset. et multū ma-
ter eius coegisset atque abbatissa vt abu-
laret: nequaquā potuerūt eā tollere d mona-
sterio. Multū ergo crebris diebus mater

ei atque abbatissa ei blādiebātur et persua-
dere nequērūt vt de mōasterio potuissēt
eā expellere. Nouissime vero dixit abba-
tissa puelle. Filia si vis hic permane relit-
teras babes discere et psalteriū. et vsque ad
vespā babes ieiuniū ducere: sicut vniuer-
se sorores. Puella dixit ei. Ego et ieiuniū et
oīa discō: solū modo dimittite me hic esse.
Dixit ergo abbatissa matri eius. Domina
mea matrona: dimitte hāc puellā hic. vi-
deo enī q̄ gratia dei illuxit in ea. et iustitia
patris et honestas tua: et oratiōes vtroūq̄
vestrū. eternā vitaz prouidere ei noscūtur.
Surgēs igitur eufrazia et assumēs filiam
suā: ad dominicā eā imaginē adduxit: et ex-
tēdēs manus ad celū cū magno clamore et
fletu clamauit dicēs. Dñe iesu christe habe
curā huius ifātule q̄ te dēcupiuit. et tibi se
cōmēdauit. Et cōuersa dixit ad filiā suam
Eufrazia filia mea. deus q̄ fūdauit imobi-
les mōtes. et te quoq̄ i suo timore cōfirmet.
Et cū hec dixisset i manib⁹ eaz tradidit ab-
batisse: et desinēs. pectusque suū tūdēs. ita
recessit a mōasterio vt oīs cōgregatio eū ea
ploraret. Alia hō die abbatissa sumēs eu-
frazia introduxit eā i secretariū et scā orati-
one sup eā idē eā idumēto monachali: et
extēdēs man⁹ ad celū. p ea supplicauit. di-
cēs. Rex seculoz q̄ i ea cepisti opus bonū:
tu p̄fice h̄ i pace: da vt ambulet fm nomē
tuū. et fiduciā i ueniat i cōspectu tuo semper
ista ifātula. Tūc et eufrazia mater ei⁹ orās
dixit. Filia mea amas h̄ scemate vestiri?
Cui eufrazia dixit. Vtiq̄ mat̄ mea: q̄ sic
agnoui ab abbatissa. et domine sorores di-
xerunt hoc scema pro arris p̄bet diligen-
tib⁹ se dominus iesus christus. Cui mater
sua dixit. Cui desponsata cōspice faciat te
thalamo suo dignam. Et hoc dicens et orās
pro filia sua. vale dixit abbatisse et sorori-
bus. et osculata ē filiā suaz et egressa circa
morē circuibat p̄bēs paupib⁹ q̄ idigebāt
Ubiq̄ autē diuulgabat eufrazie optia con-
uersatio. q̄tū cōferret mōasteriis et vene-
rabilib⁹ locis: ita vt i perator adiret. et oīs
senatus eaz nimis amarēt. atque glorifica-
rent deū. Audiebāt enī q̄ nec piscē gusta-
ret: nec vinū biberet. S3 p̄ tāta dōa q̄ vni

Prima pars

uerfis cōferebat ⁊ gloriāz: a vespera vsqz ad vesperā ieiuniū faciebat: aliquādo sumens legumē: aliquādo holera. Post paucos aut̄ dies euocās abbatissa matrē puellē: dixit ei secreta. Domina aliquā rē volo tibi dicere: nō te cōturbet. Qui respōdit Domina mea quod iubes dic. Dixit abbatissa. Uidi enīz i somnis antigonū virū tuū i magna gloriā cōstitutū: ⁊ rogauit dñz iesuz xps: vt egrediaris de corpore tuo: ⁊ de cetero sis cū illo: ⁊ fruaris illa gloriā quāz antigonus meruit vir tuus: propter optimā vitā suā. Audiēs aut̄ hec reuerſa est in domū suā matrona vt religiosa femina: ⁊ nō solū non est turbata: sed leticia magna gauisa est. Orabat enīz vt ab humana vitā disceretur: ⁊ de cetero esset cū xpo. Et mox vocās filiā suā: dixit ad eā. Filia mea sicut mihi dictus est a dñā mea abbatissa: vocauit me xps: ⁊ appropinquauerunt dies obitus mei. Ecce oēm substantiā meā et patris tui dedi i manus tuas: dispēsa eam pie vt celestes possis habere hereditates. Audiēs hec eufraxia a matre sua: cepit i gemiscere ⁊ flere dicēs. Uch mihi qz peregrina suz ⁊ orphana. Dicit ei mater sua. Filia habes christū: nec peregrina es nec orphana: habes ⁊ dominā abbatissāz p matris officio. Uide filia: festina quod promissisti adimplere. Deū time ⁊ oēs sorozes honora. seruens eis cū omni humilitate. Nūqz i corde tuo cogites: de sanguine regio suz nec dicas: debent mihi seruire: Pauper esto i terra: vt i celo dixeris. Ecce oia sub manibus tuis habes. Possessiones ⁊ pecunias i monasteriū confer: pro patre tuo et pro me: vt inueniamus misericordiā apud deū: ⁊ liberemur ab eterno supplicio. Hec precipiens filie sue: tertia die defuncta est ⁊ sepelierūt eā in monasterio i monumēto.

Audiens iperatoz: quia mortua fuisset eufraxia vxoz antigoni: euocans senatozē cui desponsata fuerat filia eius idicauit ei dicens: quia puella cōuersa est in monasterio. Ille vero rogauit iperatozē: vt per redarios scriberet puellē: eiqz p̄ciperet vt ad ciuitatē: veniret ⁊ nuptias celebraret.

Suscipiēs aut̄ eufraxia iperatozis epistola: manu ppria eplaz aliā rescriptis: sic habētē. Dñe iperatoz suadesne ancille tue vt respuā xps: ⁊ hōi corruptibili ⁊ vermibus cōsumēdo cūigari: que hodie ē ⁊ cras nō ē. Absit ab ancilla tua: vt hāc inigatē faciā. Quapropt̄ ipator dñe: nō vltēri⁹ vos vir ille fatiget: ego enīz xpo cōfensi: ⁊ impossibile est eū me negare: s; supplico potestati vestre: vt memoriā parentū meoz habeatis. Idcirco tolle oēs substantiā ⁊ dispēsa paupib⁹: siml ⁊ orphanis: ⁊ da vniuersis ecclis.

Noui enīz qz recordaberis parētū meoz maxime p̄ris mei. Audiui enīz qz i palacio nūqz a te diuidebat. Hoz ḡ recordationē habēs substantiā hāc bñ dispone. Oēs constitutos sub iugo seruitutis manumitte: ⁊ eis legitima cede. Māda actorib⁹ p̄ris mei vt oē vitūz dimittant agricolis qd a die p̄ris mei vsqz ad hāc diē reddebāt: vt sine sollicitudine meaz t̄renaz rep̄sistēs: xpo sine quolibet fūire valeā impedimēto: cui aiaz meā cōmēdasse cognoscar. Orate p ancilla v̄ra: tu ⁊ augusta: vt mereat̄ xpo fūire. put dignat̄ ancillā suā. Deide signās eplaz: verdario dedit. Qui reuertēs: obtulit ipatozi relegēdā eplaz. Quā solūēs ⁊ relegē i secreto cū augusta: mltas lachrymas ambo effuderūt: nimis orātes p eufraxia. Mane aut̄ facto euocās iperatoz oēs senatū ⁊ p̄rez pariter eufraxie sponsi: iussit corā eplaz legere. Illi vero audiētes eplaz oēs sūt lachrymis repleti: ⁊ velut ex vno ore dixerūt. Vere dñe ipator: filia est antigoni: ⁊ eufraxie gen⁹ tuū: ⁊ ex sanguine ei⁹ ē hec puella. Vere religiosoz parētū: religiosa ē filia: scē radice scūs ē ramus: ⁊ oēs qd ē ex qdā cōcordia glificauerūt deū p puella parit̄ orauerūt: ⁊ nequaquā vltēri⁹ senator ille visus ē ipozun⁹.

Impator ḡ cūcta disponēs pie: ⁊ res puellē bñ distribuēs: ⁊ ipē desuēt⁹ ē: ⁊ cū suis p̄rib⁹ sepulēt⁹ ē i pace. Eufraxia vero magnificabat: ⁊ f3 deū uerſabat abstinēs vltra mēsuram suā. Erat enīz annoz duodeciz: ⁊ ad certamina se fortiter exercebat. Et primū gdc a vespa vsqz ad vesperā comedebat: deide

post biduum. postea post triduum. nulla alia
 pter illā triclinia mūdabat z cubicta foro
 rū externebat: aquā ad cognā ipā porta
 bat. Dec autē cōsuetudo erat ī mōasterio
 Si qñ otigerat aliqz sororē tētari a diabo
 lo p sonū. mox abbatisse pādebat. illa hō
 cū lachrymis deū postulabat ut diabo
 lus ab ea recederet. iubebatqz vt lapides
 portaret. z substratū sub sago: cinerē sup
 cilicū spargeret: z ita dormiret vsqz ad d
 cimū diē. Una vero diez ipā a diabolo
 tēptata est: z supposuit stratu suo cinerē
 Vidēs autē abbatissa cinerē sub stratu eu
 fraxie risit: z ait ad vnā sororū seniorē. **Ue**
 rebec puella tēptari cepit. z orās abbatif
 sa dixit. de^o g creasti eā fm tuā volūtate
 tu eā ī tuo timore cōforta. Et vocās eam
 abbatissa: dixit ad eā. **Quare n̄ indicasti**
 mibi tēptationē diabolicā: **Illa** vero ca
 dēs ad pedes abbatisse dixit. Ignosce mi
 bi oīa mea: qz cōfusa sū īdicare tibi hanc
 cām. Dixit ad eā abbatissa. **Filia mea. ec**
 ce pugnare cepisti: viriliter age vt vicas
 z coroneris. post paucos hō dies denuo
 tēptata ē z narrauit alicui sorori noīe **Ju**
 lie: q̄ mltū diligebat eufraxiā: q̄ etiā ī cer
 taminib⁹ eā exercebat. Dixitqz ei **Iulia.**
Dñā mea eufraxia n̄ abscondas hoc abba
tisse: s̄ refer hoc. vt oret p te. Oēs ergo
tēptamur a diabolo: s̄ sperem⁹ ī xpī noīe
qz vicim⁹ eū. Ergo soror mea n̄ moreris
 s̄ idica abbatisse cām: z noli cōfundi. **Au**
diēs autē bec eufraxia gratias egit iulie: z
dixit ad eā. Adiunet te de⁹ soror. qz edifi
casti me: z meā animā cōfortasti. Vere in
gredior: z causā dñe abbatisse pñicio. di
xitqz iulia. Etiam sic fac: vt oret p te. z ad
ijciat tibi abstinentiā. Illa vero ingrediēs ī
 dicauit abbatisse causā. Dixitqz ei abbatif
 sa. **Nō** primefcas filia omne belū diaboli
 q̄ cōtra nos nitit. **Certa** igit fortiter imo
 bili aior: z nō pualetur aduersū te. **Multū**
 enī ab eo tēptāda es. sed certa vt vincas.
 vt victorias z triūphos accipias a spōso
 tuo xpō. z q̄tū potes adijce abstinentie tue
 Qui. n. precipue decertat: precipue dona
 recipiet. **P^o** aliquātulū vero t̄pis spaciū

iterrogauit eā abbatissa dīcēs. **Post** q̄r di
 es comedisti filia: **Puella** dixit. post tres
 dies domina mea: dixit ei abbatissa. **Ad**
 ijce adhuc vnū diē. **Illa** vero iussione ei^o
 cū leticia magna suscipiēs: dīcē flit. **Cūqz**
 facta eēt ānoꝝ viginti: etate confortabat
 z pualetur. **Erat** enī nimis speciosa tāqz
 vera matrona: z sanguē regio pcreata
Denuo sigdē tēptata indicauit abbatisse
 causā. Dixitqz ei abbatissa. **Noli** timere fi
 lia: de^o tecū ē. **Erat** autē ī aula monasterij
 aceru⁹ lapidū. volēs autē abbatissa tēptat
 eufraxiā: z ad mīs puocare obediētiam
 dixit ei. **Veni** filia mea. istos lapides trās
 porta hīc: z pone eos iuxta clibanū. **Euf**
 raxia vero mox accessit lapides transpor
 tare: erant autē z grādes lapides iter eos
 quos due sorores vix poterāt agitare. **I**
lla vero sup humeros suos arripiebat eos
 nullo adiutorio op⁹ habēs. erat autē iuue
 nis z valde fortis. nec dixit abbatisse. ad
 iuuet me alia soror. nec dixit grādes sunt
 lapides. nō pualeo. nec cōtradixit. non di
 xit. ieiuna sū z deficio. z op⁹ hoc grāde ē:
 s̄ cū fiducia iussione p obediētā adimple
 uit. **Alia** hō die dixit abbatissa ad eā. **Nō**
 ē iustū vt lapides isti iuxta furnū sint posi
 ti: sed reporta eos ī locū suū. **Illa** vero de
 nuo cōfidēter iussione abbatisse sue cople
 uit. hoc q̄ op⁹ viginti dies iussit eā facere ut
 patiētā eius cōprobarct. **Oēs** itaqz sor
 res videbāt qd̄ fiebat: z puelle obediētā
 admirabāt. alie qz sorores viridebāt. alie
 acclamabāt. viriliter age eufraxia. **Trig**
ta vero dies ipleri sunt. **Denuo** diuini ope
 ris celebratione facta. die qdā pgēte euf
 raxia vt lapides portaret: dixit ei abba
 tissa. **Dimitte** filia hoc misterij. z tolle fa
 rinā z cōsperge. z coque panes ī furno: vt
 iueniaris ad vespez ī misterio sororū. **Illa**
 vero cū magna leticia z gaudio iussa con
 pleuit. **Rursus** diabolus iueniēs eā vacā
 tē huiusmōi tēptationē imisit q̄ q̄si ille se
 nator cui fuerat despōsata supueniēs cū
 auxilio mltō abstraheret eā de monaste
 rio: z ea sublata abiret. **Que** cuz iacret
 ī cubili suo: violēter pclamabat. **Abbatif**

Prima pars

la vero talie sorores expgefacte audierunt ei⁹ violētē vocē. z excitantes eā dixerunt. **Unde** tibi hec anxietas filia? **Illa** vō repēte somnuz recitauit. **Abbatissa** vero excitās sorores stetit i oratiōe. **Post** ople- tū vero ministeriū vsqz ad horā tertiā. te- nēs codicē eufrazia stabat legēs sedētib⁹ z postea stans ad horā tertiāz i ministerio. **Post** cōpletionē vero tertiē. mox eufra- xia sorozib⁹ necessaria pparabat. mūdiciā i triclinio faciēs z lectos sternēs. aquā im- ples z ad coquinā portās: ligna frangēs z legumina coquēs: farinā cōfermētās: z co- quēs panē i clibano. **Et** dū hec oīa faceret nec i nocturna psalmodia deerat. nec i ter- tia. nec i sexta. nec i nona. nec i vespa. **Nā** postqz cōpleuit vespertinas oratiōes: p se ministeriū faciebat i ferēdo. **Cū** qua etiā z laborabat iulia: satis enī diligebat eufra- xia. **Penno** sigdē diabolus p somnū vehe- mēter eā tēptās: ei certam iunxit maximū **Que** mox anxietatis sue certamē abbatif- se cōfessa ē. **Pro** qua dū ozaret abbatissa: dixit ei. **Filia** mea eufrazia tēp⁹ certami- nis ē. vide ne molliat diabolus mētē tuā. z pdes laborē tuū. **Adhuc** enī paruo tēpoze dimicās tecū: dū fuerit supat⁹ a te. rursuz eā fugiet. **Dicebatqz** ei simul z iulia **Domia** z soroz mea. si modo ei nō repugnam⁹ z vi- cim⁹. in senectute quale bellū cū eo facie- m⁹? **Cui** respondit eufrazia. **Quid** dñs so- roz iulia: qz si mihi pcepit abbatissa nō gu- stabo i totā septimana panes: donec eū do- mino adiuuāte vicā. **Cui** iulia dixit. si tu h- potes iplere i terra: beata cris in celo. **In** isto nāqz monasterio nulla potuit sine cibo totā septimanā permanere: nisi vñā nostra abbatissa. **Tūc** igressa eufrazia. nūciauit tēptationē diaboli p somnū abbatisse: eā qz rogauit vt ei pcepit qten⁹ totā hebdo- madā sine cibo pssisteret. **Cui** abbatissa dixit **Fac** qcqd tibi videris facile esse filia mea. **De⁹** qui creauit te sfirmet te: z cōtra dia- bolū donet tibi victoriam. **Cepit** igitur eu- fraxia totā septimanā ieiunare. z neqz psal- lendi officiū dereliquit. nec soroz ministe- riu: ita vt omnes tolerātiāz ipsius mirarē

tur. z pulchritudinē simul z iuuetēz eta- tis. **Dicebāt** autē quedā de collegio earum. **Habem⁹** hodie annū custodiēs eufrazi- am. z sedētes eaz nō vidimus neqz p dies neqz p noctez: nisi solū quando requiesce- bat i loco suo nocte. **Nunqz** enim sedit vel quādo etiā panes comedit. **Omnes** ergo sorozes diligebāt eufraziaz. qz se ita humi- liter exercebat z cuz studio famularū so- ribus exhibebat: ouz pcpue utiqz de san- guine iperiali descēderet. **Pro** qua re iū- te nimis pro ea orātes rogabāt dñm vt sal- uaretur. **Quis** autē iter eas quedaz nomi- ne germana: quā dicebāt ex ācilla oram. **Hec** iuidiā habēs aduersus eufraziaz in- surrexit aduersus eā in coquina secrete: z dixit ei. **Dic** eufrazia. **Ecce** tu semel i septi- mana comedis secundū regulā abbatisse z nos hoc agis. vt post pauationē abbatisse fuerim⁹ ab abbatissa. quid faciemus? **Cui** eufrazia respōdit. **Dñia** mea vñā nostra ab- batissa dixit. vt vnaqueqz sicut poterit: decertet. **Nō** enī sine necessitate mihi hoc iuguz iposuit. dixit ei germana. **Imposui** z oī calliditate plena. qz nesciat: qz sub ige- nio hoc agis. vt post pauationē abbatisse tu ei succedas? **Aredo** i xpo. qz te nunqz vi- gnabit ad abbatisse venire locū. **Audiens** hec eufrazia. pstrauit se ad pedes ei⁹: z vi- xit ad eā. **Ignosce** mihi vñā mea. z ora pro me. **Cognoscēs** autēz abbatissa quod fue- rat factū. germanā corā oib⁹ vocauit: vi- xitque ei. **Ancilla** nequā z a deo extranea qd tibi nocuit eufrazia: qz festinasti studiū ei⁹ obrumpe? **Alicna** es a soroz oclio: id- gna es a ministerio. z diugio sorozuz extra- nea. **Cui** multū supplicabat eufrazia. qua- ten⁹ illi veniā largiret⁹ z nō eā flexit donec iplerent dies trigita. **Tricesimo** vō die vi- dēs eufrazia qz nil rogādo pfciceret. assu- mēs secū iuliā z seniores setias monasterij dposcebat vt rogaret abbatissā qten⁹ ei re- cōciliaret. **Quo** facto euocauit eā abbatif- sa corā oib⁹ dixitqz ei. **Nōne** viuicasti in corde tuo vt studiū puelle hui⁹ abscederes nec cogitasti. qz dū eēt matrona z ex ipia- li genere sstituta. bulliauit semetipaz. z p

pter deū fuit tibi? **Q**uibus ergo rogātib⁹
p germana: placata ē. **T**ūc diabolus cō
tra eufrazia certamina nō cessabat cōmit
tere. **N**imis enī furebat cōtra eā: cito p
duci volebat ad finē. **U**na qdē die: cum
ad hauriendā aquā descēdisset ad puteū: ar
ripiebat eā diabolus cū lagena. ⁊ deiecit
eā deorsū i puteū: ita vt nausearet eufra
zia ⁊ pueniret caput ei⁹ ad fūdū. **F**leuata
vero de aqua. ⁊ tenēs funē situle: ita cla
mauit de puteo. xpc adiua me. **Q**ua vo
te facta. cognitū ē. qz eufrazia corruissz i
puteū: ⁊ currētes sorores cū abbatissa ab
straxerūt eā de puteo. **Q**ue surgēs exiō ⁊
semetipsam cōsignās: subrisit ⁊ ait. **U**iuuit
xpc me⁹. qz nō me vincis diabole. neqz
cedo tibi. **U**sqz nūc qdē vnā lagenā porta
bā cū aqua in cognā: ab hodie vero dua
bus lagenis aquā portabo. **E**t ita fecit.
Videns itaqz diabolus qz eā i puteo ne
tare nō valuit. rurū alia vice cū descen
disset ligna icidere. cūqz iam pauca inci
dissent: astitit diabolus obseruās eā. **E**t dū
leuasset securim vt lignū icideret. colliga
uit diabolus man⁹ ei⁹ ⁊ vsqz ad ei⁹ calca
neuz traxit: ⁊ puenit vsque ad tibias. **Q**ue
cū vidisset crudelissimū vuln⁹ valde. ⁊ sū
guines vehementer effusum: projecit se
curim angustiata ⁊ in terrā prostrata est
Julia vero cucurrit: ⁊ clamans sororibus
nūciauit. qz eufrazia accipiēs securi. de se
curi mortua ē. **U**sqz occursum clamor fact⁹
fuisse vniuersaz circūstabāt eā pauce si
mul ⁊ flebāt. **T**ūc discēs abbatissa. aquā
i faciē ei⁹ misit: ⁊ signās eā atqz opletēs
ait ei. **F**ilia mea eufrazia cur angustiata es
Recrea te ⁊ loqre sorozib⁹. **I**lla hō respici
ente: abbatissa dixit. dñe ihu xpc sana an
cillā tuā: qm ppter te mlra patif. **E**t cū li
gasset pedē ei⁹ d pāno cilicio. leuauit eā: ⁊
dās ei manū ducebat eā ad monasteriuz.
Illa vero respiciēs ligna plecta: dixit soro
ribus. **U**iuuit dñs me⁹. nisi collegero ligna
e septimanam meam compleuero: nō ascen
dam. **C**ui iulia dixit. **N**oli domina soror
non vales. dimitte. ego colligam eartu as
cende requiesce propter dolorem. **I**lla

vero non acquieuit: sed complens man⁹
suas lignis sic ascendit. **C**ui tamen dia
bolus non pepercit. **N**am cum ascendis
set superiores gradus scale. calcans sumi
mitatem tunice sue. super ipsum lignum
ruit quod portabat: ⁊ fixum est lignum i
aspectu eius ita vt sorores crederent. qz
lignum eius oculum penetrasset. **T**unc
exclamans **J**ulia: ait ad eam. **D**omina
mea tibi dixi quia non potes requiescere
⁊ non me audisti. **C**ui dixit eufrazia. caute
subtrabe a me lignum: oculus meus san⁹
est. **T**raxit ergo ab ea lignum. ⁊ sangui
nis facta est effusio uehemens. **A**bbatissa
vero deferens oleum: ⁊ facta oratione
supposuit ei manum: rursumque dixit ad
eam. **V**ade ad stratum tuum requiesce: ⁊
ego domnis sororibus ministeriū tuū in
iūgo. **E**ufrazia vero dixit. **U**iuuit dñs me⁹
qz nō regec o: donec officiū meum cōple
uero. **M**ultum enim rogabatur a soroz
ibus vt requiesceret propter plagas quas
habebat: ⁊ passa non est: sed sic vlcera ex
vtraqz plaga sanguine precurrente stabat
ministerium faciens sorozibus: et neqz in
opere dei deerat: nec in alio ministerio:

Cursus itaqz alia vice: cum ascenderet
cum iulia in solarium tertium: arripiens
eā diabolus: precipitauit eaz deorsum. **E**t
cū exclamasset iulia: concurrētes sorores
crediderūt se eufrazia mortuaz inuenire.
Que surgens occurrit eis. **Q**uā suscipien
tes itroduxerūt eā ad abbatissam: iterro
gavitqz eā si aliquo fuisset lesa. **C**ui eufra
zia respōdit: **U**iuuit dominus domina mea
qz nec quomodo cecidi: noui: nec quomo
do surrexi. **A**udiens abbatissa. quia de tā
ta altitudine coruens nihil esset lesa: glo
rificauit deū dicens. **V**ade filia ad opus
tuū: ⁊ erit dñs tecū. **C**ursus ergo inimi
cus volēs eā occidere: ollā feruētē habēs
i q olus coquebat: vt eussunderet coctio
nem olerum in vasculo: ablatisqz pedibus
a diabolo retrosum cadēs: olle illius co
ctionem in faciem suam fudit. **E**t dum
omnes sorores in hoc facto expanserēt
exiliens eufrazia subrisit: ⁊ ait ad eas. **U**t

Prima pars

quod turbate estis. **Abbatissa** vero videns quod non fuisset lesa: respexit in ollam: et vidit quod remanserat esset feruens. **Et** conuersa dixit eum fraxia. **Vere** domina mea quia velut aqua frigida venit in faciem meam. **Ammirata** est homo abbatissa: et itucens in eam dixit. **Filia** deus te custodiat: et tibi sine intermissione tolerare in suo timore cedat. **Et** ingressa abbatissa oratorium: et uocauit priores seniores: dixitque eis. **Nostis** quod eufraxia permeruit gratiam dei? **Cognouistis** enim quod nec precipitata et rita est: neque nimietate feruoris exusta est. **At** ille dixerunt. **Vere** ancilla dei est eufraxia: et curam eius habet dominus. nam in huiusmodi temptationibus liberata est a domino. **Omnis** itaque ciuitas atque puincia consuetudinem habebat: ut infantes male habentes in illud deducerent monasterium: ad ancillas dei miracula facientes: et suscipiebat eos abbatissa et in grediebatur in oratorium: et supplicabant pro eis dominus: et mox ab omni languore sanabatur infantes: et suscipiebant eos matres proprie sanos: proficiscetes atque glorificantes deum. **Erat** autem quedam in monasterio mulier energumina: ab infanti obligata in monasterio: quatenus saluaretur: que habebat spiritum imundum demonem ligatis manibus et spumam faciens: et dentibus suis stridens: multumque clamans: ita ut oes audientes eam timore conciderent. **Et** cum frequenter abbatissa cum senioribus sororibus pro salute eius orasset: nihil permeruit. **Quapropter** nec valebant se ad eam iungere: ut ei vel cibum offerrerent. **Erat** autem ligatum quoddam vasculum in fune et ipso vasculo legumina vel panes mittebant: et appedebant ipsum vasculum: et sic ei de longe porrigebatur: et ita yescabatur. **Frequenter** autem abiiciens ipsum vasculum: cum virga iaculabatur infanti offerretis sibi cibum. **Una** vero die sancti emet iraret ostiaria et diceret abbatisse. **Domina** mea quedam mulier infantulum adduxit: et stans foris ad ianuam desidet. **Est** autem infantulus quasi annorum circiter octo: paraliticus: surdus et mutus. **Videns** autem abbatissa spiritum sibi reuelante: quia gratiam permeruisset a domino contra demones eufraxia dixit ostiariae. **Voca** mibi eufraxiam. **Que** cum venisset

ante abbatissam: dixit ei. **Vade** suscipe infantem a matre sua: et defer huc. **Illa** vero egressa: et videns infantulum paraliticum et trementem: miserta est super eum et igemiscens dolenter signauit infantem: et dixit ei. **Qui** te creauit: ipse te sanet filii. **Et** sumens eum pergebat ad abbatissam. **Infans** vero dum portaretur ab eufraxia: sanatus est: et clamauit matri sue: videns autem eufraxia quod infantulus cepisset loqui: perterrita proiecit eum in terram. **Infantulus** autem mox exurgens: cucurrit ad ianuam: querens matrem suam. **Cur**rens autem ostiaria nunciavit abbatisse: quod factum est. **Que** cum vocasset matrem infantis: dicit ei. **Dic** mihi inquit soror: temptare nos venisti? **Respondit** autem mater infantis: dicens. **Per** dominum nostrum iesum christum domina mea quod neque ambulauit: neque locutus est hic infans usque in presentem horam. **Sed** cum suscepisset eum hec domina soror: mox locutus est. **Illa** vero proiciens eum in terram: stetit obstupescens: in infantulus vero surgens venit ad me ancillam tuam. **Dicit** ei abbatissa. **Ecce** ergo habes eum sanum: tolle eum: et vade in pace. **Que** assumens filium suum pergebat glorificans deum. **Cursum** ergo abbatissa dixit ad seniores sorores. **Quid** vobis de eufraxia videtur? **Qui** respondentes dixerunt vere ancilla dei est. **Vocauitque** eam et dixit ei. **Filia** mea eufraxia: volo ut huic patienti que in monasterio est: per manus tuas cibum offeras: si non times eam. **Cui** eufraxia respondit. **Non** timeo domina mea quicquid mihi precipis. **Sumens** ergo eufraxia quoddam vasculum: misit in illud legumen et fragmen panis: et obtulit ei. **Illa** vero repente dentibus stridens: et valde fremens fecit impetum super eam: et apprehendens illud vasculum volebat confringere. **Eufraxia** vero apprehendens manum eius dixit. **Viuit** dominus deus: si te postero in terram: tollo virgam domine abbatisse: et sic testagellabo ut nunquam presumas hoc agere. **Videns** autem quia preualuisset patienti: quieuit. **Postquam** autem cessauit: cepit eufraxia blandiri et dicere. **Se-**

De soror comede et bibe et noli turbari. **I**llaque sedit comedit et bibit et requieuit. Ab illa hora iam ei cibus cum virga dabatur. **O**es autem sorores videntes quod fecerat eufrazia orabant pro ea ad dominum. **C**um vero cepisset motum et indignari dicebant ad eam sorores. Gesce soror et noli malignari. nam si venerit domina eufrazia flagellabit te. et repete gescebat. **R**ursus autem germana invidia mordebat. et cor eius urebat: dicebatque sororibus. **N**isi fuisset eufrazia. non inueniebatur alia que cibum ei offerret. **T**ollam cibos et ego ministro. **S**umens ergo cibos eius accessit ad patientem: et dicit ei. **A**ccipe cibos soror et comede. illa vero continuo exiliens in eam. vestes eius contudit: et coteres eam proiecit in terram et irrues super illam cepit maducare carnes eius. clamore autem facto. et nulla presumens ei appropinquare: currens inuoluit ad coquinas dixit eufrazia. festina vestimenta germana a patiente dilacerata est. **C**urrens autem eufrazia tenens manus patientis et guttur: eripuit ab ea germanam cruentatam et dilaceratam. cui dixit eufrazia. bene fecisti quia sic contumisti sororem: illa vero stabat spumam faciens: et dentibus stridens. **D**ixit ei eufrazia. ab hac hora si maligna fueris erga sorores. non tibi cedo neque misere oris sed virgam domine mee abbatissa tollam. et cum ea te sine misericordia flagellabo. illa vero sedens repete cessauit. **D**ane autem facto completo sacro officio. et egrediens tibus eis ab oratorio. visitans eufrazia patientem inuenit eam disruptam vestem suam in terram picississe: et sedente super eam: et colligentem sterem. et comedente. **A**t eufrazia ut vidit: fleuit et que facta fuerat abbatissa nunciauit. conuenientes vero sorores inuenerunt eam nudam. et colligentem flegma et comedente. dixit autem abbatissa. ut daret ei aliam tunicam ut vestiretur. **S**umens itaque eufrazia tunicam. et parapsidam cum legumine et fragmen panis obtulit ei. et dixit. **A**ccipe soror et vesti te: et gusta. **Q**uare sic te deturpas. que sumens comedit et bibit. **E**t induens eam ministrauit ei. **E**ufrazia vero a lachrymis non cessauit usque ad vesperam pro ea gemens. **Q**uo

cum peruenisset: mox supplicabat domino cum lachrymis. ut ille patientem sanaret. **D**iluculo vero abbatissa vocans eufrazia: dixit ei. **C**ur me celasti preces offerens deo pro hac patiente? **S**i manifestastisses mihi: et ego sine dubio venirem. **Q**ui eufrazia dixit. **I**gnosce mihi domina. vidi eam turpiter positam et infirmam: et dolui super eam. **A**bbatissa vero dixit. habeo tibi aliquid confiteri: et vide ne sathanas temptet te. et elatio tibi generetur. **E**cce tibi christus potestate circa eos dedit: ut eicias eos. **A**udiens hec eufrazia. misit cinerem super caput suum: et patientem semetipsam in terram clamauit dicens. **Q**ue sum ego infelix et immunda. ut demonem tantum expellam. que orates pro tantum tempus non potuistis expellere. **D**ixit ei abbatissa. **F**ilia mea. te sustinebat hoc tempus copiosa est tua merces in celo. **I**ngressa quidem eufrazia monasterium. picem semetipsam ante altare. supplicans deo ut precibus eius sanaret: et de excelso daret auxilium. **E**t surgens a pauimento orans rursus. ibat ad patientem iussione abbatisse: et omnes sorores sequebantur eam. ut mirarentur que facienda erant. **A**d quam accedens ait. **S**anet te dominus meus ihesus christus: qui te creauit. **E**t mox signum crucis fecit in fronte eius. **M**ox autem clamauit coram omnibus. **Q**uomodo ab ista impostrice et fallace exeo. habitans in ea plurimos annos. et nullus me expellere potuit. et hec immunda atque luxuriosa conatur persequi me? **C**ui eufrazia dixit. **N**on ego te persequor. sed christus omnium deus. **D**ixit ei demon. **N**o exeo immunda. **N**on enim accepisti potestatem eiciendi me. **E**ufrazia dixit. ego immunda sum. et omni malignitate plena: ut tu quoque testaris veruntamen iubente domino egredere ab ea. **N**am si sumo bacculum abbatisse flagellabo te. **S**iquidem resistente demone. et exire nolente. sumens eufrazia abbatisse bacculum: dixit ei. **E**ri aut certe torqueo te. **R**espondit ei. **Q**uomodo ab ea egredi poteris: cum ab ea recedere non possim? **M**ox igitur eufrazia cepit cedere. **E**t cum tertio percussisset dixit. **E**gre

Prima pars

vere a figmento dei spiritus immūde. In crepet te dominus iesus christus. Demō dixit. Non possū exire ab ea. quid me persequeris? vbi habeo p̄ficisci? **Eufrazia** dixit. In tenebras exteriores. in ignē eter- nū. in īfinita tormēta. parata tibi ⁊ patri tuo sathane: ⁊ faciētibus voluntatē eius. Omnes itaqz sorores stabāt respiciētes in eā. ⁊ nō presūmebāt p̄p̄i appropi- quare. **Eufrazia** vero dure certabat cum de- mone fūstere. et respiciēs i celū dixit. Do- mine iesu christe noli me i hac hora cōfun- dere: vt nō vincat me hic demon iminun- dus. Et cōtinuo demō spūmās et stridore facto clamās voce magna egressus est a muliere: et ab ea hora sanata est. **Cucurre** runt sorores glorificantes i hoc deū. **Ma- gn⁹** enī timor obtinuerat omnes. **Eufra- zia** vero tulit mulierē. et abluit eā aqua: et iduit eā vestimēto: et duxit ad abbatissā que vna cū sororibus intruderunt eā in monasteriū: et gloriam dederūt deo. p̄ fa- cto miraculo. Ab illa vero hora humilia- uit se ampli⁹ eufrazia. et sine sōno tota no- cte p̄sistebat. omnē vero hebdomadā ieiū- nabat: vt cōsueuerat: sine defectu faciens cunctis sororibus ministeriū. et cū omni studio atqz leticia i mansuetudie atqz hu- militate degebat. **Una** diez abbatissa vidit visionē: et cōturbata est vebemen- ter. Rogare autē ceperūt eā omnes foro- res supplicātes ⁊ dicētes. Cōfiteri nobis domīa abbatissa. cur sic ingemiscis. et no- stras animas simul affligis. **Et** dixit. nō me cogatis vsqz in crastinū. Dixerunt ei seniores sorores. Crede domina. q̄ si non annūciaueris nobis: tribulatio ēz magnā animabus nostris ingeris. **Abbatissa** di- xit. Ego quidem qd̄ futurum est vsque i diem crastinum dicere non volebam: sed quia cogitis me nunc audite. **Eufrazia** nos deserit. cras enim hac vita priuabit nulla vero indicet ei: ne cōristetur. **Dis** itaqz victis. magnus eiulatus p̄ multas horas factus est. vna autē sororum cum cognouisset. currens ad furnū. inuenit eu- fraziam panes coquentem: cui iulia ad-

rar secundū cōsuetudinē. dixit ergo illa so- roz que venerat. **Cognosce** domina eufra- zia. qz intus magn⁹ lucr⁹ est apud abbatissā. p̄pter te: ⁊ apud sorores. **Audiētes** autē hec iulia ⁊ eufrazia stupefacte sūt: ⁊ diu- us steterūt. **Post** hec autē iulia dixit. **Qu** talne auditu audiuit abbatissa. ga ex mis- sione illius. qui aliquādo sp̄sus fuerat tu- us: iussit imp̄ator te adduci ex monasterio ⁊ p̄pterea lamētant. **Cui** eufrazia respon- dit. **Quid** dñs me⁹ ihs x̄ps. ga si omnia sū- damēta terre moueant. nō mibi p̄stare p̄ua- lebūt vt x̄pm dñm meū derelinquā. **Verū** tamē dñā mea iulia. dū coquantur panes vade. vide fler⁹ istos qd̄ cōgerit: ne anima vade p̄turdet. illa ex p̄gens ⁊ stās foris ante ianuas. audiuit somnū ab- batissam hoc mō referētē. **Vidi** inquit q̄si duos cuiusdā scematis viros huc adueni- entes. q̄ querebāt eufraziā tollere: dixē- runtqz mibi. dirige eā: opus habet. **Rur-** sū ergo ⁊ alij veniētes dixerūt mibi. **Assu-** mēs tecū eufraziā. deduc eā ante domi- nū. **Quā** mox assumens p̄peranti eū cis. **Et** cū venissemus ad quandā portā. cui⁹ gloriā enarrare nō valeo: sp̄te nobis ap- ta ē. **Et** i gresse sumus. ⁊ vidimus ibi icna- rabile palatiū celestē: i quo ⁊ foliū naptia- le nō manu factū. **Ego** quidē interius ap- p̄pinquare nō potui: eufraziā vero assu- mētes. obtulerūt domīo. ⁊ p̄cidens oscu- lata ē pedes eius imaculatos. vidi ibi de- na milia angeloz. ac multitudinē sancto- rū icnarrabilē: ⁊ omnes stabāt respicien- tes. ⁊ vidi. ⁊ ecce mater domini assumens eufraziā. adduxit eā ad thalamū nuptialē in quo decoris coronā parabat. ⁊ audiui vocē ad eufraziā dicētem. **Ecce** merces tua: **Nunc** itaqz perge post decē dies ve- niens: fructe his i seculis infinitis. **Et** ito quia hodie nona dies ē ex quo visionem vidi cras morietur eufrazia. **Audiēs** hec iulia recitantē secreta abbatissam: tūdeus pectus suum ⁊ faciem. amare desiens ve- nit ad elibanū. cum vidisset eam flentem eufrazia. dixit ad illam. coniuuro te per fi- lium dei soroz iulia: indica mibi qd̄ audisti

et quare plāgio: Dixit ei iulia. Plango vo-
mina mea. qz bodie separabimur a te. Si-
cut enim audiui a domina mea abbatissa
eras ex hoc corpore exalabis. Quod duz
eufrazia audisset āgustata est. et pusillani-
mis facta cecidit. Sedebat aut iuxta eam
iulia flēs. Cui eufrazia dixit. Soror da mi-
hi manus tuas et leua me. et duc me vbi li-
gna sūt posita: et ibi me pone. et tolle panes
de cibano et porta i monasteriū. Fecit iu-
lia bec et abbatissa nō idicauit. Cū ergo ia-
ceret eufrazia i pauimēto clamauit. Cur
dñe abbinat es me pegrinā et orphanā
Cur desperisti me? Ecce tēpus quādo de-
beas cū diabolo pugnare. et aia mea a me
expetitur. Misericors esto i me ācilla tua
dñe iesu chuste. dimitte me vel vnū annū
quaten⁹ dñeā peccata mea: quia sine peni-
tētia suz. et ab oī penitētia nudata. Nō ē in
me op⁹ salatis: nā nemo i inferno cōfitebit̃
tibi. Nō ē penitētia i sepulchro: nō postuz
post morē lachrymis pzeualere. Nō enim
qui i inferno sunt laudabunt te domine: sed
viuētes laudabūt nomē sanctū tuū. Dona
mibi vel adhuc vnū annū. vt penitētia agaz
quia desolata suz sicut ficus sine adiutorio
Cū ergo defler et. audiēs quedā soroz. idi-
cauit abbatisse atque sorozib⁹: qz eufrazia
pstrata i repositione lignoz. ita clamaret
dixitqz iulia. Vere dñā audiuit qz mori-
ppterea lamētat. Dixit ergo abbatissa so-
rozib⁹. Quis ānūciauit ei. et animā ei⁹ affli-
xit? Quis idicauit ei et cor ei⁹ attriuit? Nō
ne vos rogauī ne diceretis ei. donec ei⁹ bo-
ra veniret. Cur hoc fecistis: et afflixistis ani-
mā ei⁹? Ite et adducite eā mibi. Ille vero
pgētes dixerūt ei. Veni dñā eufrazia: vo-
car te abbatissa. Illa vero egressa ē plozāl
atqz oturbata. et ingressa astitit abbatisse.
veslēs atqz merēs et gemitib⁹ nimis affli-
eta. Abbatissa hō respiciēs eā dixit. Quid
babes filia. qz sic ingemiscis? Eufrazia di-
xit. Plāgo me dñā mea. qz sciaisti me mo-
riturā. et nō idicasti mibi vt plangerez pctā
mea: dū sūz ab oib⁹ pctis coiquinata. Dis-
iectis se pstrauit i pauimētū. et tenuit pe-
des abbatisse: p quā oē dñiū ei⁹ alacriter

ē pductū. Clamauitqz eufrazia. et dixit.
Misere mei dñā: et deprecare dñz. vt mi-
hi ccedat vel vnū annū: qz sine pntia suz. et
nescio q me tenebre cooperiāt. Dixit ei ab-
batissa. Cuiuit dñs. qz celesti senatui dignā
te fecit rex tu⁹ xps. Et cepit oib⁹ recitare
qb⁹ bonis habet frui eufrazia. Et rogabat
eā vt p ipsa dñm supplicaret: quaten⁹ ei⁹
pticeps esse mereret. Orabat enī vt cū ea
duersaret i xpo: et ipsis donis qb⁹ ipsa erat
fruitura: et ipsa frueret. Eufrazia vero ia-
cēs ad pedes abbatisse. cepit tenere frig⁹
et rigore: post paululuz hō vebemēs eaz se-
bzis iuasit. Abbatissa vero sorozib⁹ ait: Su-
mite eā et igrediamur i oratoriū. qz iaz ap-
propiquat hora ei⁹. Posuerūt ergo eam i
oratoriū: et obseruabāt eā vsqz ad vespaz
Vespere aut facta. cū hora sumēdi cibū iā
aduenisset: pcepit eis abbatissa vt egrede-
rentur. solūmodo iuliaz secum retinens. ne
aliqua hora relinquerēt eufrazia: et clau-
sis ianuis vsque mane fuerunt cum ea.
Iulia vero rogabat eufrazia dicens. Do-
mina mi soror non obkuisaris mei: memē
to quia inseparabiliter tibi coniuncta sum
semper super terram. Suplica deo pro
me. vt me non separet a te. Memento qz
ego tibi prouidi bona certamina. Depre-
care dominum vt me absoluat ab hac sar-
cina carnis. vt merear tecum abire cū fidu-
cia. mane vero facta. abbatissa vidēs quia
in nouissima respiratione esset eufrazia
vt moreretur: mandauit sorozibus per iu-
liam dicens. venite filie mee. valefacite ei
quia iaz defecit. Quibus venientibus va-
ledixerunt ei. flentes. dicentesque. memen-
to nostri domina soroz eufrazia. nomen
benedictum a deo qui te dilexit. Post oīa
autem venit illa que diu passa a demone
fuerat. et per eaz salua facta est: et lugens
sicut et omnes osculabatur manus eius
dicens. Iste manus quantum mibi indi-
gne et peccatrici ministrauerunt per de-
um et per istas manus demonium expul-
sum est a me. Et cum eufrazia respondere
non posset: dixit ei abbatissa. Filia
mea. non miseris vel huius sorozis.

Prima pars

Quare nō loqueris ei que ppter te ita tri-
bulat: **A**ufraxia hō respōdit ad eā. Qua-
re me luges dñā soroz. **H**imite me regesce
re qz deficio: verūm tu benedic deū: z ipse
te seruabit. **E**t dixit. **O**ra pro me. qz ma-
gnū certamē est i aīa mea i hac hora. **A**um
ergo orasset abbatissa: z oēs respōdissent
amē: reddidit aīaz. **E**rat autē ānoz trigita:
sepelierūt qz eam i tumulo vbi z genitrix
ei' eufraxia regescebat: z glorificauerunt
deū: qz pmeruisset habere sorozem apud
deū. **I**ulia hō magistra ei' trib' dieb' flēs
ab ei' tumulo nō recessit: hec enīz docue-
rat eā litteras: z psalteriū: z multū eā dili-
gebat cū ei' esset discipula: atqz ex genere
ipatoris. **Q**uarto hō die leta scā iulia ac-
cessit ad abbatissā z dixit ei: dñā mea ora p
meq z vocauit me xps itercedere p me brā
eufraxia. **E**t hec dicēs ofculata est cūctas
sorozes. **Q**uīta enīz die post obitū btē eu-
fraxie defuncta est z magistra eius iulia: z
sepulta est i sepulchro vbi posita erat brā
eufraxia. **P**ost trigita vero dies euocās
abbatissa monasteriū priores: dixit ad eas.
Filie mee eligite vobis matrē z cōstituite
i locū meū: que vobis pesse possit. **I**lle ve-
ro respōderūt. **D**ñā p qua causa hoc vicia
denūcia nobis. **N**ūqz enīz famulabus tu-
is hoc dixisti. **D**ixit eis abbatissa. **V**ocauit
enīz me dñs. **S**upplicauit p me dñā eufraxia:
z multū laborauit i suis p̄cibus: quate-
nus ego celestem thalamum promererer.
Nā z iulia per sanctā eufraxiaz particeps
eius effecta est: z igresse est i illud palatiaz
nō manufactū: z ego festino digna fieri et
eū eis locū habere. **A**udiētes sorozes de
eufraxia z iulia qz i maxima essent: gloria
gaudebāt z orabāt pariter: vt z ipse mere-
rētur ad illū thalamū accedere. **E**legerūt
ergo vñā soroz noie theogeniā que eis p-
esset. **Q**uam euocās abbatissa ad se: dixit
ad eā. **E**cce testimoniū bonum qd sorozes
oēs de te dederūt z posuerūt te ad princī-
patū. z p̄sulatū traditionis diuine legis z
cōsequētia nostra. **A**diuro te p̄ itemeratā
trinitatē z cōsubstātiālē: ne isti' mūdi que-
ras diuitias aut possessionē: necqz occupaes

forozes ad terrenas sollicitudines: sed ma-
gis vt cōtēnentes tēporalia bona: perpe-
tua mereatur accipere. **E**t rursum sorozib-
bus dixit. **Q**uomodo perfecte nostis vitā
z cōuersationē eufraxie: estote imitātes eā
vt participes eius efficiamini. **E**t cū dixit
sent oēs amē: vale dicens eis: itrauit orato-
riū: z claudens ianuas precepit vt vsqz ad
diluculū nulla illaz iraret. **M**ane autē
facto igresse iuenerūt eā obdormisse i dño
z hymnū dicentes dño: reposuerūt eā i se-
pulchro: vbi beata eufraxia recōdita erat
Ab illa enī die nequaqz i illo tumulo alia
sepelierūt corpora. **M**ulta vero signa et
sanitates fiebāt i memorato sepulchro: es
expulsi demones clamabāt: qz p' mortē p̄-
ualet cō nos eufraxia: z p̄segi nos. **D**ec ē re-
uera vita eufraxie matrone: q̄ celesti sen-
tui iteresse pmeruit. **F**estinem' igit' z nos
tā fratres qz sorozes huiusmodi cōuersatio-
nē habere: z sectari humilitatē: obediētā
laborē. māstuetudinē: longanimitatem: vt
z nos ita angeloz cōuersationē merea-
mur z cum gaudio magno fruamur salua-
toze dño nro ihu xpo. **I**ui est honor z glori-
a i secula sc̄loz. **A**mē. **E**xPLICIT vita scē eu-
fraxie. **I**ncipit vita serui dei macharii
romani qui inuentus est iuxta paradysum:

Gloriam z magni
ficētiā: deo soli z benignissimo
agere debemus: qui p̄ in-
umerabilia mi-
raculorum exempla: ad vite celestis gau-
dia nos perduxit. **D**eniqz nos miseri z hu-
miles monachi: theophilus: sergius z thimus:
fratres: vt accōmodetis aures his q̄ vobis
narraturi sum': de vita z cōuersatōe san-
ctissimi macharii romani: qui apparuit no-
bis ppe paradysum: ad viginti miliaria. **E**t
hoc rogamus vt fidem vicitis adhibeatis:
qui quidem multo melius nobis fuisse cre-
dimus: sub silentii portu innoxios remane-
re: qz de falsitatis erimine vt reos puniri
Igitur nos pretitulati fratres: theophi-
lus: sergius z thimus. ppicia diuinitate
abrenunciantes seculo: venimus ad mo-

nasteriū qđ est in mesopotamia syrie. in
 medio duorū fluminū tygris et eufrates
 in quo vir clarissimus nomine asclipion
 eguminus multorum exiit pater mona
 choz. **I**bi deniqz coniungētes. a prenomi
 nato patre et omni cetū fratrum grāter
 suscepti. ac iugo regule colla submittētes:
 cōi vita cōuersati sumus. **F**actū est autē tē
 pore lōgo post bec. hora nona quadā die
 sinaxi expleta. accedētes ad eufrates flu
 minis litē: cōsedim⁹ ibi: et aliqđiu inter
 nos de sustinentia et ouersatiōe simul et la
 bore seruoz dei disputatū ē. **T**ūc mihi mi
 sero theophilo. venit in mentē cogitatio
 et respōdēs dixi fratrib⁹ meis sergio et thi
 mo. **V**elle mihi adest o fratres dilectissimi
 cūctis vite mee diebus ambulare. illoz
 ire. vbi celū terre se diūgit. **A**t illi. te ing
 unt. frater theophile ut fratrē spiritalem
 semp habuim⁹ et priorē: et ammodo nulla
 tenua a te separabimur. nobis enī verba
 tua placēt. idcirco vbi corde cōcepisti per
 ge. et nos in vita et in morte tecū erimus.
Itaqz surgentes de loco intrauim⁹ mona
 steriū. factaqz vespera omiqz diurni offi
 cio oratiōe cōpleta: ceteris quiescētibus
 etiā monasterium egressi sumus. **P**ost bec
 ho decē et septē dies ambulantes. cōiūxi
 mus hierusalē. et sanctā resurrectionē ihu
 xpi et crucē adorauimus: deinde exeūtes
 i bethleē. vidimus et salutauimus sactum
 presepe. vbi xps nasci dignat⁹ ē: et vbi stel
 lamagos adduxit xpo munera deferētes
 et vidim⁹ locū mirabilē vbi angelus cum
 multitudine exercit⁹ celestis. gloriā in al
 tissimis deo canebat: q loc⁹ ad duo milia
 ria longe a bethleē situs est. **I**n mōtē quo
 qz oliueti ascēdimus. et in ipso loco sancto
 adorauim⁹. vbi xps pedib⁹ stetit. quando
 eleuatus ē: et a nube suscept⁹. ascendit ad
 celos. **E**t inde hierusalē reuersi adorau
 mus deū: et cōsignātes nos. et cōmendātes
 xpo et sanctis ei⁹: exiim⁹ nō habētes iam
 animū et mētem i hoc seculo. **I**git nos xpi
 comitāte gratia viā continuo egrediētes
 ac quinquagesimo die fluminis tygris al
 ueū ptranscuntes. terrā persaz ingressi su

mus. et venim⁹ in capū magnū et planicio
 sū vocabulo assia. in quo martyr xpi san
 ctus mercurius apostatā inlianū pemisse
 legitur. **D**einde ciuitatē psidis nomine ki
 tissefodo intrātes. i q tres pueri ananias.
 azarias. misabel regescūt longe a babylo
 ne: adorauim⁹ ibi. et in eodē loco māducā
 tes et dño by mntū laudis offerētes. mansi
 mus dies aliquot. **I**nde pfecti post men
 ses quatuor. ptransiim⁹ psidis regionē: et
 indie terrā sum⁹ ingressi. **I**ngrediētes ve
 ro domū quandā. et neminē ibi habitato
 rē repientes: duos ibidē fecim⁹ dies. **E**t
 ecce tertia post bec vic: appuerūt adueni
 entes duo armati. vir et femia. nos vero
 nimio terrore pterriti surrexim⁹ illiqz ob
 uia ire deliberauim⁹. ipsi autē nos vidētes
 simul ac exploratores esse credētes. oci
 to gradu p viā qua venerāt: redierunt. et
 post aliquatū cōgregati: de suis qsi tria
 milia ethiopes aduenerūt. **Q**ui festināter
 domū i qua eram⁹ orātes vallo circūdā
 tes. nosque cūcti aspiciētes. per quatuor
 eiusdem domus angulos ignem copiosum
 applicauerunt. viuos nos cremare nitentes
Qđ nos vt asperimus. timore valido ex
 territi: christum omnium saluatozem in
 uocauim⁹. et in medium illorum profiliu
 mus. **T**ūc ipsi lingua sua multū iuicē mur
 murātes. diuqz cōtra nos frēdentes cum
 nos illos. nec ipsi nos nullatenus itellige
 re possemus: cōpRechēdētes nos. i obscuro
 clausērūt carcere. **S**edētib⁹ ergo nobis i
 tenebris nō erat qui panem vel aquaz tri
 bueret. **N**os denique cū lachrymis. omni
 potētis dei creatoris omniū misericordiā
 iuocare: haud omisim⁹. **F**aciētib⁹ autem
 nobis ibi dies aliquot. itez cōgregati. cuz
 nos fame et siti exanimēs credidissent: cir
 cundederunt carcerem. **S**ed cuz orantes
 nos asperissent. aperientes ianuaz eduxerunt
 nos. et cū multū iter se murmurātes
 loqrent: nouissime cū lignis agrestib⁹ ce
 dētes nos acriter de sinib⁹ suis eiecerūt. et
 octogita dies sine cibo expleuim⁹: sic testif
 est nobis deus. **E**recti itaqz a sinibus illis
 iter fecimus dies multos in orientē: et de

Prima pars

uenimus i locū admirabilē z cāpū glorioſū
qui arboribus altissimis plenus: z melliflu
is fructibus abundabat. Denique nos glo
rificātes z laudātes deū: māducauimus
dulcissimos fructus: z saturauimus nos valde
Itaq; exiētes ide terrā chananeoꝝ i gressi
sumus: z vidētes illos i aspectu eoz valde
mirati sumus. **I**psi vero cū mulieribus suis
paruulis: subtus in petris habitantes: nos
omnino nō tetigerūt: xpi nos ptegēte gra
tia. **I**nde igitur pfecti cōtra oriētem cum
cētuz: z decē dies eos ptraſeūtēs: iter no
strū fecissemus: itrauimus terrā gētis que
nominatur picchiti: ipsa vero gēs i statura
z altitudine sua nō plus q̄ mēsuraz vnius
cubiti habebat. **E**t vidētes nos timore per
culsi fugierūt. **N**os autē deū collaudantes
qui de illoꝝ manibus nos liberauit, cursū
nostrū quottidie accelerauimus. **P**ost
hec autē deuenimus i mōtes altissimos ter
ribilesq; vbi sol nō itrat: nec arbor nec her
ba crescūt: ibi ergo serpētes innumerabiles
z dracones z aspides: sed z basiliscos z vi
peras z ynicōnes z bubalos vidimus mul
tos: alias quoq; bestias mortiferas mul
tas z venenosa animalia: quozū noīa vel
naturaz penitus ignozamus. **D**extera igitur
dei nos ptegēte illesi pertrāſiimus
illa: sed z sibilos draconū z serpētū per vi
giā cōtinuos dies i auribus habuimus: et
nō nisi aures obdurātes illos ferre quīui
mus. **I**nterea i locū icidimus terribilē:
rupes habētē asperrimas: i altū erectas z
in yma descēdētes. **N**os ergo septēz dies
ibi fecimus: vltra progredi non valentes.
Septima autem post hec die apparuit cer
uis ante nos ābilās rugiendo: quē surgē
tes secuti sumus. **I**ter autē faciētes: multo
maiores inuenimus ante nos rupes. **N**os
vero maximo cū labore z angustia exinde
euaſimus: z venimus i cāpū planuz z ma
gnū i quo elephātoꝝ magna multitudo sta
bat: z p mediū illoꝝ illesi transiim⁹. **P**ost
hec itaq; minime nobis apparuit via. **T**ūc
nos cū lachrymis clemētiā dñi iuocātes: z
p nouē dies sine cibo p deuia ambulātes:
cūxim⁹ tādē i locū planicie largū: q̄ fru

ctibus plurimis abūdabat. **I**ta ergo tene
bre dēſissime cūcta illa replerant loca:
nec aliquid lucebat: sed nebule obscurissi
me erāt. **T**ūc nos nimīū turbati z afflicti
cadētes i terrā: cum plāctu valido: orātes
clamauimus ad deum: z in eodem loco vi
es septem compleuimus: non manducan
tes nec bibentes: nec lumen celi vidētes
Nobis autē valde afflicti z i oratione psi
stētibus: post dies septē affuit colūba: que
nobis appropinquans ac diu circa nos vo
litans: z pennulas fortiter percutiens: qua
si ad ambulandum nos confortabat. **T**ūc
nos deo agentes gratias surreximus: illa
precedente per deuia iter fecimus: z ecce
ante nos maximam inuenimus absidami
circuitu scriptam. **V**identes vero scriptu
ram illam: gauisi sumus: z collaudauimus
dominum. **N**ec autem erat scriptura. **A**b
sidam istam fecit alexander philippi mace
do imperator: quando persecutus est dari
um regem persarum. **Q**ui terram hanc in
gredi voluerit: ad manum sinistram vadat
ad dexteram enim terra inuia: z rupibus z
angustiis est plena. **N**os igitur ad leuā in
trantes: ambulauimus dies multos. **E**t fa
ctum est post quadraginta dies. euntes
nobis venit pessimus z intolerabilis fetoz
ex quo velut exanimes effecti: cadentes
in terram orauimus dominum: vt iam de
menter recipi iuberet aīas nostras. **P**ost
modicū vero surgentes a terra asperimus
lacum magnum: z multitudines serpentū
in eo ignitorum: z ex ipso lacu exierunt vo
ces: z audiuimus vlulatum z planctū ma
gnū quasi populi innumerabilis: z de celo
vox sonuit dicens. **L**ocus iste iudicii z pe
narum est: in quo cruciantur qui xpm ne
gauerunt. **N**os autem vocem hanc audiē
tes: et pectora percutientes: cū lachrymis
z timore nimio ipsum transiimus lacum
z venimus inter montes duos altissimos
et in medio ipsoꝝ apparuit nobis bo
mo longa statura quasi centum cubito
rum: z ipse cathenis constrictus ercis. to
to ligatus erat corpore. **D**ue autem cathe
ne de vna corporis parte: in monte vno

erant fixe. et due i morte altero: et ignis maximus in circuitu eius ex omni parte. Vox autem clamoris illius audiebatur: quasi per quadraginta miliaria. Qui ut nos vidit. plorans et eiulans fortissime exclamavit: crudeliter enim ab igne cremabatur. Cuiusque nos talia cernerem valde primivimus. et cooperientes facies. a longe ipsos transivimus motes: et ecce in alium continuo devenimus locum. ubi rupes multe et profunditas magna erat. Ibi enim quadam vidimus feminam crinibus solutis stante toto corpore a maximo et terribili drone involuta. Quoadocumque ergo ad loquendum os suum aperire voluisset. caput suum drone confestim in os eius mittebat: sicut ipsius mordebat. Capilli autem huius mulieris: ad terram usque descendeant. Cuiusque in illa mirantes et pauidi aspicerem: subito de ipsa profunditate et valde miserabiles audivimus voces dicentes. Misere nobis miserere: chiste fili dei altissimi. Nos itaque vehementer exterriti. ponentes genua in terram: oravimus dicentes cum lachrymis. Domine qui nos creasti. tolle animas nostras: quoniam iudicia tua oculi nostri viderunt in terra. Surgentes autem in gemitu luctu et merore similes et timore venimus in locum alium. in quo arbores multas et maximas vidimus habentes similitudinem ficorum. In ramis autem ipsis volatilia multa. similia avibus celi. voce humana fortiter clamabant dicentia. Parce nobis domine qui plasmasti nos parce nobis misericors: quia peccavimus ante faciem tuam super omnem terram. Nos autem oravimus dicentes. Domine misericordissime ostende nobis ista que vidimus miracula tua quoniam ignoramus quid sint. venit ergo vox dicens. non est vestrum nosse misteria que vidistis: nisi pergite nostram. Inde igitur cum in gemitu timore egressi. invenimus locum honorabilem ac speciosissimum: in quo quattuor viri stabant habentes figuras venerabiles. tanquam mira pulchritudine decoras: ut credi aut fieri omnino facile vix possit. isti siquidem coronas aureas gemmis et lapidibus honorifice compositas in capitibus habebant: et in ma-

nibus palmas aureas gestabant. ignis vero maximus ac terribilis ante illos. et spatias acutissimas ante se tenebant. nos ergo ista cernentes. ac valido percussi timore exclamavimus ad illos dicentes. Domini et sui dei excelsi: miseremini nostri. ut spate et iste ignis. nobis non preualeat nocere. At illi respondentes nobis dixerunt: nolite timere via: quam vobis deus demonstravit ite securi. nos enim dominus in isto posuit loco. ut viam hanc servaremus et custodiremus usque in diem iudicii: quoniam orbem terre iudicaturus adveniet. Nec nos audientes a sanctis viris illis. ac de longe eos salutantes: pertransivimus locum ipsum. et per quadraginta continuos dies ambulavimus. nullum omnino cibum sumentes: aquam tantum bibentes. Ambulantes ergo nobis: subito voces populi innumerabilis audivimus psallentium: et odor suavissimus quasi balsami optimi ac preciosissimi venit nobis: et sicut de mellis fauo dulcissimo os nostrum idulcoravit. De suavissimo igitur odoris nectaris: ac celestis melodia cantilene: sopor nos arripuit. Post modicum autem surgentes e somno. vidimus ante nos ecclesiam mirabili ornatu decoratam ac preciosissimam: que tota quasi crystallina videbatur: in medio autem ipsius ecclesie altare honorificum: et de altari aqua egrediebatur que lactis candidissimi coloris habebat. Nos autem aquam ipsam in veritate lac speravimus. In circuitu vero fontis illius: stabant viri sancti et honorabiles et cantabant canticum celestium: id est voces cherubin. Nos autem hec ita timemus: in modum valde. Ipsa vero ecclesia a parte meridiana: similitudinem habebat lapidis prasim preciosi: a parte australi colore sanguinis mundissimi predebat: a parte autem occidentali tota erat alba: ista lactis et nivis candidissime: stelle super ipsam ecclesiam plusquam huius mundi sidera lucebant sol. ibi septem pliciter lucebat et calebat. Quis in huius terre regione: alpes et arbores omnes plus aliter: et folia ac fructus plures et dulciores quam istius mundi arbores habebant: sed et aures celi aliter resonabant quam aures terre istius.

Prima pars

omnis autem terra ipsa duplices habebat
colores: id est una facies alba erat ut nix
et alia rubicundissimis coloribus erat. Nos
igitur stupentes et in eodem loco adorantes. ac
ipsos viros salutariter: cum timore egressi. ce-
ptum iter arripere festinauimus. Denique post
hec centum impleti sunt dies. ut dominus testis
est nobis quod nullo refecti sumus cibo. aqua
nos frequenter refocillantes: cum ecce subito
euntibus nobis. venit populi innumerabilis mul-
titudine viros ac mulierum obuiam in unum con-
globati: non autem iter illos longiores preterquam
vni cubiti staturam vidimus. igitur visis illis
valde perterriti. tunc miserabilis ego et pec-
cator theophilus: dixi fratribus meis sergio
et thymo. Soluete capillos vestros veniam
aduersus eos forsitam fugiet a nobis. et libe-
rabit nos dominus de manibus illorum. Quod cum
ipsis visum fuisset bonum. solutis fasciis et ca-
pillis nostris: irruimus super eos repente. ipsi
autem hoc cernentes. confestim filios suos arripi-
entes: fridetesque dentibus. citi aufugerunt
omnes. Nos autem dominum collaudauimus quod eripu-
it nos. et transiuit flumen. inuenimus herbas
candidas et albas sicut lac: dulces velut mel
altas vero usque ad unum cubitum. Maducan-
tes itaque de herbis mellifluis. ac nos satu-
rantes ex eis: gratiarum actiones creatori omnium
obtulimus quod nos per tanta seruauit pericula: ac
gratuita nos sua gratia nutrebat. Nos inte-
rea viam inuenimus speciosam. et cadentes in terram
adorauimus et collaudauimus dominum misericordem
deum: quod eam nobis demonstrauit. Igitur per dies
plurimos ipsam viam sequentes. tandem ad spelun-
cam peruenimus honorabilem: tunc signaculo san-
cte crucis membris vinctis munitis. in eadem
ingressi sumus criptam: sed nullum ibi inuenientes
habitatores. diximus iter nos. Maudicia hec
non est nisi de manu hominis. Maneamus ergo
hic usque ad vesperam: et videre habebimus loci
huius habitatores. His ergo dictis. vna hora ut
pote lapsi resedimus: et subito odore suauissi-
mo perfusi obdormiuimus. Rursus igitur pro in-
teruallo excitati a sono foras speluncam exi-
uimus. extra ostium respeximus: et ecce subito
figuram hominis a longe properantis vidimus. cuius
capilli capitis istarum lactis candidissimi aut

nivis. quasi in aera volantes totum vestri
corpus operuerunt. Ipse autem mox ut nos
a longe respexit. semetipsum in terram proiecit
protinus: ac rursus eleuans se ad nos ita cla-
mare cepit. Si uos ex deo estis: facite cru-
cis signaculo munite vos. ad me usque pro-
perate: sin autem ex diabolo. fugite a me di-
fuo. Hec eo dicens: tali voce affatus sumus.
Indic nobis pater sancte. et noli turbari:
quonia et nos fui sumus iesu christi domini et sal-
uatoris nostri. Renunciauimus sigdum seculo
huic vano: factique sumus monachi. Talia ut
audiuit. ilico ad nos venit. et manus suas ad-
celum eleuans diutius orauit: et surgens ab
oratione capillos ab ore et facie sua tollens
benedixit nos: ac locutus est nobis; Ipse
vero capilli capitis ac barbe erat candidi
ut lac: faciesque eius sicut vultus angeli.
Erat enim sicut lignum secus aquarum de-
cursus plantatum. et pro senectute nimia
oculi eius non asperiebantur: eo quod superci-
lia eius cooperiebant ungula nempe ma-
nuum eius ac pedum longe nimis; barba
vero et capilli corporis eius omne circunde-
derunt: cutis illius quasi pellis testudinis
Tunc ipse cum lacrymis: ad nos exorsus
est ita. Fratres mei benedicti vnde estis:
vel vnde hic aduenistis. dicite nobis qua-
liter se habeat genus humanum. vel quo-
modo fides christianorum. et si sarraceni vel
ethnici. hactenus christi populo persecuti-
onem ingerunt. Nos itaque ut interroga-
ti sumus. ei per ordinem responsum dedimus
simul dicentes angustias et pericula que
per omnem passum sumus viam: et quis vo-
luntas ac desiderium esset ire vbi celum
terre se iungit apperimus. Ipse autem ad
hec respondens ait. Filioli mei charissimi
audite me. Ab isto loco ultra ad paradisi
loca non potest ire homo carne vestitus. Ego
enim peccator exiguus valde in hac etiam
voluntate laboravi. cupiens ultra proce-
dere: ut finem terre ac poli cernere quibus
sem. sed nocte quadam assistit mihi in visu
domini angelus dixitque ad me. Ne ultra
procedas: neque dominum temptare presumas
Cui ego. quare ob causas inquam mi domine

antea p̄gere nō licet? At ille. de isto ingt loco viginti sunt miliaria vsqz ad paradisu vbi ada & eua i delicijs cōstituti fuerūt: sicut per ipsū vero paradisu celū terre iungit. Posuit deniqz dñs ante eūdē paradisu cherubi cū igne arborē bea atqz volubili ad custodiēdū vite lignū: & habet a pedib⁹ vsqz ad vmbilicū similitudinē boīs: pectus sicut pectus leonis. manū sicut christallū habēs gladiū vt seruet paradisu: nec aliqs illuc primare valeat. Ego itaqz nec audiens ab āgelo. ampli⁹ nō respōdi: nec vltra pcedere tēptauī. Igit̄ ego theophilus & itineris mei socii ac fratres. ista a s̄cto audientes: p̄trato oī corpe collaudauim⁹ dñz & ipsuz seruū xp̄i salutauim⁹: vespere autē facto dixit nobis. Fratres mei dilectissimi exite foras cellulā. & expectate paululu: habeo enī leones duos q p diez foras ambulātes. sero ad me reuertunt. ne ipsis subito veniētib⁹ malū aliqd patiamini ab eis. Nobis ergo cū pauore paululū exeuntib⁹ leones rugiēdo extēplo aduenerunt. Ipse vero man⁹ sup eos ponēs. ac colla demulcēs: ait illis. Filioli mei. boni fratres tres de seculo venerūt ad nos: ne faciatis illis malū. Cōtinuo nos aduocans: dixit. Fr̄es venite & iā timere nolite. Nos vero cū pauore nimio intrātes. salutauim⁹ illū: & vespertina sinaxi celebrata. resedim⁹: glādes ac herbaz radices p cibo sumētes. & aquā bibētes cū silētio. Mane autē facto: locuti sum⁹ viro s̄cto dicētes. Pater sancte & dñe. obsecram⁹ tuā beatitudinē vt conuersationē tuā nobis enarres: & quomō huc aut vnde venisti. & q̄ noīe voceris: edicito nobis. At sanct⁹ nobis tale dedit respōsus. Ego ingt mi amātissimi fratres & filii m̄chari⁹ vocor: i regali ciuitate nat⁹ & nutrit⁹ fili⁹ viri romani. q̄ iclit⁹ fuit & i imperiali pollebat ciuitate. Cū autē pueriles exēssisset ānos: me renuēte ac nolēte p̄ meus despōsauit mihi vxorē. diemqz statuit nuptiaz. Interea thalamo. adornato. cuz iaz frequētia populi fuisset iuitata. & spōsa sedente pater me⁹ bylarior effect⁹: cūctos i uitatos hortatur petere quicquid vellent

Omnib⁹ autez qui aderāt. iocis ac saltati onib⁹ itentis: furtiz exiui: & domum vidue cuiusdā familiaris itraui. ac septez dies cū illa latitās permansi. Ipsa autez dieb⁹ singulis domū patris mei igressa: audiuitque qz de mea iquisitione loquebātur: & veniens cūcta mihi replicās dixit. Pater autez meus cuz me vndique requiredo non inueniret. sicuit amarissime. sed & mater ac tota familia. Octaua exinde die. idest nocte dñica mulierez illaz salutauī: & egressus in publicaz vias: iueni viruz quendam canicie venerabilez: quasi ad ambulandū stantes. Quez adorans dixi. Ubi pergere habes senior sancte? at ille hylari vultu ad me conuersus dixit. Ubi tu ire desideras. ego tecuz ire dispono: eo q̄ itinera ipsa mihi oppido sunt cognita. Tūc ego confortat⁹ cepi hominez sequi. Per domos vero exinde intrantes vicinas. per viā panem rogauimus accipere: et accepim⁹. Per plurimos autem dies ambulātes. tandem peruenim⁹ ad angustias viaruz omniuz: vnde de vos venire dixistis. Tūc ergo ad triginta miliaria prope locuz istuz venissemus. quadaz die sedentibus nobis iter ipsa tua colloquia repēte soci⁹ disparuit. Tūc ego nimiaz turbatus et quo me verterem ignarus: cadens i terraz plangebaz validissime. Et ecce confesti sine moza is q̄ an̄ disparuit. cū magna claritate apparuit: et ita affatus est me. Noli turbari dilectissimi me: ego enī suz angelus raphael i adiutoriu tibi missus q̄ te huc perduxit p̄cepto altissimi. Dominus autez vias tuas prosperraz fecit. Loca siquidez tenebraruz. loca tormentoz. loca penaz pertransisti. in lucē venisti: fontes aque viue et loca iustoruz vidisti. Idcirco noli timere: sed surgēs vias tuas proficiscere. Quo dicto rursus qui apparuit: disparuit. Ego vero interea viribus receptis. surgēs ambulare cepi & a longe onagrū itutus: clamaui: dixiqz illi. Ave p̄ christū qui te creauit: ostēde mihi viā per quā ambulez: iple autē cōcite occurrens. igressus est ante me p̄ semitā quādā paruulā et āgustā. Quez ego subsecutus

Prima pars

fuz: sicq; duos cōpleuim⁹ dies: simul ambulātes. **D**ie autē tertia asperim⁹ ceruū mi re magnitudinis alōge. **Q**uez onager vi dēs z primicēs: declinauit a mestez ego solus relic⁹ angustiat⁹ suz viā omnino nō habēt. **T**ūc extra ceruū clamās dixi. **Q**uia adiutoriuū mibi tulisti: p̄ deū te cōiuro: semitā mibi ostēde. **A**d hāc vocē veluti aial do mesticū ad me declinās: āgustū īgressus ē callē: post tergū me semp aspiciēs. **S**ic ergo tres īsimul ambulauim⁹ dies. **T**ū ecce quarta die īnēsum ac terribilē offēdim⁹ draconē: mediā distētū p̄ viā. **Q**uē vt ceruus vidit repēte fuga elapsus euasit. **E**go iterim timore valido p̄cussus: ī terrā cecidi deide cōfortatus ī dño surrexi: ac me signo sancte crucis munies: ad draconē diēi. **D**eū oipōtētē tunc: z noli mibi nocere. **T**ūc ipse terribiliter de terra se erigēs: humana me asāt⁹ est voce dicēs. **V**eni bene dicte dñe. tu enī es seruus dei altissimi macharius. **A**ngelus autē sanctus raphael: figurā z vultū tuū mibi demōstrans: p̄cepit cōcite vt tibi occurrerē: atq; p̄ducerē ī locū a deo tibi p̄paratū. **E**go itaq; quartodie die te hic expectaui: nihil omnino comedēs. **H**ac vero nocte ī nube lucidissima te sedētē asperi: simul z vocē desup audiui dicētē mibi. **A**ccelera vt eripias machariū seruū dei q̄ adest: vt tibi p̄cedi. **Q**uapropter surgēs sequere me: ne dubites: s; veni: z locū mōstrabo tibi: vbi dñs debet as collaudare. **H**is ergo dictis quasi vir iuuenis appuit: z mecū ad spelūcā hāc vsq; puenit. **C**ūq; īgressi fuissēmus: repēte euannuit. **T**ūc ego petōr ī parte altera p̄spexi duos leonis catōs iacētes. mīrāt illozū iuxta illos mortua iacebat. **Q**uaz ego foras eiciēs sepeliui: z dñs collaudās gl̄ficiant: q̄ tāta ī me mirabilia fecit: z de tā grauib⁹ angustijs liberauit: ipos autē leuculos frōdes arborū d̄cerpēs: ac illis porrigēs vt pprios enutriui filios: sicq; duos īsimul gete habitātes cōpleuim⁹. **T**ū ecce post hec laque⁹ diabolicū: cui⁹ nūq; a suis dei cessat iuidia affuit. **N**ā die q̄dā hora h̄si septima e spelūca foras egressus: sole feruescente resedit: tūc subito subtilē fasciolū z oclis d̄-

lectabile: iuxta me ī tra positū asperi. **E**go hō ī memetipō cogitās dixi vñ ī hac solitudine fasciolū. **E**stimās tñ q; ī xitate eēt fasciolū oblit⁹ ego miserrim⁹ me signo crucis munire: qm̄ qdē sacrosccē crucis signaculū: oēs inimici enervat s̄arasiā: mīfimanū: z leuās fasciolū r̄portauī ī spelūcā: alfa nihilomin⁹ die egressus calceos semineos reppi iacētes ī tra: s; nec tūc miser ego īfidias diaboli aduertēs: nec crucis vexillo me mūies calceos leuauī z ī spelūcā portās fasciolo iuxi. **T**ertia autē iā die itez exiēs diabolū ī d̄coze vel spē m̄keris: vestib⁹ p̄ciosis idutā stātē iueni: ego hō misabilis nec sic qdē laqos inimici recordās: nec aliquo mō me signās: s; credēs ī xitate q; mulier eēt aio ad illā: vñ huc aduenisti: aut q; te ī hāc adduxit solitudinē. **I**lla cōtinuo flere amarissime cepit. **T**ūc ego misellus simul cū illa veluti cōpatiēdo valde plorauī. **P**ost hec r̄ndēs dixi: ego miserrima o p̄r scissime filia sū viri romani: q̄ cū me iuitā ac nolētē d̄pōsasset iuuei cuidā nobilissimo romano ac dies nuptiaz veniēt z thalamū ac cuiuū ordinarēt inē nuptias ipas sp̄sūs me⁹ dispuit. **C**ūq; turbati oēs huc illicq; eū ī grēdo turbare: ego gauisa effecta clā exiī z nocte eadē ī arripies: nec itineris ducē aliquo mō h̄ns p̄ āgusta mōtiū ac vallū errādo bucufq; p̄uei. **H**ec ego cū audissē: z oīa ita esse credidissē: simul z sp̄sā meā fore sp̄as. p̄ man⁹ ap̄hēdi illā: z ī hāc itroduxi spelūcā. lachryme hō ab ei⁹ oclis nullaten⁹ cessabāt. **T**ūc ego misis z lachrymis ei⁹ cōpatiēs: z valde s̄r eā dolēs: sedere eā iuxta me feci: s̄l z glādes illi ad mādūcādū p̄bui. n. n. īfidias diaboli itellexi: neq; vlla ten⁹ crucis me signo mūiui: sed s̄l sedētes diuti⁹ colloqa habuim⁹. **T**ūc cepi q̄ d̄labore nimio sōno ḡuari: at illa māib⁹ suis mea oīa mēbra m̄lcēdo palpauit z eo āph⁹ s̄no ḡuat⁹ sū. **Q**uid morer⁹: miser ego q̄ antea nūq; cū feia peccare d̄lēsī: ī sōnis me pctm̄ p̄p̄esse cogui nā s̄bito exp̄gescūs e sōno q̄si cū feia discooptū me ī tra iacētē iuei: ipā iā hō nō appuit. **T**ūc īfelix ego īfidias diaboli sero aduertēs foras speluncam citius exiui: z pct⁹ seriēs īgētes lachrymas

fudi. **I**psi interea leones q̄ mecum aderant
meū intelligēt es delictū: q̄ntorū fugerūt
a me. hec aut̄ cū cernerē. fugisse scilicet leo-
nes cū luctu nimio ac dolore cepi xp̄i mi-
sericordiā d̄uote iuocare: q̄ten? z mibi p̄nie
normā ostēderet. ac leones ipsos redire iu-
beret. **N**ec mora. clemētissim? p̄r qui me
ad p̄niam seruare voluit: illos cōfesti fecit
redire leones: meūq; īgressi ī hāc spelū-
cā. humū pedib? suis ad vni? staturā hoīs
aggerebāt. ego aut̄ hec itelligens collote
n? ipaz ītraui fossā: ip̄s ip̄s leōib? ut ī eo
dē me sepelirēt loco. **Q**d cū factū fuisset
ānos tres sepult? ī eadē fossa pegi. **I**ntea
īgētī pluuia descēdēte. rupta ē spelunca
desup caput meū vbi stabā: z lucē vidi. z
foras man? emittēs herbas q̄ ī circuitu
sup caput erāt: decerpsi z comedi. **T**ribus
itaq; ānis euolutis. affuerūt leōes: z lumē
circa me vidētes. effodiebāt humū ī q̄ me
sepelierūt. ego qdē toto corpe san? egres-
sus sū: virtutē p̄stinā ī me sētēs. **T**ūc glifi-
cās dñz meū ih̄m xp̄m exiui de spelunca.
ponēsq; genua mea ī terra q̄dragita dies
z q̄dragita noctes: ī eodē imobil? p̄māsi lo-
co. collaudās z obsecrās deū z grā actio-
nes offerēs. q̄ tāta mīaz mīera nobis pec-
catorib? iugē p̄stat. **D**is q̄ cōpletis dieb?
resperi ī spelūcā. z ecce q̄tuor āguli ei? dē
spelūce. luie celestis replēduerūt valde.
vidi saluatorē xp̄m ī cēate viri. q̄si aureā
bitē ī manibus virgā. ac dulcisona voce
mirabilē cātū p̄sonātē. vox aut̄ illi? vehe-
mēs z fortis: q̄si mille boiūz audiebat. **C**ū
vero iā melodie celestis cātici explerent̄
repēte vox trib? vicib? īsonuit dicens.
Amē z ī sempiternū amē. ī ip̄a īgīf hora
egressus a spelūca saluator. scādebat ad
et̄bera. z ecce cōtinuo maxia ignis colū-
na. quasi nubes valida ītrauit spelūcāz
z scā sūt tonitrua z imēse choruscatiōes z
oīa celi volatilia s̄z p̄prias audiui voces
canere dicētia. **S**āct? sāct? sāct? dñs d̄s
Ego itaq; dū hec cernerē. simulq; audire
pp̄i v̄sionis magnitudinē territ? valde
sū. z extrasi rapt? cecidi ī terrā. z octo di-
es ita p̄māsi. tūc nāq; itellexi. qz saluator
mūdi xp̄s dñs hāc īgressus spelūcā b̄ndi-

xerit: illāq; sāctificauerit. **T**ūc ego intro-
gressus ī eā p̄ ignorātia p̄pria ac negligē-
tia cepi satisfacere: collaudās z glificans
xp̄s saluatorē ac redēptorē n̄r̄z. z creato-
rē oīuz. q̄ tāta me sustinuit patia: z p̄duxit
ad p̄niam: z rursus talē mibi demōstrauit
clemētia. **Q**ñ aut̄ hec acta sūt: seprē ī hac
spelūca etatis v̄o q̄dragita ānos hēbā. ecce
nūc uob̄ velut filiis carissimis oēs vitā meā
ī x̄itate enarauī vos q̄ si pugnasyl īsidias
maligni hostis sufferre potestis cōsiderate.
z h̄ nobiscū manete: sin als ad mōasteriū d̄
q̄ egressi estis reuertimini. z dñs sit ī itine-
re v̄ro. **N**os aut̄ cū ista a sācto dei audisse
m?. cadētes ī terrā glificauim? dñz. q̄ fec̄
mirabilia solus: z ad sc̄m̄ fuūq; xp̄i locu-
ti sum? machariū d̄ dicētes. **P**ater b̄n̄ssime
machari ora p̄ nobis ad dñz. vt ad n̄m
remeare possim? mōasteriū atq; cōuer-
siōes tuā scās p̄ oēs xp̄i ecclias enarare.
credim? enī qz dñs idcirco nos p̄duxit ad
te. **T**ūc senior diuiti? sup nos orōez fudit z
fusa orōe b̄ndixit atq; osculat? ē nos oēs
z cōmēdauit xp̄o: vt ī pace dirigeret viam
n̄r̄az. dein tradidit nos leōib? illis. precipi-
ēs eis: vt trāsducerēt nos q̄sq; loca tene-
bray p̄trāsirem? vbi p̄dē septē dies z toti-
dē noctes ī tenebris iacuim?. dimissi q̄ a
suo xp̄i sācto machario. p̄sge ad absidaz
alexādrī puēim?: vbi leōes salutātes nos
ocito gradu rueri s̄ ad fuū di. īgīf fauēte
xp̄o d̄o. s̄n̄ āgustia aliq̄ n̄r̄az ābulauimus
viā: z itroeuētes terrā p̄fay. venim? ī cā /
p̄ū mirabilē q̄ vocat̄ assia. vbi sāct? mercu-
ri? īterfecit apostatā iulianū. z īgressi de-
nuo sum? ciuitatē kitiffesodo: in q̄ pueri
tres regecūt n̄ lōge a bābylōe. **P**? hec tī
grin flumē p̄rāseūtes. q̄nto decio die ītra-
uim? hierusalē: z ad sepulchz dñi n̄r̄i ih̄u
xp̄i siue p̄ cūcta loca orātes gr̄arū actōes
xp̄o saluatori oīuz libauim? q̄ nos sua grā
icolūes suauit eūtes z redeūtes. īde īgīf
egressi. veloci cursu ad n̄r̄z peruenimus
monasterium et nostrum leguminum? ac
fres n̄ros oēs ī pace z sospitate repientes
p̄ ordinē q̄ vidim? z audiuim? mirabilia
z misericordias dñi: s̄z vitā z cōuersationē
b̄n̄ssimi macharii illis enarrauim?. **Q**uot

Prima pars

q̄r aut̄ hec audiebāt. laudabāt ⁊ glorifica-
bāt. ⁊ hymnū dicebāt deo patri oīpotēti.
⁊ filio ei⁹ vnigenito dñi ac saluatori n̄ro
nec nō ⁊ spiritui viuificatori ⁊ illuminato-
ri animarū nostrarū q̄ trinus ⁊ p̄sonis: vna
q̄ deitate nominat̄. viuūt ⁊ regnat̄ vbiq̄
deus benedict⁹ ⁊ laudabilis nūc ⁊ semp̄
p̄ imortalia secula seculorū amē. *Explicit*
vita sancti macharii romani iuxta para-
disū. *Incipit* vita sancti *Passbumij.*

Oloniaz desiderio
Desiderasti semp̄ audire q̄ sancta
sūt. ⁊ nos ne silenti o tpa pagant̄: idcirco
de operib⁹ domini tacere nō possum⁹: q̄ i
seruis suis idē sinēter oñdit. *At* primū de
sancto *passbumio* dei suo sciēdū ē q̄ ordi-
ne eū dñs ad suā vocare dignat⁹ ē grām:
sicut referētū iactauit oīo: que cōuersio-
nis ei⁹ ordinē nouerūt. *Hec* v̄se dilectiōi
scriptis intiare curauit: quomō p̄ rusticos
dñs credētibus i se manifestaui regni sui
mysteriū. *Erat* enī *passbumi⁹* mēphe⁹ ge-
nere. gētilis nat⁹. ab isātia inocēs ignar⁹
litteris: ⁊ ab omni peritia alien⁹ egyptiorū
Ab eorū gētiliū delubris semp̄ extrane-
us. *Fuerat* enī restitū spatari⁹ nūq̄ se ado-
lescentū gregibus cōmiscuit. nec publici
vsus fabulas aliquādo cognouit: pes ei⁹
ad saltādū nō ē cōmot⁹. *In* vita sua nūq̄
de ore ei⁹ turpis sermo p̄cessit: neq̄ aua-
ritia i cor ei⁹ aliq̄n̄ ascēdit. *Ad* feminā ocu-
los suos cū adhuc esset i seculo n̄ leuauit:
mēdaciū oī virtute vitauit. discordiā vel
odiū aduersus p̄ximū suū. neq̄ cōtra ex-
traneū nouerat. custodiebat pacē in aīo
suo p̄ omne tēp⁹. *Cū* ḡ hec ab eo gererent̄
⁊ ānoꝝ eēt triginta septē. placuit deo eripe
eū de corruptiōe peccatorū. ⁊ ad incorru-
ptionē vite eīne euocare. *fer* i troisse ad
eū āgelū dñi. ⁊ ip̄e plectā de spato plecte-
bat. *Ait*q̄ ad eū angelus dñi. *Passbumi*
At ille ait. *Quid* ē. *Et* dixit ad eum ange-
lus dñi. *Quid* ē i manu tua? *Ille* ait. fu-
nis plectaci⁹. ⁊ dixit ad eū āgelus domini
*De*ū excelsū q̄ habitat i celo nosti? *pass-*
bumi⁹ dixit. dñe nescio si ē de⁹ i celo sum

enī rustic⁹ ⁊ nulla ē mihi sapientia. *Arri-*
mee isernio ab isātia mea. ⁊ nihil ab vr-
banis hoīb⁹ audiui qd̄ discerēs: s̄ ⁊ publi-
cū sēp̄ fugi accessum. dixit ad eū āgelus
dñi. *Ora* deū: ⁊ dabit tibi sapiētia ⁊ intel-
lect⁹. *Passbumi⁹* dixit. deū n̄ noui orare
nescio enī qd̄ dicā. *Et* accepit āgelus solū
lauri. ⁊ scripsit i eo verba orōnis: ⁊ dedit
illud *passbumio* dicē. *Māduca* illud. ⁊
erit amax i ore tuo sicut sel. v̄trēq̄z tuū
iplebit obsecratōnib⁹ sapiē: ⁊ dabit tibi for-
mā orōis ⁊ sane doctrine. *Et* accipiēs *pa-*
ssbumi⁹ māducarat: ⁊ factū ē os ei⁹ ama-
rus. *Porro* v̄ter ei⁹ dulcedie ipler⁹ ē: ⁊
magnificauit dñm valde. *Uere* autē cre-
dim⁹ i eo ipletū. illud p̄phē ezechielis vel
ioannis apli. *Libꝝ* de manib⁹ āgelorū ac-
cipietes. comedēt: ⁊ ad ipleri sūt sapien-
tia ad p̄phāndū. *Ite* āgelus dñi tetigit la-
bia *passbumij*. *Et* depulsa amaritudine lin-
gua ei⁹ d̄ dō loq̄bat̄ i gētia dixitq̄ ad eū an-
gelus. *passbumi* sige genua tua i trā. ⁊ faci-
em tuā ad orientem: et tunc dabitur tibi
a deo quemadmodum possis orare. *Et*
posuit *passbumi⁹* genua sua i terrā. facie
q̄z etiā ad orientē: et i fusa est ei oratio: et
ait. *Bñdicā* te dñe d̄s oīpotēs rex celestis:
q̄ ignozātib⁹ te nomē tuū inotescere facis:
p̄ dñs n̄r̄s ih̄s xp̄s filiū tuū nomē tuū effici-
ens manifestū: vt ppl̄z tibi cōgregaret ex
oīb⁹ gētib⁹ ad op̄tūū. *Nā* volēs mūdo suc-
currere labore laborāti: p̄pter generis hu-
mani salutē: vnico filio non pepcisti. *Per*
eū ḡ te obsecro et tuā misericordiā: et mihi
ceco v̄z lumē i tenebris cōstituto oñdas.
Tu enī dñe nosti qz nullū sciebā omnino
f̄monē: et dignatus es donare qd̄ loq̄rer
ad te: et docuisti me qb⁹ te rogarē. *Et* me
ip̄so cognosco dñe d̄s me⁹: qz h̄c ceci vidēt
surdū audiūt. mutoꝝ ligue soluetur: claudi
ambulāt: leprosi mūdātur. paupes euāge-
lizātur pctōres vocāt. *Quis* erā ego. qz re-
cordat⁹ es mei? *In* quo p̄ualet ap̄d te pusil-
lanimitas mea. qz req̄sisti me? *Quare* nūc
peto: vt a sordib⁹ me abluas pctōꝝ natura-
lis miserie mee: q̄ me lōgo tpe p̄ssit. *viue*
bā enī erudit⁹ a parētib⁹ i fidelit̄ moꝝe gē-

Prima pars

tiōe sua exhibebat: plangere n̄ desinebat.
Nā cū frequētia pateret i corpe demonuz
tēptamēta: ad nota ofonū p̄sidia cōuola-
bat. z ne āpl̄i somno idulgere videret. vt
mortalia mēbra foueret. paululū sup sa-
ra regescebat: vt cū duritia lectuli dolozi
b^o ageret corp^o. statī ad dī cōsurgeret op^o
Panē enī suū ad mensurā accipiebat: z
aquā ad mēsurā bibebat. Nūq̄ pleno vē-
tre a mēsa fcessit. nec siti suā nūq̄ satiauit
dicēs. nō eē vīgnū. si carnis volūtas eēt i
p̄leta. **O**bediētiā vero z fecit z docuit.
Patiētia vero supbos z iracūdos boves
hūiliter mitigauit. **S**z qñ sarbanas fugge-
stioib^o suis cupiebat. p̄positū ip̄edire: o-
culos i celū leuabat: z statī scēm adesse sibi
fētiebat auxiliū. **T**alis ei^o vita vsqz ad se-
nectā fuit: q̄lis ab iūio fuit. cū hec gererē
tur i eo. vt oīno vsqz ad extremū suū de-
spiceret corp^o. n̄t si qñ ifirmitas februm
aut scōachi dolores. graui tormēto ei^o af-
ficerēt corp^o: n̄ dedit idulgētiā morbo in-
firmitatis: nec calidis vsus ē reb^o: nec ie-
iunia minorauit. esimans q̄ si corpori ca-
lido cibo cōsulere. a dño redēptio aīe n̄
daret. **N**ā si aliqñ valitudo grauis d̄bilīa
genua fatigare: ita vt ad vigilias passu-
mū exurgere n̄ valeret: orādo z p̄allēdo i-
stratu suo nō desinebat. **S**i lingua p̄ siti sic-
care. cordis itia rugiebat: ne silētio ei^o bo-
stis aīe diabolus letaret. aut i ope dei vir
sāct^o negligēs iueniret. **S**z cū i tā districti
ori vita passuum^o p̄maneret. ad baptis-
matorē suū prexit: z ab eo cōmēdātiā ora-
tionē poposcit. z sū aliq̄ victu heremi po-
stulauit archana. ibi m̄lto tpe demorat: i
nūeras demonū ifidias ptulit. **S**z dñs q̄
de mūdo venerabilē cōuertērat viz: q̄tti
die cor ei^o armabat. ad sustinēdas ifutias
demonū. **N**ota igit̄ feta ē sācro machario
scz beati ārbonij disciplo vsū ē illi abire i
heremū: z celebre ei^o factū ē nomē. **N**am
idē machari^o. ab illustri viro ātonio mōa-
choz fere gn̄q̄gita milia suscep̄t gubernā-
da: **E**iūsdē igit̄ macharij exi^o d̄secto a p̄-
piq̄bat: domico gregi q̄s p^o ei^o excessuz
magisterii noīe sbrogare: i grebat. **S**cūs
itaqz machari^o cū ad scūs venisset passu-

miuz excepit eū libēter: p̄cipite cui^o iā ab
āgelo famā audierat. nō ḡ ille vt bos pes: s̄
ei^o subtiliter explorare p̄positū venerat.
Porro macharij aspectū passuum^o pla-
cuit cōuersatio z eū suadere cepit: vt sācti
Antonij anachoretaz p̄cipis nō ḡuaret
visitare religas. **S**z cū oi^o h̄tute reniteret
z abire penit^o noluisse. **I**n sōnis passumi-
us sine aliq̄ cūct̄ amie ire iubet: diuine cō-
tradidere nō poterat maiestati. **I**taqz cuz
machario a gredifiter: mltitudiez gre-
gatiōis moāchoz q̄ a solo gubernat. **M**a-
chario igressus. d̄ quo sepe dixim^o. corp^o
sepelisse magis. cū spūs ei^o vocat^o ē ex se-
clo. **Q**ui cū se i extremo vite isti^o ipal^o af-
piceret: aduocato ad se scō Passumio ita
exorsus ē ei: **E**n ff ip̄s resolutionis mee in-
stat. q̄prop̄t audiēs bonū testimoniū d̄re: si
nē senectutis mee d̄bilītatis supposui gres-
sib^o ad p̄igēdū vsqz ad te. **N**ūc igit̄ bñ se-
cisti venire mecū. **S**ulcipe ḡ p̄mo amore
gregē dei ad regēdū. **N**oli q̄rere qd̄ tibi
vtilē ē: s̄ qd̄ mltis vt salui fiant. ḡ neq̄s
suscipiēdi hōris gras: mercedē a dño r̄cep-
tur^o tpe opp̄tuno. **T**ūc scūs passuum^o pe-
dib^o ei^o puolur^o ait. **C**arissime p̄r. quīs mibi
tā magne mltitudis curā ip̄ois. rustico bōi
lras nesciēti: p̄uide ex eis meriū bōi
nē q̄ possit cū sollicitudine: rātas aīas rege-
pp̄loz. **T**ūc machari^o ait passumio ex cūsa
tīōes n̄ audio: neqz cās recipio. bi enī oēs
sub tua vitōe manebūt: nec ali^o ē tante ab-
stinētie vir q̄ possit isti^o ppli gubernar^o ani-
mas: ac sollicite p̄tractare. z vt certū dicā
dilectissime ff. te electione sua v̄ns d̄signa-
uit ad suscipiēdū h^o misterij locū: neqz ḡ
celesti poteris cōtradice iustioi/ m̄bil ex h^o
passuum^o locur^o ē machariois: dū ei^o vs-
ba secū i aīo volueret: machari^o emisit sp̄s
statīqz pp̄loz igēs t̄ba itere ad sun^o cur-
rūt. āpi p̄allētiū mltitudo. diuerf ymnop
vocib^o q̄si vno ore laudes d̄o canebāt: po-
nec corp^o ad septēz d̄ducere f̄būandū. ne
mo tñ vehemēter volebat. eo q̄ scūs Ma-
chari^o tā velocit̄ monasteriū reliqueret:
qm̄ dñs s̄tēz ei passumū. gregi suo magis
puiderat. **T**rib^o ḡ dieb^o post scī macha-
rij d̄cessū orabat Passumio^o vt accipet

de celo fore doctrine p ihm i spu sacro. vt
 possit tantam populoz militiam docere
 prudentia. Tertio igit die venit ad eu fz co
 suetudine: q eu uerterat angelus r locut
 e ad eu: r constituit eu monasterioz doctoz
 e pncipē i eu locū a quo **Dachari** reces
 serat: deditq ei formā spūaliū pceptoz: r
 abiit. Porro **pastum** congregatis frīb⁹ cū
 ctis apies os suum locutus ē eis dicens. Au
 dite filioi x bñ qd dñs locut⁹ ē vob: pclarā
 pceptoz iustitiā r caritatis regulā sensib⁹
 nris volēs isidēre. pafna enī voce loctoz
 ad vos: i noie dñi nri ihu xpī: r spūs dī nri.
 accepi enī formā d manu angeli: vt dicam
 vniuersa q acciderit sēsu meo ad vřaz edi
 ficationē. Intēte igit pbete aures: dñs ipse
 mādauit: qd ore meo pcedit: **Prima** est
 enī mādati cōfederatio: i oib⁹ vos obedire
 maiorib⁹. **Secūda** mādati ē subiectio: vt i
 timore casto fūiatis dño. **Tertia** positio ē:
 vt tēperāter r pie r iuste viuatis i h seculo.
Quarta mādati rō: vt corpora vřa affliga
 tis p oia quo possitis acgrere aiaz salutē:
 domare ieiuniis mortificare carnē: qz bec
 ē delectatio bonoz opez. **Quita** institutio
 oratōi frequēter istare: sic r **Apłs** idē finē
 ter orare nos iubet. **Orātes** g ppe semp ac
 ieiunātes: r fidei dona i memoria mētū te
 nebim⁹ istra vt possim⁹ scātētū dmonū su
 pare naturā. **Segū** aliō gen⁹ errozi: i quo
 mai⁹ ē aie dānū: supbie malū p oia eē caue
 dū: bec angelū i p mordio mūdi d celo die/
 cit: r nouim⁹ supbiā originale eē pctm. Ad
 quā excludēdā d cogitatōib⁹ nris. deū sēp
 pcurm: vt vdeē nob forma hūilitatis. **Ac**
 cedit r alia iestatio mortis i corpore: si de
 scłari vitioz cā monachoz sollicitet quēqz
Funiculū xō caritatis añ oia iter vos ha
 bere: fide cōtinua i spe manētes: qm ad re/
 gnū dī festinatē efnitatis. **Tura** g dīscipline
 monachoz pfecta ē dilectio. **Hec** vīcla ca
 ritatis r pacis exornāt sine auaritia. **Igit** i
 dilectōe sincera modus sufficiēs ē pñtib⁹:
 r q iuicē diligūt: r filii regni vocabūt. **Per**
 fecti iuicē diligētes ipi sūt: q māducāt pa
 nē i regno dī sine macula. **Perfecti** g eritis
 si mūdū sacrificii caritas in odorē suauita

tis zelo succēdēt. **Saudebit** enī dñs ihs in
 vobis: qz fecistis fideliter qd ipse mādauit.
Nā pma legis in mōte syna ordinatio bec
 ad **Moysē** data ē. **Diligēs** igit dñs deū tuū
 ex toto corde tuo r ex tota aia tua. **Secū**
 do diligēs primū tuū sic teipz. **Uacat** enī
 dilectio dī: nisi iūgat r pximi: plenū g pce
 ptū vitatis. vt maneat i sēsu idiuidua re
 gla caritatis. **Tūc** g dilectio btā erit i plex
 no: si colla obedientie posueritis pposito.
Obediētia g in congregatōe laudat. **Nihil**
 vob pderit filioi si diligitis inuicē: r nōn
 vultis inuicē obedire. **Dilectio** sine obediē
 tia ē: cū faciet criminōsū cōse egrū. **Quō**
 ei g mē seminales ipedit fruct⁹: sic iobedi
 ens hō frustra ieiunat: r oratōis nullū reci
 pit fructū. **Igit** q i vno eē cōcupiscūt: r vi
 uere mēte muni disposuerit: bi mliis ma
 iorib⁹ fūiat. **Quicqd** ex cōsiliis pcesserit
 partz: h faciat q pcul ē. **Quicūqz** fr oneris
 gpiā collo suo prauerit. nec qdē sustinet d
 humero suo on⁹ extare si abbas pñs fuerit
 repiens aquā scatiuā siue germinātē: pter
 abbatis mliū diuerterit ad bibēdū: aut al
 teri⁹ frīs tecū comitātis. etiā iunioris pctm
 fecisti q pter bñdictōez aquā potasti. **Q** si
 calor solis exarserit: r volueris bibere: r
 abbas te domādū pbibuerit. si vel mente
 murmuraueris: deligisti. **Deinde** si i via cal
 taueris spinā: donec abbas pceperit edu
 cādā. **Procul** abinuicē cōtextas vites ster
 nite: **Cū** ad dormiēdū seceditis iter stictum
 cubit⁹ hēbat: vn⁹ nedū ad inuicē pximāt
 corpora nutriāt libidinis incētīua. **Porro**
 negociū noctis pp lucifugas dmones et
 noctipetas. i spiritali ope pagat. **Expertis**
 aut nulla d scłarib⁹ causis donec ad galli
 cātū sfnaz orationū muni hora succedat
 alteri⁹ vocis cāt⁹: altez nō excitet adorā/
 dū: s; cū suū pecc⁹ tūdere cepit: q p mū exp
 tus ē puocet etiā ille q dormit exurgere.
Sepe enī sathanas cū sōno aiaz captā no
 cturnis suoluit tenebris. vt ab oratōis pfo
 etinio sepata sit. opāte diabolo socioz tene
 braz. **Iō** dico vob filioi: vigilate qz nesci
 tis q hora sur veiat aiaz **Studete** igit cōpla
 cere dō uersatōez bñtes spiritalē. **Diuina**

Prima pars

mādata i dilectōe dī cū sapiētia legis p̄ce
pra: i tabulis cordiū v̄roy sint: nec qdē am
plius sapiētis q̄ simplicitas cōfirmat scri
pturaz dei. **M**ulti autē d̄ deo aliter sentiē
tes exciderūt a dilectōe dī r̄ p̄ximoy su
oy. **Q**ui ḡ huiusmodi sunt audiāt **B**aruch
pp̄haz dicētē. **S**ic enīz vidēs ppli sui di
lectionē fraternitatis eē icorruptā: iter cū
ctos facit eos amicitie dī fieri socios. **Q**m̄
qui diligūt deū s̄z boni opis gloriā: iuicē i
opib⁹ bonis irritā faciūt vitā istius mūdi:
pp̄banātes q̄qd ex diabolo cogitationū
malaz i cordib⁹ dei fuoy: qm̄ cupiūt ana
chozetū p̄frui vitā: si corp⁹ abdicāt ad huc
i terra positū: iā celestia d̄lectētur: nihil ter
renū p̄suis exgrāt: vt iā seculariū tenebra
rū causas cōculcātes ac p̄sternētes. **V**erū
qz celestib⁹ regionib⁹ apti: vos satis place
re d̄uenit creatori: vir gues mēte r̄ cozpo
re p̄manētes. fruct⁹ fidei r̄ limā sermonis
q̄ maxime cōseruātes. nephas est enīz vt
monachū q̄s rep̄bedat i modico vel i ma
ximo. **I**rrēp̄hēnsibilis enīz nos eē apls do
cet: vt fmo noster i gratia sale sit cōdit⁹. **S**i
cōdimēto quo nos euāgelista cōdiuit dicēs
Vos estis sal terre. **Q**d peto vt nō i vobis
euanesca: ne forte cū euauerit: extra cō
gregationē multitudinis foras p̄iciat: i
guis inimicoy quotidie cōculcandū. **D**oc
aūt obsecro filioli: s̄z formā que mibi data
ē de manu angeli: fugere nos liguā v̄tra
bētū iniqz. q̄ mordaci dēte: etiā sine cau
sa ecclie xp̄i insultare festināt. **D**iffensiones
q̄s habetis iter vos p̄iicite abiucē: sciē
tes dñz n̄z nō eē diffensiois sed pacis. **S**i
qua igit scādala inimico suggerēte frater
babet aduersus fratē: p̄pter obediētā si
de extāte dimittat: qm̄ ego non ex me lo
quor: s̄z ex deo: q̄ i manu nuncii sui docuit
me. **E**t si obediētia p̄bueritis hospitalitatē
peregrināt: ex p̄cepto dñi facitis. **S**i fieri
pōt nullo pacto miles dei debet irasci: nō
solū ad socios: verūctiā ad extraneos. **I**n
quocūqz negotio nullus seculariū suū dei
audeat iudicare: qz iter te r̄ illū distat si pa
tialis coniugatū iudicio tecū cōdēdere: meli
us ē enīz monacho fraudē r̄ iniurias susti

nere: q̄ audiat vox militis i clamore. **N**ō
debet monachū causa pecunie eē negocia
torē: s̄z celestius bonorū lucra mercantes
Predicet verbū salutis: aīas iuuet ad ce
lū: ad nihilū deducat seculi desiderium.
Loz enīz xp̄ianū exultat: maxime sui dei:
tyrānū fraudatorē aīaz diuine virtutis
oratorē expugnat. **Q** si fozes aliquos itu
lerit: currat ad auxiliū crucis: statū ille re
cedet: **H**utia ei⁹ crebris oratōib⁹ r̄ ieiuniū
dūcūt: filioli qd ad v̄ras p̄riet curā: si aduer
sus vos cōueniāt d̄monū castra: **P**otestis
r̄ vos multis adiuuari agminib⁹ angeloy
Sz cū d̄monū cathēue crescere ceperint:
oculos v̄ros ad celū leuetis. dicētes. **D**ne
ih̄u xp̄e adiuua i firmitatē meā. **T**ūc fmo
vobis pp̄he **H**elisei d̄ueniet aduersus eos
q̄ de **S**amaria cōp̄bedere eū venerāt: qui
terrētī se puero suo r̄didit. **A**peri dñe oculos
sui tui: r̄ videat qz plures sūt nobiscū. **S**ta
tiz ḡ ad adiuuādū nos āgeloy d̄i legiones
aduēniēt: q̄ fidei v̄re auxiliū prebeat. **H**ec
sūt filioli mādata: q̄ vt pusillanimitas coy
dis iuenit: vobis diabolo certaminib⁹ ex
planauit. **N**olo autē ea q̄ nobis ip̄o imittēte
acciderūt: silētio p̄terire: vt r̄ vos possitis
malitiis ei⁹ resistere. **Q**uadā die i mōre se
dēte: mibi igēs velut militū turba occurrit
Quos dū oculis cernerē veniētes: a lōge
sathane āgelos statū eē cognoui. **E**go autē
exposito oi⁹ fozē: genib⁹ puolūt⁹ humo: vt
secederēt orabā: dñz inuocans redēptorē.
Tūc ḡ turba q̄ venerat: velut stipula q̄ a
v̄eto rapit nuscqz cōparuit. **S**ras ḡ egi dño
p̄ ih̄z xp̄z dñz n̄z: q̄ i eo certami sine ip̄o
it cito: r̄ oratōez meā ilico exaudiuit. **M**o
tas itaqz i fidias passus sū: r̄ ex oib⁹ me eri
puit dñs. **U**n̄. r̄ vos filioli cōstātes estote: qz
mitis ē dñs ad liberādū nos. **A**mate ḡ dñz
odite malignum: r̄ deus misericordie erit
vobiscum: vt possitis eius i fidias euade
re. **A**men. **F**init vita sancti **P**astbumi.
Prologus i vitā **B**eati **O**nufrū beremite

Beati igitur onufrū
vitā: iter grecoy cōmēta scriptā nu
preppi: vt quodā a venerabili prudēssi

mo viro scilicet Gregorio, ipsi gesta nar-
rate cognoui: Hanc paphunci vir quoque sa-
crissimus: greco sermone reterit ab exordio
Quae ego secutus, a greco translatus in latinum
vixit largiente domino: ei probabilis vita fuit
vires meas manifestata: admiratio eius le-
getur in pbeate et imitatioem. Non impedite
quo mei sermone rusticitate: sed tanti laboris
animo reuoluite logaminitate: quam vir deo
plene patienter sustinuit: dum mundane vani-
tatis gloriam spreuit: et celeste regnum distri-
cte viuendo sibi in hereditauit. **Incipi-**
pit vita et uersatio beati Onulfrii beremite

Beate memorie pa-
phunci quaedam cogitationum et actuum
suorum secreta taliter referauit dicens. Quo-
dam vero die dum ego Paphunci solus taci-
tus sederem, cogitavi in corde meo quod desce-
ra peterem et in uersa loca factorum mona-
chorum, pieque uersationis huiusmodi lustrarem: ac
quod liter deo ministrarem considerarem. **Un** factum
est ut tacite iter arripem: et in heremi cursu
desiderabilis preperarem. Panes itaque cum
aque exigua mecum portauimus: ne deficeret a la-
bore itineris cepti. Quarto namque die per-
acto, alimeta quae mecum uexi defecerunt: me-
aque membra nullo victu refocillata vires per-
diderunt. **Mox** quoque diuina illustrata gratia
mors imminens ablata est. assumptisque viribus
iter arripui: atque dies alios quattuor ni-
bil gustando pegeri. **His** itaque completis nimium
fessus humo prostratus: iacui velut mortuus.
Extemplo quoque celesti solatus adiutorio assi-
stere mihi vixi. gloria mirabilis, splendor
re terribilis, pulchritudine laudabilem, ma-
gnitudine preceps: aspectu preclarum. **Quae** ut
asperi uehementer obstupui: sed tamen ille vultu
placido accessit. nunc manum, nunc labia mea
tetigit: mihi quoque vires potenter restaurauit.
Continuo leti surrexi, deo quoque fauente per soli-
tudinem exiit, xvij. diebus cursum direxi: quousque
ad locum quem dominus mihi famulo suo indi-
cavit, puiderebat ostendere pueni. illic ab itinere
labor cessauit. **Igitur** dum fessus regesce-
ret et quae peregre profectus esse excogitare vix
penal aspectu terribilem, vidi in modum bestie

pilis vndique circumseptum: tanta scilicet illi ca-
pillorum pluitas erat: ut corpus illius ipsorum
diffusione tegetet. **Pro** vestimento quoque so-
lis herbisque utebatur: quibus subteriora renu-
tantummodo cingebat. **Tali** visio hodie nimio per-
territus sum terrore, anxius ultraque credi po-
test timore et admiratio: quoniam tanta mira for-
ma meis oculis nunquam ostendebatur in humana
specie, quod facere ignorauimus: sed quantum valui
fugam petii, motus quoque propinquum cito cursu
ascendi: ibique tremefactus corruui, atque me
sub fronsu desititate a facie illius abscondi-
mista deas suspiria. **Defectus** erat pene etate
et labore abstinentie, hic homo dum me cerne-
bat in motu iacere: voce nimia clamauit et
dixit. **Vir** dei descende de monte, noli time-
re: ego enim sum homo passibilis tibi similis.
His itaque solatus verbis mentem recepi: mox
quoque descendi, et ad vix sermone pueni: atque pedi-
bus eius me timidus prostravi. **Ile** quoque me phi-
lites ante se iacere: surge igitur surge, tu es enim
dei seruus: vocaris Paphunci factorum amicus
Stati surrexi, et quibus sensus, tamen leti ante eum
sedit: iam seruente desiderio quod ipse vel quis eius
eum vita, cupiens dinoscere: dicens. **Ecce** vo-
tum adimpleuit: quod me per hanc heremum direxit.
En artum mei fatiscetes, aliquid seruente solatiu-
m sed mens sitibunda non adhuc iuente refrigerium
Idcirco te senior corde deuoto deprecor:
atque per illum ob cuius amore huiusmodi solitudinis
deserta habitas te ceteros: ut vni sis aut quousque
voceris, seu quousque huc adueneris: aptis mihi
verbis denuncies. **Teni** vir dei recognoscens
quod libenti animo seruente sui laboris audire: di-
xit mihi. **Quoniam** te frater dilecte auida mente
vite mee longas erunas velle scire video:
repetere me tibi non dubites has ab exor-
dio. **Ego** licet immerito vocor Onulfrius, et
ecce non minus sum quam lxx. annis quod in hoc deser-
to laboriose vixi. **Aut** feris igitur uersat sum
crebris, per pane comedi iugiter herbam fru-
ctus: in motibus et in speluncis et in vallibus meis re-
clinavi miserabile corpus. **Tot** annis neminem
nisi te solus asperi: alimeta a nullo hominum
sumpsi. **Verum** tamen in monasterio hermetopolim
dicto nutritus erat, in puincia Thebaida non
minata: ubi simul pene centum monachi de-

Prima pars

gebant. Porro vita illoꝝ talis extitit. vt
more ⁊ actioꝛe equanimiter oēs viuerent. ⁊
vno corde ⁊ vno spū iugo ac disciplina sa-
cte regle colla submitteret: atq; fluctus
hui⁹ seclī oīo n̄ formidarēt. Quicqd vni
cūctis placebat. **V**ete facta. fide pura.
caritate pfecta. añ deū iccedebāt: cui die
noctuz oī māfuetudie ⁊ paciētia miſtra
re n̄ cessabāt. **T**āta bis erat taciturnitas
cū abſtinētia. vt nullus auerret niſi cū iu-
ſta interrogatiōe vlt recto reſpōſo reddere
verbū. **I**bi q; pabulū ſancte doctrine ab
adoleſcētia ſuſcepi. ibi regularis normā a
ſcribis didici. a qb⁹ amabiliter diligebat:
ab his q̄liter iſtituta mādatoꝝ dei ſeruare
deberē. diligēter iſtrucebar. pfecto vitaz
beati patris noſtri helye. venerabiles fra-
tres meos audiui frequēter laudare q; ſc̄ i
heremo in tāta abſtinētia ⁊ ofone ſtudit
affligere: vt maximā ſtutē a dño pme-
ruiffet accipe: ⁊ igneo curra trāſuere. **S**pi-
rit⁹ ſācti dona q̄ habuerat diſciplo iḡturi:
ac adhuc lōge⁹ ſenio. mortis penā nō vi-
dere. **I**nſup ad exēplū beati baptiſtā **J**o-
annē p̄tulerūt. q; i noui teſtamēti ſerie cla-
riſſim⁹ eſſulit. p que p̄tima ānoꝝ ſpatia
diuino mācipat⁹ officiō. corp⁹ ſuū macera-
uit: donec i iordanis vnda mūdi redēpto-
rē baptizare dign⁹ exiſteret. atq; ipm dei
agnū eē digito demōſtrauit. **E**go vō cuz
talia eos recitātes audirē: dicebam illis.
Quare ſeniores mei vitā ⁊ mirac̄a eoz
obſtupeſcitis. aut cur illorum facta tā aſſi-
due amēoratis. **A**n ſūt vob fortiores qui
deſertū bitāt. an leuiore. **A**t illi reſpōdē-
tes dixerūt. **F**ili fortiores nob ſūt. q; ſine
adiutorio hūano viuūt. **N**os itaq; alter
ab altero oſpiciamur piterq; diuinū officiū
a nobis celebraf. **S**i qñ cibū cupim⁹. pa-
tū repim⁹. ſi qñ iſfirmitas aut aliq; corpis
ibecillitas irrepſerit: ſtatī cura factū cū oī
ſollicitudie nos adiuuat. **I**n edificijs luci
de cōſtructis bitam⁹: i qb⁹ ⁊ ab eſtu ſolis
coopti ſum⁹. ⁊ ab inundatiōe pluuię ⁊ a tur-
bie vēti. ac tēpeſtate manem⁹ deſeſi. mo-
nachū q̄ppe gī deſerto ſūt: nihil ſolatiōis
niſi a deo repiūt. **S**i qñ anguſtias aut tri-
bulatiōes p̄ceſſi fuerit. vlt cū diabolo an-

tiq; hūani generis inimico pugnare cepe-
rit. q; eis aſtat. **A** quo adiuuat. **S**z qbus
hūanū deest ſolatiū. aſtat eos hīc diuinū
Et ſi eſuriūt. q; eis panē dabit. **S**i ſitunt
q; eis aquā tribuit: vbi panis ⁊ aqua non
erit. **M**aximus labor i deſertis locis eē
n̄ dubitat: vbi nihil neceſſariū repit. **P**ri-
mū q; qñ i ſolitudie deſiniūt bitare. i di-
more certāt firmiter ſtare. **I**n fame ⁊ ſiti.
i labore ⁊ paſſiōe corpora ſua cruciāt. cō-
tra diabolicas iſidias vtiliter dimicāt: ⁊
vt vincāt. extra tela neq; ſimi ignea. gladijs
ſpiritualib⁹ pugnāt. **A**ntiqu⁹ eteni hoſtis
toni⁹ iuctor iniquitatis. ſtudet eos ſubuer-
te ⁊ i ſortū malitie ſue iplicare. atq; d bo-
na volūtatē quā i choabāt retrahere. ⁊ mē-
tes eoz mūdianis voluptatib⁹ itez irreti-
re: vt i ope cepto ſanctat p̄ſtere. **D**ipo-
tēs q; de⁹: q; n̄ dereliquit ſperātes i ſe. circū-
dat eos armis ſue potētie: vt hos icurſio
ſathane nō valeat p̄ſternere: q; p̄tegit
cellitudo vine miſericordie. q; p̄pter ad eos
āgeli di iugiter mittunt. ac p̄man⁹ illoꝝ.
quecūq; neceſſaria crebri⁹ eis admittunt
Aquā de petra hauriūt. q; iſtptat x̄p̄s
Scrip̄tū ē enī. **S**ācti q; ſperāt i dño bebūt
fortitudinē: aſſumēt pēnas vt agle: vola-
būt ⁊ nō d̄ficiēt. currūt ⁊ grefſus eoz nō
labunt. ⁊ alibi. **Q**ui ſitūt d̄ ſupno ſote cō-
diunt: ⁊ herbaz folia i ore eoz. tāq; ſan⁹
mellis dulceſcūt. **S**i aut aliqñ diabolus
aduertus eos colluctat. p̄tin⁹ ſurgūt: ma-
n⁹ ſuas ad dñm expādūt. p̄ces añ diuinā
maieſtatē fideliter ſūdūt. mox auxilio ce-
leſti ſubleuāt: ⁊ dolofa iacta inimici penit⁹
d̄ſtrūit. **N**ō itelligis fili q̄liter i p̄ſalmo le-
git. qm̄ n̄ i finē obliuio erit paupis: paciē-
tia paupū n̄ pibit i eternū. **E**t itez. **E**rau-
diuit eos dñs i die tribulatiōis: ⁊ d̄ omni
āguſtia liberauit eos. **E**n̄ i vico vnusq; ſq;
ppriā mercedē accipiet: ſm ſuū laborē.
Beat⁹ ē enī vir q; ſep̄ ē pauidus: ⁊ volūta-
tē di in hac p̄ſiti vitā ⁊ fragili ſtudioſus
agit. certiffic ſcias o fili. qm̄ āgeli di iactis
ac iuſtis viris q̄tridie famulāt: atq; ſtute
ſupna corpa ⁊ aſe illoꝝ iugiter illumināt
Tali deniq; rōe ego paup onuſſi⁹ a ſc̄iſ-
ſimis patrib⁹ i meo mōaſterio ſubtiliter

Prima pars

quotidie panē mibi offerebat: et aquam p
mēsurā ministrabat: vt corp^o meū cōforta/
ret ne dīficeret: et iugiter i laude dei p̄seue/
raret. **Arbores** palmarū ibidē cōstitute erāt
q̄ duodecies i anno dactiloz fruct^o germi/
nabāt. Quos p̄ singulos dies colligens: p̄
pane edebā: mixtos herbarū folijs: et erāt i
ore meo tāq̄ fauus mellis. **Sicut** i euāgē/
lio legit: nō i solo pane viuit hō: sed i omni
verbo qd̄ p̄cedit de ore dei. **Frater** Pa/
p̄fici: si iplere studes volūtātē dei: oīa tibi
necessaria p̄parātur ab eo. **Un̄** ip̄a veritas
admonet dicēs. **Ne** solliciti sitis aīe vestre
qd̄ māducetis: aut qd̄ bibatis: neq̄ corpori
v̄ro qd̄ iduamini: scit enim p̄r vestre qz bis
oib^o idigetis. **Querite** p̄imū regnū dei et
iustitiā ei^o: et hec oīa adiciēt vobis. **Tūq̄**
h̄a b̄tō viro **Onuſſio** itētius auscultarē:
mirās i sermonib^o et actib^o ac laborib^o illi^o
dixi. **Pater** benigne die dñico vel sabba/
to cōmunionē recipibas ab aliquo? **At** ille
rīdēs ait. **Omni** die dñico et sabbato an/
gelū dñi paratū iuenio sacrosctm̄ corpus et
lāguinē dñi n̄ri ih̄u xp̄i secū deferētē: de
cui^o manu mibi p̄ciosissima donātur mune/
ra: viteq̄ mee salus p̄petua. **Verū** etiā oēs
q̄ vitā spiritālē ducūt i heremo monachi:
tali participātur gaudio. **Hi** h̄o sci heremi/
te q̄ h̄ac solitudine habitāt: si fortasse aliqñ
videre hoīez desiderāt: illico i celū ab ange/
lo deportātur: visionē illic aīe iustoz ful/
gētū sicut sol i regno p̄ris coz: ibi multitu/
dinē cōtēplātur angeloz: suafq̄ aīas cetib^o
mixtas b̄tōz. **Quare** oēs q̄ i agone cōtē/
dūt: toto mēte: toto corde: totis virib^o i bo/
no ope seruēt: quaten^o gl̄iā celestis p̄rie cū
xp̄o et cū scis mereātur possidere. **Ista** de/
niq̄ oīa venerādo **Onuſſio** narrāt: co/
gnoui iuxta sūmitatē ip̄i^o mōticelli vbi ob/
uiavit mibi. **Ita** videlicet gaudiū meū iplē/
tū ē: vt oēs aduersitatē quā i itinere tulerā:
traderē obliuioni. **Crede** iquā p̄r: inter/
felices me deputari: qz videre te et opa tua
egregia p̄merui. **Verba** tua nimis pulchra
oī dulcedine mellita: ita mei penetrāt coz/
disiuncta: vt possiz dicere cū psalmista. **Q̄**
dulcia faucib^o meis: eloga tua super mel et

faui ou meo. **Qui** ait: fili meū vade: locū
mee habitatiōis cōspice: parcam^o paululū h̄
bis. **Q̄**tinuo surrexit p̄iuit: secur^o sū. **Duxit**
me secū q̄si triū miliarioz iter: venim^o ca/
lidiomeā i spiritālē locū: arborib^o palmarū
gratāter ornatū ibi p̄ces dño sūdim^o: eisq̄
cōpletis i terrā sedim^o: i diuinis altercātes
eloquiis. **Sole** iā itaq̄ ad occasū h̄o: vidi
panē positū cū aqua exigua: **Vir** etenī dei
lētīes me fatigari dixit mibi. **Profecto** fili
cerno te piclitari nisi cibū capias: **Surge**
q̄ et comede. **Cui** iquā. **Viuit** dñs: et b̄dicē^o
d̄s me^o i cui^o cōspectu erim^o: nō manduco
neq̄ bibo: donec caritate pura: p̄f cibū su/
mim^o. **Igit̄** vix eū coegit: vt faceret qd̄ vo/
lui. **Verū** tū vt meū agnouit d̄sideriū: panē
fregit: tribuit mibi: māducaim^o et saturati
sum^o: nobisq̄ fragmēta fuerūt edētib^o.
Noctē illā isomnē pene duxim^o: diuinisq̄
laudib^o imorati sumus. **Mane** factō post
horā oratiōis videbā vultū ei^o ita i pallore
mutatū: qd̄ ei acciderit questui ab eo. **Qui**
ait. **Nō** expauescas frat̄ **Pap̄fici**: quō oī/
potens d̄s recto itinere i h̄ac solitudine vi/
rexit te: vt honorifice sepelias me: atq̄ cor/
p^o meū cōmedes terre. **Hac** eteniz hora aīa
carnis viculis absoluit. atq̄ ad creatozes
suū i celeste regnū d̄portat. **Frater** amatū
sime scio nāq̄ d̄sideriū tuū qñ redieris in
egyptū memorare mei i p̄ntia frat̄ tuoz:
et i cōspectu oīuz xp̄z colētū. **Hec** ē postula/
tio mea quā i petraui a dño dō. **Si** q̄s obla/
tionē ob amorē noīs mei an̄ cōspectū dñi
n̄ri **Ihu** xp̄i imolat: ab oī tēptatōe diaboli
et a vicio prauitatis humane liber existit:
atq̄ cū scis angelis i regno celoz eterno
hereditatis capax fiet. **Si** q̄s oblationē nō
valet offerre: vt p̄ iopia redire: ille p̄ amo/
re meo i noīe dñi elemosynā paup̄i tribuat
et ego orabo p̄ eo i cōspectu dei: vt dign^o i
celestib^o vita supna p̄frui valeat. **Si** quis
neq̄s oblationē nec elemosynā potest offer/
re: pro caritate mea icēsum dño d̄zo no/
stro in odorem suauitatis accendat: et ego
rogo pro eo vt gaudiū perenne possideat.
Cui inq̄s. **Pater** mi ne irascaris si loquar: si
incensū nec go habet. nec facultatis aliqd

vi te placare potest. ut tui tua benedictione non ca-
 reat in quocumque tribulatione te inuocat. Tunc
 ille respondit. Si quis pauper in deserto vel in aliquo
 alio loco oblationem aut elemosinam seu ieiunium
 suum non habet ad immolandum: surgat et manum
 suas ad dominum extendat. tertio die orationem
 id est pro nobis pro me: cum in terra meam et in
 nomine sancte trinitatis psallat. Ego vero pro ipso
 ad dominum intercedo. ut vite celestis mereatur
 princeps fieri cum omnibus sanctis dei. Itaque dixit
 ad eum. Domine si dignus esses. aut si donis gratia
 tue mihi liceret. pro obitu tuo locum istum
 libenter tibi concederem. At ille ait. Nequaquam
 tibi fili conceditur. nec idcirco misit te dominus
 in peregrinationem istam solitudinis. ut hic ob-
 tineres locum habitandi: sed ut cum iustis qui
 in deserto sunt gratuleris. et intimare ea stu-
 deas mundo quem cognouisti in heremo. In egyptu
 prius pergit. ibi esto usque ad finem vite tue. opus
 bonum perage. et accipies coronam perpetue glorie
 Deum cum bono domino loqueretur: aduoluit super pedibus
 illi dicens. Pro care. scio enim quod quicquid peti-
 eris a deo dabit tibi deus propter imensum labo-
 rem certaminis longissimi que corporis tui affli-
 xisti. lxx. annis pro nomine domini. pro beato mihi mu-
 nera tue sancte benedictionis: quatenus tibi in christo
 te efficiam similis. et tua inuentio spiritus me-
 us dirigat. et in futuro tecum participari me-
 rear. Qui mox et respondens protulit ista. Pa-
 pabuncius ne contristeris. petitio tua tribuen-
 te domino erit stabilis. Sta in fide. viriliter age.
 oculos cum mente ad deum erige. in man-
 datis corroborare: bonum facere impiger
 contende. et vitam eternam apprehende
 Protegant te angeli dei. et conseruent te ab
 omni consilio prauitatis: ut purus ante de-
 um et immaculatus in die sui examinis iue-
 niaris. Post hec surrexit. et ad dominum lachri-
 mans orauit: genua flexit. atque subito
 dixit. In manus tuas deus commendando spiritum
 meum. Cumque hec dixisset. lumine splendentem
 corpus eius obubravit. et in ipsius claritate
 luminis anima sancta carne soluta est. Repete
 vero voce angelorum multorum audiui laudan-
 tum deum. ut in visceribus sanctissime anime sancti
 Onulfrii. ethera scilicet angelicis canonicis
 resonantia. gaudium ineffabile astris itulerunt

que celestes exercituum animam militis. scilicet
 celis inuenerunt. Vox oculi mei fletu pro-
 fluuit. interiora gemitus producit: lacrimarum
 riuus manavit. plactus mei miserum Paphun-
 cij exuberat: illud flebilis plaxi. quod que vix
 inueni. diutius habere non potui. Deinde
 tunicam meam pro dimidia scidi. vna parte idu-
 tus sum: in alteram collocaui corpus beatum
 et sepelium illud in sepulchro quod excisus erat
 de petra. Tunc videns me solum remanere:
 cepi lugere. Ita merens surrexi: spec-
 tans illius habitaculum intrare volui. Denique
 me astate ipsa spelunca cecidit cum magna
 ruina: et palme radicibus erute simul perc-
 buerunt. Cognoui itaque ego Paphuncius
 quod non esset voluntas domini: me in illo loco habita-
 re: cessi inde in egyptum redi: ibique ecclesie
 restituli: que vidi et audiui. Sanctus igitur Onulfrius
 obiit mense Junio. die. xi. id est tertio idus
 eiusdem mensis. Ibi beneficia eius prestatur
 usque in presentem diem: ad laudem et gloriam domini no-
 stri iesu christi: cui est honor et potestas in secula
 seculorum. Amen. Explicit vita sancti Onulfrii.
 Incipit vita beati Abzabe heremite.

Hatres mei cupio

vobis enarrare conversationem bo-
 nam perfectamque atque admirabilem viri Abzabe
 quam sic ichoauit: ut in consumatione eius gloria pro-
 petua mereatur: sed pauco admiranda lucule-
 ta deo historiam retexere: cum imaginem christi
 eius considero. Ecce enim conuersatio quod viri
 perfecta est et optima: ego vero infirmus ac rusti-
 cus. Eadem imago virtutis eius admiranda ac
 splendida: colores autem virtutumque obsequia
 est: admodum tristes ac tetri sunt. Ac tamen licet
 ipitus: vel ex parte temptabo: quod quod probare
 perfecte non valeam: enarrabo tamen quantum suffi-
 cio: de eodem viro differere: quoniam sanctus Abra-
 am meruit nuncupari: non facile humano ore
 potest referri. Extitit enim nostris temporibus angelicam
 vitam in terris agens. Acquisitum namque celestem
 gloriam: adipisci permeruit. Et quod inuenerit: ca-
 stitatis pudicitiam conseruauit templum sancti spiritus sa-
 ctus est: tamquam sanctificatum vas: et ita semetipsum
 exhibuit deo: ut cum habitatores in mensis sue
 hospitio haberet. Dic itaque. b. abzaa habu

Summa pars

It parētes valde locupletes q̄ eū tenere ac
supra modū diligēter: ita vt etiā affectus
humanū eoz dilectio trāscēderet: de spōsa
uerūt ei puellā adhuc i pueritia cōstituto
expectātes ac desiderātes i aliq̄ eū digni/
tate sc̄ari p̄ficere. **S**ic lōge aliū sētēs
i ipō p̄mo adoleſcētie gradu eccl̄iaz iug/
ter cōtēntula frequētabat: r̄ quecunq̄ ibi
ex diuinis scripturis recitabātur: aurē libē
ter accōmodās audiebat. r̄ i cordis sui me/
morā ita recōdebat: vt etiā cū absens eēt
ea q̄ vidicerat meditātōe itēntissima rumi/
naret. **C**ūq̄ memorati parētes ei⁹ tēpus
nuptiaz p̄p̄iabile iudicārēt: p̄pellēbāt
eū matrimonij viculis obligari. **S**ic cū hec
ille p̄mo rēnueret: postmodū molestiā eoz
iugē sedulq̄ nō ferēs: pudoris yrecūdia
supar⁹: acq̄escere purget. **A**ū itaq̄ celebra/
tis nuptijs. spōsā i balamo resideret: repē/
te quasi. lux q̄dā i corde ei⁹ diuina gratia
refulsit quā veluti ducē quēdā sui voti iue/
niēs illico exiliuit r̄ secur⁹ ē: atq̄ ab yrbe
egredif. **Q**uob⁹ autē fere milib⁹ p̄cul a do/
mo sua cellulā vacātē repit: vbi se cōstituēs
r̄ gl̄ificās deū: cū igēti leticia p̄manebat.
stuporē hō maximū: itā parētib⁹ suis q̄ vi/
cinis de hoc facto icusserat. **Q**ui exēntes
i diuersa disps̄i: vbiq̄ dei hoīes regrebant
post dies autē. r̄ vij. i memorata cellula eū
orātē reperit. **H**ūis autē vir: cum eos stu/
pore p̄culos aspiceret: qd̄ me iquit vos ad/
mirātes aspicitis? **G**lorificate pot⁹ mise/
ricordissimū deū: q̄ me ex sceno inigatum
meaz eripuit: r̄ orate pro me: vt iugū hoc
suauissimū sub quo me idignū suscipe di/
gnat⁹ ē oīs: vsq̄ i finē valeā baiulare: cō/
uersationēq̄ meā b̄n̄placitam s̄z volunta/
tē eius possim i omnibus coaptare. **Q**ui
cum omnes eum audientes respondissent
amen. deprecatus est eos: ne ei vellent cre/
bro molestiā obtētū v̄sitatōis iſerre. **Q**ui
b⁹ recedētib⁹ aditū cellule sue obstruxit: r̄
cludēs semetipsū i tr̄isec⁹: paruiſsimū se/
nestre foramē religit: p̄ qd̄ alimētā recipet
Itaq̄ mētē ei⁹ remotā a turbulētis iſer/
pellatōib⁹ diuina gr̄a illustrabat: p̄ficiēsq̄
quo tidie i optima cōuersatōe: p̄mū q̄si fun/
damētū vite sue cōtinētiā possidebat: necnō

vigiliis r̄ oratōib⁹: cū fletu r̄ humilitate at/
q̄ caritate studebat. **C**ūq̄ p̄ oēs locos de
eo sc̄a opinio diuulgare: cūcti audientes
ad vidēdū eū: r̄ vt edificārēt: ab eo v̄ndiq̄
cōstuebāt. **S**ermo quoq̄ ei sapiētē ac sci/
entē r̄ solatōis a dō effluētē dat⁹ ē: q̄ i
mētes audietes q̄si luminare lucidissimū
radiabat. **C**ōrigit autē āno. xij. renūciatōis
ei⁹: vt parētes ei⁹ ex hac vita recedētes:
aux ei copiosū p̄diaq̄ magna reliq̄rēt: qui
rogās amicū quēdā admodū sibi caz: ad
distribūda v̄niuersa idigētib⁹ ac pupillis
officiū religiosū illi inūgit: ne ipi⁹ oratōib⁹
i pedimētū: hui⁹ rei gr̄a gigneret. **E**t euz s̄
fecisset: secur⁹ aīo: r̄ mente geta permāsit.
Doc enī bono viro maximū studiū erat vt
eoz ei⁹ nullis iſrenis negocijs viceret: r̄ id/
circo sup̄ terrā nihil aliud possidebat: exce/
pto vno sago: vnaq̄ nihilomin⁹ tunica ci/
licina q̄ vtebat. **C**atinū quoq̄ p̄modicū: i/
quo edere seu bibere solit⁹ erat: babebat
necnō r̄ vni p̄ficiū: i quo cubitare cōsue/
uerat. **A**ū his autē oib⁹ b̄n̄litate sup̄ modū
r̄ caritate ad oēs equaliter possidebat: nec
p̄ponebat i honore locupletē pauperi: nec
p̄ncipē subiecto: vel nobilē ignobilī p̄fe/
rebat: sed oēs similiter diligēs honorabat:
sine cuiusq̄ acceptōe p̄sone. **N**ec aliquā/
do quenq̄ p̄caciter iſrepabat: s̄z erat fmo
eius caritatis suauitate cōditus. **Q**uis au/
diēs ei⁹ eloquiū satari potuit aliquādo de
his q̄ aliquādo ex f̄monis ei⁹ dulcedine p̄/
ferebātur: vel q̄s vultū illi⁹ sc̄itatis imagi/
nē p̄ferētē respiciēs: nō magis vidēdi euz
sepi⁹ desiderii sumpſit? **I**n oī tpe abſtinē/
tie sue: regulā quā semel arripuit: nō muta/
uit. quinquagita annos iſtitutū p̄p̄iū omni
alacritate p̄pleuit: r̄ ob nimīū amorē ac ve/
sideriū qd̄ habebat i x̄p̄o: oē eū tpe illi⁹:
quasi dies paucissimos reputabat: r̄ totus
rigor acerrimus cōuersationis eius: apud
eum pro nibilo videbatur. **E**rat autē baud
p̄cul ab yrbe illa vicus quodāmodo spa/
ciosus ac magnus: i quo v̄niuersi pariter a/
nimo eoz vsq̄ ad maximū pagani cru/
delissimi exiſtebat: quos ab idolozū cultu
null⁹ oīno valebat auertere. **N**ōnulli qd̄ē
p̄s byteri r̄ diaconi i hoc ip̄m illic ordiati i

directi ab ep̄o. sine villo salutis eorū fructu
 recedebāt. nequaquā afflictiōis ferētes la-
 bore: q̄ nō solū suaderi z ad cōfessū animus
 eorū ferox n̄ poterat flecci. vep̄ etiā p̄secu-
 tiōis i eos q̄ monebāt. ac seditiōes vebē/
 mētissimas excitabāt. S̄ turbā nihilomin⁹
 mōachorū. semel atq̄ itep̄z adire nitētes: ni-
 bil penit⁹ p̄ cōuersatiōe eorū agere potue-
 rūt. Pono vna die residēs cū clericis suis
 ep̄s beatissim⁹ h⁹ viri hūit mētionē: dixit/
 que ad eos. Ego talē virum tēporibus me-
 is videre nō potui: ita i oī ope bōitatis p̄se-
 cutū. z sic cūctis x̄tutib⁹ adornatū. i q̄b⁹ ele-
 git de⁹ bitare vt habet nūc scissim⁹. **Abraā**
R̄ndētes autē clīci: vep̄ eū affirmabāt. **Et**
ep̄s. Volo ingt eū i vico illo gētiliū ordia-
 re: potest enī eos patia sua ac nimia carita-
 te ad deū suertere. **Et cōfurgēs prīm⁹** ad
 cellulā sc̄i viri cū sc̄is p̄ficiscit clīcis. **Tūc**
 salutasset eū. statiq̄ d̄ gētilib⁹ vici illi⁹ iū-
 nuat vt ad eos ob salutē eorū p̄geret rogat
 Qui cū audisset. tristis vebemētē e flect⁹
 ē: ait ad ep̄m. **Quēo ingt p̄ factissime.** p̄
 mitte mihi. vt meas iniquitates desleā: neq̄
 huius nōi negociū i firmo z exiguo existētē
 iniūgas. **Ad quē rursus ep̄s dixit.** Per di-
 grāz ingt potēs es: ne vel ḡ i hac bona obe-
 diētia fieri cūctabūd⁹. **Tui vir beat⁹ itep̄z**
r̄ndens: dixit. **Obsecro sc̄itarē tuaz:** vt me
 mala mea plāgere p̄mittas. **Et ait ad eum**
ep̄s. Ecce torū mūdū z q̄ i eo sūt reliq̄sti. z
 vitā crucifixā āplexat⁹ es: atq̄ cū hec vni-
 uersa opleueris. agnosce te obediētā q̄ cū
 cōuersitib⁹ eminet n̄ h̄re. **Hec ille cū audis-**
set cepit flere amare: dicēs ad eū. Quid sū
 ego. canis mortu⁹: z q̄ est vita mea. qm̄ ta-
 lia d̄ me o sc̄issime p̄ iudicasti? **Tui ait ep̄s**
Ecce hic residēs tuā solūm salutē ac gr̄is
ibi aut plurimi p̄ te: diuina gr̄a opante: sal-
uādi sunt. quoscū que ad dominum deum
cōuertis. Cōsidera itaq̄ vñ āpliores mer-
cedē habeas. vtz. te ipsū saluaueris solum
aut si plurimos tecū ad salutē adduxeris.
Tūc beat⁹ vir dei flēs ait. Fiat voluntas
 dñi: veritū p̄p̄ obediētā. cūq̄z iusseris
 p̄gā. **Educēs ergo eū de cellula. in ciuita-**
tē illico itroduxit: ibiq̄z per ipositionē ma-

nus presbyter ordinatus. z statim ad vicus
 paganorum sine mora v̄irigitur. Quo tū
 sanctus **Abraam** pergeret: precabatur do-
 minum dicens. **Clementissime ac benignis-**
sime deus: respice infirmitatem meā: gra-
 tiamque tuam celestem ad meum presidē-
 um dirige: vt glorificetur nomen tuū san-
 ctus. **Perueniēs autē ad vicū. vidēs q̄z eos**
isania idolatrie eē detētos: ex imo pecto-
 re ingemiscēs: grauē fletu: z elcūas ocy-
 los suos ad celū dixit. **Tu solus q̄ sine pec-**
cato es deus. ne despicias opa manū tuā
ruz: festināterq̄z direxit nūciuz in ciuitatē
ad amicū illuz carissimū sibi: vt pecuniam
ex reliquijs p̄monij sui deferret. Quā cū
accepisset: iter paucos dies cōstruxit eccle-
siaz. Et velut sp̄saz optimā: multo eā mi-
rificoq̄z decorauit ornatu. Atq̄z duz edifi-
carei. quotidie hō dei p̄ media simulacra
gētiliū trāsfiens. nihil penit⁹ loquebat: nisi
in corde suo orabat solūmodo. gemitusq̄z
cū fletu mittebat ad dñm. Postq̄z vero ec-
clesiaz cōsumatā: q̄si munus quoddaz cuz
lachrymis obrulit deorū genub⁹ positis:
has p̄ces suppliciter i sua oratiōe profudie
Tu iquies oipotens de⁹. q̄ totū mundum
erroris depressuz caligine. ad cognitionēz
luminis tui p̄ tuā presentia deduxisti: hūc q̄
q̄z pplm̄ tuū disp̄suz cōgrega i sinū ecclie
tue. z illūina oculos mētis eorū. vt respue-
tes simulacrorū culturā: te solum amatoz
hominū ac benignuz deuz cognoscant. Tū
que hanc orationē finisset. continuo egres-
sus ab ecclesia. prexit ad tēpluz gentiliuz:
arazq̄z eorū z simulacra manib⁹ suis euer-
tit atq̄z destruxit. Qd̄ factuz cū cerneret
turba gentiliū. q̄si agrestes fere islūit: eū
que laceratū multis verberib⁹ fugauerūt
Ipse autē clā nocte i ecclesia residēs. plaga
ruz suaruz maculas n̄ curabat: s̄z tantūmō
cū fletib⁹ ac gemitib⁹ vt salui fierēt. dñm
precabatur. Facto autē mane. adueniētes
pagani inueniunt homines dei orāte: z ni-
mio stupore percussit: quasi enei remanse-
runt. Unde z ad ecclesiam quotidie veni-
ebant: cernentes ornatuz ecclesie se dele-
ctarēt. Cepit itaq̄z quada: die vir beatus

Prima pars

Abraam deprecari eos ut agnoscerent. **Illi** vero seniores effecti. fustibus eum quasi lapidem quem dicitur atque exanimem ceciderunt: et deinde pedibus eius sine ligamento. ex vicum traxerunt lapidibus obruentes: mortuorum eum arbitrantes. se minere reliquerunt. **Media** autem nocte in semetipsum reuersus cepit flere vehementissimam ac dicere: ut quod dicitur despectisti humilitatem meam. et despectisti dicitur opera manuum tuarum. **Et** nunc dicitur respice fructum tuum. et exaudi deprecationem meam. et corrobora me: et absolue fructus tuos a viculis diaboli. et presta eis: ut cognoscant quoniam tu es solus: et propter te non est alius deus. **De**inde surgens ab oratione. intravit in vicum: ingressusque ecclesiam domino psalmos canebat. **Rursum** autem facta diluculo euntes viderunt eum. et stupefacti atque insaniatissimi nulla habentes viscera misericordie: acerrimis illius tormetibus crudeliterque afflicti. et soluto funibus alligatum. ex vicum traxerunt. **Hec** autem cum per triennium patere. quasi verum adamas tolerabiliter perdurabat nec tot tantisque afflictionibus tribulationibus cessare: sed cum cederet. cum traheret. cum persecutiones patere. cum lapidaret. cum fame et siti laboraret: in omnibus bis que ei acciderant. nunquam ad iracundiam provocat. nunquam ad indignationem commotus est: nunquam pusillanimitate fractus. nunquam tedio fatigatus est: sed cum aspectu omnia patere: magis ac magis amor eius et caritas augebatur. modo admovebatur. modo blandiebatur. modo blandi mentis suavissimi eloquii lineebatur. seniores veluti preses rogabat: iuvenes ut frater adulescentes ut filios. cum e contrario ab eis sublanare. irridere. atque opprobria patere. **Quadam** igitur die hitatores vicini illi congregati. nimio stupore mirantes ac perterriti aduicem colloquentes. cernitis inquit tam magnam partem viri. et incessabiliter circa nos caritates. quod in tantis tribulationibus quasi ei utilim. neque ex hoc loco discesserit neque alicui nomen malum habu locutus sit: sed cum gaudio magno sustinuerit vniuersa. **Ubi** nisi esset: ut asserit deo viui quem predicat. et regnum et paradus. vltimoque malorum: non hanc tribulationem patere inanimi. **Illi** etiam considerandum. quod deos non solus esse solus: euerit: et in nullo eum ledere valuerunt. **Vere** fructus dei est hoc: et cuncta haec sunt que de eo

fama dispersit. **Venite** itaque credam in deum quem predicat. **Et** hec iter se colloquentes: preses in ecclesia pergit clamantes atque dicentes: **Alia** deo celesti: qui misit famulum suum ut nos ab errore saluaret. **Tunc** beatus homo dei beatus videtur: leticia ingenti repletus est. et facies eius quasi ros matutinus mutata est. aperientibus os suum: ait ad eos. Preses mei frater ac filii venite domum gratia deo: qui illuminare dignatus est oculos mentis vestre. ut eum possitis agnoscere: et percipite signaculum vite ut parificemini ab imunditia idolorum: et credite ex toto corde et a iocundum sit deus celi et frater: et omnes qui in eis sunt. sine initio. inenarrabilis et incomprehensibilis. dator luminis. et amator hominum. tribulis ac lacrimis. et in filiis eius vniuersum. qui est sapientia eius. et in spiritu sancto: qui viuificat omnia. ut celeses exrenis effecti vitam celestem possitis adipisci. **Respondentes** autem vniuersi dixerunt. Ita preses ita dux vite nostre: quem admodum dominus noster nobis et voces. ita credimus et faciemus. **Et** preses sanctus **Abraam** assumens sacrum baptismum. baptizauit eos in nomine patris et filii et spiritus sancti: a minimo usque ad maximum. **Erant** autem omnes usque ad mille aetas. **Deinde** per singulos dies diuinas scripturas eis legebat docebat eos de regno dei. de paradisi delitiis. de gebene suppliciis. de iustitia. de fide et caritate. **Illi** vero sicut bona terra precipit semine bonum. et afferit fructum aliud ceteris: ita haec eius libentissime audientes. atque in timore domini perficientes fructum largissimos afferebat. **In** conspectu autem eorum quasi angelus dei videbatur: et quasi si quedam edificij ligatura. **Sic** enim caritas illoz erat circa ipsos. per doctrinam framonis vultuissimi: ut hoc de eo merito crederet videre. **Completo** igitur anno postquam crediderunt: vir bonus **Abraam** non cessabat diebus ac noctibus habebat eis dominum predicare. **At** ubi eorum studium circa deum fideque firmissimum vidit. erga eum nimia essent caritate conueni. et honores sibi maximum exhiberent: veres ne obtentu eorum abstinentie sue regulam destruere cogere: consurgens in medio noctis hanc orationem fudit: **Tu** solus sine peccato dominus: qui cum sis sanctus reges in sanctis: qui solus

amator es hominum ac misericors dominus. quod me
 tes occultate habet multitudinis illuminasti: quod
 eos ab aduersarij viculis absoluisi. et tue
 cognitionis eis scientiam tribuisti. quod dominus: ut
 usque in fine regere eos et seruare digneris
 et auxilium tuum gregi huic optimo quem possi
 dere voluisti. prope tuum copiosumque clemeter
 spartias: et quasi muro validissimo eos gra
 tia bonitatis tue circudes. et cor eorum sepe
 illumines: ut ea que sunt tibi placita perficietes
 eternam vitam percipere mereantur. mihi quoque
 firmissimo adminiculum tribuas. neque repu
 tes i peccatum. quod ab eis festino discedere.
Tu enim nosti vniuersorum cognitor. quod te so
 lum desidero: et te mihi dominus esse cognosco.
Adumataque oratione discedes. tertio confi
 gnauit vicum christi signaculo: abijtque late
 ter in alium locum. et quod potuit latebris occultauit
Mane autem solito more ad ecclesiam turbe
conuenit. Cumque eum minime reperissent. ma
 ximo stupore percussi. et quasi errantes oues
 diuersis locis pastorem propterium perquirebant:
 nomenque vultusque cum lachrymis i clamant.
Qui autem diuissime perquiredo eum inuenire
 non possent: nimio more deieci: festi quod
 eis acciderat pergetes: episcopo nunciauerunt.
Qui cum hoc agnouisset ipse quoque ad motum
tristis effectus. statimque plurimos ad regem
 duxit de hominibus destinauit: maxime ob solati
 onem gregis eius eo quod cerneret eos flebi
 liter tristari. Cumque ab omnibus tanquam lapis pre
 ciosissimus quereretur. et prosum inueniri non pos
 ser: habito consilio. cum clericis suis episcopus me
 moratum vicum ingredi. cepitque ad eos solati
 torum perferre sermonem: et dolore maximum
 quem de discessu hominis dei ceperat. blanda pre
 dicatione lenire. **cernens autem in fide christi eos**
firmissimos. elegit ex eis viros probabiles
 quos presbiteros ac diaconos lectoresque con
 stituit. **Audiens vero hoc sanctissimus Abra**
am. vehementer gauisus est: et glorificans deum
 dixit. **Quid retribuam tibi domine de me? beni**
gnissime pater atque amator hominum. suauissi
 me. **Fecit igitur alteram intrinsecus cellulam.** et semet
 ipsum magna cum leticia conclusit. **Miracu**
la carissimi: laudibus plenus et gloria sepi ter
na. In tanto namque afflictionibus que in sepe di

cto vico pressus est: nunquam abstinente sue regu
 la fregit: neque in dexteram vel sinistram ab ea
 diuertit. **Gloria et magnificentia deo.** quod ei ta
 les tolerantiam tribuit: quod et alios possit conuer
 te. et sui propositi gratiam custodire. **cernens**
autem diabolus bonorum hominum molestias excitas: non
 in eius tribulationum molestias excitas: non
 in insidias dei hominem trahere. non in aliquo me
 te viri dei valuisset a domino separe. et quod ma
 gis est. sicut auxilium in fornace presuris fulgentior
 redderet. atque in maiore patientia et alacrita
 te caritatis proficeret. vehementer irritatus et
 acriter efferat: aduersus eum cum magna fa
 tasia aduenit: ut saltim sic ei pauore icutiens
 deciperet eum posset ac fallere. **Igitur cum staret**
in medio noctis ac psalleret. repente lux co
 piose veluti solis in cella eius refudit. et vox
 quasi cuiusdam multitudinis audita est dicens.
Beatus es Abraam. vere beatus es et fidelis
 nullusque sicut tu in omni conuersatione iustus est: quod
 omnes voluntates meas explesti. **propter autem**
vir sanctus dolium maligni cognoscens. exalta
 uit vocem suam. ac dixit. obscuritas tua tecum
 sit in perditionem. o plene dolo atque falacia. ego
 enim homo peccator sum. homines tamen spei perfidia. pro gra
 tia dei in nullo tuas insidias pertimesca. **Neque**
enim plurime fantasie pauore mihi icutiunt.
Nomen signum domini mei et saluatoris iesu chri
sti. quem dilexi et diligo. mihi validissimum mu
 rum est in quo te increpo imunde canis. ac tette et mi
 serade. **Et dicente eo hec: confestim ut fumus ab**
oculis eius euauit. **Sanctus autem dei famulus:**
cum multa alacritate: tragilloque aio benedice
bat dominus. **Rursus vero pro dies orate eo no**
ctu: tenens securi diabolus. cellulam eius co
nabat euertere. **Et cum iam putaret proforsse**
eam: voce magna clamauit et dixit. **Festina**
te amici mei festinate celeriter: atque itroeu
tes vitam arripite: sicut autem contra eum beatus abraam
dominus gemitus circumdederunt me: et in nomine domini vi
dicabor in eis. **At ille propter cum hac voce au**
disset: euauit. cella autem beati viri iteg atque
illefa permansit. **Item pro paucos dies cum media**
nocte psalleret. matulam eius super quam consistebat:
cepit vehementer flamma conburere. **Tunc**
ille itrepidus ignem conculcans dicebat. **Super**
aspicere et regulum ambulabo. leonem et draconem

Primapars

cōculabo: et oēm virtutē inimici in noīe dñi mei ihu xp̄i: q̄ mibi p̄bet auxiliuz. supabo. **D**iflugēs itaqz sathanas. voce magna p clamabat: ego te ingens mala morte dūin cā. iueniāqz artes qb̄ te cōterā: q̄ me nūc q̄si cōtēptibile reputas. **Q**uadā die igiſ cū b̄u eo sumēte. trāffigurat̄ d̄mō i b̄itu adoleſcētis. cellulā ei⁹ igredit̄. et appropiquās catinū ei⁹ nitebat̄ euertere. **V**ir autē d̄i manu illd̄ retinēs māducabat̄ intrepid⁹. **T**ūc exiliēs diabolus. aliā fātafiā repēte cōfingit: et ecce q̄si cādelabrū statūēs an̄ eū. et lucernā d̄iqz ardentē. ore polluto ac fetido psalmos cātabat: voce magna. b̄tū igens i via imactati q̄ ābulāt i lege dñi. **C**ūqz ex eodē psalmo x̄ba plūma cecinisset. nulluz ei f̄monē sc̄tūs ille r̄ndit: donec cibū solitū p̄cepisset. **P**ostq̄ h̄o de mēsa surrexit: eū oī cōstātia ait ad eū. **T**anis imūde et mīserāde. atqz ifirmissime et mendacissime: si nosti q̄ b̄tū sūt cur eis molestus es: **N**am beati sunt reuera omnes qui ex toto corde diligūt deū. **R**ndēs autē diabolus ait. **I**d circo illis ifest⁹ sūt. vt ab oī ope bono p̄p̄didit: meis facinorib⁹ sociēt. **C**ui vir beatus ita r̄ndit. **N**ō tibi b̄n̄ sit maledicte. vt quez piā timētū deū supare vel ipedire p̄ualeas: nisi forte eos q̄ tibi s̄ites existēs adeo pp̄ria volūtate discedūt. **I**llos vicis ac fallis: q̄m de⁹ nō ē i eis. **A**b his autē q̄ diligūt deū taqz sum⁹ a v̄tō. ita facile euanescis ac deficis. **U**na sigdē cor̄ oratio sic te p̄fertur ac d̄turbar: quē admodū puluis a v̄tō ifectat⁹ disp̄git. **U**iuūt autē de⁹ me⁹ q̄ est b̄ndict⁹ i secula: cuiqz ē gloria mea qz nō te p̄timestā. etiā si oī tpe ibi cōstiteris. **S**ic autē p̄nihilō te sp̄nā. veluti si vn⁹ catulus cōrit⁹ ab aliq̄ cōtēnat. hec eo dicēte: cōfess⁹ ille vt solebat euauit. **R**ursus p̄ dies quīqz eū psalmodiā suā noctis tpe cōsumasset: aliud fātaſie argumētū ab initio cōfingit. **E**cce enī q̄si turba plurima cernit̄ aduenisse et veluti trabētes iuicē: cū clamorib⁹ se mutuo cohortāt. vt h̄o dei i foueā p̄iceretur. **Q**uos circūspiciēs vir beat⁹. circūdederūt me ingt sicut apes. et exarserūt sicut ignis i sp̄nto: et i noīe dñi ydicabo: i eis. **T**ūc fa

thanas exclamās ait. heu heu me. qd̄ tibi d̄ cetero faciā nescio: **E**cce enī me i oib⁹ v̄ctū ac supatū intelligo: et vniuersas vires meas eē d̄spectas. et me vndiqz cōculatū. **V**erūm nec sic qd̄ a te aliq̄ d̄ſcedā: d̄dec supans hūilē mibi qz subiectū faciā. **V**ir autē d̄i ait ad eū. **A**nathema tibi et oī virtuti tue pollutissime demō. gloria autē et bono: d̄no soli sc̄tō ac sapiētī d̄o: q̄ nobis dilecto/rib⁹ suis te tradidit cōculcādū. et idcirco h̄ofurias tuas subsānam⁹ atque cōtēnimus. **A**gnosce itaqz ifirmisse atqz ifelicissime. qz nos neqz te neqz tuas p̄tiscim⁹ fātaſias. **P**er mltū autē tps: diuersis argumētis ac machinis. 3̄ viz fortissimū dimicās: non geuit cogitaciōib⁹ ei⁹ solidissimis. saltē pa uorē certam is icutere: cui magis p̄clādō alacritatē caritatē i deū maxie sustētabat. **D**iligēs nanqz deū ex toto aīo. et cōuersatiōnē suā f̄m volūtātē ei⁹ istituēs. affluēt ḡfāz diuinā p̄meruit: et p̄pterea n̄ valebat diabolus ledere eū. **P**erſeuerāt nāqz pulſauerat vt ei thesauri diuīe gr̄e p̄aderēt. **C**ūqz patefact⁹ fuisset igressus. tres sibi in de p̄ciosissimos lapides sup̄ſit: fidē. sp̄m. et caritatē. qb̄ i eo p̄fecte ac firmis virtutes reliq̄ ornabāt. **T**exēs itaqz p̄ciosissimā corōnā bonis opib⁹. regi regūz d̄no. a q̄ mu/ n⁹ acceptat: offerebat. **Q**uis enī sic ex toto corde deuz et primū tanq̄ seip̄m dilexit? **A**ut qz ita laborātib⁹ cōpatiebat et miseri cor̄ existebat. **Q**uē aliq̄ mōachū audiēs b̄n̄ cōuersari. n̄ p̄ eo deſpar⁹ ē d̄m̄. vt li/ber ab oib⁹ diaboli laq̄is fuaret. et cursuz vite sue iculpabilr̄ cōsumaret. **A**ut quē peccatorē vl̄ ipiū audiēs. p̄ eo vt saluaret cū lachrymis dieb⁹ ac noctib⁹ d̄m̄ nō postulabat. **L**abia sua nō soluebat facile i risuz. corpuseulū ei⁹ aut facies vel etiā pedes: a die ouerſiōis sue nūqz dilati sūt. **S**ic nāqz se exhibebat tāqz q̄ttidie moritur. **O**vere f̄res gliosū miractz. i tāta abstinentia. iugi/ busqz vigilijs stetibus mixtis. cāmēnijs qz et tritiōe corpis nūqz aīo lassatus ē: nūqz i firmat⁹ se ḡnitia obtorpuit. nūqz tedio fati/ gat⁹ ē: s̄z veluti efuriēs gl̄c̄ aux sitieō. sic ille auditate quadā sustinens oīa: m̄qz sui p̄

possi potuit dulcedine satiari. **E**rat aspe-
 ctus ei⁹ quasi flos quidam imarcessibilis. atque
 facie ei⁹ puritas animae noscebat: vultusque
 uina gratia in omnibus frueretur: et iocunditate spi-
 ritualis leticie regebat. **I**n horum namque uo-
 mitibus sue ita splendidissimum vultu appare-
 bat: quasi quae nequaquam vite sue tempore in absti-
 nentia pegisset. **S**ed et alio die eo p^o dispensatores
 miraculum gestum est. **I**n omnibus signis quibus
 gita annis abstinentie sue veste cilicina qua
 idur fuerat non mutauit. **U**olo autem dile-
 ctissimi vnanimitate vestra: etiam aliud ne-
 gotium quod in senectute sua vir beatus gessit in-
 struere. **E**st enim sapiens ac spiritalis ple-
 num edificatio: nec non humilitatis atque opum
 etiam exemplum. **R**es vero gesta huiusmodi
 est: **P**abuit vir beatus **A**braam carnis propin-
 quitate germanum. quo defuncto: unica filia
 eius annorum septem reliquit. **Q**uam cum parentibus
 orbatam noti amicie patris eius vidisset
 sent auunculo eius sine mora producit.
Uique eam senior cerneret: in cella sua ex-
 teriori iubet includi. **E**rat autem in medio vultus
 eiusque cellule fenestra p^omodica per quam doce-
 bat eam psalterium: aliasque scripturas: et cum eo
 in laudibus domini vigilabat: et psalmos nubi-
 lominum concinebat: in omni atque abstinentia emu-
 lari suum auunculum nitebat. **A**lacriter quoque
 in arepto instituto proficiens: vniuersas virtutes
 animi festinabat implere. **V**ir namque scissimam
 incessanter per eam cum lachrymis dominus deprecaba-
 tur: ne mens eius cura terrenorum actuum imple-
 ret: eo quod eius pater mortuus: infinitas pecuni-
 as ei reliquit: quas confestim famulus christi di-
 stribui iussit egenis atque orphanis. **D**ec quoque
 auunculum suum precabatur quotidie ut pro se oram
 oraret: quatenus a cogitationibus pessimis et di-
 uersis laqueis diaboli eriperet insidiis. **L**o-
 stater igitur instituti sui regulam obtinebat. **E**x-
 ultabat autem auunculus eius: quod sic eam propterea
 sine ulla hesitatione in cunctis virtutibus cerne-
 ret promoueri: in lachrymis scilicet humilitate at-
 que modestia in genere: et quod his sublimiter est. er-
 ga deum erimia caritate. **V**igili signis animis
 cum eo in abstinentia degere: velut agna pudicis-
 sima. atque incontaminata colubam uixit. **Q**uo
 tempore annorum expleto. feniebat aduersus eam di-
 abolus. et insidias solitas predebat. quod eam

posset suis cassibus irretire: ut saltem sic mole-
 stia sollicitudineque beato viro posset icutere:
 et quantumlibet cum mente ipsius a domino separare.
Erat itaque quidam professio tamen modo modo ab eo
 sub obtentu edificationis ad eum sepius pergere si-
 mulabat. **S**ed et illi beatam per fenestram nihilominus
 ministerio contemplationis. luxurie sumptibus agitarum. cum
 ea colloqui cupiebat. amor namque libidinis cor
 eius quasi ignis succederat. **I**nsidiabat itaque e-
 mulo spiritus patris ita ut vniuersi anni circulus vol-
 ueretur: donec cogitatione eius horum suorum
 molitiae eneruaret. **D**enique apertis celis sue
 fenestram. egredis ad eum: quod eam prius scelere
 iniquitatis atque libidinis contaminauit. ac perdidit
Postquam vero tanti peccati facinorosa perpetravit
 uit cor eius: confidensque eius cultum quod erat indu-
 ta: faciem suam manibus verberabat. cupiens ni-
 mio merore se morti tradere. atque a iustitia
 oppressa potestatem. dum liberationis por-
 tum cerneret. in diuersis cogitationum estibus
 fluctuabat: plangebaturque se non esse quod fuerat
 et cum euulatu sepius perferens. **E**go igitur iam me
 ex hoc mortua sentio: perdidit dies meos in la-
 bore abstinentie mee. oronum lachryme vigi-
 liasque opera ad nihilum sunt deducta: deum me
 um exacerbavi. meisque iteremi. **D**eum me
 miseram: omni lachrymarum fonte plangedam. **S**ed
 et tu auunculum meum amarissimo merore depre-
 si. opprobrium anime mee opuit me: illudis via
 boli facta sum. **Q**uid mihi infelici iam ultra
 viuere? **D**eum me quod egit? **D**eum me quod factum
 est mihi? **D**eum me quid mali perpeffa sum. **D**eum
 me. vniuersum et qualiter corruui. **Q**uomodo obscurata
 est mens mea. **N**on intellexi quomodo lapsa sum
 non cognoui quomodo contaminata sum. nescio
 quomodo cor meum nubes tenebrosa contexit.
Quomodo potui ignorare quod gererem. **U**bi ab-
 scōdar. vel quo pergam. aut in qua foueam me:
 metipsam precipitem. **U**bi est magisterium sanctissimi
 mi auunculi mei. **U**bi monita college eius
 effrem: quod me docebat in mea virginitate gra-
 tulantes. ut impolluta animam immortalis sponso
 seruari. **S**pōsus etenim tuum dicebat sanctus
 et zelans est. **D**eum me quod agam. **N**on audeo iam ce-
 lum aspiciere cum apud deum et homines me mor-
 tua esse cognoscā. **I**am enim ad fenestram illam per-
 quare non audebo. **Q**uomodo ego peccatrix et ple-
 na immunditie sordibus. rursus cum sacro

Prima pars

auiculo meo loq̄tētabo? **Q**d et si ausa
fuero. nonne ignis ex fenestra exiliet qui
me possit exurere? **M**ortuā itaq̄ se lōgo
vulatu prestās. nec vltra sibi spes salutis
eē relicta. d̄speratiōis imersa caligie pri/
n^o prexit i aliā ciuitatē. atq̄ i stabulo se q̄/
dā mutato pulchro habitu collocauit. **U**e
ruz. cū hec ruina pfate feie trīgisset: huius
modi visio beato viro ondit p̄ soporē. **U**i/
dit nāq̄ draconē terribilē atq̄ imanē. as/
pectuq̄ ip̄o fetidissimū. et i fortitudie sibi
lātē: q̄si exēūtē de quodā loco. et vsq̄ ad
cellulā suā veniētē: et reperisse ibi colūbā
atq̄ glutisse eā: et rursus i suā foueā reme/
asse. **E**xp̄gefact^o aut̄ tristatufq̄ vebemē/
ter. fleuit amare: existimās sathane p̄lec/
tionē aduersus dei ecclesiā occitari. et ple/
rosq̄ a fide veritatis auerti. vel ne scisma
aliq̄d i facta ecclesia gignerē. **P**rouoluit^o
itaq̄ genib^o: p̄cat^o ē dñs dicens. **T**u q̄ es p̄/
sci^o vniuersoz de^o. amator hoīuz: tu nosti
qd sibi velt hec visio. **R**ursus p̄ hec duos
dies. vidit eundē draconē simili mō ad cel/
lā suā venisse. et posuisse caput sub pedib^o
ei^o fuisseq̄ disruptū: colūbā q̄q̄ illā quā d̄/
uozauerat viuā i vētre ei^o reptā. et extē/
dise manū suā viuāq̄ eaz cepisse. **E**xp̄ge/
fact^o aut̄ vocabat beatā illā semel atq̄ ite/
rū putās eā i cellula eē: et dicebat. **L**ur te
p̄guit filia maria: sic eteni fuit vocitata:
iā duob^o dieb^o os tuū i dei laudib^o apire
Sz cū respōsus ei nullū daret et q̄ eā p̄ bi/
duū pfallētē solito more non audiret: ani/
maduertit visionē suā ad illā certissime p̄ti/
nere. **T**ūc i gemuit ac fleuit amare: et pro/
fūdēs lachrymas ait. beu me. qz agnā me/
az lupus crudelissim^o rapuit: et filia mea
captiua effecta ē. **E**xaltās q̄z vocē suā cū
lachrimis dixit. **S**aluator mūdi xp̄e. con/
uerte ad me agnā meā mariā. atq̄ in ouī/
le tuū eā restitue: vt nō senect^o mea cū me/
rore de hoc mūdo recedat. **N**e despicias
d̄precationē meā dñe: s̄z mitte veloci^o igra/
tiā tuā. vt eicias eā de ore draconis icolu/
mē. **I**taq̄ duo dies q̄ ei p̄ visionē reuela/
ti sūt. duoz ānoz curriculum finiūtur: q̄b^o
lubricā vitā nepris ei^o. q̄i i vētre atroci

simi draconis exegit: s̄z fact^o **A**brabā vi/
di. p̄ omne tēp^o die noctuq̄z inūq̄ p̄ ea do/
mū deprecādo animū relaxauit. **P**ost
duos vero ānos. cū vbi esset et quēadmo/
dū se gereret: cōperisset. rogabat quēdāz
sibi notissimū. vt vsq̄ ad eā p̄geret: et cun/
cta cognosceret diligent^o. **P**ergēs itaq̄ il/
le quē miserat. et omia sub veritate. et ga/
ipsā q̄z vidisset renūciās: rogat^o a factō vi/
ro. habitū ei detulit militare. et equū p̄cul/
dubio ad sedendū. **O**stio itaq̄ patefacto
egredit^o: statiq̄z habitu militari idū. cala/
māchū. i. pilleū quoq̄z lōgū capiti suo vt/
facies ei^o velaret ip̄osuit: s̄z et solidū vni/
secū portās. ascēdensq̄ equū cōcit^o p̄pe/
rabat. **T**āq̄z q̄siā patriā cuiuslibet vel ci/
uitatē cupiēs explozare: habitū loci illius:
ne facile agnoscat: assumit: sic beatus iste
Abraam inimici habitū: vt eū infugā ver/
teret: vtebat. **V**enite igit̄ admiramini vi/
lectissimī frēs hūc s̄z **A**brāā. **P**rim^o itaq̄
Abrāā egessus ad plū regū: percutiēsq̄
eos **L**oth: nepotē suū reduxit. **D**ieho secū/
dus **A**brāā: d̄ diaboli p̄fect^o est ad bellū:
vt eo dūcto neptē suāz cū maiori triūpbo
reuocaret. **I**taq̄z cū puenisset ad locū: d̄p̄/
tit^o stabulū: ac follicitis oculis huc atq̄ illuc
circūspiciēs: vt eā videret pquirebat. **D**eīn
cū mltā hora p̄terisset et vidēdi eā minime
tribueret occasio: subridēs ait ad stabula/
riū. **A**mice audiui q̄ hab eas puellā opti/
mā: quā si iuberēs libētissime peruiderēs.
Qui cū etatis ei^o itueret canicie: senectu/
te iā fessā. ad op^o luxurie d̄spauit: deide p̄/
ei r̄nsuz dedit. **E**st igit̄ vt tibi copertū ē etiā
supra modū speciosa: erat sigdē maria bec
pene supraq̄ natura exigit forme pulchri/
tudie d̄cora. **T**ūq̄z senior nomē ei^o regeret
Mariā vocari ille r̄ndit. **T**ūc bylari vultu
q̄so iquit vt mibi p̄ntiā ei^o exbibeas: vt pos/
s̄z cū ea hodie epulari multū nāq̄z et audi/
tu cōperi laudari puellā. **Q**ue cū vocata
adesset: atq̄z i habitu meretricū scūs eam
auūculus ei^o puidisset: pene totū corp^o ei^o
p̄ dolore solutū ē: amaritu dinemq̄z a leto
vultu celauit: et lachrymas eripētes virili
sexu retinuit: ne forte si eū seia cognouisset

fuge presidium flagitare. Residit ei itaqz
eis atqz bibentibus: cepit cum ea vir mirabi
lis ludere. Que surgens complexa cervicem
eius osculis demulcebat. Cumqz osculari
eius odorata ei corpusculum suavissimo odo
re abstinentie fragrare: et recordata est diez
qbus cum summa abstinentia vixerat. et quasi
quodam telo percussa. vehementer ingemuit: la
cbrimataqz profudit: et tanqz vis cordis non sus
ferens. hec verba prorupit. Uch veb mibi mi
sere soli. Tunc stabulari stupescit ait. qd
est dña Maria: q subitò tam grauissima
suspiria prorupisti? Hodie duobus annis hic p
manes: et nunqz ex te gemit vel tristior
sermo audit? est nunc qd tibi contigerit ne
scio. Que respondit ad eum. Beata essem. si
ante triennium fuisset defuncta. Ad hec. b. se
nior ne agnosceret: veluti cum quada serenita
te ait ad eam. Modo cum leticie nos interfu
im: tu peccata tua commemorare veisti? O
admiranda clementie tue dispensatio: de al
tissime. Putasne puella non dixit in corde
suo. Quod aspectus viri boni auunculi mei aspe
ctum simulat? Sed solus tu amator hominum
si quod ois bona sapientia. ita dispensasti ne eum
posset agnoscere. et fortasse confusione turba
ta effugeret. Hoc autem non ob aliud est crede
dum. nisi quia lacryme famuli tui auunculi
ei huiusmodi apud te obtinere locum: ut
ex impossibilibus possibilis facere dignare
ris. proferens itaqz factus vir solidum quem ar
tulerat stabulario dedit: dixitqz ei. Fac
nobis queso amice optimam cenam. ut cum hac
puella epulari possim: loqui namqz itineris
ex intervallo amore ei adueni. O vera sapien
tia. sem deus: o vere intellectus spiritualis. o ue
ra predicanda salutis discretio. quinquaginta
annis abstinentie sue nequaquam panem gustauit
rat: nunc carnes sine hesitatione ut saluaret
aiam perditam manducauit. Sactorum angelorum
choros super discretionem beati huius miratos
esse non dubito: quod idubitate pro salute cum
era profecerit. Venite igitur fratres et admi
ramini. super hac pietate sanctissimi viri. et disci
te abstinentie virtute discernere. ut ex ore
draconis absorpta aiama sic liberare possi
tis. Igitur postquam epulari sunt: puocabat euz

puella ut in cubiculum introiret. At ille: eam
ingr. Cumqz introisset. cernit lectum in subli
me stratum in quo statim resedit alacriter. Quod te ap
pellam perfectissime athleta christi: vehementer
ignoro. Continente te asseram. an continente?
Sapiente an insipiente. discretore ac indiscre
tore? Qui quaginta annos conuersationis tue.
super humi spatium cubitaueras: et quod super
huiuscemodi lectum asstanter ascendis? Sed
hec vniuersa fecisti et mansionum iter longissi
mum arripiedo. et carnes comededo. et vinum
bibedo et in stabulum diuertedo: ut saluares
aiam perditam. ad laudem et gloriam christi. Nos autem
si salte verbum utilitatis loquar cum primo volu
im: cuncta importune discernim. Sedente
eo itaqz super lectum: ait puella. veni dñe ut
calciamenta de pedibus tuis auferam. At ille
ait ad eam. Obsera ingratum hostium diligenter.
volebat homo puella primo discalcicare eum: sed
cum ille non pateret. obseratis ostiis venit ad
eum. cui senior. Dña igitur maria: appropiqua
mibi. cumqz appropinquasset tenuit firmis manibus
eius: quasi quod putaret osculari eam. Auferet quod cala
mamentum. id est pileum a capite suo: et erumpens voce in
flectum ait ad eam. Filia mea Maria. non me
agnoscis? Nonne ego sum qui te nutruim: quod ti
bi factum est o filia mea? Quis te interfecit?
Ubi est ille hircus angelicus quem habebat filia mea?
Ubi est continentia. vbi fletus. vbi vigilie. vbi conti
nentie? A celsitudine celi in hac foueam quod
uoluta es filia mea: cur quoniam peccasti. non mi
hi indicasti: non mihi dico rettulisti: et ego cer
te pro te penam agere cum dilectissimo meo
Eure. quare sic fecisti? Aut quare me delulisti. et
in hac molestiam intolerabilem duxisti? Quis
enim sine peccato est. nisi solus deus: cumqz hec
aliaqz multa dixisset. tanqz lapis immobilis in
manibus eius remansit: timore pariter et confusio
ne suppleta. Rursus autem beatissimus vir
cum lacrymis adiecit dicens. Non loquaris mi
hi o filia mea maria: non loquaris mihi pro vi
scerum meorum: Super me sit hircus peccatum. ego in
die iudicii pro te reddam rationem domino: ego pro pec
cato hircus satisfactio deo usque ad medium itaqz
noctis: huiuscemodi hircus solabam eam. cumqz
pariter fiducia precepisset. taliter flens ad
eum locuta est. Non valeote ingenio propter con

Prima pars

fusionē vult⁹ mei attēdere. Et quō possū
ōronē deo p̄sūdere. qm̄ sic imūditia sceni
hui⁹ polluta sū: z fact⁹ vir ad eā. sup me in
q̄ sit iūctas tua o filia mea. ex manib⁹ me
is peccatū hoc de⁹ regrat: solūmō audi
me z veni eam⁹ i locū n̄m. Ecce enī caris
simus Affrē p te nimīū dolet: tuiqz cā se/
dile dñm dep̄cat. noli diffidere filia d̄ cle
mētia dñi: licet tua sint peccata velut mō
tes: s; illi⁹ misericordia oēm supeminet crea
turā. Sicut legim⁹. accessit mulier imūda
ad mūdū. z n̄ eū ignauit: s; ab eo poti⁹ ip̄a
mūdāta ē. lachrymis pedes dñi lauit. ca/
pill⁹ extersit. Si pōt scitilla pelag⁹ istā ma
re. p̄it z peccata tua ei⁹ imūditia ingnare.
nō ē nouū cadere i luctamie: s; malū ē ia
tere d̄iectū: Reuoca vñ extuleras pedes
fortiter te cadēte risit inimic⁹: s; fortiorē
te sētiat resurgētē. Misere q̄so senectuti
mee. doleat tibi p canicie mee labore ob
secro: z exurgēs veni ad cellulā meū. no
li timere. lubricū enī ē gen⁹ mortaliū: s; si/
cut. citi⁹ cadit. sic itez veloti⁹ p d̄i adiuto
riū surgit: q̄ peccātes n̄ vult mori: s; viue
re. Illa h̄o ait ad eū. Si scis qz p̄niam age
re possū. z satisfactioez meā suscipiat de⁹
ecce vt iubes: veniā. p̄cede z ego sequar
fāctitatē tuā. z exosculor vestigia tua: qz
sic sup me voluisti vt ex voragie imūditie
hui⁹ educeres me. Et ponēs caput suū ad
pedes ei⁹: tota nocte flebat dicēs. Quid
tibi dñe de⁹ me⁹ p oib⁹ his retribuā: Di
luclo aut̄ factō: ait ad eā. b. Abrahā. Sur
ge filia. z eam⁹ hinc ad cellulā n̄raz. Que
rūdēs dixit ad eū. Habeo hic modicū auri
z aliqd vestimētoz. qd de his iubes fieri:
Rūdēs aut̄. b. Abrahā dixit. reliq̄ hic oīa
hec: q̄ ex pte maligni q̄stra sūt. Et surgētes
exierūt statiqz ponēs eā sup equū trahēbat
p̄gēs quē admōz pastor cū iuenit ouē pdi
rā. cū gaudio sup humeros suos tollit. ita
b. Abrahā gaudēs i corde suo. iter cū nep
te faciebat. Cūqz veisset ad p̄priū locū il
lā qdē vbi ip̄a fuerat i cella r̄clusit: ip̄e h̄o
i cella exteriori p̄māsit: Hec itaqz iduta
silicio. i hūilitate cordis atqz oculoꝝ fletu
bus pdurabat. vt gilij qz atqz artificum
abstinētie laborib⁹ semetipsā cōficiēs: z cū

modestia z gete ad dñm idēfinēter. p̄cla
mās. facin⁹ p̄priū spe firmiffia venie plā
gebat: tā sapiēter iugiter obsecratioib⁹ va
cās. vt nullus q̄uis sine viscerib⁹ n̄ op̄u
geret: cū voces fletus ei⁹ audiret. Quis
enim sic im̄ericors ē iuētus: q̄ lamētāre
eā agnosceret: ip̄e qz n̄ fleret. Aut qd ei⁹
vera cordis cōpūctioe nō egit gratias do
n̄ro: Penitētia si qdē ei⁹. si nostris suppli
catōib⁹ op̄aret: oēm mensurā doloris exce
dit. Sic enī ip̄ensi⁹ domini p̄cabat. vt sibi
ignoscere qd gesserat. vt etiā signū. si sus
cepta fuisset ei⁹ penitētia: diuini⁹ postula
ret. Clemētissim⁹ itaqz de⁹: q̄ neminē vult
pire: s; oēs ad p̄niam reuertit. ita d̄ignā sa
tisfactōne ei⁹ recepit: vt oīonib⁹ eius post
triēniū plenitudinē. sanitas p̄rimis redde
ret. Impēti⁹ nāqz ad eā turba ppli cōsue
bat: q̄ p illoꝝ salute dñm efficaciter p̄ca
bat. b. aut̄ Abrahā postea decē ānis i hac
vita pdurauit. z cernēs optimā p̄niam. cō
uersiōe m̄qz ei⁹ neptis deū gl̄ificauit. sup
oib⁹: ac septuagesimo vite sue āno genui i
pace. Beata aut̄ Maria gn̄q̄gira sue cō
uersiōis ānos: cū magna d̄uotioe ac hūili
tate cordis. z caritate erga deū z primū.
sincera istitutiōe spiritaliē cōpleuit: z ita
m̄guit ad dñs. Finit vita sci abrahę heite
Incipit p̄log⁹ i vitā sci pachomij abbas
D^Omine venerāde z i x̄po q̄
magnificentissie
Dyonisius erigu⁹. pio ueneratōis
v̄re p̄posito. q̄ potui facultate r̄ndi. f. pa
chomij vitā. sic i greco ē repta: fide en̄sa
toris exoluēs i q̄ re cū diu memoratē via
cōpulisz auctoritas. ite grū n̄ erat: vt qui
q̄rēs iā sp̄sōis extiterā. p̄missa n̄ d̄ferre:
p̄fert vobis q̄ votū potiūsqz vires attēde
re cōsueuissis. p̄tra nāqz p x̄pi ḡa flegāda
atqz imitāda pagētes istituta cōgnoscere.
q̄ten⁹ eoꝝ studiis facta. p̄pria cōponētes
futuris seclis documētū diuini muneris
singlare p̄stetis. Fatemini app̄e maximā
vos opā dare h̄utib⁹. q̄s diligitis i suer/
fatiōe scōꝝ: q̄b⁹ etiā illustriū op̄m q̄litate
coherētis: qz h̄utē nullus amat nisi q̄ se
gē. z s̄tītudo moꝝ magnū p̄fert cōficiōis
iditū. sicut ecōtrario vita dispar grādia

et ipsa saguiss affitate discordia. sicut frequenter iter ppingis seralia succedunt odia: sic iurgia nascuntur infesta: sic vsqz ad sagine seuit seplebilis et ceca militia. du bonis iudicet mali: liberalibz cupidis: getis turbulenti: studiose iertes: pacificis iplacabiles traquilis imites: modestis temerarij: sapietibus stulti: simplicibz callidi: mitissimis qz furiofi. S3 meljz hoz mores aplica tuba redarguit. Na cu nouissimoz picula tepoz geniu doctoz exprimeret itulit dicēs. Erūt. n. boies leipos amātes: cupidi clati superbi: blasphemj: parētibz nō obediētes: ingrati: scelesti: sine affectōe: sine pace: criminatores: icōtinētes: imites: sine benignitate: p dutores: pterui: tumidi: voluptatū amatores magis qz dei. Vic brissimus Paulus qz supius defuerūt: ptilit: et mira breuitate collegit. onēdes eos ideo tales fore: qz voluptatū amatores existerēt: et qz vitiosissimis se cupiditatibz subiugarēt. Vinc eniz mala cūcta pueniūt: dū ds cōtēpnit: volu prates amatur. Per has diabolus allicit vt decipiat: dlectat vt fallat: blādit vt pimat: et futura p̄sentibz: celestia terrenis etna breuibz atēponā: ifisit. Voluptatū i qz amatores magis qz dei: hntes specie qdē pietatis: vtutē autē ei abnegātes: hē tātū noie vidētur eē xpiani nō ope. Qui etiam velut iteriozes hostes pei exterioribz se uiūt: et ecclia cōstituti pia ecclie mēbra discerpūt. Quos apls nos prin vitare p̄cepit vt ab eoz societate: nō tā locoqz qz mox dissimilitudie diuidamur. Nec videat cui qz miz qz hui modi pestes iustis hoibz aduersent: qn pleni dolis: pleni fallatijs: sibi quoqz nō parcat: et secū ipi plerūqz dissentiat. Talcs expertus vir btūs atqz gloriozus genitor: dñs meus nō solū patienter ac fortiter: sed etiā felicē finē p veritate que xps est: cōstāter atqz sublimiter suscepit: atqz totius mūdi aduersa superauit. Quis perfectā vite regulā: sanctorz meritis p̄pemo dū cōsumāte: nimis ex aperto pefectoz viroz victo: atqz factūda oratione p̄scribi: vt tāta claritudo vestri generis: tātūqz decus ex aliqua nascat parte: et vtus ammirāda viris vix antiqs effabilis: qz fauente xpo a nobis hereditario iure pficif:

lectōis officio posteris itimef. Finit. plog? Incipit vita sancti Pachomij abbatis: n̄ ihs xps sapie fōs et scie vep lumē x̄bū qz di p̄ris: p qd scā sūt oia humanā fragilitatē ad pctā pnā atqz p̄cipitē. releuare volēs plura circa nos remedia sue pietatis ondit. Abrahā nāqz p̄ n̄: cū diuinis iussionibz obtēperās filiū suū offerret i sacrificio placuit do: et merito fidei: mox et heredē accepit et meritū. Qui etiā p̄ meretipz ds iurauit dicēs. Nisi b̄ndicēs b̄ndixero te mltiplicās mltiplicabo te sic stellas celi mltitudine: et sic barcnā q̄ ē ad hozā maris inumerabilis. Et itez: In semie tuo b̄ndicent oēs gētes t̄re: De q̄ semie māifeste nos edocet apls dicēs. Nō dic et semibz q̄ i mltis: s3 q̄ i vno: et semī tuo q̄ ē xps. Oēs etiā scī p̄phē: tāte salutis archanū fūelāte scō spū puidētes: sciētēs qz deū nullo mō posse mētiri: ad sanādosqz lāguozes n̄ros et celestem medicū nūciabāt eē v̄tuz: atqz vt celerip̄ntia sua p̄spiceret hūano ḡni: cōtinua supplicatōe poscebāt. At misicōses ds: q pia vota sēp at̄tēdit: nec vnqz d̄serit eos q se toto corde q̄sierit. p̄missiōes suas nouissimis die b̄ impleuit mittēs filiū suū natū ex mliere: sc̄m i b̄ lege q p̄ similitudie mortalitatis n̄re carne pateret: eūqz q hēbat mortis ip̄cū suā morte d̄struēt. Deiqz diuinitate sua manēs ipassibilis: a corruptōe atqz d̄ iteritū nos redemit: et a viclis absoluit insolubilibz iferoz: p̄fectaqz disp̄sātōe n̄re redēptōis oibz gētibz lauac̄z regnātōis pctōz idulgētā cōtulit: cūctosqz ad vcrā fidē p̄ doctri nā aplicā cōfluētēs: iuxta illd qd i euāgelio ait: eūtes docete oēs gētes: baptizātes eos i noie p̄ris: et filii et spū sc̄i gremis infinite pietatis sue āplex̄ ē. Igit cū p̄ vniuersā frāz euāgelii p̄conia choruscārēt: et p̄res i adoptionē filioz p̄grāz xpi occurrerēt. inimicū hūani ḡnis vchemēt exarsit: mltosqz seueriora tēptationū plia q̄ p̄ri i suos di exci tauerat visus ē mouere suspicāt. Ifelix: q̄ posset nob̄ it̄ idulgētie celestis obscurare. S3 hac ipsa itētōe sua d̄cept̄: et elisus. Ad futuroio nāqz diuini m̄eris: a fidelibz et v̄gilātibz vires ei et isidie p̄sternūt: vt ipi q̄ de cōfusio famlis at̄ xpi p̄nis glia oparef

Prima pars

Nā iuxta dñi pmissionē cū examē patiētie ac fidei eoz q spūalia bella pudēt exercēt pagani iperatores existēt: z vbiqz cōtra xpianos psecutiōis pcellē dseuerēt: multi apd egyptū martyres scī pyaria supplicia vsqz ad mortē i xpi noīe psterūt: z siml cū petro alexandrie vrbis epō ppetuas coroz nasoz imortalia p̄mia sūt adepti. **A**rescebat aut̄ idies fidelīū mltitudo: z p oīa loca mirabiliter angebat: necnō ecclie, q̄ plurime martyz memorie cōstruebātur ip̄sius: monasteria quoqz frequētissima eoz: q̄ otinētie studētes renūciauerūt sclo: solitudinis ip̄si secreta decozabāt. **D**i nāqz q̄ de gētibus i xps crediderūt: cōsiderātes martyrū passiones. eozūqz sincez circa xps cōfessio nis affectū: ceperūt z ipi gfa dñi scōz vitā cōuersationēqz sectari: z hui' illitutiōis eē: vt etiā his illud aptaret apli. **C**ircuierūt i melotis: z pellib' capinis: egētes. āgustiatī: afilicī qb' nō erat dign' mūdus: i solitudinib' errātes: z mōtib' z spelūcis: z i cauernis frē. **Q**uētē deniqz solitudis appetētes: gaudiū pprie salutis ac fidei: diuino munere sūt cōsecuti: ceterisqz mox exēpla sublimioris vite: sacratōisqz p̄buerūt. **D**i b' enī ērenis exuti negociis: adhuc morātes i corpore: angeloz emulati sūt scitatez p quā fastigia scādētes celsa virtutū: vltra ammonitiōnē enituerē mortaliū: ita vt i nullo p̄sus antigissimis p̄rib' inferiorēs existērēt: egparātes etiā illoz merita: q̄ p xpi ihu dñi nri noīe certauerūt vsqz ad effusio nē sāguinis: iuisibiliū hostiū. molimina destruetes: d' qb' ait apls. **N**ō ē nob colluctatio aduersus carnē z sāguinē: s; z aduersus p̄cipēs z p̄tēs ī mūdi rectozes tenebrarū hāz: ī spūalia neqcie i celestib'. **Q**uorū mltiformes p̄cauētes icursus: z caput serpētis antiqz fortiter cōterētes: sc̄piternis p̄mīs sūt ponti: d' qb' scriptū ē. **Q**d oclus nō vidit nec auris audīuit: nec i corz hoīs: ascēdit q̄ p̄parauit d̄s diligētib' se. **Q**uō tpe monachoz monasteria esse ceperunt.

Erat per idem tempus bri Antonii vita cūctis admi

rādū p̄clara p̄posita: q̄ magni **D**elie atqz **D**elisei: necnō z scī **J**oānis baptiste emulatoz existēs: secreta iterioris heremi studio sectat' ē singulari: vitāqz celestīū i teris gessit amore v̄rutis. **C**ui' scūs **A**lbana sius alexandrie ciuitatis antistes: pprio si lo testimoniū p̄buit: dign' sane relator cōuersatōis **A**ntonii: q̄ iuxta supplicationem fratrz: vitā ei' p mltoz cōmoditate p̄scribe ret: z emulādū viris spūalib' exhiberet. **I**n quo ope scī quoqz **A**mmōn meminit: a quo p dei grāz p̄mū posita sūt sūdāmētā necnō z **T**heodoz sc̄m admodū viz: q̄ cū sene p̄fato fuerat: idē nobis p̄fiser̄ idicauit: quē singulari ac p̄fecto p̄posito: z fide nō ficta deo subditū multipliciā rettulit v̄ia boli machināmētā supasse. **I**git' vbiqz diuina grā copiose diffusā: illud qd i psalmis scriptū canit: d̄clarauit explektī. **C**ūstati terrā z iebzasti eā: mltiplicasti locupletare eā. **N**ā p tristitia z gemitu gaudiū puenit z leticia: z p sollicitudine atqz miseria: felicitas atqz securitas successit. **V**incita: qz p̄s monachoz: viri mirabiles i vniuersis ppemodū regionib' extiterūt: quorū noīa i libro viuētium p̄bātur ascripta: **P**aucissimi sane tūc adhuc p egyptū z thebaidē monachi esse ferebātur: **P**ost p̄secutiōnē nāqz **D**ioclētiani z **M**aximiani crudeliū p̄cipū plenitudo gētū intravit sicut diuinit' p̄ordinatū ē: z secūditas eccliesru et' amplissimos cepit exhibere scis ep̄is iuxta doctrinā tūc aplicā: iter fidei sincera quoqz cōuersatione monstrantibus. **P**achomius christianitatem est adeptus.

DEr idem tempus

Pachomii qdā fz ritū ac traditiō nē parētū gētilis: apd **T**hebaidē manēs diuina grā gubernāte xpian' effect' est. **D**ic ab adolescētia sua: p̄cipuā frugalitatis vicī arripuisse v̄rutē. **I**dcirco aut' p glia xpi q̄ nos d̄ tenebris vocauit ad lucē z p vtilitate eoz q̄ ista lecturi sūt: stricti cōuersationē ei' q̄ fuerit a puulo: refero: qz a tāta p̄fectōe ei' initia quoqz nō discrepat. **P**achomius adhuc puer idola destruxit.

Scenim cum ad hoc pu
er cēt. cū
penitibus suis ad simulacrū quod/
dā dmonis sup ripā Nyli fluminis colloca
tū. tanq̄ victias oblatur⁹ aduenit. Cūq̄
sacerdos ipurissim⁹ sacrilega solito cele
brare voluisset p̄ntia Pachomij: dmonis
p̄sus euauere p̄stigia. Cū diu multūq̄
idē sacerdos hesitās i modū simulacri qd̄
colebat: mānt imobilis: vehemēter ammi
rās. cur solita dmones r̄isa n̄ redderēt. tā
dēq̄ imundo sp̄i reuelāte. cognouit pueri
Pachomij causa: isolita puenisse silētia:
atq̄ i bec verba prupit attonit⁹. Quid ini
mic⁹ doz buc venit. pcul hic eū. pcul pel
lite. r̄ q̄ntoci⁹ amouete. Qd̄ cū p̄etes ei⁹
audiffēt. eūq̄ suo cōspexiffēt separi cōfor
tio. merore magno repleti sūt: eo p̄cipue
q̄ inimic⁹ doz tali fuisset c̄tastatōe d̄cla
rat. Ambigebāt q̄ p̄entes ei⁹ qd̄ de eo fie
rerat: r̄ ātea cū paululū d̄gustasset d̄ vino
libatōis demonū: p̄tin⁹ euomuerat illud
Dec itaq̄ cū se viderēt n̄ posse viscerne
re. gauerūt. Instabat autē vt egyptiacis in
bueret litteris. r̄ ātīq̄ studiis isformaret.
Cū Pachomij⁹ ad militiam est raptus.

Eodem tempore con
stan
tino post p̄secutionē i p̄erio pdu
rātē. r̄ ātra tyrānū gerētē plū: p̄cepta re
galia cucurrerūt. vt clectissimi quiq̄ iu
uenū ad tyrociniū militiā vbiq̄ tenerent: i
ter q̄s r̄ Pachomij⁹ ānos nat⁹ viginti d̄tē
tē. vt ip̄e postea rettulit. Cūq̄ nauis fuis
iter alios ad p̄grina trāsuect⁹: ad ciuitatē
q̄ndā v̄eto yr̄gētē d̄lati sūt. Līues q̄ loci il
li⁹ vidētēs tyrones arci⁹ custodiri. r̄ qd̄ il
lis accidiffēt edocti. pietate moti sūt: r̄ iu
rta mādatū xp̄i. solatia maxio merore po
sitis. r̄ necessaria corpis attulerūt. Tunc
Pachomij⁹ anīaduertēs qd̄ ab eis factuz
ē. r̄ nimis amirās. ab his q̄ siml̄ aderāt ig
luit. q̄ eēt viri illi sic erga misericordiāz
atq̄ hūilitatē. p̄mpti ac faciles. audinitq̄
xp̄ianos eē q̄ circa omēs: r̄ maxie p̄grinā
tes: ip̄ederēt p̄na liberalitatis officia. sci
scitabat autē qd̄ ipsa sibi velle appellatio

nois xp̄iani: dictū ē ei. r̄ hoies eē pios r̄ ue
re cultores religiōis. credētēs i noīe ih̄u
xp̄i filii dei vnigeniti: cūctisq̄ p̄ v̄ibus
bñfaciētēs: r̄ sp̄ates a d̄o retributiōez bo
noz opuz i futura vita p̄cipe. **H**ec audies
Pachomij⁹: corde op̄ūct⁹ ē. r̄ illustrat⁹ di
uino lumie. xp̄ianoz mirat⁹ ē fidē: atq̄ di
uini timoris igne succēsus. paululū p̄ntiū
c̄spectib⁹ sese sub̄xit. r̄ ad celū manus ele
uās ait. Omipotēs de⁹ q̄ fecisti celū r̄ ter
rā. si respiciēs respereris p̄cē meā. r̄ facti
tui noīs verā c̄tuleris p̄fectāq̄ noticiā. ab
bac me c̄pede meroris exemeris: seruitio
tuo me tr̄ adā oib⁹ dieb⁹ vite mee. r̄ sp̄re
to secto: iugit̄ tibi adberebo. qui cū orassz
ad suos reuersus est comites: r̄ die seq̄nti
d̄ ciuitate illa p̄fecti sūt. Cūq̄ diuersa lo
ca nauigio circuiret. si qm̄ Pachomijū vo
luptas corporis r̄ mūdāna titilasset r̄ ille
cebroza temptatio: statū ei sua aduersabat
sp̄sio: memor qz se d̄no fuituz eē d̄uoue
rat. Nā diuīa gr̄a suffragāte: iam ab ānis
puerilibus amator extiterat castitatis.

Cū Pachomij⁹ sacz baptismum suscepit.
n̄stātū ip̄era
tor pietate
ac fide q̄ xp̄o crediderat. victori
am d̄ hostib⁹ consecut⁹: tyrones iussit ab
solui. Sic Pachomij⁹ optata sibi libertate
c̄cessa. p̄tin⁹ ad thebaydis v̄teriora pro
gredit. r̄ igressus ecclīā que ē i vico. cui
nomē ē Anobostijū. sit illico cathecumin⁹
r̄ post paululū gr̄az lauacri vitalis adipi
scit. r̄ ipsa nocte qua misteriis sacris ibut⁹
ē vidit i sōnis veluti rorē celis⁹ illapsū. ci⁹
repleffe d̄xterā. r̄ i mellis creuisse p̄gue
dinē: audiuit qz vocē dicētē sibi. cōsidera
Pachomij⁹ qd̄ gerit. Est enī h̄ signū gr̄e:
q̄ tibi a xp̄o collata ē: Die itaq̄ diuīo isfā
mar⁹ affectu. r̄ dilectōis ei⁹ sacculo salubri
vulnere sauciatus: monachoz se discipli
nis atque institutionibus subiugauit.

Cū Pachomij⁹ monach⁹ fieri desiderauit.
autē quēdā anocha
retā: cui nomē erat
Audinit
Palemō. itra heremi secreta do
mino fruētē: ad quē c̄fessū cū eo cupiēs ba

Prima pars

bitare prexit. et pullās ostiū cellule ei' p̄ca
bat igr̄mū. cui senex aliquātū patfaci
ens aditū dixit. Quid vis aut quē queris.
Erat enī seuer' aspectu: eo q' mltō tpe so
litari' vitā rigide cōuersatōis exegerat.
R̄idēs aut p̄chom' ait. Pe' me' misit
me ad te. vt monach' h̄ā: cui senior; n̄ enī
potes hic igr̄ monach' fieri nō enī parua
res agi: si veri monachi cōuersatō casta
p̄fēt. nā plures huc dudū veniētes. affe/
cti tedio: p̄seuerāte nō tenere xp̄tū. Et
p̄chom' nō sūt eq̄les oīuz mores. ideo p̄
cor vt me digneris excipe: et p̄cessu ip̄s
tā volūtātē meā q̄s possibilitatē plenius
approbes. Et senior ait. Jā tibi p̄fat' sus
q' bic fieri monach' nullo mō possis. p̄ge
magis ad aliud mōasteriū. et cū ibidē coti
nētē op̄ā videris: tūc ad me regredere.
teq; sine mora suscipiā. Verūtm̄ aniaduer
tere qd̄ dico. Ego hic satis frugatr' vi
uo. Nā nimis ardua et durissima cōuersa
tōe me castigo. nullius rei cibo minime
vēs nisi tācū panis et salis. Ab oleo aut' et
vino: totū p̄rsu abstineo. Vigilo dimidi
um noctis: qd̄ spaciū v̄l i' orōne solēni: vel
i' meditatōe diuine lectōis isinuo. iterdū
q̄s totā noctē duco puigilē. Nec aut' audi
ens p̄chom' expauit: vt solēt pueri ma
gistroz vcreri p̄ntiā: s; gr̄a dñi roboratus
omnē laborē tolerare. p̄posuit: seniq; r̄ndit
Aredo i' dño ihu xp̄o. q' mibi fortitudinez
patiētiaq; p̄stabit: vt dign' effitiat tuis
adiur' p̄cib'. i' sacra cōuersatōe poia vite
mee curricula p̄manere. **De bereita pa
lemō dicit p̄chomio habitū monachi.**

De sancto palemon sp̄ualibus
oculis itūēs p̄chomij fide tādē
patescit aditū: eūq; suscipiēs. hitu mona
chi cōserauit. Morabāt s; siml: abstinētie
atq; p̄cib' op̄ā dātes. Terebāt q̄s cilicia.
et laborabāt manib' suis iuxta b̄m aplm
n̄ tñ. p̄ sua refectōis rege: s; vt b̄rēt vñ
tribuerēt necessitatē patiētib'. in vigilijs
etiā cū nocturnas orōnes celebrarēt. si qñ
senior vidiss; sōno p̄chomū p̄mi ducēs
cū foras. barenā portare p̄cipiebat d̄ loco

ad altez locū et tali exercitio mētē ei' ḡua
tā sōni pōdere subleuabat. istituēs ac for
mās eū. vt sollicit' eēt i' p̄cib': dicēs ei. La
bora p̄chomij et vigila. ne qm̄q; ablit:
ab icepto te p̄posito moueat is q̄ t̄rat te: et
tanis fiat labor noster. Que cūcta p̄cho
mij' obediētē ac sollicitē suscipiēs: et idies
sacte cōtinētē p̄fectib' crescēs: venerabi
lē senē nimis alacrē letūq; reddebat: ita
vt xp̄o semp p̄ cōuersatōe ei' gr̄as ageret

De abstinentia heremite p̄chomij.

De idem tēp' sanctissimū
dies paschalis ad
uenerat et ait ad p̄chomū. seni
or. Qm̄ cunctoz xp̄ianoz vniuersalis est
ista solēnitas: nobis q̄s para q̄ vsui n̄rō sūt
cōgrua. Tūc ille p̄mpt' ad obtrēperādū id
qd̄ sibi p̄ceptū ē impleuit: et p̄ter solitū pa
r' super accipiēs olei. cū salib' tritis admix
cuit. Lapsanas enī id ē agrestia bolera. et
herbas alias p̄ter oleū: cōsoluerāt edere.
Cū ḡ prepasset: ait ad senē. Feci qd̄ tua
paternitas impauit cūq; post orōne. b. pa
lemō accessisset ad mēsa. vidiss; q; oleū cū
salib' apparatū: fricatis manib' frontē: et
ybertim sūdens lacrymas ait. Dñs me'
crucifix' ē. et ego nūc oleū comedā: Cūq;
rogaret eū p̄chomij' vt modicū qd̄ ex eo
p̄ciperet: nullaten' accevit. Tūc p̄ more
sal et panis ē allat': et ad māducādū p̄ter
cōsederūt. Que senex crucis signo: sicut
cōsueuerat: b̄ndicēs. cibū vterq; suple
rūt dño gr̄as: vt moris fuerat: hūilē exhi
bētes. **De quodam monacho superbo**

De hauro diez cū vigilātes
simul palemon et
p̄chomius accenderent ignem:
quidam frater superueniēs apud eos ma
nere voluit. Qui cū suscept' esset: inter
verba: vt fieri solet: erupit et dixit. Si ga
fidelis ē ex vobis. stet sup hos carbonēs
ignis: et orōez dñicā s̄sim lateq; p̄nuciet.
quē beat' palemō itelligēs supbie tumo
re d̄ceptū: cōmonuit dicēs. Desine frater
ab hac isania: nec tale qd̄ vltēri' loq̄ris. q
correptōne senis non p̄fecit i' melius: sed
plus elatiōe mētis islat' sup ignē stare ce

pit audacter. nullo sibi penit? sperare: erat
 qz? spicere quod coopante inimico humani
 generis. z? dno pmittete. nequaquam pult? su
 erit ignis tactu. Hoc ipm? ho qd? gessit
 ipune. ad augmentu? pfecit ei? ifanic: h? qd?
 scriptu? est. Ad p?uos p?uas vias mittit dñs.
 Hoc itaqz? cu? fuisset factu?. postera die ide
 frater mature pfificiens: ac velut expro
 bratis cis aiebat. Ubi est fides v?ra? Post
 no? multu? ho ipis cernes diabolus eu? sibi
 p? oia macipatu? z? facile ad q? veller facino
 ra eu? posse apellere: tra?figurauit se i mu
 lierez pulchra. splendidis vestib? adoznatu?
 z? cepit ostiu? celle ei? vebementer extude
 re. Qui cu? apuisset: ait ei diabolus i? habi
 tu mulieris imutat?. Obsecro te q? nimis
 creditorib? vrgeoz. z? metuo ne te aliqua
 picula coprehendat: recipias i tuu? cellula:
 qm? debitu? soluere neqo. q?tenus p? te salua
 facta gr?as refera. Dñs eniz me direxit ad
 te. Qui cecitate mentis penitus obscura
 tus. nec valens discernere. qui esset. q? sibi
 talia loqret: diabolu? mis? in suu? recepit exi
 tu? Tunc hostis nre sube. videt eu? ad omne
 scelus esse p?cipite: imisit ei turpe cogitatio
 ne. Qui mox cessit inimici suggestioibus: z?
 ei? qm? muliebres petiuit aplexus. Que spi
 rit? imud? iuades elisit atrocit. z? reuolu
 t? sup? pauimentu? veluti mortu? diu multu?
 qz? pmasit. Post aliquatos aut? dies tade in
 se reuerfus. z? dñeie pprie fo penites. ad
 scñi palemonez venit: z? cum magno fletu
 qd? sibi accidisset: exposuit: vociferas z? vi
 ces. Agnosce p? agnosce: q? ego causa pdi
 tidis mee existu. Bñ eni me comonere vi
 gnar? es: s? ego ifelix q? te audire contempsit.
 Quapropter obsecro vt me scis oratioib?
 tuis adiunare digneris: ne sub igenti picu
 lo ostitu? discernat inimic? z? pimat. Tu?
 que ista cu? lacrimis z? fletib? p?fegret z? sa
 ctus palemo bñsqz? pachomi? lachrymas
 p? eo funderent opatientes: subito corze
 prus ab imudo spiritu. d? aspectu eoz? pro
 filijt. z? p? dextra discurrens agebat ifrenis.
 Peruenit aut? ad ciuitate panos noie. ac
 deiceps i fornace balnei p? amertiaz. sese p?
 cipitans incendio ptin? iterijt. **Quo? pach**

mi? man? suas lauabat i sanguine peccozis
 videntqz? pachomius: ma

Hec audiens gis ac magis icubuit abstinentie
 tenere mesura: z? cu? i oib? tunc maxime in
 orationib? animuz? fuare puigilez. iuxta il
 lud quod scriptu? e. oi custodia sua cor tuu.
 intaru? eu? senex imitaret atronit?. qz? no?
 solu? osuetu? abstinentie regula alacer extri
 sec? adiplebat: s? etiā itrisec? osctiaz sua iux
 ta celestiu? formā studebat exhibere purissi
 ma. sic bñs apls dicit. glia nra hec e: testi
 moniu? osctie nre: cert? ex b? magis sibi i ce
 lestib? pari mercede. Na? cu? diuinas scriptu
 ras legeret. memorizqz? madaret. no? id pas
 siz negligeterqz? faciebat: s? vnuquodqz? p?
 ceptu? solert? examinās: ac p?ia monita p?tra
 etas. studebat i dies ope pficere: q? memo
 ria retetabat. Precipue vero huilitatis ac
 patie munere vtebat: z? erga deū pximu?
 qz? purissima dilectioe p? mlts nitebat ex
 cellere. Hec aut? aliaqz? ei? clara vidicim?
 a scis hoib? di? simul cu? eo mlto tpe sunt
 morati: qb? et vite spūalis exēpla stuler at
 p? lectione diuie legis. ea q? ad edificatio
 ne atqz? p?tinēt diligēt. Que cu? mlta sint. z?
 vires nre puitatis excedat. no? omnia pnti
 stilo perferimus. No? eniz sumus idonei
 tanti viri merita: eloquio pari depromere

De secretiora heremi pachomius expetijt:

Situr pachomius. erga loca
 motis. vbi sci moraba
 tur. plena spinis nudis pedib? ice
 debat: z? cu? ifigeret ei plurime letabat pa
 tieter. ac fortit? ferēs recoles q? dñs nri in
 cruce clauis fuerit dignat? affix? Diligebat
 aut? anachoreziz plurimu?. freqnt? expetens
 solitudinē. z? illie diu i oratioe p?fistes dno
 supplicabat: vt tam se q? hoies oēs ab vni
 uersis inimici fraudib? clemēter eriperet.

De vox de celo lapsa est ad pachomium.

Quodā uero tempo
 re contigit. vt pachomins procul
 a cella sua progressus. veniret ad quen
 das vicum cui nomen est Tabennensis: in
 quo tunc nullus penitus habitator existe?

Prima pars

bat. **U**bi cū p amore diuini oratiōib⁹ per
duraret. vox ad eū celit⁹ delata ē dicens.
Mane istic o Pachomi: r mōasteriū con
strue. **U**eturi sūt nāq; ad te q̄ plurimi. tua
cupiētes istitutiōe pficere: q̄ ducatū pre
stabis. iuxta regulā quā monstrauro tibi.
Et ptin⁹ apparuit āgelus dñi dferēs ei ta
bulā: i q̄ erat ois forma istitutiōis ascripta
q̄ docēdi foret q̄cūq; ad ei⁹ magisterii stu
dia puenissent. **Q**uā regulā **T**abennēses
bodiegz custodiūt codē cibo sempytētes r
habitu: ipsā qz disciplinā sollicita circumspe
ctiōe seruātes. **N**ā mōachi q̄ ibidez cōma
nēt. nō solū more: s; r robore corpis r loco
rū situ p̄ ceteris lōge diuersi sūt. r necesse
ē eos diuersā regulā custodire. **H**āc ḡ vo
cē **P**achomi⁹ mētis sinceritate discernēs
quā illi diuina grā r merita vite cōtulerūt
agnouit ad se celit⁹ delatā. regulasq; valde
mirabiles approbauit. **T**unc reuersus ad
venerabilē senē rettulit quē admodū voce
sit diuina cōmonit⁹. obsecrās: vt secū piter
veniret ad locū. q̄ posset dñi mādata exple
re. **Q**ui nolēs eū i aliquo cōtristare. vtpo
te carissimū filiū. p̄cib⁹ ei⁹ ilico paruit: atq;
ad p̄fatā villā eū eo puenit. modicāque ibi
cellulā cōstruētēs: letabāt i dño. p̄missionū
ei⁹ bñificia p̄stolātes. **P**ost aliquātulū ho
spis ait **P**alemō ad **P**achomiū. **Q**m̄ cer
no grāz tibi a deo esse collatā. r deinceps
istic pmanere disponis: veni statuam⁹ iter
nos pactū. vt n̄ diuidamur abiūicē. sed q̄
diu i hac luce h̄famur. visitatiōe nos cōsole
mur assidua. **U**triq; placuit hec pactio quā
oī tempore vite sue taz beatus senex q̄ s̄a
ctus pachomius sollicitius sunt executi.

De obitu sancti palemonis heremite.

Iter hec venerabilis ides
palemon. dolore
plen⁹. q̄ ex nimia trinitētia illi pue
nerat: totū corpe graui cepit egritudinis i
cōmodo laborare. **N**ā sumebat escā potu
sepi⁹ abstinēs. itē solūmodo bibebat. nihil
cibi p̄cipiēs. **R**ogat⁹ ab aliq̄⁹ fratrib⁹ q̄ ad
eū grā visitatiōis aduenerāt ne penit⁹ cor
pus d̄bile frāgeret: tōdez cessit oratiōibus
corp. vt victu cōgruo attenuata mēbra re

foueret. **S**; nō hoc diuini prelit. **N**ā gra
uios solito dolores expr⁹ relicta ciboz i
solētia: ad ātiquū victū sine dilatiōe reuer
tit dices. **S**i martyres xpi alii p̄ frustra la
cerati. alii capite celi. nonnulli etiā ignibus
sūt cremati. r tū vsq; ad sinē fortit⁹ p̄fide
tolerauerūt: cur ego patiētie p̄mia p̄uis ce
dēs dolorib⁹ ipatiēt⁹ abiūiciā. r d̄siderio vi
te p̄ntis. afflictiones momētaneas inanit⁹ ex
pauescā: **V**eniēz suadētib⁹ acgeui cibos in
solitos sumere: q̄ mibi dolores auxerūt po
tiusq; vllā reges p̄stiterūt. **R**ecurrā igit ad
p̄stina remedia. r trinitētie subsidia n̄ relin
quā: i q̄⁹ ē vt ego ce r⁹ sūt. ois reges r h̄
leticia. **N**ō enī pp̄ hoies hec arma suscepi
s; ob amorē xpi bibi certare. p̄posui: **S**ic ita
q̄ virilit⁹ agēs in mēte diez valido lāguo
re cōsūpt⁹ ē: **A**d quē pachomi⁹ veniēs foue
bat eū vt p̄ez d̄solulās pedes ei⁹ atq; p̄le
ctēs: r veluti vasciācēs: sic ei videbat affi
ri. **V**enerabilis autē senex. oī h̄tū grā cu
mulat⁹. r plen⁹ diez: sic scriptū ē geuit i pa
ce. **T**ūc scūs pachomi⁹ corp⁹ ei⁹ sepeliuit.
cuius anima suscepta choriz angelicis ad
celos euecta est. **C**o simul conuerfa
bantur pachomius r frater eius Joannes

Quo peracto pachomi⁹ ad
proprium di
uerforiū reuertit. **E**t non post ml
tū t̄pis. german⁹ ei⁹ Joānes noie: cūcta d̄
illo cōpiēs venit ad eū. **Q**uez cū vidiss; ga
uisus ē plurimū. nā ex q̄ baptizatus in xpi
crediderat. r solitariā vitā elegerat: nullū
suoz viderat p̄p̄quoz. **I**git Joānes vrye
re pachomii frater. imitator ei⁹ effect⁹. cū
eo p̄māsit: vñū h̄ntes idēq; p̄positū: eūdez
q̄ circa deū dilectiōis affectū. **E**t q̄ i lege
d̄i dieb⁹ meditabāt ac noctib⁹ nullis terre
noz negotioz curis atq; d̄primebāt. **N**ā
r si quicq; superat illis. ex bis q̄ suis man
bus operabantur: id cōtinuo distribuebāt
egentibus. vt iuxta p̄ceptū dñi ihu xpi de
crastino minime cogitarent. **I**n tāta h̄o ve
stimentoz penuria sese cōstrinxerāt. vt nū
q̄ lebetone alio vterentur: nisi eū idumen
ti fordes necessitas coegisset eluere. **L**e
beton autem linea vestis est. instar colobii

q̄ monachi v̄t̄tur bodie q̄ p̄ thebaydem z egyptū s̄z. b. Pachomi⁹ ad humiliādū cor p̄ p̄p̄riū iduebat se plerūq̄ cilicior̄ p̄ anof̄ r̄y. post illos igētes sudores atq̄ labores abstinentie: nōiacēs somnū capiebat nocti/ b: sed i medio cellule sue residēs: adeo vt nec dor̄suz fakem p̄ sustētatōe reclinarer. Cūq̄ nimis ex h̄ affligeret: ferebat tamen equanimiter hūc laborē: spe quodāmodo tā p̄libās eā requiē. que sibi parabat i celis plurimoz̄ nāq̄ cōsiderās instituta dabat semp̄ operā: cū p̄prio fratre ad maioris h̄/ tuz augmenta cōsurgere. Opabāt̄ur aūē z sedilia: z vnusquisq̄z sicut poterat ita vi/ uebat: cū summa scilicet humilitate z pati/ entia: z fide non ficta. De conflictu Pachomi⁹ contra iram et indignationem.

Ater hec Pachomi⁹ iterū diuinitus ammo nit⁹: p̄ regulis q̄b⁹ deberet̄ institui gerant p̄ eum d̄no credituri: cepit cū ger/ mano suo habitaculū i quo manebāt capa/ cius reddere: z edificiis ampliari q̄ pluri/ mis eoz̄ vt dixi ḡra: q̄ seculo renūciantes ad feruēdū x̄po erāt sine dubitatōe v̄turi: quaten⁹ essēt spacia digna meniaz̄ i q̄/ bus eoz̄ posset recipi multitudo. Cū ergo scūs Pachomi⁹ hac itētōe qua dictū est: locoq̄ ambit⁹ extēderet z monasteriū me/ mia dilataret idēz frater ei⁹ Anachorezim cogitās habitaculi diligebat angustias: et nimū idigne ferēs: erat enīz natu maior: ait b̄tō Pachomio. Desine ab hac itētione tua. Quid agis rē sup̄flūā: inaniter temer/ ip̄z dilatare cōtēdēs: Qui cū hec audisset: grauit̄r qdē tulit q̄ isolitā audisset iniuriā verūtrū nihil omnino ei r̄ndit: sed māsuete sustinēs sese cōtinuit. Cōsequenti h̄o nocte ad iseriora dom⁹ descēdēs: cui⁹ aliquā par tē ip̄e cōstruxerat: p̄strauit se i orationē: ce/ pitq̄ flere vehemēt̄r ac dicere. Ueb̄ mibi q̄z prudētia carnis adhuc im̄e sibi v̄dicat locū. Adhuc enīz s̄z carnem ambulo: sicut nup̄ expe⁹ suz. Tātē nāq̄z ouersatōis isti/ tura suscipiēs: equū nō ē: vt me modo ipa/ tencia p̄cipitet: modo meroz̄ vexer: modo merito videar irasci. Misere mei d̄ne: ne

percā: nec diaboli decept⁹ fraude succūbā Si enīz me tua gr̄a d̄seruerit: z aliquā i me ptē suoz̄ actū reppererit inimic⁹ durissi me ei⁹ seruituti subiiciar: q̄z scriptum ē. Quo q̄s sup̄at: huic z seru⁹ adiuicif. Et iterū scriptū ē. Si totā legē q̄s ipluerit: offēdat aūt i vno. scūs ē oīuz reus. Credo d̄ne: q̄ miserationes tue multe sunt: que me nul lis meritis subnt̄xū adiuuabūt: viāq̄z scōp̄ tuoz̄ illuminat⁹ igrediar: z i anteriora me semp̄ extēdēs: obliuiscar ea q̄ retro sunt: Sic enīz famuloz̄ tuoz̄ chor⁹: q̄ tibi a sc̄lo placuit: tuo p̄tect⁹ auxilio. diaboli vitauit i cursuz: z lōge lateq̄z p̄ mltroz̄ salute mira bili d̄coze splēdūit. Ego aūt d̄ne quō alios docere tēprabo: quos p̄ me ad mōachoz̄ p̄ positū vocare dignat⁹ fueris: cū nec passi ones carnis aduersus aīaz̄ militātes d̄uice riz nec legē tuā imaculata mētē euari. S̄z cōfido x̄p̄e: q̄ tua mihi h̄r⁹ i oib⁹ semp̄ assi/ stat: eaq̄z gerā que tuis cōspectib⁹ placeāt. Remitte clemētissime d̄s remitte p̄cor oīa p̄ctā mea: z cor meū tua iugif ad spectōe pu rifica. Hec igitur cuz lachrymis d̄no cōfite bat z fletib⁹ nocte puigil i oratōe cōsistēs: z p̄nimietate sudoris atq̄z lachrymaz̄: nā t̄p̄s erat estatis: ita p̄ānū vbi orauerat hume/ ctū reddidit: vt fusa illic aqua crederet. Cō/ sueuerat aūt stās i oratōe man⁹ suas expā/ dere. quas p̄ aliquot hoz̄az̄ spacia minime colligebat: sed extēsiōe diurna: veluti cruci cōf̄rū corp⁹ retinebat immobile: z sic animū suū ad vigilādū i p̄cib⁹ excitabat. Et q̄uis eēt i omni virtutū genere p̄po/ tēs: incredibili tamē humilitate z mira mā/ suetudine: cū suo germano cohabitās eū p̄ oīa sustinebat. Qui nō post multū tēporis: vite p̄sentis cursuz iplēuit. Cuius fun⁹ de/ bito curauit honore Pachomius. Nā totā noctez̄ sup̄ eius cadauer: psalmis egit hy/ mnisq̄z puigilē: z aīaz̄ quidē eius d̄no: cui z ip̄e crediderat: corp⁹ h̄o sollicitē reddi/ dit sepulture. Quomodo illicitis cogi/ tationibus diabolo resistebat.

Ancifatigabilis pa/ chomius arta z singulari conuer/

Prima pars

fatōe semetip̄s affligēs: studebat integrū se atq; imaculatū i oib⁹ exhibere. Si quādo autē eū cogitatio pulsasset illicita: mox eā diuino munere repellēbat atq; i timore dñi perseverabat affixus: et cr̄naz memor p̄naz et dolor sine fine manētū: ignis scilicet illi⁹ iextinguibilis. ut vermium eoz nūq; moriētū. Cū bis itaq; Pachomi⁹ modis et ab illicitis abstineret: et ad meliora p̄ficeret: dilatādi monasterij gerebat imodica p̄ susceptōe mltorū: cui diabolus vehemēter cepit ob̄sistere: stridēs q; sup eū dētib⁹: veluti singularis fer⁹: tēptatōes ei varias excitabat: si forsitan aduersus eū fraudib⁹ sue repisset igr̄essus. S; hic scuto fidei et monit⁹: vigilāter inimici declinabat i sidias scās scripturas memoria retinēs atq; decātās. De istidiis et illusiōib⁹ diaboli

Quadam vero die cū p̄supplicaret dño: et genua vellet i oratōe curuare an̄ aspectū ei⁹ demonū p̄stigis lac⁹ apparuit. Huiusmodi nāq; si gurafinanes atq; sup̄stas: hostis humani generis semp exhibere festinat: vt aliqua subreptōe vel fraude mēs orātis a ppria itētiōe distrahat: p̄ces dño purissimas offerre nō possit. Pachomi⁹ autē machina / mēta x̄po reuelāte cognoscēs: p̄ter q; de / spiciēs: maxima fidei capiebat augmenta hos qdē arguēs: deū h̄o solita gr̄az actōe b̄ndicēs. Cōsueuerat quoq; scūs vir p̄cul a monasterio suo cā oratōis ad loca remotiora discedere. Qui cū exide reuertere i mūdi spūs illudētes: frequēter scō velut ordine p̄cedebāt: exhortātes al̄ alter: q̄si ante iudicē directis agminib⁹: ac dicētes date locū homini dī. Pachomi⁹ autē spe x̄pi redēptoris armat⁹ sp̄nebat eoz ridiculosa figmēta: et ac si canū latrat⁹ iēptissimos d̄putabat. Qui magnā viri cōsiderātes cōstātiā: q; i nullo p̄sus tātis luctaminib⁹ frāgere i: irruūt sup eū magno cuneo c̄globari: et circūdatēs ei⁹ habitaculū: ni si sunt illud a fundamēto suellere. ita vt putaret scūs locū fuisse collapsū. Qui manēs itrepid⁹ c̄suetā cytharaz spiritalis plectri modula

tōe pulsabat: igēti voce decātās. De⁹ n̄re fugiū et h̄t⁹: adiutor i tribulatōib⁹ q̄ iuenerāt nos nimis: p̄pterea nō timebim⁹ dum turbabim⁹ terra. Quo psallēte: p̄tin⁹ est scātraquilitas: et ipet⁹ inimicōz velut fumus euauit: paululū qdē recedētes: vt canes q fugati fuerit ad p̄sens vidēt abscedere: sed i pudētiores postea reuertūtur. Nā cū idē scūs post oratōes ad op⁹ solitū sc̄dis / set. istar gallinacii nimie magnitudinis corā eo vilus ē inimic⁹: crebras iterās voces et clamores ic̄ditos excitās: deide saliens in eū suis: velut ynguibus fede lacerauit. Qui signo crucis frōtē suā muniēserufflauit i eū: moxq; fugat⁹ ē. Intelligebat enī cūctas inimici verfutias: et timore diuino p̄dit⁹: illusiones eius p̄ nihilo computabat. Cū frequēter ab eo lacefir⁹: i nullo lace / scere poterat: s; tāq; turris i expugnabilis patiētissimus ad oia certamina p̄durabat. Rursus alio tēpore cohortes demonū: tali genere fantasmatis: sc̄m dei famulū fallere molliū. Plures enī ueniētes i vni arboris foliū: corā eo magnis fimb⁹ colligere videbātur: et summo conamine trahere dextra leuaq; ductis ordinib⁹: ac sese m̄tuo cohortātes: sic iistere nitebātur: ac si magni lapidis mouerēt p̄odus inensum. Hoc autē nequissimi spūs idcirco faciebāt vt mētē ei⁹ si possent i risum forte resoluerēt: et iucirēt v̄ illi exprobarēt. Quorū Pachomi⁹ ipudētā cernēs: igemuit: atq; ad dñz solitis p̄cib⁹ uolauit: statimq; x̄ru / te x̄pi tot⁹ eoz cune⁹ est ad nihilū redact⁹. Frequēter etiā cū resideret ad mēsi dōq; gr̄as ageret: appebāt illi i habitu pulcher rimaz muliez: specie differētū et p̄caci ac feda nuditate asp̄cive: idē astare videbāt et ex appositis c̄tigere. S; athleta fortissim⁹: q̄uis sentiret ex hoc ipso molestiā: m̄ ex / tiores oculos claudēs: et i fiores ad v̄iz referēs: eoz molimia d̄idēbat. Aderat. n. m̄ / ficosz d̄s: q; etiā nūc c̄tritis ac rectis corde cūctis adesse dignat⁹ et dicit: ne time: ego vobiscū sū oib⁹ dieb⁹ vsq; ad sum / tōez scl̄i: sūiq; fidelē suabat i oib⁹. De / berib⁹ q̄b⁹ affligēbat diabolus pachomiū

Hic quoque vice cum idem scilicet grauib⁹ diaboli molestus & geres. sic ab eo est crudeliter cesus: vt a vespa vsq; mane. totum corpus cum multis esset & veribus exaratum. Et quod doloribus cruciaretur immanibus nulla tamen dispartioe penitens fragebat: sed memor erat omnium suorum non desit in reprobatione. Tunc quidam monachus Apollo nomine: gratia visendi venit ad eum. Cui pachomius loquens. ea que pertinent ad salutem: insidias diaboli multiformes esse pronuntians: cepit etiam illa que circa se gerebant exponere. quantumque sibi pro eorum acerbitates illata essent & vera recedere. Ad que monachus ait. Viri licet age: et confortet cor tuum venabilis pater. Sciens enim diabolus quod si te suis cedentem consiliis vicerit: consuevit etiam nos que pro virum possibilitate certaminis tuorum sectatores existimus. quod maxima pro te capimus exempla virtutum: facile superabit: idcirco te uehementi impugnare non desinit. Sed tu omnium protectione munitus. impetibus eius fortiter accipe: ne quod absit et pro nobis cogaris reddere rationes. Nam si tu. quod nobis gratia diuina placatus es aliquid insidias cesseris: multis occasio est ruinam causamque prestatibus. **D**ec audiens pachomius. grades accepit vires aduersus demonum insidias: et glorificationem dei & fratrum prentia: precebat eum: se deferret. Et tunc demonatus sepe veniebat ad senem. Qui pro aliquantulum temporis dum solito pachomium visitans. paucis eius eodiebus remozatus esset. valida firmitate correptus. humanis rebus excessit: iuxta votum senis. dies suos perfecta conuersatione consummas. Expellit itaque sacris manibus: psalmis ab eo et hymnis et canticis spiritualibus ex more celebratis. **D**e securitate et potestate que a domino est consecutus.

Quanta vero post hec fiduti am. b. pachomius apud dominum acquisierat. et ita spe diuina magnificus habebat: vt se penumero calcaret super serpentes et scorpiodes. et pro oia maneret illesus: nec non cocodrilli si quoniam necessitas fluuium transire compelleret. cum cum summa subiectione portabatur: exponentes eum ad locum quemcumque precepisset. Super bis &

deo gratias referens. quod eum ab vniuersis inimicis fraudibus seruauerit illece: orabat dicentes. **B**enedictus es domine deus patrum nostrorum. quod non despexisti humilitate mea neque simili me nimis infirmum. decipit vel illudi fraude diaboli: sed misericorditer ignorantie mee discutiens tenebras. docuisti me facere voluntate tua. Nam cum pusillus essem et abiectus. ac vite mee penitens nesci: timoris tui sensum mihi largitus es. vt tenebras exteriores et supplicia eterna deuitas. te veram lucem gaudiumque perenne cognoscerem. **D**e oratione qua orauit. vt contra inimicum preualeret.

Quamquam se videret assidua demonis impugnatione pulsaritatemque fortissimum athleta nimis alacer pro vite scitate certabat postulas a domino vt si fieri posset quo modum humane fragilitatis excederet: necessitate soni imparet: quatenus diebus ac noctibus vigilans: aduersarioz machinamenta destrueret: sicut scriptum est. **P**ersequar inimicos meos et persequar illos: et non conuertar. donec desiciat. **A**ffligam illos nec poterunt stare: cadent sub pedes meos: et percipisti me virtute ad bellum. **P**ostquam vero hec petitio eius: quantum aditio promissit humana completa est: inuisibile tamen videns sustinuit: in eloquiis celestibus se perseueranter exercens. **P**reces autem eius incessabiles erant: vt dominum voluntas in omnibus impleveret. **D**e familiaritate angeli quod locutus est cum eo

Quodam autem tempore cum pachomius vigilaret in oratione: apparuit illi angelus domini: dicens. **V**oluntas domini est o pachomius: vt ei pure mente deseruiens: et iuxta formam que tibi ostensa est: cunctos istiusmodi ac deo exhibere coterendas. **A**cceperat enim dudum tabulam: in qua erant hec adnotata. **R**egula monachorum quam pachomius ab angelo suscepit

In gulis iuxta vires suas edere concedas et bibere: et pro modo vescentium laborare compellas: et neque comedere moleste: neque ieiunare prohibeas. **V**alidozibus quidem et comedentibus validoza: leuioza vero infirmioribus et ab

Prima pars

finētib' iponas. Facies autē cellulas diuer-
sas. et trinos p ynāquanqz cellulā manere
constituas. **D**ius hō cibū i vno loco paratur
atqz consumat. **I**nduatur autē noctib' lebite/
nos lineos. p̄cicti lūbos: habeantqz singuli
melotē. id ē caprinā pellē p̄fectā albā. sine
q̄ nō comedāt neqz dormiāt. **A**ccedentes
tñ ad cōmunionē sacramētoꝝ xp̄i. et cingu-
los soluāt et melotē deponāt. cucullis vten-
tes tātūmō. **D**oc erat etiā p̄ceptū vt iuxta
numez elemētoꝝ et grecaz litteraz. xxiiii
turme monachozum constituerent. ita vt
singulis turmis iponerent singulaz noia li-
teraz. id ē alpa et deiceps vsqz ad o: vt cū
sterrogaret archimādrīta d̄ aliq̄ i multitu-
dine tāta facili rñsione cognosceret. **V**erbi
grā. vt cū diceret alpa vel cetera. et rur-
sus salutate vt similia. pp̄rio qdā signo nois
littere vni vsuiusqz turme moꝝ exp̄me-
ret. simpliciōzib' et inocētiozib' iota nomē
iponēs. difficiliozib' autē et tortuosis. x. cō-
petentē accomodās: ita vt p mō ouersatio-
nis et ppositi singulis turmis cetera elemē-
ta cōrinerēt. solis spiritualib' hec ipā q̄ signi-
ficarēt. scire valētib'. **S** et h̄ ferebat aseri-
ptū. vt pegrin' mōasterij si veniret: habēs
bitū diuersū. nullus cū eo comederet exce-
pto eo q̄ iter agēs id obseruare nō posset.
Qui hō semel ad h̄ intraret mōasterij vt ibi
iugit' maneret. p tres ānos a studijs sacra-
toꝝ arceret. oparet tñ opa sua simpliciē
et ita post triēniū. stadiū certamis itroiret
Qui autē comederēt. capita sua cucullis opi-
rēt. ne frater frēm videret māducātē: et vt
nullus comedēs loq̄ret: nec p̄ter mēsā suos
alubi circūferret aspect'. **N**ec nō ab āge
lo q̄ cū pachomio loq̄bat. h̄ qz cōstitutū ē
vt diurne oñones. xii. fierēt. et vesp̄tine.
xii. et nocturne. xii. **C**ūqz pachomi' dice-
ret paucas eē: r̄ridit āgelus. **D**as cōstitutū
q̄s possēt i firmiores absqz labore p̄ficere
ceteraz q̄ p̄fecti sūt hac lege n̄ idigēt. **A**pud
se nāqz i pp̄riis cōstitutū cellulis orare n̄ de-
sinūt: q̄ puritate mētis et diuina cōtēplatio-
ne pacūf. cūqz hoc dixissz: nūci' celestis
abscessit. et pachomi' solito deo grās refe-
rēs: de v̄sione certus ē reddid' quā trina

reuelatōe agnoverat. cepitqz cūctos su-
scipere. q̄ se dī miseratōnib' offerēbāt: q̄s
etiā post lōgā cōuersatōnis exp̄iētā. mo-
nachoz cet. b' aggregabat. istrūēs eos il-
lecebras mūdi fugere: factisqz semp̄ istitu-
tiōib' iberere. primit' autē amonēs: b. pa-
chomi' vt generaliter monach' vniuerso
renūciēt. deīn iuxta euāgelicū p̄ceptū pē-
tibus suis. et ad postremum sibi met: vt ita
possit tollere crucē suā. et xp̄i vestigia ve-
nerāda sectari. **T**ali itaqz beati senis am-
monitōne formati fruct' p̄itētie dignos
offerēbāt: maxie considerātes eū iā etate
d̄fessū. ifatigabili studio spiritualis vite fui-
re. **N**ō solū nāqz se districtōri regle subdi-
derat: s̄ et totū mōasterij sollicitudinē cu-
rāqz portabat. vltra vires oib' fuisse cō-
tēdēs. **A**d horā nāqz cōiuii ip̄e pabat mē-
sā s̄ribus: et solita exhibebat officia. **N**ec n̄
i hortulis serebat dolera: q̄ suis manib' ir-
rigabat. **S**i q̄s etiā mōasterij pulsasset oli-
um: vigilanter occurrens responsum red-
debat. **I**nfirmis autem diebus obsequē-
batur et noctibus: et i bis omnibus se maxi-
mum exemplum suis discipulis offerēbat
Quapropter hi q̄ nup ad dñi fuitiū veie-
bāt alacriores ad oia pietatis officia red-
debant: qz ad aliud sollicitudinum on' ad-
huc obedire n̄ poterāt. securos eē ab vni-
uersis d̄fētōib' amonebat. dicens. **I**n quo
vocati estis fr̄es. viriliter i eo p̄sistite: psal-
mos dicite. libros alios et p̄cipue fm euā-
gelij mēoria retinete. **S**ic enī fuitēs do-
mino. et iuxta mādata ei' iuicē diligentes
vos qdē eritis p̄fecti: meū hō spiritū per
oia resouebitis. p̄sertim si omnia prece-
pta celestia fueritis sollicitius executi.
De narratōe triū veniētū ad pachomiū.
Errant autem tres bi viri
ad pachomiū conuerāt: qz ista sūt noia.
possētetus et suris et obis. qb' dī h̄bū pa-
chomi' frēq̄nter i sinuās mētū eos iuuerat
et ad emulatiōēs spiritualis opis incitabat.
Qui etiā cōtēmplātes vitam senis: specu-
lum esse virtutis nimis ammi rabantur
dicentes. **E**rrant valde. qui putant boies

eride iā a nativitate parētū. qdā pūilegio
brōs existerē. vt arbitrij libertas adimā
r pccōses p pniaz nō possint opaz dare
tutib⁹. **E**cce enī manifestissimā i b venera
bili pte dñi aspiciunt largitatē q cū d parēti
b⁹ or⁹ sit gētilib⁹ r pphanis: ad tātā se bti
tudine diuini cult⁹ extēdit. vt oia xpi man
data pferat. **U**ij certū ē r nos r gētilib⁹ vo
luerit: adiuvate dī grā: nozmā sci viri pos
se subleg. sic r ipe pfectissimoz patz emu
lat⁹ ē scitatē. **D**eniqz qd ē aliū qd i euāge
lio scriptū ē. dicēte xpo. venite ad me oēs
qui laboratis r onerati estis r ego reficiā
vos: nisi vt iniq⁹ piciētes onera: q depmūt
gen⁹ hūanū bono icōmutabili sine dīstra
ctiōe iūgamur. **E**t iō pferemus vsqz i fi
nē cū b sene vt glorificari cū ipō i illa pen
ni bitudine mereamur. **N**ā recte nos iustru
it. dūico nō solū hōbo: s; quod ē efficaci. p
prio mirabili i format exēplo **T**ūc accedē
tes ad scū Pachomū dicit ei. **P**r vene
rabilis. cur solus mōasterij curā sustines?
Quib⁹ ille rñdit. **N**emo iugū subito iumē
tis iponēs laborare opellit. r tāto pmit one
re q sub fasce dīciat: s; paulatī assuescūt.
ea leuioib⁹ exercēs an pōderib⁹: vsqz dū
valeāt. r opportune possint ad opa grauiō
ra surgere. **E**odē mō nos uenit mēlura
īpa. q nos mēlus ē xps sic agere vobiscū:
vt d vīa p oīa gaudeam⁹ firmitate. **A**lemē
tissim⁹ aut de⁹ q nūqz pces hūilitatis mee
dīperit. corda vīa i sua disciplina corzobo
ret: vt oē op⁹ bonū pficere cū patia r lōga
nimitate possitis. scōz pūm vestigia subse
quētes: vt sincerā ac dō placitā cōuersatio
nē nīaz vidētes. alij ad r pi fuitiū veniant
curāqz mōasterij pīs eq labore sustētent.

Pachom⁹ mltos suscepit i bitu mōachi
cis q̄s ac cepat r di
ait: s; vt laborēt: moder atū cibū:
viliūmū vestimētū: sōnū etiā opetētē. **U**n
factū ē. vt iuxta volūtatē dñi. q oēs homi
nes duocat ad salutē. cūtraqz bonoz icre
mēta largit. ad senē plurimi cōuolarēt. vo
lētes parī cōmorari: iter q̄s erāt pcul⁹ r
Coneli⁹ paulus q̄s **P**achom⁹ alē r Joan

nes: q oēs imaculatā fidē bti pīs r doctri
nā salutiferā libēter āplexi sūt. **S**tatuitqz
vt bi q poterāt mōasterij suscipere curā: r
ita i brcui multiplicat⁹ ē mōachoz numer⁹
Proide cū solēnitās ex more depofceret
vt mysterioz celestū picipes fierēt. ex p
ximis vicis pbyteros cōuocabāt: q cis se
stuitatē leticie spiritalis iplerēt. **N**ō enim
patiebat idē senez iter eos quēpiā: q cleri
cat⁹ officio fūgerēt. **D**icebat enī mlto me
li⁹ esse atqz cōmodi⁹ mōachis. nō solū pror
sus honozē nō q̄rere pmat⁹ r glie: vep etiā
occasiōes huiusmodi d cenobijs āputari
qm̄ frequēt hīc iter frēs cōtētiōes r emu
latiōes iutiles nascerent. **S**icut enī scil
la ignis. cū i mēsez ceciderit: nō cito restri
git: s; iterdū toti⁹ āni fruct⁹ exurit: ita cogi
tatio feral ābit⁹. si mētes irrepsit mona
choz. vt vel pmi cupiāt esse vt clerici. nisi
cito suggestiōis hui⁹ ardorez de suo corde
repulerit. ilico pdent cōtētiā mltris labo
rib⁹ acq̄sitā. **O**pret q̄ cū māfuetudie r cari
tate cōmunicātes xpi ecclīis suctos ve
nerari: qz h expediat mōachis: nllas aut re
ligiosas appetere dignitates. **S**i vero re
pim⁹ aliq̄s ex mōachis iā pdē clericos ab
ēpis ordiatos. āplectamur eoz ministeriū
qz r i veteri testamēto nō oē vulg⁹ sacruz
p̄sumebat officiū: s; bi tñ q crāt d tribu le
ui ad hec obsega mācipabāt. **S**i qñ igit ex
trane⁹ fr aduenerit. d q certū ē q sacerdo
tij fūgat officio: nō exprobrēm ei tāqz q sa
cra iura puaserit. r his se mysterijs isolenē
igesserit. **Q**uō nāqz h d eo suspicabimur:
quē nobis ad celebrāda celestia sacramta
enixius obsecram⁹. **I**mmo magis vt p̄ez
r nobis i hac re obediētē. plus vncrari cō
uenit: vrpote q sanctorz vestigia sectet. r
illibatus deo munus offerre nō dīnat: ma
xime si cōuersatio eius expectata cunctis
ē r probata. **S**i vero qd absit: i aliquo pu
tat esse collapsus. de eo iudicare nos non
possumus. **D**eus enī iudex iustus. cōstitui
it sup eos epos indices: q beatoz apostolo
ruz successores r imitatores existūt: q p̄nt
spiritali examine discernere negotia singu
loz. r eque de eis ferre iudiciū. **N**os aut

Prima pars

cōpatiamur ex imo pectore talib⁹. qz z mi sericordes nos dñs noster esse commonuit cui supplicat iugiter opret: ne nos i aliquā tēptationē patiat iduci. Nec a memorato patre nō solū dicebatur vniliter: s; z cuz oi sollicitudine seruabatur. Si qñ deniq; venisset ad cū clericus. q sub eius vellet regula viuere. dignitati ei⁹ honorē reddebat ecclie dōbitū: ille x̄o mōachoz seruiēs istitutis. tanq; patri se multa hūilitate subdebat. **De humilitate beati Pachomij.**

Omnēs autem ^{xpi} mulos ^{beat⁹ Pachomij} adeo diligebat vt eis semp opateret paterno affectu. Senib⁹ etiā z egrotantib⁹: necnō z parvulis misericordie opa ppriis manib⁹ igerebat: p̄ ceteris eozz mētes munimie spiritali corrobōzās. Cūque i fide z ope multi proficerēt. z magn⁹ fratru numerus augeret: oēs propemodū satagebāt emulatores ei⁹ esse virtutis. Constituit igit ex eis p̄positos: q sibi ad lucrādas animas q̄ ad eū q̄tidie cōfluebāt adiutores existerēt. Plurimis eni: sicuti dictū ē: ad eū veniētib⁹. z multiplici i ope spiritali crescētib⁹: magna q̄dam conuersatiōis ei⁹ videbat esse diuersitas. Qui bus senex iuxta datā sibi diuinitus regulā gratia christi sc̄per oīa moderātez. pro viribus z ingenijs singuloz mēsuras z formas opey custodiri cēsebat: alios quidez vt labore manuū victū quererent. alios vt fratruz occuparent obsequiis. ne hisdē cūctis t̄pibus vescerent: s; vnusq; p̄ labore suo vel studio cōtinētie moderamīa retineret sollicitudinē vero toti⁹ dispēsatiōis erga fratres z pegrinos. eidē cōmīst: q se i ordīne sequebat. Aniuersos autē mōachos p̄ptos esse ad obedientiā cōmonebat. vt hoc cōpēdio facile p̄fectiōis apprehēderēt celsa fastigia. cordaq; sua i timore christi diligēt excolerēt. sic enī deo potiusq; sibi viuere. dū fruct⁹ obediētie simplices exhiberēt. Piciant pater venerabilis q̄uis esset spiritalib⁹ actibus occupatus. si quādo tñ acciderat vt abesset: is cui mōasteriū curaz cōmiserat. sic adiplebat oīa solus: vel ut oī-

um famulus. Et hoc agebat sine aliq̄ ostētatiōe vel iactātia q̄ magnas spiritaliū viroz solct euacuare xtutes. Nā sūma mētis hūilitate cūctos edificabat i dño: vniliter vniuersa dispēsās. Oīa q̄z monasteria sollicitē circuibat: vsq; dū rursus ad eosdem filios suos pat̄no repedaret affectu. Quos iueniens i opere dñi sollicitē vigilare gaudebat: multumque profectuum eozz letabatur augmētis. **De caritate Pachomij.**

Quodā vero ^{tempore. v} ^{dens aliquos} mediocres hoies i vicinis locis duz pasceret pecora. a cōmuniōe sacramētoz xpi diuti⁹ abstinere: inuit cōsiliū cuz scōpyterio cētyroz ep̄o. vt i vico eozz iā pene defto cōstrueret ecclia: ad quā cōuenirent z misteria diuina p̄ciperēt. Qd̄ybi factuz ē. cū nec dū esset ordinati clerici. qui solennia plebi pagerent: ip̄e ad hozas conuentus ecclie cū monachis occurrebat salutiferas plebi paginas relegens: quā vt dixi. nondum ibidem lectoris fuerant constituti. nec alii clerici qui misteria sacra celebrarent. Qd̄ diu ergo p̄sbyter ordinaretur z reliquus ordo clericozum. Pachomius veniebat: z sic alacriter ac innerecū de lectoris implebat officium. z ita mentis ac corporis oculos habebat itentos: vt videntes euz populi non homines: sed dei angelū crederent. Unde plures institutione eius ab errore conuersi: facti sūt christiani. Erat enī circa proximi caritatē valde perfectus. z itantū misericors vt si quando vidisset aliquos diaboli fraude deceptos eosque non veruz deum colere: sed vanis inservire simulachris: super eozz perditōe igemiscebat fortiter. z vbertiz lachrymas pro eozum salute fundebat. **Quomodo Pachomius scripta Origenis damnauit.**

Per idēz tēpus ^{alexan} ^{drie ec} clesie sanctus episcopus Athanasius p̄erat: vir omni xtute mirabilis. Qui cum solenniter thebaide circuiret ecclesiās. z salutari doctrina in fide christi plebem instrueret. accidit vt ad loca taben-

mensu nauigio pueniret. **Q**uod ubi pachomi agnouit statim cum vniuersis moachis in ei⁹ pperauit occursum: oēsque gaudētes et exultantes. cum psalmis et hymnis. sumus xpi suscipe potestice: et erat igens multitudo firmi q⁹ dei aduētu letabāt in dño. Pachomius vero non se ostēdebat astiti memorato: sed ex industria subtrahēs se iter moachoy turbas occultauit ex hac videlicet causa. q⁹ aīfat⁹ tētyroy epus. de eo scilicet athanasius sepius exorat at vix dicēs esse mirabilez. et vere famulus dicitur: quez ad honorez sacerdotij dignissime pmoueret. Id g⁹ sciēs Pachomius. nō ei se manifeste inōstrauit iter moachoy agmia delitescens. vsqz dū idēz pteriret epus quez itātuz venerabat. vt nullū pstantiōē ipis tpi⁹ boiez diceret. **L**ōperat enī scāz vitā ei⁹. et psecutiōes inumeras q⁹ ab arrianis p xpi ptulerat noie: caritatē ē q⁹ quā erga vniuersos et maxie moachos exibeat. itēto mirabat aīo: eumqz toto cordis affectu venerabat. **N**ec solū hūc diligebat ardentius. s³ et oēs recti fidei viros. summo studio p̄ferebat. **H**ereticos autē dēstebat plurimuz. et maxie Origenē velut blasphemuz ac pfiduz vehemēter bozebat: qui sub eracla venerabili alexādrine ciuitatis epō dē ecclia pulsus est. qui qz scē scripture dogmatib⁹ exosa atqz dte stāda. q̄ nonulloz corda subuerteret expo sitōib⁹ suis admiscuit. et sicuti solēt q⁹ veneni tēptāt amaritudinez melle otegere: sic iste ppriū vir⁹ erroris. celestiu⁹ h̄boz dulcedie liniēs rudib⁹ obiciēs dogmata p̄pinauit. **Q**ua ppter vniuersos fratres sollicit⁹ amōdebat vt nō solū ipsi origenis cōmēta nō legerēt s³ neqz legētib⁹ qdē aurē penit⁹ admōerēt. **U**n̄ fert aliqū repisse volūmē ei⁹ et i aqua merfisse cōtinuo testat⁹ bis verbis. **N**isi scirē nomē dei i eo esse cōscriptū: oēs garulitates blasphemiaz ei⁹ ignib⁹ cōcremassē. adeo recte fidei erat amator: emulatozqz veritatis. **S**icut autē inimicis ecclesie odio aduersabat hostili. ita catholicoy pbabat ad gaudere. pfectib⁹ et ipm xpm redēptorē omnū. se i sacerdotib⁹ ecclesie cernere testabat. **S**i qū vero fratrē detrahēt p quolibet negotio co

gnouisset. nō solū nō credebat ei: s³ etiaz auertēs se mox ab eo. veluti a facie serpētis cōcit⁹ abscedebat: illud psalmigraphi frequēter insinās. **D**etrabētē pximo suo occulte. hunc psequer. **N**ullus. aiebat bonus de ore suo profert quicq⁹ mali: nec sanctis patribus venenato ore profusus obloquitur. **D**e qua re multis quidem scripturis dei monstrabat idignantis offensā precipue tamē **M**arie p̄ferebat exēplū q⁹ mox vt aduersus **M**oysem querelas obtreccatiōis effudit: p̄fusa lepra diuinū iudicium vitare non potuit. **D**ec dicens vtilitatem maximam audientib⁹ conferebat. **D**e monasterio quod **P**achomius sorori sue construxit.

Quomperit autē germana soroz ei⁹ i institutionē senis p̄clarā atqz sublimē: cupiēs videre eum. ad monasteriū venit. **Q**uod ubi agnouit **P**achomii⁹: huiuscemōi. respōsus ei p̄ostiarū dirigit. **E**cce soroz audisti de me qd⁹ viuā et icolumis existā: p̄ge igit⁹ i pace: ne tristis ris qd⁹ te nō videā corporalib⁹ oculis. **Q**uod si volueris hāc ouersationē seq⁹ quā teneo vt possis apud deū misericordiā repire: cogita tecū diligēter et tracta: etsi. cognouero sanctuz cordi tuo sedisse. p̄positū: precipiā fratribus meis q⁹ tibi. p̄cul edificēt māsiōnem i qua cū disciplina verecūdiāqz persistas. **N**ec dubito q⁹ alias exemplo tuo dñs aduocabit: que tecū maneāt: et per te mereātur salutis eterne iuenire subsidiuz. **N**ullam nāqz requiem in hoc corpore mortis habere poterit homo: nisi qui pijs operibus deo placuerit. **D**ec audiens soroz eius fleuit amariter: et compuncta diuinitus ad exhortationem saluberrimam mox appullit animum. seqz xpo seruire professā est. **D**anc ergo mētē germane sue **P**achomius agnosces deo grās egit: q⁹ ei p̄mptā largitus est voluntatem: et profinus religiozib⁹ iperat fratribus: vt ei p̄cul a se monasteriū cōstruāt. **Q**uod ubi factum est. et illa secūdū timorē dei vitā duceret: uenerūt ad eaz alie plurime: et breui tpe magne multitudinis mī. effecta est. **Q**uas in

Prima pars

struēs ⁊ docēs: vt cor a cupiditatib⁹ carna-
lib⁹ abstrahētes: ad celestia: ⁊ māsura sup/
attollerēt: vt ipsa parit ⁊ viuēdo ⁊ loquēdo
salutis eis itinera demōstrabat. Scūs autē
pachomi⁹ cuidā petro: etate iā grandeno ⁊
venerāda senectute conspicuo p̄cepit: vt iter/
dū famulas dei visitaret: ⁊ scā exhortatōe
sustolleret. Dabebat enī mortificationez
passionū oīuz etiā sermone sicut scriptū est
sale ⁊ dūtū. Pachomi⁹ hō descripsit eis re/
gulas: q̄b⁹ vrētes: iugit̄ uerfatōis sue mo-
nimēta dirigerēt. Excepit enī melotis q̄s
femine nō habēt: oīs institutōis eaz forma
monachis p̄bat̄ eē s̄similis. Si q̄s autē de
fratrib⁹ habebat i monasterio feminaz p̄
p̄quā aliquā vel sorore: eāq̄ visitare volu-
isset: mittebat cū eo vn⁹ ex seniorib⁹ p̄ba-
te vite: ⁊ p̄mū qdē videbāt eā q̄ sorozib⁹
p̄erat. ⁊ deinde sub ei⁹ p̄ntia ⁊ aliaz q̄ erāt
p̄uectiois etatis sorore suā vel p̄ximā fra-
ter cū omni pudore ⁊ scitate cernebat: nihil
ei deferēs: nec prozsus ab ea qcq̄ accipiēs
Nō enīz p̄p̄iū qd habebāt qd sibi mutuo
largirēt: eratq̄ satis yr̄isq̄ solū visitatōis
officiū: memoriaq̄ futuroz cū spe felicitatis
ēne. Si q̄n hō v̄l ad structurā v̄l ad aliā
rē femine monachis idigerēt: eligebat ma-
gne uerfatōis vir: q̄ fribus acq̄sitiis p̄flect
officijs: ⁊ cū timore dñi laborātes: refectio-
nis hora reuertebātur ad monasteriū: ca/
uētes apud eas qcq̄ cibi potusq̄ pcipere.
Vna hō regula tā viroz q̄ feminaz bo/
dieq̄ pdurat. nisi q̄ semie melotis vt dixi
minime vtunt. Q̄ si defuncta esset virgo
curātes fun⁹ ei⁹ relique: cūctaq̄ q̄ ad se/
pulturā prinēt adiplētes. deferebāt vsq̄
ripā fluminis qd v̄traq̄ monasteria diui/
dit: psalmos ex more cātātes. Tūc transe-
unt es monachi cū ramis palmarū ac frō/
dib⁹ psallētes. trāsuehebāt eā: ⁊ in sepul-
chris suis cum hilaritate condebant.

De conuersatione Theodori viri dei.

Hec talis ac tanta
conuersatio lōge lateq̄ crebrescēs
ficti Pachomiū nomē vbiq̄ p̄chēs: vni-
uersos ad agēdas deo gratias excitabat.

Nō pauci q̄z cōtēnētes hui⁹ mūdi nego-
cia. singularē mōachoz uerfatōes. ⁊ spi-
ritalia studia diligebāt: iter q̄s ⁊ Theodo-
rus adolescēs annoz ferme xliiii. xp̄ianis
ort⁹ pentib⁹. ⁊ p̄m seculū valde claris: hoc
mō cōuersus ē. Undecio die tybe. i. ad oc-
tauū yd⁹ ianuaris. qdā apud egyptū ce-
lebraf ex more festiuitas. Aernēs itaq̄
domū suā nimis amplā ac splēdidā: ac bo-
nis oibus abundantē. p̄ dei gratiā corde
cōpūctus: alia secū cepit voluere. Quid
tibi p̄derit ifelix Theodore si totū mūdū
lucrat⁹ fueris: ⁊ tēporalib⁹ vtens vsq̄/
quaq̄ diuitiis: si ab illis eternis bonis ⁊ i-
mortalib⁹ excludaris. Nullus enī potest
⁊ p̄fētib⁹ diuitiis p̄firi. ⁊ pennis glorie
p̄mia p̄mereri. Sup̄ his ḡ fortiter igemi-
scēs: penetralia sue dom⁹ igressus ē: ⁊ p̄ci-
dēs i facie suā. cū lachrymis ait. Dipotēs
d̄s q̄ occultoz es cognitor: tu scis. qz nihil
hoz que sūt i h̄ seculo amozi tuo p̄pono.
Propter qd̄ obsecro te misericors. vt vo-
lūtatez meā dirigas. illuminās animaz me-
am miserā. ne eterna morte contenebrata
peccatis obdormiat: sed redēpta tuo mu-
nere. p̄ omnia te collaudet atq̄ glorificet.
Dec eo orāte venit mater illius ⁊ inuenit
oculos eius plenos lachrymis: ⁊ ait. Quis
te contristauit carissime fili: vt sequestre-
ris a nobis. Nam solliciti ac dolentes vbi
que te querebamus: vt nobiscū p̄ter epu-
leris. Qui respōdit. Perge queso mater. ⁊
cibū sume: qz ego nunc māducare nō pos-
sum. Nec acquieuit precibus eius. vt cum
ea comederet. Et cū ad scolas ambularet
vt litteras disceret: ieiunabat vsq̄ ad ves-
perā. Frequēter autē ⁊ biduana ieiunia trā-
sigebat. p̄ duos annos omnibus p̄ciosis ⁊
delicatiozibus cibis abstincens. seque ad p̄-
fectam continentiam: quantum etas illa
patiebatur extendēs. Cepit itaque secum
tractare. quatenus monasteriū expeteret:
sancteq̄ regule māciparet. Et deserēs oīa
queque habebat. quosdā religiosos viros
repperit. optima iſtitutione viuētes: ha-
bitauit euz eis i dñi timore. p̄ficiens. **Q**
Theodorus susceptus ē a scō. pachomio.

Quodā vero tēpore

cōgigit: vt post orōnē vesptinam: cū monachi resedisfēr: z diuina cōsue me ditarent eloga: vnusqz ex eis disputās: audiente qz Theodoro: tabernaculū vteris testamēti z scā scōz ad duos referret ppfos: ad circūcisionē. s. atqz pputiū: dicēs qz exteri tabernaculū figurā gereret pōris ppli iudeor: iteri aut qd ē scā scōzū vocationē psignaret oīuz gentiū: q ad sacratiois adit: meruisset accessū: z maioz mysterioz particeps extitisset. p hostijs enī aīaliū: z p archa i q erat manna z xga Aaron que fronduerat: z tabule testamēti: p tabulis testamēti: p thuribulo qz z mensa z cādelabro ac ppitiatioz. De vrbū nobis i sua scarnatiōe clementer aperuit: z illuminauit nos lumie sue pntie: no strozqz scūs ē ppitiatio pctōz: z p manna cozp pputiū largit ē ad edēdum. Nec cū monachis q pntes aderant: idēz fratrib religiose differeret: adiecit dicēs. Hāc in pntationē a scō pte nro Pachomio didici: q i tabenensī cenobio: monachos pmitus cōgregauit: cū qb in dies dño auxiliante pficit. Et credo qz tanti viri recoz datus sū: pctā mea remittant vniuersa. Audiēs ista Theodor: accensus ē aīo: z i tra semetipz de pctatus ē dicēs. Dñe deus me: si talis ē vir iust i terris: dignum me fac vt eū videā: z sequēs vestigia ei vniuersa mādata tua pficiā: saluus quoqz factus bona tua que diligitib te pmisisti p merear. Nec dicēs cū lachrymis vincie/bat amozē diuino fortiter sauciat. Post aliqs aut dies: venit ad eos gdā venerabilis vir pecus: noie: decorat vt visitaret frēs: simulqz qñt agerēt scire desiderans. Quēz valde Theodor precabatur: vt se comitē susciperet: z ad scm pachoniu dīgnaret adducere. Qui nihil differens: eū secū gratantē assūpsit. Cūqz puenisset ad locū Theodor: adozauit dñm dicēs. Bene dictus es dñe: q sic celerit orōnē pctōis audisti z sicut abs te poposcerā: desiderij meū cōplē dignat es. Accedēs g ad ostiū

monasterij: mox vt vidit pachomiū: cepit flere p gaudio. Ad quē venerabilis p ait: Noli fili mi plāgere: qz z ego hō peccatoz sū: lz dei op aggressus sim: z hec dicēs: in trodixit eū i monasteriū. Qui cū vidisset frūm mltitudinē: illuminat mēte circa diuinū cultū: pio zelo vehemēter icaluiit: ac pcessu tēpis magna i virtutib icremēta pcepit. Erat. n. largitate diuini muneris pdit: z i opib bonis ac hōis mltū prudēs: z humilitate atqz tritiōe cordis valde mirabil: i ieiunijs sedulus: i vigilijs itent: in orōne sollicit: nūqz penit omittēs: qn spiritali grē maioza munera sectaret. Consolabat aut plurimos merore dpressos: z eos qui aliquo peccato deuiauerant: ammonitione humili atqz beniuola corrigebat.

Theodoruz mrem suaz videre rēnuīt. **D**Eniqz tam pclarā ac fulgentez ouer lationē ei pachomin cernēs: satis eū dilexit z i corde suo cōfuit. Audiēs aut m ei: q apō bñm pachomi mozare tur: ad eū protin aduolat: secū deferēs epoz scripta: que pcepebāt: vt ei suus filius redderet. Hāc g suscepit hōines in monasterio: qd a virozū vt supra dcm est baud pcul aberat: q mox mittit eplā scō pachomio: sil obsecrās: vt filiū pputiū videre pmitteret. Tūc aduocās theodorū pachomi: ait ad eū. Cōperi fili q huc mī tua venerit: vt te videre dīderet: ecce nobis z epoz lras attulit. Pergēs itaqz satifacito mī: maxime ppter scōs epōs: q nob p eā dignati sūt scripta dirigere. Rndit theodor: pū me venerabit p certū facito q p tātā spiritaliū rez cognitionē: nō da bo ide rōnē i die iudicij: z qd pcpis faciā. Hāc. n. iuxta mādatū xpi cū toto mundo deserui. Et quō eā i offēsiōnē frim nūc audeo cōspicere: Nā pū añ manifestationez tātē grē. filii leui parentes pprios ignozarūt vt iustificatiōes legis iplerēt: qto magis ego q tātū muneris particeps scūs sū: parentes nō debeo diuine maiestati hōpore: dicēte dño i enāgelio. q diligit p rem aut mrem sup me. nō ē me dign. Dicit ei

Prima pars

pachomi⁹. Si putas id tibi nō expedire si
li mini te cogo. Hoc autē eoz ē: q̄ pfecte re
nūciāt buic mūdo: z seipos pēit⁹ abnegāt
Opozt. n. mōachos: iutiles z seculares sa
lutatiōes z colloqa vana diffugere. z his
q̄ mēbra xp̄i sūt: pia mēte sociari. Si quis
autē passioē q̄dā sc̄i capt⁹ dicit: parētes ca
ro mea sūt: eos diligere debeo: audiat be
atū paulū ap̄tm̄ p̄dicāre. A q̄ q̄ supatur:
huic fuus efficit. Qui ḡ vincit amore car
nis: fuus sine dubio ē carnis. Quis n̄ acq̄
euisz Theodorus m̄i se p̄itare decreuit
z illa i ip̄o mōasterio cū xp̄i pmanere ḡgi
nib⁹: ḡ ap̄d se sēp tractās. Si volūtas dñi
fuerit: iter alios saltē mōachos videbo cū
z p̄p̄ h̄c occasioēz meā q̄z lucrabor aiāz:
dū i hac sc̄a ouersatiōe p̄isto. Cōstat igit.
eos q̄ rigore p̄noie xp̄i nō p̄ vana laude
custodiunt: plurimas vtilitatis causas ce
teris adhibere: lz videātur ad breue tem
pus nonnullos offēdere. **De quibus
dam reprobis monachis.**

Sicut huius studiū ad
emulationē eoz q̄ me
liora cupiūt imitari p̄ulim⁹: ita negligēti
as aliq̄z iustū credim⁹ imitari: ad caute
lā eoz q̄ ista lecturi sūt. Quidā mōachi s̄z
carnē viuētes nec veterē boiem curātes
exuere: sc̄m pachomiū fortit̄ affligebant:
frequēter ita salutarib⁹ eos monitis allo
quēs nullū p̄fectū eoz penit⁹ sentiebat.
Un̄ tristis z anx⁹: dño p̄ eis supplicabat i
p̄ssus dicens. Dñator dñe: tu p̄cepisti no
bis diligere p̄imos vt nosipos. Qz ergo
secreta cordis mei aḡscis: obsecro ne me
clamātē ad te: p̄ eoz salute despicias: sed
miserr⁹ eoz da ill̄ timorē tuū vt diuinā po
tētiā aḡscētes: i xp̄itate tibi defuiāt. spe p̄
missionū tuaz p̄ oia roborati: qz nimis af
fligit̄ aīa mea p̄ eis: z oēs sc̄sus mei turbā
tur vsq̄quaq̄. Dec dīcēs siluit. Post ali
quātos ḡo dies vidēs q̄ nec p̄ orōnē me
liores effecti sūt: itez stās ad orōnē p̄ eis
dño supplicauit: z q̄sdā puas ac p̄pas re
gulas eis orādi atq̄ viuēdi tradidit: vt sal
tē q̄si sui statuta cōplētes: paulatiz cōsue
scret̄ ad filioz mun⁹ lectiois i dūstria pue

nire. Qui cernētes se post cōcupiscentias
suas ire nō posse: p̄ntiā sc̄i pachomij formi
dātes: spū timoris nō illi⁹ decepti sūt: able
rūt retro post sarbanā: ouersationē ei⁹ ad
mirabilē n̄ ferētes. His itaq̄ recedētib⁹.
grex vniuersus i sui stat⁹ itegritate pmā
sit magis ac magis ad icremēta xp̄itū af
surgēs: sicuti solēt i agris optima frumē
ta lecti⁹ efflorescere: cū fuerint ab eis ziza
nia radicit⁹ ap̄putata. Dec autē retruli volēt
ōndere: qz sicut nihil obest boib⁹ seculo ve
ditis: si se tradiderit monachoz institutis:
ita n̄ l vtilitatis offert monachis p̄ofes
sio oratio paterna: nec condēscensio eos
poterit adiuuare torpētes. **Qz hospites
sep̄atim a cenobitis hospitū h̄re debent.**

Confessor interea diony
sius p̄fyt zico
nom⁹: id ē disp̄sator: ecclie rēty
roz amicitim⁹ sc̄i pachomij: cōperit aliq̄
q̄ ex alijs monasterijs ad cū veniētib⁹ nō
cōcedebat cū suis fr̄ib⁹ vesiciz: eos seque
stratos loco iuxta mōasterij fores excipiat
Cōrrisat⁹ itaq̄ plimū sup̄ hac re: vēit ad
cū: z icrepātis poti⁹ assumēs aiūz: ḡ mo
nētis aiebat. nec recte facis abba: carita
tē fr̄ib⁹ deditā nō eqli oib⁹ exhibēs. Qui
correctionē ei⁹ cū ml̄ta lōganimitate: pa
tiētiāq̄ suscipiēs: ita rīdit. Nouit dñs p̄
positū meū z p̄na tua cōḡscat affectio: q̄
nūq̄ cuiuslib⁹ aiām cupiā tristare: ne di
cā sp̄nere. Quō igit̄ h̄ auderē agē vt meū
dñm puocās irritarē: q̄ manifeste i euāge
lio testat̄ dicēs: ḡdiu fecistis vni ex mini
mis fr̄ib⁹ mibi fecistis. Accipe satisfactioēz
venerabil⁹ p̄r: qz nō velut vitās atq̄ sper
nēs eos q̄ buc veniūt: ḡ qd̄ asseris facio: s̄z
qz i cenobio ouersationē suscepi plimos
q̄ nup̄ ouersi sūt z diuersos eoz mores eē
cōḡscō. Nouit nonnullos itān̄ ip̄i⁹ ouersati
onis gnaros: vt nec mōachoz habitū no
uerit. Inē q̄s sūt puuli. tāta simplicitate vi
uētēs: vt nec dexterā valeāt scire neq̄ si
nistrā. Idcirco credidi eē cōmodi⁹: vt sup̄
ueniētes fr̄es seozū suscipē. i honore ma
ximo cōstituti. Dic ergo nō estimo p̄rib⁹ vt

frīb⁹ ad nos diuertūt nullā cōtumeliā fieri: s; magis debitā reuerentiā cōmodare: p̄sertim: cū statutus bozis ad reddēdū nobis eū deo vota sua ducniat: r post h̄ singlī ad loca d̄stinata cōcurrāt: geti opā dātes: me f; d̄m solliciti⁹ vsib⁹ eoz necessaria puidēte. **Q**ubec autē p̄fat⁹ p̄ibyē oī eū laude dignissimū p̄probauit: certo cognoscēs: q̄ f; deū cūcta ageret: mltūq; releuat⁹ fci. **P**achomij satisfactiōe let⁹ remeauit ad pp̄ria.

Questimentum Pachomii fluxum sanguinis restrinxit.

Mulier autē q̄dā i eadē tētiroz ciuitate patiebat fluxū sanguinis: r hac infirmitate iaz plūro tpe laborabat. **D**ec audiēs pachomii dei esse cultozē scāq; cōuersatiōe mirabilē: isuper r dionysii p̄sbyterz amicū ei⁹ eē carissimū rogat eū vt sui m̄fcaat: r q̄si p̄ occasionem necessariā ad se pachomii euocet. **C**ū venissz pachomi⁹ ad ecclīaz: r post orōnē dionysii salutassz: iuxta eū ptin⁹ assedit. **C**ū q; loqrēt adinuicē: mulier fiducia fidei roborata: credēsq; dicēti xp̄o: cōfide filia: fides tua saluā te fecit: post tergū ei⁹ latēnē accessit: r cuculū qd̄ coopiebat caput ei⁹ remēs atigit: statiq; sanata ē. **E**t peidēs i facie suā adorauit dñs: glificās ei⁹ elemētā: q̄ tāta p̄ suos suos bñficiā credentib⁹ cūlissz. **T**ūc scūs vir dionysii sc̄m sētiens bñdixit mulieri: r ptin⁹ repedaui. **Q**ue pachomi⁹ malū boiez cum bonitate deuicit.

Hliquādo h̄o necessitas munimie mōasteriū vallaret: i q̄ ope laborātib⁹ frīb⁹. ip̄e celit⁹ ferebat manū auxiliū. **P**ost aliq̄ntos autē dies monach⁹ qdā p̄sbyter. mltoz⁹ frum p̄ exñs: q̄ sollicit⁹ erat scūs pachomii crebro visita re: vēit ad eū cū vno ffe pp̄ētētiōez q̄ i mōasterio orta fuerat. ex hac videlicz cā. **I**s ip̄e f; q̄ cū eo puencrat molest⁹ erat ei nimū. clericat⁹ desiderās dignitatē: quez scīs idignū tali munere diuerso mō ne h̄ ip̄s fieret differēbat. **E**t cū āpli⁹ ipozū itatez ei⁹ ferre n̄ possz. vēit ad scūs pachomii us: cūcta negocij eidē p̄dēs: cert⁹ q̄ ip̄e so

lus cōtētiōez possz absoluere. **Q**ui cū cām penit⁹ coguissz. ait. **N**ōne ad h̄ venisti vt p̄ me cogscēs dñi volūtate? **A**udi ḡ me r dāci qd̄ postulat: nihil i hac pte d̄spērās. **F**ortassis. n. p̄ officiū liberabit aia ei⁹ d̄ captiuitate diaboli. **S**epe nāq; cōigit vt hō malus effec⁹ bñficijs. ad bonos ie c̄ferat mores. **D**esideriū nāq; melioz piū nouit possitū bis d̄taxat aiab⁹: q̄ nō vsq; adeo negligēti torpore plapsi sūt: vt possint studere virtutib⁹. **N**os ḡ fr̄ h̄ agere decet. qd̄ dō placet. **S**ic. n. dilectio ei⁹ i nobis eē p̄babī: si opatiamur alterutrū. **D**oc accepto rñs: senioz fecit qd̄ sibi fuerat ipatus. **S**z ille isup vori cōpos effec⁹. ad bñsz pachomii reuersus ē: iā mēte sobri⁹ atq; d̄. ūci⁹ r cadēs i facie c̄fitebat dicēs. **Q**hō dei multū sublimatus es a d̄o: q̄ discernēs cā q̄ prinēt ad salutē: malū i bono vicisti. **S**i ḡ non fuisses erga me mitis atq; longanimis: s; aliqd̄ i me rigidū ptulisses: ab h̄ d̄ scessisses bitu et a deo p̄sus alien⁹ efficerer. **N**ūc autē bñdictus tu d̄o: p̄ quē aia mea salua scā ē. **T**ūc alleuās eū d̄tra venerabil⁹ senex hortabat vt vitā sumeret congruā dignitati: neq̄ negligēs p̄petua in futuro tormenta sentiret. **E**t oculos eum dimisit in pace quem etiam vsq; ad fores monasterii proiectus est. **Q**ue mulierem a demonio vexatam liberauit.

Habuc autē scō pachomio ibi dē stāte: ecce vir a lōge festin⁹ veniēs ad ei⁹ vestigia p̄uoluit obsecrās. vt filiā suā a demōio vexatā: p̄ xp̄i grāz curare dignaret. **Q**uo relicto p̄ forib⁹ igressus ip̄e: tale ei rñsz p̄ ostiariū dirigit. **N**ō ē nob̄ c̄suetudo cum m̄licribus loq;: s; si qd̄ bēs ex vestimentis eius mitte nob̄ qd̄ i noie dñi bñdicētes tibi ptinus remittam⁹: r credimus i xp̄o: q̄ filia tua isto mō ab inimici libere⁹ icursu. **C**ūq; tunica puelle scō fuisset allata: scue re nimis itūēs ait. **N**ō ē eius iste vestitus. **A**ffirmante h̄o p̄re atq; dicēte eius esse. **R**ndit. **C**ognouit q̄ eius sit: s; h̄ginitatē suam deo dedicans non seruat sanctimonie puritatē: pp̄ hoc eius inspiciēs tunicam.

Summa pars

et intelligēs castitatē suā minime custodi-
re: nō eius testat' suz. **S**pondeat itaqz se
in cōspectu dñi: deiceps viuere cōtineret
et ppitiabit ei xps sanāqz restituet. **P**ater
igit' idignās et merēs filiā suā pscrutat' ē:
et sic esse vt sanct' Pachomi' dixerat pu-
elle cōfessione cognouit. **Q**ue cū iuramē-
to pollicita fuisset: nunq̄ se talia gerere
p ea vir bñs dño supplicauit: bñdicentēqz
oleū misit. **Q**uo puncta sine mora curata
ē et glificabat dñs iugit' qz nō solū demo-
ne: s; etiam detestabili cōuersione caru-
isset: et in reliquum continentie se studijs
p christi mancipauit auxilium. **Q**uen-
daz possessum a demone liberauit.

Ulligitur opinio de scō viro vbiqz cur-
rēte ali' nibilomin' qz filiū suū a dō-
mone possessū sine ihermissione deflebat:
nec eū pducere poterat ad mōasteriū: ge-
nu obitus supplicabat pachomio: vt pro
eo p̄cicaretur oipotentiā xpi. **Q**ui cū oras-
set dedit ei bñdictū panē: sollicitē p̄cipiēs
vt an' cibū ex eo paululū semp energeū
sumeret. **U**qz esurisset fili' ei': ex ipso pa-
ne piculā ei tradidit: s; nō p̄misit inūd'
spūs: vt exinde oino gustaret: ex alijs aut
panib' man' suas ipseuit: cepitqz comede-
re. **P**r' q̄ bñdictū p̄ frustra cōminuēs: i ex-
teriorib' palmar' solatis: exide ossib' imi-
sit: et has ei t̄mō palmas apposuit: vt ne
sciēs id qd sc̄m ē: bñdictionē p̄cipere me-
reret. **Q**uas adapiēs frustra q̄ iecta fue-
rāt: p̄iciebat: et ipas exerat' palmas: ni-
bil penit' esce volebat accipe. **U**qz p̄ eū
sine cibo manere dieb' plimis cōpulisset:
fame coact' d bñdicto pane p̄cepit: ac pro-
tinus somno detētus a maligno spū libe-
ratus ē. **Q**uē secū p̄ ad sci pachomij vesti-
gia pduxit: laudās deū qz suos suos opa-
tur magnalia et gl'iosa: q̄rū nō ē numerus
Alias q̄rūqz sanitates: i frute sancti spūs
vir bñsimus faciēs: nō extollebat nec vn-
q̄ cor ei' elatū ē: hēbat aut hāc a dño gra-
tiaz: vt idē sēp et cōlis eēt i oib': alimqz
i disciplina dñi sollicitū cōtineret. **E**t si qñ
p̄scēs aliqd a dño petitionis sue nō cōse-

qret effectū. nō tristabat oino s; patiētis-
sime sustinebat sciēs hoc expedire vel sibi
vel oib' q̄cquid diuina misericordia cōsuis-
qz frequēter itētionē sincera videmur po-
stulare cōtraria: q̄ dñi bonitas cū nō cōcedit
p̄stare dignat': et tūc poti' clemēter exau-
dit: cuiz vota nre i grantie nocte velata n̄
p̄ficiat. **D**e cōuersione sancti Siluani.

Quidā deniqz iuuenis
Siluan' noie: de sebena cōuersus ad sc̄tū
Pachomij venit: volēs i ei' monasterio
cōmorari. **Q**ue ū volēpt' eēt isect' puer
sa cōsuetudine secti: nulli' discipline reglis
poterat coerceri: salutēqz ppriam negli-
gēs: dies suos vāitatib' p̄stinis atqz pec-
catis occupabat: adeo vt nōnullos ex fra-
trib' euerteret: et ad studiū simile cōmoue-
ret. **Q**d plimi non ferētes: scō pachomio
suggererūt: vt euz de mōasterio pelli p̄ci-
peret. **A**d quē veniens nō ānuir: s; cōni-
miter ferēs āmonuit p̄fatū vt se corzige-
ret: et ab antiqua cōuersatiōe reuocaret.
Pro q̄ etiam iugiter dñm exorabat. vt ei
cōpūctionē cordis: solita pietatis abūdan-
tia largiret. **U**qz memorat' iuuenis i p̄-
pria p̄stiteret p̄uitate: et alijs exēplū pditi-
onis oñderet: ad postremū visū ē oib': vt
a scā cōgregatiōe velut idignissim' arceret
S; bear' Pachomi' h̄idē credidit differē-
dus. **Q**uē etiā mitissima atqz sapientissima
cōceptiōe cōueniēs: et celestib' erudiēs isti-
tutis ita diuino timore succēdit: et sic aia ei'
futuroz fide cōpūcta ē: vt se deiceps ab-
stinere nō posset a lachrymis. **E**mēdatus
itaqz poia magnū ceteris documētū cō-
uersatiōis exhibuit. **I**n oi nāqz loco et i oi
opatiōe flebat iugiter: et nec tūc qdē. cū ci-
bū iter frēs capet a lamētatiōe cessabat.
Que res etiā p̄monuit mltos ex mōachis
qz dixerūt. **T**ādē a plāctu te cobide: nec
tāta q̄s afflictioē deiicias. **Q**ui r̄ndit. **C**o-
noz me qdē sic iubetis: a lachrymis tēpera-
re nec possū. **P**ect' eni meū veluti qdam
flāma cōburēs getū me eē nō finit. **R**ur-
suz ipsi dixerūt. **A**p̄de i secreto tuo vel
certe i orationib' plāgito: cū hō venim' ad

meas cibuz sumere debes. et a fletibus abstinere. Nam possibile est aiaz et sine istis extoribus lachrymis sepe in copunctione persistere: quia plures et fratribus videtes te fletes. mādū care nō pnt. Et cogebāt eū fateri: cur ita se suis videret fletibus. Tunc ait ad eos. Nō vultis vt plāgaz. cū videā me foueri multis obsequijs scōz: frum: quoq; et puluis pedū mibi venerād? ē: nec eis me cōferre dignū obsequū existimo. Nō ego plāgaz q; hō d'scema multis pctis obnox? officia tāta recipiā. Timeo valde. ne sicut Dabō et Abyro me q; pphanū biatu suo fra degluciat. Illi nāq; ipiis ausib? manibusq; polutis scā sibi metē vsurpare tēptauerūt: ego hō p? tātā cognitioēz diuini muneris aie mee salutē d'sidiosa cōuersatione neglexi. Jō gippe ista recolens: non erubescō flere coram oib?: quia multa facinora mea eē cognosco: q; iugib? lachrymarū fōtib? debeā expiare. Q; si ipaz misaz aiaz meā p lamēta d'nsiderē. nihil facerē magnū: quia nullū p factis meis i pnti dignū possū recipere supplicii. Tūq; p dies singulos idez fr ad meliora pfererēt: oēs q; pmodū i hūilitate suparet: ita de eo scūs Pachomi? cepit corā oib? dicere. Testor frēs ac filij corā deo et scūs ei? āgelis: quia ex q; cenobiaz hūilitatē nullū de frīb? q; mecū sūt vt fuerūt. hūilitatē meā secutū eē cognosco: nisi vnū tmmodo. Quo frēs audito: nonnulli putabāt hūc eē theodorū: alij petroniū: alij hō orisifiū. Tūq; roga ret theodor? eū. vt quis ille eēt d'pomeret: et scūs vir idicare differret. rursus eū theodor? vehemēt vt gebat. alij quoq; maiores ex fribus plurimuz d'pcebāt. vt diceret q; eēt: cui testi moniū tale phiberet. Tūc r'ndit pachomi us. Si scire eū de q; dicitur? suz. vaneglie stimulis icitari: nūq; eū d'nderē: S; quia pculdubio credo. q; p xpi grāz q; tū laudes accesserit. tāto ipse mun? hūilitatis agrit: idcirco vt eū possitis imitari sine metu: palā b'ficare nō desino. tu qdē theodoro et q; cūq; tui sūt similes. fortit certates i monasterio diabolū vixistis. vt passerem. et sub vris pedib? alifistis eū. p dei grāz oculcā

tes vt puluerē: s; si qd absit neglexeritis i aliq; d'surgēs is q sub vestigijs vris ē. aduersus vos gūi furore bachabit. Iuuenis autē siluan? quē dudū ppe negligētiāz de mōasterio pellere volebatis: ita pstrauit inimicū. et a suis scētib? fugauit: vt nūq; corā eo cōpareat: altaq; hūilitate eum per oia supauit. Et vos qdē frēs hūites opa iusticie i his q; gestistis gl'iosi d'fiditis: hic autē q;to forti? pugnat. tāto se defiozē oib? iudicat: ex tota mēte totaq; hūite iutilē se reprobiūq; denūciāns. Jō deniq; et lachrymas h; i p'pmtu: quia semetipm numis hūilitatē et inclinat: nec alicui? momenti qd gerit existimat. Nihil autē ita reddit inimicuz in ualidū: sicut hūilitas de corde puro: cui tñ correctiois opa pban' adiūcta. Sic itaq; virilit' anfat? siluan? p octo ānoz curricula deo militās: cursuz vite sue finiuit i pace. De cui? exitu testat? btūs pachomi? ē. q; mltitudo scōz angloz: euz magna leticia sumētes aiam ei? velut dilectā hostiā xpi d'spectib? obtulerunt. Pachomi? mortuum indumentis suis spoliari iussit.

Eodem vero tēpoze p' nos ciuitatis. eps Varus nomine: p oia vengerabilis ac deo dedit. recteq; fidei feruentissim? amator existēs: audiuit d'positio nez cōuersatiois pachomij. Ad quē missis ep'ls euocauit euz. plurimis h'bis exorās: vt etiā circa ciuitatē ei? mōasteria optat a cōstrueret. Tūq; multis ex causis p'cibus acgeuisset ep'i: dū pperat ad eū iustū credidit: vt parē oia mōasteria que ab eo curabāt iuiferet. Et cū vni ex ipis monasteriis appropiq'sset: cui usdā frīs occurrit ex equis: q; vitā suā negligēt' i'sūperat. Fratres autē ipi? mōasteriū suū psequēbatur honorifice psalmos solitos cōcinētes: p'fētib? q; defūcti parētib? ac p'pings. Qui euz vidissent pachomiū. feret' cōtinuol' d'posuerūt: vt tā p mortuo q; p se d'no supplicaret. Qui mox debitā orōnez p'soluit: et conuersus ad frēs ait. Sinite psallere. Precepitq; defūcti vestimēta splendida q; tuolūt' erat auferri. que corāz oibus

Sanctus ergo Pachomius ad antefactuz episcopu euz suis moachis venies: ab eo i summa veneratione susceptus est. Nam festiuitate maximaz lei celebravit aduentu: dedit ei loca vbi spatia dederet moasteria: sicut dudum per scripta coguerat: q etia venerabilis vir cum alacritate construxit. Et cum macerie munitine circumduceret: ne qd facile possit irruere: qdaz pestilentes hoies qd diabolus ceauit inuidia: nocte venientes: q constructa fuerat destruebant. Sed non loquuz malignitatis eoz pena dilata est. Nam cum senex discipulos suos ad tollerantiaz comoneret. et illi negligim iuxta consuetudine uenissent. ut facinoruz suoz cepta pficeret: ab angelis domini perterriti sunt: et velut cera a facie ignis ad nihilum redacti sunt. Fides q velociter uersum consumauerunt edificiu: i q batus Pachomius instituit moachos. religiosos viros qbus samueles pposuit. bilare viru. et dono frugalitatis eximiu. Quia ho pdicta moasteria i suburbio fuerat constituta. idem scias ibi vult manere diuti: vsqz dum his quos ordinauerat xpi munere formarer.

De inquisitionibus philosophi.

Interea phus qdaz ciuitatis ipsius audita suoz dei opinione. venit ad eos scire volens qd essent: qdue pfiteret: et videns aliqs ex moachis. ait ad eos. Uocate mibi p rez vsum: qd de reb necessarijs cum eo disputaturus. Cum cognouisset autem scius vir qd phus eert: misit ad eum Cornelium et theodor: picipies eis ut ad ea q sciscitaret prudenti risione satisfaceret. Egressis igitur ad eum phus ait. Vultis ad nos primo delatus est: q sapietie geratis studiu: et iusta religione vraz getez diligatis ipesi: isup etia prudenti bis q pponit aliqd satisfacere videamini. et id de his q legitis vos interroga re vilposui. Qui theodor? proferto qd vis ait. Et phus. Dabes tu inqt mecum disputationez: ut q fuerit qstia dissoluas. Et theodor? ait. Expme ia qd intendis. Tunc phus ait. Quis n nat? mortuus est? Quis rursus

nat? a morte subtrahit? no est? Quis cum auit cum sit mortuus. no est fetore corruptus? Et ait theodor? No gradis inqt hec ppositio tua o pbe. na facile queris que solua. Qui non nat? mortuus est. hec pthoplastus. Qui ho natus est nec tñ mortuus est: existit. Enobis q deo placuit et traslat? est. Mortuus aut nec fetore corruptus vxoz est loth: que uersa i statu az salis vsqz nunc i eobitu p increduloz p durat exeplo. Et id osiliu do tibi o pbe ut has septas ppositioes tuas et ianes deseres questioes ad xps xuz deum que colim? sine dilatione uertaris: remissionez tuozu pctoz. p etna salute no despicias. Ad hec phus obstupescit? nihil igsiuit ulterius: sed recedens acumen viri: responsonemqz tam celerem paratamqz miratus est.

De abstinentia monachorum.

Pachomius in eisdez moasterijs nup exstructis: diebus plurimis imorat: exinde pfect: atqz ad aliud monasteriu qd sub ei? erat ditioe puenit. Que cum fides oes i occurru pperates summa veneratione suscepisset. isatulus quidam de ipa congregati one q int alios occurreret clamare cepit ac dicere. Vere p ex q bic abulasti: nullus nobis nec olera nec legumen aliquod coxit. Ad quem sac? grata mente rñdit. No cotristeris fili mi: coquas. Ingressusqz monasteriu: p ofone venit ad cognam: et iuueniens fides q cognat perat. phsyatos id est tegites opantez: qd mattas vulg? appellat: ait ad eum. Dic mibi fr: qru tps habes ex q no coxisti fratrib? olera vel legumina? Qui respodit. Sunt duo fere menses. Et sanct? Pachomius ait ad eum. Quare contra preceptuz facere voluisti: ut tanta fratruz negligeretur utilitas? Qui sub humili satisfactione respondit. Opraueam quidez venerabilis pater. quottidie implere mysterium meum: sed quia quicquid coquebaz non consumebatur a fratribus quia oes abstinent: soli quippe pueri aliquid cocture percipiunt ne tanto labore per arta prolicerentur expensa: propterea pulmentuz non coxi. At ne ociosus essem: phsyatos

Prima pars

elegi cū frīb⁹ texere: sciens vnū de his qui
mibi deputati sūt ad op⁹ huiusmodi posse
sufficē: vt puas escas: id ē oliuas: ⁊ herbu
las ad refectiōē frīb⁹ parēt. **Dec** audiēs
Pacomi⁹: ⁊ q̄t sūt igr p̄b̄yate q̄s te fecisse
dixisti: Qui r̄ndit. Qui ḡere. Et ille. Defer
igr huc oēs vt videā. **Que** cū fuissent alla
te: prin⁹ ad eas igne supposito iussit exuri
Tūc ait ad illos. Sicut vos traditā vobis
erga dispensatiōez frūz reglaz desperistis
sic ego passiz labores vros icendio cōcre
maui: q̄ten⁹ cogitatis q̄pnitiōsū sit p̄sum
istituta cōuellerē: q̄ pro aiay salute puisa
sūt. An igratis q̄ glisōsū sit semp abstinere
p̄nitib⁹? Nā si qs ab ea re q̄ i ei⁹ ē prāte: di
uina cōsideratiōe se cōtinet: magnū cōsegt
a dño p̄miū. Ab ea v̄o re cui⁹ vtēdi licētiā
nō bz: q̄dā noscīt necessitate cobiberi: ⁊ iō
pp̄ abstinētiā coactā atqz iutiles: frustra
videt expectare mercedē. Deniqz cū p̄les
elce apposite fuerit: ⁊ frēs pci⁹ bis vtunt⁹
pp̄ deū: tūc ap̄d euz sibi maximā spez re
ponunt. De cibus autē q̄s nō vidēt: nec eis
ad pciēduz facultas vlla tribuit quō p̄
psimonia p̄mia cōcedent. Iōqz pp̄ exigu
os sumpt⁹: tāta frūm n̄ debuit inēmitti cō
moditas. **Q** anachoretay puerla do
gmata celit⁹ p̄sensit atqz cozerxit.

Hec euz Pachomi⁹ loq̄retur
ad eos: ⁊ sufficiēter
eoz d̄icta corripet: ostiari⁹ ad euz festin⁹
igressus est: magnos viros ⁊ anachoretas
egregios idicās aduenisse: q̄ euz vidē d̄si
derarent. Quos ilico iussit itrare: debita
qz reuerentia salutās eos. Post ōfones: p̄
frūz ducebat cellulas: ⁊ oia eis mōasterii
loca mōstrabat. Qui rogauerunt senē: vt
euz eo d̄ qb⁹ cupent reb⁹. secreto loq̄rent⁹
Tūc introduxit eos i cellā suā seorsuz: se
ditqz euz eis. Illis autē d̄ reb⁹ abditis at
qz archanis alti⁹ disputātib⁹: cepit scs odo
rez sentire deterrimū. U idebat eniz eos
occulto satis vti p̄mone: ⁊ i scripturis pa
ra⁹ os existerē: nec poterat de itollerātia
ferozis aliqd vel cogitare vel dicere. Ubi
q̄ de diuinis elogis diuti⁹ disputānt: ⁊ ho
ra ix. iā refectiōis t̄ps idiceret: surgentes

ipi mox abire voluerūt. Quos scs vir eni
zius hortabat vt cibū parit sumerēt. Qui
noluerūt penit⁹ acq̄scere: dicētes festina
re se añ occasuz solis ad p̄p̄a remeare: Et
vale dicētes ei sine moza p̄fecti sūt. **Tūc**
pachomi⁹ volēs certū cām fetozis aḡscere
i ōfōnem p̄sternit exozās d̄nz: q̄tenus sibi
q̄les eēt p̄adere dignaret. moxqz coguit
q̄ ipietatis eoz dogmata qb⁹ p̄bant i bu
ti: tāta p̄nitie de eoz cordibus exalarēt.
Nec moza viros ipos isegit: ⁊ app̄hēsis ait
Unū volo vos iterrogaie p̄monez. Qui
dixerūt. Interroga. Nūgd ait Origenis
cōmēta legistis: Qui negātes dixerunt.
Nequaqz. Quib⁹ ait. Ecce contestor vos
cozaz d̄no. q̄ ois hō q̄ legit Origenē ⁊ cō
sentit his q̄ p̄ue differuit. i p̄fida pueniet
iferozuz. hereditaqz ei⁹ erit x̄mes ⁊ exte
riozes tenebre. qb⁹ iniqz aie sine fine pu
nient. En ego qd̄ mihi manifestū ē a dño
vobis sollicitē nūciaui. ex hoc inocēs ero:
videritis si ea q̄ se vera respueritis: Qd̄ si
mibi vultis acq̄scere: deoz placere: p̄ oia
cūctos Origenis libros in flumē mergite.
ne ab illis vos ipsi mergamini. **Dec** dicēs
discessit ab eis. ⁊ redigēs ad exercitiū so
lite v̄rutis: repit frēs i ōfōne cōsistere: cum
qb⁹ alacriter hymnos cantilene spiritalis
explicuit. **De** visionē posteroruz ser
uozum p̄latoruz atqz subditoruz:

Monachis ^{ho ad vesceduz}
duētib⁹: vene
rabil⁹ senex i cella vbi cōsueuat
supplicare d̄no se recepit: ⁊ obserās ostiū
ozabat it̄tē: memor visiois quā aliq̄i cōspe
xerat: ⁊ obsecrabat d̄nz q̄ten⁹ ei d̄clararet
statū mōachoz q̄ futur⁹ eēt vl̄ q̄p⁹ ei⁹ obi
tū i tāta cōgregatiōe cōtingerēt: ⁊ ab hora
nona vsqz ad illd̄ t̄ps: q̄ frater q̄ nocturnis
in ōfōnibus p̄erat vocē mitteret. ⁊ ad p̄
ces solitas excitaret: istāiaz sue supplicati
onis extēdit. **Tūqz** p̄cāret attentū: subito
circa mediā noctē visionē cernit: q̄ eū iū
petitionē p̄p̄az de statu posteroruz suoz
pleni⁹ edoceret. Nā mōasteria sua v̄be
mēt⁹ dilatāda: nōn los ḡppe pie victuros
⁊ cōtinēter aguit neglectyros etiā p̄limos

vidit: suaq; salutē penit' pdituros. **V**idit
 q̄ sic ipse narrauit mltitudinē monachoz
 i valle q̄daz p̄fuda satis atq; caliginosa
 cōfiteri: z alios exide velle cōscendere
 nec valere: q̄dā enī occurrebāt ex aduer/
 so sibi nec iuicē vlgscere poterāt: nec d̄ p/
 fūdo illo z tenebroso loco p̄sus emerge/
 re: alios aut̄ frustra conātes p̄ lassitudine
 ruere atq; ad iferos puenire: alios iacen/
 tes misabili ac lachrymola voce deslere
 nōnullos hō cū maxio labore cōscēdere:
 q̄d' i ascensu ip̄o lux p̄tinus occurrebat i q̄
 cōstituti referebāt dō gr̄as: q̄ euadere po/
 tuisset. **I**ta pachomi' itellexit q̄ nouissimis
 eēt euentura t̄pib': cecitatis mētis eoz q̄
 p̄ futuri sūt: z errore cordis: bonoz dese/
 crū valde voluit: maxie hō q̄ p̄positi tūc
 negligētes ac d̄fides foret: s̄ cōcordia vi/
 scordiose yterent: placētes stulte mltitu/
 dini: z onitātes bituz mōachoz: nullaq; bo/
 na opa p̄ferētes: s̄ aut̄ pessimis p̄matuz
 tenētib'. ip̄m̄q; nomē scē cōuersatiōis ig/
 rātib' necesse ē emulatiōes ac iurgia gnā
 ri: z q̄ p̄sit ac maior sit ābitiosa lite cōten/
 dere: z reprobari q̄dez bonos ac malos eli/
 ginec. p̄bitate mox: s̄ ārigtate v̄ ordine
 v̄m̄quēq; velle ceteris anferri. v̄ neq;
 aliq̄ bonis viris loq̄ndi fiducia suberit p̄
 vilitate cōi: s̄ erūt i silētio z q̄ete: aut cer/
 te sub colore honestatis: magnis persecu/
 tionibus affligentur. **E**t quidez opus sin/
 gulare cēfere: cū oia pene q̄ sūt regl̄is sub/
 nixa diuinis: humanis cōmutabunt illece/
 b̄ris. **T**unc pachomi' exclamauit ad do/
 minuz dicēs. **O**mps de' si sic erit: vt qd p̄
 misisti cenobia ista cōstitui: **S**i. n. i tpe no/
 uissimo: q̄ fr̄ bus p̄erūt: pueri futuri sūt q̄
 les erūt illi q̄ sub eoz regimie h̄fabūt. **C**e/
 tus. n. ceco ducatu p̄bēs. yterq; i solleaz
 cadūt. **P**eu me: ga frustra z sup̄uacue la/
 borati. **M**emēto dñe studioz meoz que
 tuo munere p̄fecisti: memēto famuloz tu/
 ozū. q̄ tibi tota mēte defuiūt: memēto te
 flamēti tui. qd vsq; ad cōsumatione scli
 d̄ tuis p̄misisti custodiri cultozib'. **T**u no/
 sti dñe. ga ex q̄ suscepi b̄c bitum mōachi/
 nimis būliat' suz i cōspectu tuo: nūq; q̄
 f' aciatuz sine pane z aqua: vel q̄libet cre

at nra alia quā fecisti. **D**ec eo vicēte: vox
 ad euz facta est dicens. **N**e gl̄ieris pach/
 omi cū sis hō z idigeas misericordia: ga cun/
 tra q̄ d̄didi: mea misatione subfistūt. **Q**ui
 d̄festuz p̄strat' in trā: misericordiā tñi postu/
 labat dicēs. **O**mps d̄us v̄ciant mibi misa/
 tiōes tue z viuā: z ne auertas misericordias
 tuas a me: ga misericordia z h̄itas tua semp
 susceperūt me. **S**cio. n. ego dñe: ga nutāt
 z claudicāt vniuersa: sine p̄tect ionis tue
 auxilio. **H**oc cū dixisset. astiterūt sup̄ euz
 āgl̄i lucis: z iuuenis i medio eoz. se ffabili
 pulchritudie atq; claritate resp̄lēdēs: q̄ i/
 star solis ex se fulgozis radios emittebat:
 h̄ns sup̄ caput coronā spineā. z lenātes a
 trā pachomiū āgeli dicūt ei: **Q**m̄ petisti
 a dño misericordiam. ecce v̄it tibi misicor/
 dia tua. de' gl̄ie ih̄s x̄ps filii' d̄i p̄ris vnige/
 nit'. qui missus ē in hunc mundum: z pro
 salute generis humani crucifixus ē: spine
 am ferēs i capite coronā. **E**t pachomi' ait
O dñe: nūqd ego te crucifixi? **E**t dñs
 placidior ait ad eū. **N**ō tu qdē crucifixi
 me: sed parētes tui. **V**erūtū aiequior esto
 z cōfortetur cor tuū: qz posteritas tua ma/
 nebit i seculū. nec vsq; i finē mūdi desici/
 et: ipsiq; q̄ post te futuri sūt de profūda il/
 la caligine liberabūtur. quotq̄ vixerit ab/
 stinēt. z curā salutis prope gesserit. **N**ō
 nāq; qui p̄ntia tua se cōtinēt. tuaq; sequē/
 tes exēpla virtutū. maxia gratie luce re/
 splendēt: post te vero q̄ i hui' seculi caligie
 fuerit imorati: qz prudenter itelligēt. q̄ pe/
 tēda sūt. que ve fugiēda: z spontanea vo/
 luntate nullo humanit' ytentēs exēplo. d̄
 tantis exilierit teneb̄ris. oēm̄q; iustitiam
 seruātes. eternā vitā toto corde dilexerit
 amē dico tbi. q̄ cū istis erūt. qui nūc tecū
 i sūma cōtinētia z sanctitate p̄clari sūt: cā
 dēq; salutē ac requiē sortient. **D**ec dicēs
 dominus ascendit in celū. **S**ic autem il/
 lustratus aer est vt splendor lucis illius nō
 possit humanis sermonibus explicari.

Exhortatio resistēdi cōtra diabolum:
Unc pachomius ^{sup} _{bis}
 que sibi onsa sūt synaxim cū vni/
 uersa fraternitate conuenit. **E**t officio factō

Prima pars

solēniter adimpleto: cūcti monachi iuxta cō
suetudinē corā sene ad audiendū h̄bū con
siterūt. Qui ap̄ies os suū: docebat eos di
cēs. **F**ilioli mei. quātacūq; ē h̄rus i nobis
atq; possibilitas: p salute n̄ra certare for
titer. z aduersus armatū hostē virilē dimi
care: priusq; veniat t̄ps in q̄ nos metip̄os si
t̄n inertes fuerim⁹ ac d̄sides: miserabili la
mētatiōe plangam⁹. **N**ō negligam⁹ dies
n̄ros q̄s largit⁹ ē nobis d̄ns: s; opemur in
eis cū tota alacritate h̄tutē. **D**ico. n. vobis
qm̄ si sciretis. quāta sanctis i celestib⁹ bo
na parata sūt. z que tormēta maneāt eis q
a virtutis itinere deuiarūt. z cognita veri
tate nō in ea digne h̄sati sūt: sūmis h̄tuti
bus eterna supplicia vitātes. hereditatem
illā beatā: que dei famulis p̄missa ē. festi
naretis adipisci: quā nemo nisi mal⁹ ac per
dit⁹ fugit. ac negligit: qz qd̄ amittit penit⁹
nescit. quē iā iamq; respicere oportet z ter
renis absolui cupiditatib⁹. vt mala p̄teri
ta deslēdo iugit̄ idulgētia d̄ni c̄sequatur:
z sic ad meliora conuersus iter suū dirigat
quaten⁹ in exitu vite let⁹ existēs. ad cele
stē regē cū magna laude pueniat: qn̄ ter
restre hoc hitaculū d̄serēs. aīa ad cognitō
nē sue substantie properat: qn̄ celestib⁹ so
ciata virtutib⁹ ad p̄em luminū puenire fe
stinat. **Q**uid extollit̄ hō p vanam gloriāz?
Quid erigit̄ puluis? **Q**uid superbit terra
z cinis? **P**langam⁹ nosip̄os poti⁹ dū tēp̄us
habem⁹: ne cū fuerit expleta singulis de
terminata dilatio. tūc iueniamur tēp⁹ pe
nitentie exposcere. qn̄ iā accipe nō mere
mur. **I**n hac. n. vita nobis peccata d̄sere
p̄missū ē. in inferno at̄ a factō **D**avid pp̄be
ta dictū est. q̄s confitebit̄ d̄no. **N**imis aīa
illa pbabit̄ infelix. z oī lacrimaz fōte plā
gēda. que seculo renūciās itez seculi acti
bus ip̄licat̄: z inutilib⁹ dudū curis exuta
rursū redit ad dura fuitutis obseq̄a. **E**t iō
carissimi fratres. ab h̄ instabili mūdo: z post
paululū tr̄sūuro: p̄petuā beatāq; vitā no
bis nō patiamur auferri. **V**ereor at̄ z tor⁹
penit⁹ intremisco. ne carnis n̄re parentes
v̄si seculi reb⁹ z vite p̄ntis occupati nego
tjis: q putāt nos d̄fuisse mundi mala. z ab

bine iā vita fr̄u p̄petua: suo nos iudicio cō
dēnēt: dicētes nobis. **Q**uō lassati estis in
semitis n̄ris. tātis obsessi miseris? **E**xuta
nāq; tā magna tristitia vobis ēt meror ac
cessit. z penis n̄ris vester ignis adiect⁹ est:
Rami quippe v̄ri fruct⁹ ferunt inutilēs:
nec fructus q̄s i flore mōstrauerūt: edide
rūt. **S**z z illud propheticū: z si vobis inge
rāt: expauesco. **I**deo i d̄sp̄cationē vene
rūt. d̄relicti facti sūt z abominabiles: et
corona capitis eoz sublata est. **C**iuitates
ad austr̄ sitē clausē sūt: nec ē q̄ apiat eas.
Tollat̄ igit̄ ipi⁹: ne videat gloriā d̄i. **H**ec
cogitātes f̄res mei. totis certem⁹ viribus
ne ab hoste superemur. **I**lle sēp̄ insit̄ vt pi
mat. nos sollicitē vigilem⁹: ne qd̄ ablit: ei⁹
fraude p̄imamur. **A**n̄te oīa p̄ oculis ha
beam⁹ v̄ltimū diē: z momētis singulis et
noy⁹ doloꝝ supplicia formidem⁹. **H**is enīz
causis aīa se cōsuecit agnoscere. corpulq;
ieiunijs ac vigilijs dep̄mēs. ip̄a i merore
luctuq; continuo p̄seuerat: donec spiritus
sancti calore succensa: superne cōtēplatio
nis mereatur auxiliū. z a contagijs exuta
t̄renis: d̄inis iugit̄ exaciet̄ alloquīs. **A**li
as etiā q̄ semper hec cogitat. puritatē mē
tis obrinet. humilitatē cordis acqrit: vanā
gloriā respuit: oī seculari p̄udētia carere
cōtēdit. **P**hilosophe q̄ carissimi f̄res. aīa
spiritualis quotidie aduersus crassāz car
nis sue materiā. oīq; circūsp̄ctione cum
ea taliter agat: quatenus ad meliora sibi
cōsentiat. **E**t cū vespe puenit ad stratus
singulis mēbzis corporis sui dicat. **D**onec si
mul sum⁹. obedite mihi suadēti. que recta
sūt meūq; d̄no cū alacritate fuitē. **D**a
nib⁹ suis dicat. **V**eniet t̄ps qn̄ iactāria n̄ra
cessabit. qn̄ pugill⁹ amittet̄ iracūdia n̄ erit
qn̄ palme q̄ ad rapias extēse sūt: c̄gescēt.
Pedib⁹ dicat. **E**rit qn̄ ad iniquitatē n̄ vale
bitis p̄sus occurrere: qn̄ p̄auitatis itine
ra n̄ poteritis it̄rare. **L**ūcta q̄z mēbra sua
sūt̄ alloq̄t. z dicat eis. **A**nteq̄ mors nos
abiuicē dirimat. z sep̄atio que d̄ p̄co p̄mi
hoīs accidit̄ impleat̄: certem⁹ fortit̄. stem⁹ p̄
seuerat̄. virilē dicem⁹ sine corpore atq; pi
gritia d̄no fui am⁹. v̄sq; dū rursus veniat

et tepozales abstergēs sudores nros ad in-
mortalia nos regna pducant. **F**ūdite lachri-
mas oculi. dñmōstra caro tuā nobilē fuit utē
collabora mecū p̄ cib⁹ q̄b⁹ dō cōfiteor: ne
cū regescē vis atqz dōmire. p̄petua nobis
crucianita cgras. **E**t iō vigila sēp i opib⁹
tuis. qz si ea sobrie gesseris: bonoz tibi re-
tributio copiosa pueniet. **Q**d si neglexēis
rozmetoz genera misanda succedent: et
tūc audiet vlular⁹ aie dñs ad corpus.
Deu me qz colligata sū tibi: et pp te penā
p̄petue cōdenatiōis excipio. **S**i h itra nos
affidue tractem⁹. efficitur v̄e tēplū dñi et
spirīt⁹ s̄c̄t⁹ h̄abit i nob: nec vlla nos sane
poterit vlti⁹ circūuēire x̄s̄utia. **S**up decē
milia qz pedagogoz magrōz doctrinā ti-
moz dñi p cogitatōes huiuscemōi nos eru-
dier: prudētēsqz cōstituit et quecūqz būa
no sētu n̄ valem⁹ attingē: h̄ nobis spūs scūs
i spirabit. **N**az qd ozem⁹: vt beat⁹ ait apls
sic oportet nescim⁹: s̄z ip̄e spūs postulat p
nobis gemitib⁹ inenarrabilib⁹: s̄z ne vos
m̄tū laborare cogam⁹ h̄nc terminū fmo
nib⁹ n̄fis iponim⁹. **D**eus pacis et gr̄e cōfir-
met nos. atqz corroboret i timore suo fr̄es
Amē. **D**ec dicēs sine mora dist̄ e s̄it: et cō-
mēdas eos dño profectus ē. **Q** pacho-
mius i spiritu meruit scire secreta hoim:

Quinqz pgeret ad mōasteri-
uz: cui cogmē erat
habenēse: cui theodoro et corne-
lio: ceterisqz cōplimis srib⁹: substitit parū/
per i itinere: velut inrogās aliquē d̄ qdā
secreto negocio: et coguit i spū vnū d̄ man-
datis q̄ p̄fixerat i mōasterio fuisse negle-
ctuz. **P**recepit. n. q̄ i pistozia arte labora-
bant: vt si qñ facerent oblatiōes nihil loq̄
rent supuacūi: s̄z ap̄d seipos salutaria me-
ditarent eloqa. vocauit q̄ theodoz q̄ ipi⁹
mōasterij curaz gerebat: et dicit ei. **U**ade
secreto sollicit⁹ igre: qd fr̄es sero cū oblati-
ones facerēt s̄it locuti: et q̄qd dephende-
ris: ad me referre curabis. **Q**ui p̄gēs dili-
genē iuestigauit oia: et ea q̄ didicit scō nun-
ciauit. **Q**ui dixit. **N**unc existimāt fr̄es: q̄
ēditiōes q̄s eis dedim⁹ suādas būane sint
et nesciūt: qz p̄ d̄reptu etiaz minimi māda-

ti magnū piculū negligēti maneat: **N**ōne
septē dieb⁹ it̄ l̄silētiū circa hiericotinam
ciuitatē cōcordit tenuit: deide tpe cōstituto
p̄pls exclamans. prin⁹ cepit: et ita p̄ceptuz
d̄i q̄qz datū p̄hoiez nulla dissimulatione
cōtēpsit. **N**ūc q̄ deiceps mōachi p̄cepta
nra custodiāt: vt h̄ eis pctiū negligētie re-
mittat. **S**i qdē et nosipi q̄ alijs idicim⁹: oī
sollicitudie custodim⁹. **T**ūc igressus mo-
nasteriū p̄ ofonez: vēit ad fr̄es q̄ p̄syatof
opabant: sedēsqz cū eis cepit et ipe texere
Trāsiēs aut̄ puerul⁹ q̄ cōstitut⁹ erat ad ob-
sequz eius: q̄ septimanā faciebat: itēdit te-
xētēz b̄n̄ pachomiū. et dicit ei. **N**ō b̄n̄ p̄
oparis. alio mō abba theodoz i t̄xit. **E**t
mox surgēs ait ad puez. **O**side mihi fili
quōd texere debeā. **E**t cū didicisset ab eo:
sedit rursus ad op⁹ suū. mēte trāglus et in
h̄ scō supbie spm̄ cōpmēs. **N**ā si s̄z carnem
cōtulūcūqz sapet: neq̄qz pueri mōitis acq̄
eseret: s̄z poti⁹ icrepas̄z eū q̄ vlt̄ etarē lo-
q̄ p̄sumeret. **D**iabol⁹ oñdit se pachomio.

Alio vero tpe cū se remo-
uisset ab oī con-
spectu: et i secreto suo moraret̄ in-
troiuit ad eū diabol⁹: bitu simulato: et ex
aduerso cōsistēs: aue ingt pachomi. **T**unc
ipe reuelare sibi spū scō: visionez rēnuens
iimici: cogitabat itra se atqz dicebat. **A**d-
uent⁹ xp̄i trāglus ē: et visio ei⁹ oī timore li-
bera et gaudio plena ē: et prin⁹. n. et humane
cogitatōes abeūt: et d̄sideria et̄na suce-
dūt: ego aut̄ nūc turbat⁹ variis cogitatio-
nib⁹ estuo. **E**t continuo surgēs ac signo cru-
cis se muniēs: extēdit man⁹ suas: vt ipsuz
cōphēderet. **E**t exussilās i eū dixit. **D**isce de
a me diabole: ga maledictus es tu. et visio
tua et artes iūdiar tuaz: nec habes locuz
ap̄d famulū dei: et fact⁹ veluti puluis: cel-
laz ei⁹ molestissimo fetore compleuit. ita
vt ipsam cōfūderet heremū voce magna
p̄clamās. **M**ō te lucratus eēs: et sub me a
prāte redegisse: s̄z p̄cella ē virtus xp̄i. **I**ō
debeo tēptare vos i oibus. **U**erūt̄n̄ quā-
tuz possuz vos ipugnare non desinā: oportet
enī me opus meum sine intermissione
implere. **P**achomius vero confitebatur

Prima pars

dño confortatus spū sancto: grās agēs ei:
de miris erga se bñficiis atq; muneribus

Que virtus diaboli ostēsa ē Pachomio.

In hoc etiam ^{monaste-}rio quadā nocte cū Theodoro deambulās subito pcul itutus est grandes fantasiaz multaz seductiōes ita cōpositaz. Erat enī ī hītu mulieris excedentis oēs humanas pulchritudines: ita vt forma eius ac dispositio et visus expōni nō possit: hanc videns etiaz Theodoro turbatus ē valde: et vultus ei⁹ imutatus est. Quē venerabilis senex vidēs nimis formidare. cōfide in dño ait o Theodoro ne aliquaten⁹ expauescas. **N**ec dicēs stetit in oratiōe. supplicās dño vt stupēda illa fantasia. diuine maiestatis potētia solueret. **L**unq; siml⁹ oraret. cepit illa prima fieri: quā pcedebat plurima de monū mltitudo. Cū ergo pces suas Pachomi⁹ explicasset: illa veniens ait ad eos **Q**uid supfluo laboratis: dū ō me nihil agere possitis? **E**go nāq; potestatem accepi a dño tēptare quos volo. **E**t interrogauit eā Pachomi⁹ dicens. **Q**uid vis eē. vt vn de venis. aut quē tēptare tu queris? **Q**ue ait: ego sū diaboli vīr⁹. et mihi caterua de monum subiecta ē. **E**go sū que semia ī terra p̄cipito. et caligie mortifere voluptatis inuoluo. **E**go Judā q̄z d̄cepti et ab aplar⁹ dīci fastigio. **E**t te igit o Pachomi expetiui a dño. et ipugnare n̄ cesso: nec possū ampl⁹ opprobria demonū sustinere. q̄ vniuersis ipugnatiōib⁹ ac p̄liis meis supior extirrisse mōstreris. **N**ull⁹ enīz me sic tu sine virib⁹ reddidit. **N**ā iuuenib⁹ et senib⁹. nec nō et pueris doctrina tua me subdidit: et vt ab eis penit⁹ oculcaret effecit. rātuz cōgregās ō me exercitū monachoz. et muro īexpugnabili. dei timore circūdans ita vt mīstri mei nō valeāt ex vobis quemq; sua mltiPLICI fraude seducere. **N**ec nobis oīa cōtingūt. pp verbū dei factū hoīez: q̄ vobis potestare tribuit. n̄faz oculcare virtutē. **E**t Pachomi⁹ ait. **Q**uid igit? **M**e soluz sic dicis tēptare venisti an n̄ alios? **E**t te ait. et qui tui sūt filies. **I**terū sanct⁹ vir iterrogauit

eā dicēs. **E**rgo et Theodor⁹? **I**lla r̄ndit. et te et theodor⁹ expetiui. et potestare accepi tēptare vos: s̄z appropinq̄re vobis p̄it⁹ ne queo. **E**t interrogatib⁹ eā. cur n̄ possit id agere r̄ndit. **S**i vobiscū pugnauro n̄ quā vobis vtilitate cōmodi mīstrabo. maxie tibi o Pachomi: q̄ ad tātā celsitudiez p̄cēsti. vt corpeis oculis. gl̄iā dñi dign⁹ sis hīc⁹ itueri. **S**z nūgd ī p̄petuū cū tuis mōachis hītab q̄s nūc et oronib⁹ p̄tegis et exhortatōe corroboras. **E**rit tps p⁹ obitū tuū. q̄n int eos put libuerit d̄bachaboz: et agā d̄ bñ q̄cūq; placuerit mihi. **T**u nāq; facis vt nūc a tāta mōachoz cōgregatōe oculcer. **E**t fact⁹ vir. **U**n scis igit iselīx. **Q**uē forsitā p⁹ nos meliores erūt. q̄ xpo sincera volūtate fūientes. eos q̄ ad disciplinā dñi cōfugient. et doctrinis spiritalib⁹ ībuēt. et p̄ijs exēpl⁹ edificēt. **N**oui ait illa. q̄ ō caput tuū mō mētū sus. **T**ūc Pachomi⁹ ait. tu mēdatij p̄ncipatū geris: nāz p̄scire nihil oīno p̄uales. **H**oc. n. soli⁹ dī ē. et maiestatis ei⁹. ac p̄scietie p̄puz: cūcta p̄noscere. **Q**ue r̄ndit. **S**e cū dū p̄sciaz qdē: vt dicis: nihil p̄it⁹ noui: concinendo īn plura cogitō. **E**t Pachomio sciscitāte. quō dīciet⁹ ait illa: **E**t p̄cedētib⁹ bus: q̄ sūt euentura cōfidero. **E**t vir factus ait ad eā. **Q**uō dicere possis exp̄me: **E**t illa. oīs igit rei p̄ncipiū p̄cessu tps ad cōscitū tendit augmentū. **D**einde ad d̄rimētū demergit. **S**ic q̄ et de diuina hac vocatio ne cōicio q̄ inter inītia sua celesti roborata p̄fīdio signis et p̄digijs varijsq; virtutib⁹ creuit. **A**uz igit senescere cepit. opprobriū minuetur incrementis. aut tēporis diuurnitate lacescēs. aut negligentie torpore deficiēs. **T**ūc igitur aduersus huiusce modi potero p̄ualere. **S**z et nūc op⁹ meum ē supplantare quos possū. **M**agnos viros tēptare non desino. **C**ui Pachomi⁹ ait. **S**i vt dicis: magnos tēptare viros n̄ desinis. propriūq; opus tuū: aīaz p̄ditōez esse professā es: vt p̄tote que cūctos excell in malitia demōes. dic quō aduersus dei famulos nūc nō potes p̄ualer. **E**t illa **J**ā tibi inquit ante p̄dixi. ex quo mirabilis incarnatio xpi facta est in terris: nos sine

virib⁹ p⁹sus existeret: ita vt ab his qui cre-
dūt i noie ei⁹ illudamur vt passeret. **U**ez
tamē z si infirmi sum⁹ redditi: nō vsqz adeo
gerim⁹ ocia: vt nō quos possum⁹ d⁹cipe mo-
liamur. Nūq̄ q̄ppe gescim⁹ aduerfari ge-
neri v⁹o: ferētes malas cogitatioēs i aia/
b⁹ eoz q̄ nos decertare otendūt. **E**t si no-
bis titilātib⁹ anuere eis ex pre aliqua sefe-
rim⁹: nūc apli⁹ negssimas cogitatioēs imit-
tim⁹: z diuersaz voluptatum icēdia mini-
stram⁹: z ita plīates accerrime subitram⁹
eos n⁹eg p⁹tati subijcim⁹. **S**i v⁹o viderim⁹
ea q̄ suggerūt a nobis eos e d⁹rio nō solū nō
suscipe: v⁹z nec libet attendere: fide que i
xpo ē vigilāt z sobrie se munire sicut fum⁹
dissipat i aere. sic ab eoz cordibus pelli-
mur z fugamur. **N**ō oib⁹ etiā virib⁹ n⁹ris
pmittimur cū oi hoie ingredi: non oēs pnt
n⁹ros ipet⁹ sustinere. **N**ā si cedere nobis
passiz d⁹ oēs tota n⁹ra formidie depugnare
multos possem⁹ q̄ nūc tuo tuet⁹ labore d⁹ci-
pere. **S**z qd agim⁹: ga iuuant p⁹ci⁹ tuis z
x⁹ute ac potētis crucifixi muniūt. **T**unc
scūs pachomi⁹: voce magna cuz gemitu
dirit ad eā. **D**idormitabilis negtia v⁹a q̄
nūq̄ aduerfus gen⁹ hūanū seuire d⁹sistit:
donec itez diuina x⁹: id ē dei fili⁹ d⁹ celis
aduētiēs: ex itegro vos cōsumat z pdat.
Nec dicens: increpauit cateruā demonū
sub nomine christi. **Q**ue mox dissipata ē:
z ad nihilum dissoluta. **D**ane autem sa-
cro: cōuocans pachomi⁹ oēs fratres qv⁹
sacritate vite vel antiquitate t⁹pis eū pcede-
bant: exposuit eis cūcta q̄ viderat a mali-
gnis spiritib⁹. **I**nsinuauit etiā p epl⁹as su-
as absentib⁹: muniēs eos i disciplina atqz
timore d⁹ni: z istrūēs puidēter: vt in nullo
p⁹sus fantasizs demonū cedāt: nec insidia/
rū multiformia p⁹stigia extimescāt. **Q**ui vi-
dētes z audiētes q̄ p diuinā grāz ab eo mi-
racula gerebāt: corroborati atqz solidati:
fide cum omni alacritate laborem conti-
nentie sufferebant. **Q**z pachomius
sanauit quem scorpio percussit.

Isterea alicui⁹ fratris q̄ pa-
tiētie senis emulus
z imitator erat: cū stare ad o⁹o/

nez: percussit scorpi⁹ pedē: z adeo vir⁹ ifudie
vt vsqz ad cor eius dolor exciteret: z spm̄
paulomin⁹ exalaret. **Q**ui lz sic effect⁹ ex-
tremo cruciatu: nō tñ se cōmouit a loco suo
donec finiret o⁹o p q̄ stati pachomi⁹ pces
xpo fudit: z p⁹stine sanitati restituit. **Q**z
ifirmitas co:poris qnqz p⁹ficit ad salutē.

Theodoro quoz quis pas-
sio capitis isti-
cta dolores acerrimos excitabat
Qui cū rogaret pachomiū: vt eū suis re-
leuaret ofonibus: ait ad eum. **P**utafne
fili q̄ alicui cōtingat dolor aut passio aut
aliqud huiusmōi sine pmissione dei: **I**dcir-
co in dolore sustine: z i hūilitate tua paciē-
tiā habe: z q̄ voluerit d⁹ns tibi ofert sospi-
tatē. **Q**uod si z diuti⁹ pbare dignat⁹: esto
grat⁹ vt fuit pfectissim⁹ z patiētissim⁹. **J**ob
q̄ mltas tribulatioz z cruciatuū tēptatio-
nes excipiēs: d⁹ns hūdicebat. **E**t sic ille: tu
qz p dolorib⁹ tuis maiorē regem a xpo p-
cipies. **B**ona q̄ppe ē abstinētia: z i ofone
pseuerātia: tñ ifirm⁹ pmiū magnū adipisci-
tur: cū lōganimis z patiēs inuenit. **E**t qz
nobis de magnanimis viris fmo precessit
necessariuz reoz vnus adhuc viri tolerā-
tiā: que cunctam laudem trāscēdit huma-
naz pferre i mediuz p vtilitate multozuz:

De patientia zachei monachi.

Zacheus qdam monachus:
p⁹lōgū otinētie tē-
pus: regio morbo corrept⁹: seque-
stratā a frīb⁹ habuit cellā: tota vita sua pa-
ne tñ z sale cōtēt⁹. **S**ēp autē p⁹yatōs ope-
rabat: tātāqz cōtritiōne ppter d⁹ns habuit
vt se penumero funiculos intozquēs: com-
pungerēt man⁹ ei⁹ z sāguinis guttas efflu-
erēt: tantū vt ex ipō ope magna viri tol-
lerantia mōstraret. **I**n tanta igit ifirmita-
te co:poris cōstituit: nūq̄ frūm collectas
deseruit: s⁹ ad explendas oēs diurnas ofo-
nes: sollicite ouolauit. **N**ūq̄ dormiuit in-
ter diu. **C**ōstauerat aut p singulas noctes
p⁹scqz caperet sōnuz quedam de scripturis
meditari. totaque membra sua christi si-
gnaculo muniēs: glificabat iugiter d⁹nm.
z ita paululuz gesebat. **D**einde circa no-

Prima pars

etis medius surgēs vsq; ad maturias oīo/
nes alacriter pmanebat. **D**ui' aliqñ ma/
nus gdā frater īspiciēs: opis nimietate at/
q; violētia forziter fauciatas: r respās sā/
guie: dicit ei. **Q**uid ita p̄ durissimo labo/
re te discrucias: maxie tali ifirmitate de/
p̄sus: **A**n forte metuis q' ap̄ deū cōtra/
bas offēsas: vel ocij crimē icurras: si nō
sedulo fueris opat'. **S**cit dñs q' poteris
r qz nemo tātis tribulatōib' asidit: vlluz
valet op' attingere: p̄cipue tu q' nlla necessi/
tate cōstringeris. **N**ā si pegrini p̄pter deū
sufficiētā vsq; largimur: q̄ntomagis tibi
tāto p̄ri cū deuotiōe fuim'. **A**d quem ille
r̄ndit. **I**mpossibile ē mibi n̄ opari. **E**t fr̄ ait
Si hoc igr̄ tibi placz: saltē man' tuas oleo
pūge: ne: tm̄ sāguinem p̄fluētēs i labore
deficiāt. **Q**ui cōsilio acq̄scēs: fecit qd̄ hor/
eat' eū r itātū vulnerate man' ei' guate
sē. vt nequaq; posset sufferre cruciat'. **A**d
quē yfēdū beat' pachomi' yēēs ait. **P**u/
tabas fr̄at' q' te oleū posset iuuare: **Q**uis
hō te coegit ita sedulo laborare: vt sub p̄/
textu opis i h̄ visibili oleo magis in deo
spēs pōeres'. **A**ut nūgd̄ ipossibile ē sana/
re te: **A**ut igr̄at̄ egritudies singloz nr̄isq;
cōmonitionib' idiger: vel despicit nos: q' ē
natura misicors'. **S**z utilitatē cōsiderans
atq; nr̄az sinit ad momētū pati tristitiaz
vt tollerātie p̄petua p̄mia largiat'. **S**up
ipm̄ igr̄at̄ oēs curā nr̄am: sollicitudinēq; ia/
ctem: r qñ voluerit vt quō iudicauerit:
ip̄e terminū volozib' nr̄is benign' iponet.
Qui r̄ndēs ait. **I**gnosce mibi v̄nerabilis
p̄r: r ora p̄ me dñs: vt r h̄ mibi delictuz re/
mittere p̄ sua pietate dignē. **A**sterebant
aut̄ pl̄imi de h̄ sene: q' p̄ annū integrus se
fleuit: p̄ biduanū iciumū parū cibi p̄cipi/
ens. **H**ūc sc̄s pachomi' mōachis p̄pōebat
velut exēplū bonoz opuz: firmamētūq;
h̄rutū. **A**d quē etiā eos q' erāt i meroze po/
siti dirigebat: qz r hēbat cōsolatoriuz h̄bus
sicut nullus ali'. **Q**ui vsq; ad finē fortiter
decertās in senectute scā: p̄ dolozib' tan/
ti: eterna solatia recepturus migravit.

Quartus itaq; Pachomi' q'
talentū sibi creditum:

nūq; prius abscode ret: s; est' progans: r
hūc r alios q̄plimos p̄fēcte cūrtationis
ad xp̄s an̄ p̄miserit die festū leta mēte ce/
lebrabat. sup̄ tātis ac talib' fructib' a dño
sibi ccessis: de qb' nr̄ hic fmo: qz diu pdu/
crus ē: deo gr̄as refero. **P**ost br̄issimū hō
pascal festū die mltis fr̄ib' ad dñs p̄missa
ad postremū ip̄e qz beat' pachomi' firma/
tus ē: r ministrabat ei theodor': cui' sepe
meminim'. **E**t q̄uis eēt toto corpe atte/
nuat' ac debilis. faciē tm̄ bēbat hylarē at/
qz fulgētēs: ita vt ex h̄ qz videntibus: pie/
mētis ac sincerissime cōscie sue mōstraret.
indicia. **A**n̄te duos ḡ dies scē dormitiōis
sue conuocans vniuersos fr̄es ait ad eos.
Ego gdē carissimi viā patz secur' ingre/
diō: iaz video me a dño prius euocari.
Uos ḡ memētote h̄bus q' a me frequētē
audistis: r vigilātes i precibus: sobrii cō/
te in operibus vestris. **N**ulla sit cōiunctio
cū sectatoribus miletū vel arri seu chrisi/
p̄ceptis aduersātib'. **C**ū ill' at̄ cūrtamini
q' deū metuūt: r possunt p̄desse vobis in
cōuērsatione scā et aiabus vestris p̄stare
solatia. **E**go iaz deliboz: et tēpus mee re/
solutionis instat. **E**ligite igitur ex vobis
fr̄em me p̄ntē: q' post deū p̄rit oibus curā/
qz vestraz gerat animaz. **Q**uātum hō
mea discretione p̄pendo petroniū ego ad
hoc opus idoneū dico: v̄m autē est: quod
expedit vobis: eligite. **R**eciperūt ei go r
hoc obedientissimi filii cōsiliuz p̄ris. **E**rat
enim petronius potēs in fide: humilis i cō/
uērsatione: intellectu prudentissimus: bo/
nis moribus: discretione perfectus. **P**ro/
quo precem domino sanctus pachomius
fudit: quia r ipsum in monasterio cogno/
mento thibostbioz egrotare comperat
Cuilibet absenti cunctam fraternitatem
commendauit in domino: mittens ad euz
protinus vt veniret. **E**t signaculo xp̄i se/
muniens: atq; angelū lucis q' fuerat ad se
directus. aspectu itūēs hylari. sanctā red/
didit animā. xiiij. die mensis chon fm̄ egyptios.
quod ē iuxta romanos ad septimū
diez Iduz mayarū. **C**uius venerabile
corpūculū: discipuli ei' sicut decebat p̄/
more curantes totā noctē sup̄ illud dupe/

re puigile: psalmos hymnosq; canetes: se
quenti xpo die sepelierunt cum in morte vbi fir
erat constitutum. Illi autem qui missi erant ad sanctis
petronium eum deduxerunt ad huc infirmitate
ipsa laborantes. Qui paucis diebus totam firmi
tatem gubernans. et hic in pace defunctus: reli
quos per se vix iustum et acceptissimum deo or
suseus nomine. Dec igitur nos ex multis cor
meritis descripsimus pauca: et ex magnis
pauca digessimus: nisi ut illis honor aliquis pre
staretur: nec enim fas est eos nostris idigere pre
conijs: quibus sufficiens est eterna laus et indefici
ens gloria: quam coram christo et sanctis angelis eius ade
pti sunt: plenius cum suis corpibus in resurrecti
one eius consequentur. Fulgebunt enim sicut sol in
regno dei: et glorificantes se glorificare testantur
est: sed ut nos emulatores eorum per nostris effici
amur viribus: cum vitas eorum per clarissimas
agnoscetes. eas imitari christo donante contem
dimus: per cibum sepe adiuti beatorum patrum: priar
chaz: prophetarum: apostolorum: martyrum. omniumque san
ctorum per quos omnipotens et clemens deus non frustra et
coeterna et substantialis et inseparabilis trinitas
pater et filius et spiritus sanctus glorificet iugiter et collau
det. gaudeat ipsi debet omnia laus et gloria in secula
seculorum. Amen. **Explicit de sancto Pachomio.**

Incipit de Xpiano monacho.
Quidam christianus. iuuenis con
uersus est in heremitorium quoddam in
archiepiscopatu thuronensi quod dicitur gassinatum.
vbi cum fortiter temptaretur a carne sua. afflige
bat se in quadragesima ieiunabat et abstinens
se ab omni potu. preter unum diem in septimana.
In hyeme stabat vestitus in aqua frigida usque
ad collum: disciplinam sibi dabat usque quod xpe
diriperent. Quod cum quadam die faceret: et se
cedisset usque ad sanguinem: audiuit vocem a
parte occidentis dicentem. Nil prodest tibi quod
facis. Iste deus quem iclamas. non dabit tibi
quod petis: sed conuertere ad me et auxilia
bor tibi. Quod ille audiens: intellexit voces
esse inimici. Et cum orasset deus ut auxiliaretur
sibi contra temptationes: proposuit aggredi pe
grinationem ad diversos sanctos. ut ita finiret
vitas suas pegrinando. Et cum diu hoc cogi
tasset. accepto baculo egressus est nudus pe

dibus. Et cum venisset ante quandam ec
clesiam: flexis genibus rogauit deum: ut
daret ei bonum consilium: vix ab oratio
ne surrexerat. **Et** ecce sensit fetorem
magnum per quod intellexit diabolus
astantem: qui ei suggererat relinquere
habitum religionis et locum suum: et gratias agere
domino de tali signo: reuersus est ad fratres suos.
Hic aliquando in festo sancti Stephani dormi
ebat ad matutinas. Et cum legeret illa lectio
vbi legitur: et lapidauerunt stephanum. expugnata
ctus ad fratres suos: reprehendit se de somolentia
dicens. Uel mihi quia sic dormio ad obsequium
dei. Iste sanctus non dormiebat quando lapida
batur: et per persecutoribus orabat: et ego mihi de
bueram rogare istum sanctum martyrem. ut oraret
pro me: et per hoc cepit iterissime vigilare et ro
gare sanctum stephanum ut oraret pro se. In crasti
no cum esset in refectorio: antequam aliquid gustaret.
venit vox ad eum dicens. Tu iteris ad terre
nas escas: et non cogitas de glorioso perhoma
tore quod orat pro te. **Tunc** aperti sunt oculi eius et
leuans oculos in celum: vidit martyrem orantem pro
se: sicut vox ei dixerat. **Quod** cum dixisset sta
tiz surrexit: et petiit locum secretum in quo ora
ret. et dixit. **Sancte** stephane. quas tibi gratias
agere debet tanto beneficio tuo. Nihil habeo propter
quod tibi dem. Sed tamen habeo tibi: quod amodo pro
amore tui non iduar lineis: sed laneis tamen: quod et
fecit. **Hic** cum postea moneret cecos. ut in
bono proposito persistere narrabat dicens.
Eras aliquando in castineto: iacens in lecto ple
no paleis in solarium quoddam. **Et** cum vellet re
pausare: scitiebatur nescio quid. quod se mouebat
sub renibus meis. **Dixi** quoque hoc magi
stro meo: sed illa motio non quieuit. **Qua**
dam autem die inspirante mihi dominus:
cepi euertere paleam lecti mei et euerfa pa
lea cum nil inuenirem: leuavi unum de as
feribus solarium: sub quo inueni unum pedu
lem et in eodem magnam massam denari
orum. **Quos** cum inuenissem: relictis illis
eucurri ad magistrum nostrum: et confes
sus sum quid inuenissem. **Ille** iussit mihi
ut afferrem illos ad se. **Quod** cum fecis
sem omnes fratres iussit congregari: qui
omnes excommunicauerunt illum qui hoc

Prima pars

fecerat. Quod cū audisset carpētari⁹ qui
dam dixit se hoc fecisse: et petiuit veniam
humiliter correctionez p̄mittens. Magi
ster autē indulst ei: et iniunxit ei penitētia.
Sed denarios male acq̄sitos retinere no
luit. immo diuisit eos pauperibus et ege
nis. **E**xPLICIT vita sancti Epiani mona
chi. **I**ncipit prefatio in vitam sancti
Joannis eleymonis episcopi alexandrini:
alias elemosinarij appellati.

Ogitate me ac diu
tacite sollicitęz mecū cōsideran
te: quid in domo dei cōmodius ac digni⁹
operari potuissē: ne ea uidelicet p̄sume
rem: que mihi ex ministerio credito cōmis
sa nō sunt: nec rursus illa arriperez: que in
genioli mei vires excedūt: s̄m illud Salo
monis: mel iuenisti comedere quod sufficit
tibi: ne forte satiat⁹ euomes illud. Et ali
bi. Altiora te ne quesieris: et fortiora te ne
scrutatus fueris. Ecce subito quidam strē
nui ac studiosi viri me cohortari volue
runt: vt in latinū s̄monez h̄terē Leontii
de vite residuis ioānis alexādrini antisti
tis: quez greci p̄p̄t multiplicē cōpassio
nem quam erga oēs possidebat: merito et
absolute eleymona id est misericordē appel
lant: q̄tenus tātus vir: nō t̄m s̄mōe greco
verū etiā latino elogo pollentib⁹ vtilita
ti esset et cōmodo. Quā p̄p̄t quia me di
gnuz ad tātuz opus atq̄ ydoneū: minime
p̄speri: leuauit oculos meos ī mōtes vnde
veniret auxiliuz mihi: sicq̄ solatia patrū.
et oīones adbibens taz p̄ficiuz viruz nō
passus suz celare latinis: Sed licz mēbra
nas incideriz: scedulas p̄paraueriz: nō t̄m
bunc in codicez ausus suz anq̄z a domina
tione v̄ra o miles beate: licētia adipisci
p̄merui. Neq̄z eni fas ē. vt absq̄z vicario
dei: absq̄z clauigero celi. absq̄z curru et au
riga spūalis israelis: absq̄z vniuersali pon
tificē: absq̄z vnicō papa: absq̄z singulari pa
store: absq̄z speciali patre: absq̄z te oīuz ar
bitre aliq̄d cōsumet aut diuulget. Tu eni
tenes clauēs dauid: tu accepisti clauēs sci
entie. In archa ḡppe pectoris tui. tabule

testamēti: et māna celestis saporis requie
scūt. Tu. n. quod ligas nemo soluit: q̄d sol
uis: nemo ligat: q̄d aperis: nemo claudit:
q̄d claudis nemo apit. Vice nāq̄z ī tris
possides dei. Cum autēz hunc beatum in
latinum verterez eloquium: nec grecorū
idiomata: nec eoz ordinē verborum seg
potui vel debui. Nō. n. verbum e verbo:
sed sensuz e sensu excerpsti. S; nec latinas
regulas vsquequaq̄z suare curauī: dum
tantū itentio mea illo tēderet. ex quo vti
litas nascereē legentibus. Quā de re āge
lice dñe: nō personam tantillitatis mee i
tuens: non astutiaz inuictigans: non ver
boruz saleras regrens: sed potius pio cor
dis oculo: p̄fectuz legentū p̄noscēs: vt
tantus vir tanq̄z exemplar et speculuz sit
oib⁹: vestra apostolica auctoritate trāsta
tionez hāc: cū vestro arbitrio placet firma
te: si displicet emēdate: dūmodo latinitas
se tanto nō doleat esse sale puataz. q̄ gre
cia se gaudet opime conditam. Suscipe ḡ
scūz a p̄ctōre interpretuz: et noli attēdere p̄
quē trāslatus sit: sed q̄s trāslat⁹ sit. Neq̄z
eni. p̄pter fistulaz plūbeaz aquaz lipidissi
maz despicias: neq̄z p̄pter spinas q̄ pdu
cunt: rosam q̄ producit sp̄nas. Custos h̄o
et amator tuus: quādo voluit p̄baraoni et
Nabuchodonosor iniquis regibus: som
nia quibus futura p̄noscere n̄ ostendit:
et Cayp̄ham ipius q̄d expediebat p̄tulit:
quinimo quando voluit asine loqui arti
culata verba p̄misit. Salue p̄sul amate
deo. p̄ sc̄la salue: toni atq̄z orbis papa b̄e
vale. **F**init plog⁹. **I**ncipit narratio Leo
tij ep̄i neapoleos ciprozuz in s̄le ī vitā sc̄i
Joannis eleymonis alexādrini episcopi.

Intētio quidez vna
est: nostra quoq̄z et eozum q̄ ante
nos fuerūt: studiosoz et sanctoruz viroz: su
per p̄nti memorabilis viri vite narratiōe:
id ē vt in omnib⁹ ḡdez imitatio pia et vti
lis fiat: gloria autēz et magnificētia sancte
et adorande trinitati referat: et in h̄sicur et ī
omnib⁹ que semper in generationez et ge
nerationē propria luminaria ostendit: ad

illuminādos qui i tenebris z i umbra mor-
tis sedēt pctōres. Quoniā vero amici xpī
nō valde miramur. qui ante generationē
nrāz fuerūt viri qui deo placita cōuerſati
one vixerūt. s; de diabolica opatiōe illos
fmones semp dicim⁹ ad alterutrū: qā sub
viris q ante nos fuerūt nō erat iniquitas
hominū multiplicata sicut mō: vt predixit
vniū scriptura. eo q abundauit iniqui-
tas re frigeſcit caritas multoz: iō non va-
lem⁹ ad eoz conſurgere meritū. **Dui⁹** rei
gratia. ad pntez ſancte hui⁹ vite narratio-
nem ex parte venimus oſtēdere etiā die-
bus nrāz volētes: z ppositū ſuuz cogentes
excellētiores nobis demōſtrari: z anguſtā
z artam viam poſſe incedere: z obſtruere
os loquētium iniqua: z anime noxios itel-
lectus vitare. **Iaz** quidē z alij añ nos opti-
ma atqz excellētīſſima de hoc admirabili
viro z ſūmo ſacerdote Joāne philoſophā
ti ſūt potētes exiſtentes i opere z in ſmo-
ne. **Dico.** n. ioannē z ſophronium dei culto-
res z amatores hūitū: z pietatis ppugna-
tores. attamē q̄uis tales eſſet de dignita-
te z merito ſtudij viri iſtī⁹ z ipi omiſerūt z
idipſum ppeſſi ſūt: qd̄ nōnulli ſtudioſi agri-
cole vineā vberē z fructuoſā vindemian-
tes. **Nā** reliquūt vtqz ex fructu bndicti-
onem: etiāz nolētes: ſe retro ſequētib⁹ ege-
nis: eligētibus id ē colligētib⁹ racemos vi-
ncam. ex qbus ſumus z nos minimi. **Iaz**
z oēs ſancti iſti: q̄uis oī fortitudie ſua: fru-
ctiferā hanc oliuā: que i domo dei: vt ait
pſalmiſta plātata eſt. ppter multiplices re-
uera oliuas que i ea ſūt: zelo dei vindemi-
are ſtuderit: attamē latuit eos mult⁹ oli-
ue fruct⁹ dño diſpēſante. **Noſtrā** ergo vi-
lem z frigidāz alacritatē ſuſcipite. vt duo
vidue minuta: nō. n. illis ōrabētes: neqz
q poſſimus eorū a deo donataz ſapientiā
imitari: iuſti geſta ſcripture tradere feſtia-
uimus: ſcd̄ primo quidē velut itelligimus
nō iuſtus eē ea que p̄nt vtilitatē audienti-
bus facere: ſilentio occultare: ne z nos ſci-
dam⁹ in iudiciuz ſui illius: qui talētum in
terra abſcōdit. **Secūdo** autē vt i hac narra-
tione nrā correctiozes z electabiles hy-

ſtozie deſcribā. que ſcripte nō ſunt ab opti-
mis viris. in lau dib⁹ ſctiſſimi reuera atqz
beatiffimi ioānis. **Deinde** hō quia ſapient-
es z potētes in ſmone. amatores hyltozie
erāt: ſapienter z ſublimiter materiā depin-
xerūt: qd̄ maxime z pampius erexit nos
ad pntez ſollicitudinē: vt eo q in eſt nobis
pedeſtri. de ſormi: būliqz caractere enar-
ramus: vt poſſit z ydiota z ſine litteris de
bis que dicuntur proficere. **De Za-**
charia z de ratione menne: z q iſte ſan-
ctus omnino non ſurauerit.

Quamperueniſſem alexan-
driaz ego idi-
gnus ad amplectēdos ſanctos z victozes
martyres: kyrrum z ioannem z eorum io-
cūdis epulis z refectione fruēremur con-
uenientibus z colloquētibus ibidez qui-
buſdam viris venerabilibus atqz philoſo-
phis. z diſputarem⁹ de ſcripturis z de ani-
me institutione: venit ad nos quidāz pere-
grin⁹ petēs elemoſynā. **Dicebat.** n. ſe nup-
de captiuitate perſaz ereptū. **Accidit** igit
vt nullus de cōſedētib⁹ inueniret: habēs
ſcīum aut nūmum. **Unus** g de cōſedenti-
bus habebat illic aſtantē mercenariū cal-
lide dātozes: accipientem tres tñ nūmos
p ſingulos annos: hñtem vxorē z duos ſi-
lios. **Cūqz** receſſiſſet qui petebat. pſecut⁹
eſt eū i genioſe: z abſtulit a ſe quā ferebat
cruciculā argēteā: z dat ei dicēs ſe nō bñe
aliud aliqd̄ vſqz ad ſiliquā vnā in vita ſua.
Ego igit de hoc qd̄ acciderat: imo qd̄ ge-
ſtum viderā: per grāz dei iuentus ſum cō-
ſiderare qd̄ fecerat: z cōpunct⁹ enarraui
ſtatim ppe me ſedenti: mēne nomie viro
induſtrio z timentī deū: q z erat ordinans
diſpenſationē ſāctiſſime eccleſie ſub nobi-
li z beatiffimo Joanne p̄iarcha. **Qui** euz
me intuitus eſſet admirātem ac laudantē
euz qui elemoſinā ſecerat dixit mibi. **Ne**
mireris eo q ex traditione z doctrina bu-
iuſnodi actionis opator extitit. **Et** dicen-
te me ad eum. quō ppter charitatē p̄ode-
ſto mibi: ipſe reſpōdens ait. **Sciſſimo** ter-
beato p̄iarche nrō miniſtrans pmanſit io-
anni: z tanq̄ fili⁹. pprius patris induſtriam

Prima pars

suscipit: dicente scō ad eū. **H**ūilis Zacharia: esto misericors et hūilis, pmissiōis habe ex deo p infirmitatez meaz: ga neqz i vita mea neqz p mortez deerit a te deo. quod fuit vsqz hodie. **M**ultas. n. bñdictiones mittit ei deo: sed nō dimittit qd qd quod nō statiz det pauperibz: pmodū ostrigens et in nihilū redigens domuz suā. **M**ulto tiens in exultatiōe inuenerūt eū qdaz: dicentes deo. sic sic: aut tu mittēdo. aut ego dispēdo: videbim? hō qz vincat liqueat. n. qm tu diues dñe: et vite nrē ministrator es. **P**oro at qm turba euentū nō hz ad hōram aliqd quod de se petenti: tristat? dicit ad tabernariū aut ad aliū negociatorem. **D**a mihi vnū tremissen. i. tertiam ptē solidi auri. et fuit tibi vno menle vel duobus: vt vis: et vbi vis: qm esuriūt valde q in domo mea sūt. **E**t sumens dat egēti: rogā vt nemini dicat. **T**ū g sensisset me idē dei cultor: menas tāqz euāgelii audientez se: dicit mihi cū apunctione. **I**n hoc miraris dñe? **I**ā si iuenisses scī p̄iarchā qd faceres? **A**io ei. **Q**uid apli? viderē? **T**ūc dixit mihi. **C**rede p indulgētiā dei. ipse me fecit p̄bytez et vicedim scissime ecclie et vidi i eo opa: vniuersā pene naturā excedētia. **E**t si dignat? fueris i suilia mea hodie veniēdo scificare nos: enarrabo tibi gesta: q ipse inspectoz eoz factus asperit. **C**ūqz hoc dixisset tenui manū et crexi eū: apphendēsqz durit me i a deo suatam domuz suā. **I**taqz cū voluisset nobis mensā dignat? apponere dixit ad eū. **N**ō iustū est o dñe aīe cibū relinqntes: corpus aī aīaz reficere: sed magnū cibū q nō perit sumamus: et p modū corpori necessitatem p̄stemus. **T**ū g cepisset vitam scī sine mēdacio recitare: p̄muz ingit et precipiū bonū eius fuit: qm oimodis nō iurauit. **P**etū igitur chartaz et attramētariū: et que dicebātur per ordinem annotabam. **D**e stipēdiis pauperum quos dominos appellauit.

Promotus ergo et i thro/
no residens in
amica xpī magna ciuitate alexan/
dria decreto diuino veracit: et nō ex homi

nibus neqz p hoies. hoc p̄mū forte factus et premiū oibus demonstrauit. **M**ittēs. n. mox dispēsatores. et eum q dicebat sup pacē: dixit eoz oibus ad eos i honorabili secretario. **N**ō iustū ē o fies: ante alteri? cuiusqz curā hē. qz xpī. **O**mnī hō mltitudine que conuerat audito hōbo ap̄ta ac sustinente: dicit itez ille brūs. **F**untes g p totā ciuitate describite mihi usqz ad vnum oēs dños meos. **I**llis aut non intelligentibus qui hi dñi essent: sed rogātib? dicere et mirātib? q nā p̄iarche dñi existerēt: respōdit rursus agelicū illud os et ait. **Q**uos vos egenos et medicos vocatis: istos ego dominos et auxiliatores p̄dico. **I**pi eni nobis vere et auxiliari et celoz regnū donare poterūt. **E**t cū h multa velocitate vidisset factū xpī imitator: p̄cepit eis p singulos dies stipēdia tribui: et p propriū dispēsatores p̄bere eis sufficientē necessitate: plus aut erāt qz septē milia genti. **T**unc qsi pastor ver? et nō mercenari? cū sacrosco ouilz: et cū uenientibus scī viris ep̄is: ad eccliam scām p̄gēs: cōsecratus ē diuino iudicio. **Q**ue equā mēsurā et pōd? statuerit.

Testū vero et h gestoz eius nō postponere bonū. **I**n crastinū enī iterum mittēs p totā ciuitate eosdē di amicos yconomos et cancellarios: et reliquos qbus erat dispositio ciuitatis credita nō p̄misit mēsurā qlēcunqz vlt pond? puū et magnū i tota ciuitate: sed oīa i vna cāpana. i. iusta et eq̄li statera: modio et artabe. i. mensura modios tres cōtinēs: et triā p̄tez modij vēdere et emere cōtestabat: scribēs i subscriptiōe sua: additiōē p oēs regionē. hntem formā hāc. **J**ohēs hūilis et exigū? p̄ suo ruz dñi nrī. oib? sub pauprate nostra d̄gētib?: qz ab eodē dño nrō regimini subdē noscūt. **D**ec egregio brō paulo: p eū g in eo loq̄bat: xpō iubēte. et oib? legē ponēte: obedite p̄positis vris et subiacete eis: ipsi. n. p̄uigilāt qsi rōnē p̄aiab? vris reddituri: credit tālitas mea: hōbo diuino obedientes: vos suscipere petitiōes nrās: vt ex deo et nō ex hoie: vñ h scīēs inoneo chari

tate vras: vt neq̄q̄ i q̄pias vrum appare
at buiuscemōi p̄uaricatio. Deniqz vt ait
diuina scriptura: statera magna et p̄uas
odio habuit de^o. Si h̄o q̄s appuerit: post
p̄ntē subscriptiōis n̄re cōditōez: istiusmodi
crimē icidēs: vniuersas facultates suas i
digētib^o nō volēs sine mercede apponet.
Ergo vt dignū memoria: et h̄ ip̄z publicū
preceptum hic ponere curauimus.

Re munera accipiētes corripit.
Relatum ē autē aliq̄n̄ buie di
uinit^o sapiam esse

cuto q̄ p̄ renia ecclie rectores eptas p̄fo/
nas accipēt: circa dispositiōes captiuorū.
Nōnihil negligēs cōuocauit oēs et nemi/
nes penit^o exasperās: supauxit mercedes
q̄ eis p̄us dabāt: ponēs h̄vuz q̄ten^o mūe
ra a q̄libz oimodis nō accipient: qm̄ inquit
ignis cōsumet domos mūera accipiētuz.
Ex tūc igit p̄ gr̄as dei abūdauerūt dom^o
eorz: ita vt quidā ex eis additū sibi merce
dū quantitātē dimitterent. **L**icentiā

et cōfidentiā se adire volētib^o d̄derit.
Dicens h̄o aliquādo iteruz
ille ter diues: q̄ qui

dā iūriā paterēt ab aduersarijs suis et vo
lētes adire euz. timore cācellarioz et ec
clesie d̄fēloz atqz ei astātū phiberēt cōsi
derauit tale qd̄ deo acceptū negotium et
quarta et sexta feria publice ponens sel
lam et duo scamna. sedebat ante ecclie/
siam: colloquēs q̄busdam strennuis viris
aut scā euāgelia p̄ manib^o tenēs nullū tāti
obsequij appropiq̄re sibi pmittens: exce
pto vno defēsoze ecclie: licentiā et cōfidentiā
dare festinās: se adire volētib^o: q̄b^o et cōse
lis qd̄ dignū erat: p̄ ecclie defēsozes faci
ebat: et p̄cipiebat vt nemo eoz gustaret q̄
usqz ordinarēt captz: et audiētib^o dicebat
Si nos hoies existētes p̄missiones sēp̄ p̄
petitionib^o n̄ris hēm^o ingrediendi domū di
et petitiōes n̄ras facere ei videlicet i tracta
bili ac oī creature supeminēti: atqz opaz
dam: q̄ p̄ces n̄re impleant. necnō et roga
mus eū vt nō tardet: s̄ illd̄ p̄p̄he dcm̄ p̄ti
nus exclamam^o. cito anticipet nos m̄ficoz
dia tua d̄ne: qm̄ putas nos cōp̄noz n̄foz

petitiōes: cū oī festinatōe d̄bemus page
re: memores d̄ni dicētis: i q̄ mēsurā men
si fueritis remetiet vobis: et per p̄p̄bete
vocez itez phibentis: quemadmodū p̄fe
cisti erit tibi. **U**na ḡ dieruz s̄līmō hic mi
rabilis p̄cedēs: et i solito loco p̄sidēs vsqz
ad horā quitā et nemie accedente: meli^o
et olachymās recessit. nullo autē audente
eū iterrogare cām meroris sc̄s sophron^o
ait ad eū secreto. **I**llic. n. erat tūc. **Q**ue cā
ē d̄i curator: retinētis aiuz tuū sc̄m̄ tristitie
Dēs ap̄pe nos repēte turbauit. **Q**ui di
xit ei māfuetā voce: **H**odie hūilis ioh̄s q̄/
lēcūqz mercedē a q̄piā n̄ hūit: neqz x̄po p̄
inūeris petis ei^o aliqd̄ obtulit: sic nec aliq̄n̄
Cui sac̄^o sophron^o diuinit^o ispirat^o r̄ndit.
Mox. n. intellexit cāz ob quaz iudē trista
bat p̄iarcha. **H**odie h̄o gaudere et letari
oportet beatissime: **V**eracis. n. beatissim^o
es: ita pacificās a x̄po creditū tibi gregem
vt nullā hēat cōtra p̄ximū suū licē aut du
bietatē: s̄z velut angelos sine litigio. et sine
iudicio hoies eē fecisti. **I**lle autē vere mi
tis pastor. credēs qd̄ dictū erat. verū esse
oculos i celū extēdēs vicebat. **S**ras ago
tibi de^o. qz et imeritā pusillanimitatē meā
sacerdotio s̄lgi. et me exiguū et peccatozes
sacerdotē tuū vocari. et pascere rōnabilez
gregē dignat^o es. **M**ox h̄o pusillanimita
te oī deposita: gaudiū i hūilitate multum
illi affuit. **H**unc h̄o: vt qd̄az autē in h̄i m̄/
tatus ē et constantius. qui post **E**raclium
iperatorem extitit: cuius et filius erat.

Que eos a p̄fis fugerāt benigne suscepit.
Huius sac̄^o patriarche tē
po: ibus ascē

Huius sac̄^o patriarche tē
po: ibus ascē
dentes p̄se captiuarūt et depreda
ti sunt syriam. **I**taqz pene omnes qui effu
giebant manus persarum. sine deo. ad no
men huius ter beati tanq̄ ad portum sine
fluctu accurrebant: ab eo et ipsi sufragio
et susceptione perfrui postulantes. **Q**uos
beatus iste hospitio recipiebat: et consola
batur: non tanq̄ captiuos: sed quasi natu
ra veraciter fr̄es. **C**ōtinuo ḡ plagatos qui
dē et infirmos. i penodochus et nosochonius
idest egenorū domib^o fecit recubere p̄ci
p z

Prima pars

piēs curā eis et medicinā gētis ipēdi: et tunc recedere: quā vnusquisq; eorū p̄pā volūtate vellet. Illis hō q; sani et egeni veniebāt ad rogāz: masculis qdē singulas filiās dabat. mulierib; autē et puellis tāq; infirmioribus mēbris binas. **C**lenientib; q; gbusdā indutis ornamētis aureis et dextralib; et q̄ren- tibus elemosynaz: referebant d̄ eis priar che: hi gbus erat roga credita. Ad q̄s beatus ille toruo oculo ac seuera voce vsus q̄- q̄ mitis eēt et visu bilaris dixit. Sigdē hu milis ioānis imo xp̄i dispensatores vultis esse diuio p̄cepto sine calliditate obedite dicēt: oī petētī te tribue. Si autē vēiētes curiose iuestigaueritis. de curiozorū mini- stroz nō indiget neq; humilis iohes. Si enīz q; danī mea existerēt et mecū nata es- sent. fortasse bñ i meis tenaz existerē. Si hō q; danī dī sūt: yriq; i suis p̄ceptuz su- uz cōstodiri vult. Si autē ex incredulitate et modica fide illd̄ timetis: ne forte multi- tudo eorū q; danī super itroirū pecuniāz ego v̄re p̄sulle fidei cōicari n̄ patioz. **E**t enī si bñplacito dei actū ē. vt esse ego idi- gnus dispensator eius munez si totū mū- dus cōgregaret alexandrie elemosyne idi- gēs: imēfos thesauros dei nō angustabūt neq; scām eccliam. **D**e elemosyna que ei in similitudine puelle apparuit.

Omnizillos dimississet. vniuersā q; circū dederat istos defectionē et modicā fidē scidēs loq̄bat bis q; eis conse- debant: et admirantur de data ei a deo cō- passione. **C**ū essez ingens adhuc in cypro: iuuenis q̄si annoz q̄ndeciz vidi vna nocti um i somnis puellā quādāz: cui spēs sup̄ soles splēdebat: ornatā sup̄ oēm hūanū sē- suz: q; venit et stetit an̄ lectū meuz: et pulsa- uit me latere. **E**xp̄gefactus hō vidi eā in veritate stātē: et estimāui eam eē mulierē: figura igit crucis signat; dixi ei. **Q**ue es tu: et quō ausa es intrare sup̄ me dū dormi- rē: hēbat et coronā de oliuaz ramis super caput suuz: tūc illa hylari vultu et subridē- do dicit mihi. **E**go suz p̄ma filiaruz regis. **C**ūq; hec quidisset statiz adorāui eā. **T**ūc

dicit mihi. **S**i me possides amicā: ego te du- cā i aspectu ipatoris. **E**t enim nemo h; po- testatē apud euz: sicut ego. **E**go q̄ppe feci eū in fr̄is hoiez fieri et saluare homies. **E**t hec dices disparuit. **E**go hō imemetipsuz reuerfus itellexi visionē et dixi. **A**redo cō- passio ac elemosyna ē et iō habz i capite ex oliue folijs coronā. **E**t enī h̄acit cōpassio et benignitas erga hoies deuz carne vestiri fecit. **S**tatis q; vestiuī me et nullū domus mee excitās: i eccliaz abij. **E**rat. n. iā au- roza. **E**t cū irē obuiāz fr̄i frigore vexato et expoliāui me idumēto capno. et dedi ei: vi- xiq; inī me. **E**cce i b̄ scia si vtiq; vā ē visio quā vidi: an demoniaca. **E**t vitate testate nōdū eccliaz comprehēderā: et subito ob- uiat mihi qdā albis indut; vestimētis dat mihi ligaturā centū numismatū dicēs. **A**c- cipe hec frater. et dispēsa vt vis. **E**go autē p̄ gaudio statim hec suscipiēs. reuerfus sum volēs reddere ei ligaturā illā. q̄si nihil idi- gens: et ampli; nō vidi aliquē. **T**unc dixi veraciter nō eē fantasiaz. **E**t illa vero ho- ra. sepe dabaz conferri aliquid et dicebaz videbo si mittat de; mihi vt dixit centu- pla. **E**t cū tēptassem vīz malefaciēs: et fa- tis factus esse diuersis modis p̄ eas res: dixi. **C**essa misera aīa: tēptādo i tēptabilez **T**ot igit certitudines h̄ite ex deo humili aīa mea: hi increduli fortasse hodie vene- runt. et me i d̄ficiētā secū cadere hortant. **D**e peregrino qui eum temptauit.

Brione existente eadem populi mltitudine in ciuitate. qdam peregrinoz vi- dens tantā cōpassionē ei; voluit tēptare eū: et indutus vestimenta vetera. adiit eū eūtez ad visitādos q; in nosochomio. id est i infirmaria iacebāt. **B**is. n. p̄ ebdomadaz vel ter ibat illuc. **E**t dicit ad eum. **M**isere mei. quā captiuus sū. **D**icit vatozi. **D**a ei sex numismata. **D**einde cū hec accepisset. vadit et mutat hircū. et obuiat ei aliunde et p̄cidit ei dicens. **M**isere mei qz coar- toz. **D**icit d̄nuo p̄iarcha vatozi. **D**a ei sex nūmos aureos. cū v̄ro isset. dicit ille di- stributor ad aurez illius patriarche. **P**er

oraciones tuas dñe idem ipse accepit scdo
 fecit ho scips p̄riarcha rāq̄ nesciret. **Ue**
 nit itaq̄ tertio itez accipere: et tetigit dator
 p̄riarchā q̄ aux̄ ferebat: significās q̄ ipse
 eēt. **Tūc** r̄ndit ei dei amīc̄: ille veraciter
 misericors. **Pa** ei xij. nummismata: ne forte
 xpo me s̄it: et temptet me. **De** Naucle/
 ro et de argento de stanno facto.

Nauclerus q̄daz pegrinus
 vāna ptulit et
 accedens huic btō viro: rogabat
 euz mltis lachrymis: vt cōpateret̄ et ei sic
 oib̄ alijs. **Precepitq̄** eū accipe quinqz li/
 bras auri. **Uqz** accepisset has ab iēs enit
 antbecā. i. archā: et misit i nauis. **Dox** ac
 cidit vt ex foris naufragius ptulisset nauī
 ho nō pdidit. **Accessit** itez ad eū: de bona
 ei volūtate p̄sumēs: et dixit. **Disere** mei
 vt de mundi misus ē. **Cui** ille p̄riarcha
 dixit. **Crede** frater nisi misuisses pecūie
 ecclie illas pecūias q̄ tibi remāserāt: nul/
 laten naufragiū ptulisses. **De** malis hūi/
 sti eas et pdite sunt cū eis: et q̄ fuerūt ex bo/
 nis: verū p̄cepit denuo dari ei decē libras
 auri denūciās ei: ne cōmiseret eis alias pe/
 cunias. **Emēs** p̄terea antbecā et nauigās
 vno die v̄ro valido flante: p̄iect̄ ē i ter/
 raz: et oia pdidit et ipam nauis et nō sūt sal/
 uate nisi aie tñ. **Voluit** ḡ p̄ cōsilio et āgu/
 sta isdez **Naucleus** necare scipm: s̄z de/
 q̄ sēp saluti boius p̄uidet: reuelauit h̄ btō
 p̄riarche. **Et** cū audisset qd̄ acciderat ei:
 nūciat ei venire ad se: nihilomin̄ dubitās
Tūc asp̄xit se puluere. et tunicā scindēs: in/
 decēt̄ accedit ad eū. **Uqz** vidisset eū i ta/
 l̄ hitū ille sac̄: redarguit eū et dixit. **Di**/
 featur tui dñs b̄ndict̄ de. credo ei q̄ ab
 bodierna die neq̄ naufragius incidās:
 vsqz quo mariaris. hoc ho tibi cōtingit: eo
 q̄ et ipa nauis tua ex iusticia eēt possessa.
Dox ḡ iussit tradi ei vna magnā nauim
 plenā frumētō: viginti milia modioz: de
 illis nauibus q̄ scissime ecclie subiecte mi/
 nistrabāt. **Quā** recipiēs exijt ab alexan/
 dria: et affirmabat ipse **Naucleus** asseue/
 rans viginti dieb̄ ac noctibus vehemētī
 vento nauigauimus nō valētes oīno sci/

re quo issemus neqz p̄ stellas neqz p̄ loca
 excepto q̄ gubernator videbat illū p̄riar/
 chaz secū tenētes temonē: et dicētes sibi.
Ne timeas b̄n̄ nauigas. **Igit** p̄ vicēsimā
 diē apparuim̄ i insulis britanic: et descen/
 dentibus nobis i terrā: inuenimus illic fa/
 mē magnā. **Cū** ḡ dixissem̄ p̄mo ciuitatis
 q̄ frumētū portarem: dixit. **Bene** deus
 adduxit vos. **Quicqd** vultis eligite. aut p̄
 singulos modios nūmismā vnū: aut eiuf/
 dē ponderis accipite stannū. **Legim** itaqz
 dimidiū sic: et dimidiū sic. **Rez** aut̄ vadit
 dicere p̄mo: i exp̄tis munēz d̄i: credibiles
 qd̄ et sine fide: his ho q̄ exp̄iētiāz miracū
 ei b̄nt̄ credibīlē atqz acceptā. **Nā** p̄terea
 alexādriz: cū gaudio reuerfa geuim̄ i p̄/
 tapoli et asportauit. **Naucleus** de illo stāno
 vt venūdaret illd̄. hēbat itaqz illic āriquū
 sociuz i negocijs petētes ex eodem stāno.
Dat ei i sacco quiquaginta libras. **At** ille
 volens pbare sp̄m si bona esset: soluit il/
 lud in igne. et inuenit argētū p̄mūz. **Putā**/
 uitqz se eē tētatur: et rettulit ei saccū dicēs
Deus indulgeat tibi. **Nūqd** inuenisti me
 impostorē. i. iniquū erga te: qz argētum p̄
 stāno dedisti mibi? **Expauescēs** ho d̄ p̄mo
 ne illo nauclerus dicit. **Crede**: ego p̄ stan/
 no illud hēo. **Si** ho ille q̄ fecit de aqua vi/
 nū ipse p̄ oīones p̄riarche fecit ex stanno
 argentuz: nihil miruz. **Et** vt satisfiat: veni
 ad nauis: et videbis cetera istius metalli
 sortia. quod accepisti. **Ascendentes** itaqz
 inuenerūt stannū argētū optimū factuz
 et nō ē pegrinum miraculum. o p̄bilo x̄pi.
Qui eniz quinqz panes multiplicauit: et
 rur̄ aquā egypti trāsmutauit i sanguinē
 et h̄gā in sp̄tēz trāsmutauit et trāstulit flā/
 maz i rozē in mltis sc̄is: facili? et hoc tam
 gloriosuz miraculuz opatus ē: q̄ ten? et fa/
 muluz suum diraret: et **Naucleo** miserī/
 cordiam suam prestaret. **De** viuite
 qui in paupertatem ceciderat:

Descendente sanctissimo
 isto viro ali
 quando in eccliaz dñico die: accessit ad eū
 hō: q̄ multas possederat facultates: et su/
 res ingressi domū eius despoltauerūt eū:

Prima pars

vtqz ad stramētuz: z cū multa q̄stio eēt fa-
cta z nō inuenisset q̄ hec p̄petrauerāt: cō-
pulsus est multa nimis paup̄tate deſp̄cari
cū magna reuerentia ſciſſimū illuz p̄riar-
chā dicēs ei z calamitatē ſuā. **M**irrus ḡ
illius ml̄tū: fuerat enī ex clariffimis z ma-
gnis p̄ncipib⁹: dicit ad aurē illi⁹ cui auruz
creditū erat: vt daret ei gndeci libras au-
ri. **C**ū aut̄ has datur⁹ abiret: app̄bēdit cō-
ſiliuz logothete. i. rōnatozis z yconomi: z
ex diabolica opatiōe inuidēs. n̄ dederūt
ei niſi gnqz libras. **C**ū ḡ reueritur de col-
lecta. iſdē honorabiliffim⁹ archieps̄ dar ei
i ſcriptis: mulier vidua h̄ns vnicū filiū no-
ticiaz renij gnqz cētenarioz auri. **C**ū aut̄
ſuſcepiffet z honorabile ſecretū dimiſiffet
duocauit diſp̄ſatozes z dixit eis. Quot li-
bras dediffis illi q̄ ad me accessit? **Q**ui di-
xerūt dñe vt iuſſit ſacraſſima ſc̄itas vr̄a:
gndeci libras. **C**ū aut̄ coguiſſet p̄ inbitatē
i ſe gr̄as. illos eē m̄itos adducit eū q̄ acce-
perat: z interrogauit eum qd̄ accepiffet?
Illo h̄o dicēte gnqz libras. p̄ferēs de ho-
nozāda manu ſua ille ſacr̄ pictaciū qd̄ ſibi
traditū fuerat: dixit eis. **A** vobis exgrat
de⁹ z illa alia decē cētenaria: qm̄ ſi dedif-
ſetis gndeciz libras vt dixit hūilitas mea:
q̄ attulit quiqz cētenaria gndecim daret.
Et vt certos vos faciā: mittēs adducaz q̄
has attulit. **E**t mittēs duos venerabiles
viros vt accerſirēt reuerēdaz feminā: q̄ i
baptiſterio pictatiū ei porreerat: cui z idi-
cauerat dicēs. **B**ndictionē quā de⁹ mihi
oſtēderā miſit i cor̄ tuū: ferēs tecū. **V**ei ad
hūilitatē meā. **Q**ue curſiz ſurgēs app̄hen-
dit veſtigia ſci viri vna cū q̄ntitate auri.
Cū ḡ ſuſcepiffet ille p̄riarcha oblationē: et
oraſſet ſup̄ eā: z ſup̄ filiū ei⁹ ſufficiens dixit
Obfecro te nōne: hec tātuz voluiſti dare
xp̄o: an aliud aliqd̄? **C**ū aut̄ ſenſiffet de iſe
rū illud qd̄ fecerat coguiſſe: tremore cōp̄ſ-
ſa dixit. p̄ ſc̄as dñi mei orōnes: z ſc̄m̄ meuz
mēnaz. x. v. cētenaria ſcripſerā i pictacio:
z añ vnā hozā cū ſtarē i ſm̄ari vt darē hoc
tibi dño meo: diſſoluēs illd̄ ipoztune lēgi.
Ego enim indigna ancilla tua ſcripſi hoc
pp̄zia manu: z iueni decē deleta a ſeipſo.

Tūc ſtupēfacta intra me metip̄am: dixi.
vtiqz nō ē volūtas dei: vt veni niſi gnqz.
Dimittēte aut̄ p̄riarcha reuerendā illā ſe/
minā: ceciderūt ad pedes ei⁹ diſp̄ſatozes
ḡ trāſgreſſi ſūt volūtātē ei⁹: petētes idul-
gentiā: z affirmantes nihil tale ſe vltorius
acturos eſſe. **D**e Niceta patricio:
et de lagunculis auro pleni.

Ictuens niceta patricius
huius viri h̄ruti/
bus pleni magnanimitatē: z ſine
p̄citate manu exp̄ſaz: z tāq̄ ex ſōre ingiē
oib⁹ p̄ſtatē iſtictu q̄rūdā diaboli imitandū
ſubit ad ſc̄m̄ z dicit ei. **R**egnū artat z pe-
cūie eget tā: qz ſine p̄citate erogant que
deſerunt tibi pecunie: da eas ſipio da eas
in publicuz ſaccellū. **I**lle h̄o de hoc qd̄ di-
ctū fuerat ipturbat⁹ manēs: dicit ad euz.
Nō iuſtus ē dñe: vt arbitroz patrici: ea q̄
ſup̄ celeſti regi oblata ſunt: terreſtri dare.
Si h̄o z oīno tale aliqd̄ iudicaſti: crede bu-
milis **J**oānes ex eis nimū nō dabit tibi:
ſz ecce ſub hūili lectulo meo eſt apoſbeta
xp̄i: vt volueris fac. **S**urgēs itaqz ſtatiz
patrici⁹: vocat de ſuis hoib⁹ qui portare
deberēt z i ponit ſup̄ eos pecunias totas
ſub lecto iuētaz: nō relinquēs ex eis niſi
vnuz centenariū. **E**t cū deſcēderēt q̄ por-
tabāt huiuſmōi pecuniā: aſcēdebāt qdam
alij portātes puſillas lagunculas: h̄ntes pe-
cunias miſſas p̄riarche de affrica ſuſcri-
ptas: alias qd̄ mel optimū: alias h̄o mel
ſine fumo. **C**ū ḡ deſcēdēs patrici⁹ legeret
ſuſcriptiōes lagenaz: inſinuat p̄riarche
vt ſibi mitteret de tali melle: qd̄ op̄ ſuū
vteret. **N**ouerat eniz eū mali eē imemo-
rez. **A**ſcēdēte igi q̄ lagunculas hēbat cre-
ditas z reſpōſa reddente z iudicante pecu-
nias eē p̄ melle in vaſis: ſtatiz vere mitis
paſtoz miſit ei vnā lagunculaz ſuſcri-
ptam mel optimū faciens ei z pictacium
orinēs ita. **D**ominus qui dixit nō te deſe-
raz neqz derelinquaz. ſine mēdatio eſt: et
deus ver⁹: idcirco deum qui oib⁹ eſcaz
z vitā prebet: homo corruptibilis aſtrin-
gere nō pōt. vale. **P**recepit aut̄ abeūb⁹
z portantibus lagunculam vt dicerēt ei

vt ante se faceret eam aperiri: et dicerent ei. q̄ oēs quas viderat deferri lagunculas: pecunijs essent pro melle replete. **C**ōtigit hō sedente eo ad mensam: nunciauerunt eos qui lagunculas portabant: et patricius. **D**icite ei. **A**redo dñe magnam iracundiā aduersus me retines: nā vnam solam non mitteres mibi. **T**radito autem pictatio codem: et bullā dissoluentibus et euacuantiibus coras oibus pecuniā agnouit: et reliquas lagunculas quas vidit similiter plenas eē. **A**ū ḡ legisset q̄ hō corruptibilis deū asstrigere nō posset cōpunctus de fīone dixit. **E**t viuit dñs: neq̄ nicera asstriget eū. **H**omo etenim et ipse peccator: et corruptibilis ē. **E**t relinques mox p̄adius et sumēs secum quotq̄t pecunias ab honorando p̄re abfulerat: et lagunculā q̄ ab eo trāsmīssa fuerat: et de suo centenaria tria app̄hedit honorāda vestigia nullo in obsequijs p̄p̄ius sumpto: sed i humilitate multa ascēdēs: rogabat euz q̄si alijs accusantibus: mō idulgentiā a deo exp̄osceret: satisfaciens ei: q̄ et si penitentiā ei daret: p̄mpte hāc susciperet et custodiret. **A**dmirās archieps̄ velocē viri cōuersionem: nihil de cōmissio quest̄ ē: sed magis solabat eū verbis solatorijs. **T**alis aut̄ ambozum cōfirmata ē extunc a deo caritas vt cōpat̄ iā dicti fierz patricij. **D**e sterilitate ciboz et d̄ eo q̄ diacōat̄i peccit.

Qui **A**brabaz expedie **h**oc qd̄ **o**bat tēptauit vt eius fidem soli dō cognitā. vniuersus mūdus imitē discens tēptauit et memorabilē istū **J**oannē. **M**odus at̄ illius tēptatiōis: forma vtilitatis factis ei ecclesijs extitit. **E**st at̄ forma h. **I**n estimabili mltitudine fugiētū a persis sic iā dictus ē: et adueniēte alexādriaz: et sterilitate mltā ciboz facta: eo q̄ n̄ subiret flum̄ n̄l̄ fm̄ cōsuetudinē et auro cūcto erogato qd̄ possederat patriarcha: misit et m̄ tuo accepit a mltis p̄bis circa decē centenaria. **E**t bis iterū cūptis. et ad huc fame

manēte. et d̄ cetero mutuz dare ei nullo volente: s̄ oib̄ p̄tinaciā famis timētib̄. et necessitate cōpresso p̄iarcha eoz q̄ ab eo alebāt. et i mltā cura et orōne beato p̄scuerate: fēsit qdā ciuitatis bitator eā q̄ circū dederat sanctissimū illū ariditate. et oīmodā egestatē: bigam̄ ex̄is d̄siderat diacōn̄ ecclesie fieri. et p̄ necessitatē q̄ factū vndiq̄ circū dederat. volebat suadere ei: vt eū cōsecraret: fecit ei de p̄cationē cōtinētes ita. **I**n facie ḡppe ei n̄ audebat tale aliquid dicere sanctissimo et ter beato p̄i p̄m̄ ioanni vicario x̄pi. d̄p̄catō et postulatō a cofma idigno suo fuoz scitatis yfē. **E**discēs scissime dñe q̄ obtinet honorādū caput tuuz fm̄ p̄missionē dei: imo p̄ peccatis nr̄is escap̄ penuriā: n̄ iustū existiaui fuus tuus: i refectionē ouersari dño meo i subtilitate. i. tenuitate et paupertate manēte. **S**unt igit̄ idigno suo tuo frumētū ducēta milia modiorū: et auri libze cētū octogita: quas rogo dari x̄po p̄ te dñm̄ meū: tñ ego indiḡn̄ i ministerio tui dyaconat̄ frui merear: vt p̄ talē cū te dño sci altaris ministratōez emūder a p̄cōp̄ meozum luxuria. **D**ñ. n. h̄e dei p̄dicator p̄ sc̄m̄ aplm̄: qm̄ ex necessitate et legis trāslatio fit. hec suscipies diuinis sapiēs et viz aduocās ait ad euz. **T**u es q̄ p̄ces nobis p̄ notariū tuū et filius misisti. **Q**uo dicēte: etiā dñe: misit oēs foras b̄tis. et misericordissim̄ nolēs corā oib̄ hūc cōfūdere: et cepit dicere ad eū. **O**blatio ḡdez tua valde iusta et tēpori necessaria: sed maculosa: et nosti q̄ i lege: ouis siue pua siue magna: nisi imaculata eēt nō i sacrificiū offerebat: et iō ad sacrificiū **C**ain nō respexit deus. **Q**m̄ vero dixisti frater q̄ ex necessitate et legis trāslatio fiat: d̄ lege veteri hoc dicit aptus: **N**ā quomō ait fraē dñi iacob: q̄ quicūq̄ obfuaerit totam legē: offēdat aut̄ in vno fact̄ ē oīum reus. **D**e scrib̄ vero meis egenis: et de scā ecclesia: de q̄ eos nutriuit are q̄ ego et tu nasceremur: et ipse nūc nutriet eos tātum si simones ei illesos custodierim. **V**lle. n. qui tunc qnq̄z panes mltiplicauit. potest et decem horrei mei modis benedicere

Prima pars

Quapropter illud dico ad te fili. q̄ in actibus apostolorum dictum est: non est tibi portio neqz hereditas in hac parte. Quis hunc tres sine effectu dimississet. nunciat ei duas ecclesie magnas nauis ad terram esse submissas: quos miserat in siciliam propter frumentum. Hoc autem audiens ille beatus: cadens in terram. gratias egit omnipotenti deo dicens. Gratias refero tibi domine: quoniam non permisisti suo timore. pecuniis vendere gratiam tuam. Vere in gredientes te domine. et sancte ecclesie tue regulas custodientes: non deficiet tibi bono.

De duobus clericis. in culpam cadentibus.
Quibusdam duobus clericis in culpam cadentibus. hoc est manu in aliter ut in iudiciis: hos excoicauit canonicis. per aliquot dies. Hic quidem unus libenter susceptus increpationem et cognouit culpam suam. alter vero malitiosus existens. gaudens susceptum suscepit. Occasionem. n. querebat misere ne ingrederet ecclesiam: sed in hac habere pseuerandi in nequitiis actibus suis. Irascebat autem contra sanctum patriarcham et quantum in se erat minabatur ei nocere. Quidam vero dicebat. et ipsi esse qui perdidit pecunias ecclesie ad patriam nicetam: quos et rapuit manu ut prescriptum est. Nunciatum est igitur ei. quod ille mali memor malitia reuerteret: et non rectas erga beatum hunc voluntatem haberet. Ille autem vere pastor memor dicti illi. quod infirmus et ego non infirmus. et iterum. vos quoque potestis infirmitates impotentium portare: voluit hunc accersire et decenter admonere. et soluere eum ab excoicatione. videbat. n. lupum conatum rapere ouem. Dispensatione vero dei actus est. ut innotesceret omnibus. patriarche in memor mali animi. oblitus est accersire eum: et soluere ab excoicatione. Cum ergo ad sanctum omnium die puenisset. et facto altari assistisset ut incrementum. id est pollutum sacrificium offerret iam diacono generale orationem pene consumante factum velum exaltatum. in mentem malitie in memoris venit. et statim diuini precepti recordans afferentis: si offeras munus tuum ad altare. et ibi recordat fueris: quod frater tuus habet aliquid aduersum te reli-

que ibi munus tuum etc. ismar diacono facienti orationem quam diaconus solitus facere erat: ut reinciperet a capite. et si impleret iterum recapitularet. usque dum pueniat ad sanctificationem. Finxit. n. se tanquam si euz ventris necessitas compulsa set. Et veniens in bonorabilem cimiterium. id est secretarium principale misit statim fere viginti hebdomadarios. gredientes iam dictum malimodi clericum. Intentionem. n. pastoris habere ut educeret de ore leonis ouem. De quo voluntatem timendum se facit fecit per manus iuueni mox clericum. Et veniente eo. et vitate testimonium prohibere. post patriarcham genu flexit dicens. Indulge mihi fratrem. Veritus est illi bonorabilem potestatem. et eorum quod aderat presentiam. magis vero timens iudicium dei et horrens ne forte ignis de celo eadem hora consumeret eum: videtur honoranda illam cantium humo iacere. genu flexit et ipse petens veniam et misericordiam. Et dicente patriarcha: deus nobis oibus indulgeat: surrexerunt et ingressi sunt abo ecclesiam: et tunc cum multo gaudio et leticia assistit altari. cum multa conscientia volens dicere deo: dimitte nobis obuia nostra sicut et nos dimittimus debitoribus nostris. Ita autem sana exiit et conpuncta mente. factus est lector ille: ut probiteri secretatione potiri mereret.

De litigio quod habuit cum patricio.
Eliferi quidam sanctorum patrum dixerunt. Angelorum est nullatenus litigare: sed in omnimoda et perpetua pace consistere: deum vero est altercari. et statim reconciliari: deum autem est litigare et totam diem transire irconciliatos. Hoc presertim presertim sumus amatores christi pro presertim narratione. Placuit alio tempore huic nobili: vna cum memorato niceta patricio: de quidam publica re altercari. Quod autem litigium erat tale. necessarium est. n. dicere cum sit ante vultus. Patricio quidem disponere volebat foris pro pecunia publica patriarcha autem id si patiebatur: pauperum in his pecuniis salute. Multum ergo coram secretario contedentes. et inflexibiles manentes: recesserunt abo ab iniunctis et irconciliati. Erat autem hora quinta et quidem patriarche erat refragatus et amaritudo. pro mandato dei: patricio autem pro pecunia publica lucra erat. Tunc autem ille iustus neque pro ratione

hūi neq; p irratiōabili occasiōe debet hō
 irasci. **A**dueniēte ḡ hora vndecima. man/
 dnt p archip̄s bicey vna cū clero p̄iarcha
 patris: h̄ dignū memoria h̄bū. **D**ñe sol ad
 occasū ē. **C**ū at̄ h̄ h̄bū ille audisset. n̄ tole/
 rās cordis sui ardoze: s; tāq; oīno igne ista
 mar̄ sancti smone op̄ict̄ ē. infectusq; la/
 chrimis stat̄ tot̄ fact̄ est. r surgens venit
 ab beati hūc. **Q**ue; cū vidisset ast. **B**ene
 uenisti filius ecclesie. obediens voci eius
Mitentib; igit̄ abob; metanocā. i. peni/
 tudinez siue recognitionez r aplexantib;
 alterut; sederunt r ap̄iens os suū p̄lar/
 cha dixit. crede mihi dñe. nisi quia vidi te
 valde tribulatū d̄ h̄ iā n̄ pigritarer ego ve
 nire ad claritatz tuā. **E**t. n. dñs r dñs nr̄.
 ip̄e circūibat ciuitates r castella r domos
 visitādo boies. **O**ib; at̄ hūilitate sūmi sa/
 cerdotis edificatis r admiratione plenis
 rīdit ad eū patrici;. crede p̄r. q; vlt̄erī nō
 capient aures mee coruz h̄ba. g litigiosas
 mihi suggerūt res tūc sapiens doctor di/
 xit ei. crede fili r frā: si oib; bis volueri/
 m̄ credere mlt̄oz peccator; erim; dñi ma
 xie i tpe h̄ qñ facti sūt mlti hoim inuicem
 odientes. **M**otioens. n. r mihi suadē tem
 ptauerūt bi q; suggerēbāt mihi di; positio/
 nes rez: r eū facere; lepe sinez vt seduct;
 fuerā post modū alii qdaz suggerēbāt mi/
 hi: qd fueri dcept; i caplo. cū ḡ scdo r t̄tio
 h̄ fuisse; p̄pessus: dedi t̄minū mihi metip̄i
 abiq; vtrorūq; parte: ne darez diffinitio
 nem alio in capitulo. **Q** si q; suggerēbant
 mihi mētirent: ip̄i penā soluerēt quā accu
 sat; ferret: si eū calūnia h̄aciter fuisse; iue
 eta. **E**t ex eadē die iprouide suggerere mi
 bi cōtra aliquez oīno aliqd: null; iā ausū bz:
 qd depolco r monco magnū decorē tuuz
 sili sili facere. **S**epe. n. r cedes iustas fa/
 ciūt q; sublimitatē creditam h̄nt: si fuerint
 h̄bis suāloris cōmoti: r si sine cruciatu re
 ciderit q; ad eos vēit; capla. **E**t p̄riti; tāq;
 a dō iust; pacē ē ei; mādatū se custodire
 oī tpe ille. **D**e Gregorio nepote suo

Iste me
 Gregorij. Una itaq; die; faciēs

iste cū qdā ciuitatis tabnario rixa; dūtiis
 ab eo seure affect; ē: q; amare volēs: non
 solū qa publice: verū etiā qa a viliori inbo
 nozat; eēt: maxie h̄o qa erat nepos p̄iar
 che: subijt ad eū i dclauit: eo i secreto morā
 te. flēs vebemēt. **C**ū aut̄ hūc estuātez r la
 chymātē vidisset mitissim; p̄iarcha infro
 gat cām detinētis eū anxietatis: scire hanc
 volēs. **C**ūq; ille n̄ posset p̄ amaritudine q;
 circūcederat eū exp̄mere smonē hi q; pre
 sto fuerūt. qñ eū exhonorari a negociato/
 re cōtigerat: ceperunt recitare archiepo
 causā. r qa n̄ debuerat iquū ita scitas vr̄a
 cōtemni: vt p̄prios suos ac p̄prios a
 despectis exhonorari pateret hominib;.
Ille aut̄ verus medicus volens p̄mo ve/
 luti emplastro quodaz curare nepotis sui
 furia: r tñ tanq; ferro incisionē r liberati/
 onē passiōis: p̄ sapiētissimū os suuz h̄ic af/
 ferre: talib; h̄bis cepit extinguere morbū
 r dicere. **E**t oīno ausus ē aliqs os apire: r
 cōtradicere tibi. **C**red e fili mi p̄ri tuo qñ
 faciā i eo hodie rez: vt tota alexādria mi/
 ret. **C**ūq; vidisset eum remediū recepisse:
 r tristitiā cūctā piciffse: putātez videlic;
 q; ageret; euz q; se drumelijs affecerat: et
 faceret euz flagellari p̄ eū q; sup for; erat
 cōstitut;: r a varijs pōpis debonestari: d̄c
 ei dōseulās pecc; ip̄i filii mi: si ex h̄itate hu
 militatis mee nepos existis p̄para teip̄s r
 flagellari: r cōiucia pati ab oī boie. **V**era
 enī cognatio n̄ ex s̄anguie r carne: s; ex h̄tu
 te mētis aḡscit. **C**ōfesti igit̄ accersiuu eū q;
 sup caupones erat cōstitut;: r p̄cepit ei ne
 ab illo caupone acciperet: neq; cōneta sua
 neq; publica: neq; p̄sionē ergasterij ei;.
Et ip̄e. n. scissime eccleie erat. **E**t oēs expa
 uescētēs immobilē lōganimitatē ei; itellexe
 runt eē h̄ qd dixit: qñ faciā i euz rē: vt mi
 ret: tota alexādria: videlic;: q; nō soluz vi
 cissundinē n̄ reddidit: verū etiā p̄ vltione
 adiutorij ip̄edit. **D**e damiāo dyacono

Nunciatū ē
 aliqui huic brō
 q; qdā clicoz
 maliciā i corde aduersus quēdaz
 refuaret: r irrecōciliat; ei p̄maneret. **I**lle
 h̄o q̄rebat hui; nomē r ḡduz. **I**n crastinu;

Prima pars

ergo die dñico videlicet hūc Damianū noie
diaconū at eē officio. Precipit itaqz archi
diacono. vt sibi qñ idē Damian⁹ ad eccle/
siā veniret demōstraret. Igitur cū in cra/
stinū statō dñico die fieret. venit idē dia/
conus ad statōez: z vidēs archidiaconus.
oñdit eū p̄iarche. Ob eā. n. tñ modo c̄tro
uersiā astabat tūc pontifex sancto altari:
quid vero vellet facere nulli credidit. Cū
ḡ venisset diacon⁹ Damian⁹ vt suscipet ab
eo factā cōmunionē. fm̄ ppriū gradū: te/
nuit manū illi ille sanct⁹. z dixit. Uade p̄/
us recōciliari s̄ri tuo. z tūc veniēs digne
suscipe immaculata inmemor malitie xp̄i mi
steria. Reuerit⁹ ḡ corā tāta multitudie cle
ricoz cōtradidere illi: maxie ī tali loco z in
tali horēda hora spopōdit h̄ facere. z tūc
d̄ sanctis mysteriis dedit ei: Igit̄ ex tunc
oēs clerici z layci custodiebāt se. ne inter
se malitiā retinerēt: timētes ne z ip̄os con
fūderet. triūpharetqz queāmodū z illuz
diaconū. **De eo q̄ habuerit sciaz di/
uinaz scripturarum:**

Habebat quidē sanctissimul
h̄ vir sciaz diuina/
rū scripturarū. nō at in sapientia
f̄monis tanq̄ ex inani glia: s̄ p̄ eādē ip̄az
opū actiōez. z mandatorū obseruationem
z ī secreto quottidiani consilii sui: null⁹ ser
mo ociosus audiebat: nisi forte ordinatio
rei ciuilis exigeret: s̄ aut̄ relatiōes scōroz
patrum aut scripturales questiones: aut
dogmata p̄bleumata. p̄pter multitudiez
nec nominandozū hereticoz. q̄ regionem
circūcederat. Si h̄o alicui aliqs̄ detrahe
re incipiat hūc p̄iarcha p̄ alterā sermoc/
natōez vt sapiēs. ingeniosē remouebat. et
si itez p̄manebat. nihil qd̄ ei dicebat: sed
hūc annotās p̄cipiebat hebdomadario. ne
sinceret. vltorius eū intrare cū bis q̄ nūcia
bantur quatenus p̄ eū ceteros tēparet at
qz erudiret. **De eo q̄ ip̄sectū sibi ius
serit cumulus preparari.**

Diffinitionem autē z ali
az quam
affectauit h̄ fact⁹. nō ē postpone
re. Audiēs. n. q̄ postq̄ coronatus ip̄ator

nullus vniverſi ſenat⁹ z aſtātū exercitū
antiquū memoriale ei aliqđ nūciet: s̄z mor
big dicunt monumentoz edificatores. ſu
mar quattuoz v̄l ḡnqz minucias marmoꝝ
puſillās. d̄ diuerſis colorib⁹. z ingrediant̄
ad eū z dicāt. Dñe q̄li metallo iperū tuuz
tubet fieri monumentū tuū: Inſinuātes v̄z
tibi. qz tāq̄ h̄o corruptibil⁹ z tranſitor⁹: cu
raz bēto tue aic. z pie regnū diſpone. Imi
tatur z iſte beat⁹ vaciter banc dignā lau
de traditionē. z p̄cepit ſibi monumentū edi
ficari. vbi z reliḡ p̄deceſſores ei⁹ p̄iarche
iacebāt. ip̄sectū h̄o manere. v̄sqz ad obitū
ſuū vt ip̄secto exiſtēte. p̄ celebrē feſtinita
tē aſſiſtēte clero igrediet̄ ſg dicebant ſtu
dioſi dicerēt ad eū. Dñe monumentū tuuz
ip̄sectū eſt. p̄cipe ergo vt conſume: eo q̄
neſcias q̄ hora ſur veniat. Hoc autē facie
bat ille ſanctus. vt ita fieret: volēs imita
tionē bonā z poſt ſe futuris relinq̄re p̄iar
chis. **De his que hieroſolymam miſit.**

Domino ob m̄titudinē pec
catoꝝ noſtroꝝ p
mittēte. propria tēpla que erant
hieroſolymis ac pcutiēdis a deo p̄ſis cre
mari diſcēs hic ſanctiſſim⁹ p̄iarcha ī m̄
ta egeſtate eē ſc̄m z modeſtū p̄iarcbābie
roſolymoz. Ad horuz reuelationē z reedi
ficatoꝝ mittit ei numiſmata mille z mille
ſaccos plenos frumēto. z mille legumina
mille libras ferri. mille reſtes ſiccatoꝝ pi
ſciū: q̄ menomene dicuntur: mille vaſcula
vini. z mille egyptios oparios mittēs ei p̄
litteras. Da mihi veniā vere xp̄i operatoꝝ
nihil dignū tēpl̄ xp̄i mittēti. Velle. n. cre
de mihi ſi eēt ſueniens. z ip̄e eo venire z
operari in domo ſanctē xp̄i reſurrectionis
Veruntamen illud rogo honorādum ca
put tuum. vt nullatenus hoc ip̄utes mini
mo nomini exiguitatis mee: ſed poti⁹ hoc
petas a xp̄o. vt ibi me conſcribat. vbi ve
raciter conſcriptio beata conſiſtit.

De vili ei⁹ ſtrato. z opertoꝝio p̄cioſo.

Aſtratu recūberet. z vili b̄ opimē
tū i. cellula ſua yteretur. Quod cum au

differt quidam possessorum ciuitatis ascen-
 des ad eū et vidēs. q̄ opertoziō scisso et la-
 neo regeat: trāsmisit ei cooptoriū numis-
 matū trigitale et rogās multū eū vt eo coo-
 periret ad memoriā mittētis. Ille hō s̄ su-
 scipiēs: pp̄ mltā viri postulationē cooper-
 tus ē hoc vna nocte: p̄ totā pene noctē vi-
 cebat ad semetipsū vt recitabāt cubicula-
 rij ei. Quis dicit q̄ hūilis iōānes. hēbat
 enī semp̄ hūm̄ istud i ore pallio trigitale et
 nūmismatū tegat: et frēs xp̄i frigore necē-
 tur. Quātī sūt mō qui dētib⁹ stridūt de gla-
 cie: quātī sūt mō q̄ p̄siathū hñtes sub t⁹ di-
 midij et supra dimidiū. et nō possunt exten-
 dere pedes suos s̄ dormiūt vt glom⁹ tre-
 mētes. Quātī i mōre dormiūt icenari⁹ et
 sine lucernis: hñtes duplū cruciatū taz ex
 frigore q̄ ex ieiunio. Quātī desiderāt sa-
 turari de folijs holerū: que p̄iciunt de co-
 quina mea. Quātī vellēt tingere panē su-
 uz i scemate qd̄ p̄iciūt coqui mei. Quātī
 cupiūt vl̄ odorare vinuz qd̄ fundit i cella-
 rio meo. Quātī sūt in ciuitate ista in hora
 bac pegrini nō hñtes vbi hospitet: et i foro
 facēt fortasse. et pluuia madefaci. Quātī
 putas hñt totū mensē vl̄ etiā duos nō gu-
 stantes oleū. Quātī sūt q̄ nō hñt altez ve-
 stimētuz in estate et altez i hyeme. et ita mi-
 s̄is affligūt. Tu hō expectans etiā efna-
 z iocūditatē asseq. et vinū bibis: et pisces im-
 manes deuoras. et cubiculis demoraris:
 nō autē eū oibus malis: et i cooptoriō trigi-
 ta sex nūmismatū te calefacis. Veraciter
 ita viuēs. et i tali laxatiōe cōuersās: nō ex-
 pectabis illic p̄paratis gaudiis frui: s̄ au-
 dies vtiqz qd̄ et diues ille audiuit. Rece-
 pisti bona i vita tua: paupes hō mala: nūc
 ergo cōsolant: tu hō cruciariis. Bñdictus
 de⁹ hūilis ioh̄es alia nocte nō cooperiet
 illo. Iustū ē. n. et bene acceptum deo. vt re-
 gant cētū q̄draginta q̄ttuor frēs et dñi tui
 q̄ tu infelix. Venūdabāt hō q̄ttuor re-
 nelle nūmismate vno. Mox q̄ trāsmisit il-
 lud i crastinū vt venūdaret. Et videns is
 q̄ obtulerat emit illud trigitale sex nūmisma-
 tib⁹: et rursus obtulit p̄riarche. Cū hō in

crastinum vidisset illud: emit hoc similit. et
 rursus obtulit p̄riarche. Deposcēs vt tege-
 ret ab eo. Cū autē tertio hoc fecisset: dicit ei
 ḡtulabūa⁹ ille scūs: videbim⁹ q̄s deficiet.
 ego an tu: Frat. n. opulēt⁹ valde: et suauit⁹
 q̄st vindemitabat eū ille scūs paulati ab
 eo multa auferēs: et dicebat sēp q̄ posset
 aliqs intētiōe dandi paupib⁹ expoliare di-
 uites. et ipsuz etiā ipocamisū. i. vestimētū
 qd̄ sub t⁹ camisiā ē ab eis bēinole auferre.
 et nō peccat: et maxie si sūt aliq̄ imificordes
 et auari. Duo. n. lucrat talis: vnū gdē quia
 aias illoz fuit: altez autē qm̄ et ipe ex hoc
 mercedē nō modicā hz. Attulit autē et ad
 credulitatē h̄bi. et testimoniū verax. quod
 circa sc̄m epiphaniū et iōānē c̄pm hierosoli-
 moz sc̄m est: quomō scūs epiphani⁹ p ar-
 tem tulit argentum patriarche videlicet
 Joannis eiusdem: et dedit pauperibus.

De Petro theolenario.

Dignū et cōgruū p̄dicto
 capitulo: refere-
 bat semel corā oib⁹ iste scūs dicens. Dabe-
 bā inge quēdaz ministrū i apotheca mea i
 cypro: fidelē valde: et h̄ginē vsqz ad obitū
 suuz. Dic q̄ narrabat mibi. q̄ i affrica exi-
 stēte me: facta ē res huiusmōi. Permane-
 bā enī ait cū qdam theolenario diuiti ve-
 hemēt: et imificordi. Semel q̄ paupib⁹ in
 hyeme sedentibus ad soles: seqz calefaciē-
 ribus ceperunt singuli domos elemosyna-
 torū collaudare: et p̄ eis orare p̄ singulos
 eorum: similit et domos elemosynam non
 facientius vitupare. Inter que hō venit
 in medium eoz: et nomen senioris mei the-
 olenarij: et ceperūt singuli int̄rogare p̄xi-
 mum. Veretu frater accepisti aliquando
 de domo illa benedictionem. Et oibus
 int̄rogantibus inuicē. nullus inuentus ē:
 accepisse aliquando de domo eius aliqd̄.
 Dicit ergo vnus ex eis: quid dabitis mibi
 et ego accipias hodie ex eo benedictionē:
 et faciētib⁹ cū co pactū: vēt et stat foris
 portam domus expectans. qm̄ ad domuz
 suam reuertet. Ex dispensatiōe dei pue-
 verūt simul. ipse igrediēs portā et animal

Prima pars

portas filigies a mactio cā prandij ipius
Thed̄s igit egenū nō inueniēs lapidē p̄ fu
rozē arripit filigiem de clitella: r̄ iactauit
ī facie ei⁹. Ille x̄o suscepit eā: r̄ abiit vt sa
tisfaceret cōfrib⁹ suis: q̄ ex eisdē māib⁹ ei⁹
accepisset eā. Itaqz p̄ duos dies egrota
uit ifirmitate ad mortē idez theolenari⁹ r̄
vidit ī somnis seipm̄ rōnez ponētes: r̄ suos
act⁹ oēs sup̄ staterā appēdere. In vna qui
dez acie cōgregabāt mauri qdā deformes:
alta aut̄ acies alioz quorū daz erat cādī
datoz r̄ terribiliū spē. Qui nihil iuēietes
boni vt r̄ ipi appēderēt eō aduertū mala
opa q̄ collecta erant a mauris ī acie ipoz
nimis turbabāt r̄ tristabāt: r̄ mēte cōster
nabāt ad alterutqz: r̄ dicebāt. Ergo nihil
h̄bēm⁹? Tūc dicit vñ⁹ eoz: h̄c nihil h̄m⁹
nisi vñā filigiez quā dedit ante duos dies
x̄po: r̄ ipsas nō volūtariē. Emitte tibi⁹ eis
filigine eqlitas facta ē. Tūc dicūt theolēa
rioz: bi q̄ apparuerāt ei cādīdati. Uade r̄ au
ge ad filigine h̄c. Nā x̄o mauri isti te ap
p̄bēdēt. Euigilās ḡ agnouit que visa sunt
ab eo nō eē mēdacia s̄ x̄a. Dia x̄o que a
iuuētute sua cōmisit: r̄ q̄ ipse erat oblit⁹
videbat ethiopes illos cōgregare. r̄ d̄porta
re ad libā: r̄ dicebat. Ueb̄ veb̄ si vna fili
go quā iactauit p̄ furorē ita pfuit: a quātis
malis se libat: q̄ dat ī simplicitate sua bōa
idigētib⁹. Et decefo ita modest⁹ r̄ prudēs
atqz sūm⁹ elemosinator scūs ē vt etiā cor
pori p̄p̄o n̄ p̄ceret. cōtigit x̄o aliqui s̄z cōsue
tudine p̄cedere eū viluculo ad theloneū:
r̄ obuiat ei nauta qui a naufragio nudus
vt nat⁹ est euaserat: r̄ cecidit an̄ euz rogās
vt p̄tione apud eū ipetraret. Ille ḡ pu
tās q̄ egen⁹ eēt: expoliavit se elophozii su
uz qd̄ illi meli⁹ erat. r̄ dat ei. rogauitqz eū
vt h̄ ipē vestiret. p̄gens x̄o ille erubescēs
vestiri hoc: dedit illud vēditori vt venū
daret. Et cū recederet thelonearius vidit
h̄ suspēsuz. r̄ tristat⁹ ē vebemēt: r̄ ascēdēs
domū suā nihil passus ē gustare. sed clau
dens ostiū celauit sui: sedebat plorās: r̄ co
gitās q̄ nō fui dign⁹ vt mei memoriaz ha
beret egen⁹. Cū ḡ x̄iaret obdormiuit: r̄ ec
ce vidit quēdaz speciosū tāqz solē. ferētē

crucē sup̄ caput suū: r̄ elophozii qd̄ vede
rat naute assistētē sibi r̄ dicentes. Quid
ploras dñe petre? Doc. n. erat ei noimen.
Ille x̄o dixit vt ad deū disputans. Quia
dñe ex qb⁹ largiris nobis dam⁹ alicui⁹ i
turpe lucrū h̄tūt accipiētes. Tūc dicit ei.
Cogitās h̄. Et ostēdit ei: ga dñe vestit⁹ esset
ei⁹ elophozio. Dicit ei. Ecce ego illo vesti
or: ex q̄ dedisti mihi h̄: r̄ grās ago volūtati
tue bone. quoniā frigore affligēbar r̄ coo
puisti me. Ad se ḡ reuersus admirat⁹ est: r̄
cepit b̄tificare egenos r̄ dicē. Uiuat dñs
si iopes x̄ps me⁹ sūt: nō moriar r̄ siā tanq̄
vñ⁹ ex eis. Accersito x̄o notario suo quē
r̄ emerat: dicit ei. Secretū volo credere
tibi: r̄ crede si ppalaueris me barbaris vē
daz te: aut si n̄ audieris. me. Dat x̄o ei dē
libras auri: r̄ dicit ei vade r̄ eme tibi nego
ciū: r̄ sume me r̄ duc ī scām ciuitatē: r̄ ven
de me cui libet xp̄iano: r̄ p̄ciū da paup̄ib⁹.
Notario aut̄ recusati: dicit ei ituz. Qm̄ si
me nō vēdideris: ego vēdaz te barbaris:
vt p̄dixi tibi. Obediuit ḡ ei notari⁹ r̄ pue
nientib⁹ eis ad scā loca: inuenit idē notari⁹
amicū suuz carū. fabz argentariū q̄ dam
na iciderat. Ad locutionez x̄o venientib⁹
ambob⁹: dicit ei notari⁹. Audi me zolle: r̄
eme suū vñū q̄a h̄eo bonū: vt dicat bō q̄
patriū sit. Et audiēs argentari⁹ q̄ suum
h̄eret admirat⁹ ē: r̄ dicit ei. Crede mihi q̄a
nō possideo vñ illū emere possi. Dicit ei rur
sus notari⁹. Accipe mutū r̄ eme eū: mul
tū. n. est bon⁹: r̄ b̄ndicet tibi de⁹ p̄ eū. Acq̄
euit ḡ ei: r̄ emit eū foras: r̄ vestit⁹ idutus:
ī nūmismatib⁹ trigita. Reliquens aut̄ eū
notari⁹ abiit cōstantinopoli: satisfaciens q̄
nulli hoc manifestaren r̄ q̄ de precio ne
quaqz sibi retinendo aliquid defraudaret
sed hoc totū pauperib⁹ daret. Ergo aliqui
idem petrus coquinabat domino suo. ali
quando autem lauabat p̄nos eius: nūqz
aliquando in quolibet hozum affuctus.
Afflixit autem seipsum: r̄ ieiunio multo.
Cum vero vidisset se benedictionem: dicit
ei verecūdat⁹ enormē eius h̄uteze būli
tatē. Volo būlis petre librarē te: vt sis

de reliq̄ frater me^o. Ille ho noluit. Uide-
rat enī eū frequē cōiūcia pferre: z pcuti
a s̄uis suis. Debāt autē eū tāq̄ amētē: ita
vt et nomē ei iponerēt amētis. Quotiē
eūq̄ tribulabāt eū s̄ui sui z dormiebat
i tribulatiōe: apparebat ei qui i affrica illi
apparuerat. vestit^o efophorio ei^o tenēs et
illa trigita nūmismata i manu dicens ei.
Noli mētē eē fra^o petre. ego suscepi z p̄ci
uz tui. s̄ sustēta vsq̄z dū cogitāris. Post
aliq̄d ho ip̄s: venerit a p̄ria ei^o qdā argētī
vēditores: vt orarēt ad loca sc̄a: z iuitauit
eos ad prādium dñs dñi petri: z cuz mini
straret statiz ille coguit eos. Ipsi autē dū
prāderēt: ceperūt afigurare eū: z iuicē ad
aures dicere. Q̄ simulat puer iste dño pe
tro theolenario. Ille ho occultabat q̄ntū
poterat vultū suū. Itēz ḡ cōmēdētib^o
eis: cepunt dicere ad eū q̄ eos iuitauerat.
Uere putam^o res tibi magna euenit dñe
z oile: et enī nisi erram^o publicā p̄sonā i mi
nisterio tuo hēs. Neq̄z sciebāt certi^o: quia
erat d̄ cogna z d̄ ieiunio cōmutat^o vultus
ei^o. Diu igit̄ cōsiderātibus eū. dicit vn^o ex
eis. Uere dñs petri^o theolenari^o ē: z surgā
tenebo eū. Valde enī impator audiēs tri
stat^o d̄ eo: qz dudū n̄ cōparuit. Foris itaq̄z
stās audiuit hec z ponēs catinus a se nō est
igressus: s̄z recto cursu cucurrit ad portā.
Erat itaq̄z ei q̄ eū tūc hēbat ostiari^o mut^o
z surd^o a natiuitate: q̄ p̄ nutū tm̄ apiebat
z claudēbat. festinās ḡ fu^o d̄i exire: diē sur
do z muto. Tibi dico i noie xp̄i. Ille vero
audiuit statī z dixit. Etiā dñe. Itēz ho il
le. ait api. R̄ndit surdus z mut^o sc̄do. Ego
dñe. Statī ḡ surrexit: z aperuit ei. Et ex
eūte eo subijt ostiari^o z clamauit corā oi
b^o gaudēs z exultās: qz audiuit z locut^o est
dñe dñe. Porro oib^o q̄ i eadez domo erāt
p̄teritis qm̄ audiebāt eū loquētē. Iteruz
diē ille qndā mut^o. Ille q̄ cognabat exijt
currēs: s̄z videte ne forte fuga lapsus sit
magn^o eniz fu^o d̄i ē. Qui discēdebat: dixit
mibi. Tibi dico i noie dñi: z mor̄ vidi de
ore ei^o exēūtē flāmaz: z tāgētes aures me
as: z statī audiui z locut^o sū. Et exilientes
z sequētes eū cūcti vltēri^o nō viderūt eū.

Tūc p̄nīaz oēs agebāt q̄ i domo illa erāt.
z ip̄e dñs ei^o q̄ petri emerat qz i tali exbo
norātia hūissent eū: z maxie bi q̄ vocabāt
eū amētēz. Hec sunt brisissimi a deo hono
rati ioānis p̄iarche narratiōes. Nō soluz
.n. d̄ vita sua d̄t̄ erat volētē pficere edi
ficare verūetiā d̄ d̄o acceptis z veracib^o
relatiōib^o suis: z dicebat sēp̄ hec audiētib^o
Si p̄p̄o sanguini nō pepercūt qdā boiūm
s̄z hūc dederunt i man^o s̄r̄m̄: imo xp̄i: quō
putas nos cū alacritate z hūilitate debe
m^o de facultatib^o n̄ris dare xp̄o z egenis
atq̄z paup̄ibus vt recōp̄elationē recipia
mus a iusto: z mercedū redditorē d̄o: i illa
timēda z horrēda retributione die. Qui
nūc seminat p̄ce: p̄ce z metet: z q̄ seminat i
b̄ndictiōibus. i. large z magnanimiē: m̄tri
plicif^o z metet: s̄z bona illa hereditabit q̄
oēs mētē trāscēdūt. De sc̄o Serapione

Omnibus ergo rectis mo
ribus iste factus
adornatus: nec s̄ carebat: valde
eniz diligebat eloq̄ de actib^o sc̄oz patrū: z
eoz q̄ elemosyne cultores fuerunt. Un̄ cū
vna diez recitaret d̄ vita sc̄i serapiois q̄
vocabat sindoni^o z iueniret eū vt fer^o an i
crū suū dedisse egēo: z itēz paululū p̄ces
sisse illic z frig^o patiēti obuiasse: z illi tunc
caz p̄buisse: z qz nudus sedebat tenēs sc̄m̄
euāgelii: z iterrogat^o a qdāz qz te expoli
auit abba: demōstrans sc̄m̄ euāgelii ait.
iste. Et alio tpe hoc ip̄m euāgelii vēdidit
se z dedisse elemosynaz: z discip̄lo suo di
cēte: abba euāgelii vbi ē: z illo dicēte ad
eū: crede fili: q̄ dixit mibi vēde q̄ hēs: z da
paup̄ib^o: ip̄s vēdidi z dedi eis: vt i die iu
dicij hēam^o fiduciā abūdātiores ad d̄nz.
Et qz alias itēz vidua mulier petisset ab
eodē sc̄o serapione elemosynaz: qm̄ esurie
hāt filij ei^o: z nō hūtez eū aliqd̄ oīno tradi
dit se ei vt vēderet eū ad nimos grecos:
q̄s z xp̄iāos fecit i paucis dieb^o: hec legēs
sc̄s d̄ sc̄o serapione diē ad eos. Ube vbe
o philo. xp̄i qd̄ p̄dest hōi colloquēri d̄ acti
onib^o sc̄oz patrū: Credite mibi qz vsq̄z ho
die putabā qz vlt̄ aliqd̄ facerē. datis q̄s ha
bere possū peccūijs: nesciebā autē qz sc̄ip̄os

Prima pars

venderet. quadā cōpassiōe supati. **Q**uia
accusationē aduersus monachū nō recipi
ebat: z pe eo quem iussit flagellari.

Semper quidē honorabat
monachicū scema
scōs hic: z colebat z cōpariebatur
vbi maxie aspiciēbat monachū corpalib⁹
vtilitatib⁹ angustatū. **D**ēbat autē z h sup
mītos p̄cipuū. q̄r accusationē q̄lēcū qz si
ue mēdacē siue p̄racē: non suscipiebat ō
aliquē: circūamictū monachico hītu. **S**e
mel. n. euenit ex imissioē q̄rūdā crimina
toz p̄tulisse eū aliqd tale. q̄dā mōacho gi
rante i ciuitate cū puella vna iuuecula et
petente elemosynā p̄ dies aliq̄t: qdā q̄ hoc
viderāt scādālizati. z existimātes q̄ mīter
ei⁹ eēt: attulerūt p̄riarche ō eū. q̄relas di
cētes. **P**ropter qd a deo honorate: vero
gat talis coangelice mōachice vite scema
te. puellā quādāz hīs mulierē. **M**ox ḡ di
famat⁹ putās p̄hibere ō deū cōmissa pec
cata: tāqz q̄ ad hoc ab eo eēt. p̄uect⁹: p̄e
pit mīterē qdē flagellis cedi: z separari ab
eo: ip̄m autem h̄berari z i carcere secreto
recludi. **D**ū ḡ euz oī celeritate iussio sci in
op⁹ p̄cederet. apparuit ei nocte p̄ visū mo
nach⁹ oīdēs ei dorzū suū putrefactū: nō
p̄centes enī ceciderāt eū ecclē defēsores
dicēs ei. **I**ta placet tibi dñe p̄riarcha: hac
vna vice errasti vt hō: crede mihi: qz ḡ p̄
xīmo ē vita z mors. **E**t hec dicēs discessit
ab eo. **M**ane autē facto recordar⁹ est ille
beatus visōis nocturne: z sedebat sup le
ctū suū mes⁹: mirtitqz statī z euocat p̄ can
cellariū suū monachū de loco i q̄ erat re
clusus: cogitās itra se ille beat⁹ p̄riarcha si
similis eēt illi: q̄ nocte sibi apparuerat. **A**ū
ḡ venisset cū labore mīto. neqz enī p̄pter
plagas moueri poterat: cūqz vultū ei⁹ vi
disset p̄riarcha: remāsit sine voce imor⁹ nō
valēs loq̄: sola autē manu sua inuit. vt se in
lectulo suo locarēt. **I**n semetipz hō reuer
sus z signat⁹: rogauit mōachū p̄iectū lin
theo. vt sine verecūdia despoliaret se q̄te
nus videret dorzū ei⁹: si ita eēt sicut z i sō
nis viderat. **A**it ḡ suasus vt id ageret. de
spoliavit se. **A**ū. hō despoliaret vt monstra

ret dorzū suū viro scō: p̄ admirādus dei
cōsiliū solut⁹ ē q̄ erat idut⁹ amict⁹: z cecidit
i terrā: z viderūt eū oēs eē cunuchū. **S**z
qz recēs erat: nulli hoc existebat manife
stū. **V**idētib⁹ ḡ eū oib⁹ z scō pōtifice. z ma
xime dorzi ei⁹ p̄nitiosa h̄bera: mittēs mox
segregauit illos q̄ hūc i cōsiderate tracta
uerūt. **V**enerabilissimo autē monacho cō
plura rōnabāt: i ḡrātia dicēs se i eū pec
casse: z i deū vepz. z in h̄ admōebat eū ille
scōs. **N**ō ingt o fili. ita sine custodia i ciuita
tib⁹ ouersari oportz: eos q̄ scō ḡglico vfo
idumēto circūamicti sūt: maxie z feminā
circūducere ad scādālū alioz vidēnum.
Tūc mōach⁹ cū oī hūilitate rōnez redde
bat scō dicēs. **T**rede dñe n̄ mēciar. **H**aze
erā añ paucos dies: z exeūte me de ciuita
te vt vēire z salutarē scīm abba cyriū: ob
uiauit mihi hec bñ vīsa puella foris portā
vespe incūbēte: z accurrēs ad pedes me
os: rogabat vt mecū ambularet. **D**icebat
n. se hebreā eē: z velle fieri xp̄ianā: z cepit
eadē enarrare h̄bis horribilib⁹ vt n̄ p̄mit
terē p̄ire eā. **T**imēs itaqz ego iudiciū dei
sūplī eā estimās q̄ n̄ imitteret tēptatiōz
sathanas spadonib⁹. nesciebā hō q̄ n̄mī
p̄cat. **I**ḡt vēientib⁹ nob̄ scīssime p̄ z oīo
nez p̄ficiētib⁹ baptizauī eā ad scīm abba cy
riū. z gyrabā cū ea i simplici corde: exposcēt
modicū sūptuz q̄ten⁹ iroducerē eā in mo
nasteriū. **A**ū hec audisset p̄riarcha dixit.
Pape q̄r absēdōs fuos hz de⁹: z nescim⁹
nos hūiles. **E**t enarrabat hīs q̄ p̄sto erant
visiōne quā viderat nocte de eo. z protu
lit p̄riarcha cētum nūismata d̄ manu da
tur⁹ ei. **D**ei autē amic⁹ ille h̄c monach⁹ n̄ ē
passus aliqd accipere ex eis dignū mēoria
h̄bus ad p̄riarchā locut⁹ ē dicēs. **E**go h̄ n̄
postulo dñe: **M**ōach⁹. n. si fidē hz hōz n̄
idiget. **S**i autē hōz get fidē n̄ hz. **A**d ma
xīe āpl⁹: fatūssēcit oib⁹ q̄ audierāt q̄ p̄u⁹ di
iste mōach⁹ eēt. **S**enuflexit ḡt p̄riarche z
exijt i pace. **E**xtūc ḡt pl⁹ honorabat z bo
sp̄itio recipiebat monachos: z bonos estia
tos z malos: z edificabat mox xenodochi
uz scōzū: z appellauit h̄ receptaculū oīuz
mōachoz. **D**e h̄ q̄ exibat ad mortuo

rū obsega z qz morturiis p̄siedeat d̄ eo etiam q̄ in perfidam captiuus ductus est.

Mortalitate aliquādo ciui tatez op̄chē dēte: ibat z ipse sanct⁹ vt videret funez obsega. valde. n. dicebat h̄ cē profi cutū z sepulchroz cōsiderationē. Mortuē h̄o affidebat z his q̄ morituri. vexationez in exitu aīe patiebatur z ipse eozuz oculos pp̄rijs manib⁹ claudebat memoriaz hēre ex h̄ sēpiternā volēs: z curā pp̄rii exit⁹. p̄cipiebat at̄ z collectiōes pro d̄functis ipin gere. z sine dubio pficere. zeniz dicebat. qz ante paucū tēp̄ captiuus duct⁹ ē ad p̄sas qdā. z d̄cedēs in p̄sīdā retrusus est in carcere q̄ appellabatur thebe: hoc ē obliuio. Quidā h̄ fugientes illic. veniētēsc̄p̄ i cyp̄z z interrogati a parētib⁹ illi⁹. si forte vidis sent eū: r̄ndēs dixerūt eis: qz nos pp̄rijs manibus sepelim⁹ eū. Nō aut̄ erat iste d̄ quo iterrogabāt eos: s̄ alius indissimilit̄ eū simulans. Dixerūt h̄o eis: z mēsez. z di ez obitus sui. Illi h̄o tanq̄ p̄ mortuo facie bāt ei tres collectas: per singulos annos. Post q̄tuo: itaqz annos venit i cyp̄z: fuga lapsus a persis. Dixerūt h̄ eisui. Vere frater nos audiim⁹ q̄ mortuus cēs: z me moriā tui faciebam⁹ ter in anno. Cū h̄o au disset: q̄ i anno ter facerēt. p̄ eo memoriā interrogat eos i quo mēse hec celebrarent. At illis dicētib⁹. sanctis theophaniis: z do minica sancta. atqz s̄cta p̄tecoste: dixit ille. qz trib⁹ istis tēporib⁹ anni veniebat qdā cādidat⁹ vt sol. z dissoluebat me a viculis ferreis: z a custodia: z mouebat deambulando tota die. z nemo recognoscebat me: z in crastinū iueniebat vicula ferrea portās. Dicebat igit̄ sanct⁹ ep̄s. quia ex hoc discimus habere dormientes quietez: qn̄ do pro eis collecta facimus. **D**e eo q̄ rogauit pro filio. z nauis sue saluatione.

Quod in actibus apo/ stolo/ rus audiim⁹ factū: s̄ frequēter z huic copatētissimo accidebat. Videntes .n. multi idēsinētez ei⁹. z inscrutabile circa gentes sp̄assionē mouebant m̄ktois ad

vēdēda multa d̄ substantiis suis: z ferentes p̄bebant d̄i deuoto m̄stro. **U**nde z quidā veniens vna diez offerre ei septez libras auri z dimidiam fatiffaciens s̄cto: q̄ non possideret aliud aliquid in auro. **P**etebar autem ab eo cum multis genuflexionib⁹ vt oraret quatenus dominus de⁹ filiū ei⁹ saluaret. **H**abebat enim vnum solūmodo filium quasi annoz quindccim. vt reduce ret nauim eius cuz bono ab affrica. **I**lluc enim abierat. **A**ccipiens igitur sūmus sacerdos quantitatem auri de manu eius z miratus est eum tam esse magnanimuz ad offerendā totam quantitātē auri quā possidebat. **O**rauit quidē ei: z in facie m̄tum: z sic eum dimisit. **T**amē propter ei⁹ multam fidē. posuit subitus sanctā mensā ligaturam quatitatis p̄iarcha in oratorio cubiculi sui: z sinaxiz fecit statū perfectam sup̄ eaz. p̄ illo q̄ h̄c obtulerat: satis abundeqz dūz rogās: q̄ten⁹ z filiū ei⁹ saluaret. z nauē cū salute reduceret. sc̄dm̄ q̄ fuerat postulatus ab illo: **N**ec tū h̄ triginta trāsa/ ctis dieb⁹ d̄funct⁹ ē fili⁹ hois illi⁹ q̄ obtule/ rat septē libras z dimidiā p̄iarche: z i ter/ tia die mortis pueri recepit z nauī suā ab affrica: in q̄ erat z frater german⁹ eiusdes viri creditor. **E**t veniēs iuxta for̄ naufragiū pertulit z pdidit totū quo erat plena. z non sūt saluate nisi aīe z vna scapua va/ cua. **C**ū ergo z hūc casū didicisset euenis/ se sibi d̄ns nauis z pat̄ pueri: secūdū x̄bzuz prop̄hete paulomin⁹ bitauit in iferno aīa ei⁹. **N**ō dū. n. tribulatione filii sui ext̄cta: cōprehēdit eū z nauis. **R**elata sunt itaqz oīa q̄ acciderant ei p̄iarche z pene plusq̄ is q̄ hec p̄fessus fuerat. i tristitia moraba tur. maxie pp̄ filiū eius vncū. **N**esciēs h̄ qd faceret: rogat misericordissimuz deū. vt cōsolaret̄ vix̄ in mēsa pietate sua. **C**onuo/ care. n. eū z cōsolari in facie s̄ct⁹ erubescē/ bar: verūtāmē mādauit ei vt nullaten⁹ de speraret: neqz h̄o si e iusto iudicio d̄us fa/ cit aliquid. s̄ oīa in hoc qd̄ nos ignoram⁹. **E**rgo vt nō pdat mercedē quā fecit in se/ prem z dimidia libra auri. et fidem quam possidebat circa sanctum patriarbā: iam

Prima pars

vero vt z nos in tēptationib⁹ que nobis eueniūt. qm̄ aliqd boni fecerim⁹. ipertur bati z gratias referētes ad deū permaneamus. vidit in somnis iā dictus vir philo xpe postera nocte quēdā q̄si in bitu sanctissimi p̄riarche dicētes sibi. **U**t qd tribu laris frater. z merore dissolueris: Nonne tu me rogasti vt peterē a deo: vt salu⁹ fieret filius tuus? **E**cce saluus factus ē. **C**rede mihi si viueret. prauus z immūdu⁹ hō fieret. z de nauī tua vere nisi dūs placaretur p̄ bono qd fecisti paruitati mee sententia erat data. q̄ten⁹ tota vt iacer: cum eiabus ī pfundū pgeret: z pderes frēs tuos. **S**z surge z gl̄ifica deū. q̄ dedit tibi eū z saluauit filiū tuū mūdū. de hoc seculo vano. **E**uigilās itaqz vir iuenit cor suū cōsolatū. z vniuersā tristitiā ei⁹ eiectā: z idu tus vestimēta sua. venit cursim ad honorabilissimū p̄riarchā. z iacet se ad pedes ei⁹ gr̄as agēs dō z ei. z enarrās visionem quā viderat. **Q**uā audiēs iustissim⁹ dixit gr̄ia tibi benigne z misericors dūs: q̄ z deprecationē peccatorū exaudis. **I**terumqz ad hōies dixit. **N**equaquē o fili gr̄am hanc orationi mee ascribas. s̄ dō z fidei tue: s̄ enīz oīa ista ipetrare valuit. **E**rat enī valde hūilī sēticiēs sac⁹. v̄bis. s̄ atqz prudētia.

De episcopo amatore pecunie.

PErgebat aliquando h̄ beatus ad visitandos paupes. in locū q̄ dicit̄ cesariū: illic. n. eis fecerat q̄si tholos q̄sdā prolixos. ligneis tabulis pauimēto strato ad requiescendos eos: z simul cū stozis z racois p̄ totā byemē: qdā eoz eūte secum epoz q̄ cū eo erāt: amatore pecunie passibili modo p̄sō. **D**ixitqz beat⁹ p̄riarcha ad eū. **A**ma a honora frat⁹ Troile frēs xp̄i. hoc enim ei erat nomē. **N**ūciauerat. n. qdā patriarcbē: q̄ triginta libras auri portaret. in ipā hora domestic⁹ eiusdē ep̄i troili vt emeret spēs argenti anaglisti gr̄a mēse sue. **E**ps at tanq̄z verit⁹ p̄monē p̄riarche. imo ad horā calefactus: singula dari oib⁹ fratribus. p̄cepit ei q̄ triginta libras illas portabat. **T**eleriter ergo huiusmodi auri

gr̄itas erogat est. **R**ecedentibus itaqz patriarcbā. s̄ z q̄ inuitā: vt ita dicā: elemosinā fecerat. ep̄o troilo i. pp̄riis ep̄iscopis velut quedā amēs z aīe piculosa. in eū cogitatio irruit. pp̄ pecuniāz dationē: honoris z amoris pecunie z crudelitatis z negligentie genimē eū seq̄bat: febre extra naturā mixta. pp̄ qd̄ egrotus iuitus in lectū cecidit. **D**ebdomadario ḡ a sanctissimo patriarcbā ad eū veniente z ad mēsa ciuit̄ dē patriarcbē eū inuitate recusauit: frigidē. n. z febre se vexari. p̄ quadaz causa dicebat. **I**gitur euz hoc audisset p̄riarcha. mox agnouit causā qz pp̄ exiū trigintali braz: infirmatus est ille iuit⁹ elemosinator. **E**rat. n. vt predictū ē valde imisericors: z amator pecunie. **N**ō sufferens ḡ beat⁹ se gdez super mēsa reficere: illū autez suplectum cruciari grauiter: puenit celerit̄ ad eū ille vere sine supbia z dixit ad eū hylari vultu. fac caritatē fili troile. **E**stimas ḡ in veritate dixeris tibi fratribus huiusce modi datū. crede mihi. p̄ iocū dixi tibi dare. **E**go. n. volui p̄stare eis singula nūmismata pp̄ sanctaz festiuitatē: s̄ qz nō habebat distributor me⁹ secū sufficētē quantitātē. huius rei gr̄a mutuas ddisti eā mihi: z ecce attuli tibi illas triginta libras. **U**t vero vidit quantitātē ep̄s amator pecunie in honorabili manu sapiētis existētis medici z pastozis. febris gdez subito disperebat. frigus etiaz recedebat. fortitudo quoqz z corporis ei⁹ calor ad eum reuertebant. vt ex hoc nō posset latere hanc eē causā: repente cōprehēdētis eū cōmutatiōis. **S**uscipiēs ḡo aux ab honorandis manibus patriarcbē. z nihil oīno cōtradicēs expectabat ab eo patriarcbā conscriptionē ab renunciatiōis mercedis eaz. q̄ date sunt triginta auri libraz. **F**ecit autez hoc cum gaudio troilus ep̄s scribēs pp̄riis manibus ita. **D**e⁹ oīo meo iohi beatissimo patriarcbē huius alexandrinoz magne ciuitatis. da mercedē triginta libraz que date sunt tibi: qm̄ ego recepi mea. **H**oc scriptus itaqz sanctus accipiens s̄spit secū. z eundē ep̄m ad prandiū: vt. n. iā dicitū est

Statim sanus factus ē. volēs ḡ mercedis redditor dō: corripe eū. simul autē et ad misericordiam tribulatoꝝ et compassionē erigere ondit ei eadē die dormiēti post pādū patriarche i somnis: ḡ mercede priuat⁹ esset. **Q**uidit enī: vt ait: domū cui⁹ pulchritudinē atq; magnitudinē: nō pōt ars hoīuz imitari et ianuā hui⁹ totā aureā: et sup ianuā titulū scriptū: māsiō eterna: et requies troili epi. **A**ūq; hoc iquit: legissez gauisus suz: sciebā enīz donādā mibi ab iperatore: talis dom⁹ epulationē. **N**ōdū autē huiusmodi tituli scriptiōnē: pegerā et ecce qdā regi⁹ cubiculari⁹ habēs secū et alios obsequij diuini et cū puenisset ad talē nitētis domus ianuā dixit ad p̄rios officiales. **D**eponite titulū istū. **E**t cū deposuissent: itēz dixit. **D**uta te eū: et ponite quē misit orbiz fraz rex. **E**t attulerūt et fixerūt aliud aspiciētē me. sup scriptū ita. **M**ansio eīna: ac reges ioānis archiepi alexādrīe empta libris trigita. **E**t cū hoc vidisset: surrexi a somno: et maguo summoq; pastori q̄ visa sunt ei i sōnis enarravit: pficiēs ea de causā troilus epi: et fact⁹ ē extūc elemosinator magnific⁹. **D**e nauibus quaz entheca iuit i perditionem.

Dominus q̄ diuitias in tpe quodam brō iob abstulit: fecit simile et huic oī bonitate pleno: scō p̄iarche ioāni. **N**auib⁹ enī scissime ecclie sue p̄bēdētib⁹ violētā hie me i loco q̄ dicit ad bira proiecerūt oīa sua q̄ naues portabāt: erāt ḡ oēs naues simul. **E**rat autē sūma mlta valde: enthecaz suaz habebāt enīz tm̄ vestimēta et argētū: et alia res altiores: vt cputaret pōdus qd iuit i pditiōnē quatitatis cētenarioꝝ trigintaquatuor. **P**lus enīz erāt q̄ crederint naues: capiētes p singulas: decē milia modioꝝ. **V**entētib⁹ ḡ alexādrīā et p̄gētib⁹: stantiz relig creditores et primi nautē i eccliaz sfugerūt. **S**cūs ḡ hoc audiēs: et cās ppl quā sfugerāt: mittit eis verbū manib⁹ suis scriptū. habens ita. **D**ñs dedit frēs: dñs vt voluit abstulit: sicut dño placuit: ita scriū ē: sic nomē dñi b̄ndictū. **E**xite filij nihil ex h̄ veritū. dñs enī sollicit⁹ erit d. crastino. **A**scē-

dit itaq; pene dimidiū ciuitatis i secretū: die autē altero volebāt solari nobilē istū: ipse ḡ occupās cepit oib⁹ dicere. **I**nequa q̄ o fili et frēs: cā nauū difficultatis triste/mini: nā humilis ioānes credite iuēt⁹ ē culpabilis: q̄pe nisi extollētiā haberē. nullo modo h̄ ferrē. **S**z qz extolebar i bis q̄ di erāt: et estimabā q̄ magna opa facerē: dās q̄ hoīuz erāt: h̄ mibi euenit: volēs ḡ dō vt h̄ itelligerē ista pmisit: **A**lcosyna enī n̄ uigilatē plerūq; i extollētiā eleuat: iuit⁹ ḡ o casus humiliat sustinētē. **A**it enim diuina scriptura. **P**aupras viz būlliat: et itēz uauid h̄ sciēs: dicebat: **B**onū mibi q̄ tu humiliasti me: vt discā iustificarōes tuas. **D**ū enī maloz fact⁹ sū noxi⁹: qz dationē p uanā gl̄iā pdebā et qm̄ p viciū meū pdite sūe tate pecunie habeo nūc iudiciū aīaz q̄ i arto sūt. **V**ez dilectissimi: ḡ tūc tpe iusti illi⁹ iob fuit dō: et nūc idē ipse ē: ḡ nō p̄p egestate: meā: s̄ ob idigētū necessitate: ū dreligē nos. **I**pe enī dixit. nō te dserā: neq; dreligē quā. **E**t rursus. **Q**uerite p̄mū regnū dī: et iusticiā ei⁹: et hec oīa adiiciētur vobis. **V**olētes ḡ solari eū ciuitatis hitatores: vt dicitū ē: p̄i magis iuētū sūt ecōtra solationē ab ei⁹ b̄titudine recepisse. **N**imis ḡ breue t̄p̄ p̄terijt et i duplū restituit dō et nouo n̄o iob facultates. et iterum erat ipse magna nimis circa misericordiam: fortasse autes et religiosoz: q̄ antea fuerat. **D**e ministro cui duas auri libras dedit.

Ad extremā paupratē p ueniēti cui/ adā de domesticis ministris: ppria manu iste scūs vt nullus sciret duas libras auri dedit: et audiēs ab accipiēte: qm̄ hec accipiēs dñe: vltēri⁹ nō habeo vultū itēdē dī i honorabilē et angelicā faciem tuā vere dignū laude: vt sapiēs locut⁹ est x̄pbū: **N**ōdū iquies sanguinē meū. p te frater effudit sicut mandauit mibi dñs meus x̄ps iesus. **D**e duce qui mutuum dare distulit.

District⁹ qdā ab his q̄ p̄sio/ nē exigebāt: cū nō haberet qd daret: erat enī regio i magna difficultate: eo q̄ flui⁹ nilus fm

Prima pars

consuetudinē n̄ irrigare ags frā: ipe abiens
deprecat⁹ est ducem quendam magnato
rum. vt mutuas sibi daret quinquaginta li
bras auri: z dicebat se dare pignora si
vellet dupla. Repromisit ergo dux va
re ei: ad presens vero distulit. Exactorib⁹
vero cōstringentib⁹ eū: vadit z ipse ad por
tū a quo cūcti recipiunt: videlicet ad mitis
simū z dignū admiratiōe p̄iarchā. Et nō
dū pene p̄priā necessitatē ei narrauerat
dixit fact⁹ ad eū. **O** fili: si volueris. z q̄ ve
stior idumentū. Etenim cū admirabilibus
suis bonis z hoc possidebat. q̄ non pote
rat videre aliquē de necessitatib⁹ lachry
mātē. z nō statim se p̄priis rigaret lachry
mis: vnde z mox petitiōem volētis ab eo
mutuū accipe adimpleuit. Et sequenti no
cte videt dux q̄ staret sup altare quidam
cui offerebant multi oblatōes: z p̄ vnā
quā ponebāt: accipiebant centū p̄ ipsa de
altari. Erat autē z p̄iarcha post tergū ei⁹
facebat q̄ vna oblatō ante eos in vno
scāno: z dicit qdam duci. **U**ade dñe dux
accipe oblatiōē illā z offer ad altare: z
solle p̄ ea centū oblatōes. **I**llo hō pigri
tante: cucurrit p̄iarcha: licet post eū sta
ret: z tulit hanc ante eū z obtulit: z acce
pit sic oēs centū de altari. **E**uigilans ita
q̄ nō poterat discernere somniū. **V**isit
autē z adduxit eū q̄ volebat mutuū acci
pere vt p̄staret ei. z cum venisset: dicit ei
dux. **A**ccipe qd̄ petisti mutuū. **R**idens
ille dixit ei. **A**nte tulit mercedem tuā do
mine p̄ fia reba. **E**tenim te dño differente
me cōpulsus sum ad illū tāq̄ ad portū con
fugere: mlta enī erat vis inquietudinis ex
actoz. **C**ū ḡ audisset hoc dux ille: statim
recordatus ē somniū. z dixit. **V**ere bene di
xisti: ante tulit mercedē tuā. n̄te tulit entē
z veh illi. qui vult facere bonum: z differt
z enarrauit oib⁹ somniū qd̄ viderat. **D**e mu
liere que a genero suo iniuriā patiebatur.

De Ergente aliquādo

Dillo viro sancto. ad templum san
ctorum victoriosorum martyrum tyr z
ioannis in gloriosa eorum memoria ora

tionis gratia: exēire eo portā ciuitatis su
scepit cū mulier p̄cidens. z dicens. **U**in
ca me: qm̄ iniuriam patior a genero meo
Quibuscūq̄ ergo de obsequio eius qui ha
bebāt cōfidentia apud eū dicentib⁹. qz cū
reuerfus fueris: causam eius facies. **R**e
spondit sapiētissimus. **E**t quomodo deus
ofonem nostram suscipiet. si ego istā post
posuero. **Q**uis mihi spondit. vt vinas
ego i crastinum: z ibo ad xpm̄ pro ea ra
tionem redditurus. **E**t non recessit de lo
co illo: vsq̄ qd̄ satis ei erat. fieri faceret.
De factis videlicet **I**ose z **S**opbronio

De voluntatem igi

Hur memorabilis hui⁹. que tota i
deo erat. misit ei deus viros sapientes. z
semper memorandos ioannē z sopbroniu
m. **C**onsiliarii enim erant veraciter bo
ni: quibus z tanquā patrib⁹ disere obe
diebat. z gratias agebat tanquā constan
tibus: maxime z viriliter agentibus: mi
libus pro pietate religionis. **E**tenim sā
cti spiritus virtute freti. z cuz seuerianis
ac ceteris circa regionem existentibus im
mundis hereticis: sapientia sua ac dispa
tationibus pugnam habentes z cōflictiū
multa quidem castella. pluresq̄ ecclesias
similiter z mōasteria ab ore talium bestia
rum tanq̄ boni pastores euellere studue
runt: propter quod z maxime plurimum
honorabat sanctos hos ille vere sanctis
simus. **S**ermo eius cōtra percussorem.

De alicubi ali

Squē durū z humanū z p̄cussorē
circa proprios seruos sentiebat ille bea
tus hunc primum cōmonebat: z cū multa
lenitate rogabat dicēs. **F**ili venit qd̄ ad
aures peccatrices meas. q̄ ex operatiōe
inimici modicū duri⁹ circa p̄prios pueros
tuos seraris: s̄z rogo ne des locū ire. **N**on
enī vt p̄cutiam⁹ eos dedit nobis hos de⁹
s̄z vt huiāt. fortasse hō nec p̄pter hoc: sed
vt sustententur a nobis ex qb⁹ de⁹ p̄stitit
nobis. **Q**d̄ enī mihi dic. z dedit hō z emit
eum: q̄ ad imaginē z similitudinē dei cre

at' honorat' e'. Nūqd eniz tu dñs ei' aliqd plus illo possides i' pprio corpore: manum aut pedē vel auditū siue aīaz? Nūquid nō similis est tibi p oīa? Audi luminare glorio sum paulum dicētē. quotquot i' xpō baptizati estis: xpōz iduistis. Nō est iudeus neqz grec' nō est seru' neqz liber: oēs enim vos vnū estis i' xpō. Si ergo equales sumus in xpō z ad iuicē equales efficiamur. Eteniz xpō formā serui assumpsit: docēs nos nō su per bire oīa z seruos nōs. An' enī ē dñs oīuz in celis habitās: z humilia respiciens: nō dixit sublimia s; humilia respicit. Quā tum enim z aux dedimus: vt honorificatū z emptū cū sanguine diuino: z dñico: nobis seruituti subiiciam'. ppter eū celū ppf eū terra: ppter eū stelle: ppter eū sol: ppf eum mare: z que i' eo sunt. Est aut: quia z angeli ei ministrāt: propter eum xpō seruorū pedes lauit ppter eū crucifixus ē: z cetera oīa ppter eū passus est. Tu aut eū q a deo honoratur ihonozas: z quasi non sis eiusdem nature nō parcens feris. Dic obsecro: velles quotiēs culpas vt mox redderet tibi de'. Nequaquā dic. quomodo oīas quotidie dicēs. Dimitte nobis debita nostra sicut z nos dimittimus debitorib' nostris: Dis z bis similibus vt dīs: vt ibi bātāre i' se thesauro: monens hunc absoluit: z nisi didicisset istum emendatum: preparabat z instruebat sensum afflictuz: vt fugam arriperet z venditionem peteret. z hunc comparans iustus. statim liberū statuebat.

De puero orphano quem vitauit.

Adiens aliquando cuiusdam elemosynatoris pueruz orphanū derelictū: parentibus ipsius morientibus: z in multa paupertate cōuersa ribū: dicebāt enim bi qui i' testamēto patris eius iuenti sunt testes quia non dimisit ei dñe pater eius moriens: vsqz ad vnū nummīssima: sed habens decem libras auri adducit euz ipsa hora quando testamētū scribebat: z dicit ei. Das decem libras: habe fili mi. Quid vis dimittam tibi istas: an dominam meam dei genitricem curatozē

z prouisozem? Puero vero eligente scām dei genitricem: pcepit dare cūcta pauperibus. Et ecce inquit sanctissime i multa inopia consistit: nocte ac die domū dñe noster nō deserēs. Qu' ergo hec audisset a sciētib' scūs hic: nemini aliqd dicēs: adducit quendam tabellionem: z narrabat ei rē dās ei terminū vt nulli crederet: quā pcepit ei facere rē: dicēs ei. Vade z in veteribus cartulis scribe: testamentum nomine theopenti: z fac in eadem carta me z patrem pueri consobzinos fratres: z vade z dic iuueni. Scis frater: q genus existens patriarche: non debueras ita in paupertate versari: z ostende ei cartam. z dic. Quoniam si erubescis: ego ordino causam tuā apud patriarcham: z vide quid tibi dicet. Cū ergo oīa que iussa sūt ei a p̄archa: tabellio fecisset: venit ad eum dicens: quia pactus est puer mihi: vt ego loquar causas suā dño: z magnas grāru actiones. referēbat mihi. Dixit vero scūs. Vade z dic ei: qu' locut' suz p̄arche. Et dixit: qm̄ z ego scio: quia habuit sobzū meum filiū: sed ex vultu hunc nō recognosco. Bene ergo facis adducēs hūc ad me. Adducēs ergo eū portat z cartā secū. Quz vero puenissent: tulit eū secreto ille iust': z cepit deosculari euz z dicere. Bene venit fili' sobzini mei. Vitauit igitur euz z vxori tradidit in alexandria: z domum z oīa qb' opus habuit donauit ei. demonstrare festinans: qm̄ nō dereliquet dñs sperantes i se.

De ipostore q. xx. libras auri mutuo accepit ab eo.

Interpretermisse autē z huius mādati curaz habens hic admirabilis legem ponentis: volenti mutuari a te: ne auertas aliquando: non prohibuit aliquē huiusmodi ab eo suffragiū postulante. Unde hoc sciens quidam malignus z ipostor: petiit ab eo vt sibi mutuas daret viginti libras auri. Erat autē de his qui dicuntur gallostromij. Gallostromij dicuntur māgones discurretes: z fraude decipiētes. Adremēs ergo scū: quē ad tuoduz z alios multos: dicebat: quia nihil

Prima pars

mibi dedit. Quæsierunt itaq; ecclesie pasto-
res et ordinatores. ut in carcere huc mitte-
rent: et publicaret ei substantiam. At imita-
tor vicentis. estote misericordes sic et pater
ut misericors est: quod solus suus oriri facit super bo-
nos et malos. et pluit super iustos et iniustos:
nequaquam istis consensit ut eum affligeret. His
autem turbantibus contra eum: utpote quod patriarche
illuserat. et dicentibus ad eundem scilicet: non iustum
est dñice: ut quod merito paupes accipent. sed lu-
xuriosus accipiat: respondit e contra ille ter bris
dicens. **Credite fratres quod si extra voluntate ac-
cipietis aliquid ab eo. duo mandata transgre-
diemini. et vnum adimplebitis: quoniam et ad paupes
data fuerit huiusmodi quantitas: Vnum quod
dicitur quod apparebitis impatientes circa vana. et
efficiemini alijs forma mala altere autem quoniam
non obedietes criticis dñio deo dicenti: ab eo
quod abstulerit tua ne repetas. **Expediit ergo si-
lens: ut efficiamur omnibus exempli patientie. Et
enim apostolus dicit. Quare non magis iniuria susci-
petis: quare non magis fraudem patimini? Et
bonum est quod veraciter fratres. omni petenti da-
re. excelsum autem et honorabile: etiam non pe-
tenti. ei autem quod aufert vestimentum sine volunta-
te a nobis. dare et tunicam: angelice vere na-
ture imitatio. imo diuina est. **Ex his enim quod
habemus. dñs precepit benedixit. **Bo-
num igitur facies fratri tuo. iuxta quod possidet ma-
num tuam: non ex his quod ex litte et ceterone et ab ini-
uria auferuntur. **De abbate vitalio.**********

Sener quidam magnus quasi sanctorum
seragita. audies tales
res beati voluit temptare eum. si po-
set ab eis suaderi. et ad scandalum facile inclina-
re. et ut contigit si contempneret aliquem. **Et habi-
tas prius in monasterio abbatis seridonis. exi-
it et venit alexandriam: et sumit conuersationem bo-
nimus quod dicitur reprehensibile: sed deo gratia: quod dat
ut ait david: singulis secundum cor eorum. **Ingre-
diens itaque civitatem. scribit omnes quod note
erant meretrices: et cepit laborare opuscula
et accipere per singulos dies siliquam vnam. Cum ergo
occuberet sol manducabat. et intrabat ad
vnam meretricum et dabat ei creos numeros et
dicebat. dona a mihi noctem istam: et noli fornica-
ri. **Et manebat iuxta eam nocte illa: obser-******

uas eam ne fornicaret. **Strabatque a vesperi in
vno angulo cellule ubi dormiebat mulier.
passus et oras per ea: et mittens genuflexiones
vsque ad aurora. et exiens accipiebat ab eis
ab illa. quod nulli diceret actores eius. Ita age-
bat sepe quousque vna eam manifestavit vna
eius. quod non ut fornicaret intraret ad eas. sed
ut saluaret. **Oravit senex et cepit mulier
a demonio vexari. ut pillam cetera timeret
et non manifestaret eum omni tempore vite eius.
Dicebat ergo quodam die: quod a demonio vexabatur
Quid est? **Reddidit tibi deus quoniam mentita es.
Ut fornicet enim ingredis pessum iste: et non
ad aliud aliquid. **Ja enim et sacer vitalis: huius
nomine erat eius: volens hominum gloriam fugere. et
aias a tenebris reuocare: dicebat audientibus
tuis cunctis cum laboraret in opere: et solueret
vesperi. **Eam modo dñe: olim nona talis ex-
pectat te. **Ubi erat ergo ordo ipsius: mul-
tis ergo criminantibus et illudentibus ei dicebat.
Nunquid ego non vestio corpus? ut oes? **Aut
monachis solis iratus est deus? **Uere: et ipsi ho-
mies sunt ut oes. **Dicebat itaque ei quodam die. **Ac-
cipe tibi unam mulierem abba. et mura vesti-
mentum tuum. ut non blasphemet deus per te. et ha-
bebis iudicium quod scandalizant animarum. **At il-
le respondebat eis ite: dicebat ergo se demonstra-
re quasi iratum. **Uere non obaudiam vobis: ite a
me. modo nihil aliud faciam. ut vos non scandaliza-
mini. nisi accipiam mulierem. quatenus curam
habeam domus. et faciam malos dies qui vult
scandalizari: scandalizet. et det fratre in pariete
Quid vultis ex me? **Nunquid iudices asiru-
ti estis a deo: **Ite: dicit vobis curam habetote
vos per me non reddetis deo rationem. **Unus
est iudex. et sancta dies iudicii: quod singulis red-
det secundum opera eorum. **Dicebat autem hec cla-
mas. **Quidam ergo ecclesie defensorum. hec multo-
tius audientes ab eo: referebant quod fiebat
Deus? **Et sciens. quod nollet ille sacer: offendere
abbatem vitalium: duravit cor eius: ne crede-
ret eis. **Recordabatur enim ante memorati cu-
nuchi. sed increpauit vehementer quod contra vi-
talius abbatem accusatorem ei afferebat. **U-
tentes ad eos. **Quiescite accusare monachos
An nescitis quod circa sancte memorie stan-
tinum imperatorem actum fuisse conscriptores quod de**

eo legitur contineat: Quonia ait qda no ti
 metes deu cu celebraret secunda synodus
 i nicea: ceperunt tra se dare in scriptis. sa-
 mas turpes bro illi iperatoz: qda clerici q/
 de existetes qda monachi: r ad facie addu-
 ces scus dei stātinus accusatorē: r accu-
 satuz yrūqz audiuit. Et cū iuenisset mul-
 tas talis criminatoz veras esse accusatio-
 nes: icēdit omnes que date sunt in scriptis
 malas opiniones dicens. Vere si propriis
 oculis vidissem sacerdotē dei: aut aliquez
 eoz q monachico habitu circūamicti sunt
 peccare: clamidē meā explicarē: r cooperi-
 rē eū: ne ab aliquo videretur. Nā r in ser-
 uū dei illū videlicet eunuchū: ita putastis:
 r misistis me extra vias: r feci anime mee
 peccatū magnū ofundens ergo eos mul-
 tum absoluit. Seruus autē dei vitalius a
 ppria operatione nō cessabat. Depcabat
 ergo vt gbusdā post mortem eius i somnis
 manifestaret de^o de se: vt iputaret i pctm
 his q scādalizabātur i eū: eo q rē quā age-
 bat dicerēt scādalo esse plenā: r nō habe-
 ret homo peccati iudiciū ex ea: qcgd locu-
 tus fuisset. Multas igitur de talib⁹ mu-
 lierib⁹ i cōpūctionē induxit: hec operatio
 eius: r maxime quādo videbāt eum nocte
 extrēdētē manus: r orātē pro vnaquaqz
 eaz: ppter quod quedā eaz a fornicatiōe
 cessabāt: quedā vero accipiebant viros r
 pudice conuersabātur: quedā vero r mo-
 dis oib⁹ mūdū relinquētes: singularē vi-
 tā ducebant. Nullus tamen sciuit vsqz ad
 eius dormitiōnē: q ipsi⁹ admonitōe r ora-
 tiōe: i pudice muliereule a fornicatiōe ces-
 sarēt. Unde quadā die exeūte eo a prima
 taliū muliez diluculo: obuiat ei quidam
 homo innūdus: intrās ad fornicādū cum ea:
 r euz vidisset scū vitaliū ex ea egredientē
 dedit ei alapam in faciem dicens ad eum
 vsquequo pessime illusoꝝ xpī: nō emēdas
 te ab his nequitis tuis: Qui dixit ad euz.
 Crede mihi accipies alapā a me humili vt
 tota alexandria colligatur ad clamores
 tuos. Nondū breui tēpore trāfacto dor-
 miuit cum pace in cellula sua: sanctus vi-
 alius: nemine sciente omnino. Habebat

eniz valde pusillā cellulā: super locū q di-
 cebatur porta solis. Unde r plerūqz cum
 collecta celebraretur iuxta cellulam eius
 i ecclesia matre: ueniētes quedā mulier
 cularū harū ad alterutras dicebant. Ea-
 mus eamus: iterum abbas vitalius colle-
 ctā habet. Et veniētibz eis: curabat eas
 Igit dormiente eo: vt pdictū ē: i ppria cel-
 lula r nullo sciēte: mox quidā demon tā-
 qz ethyops deformis affat ei: qui dederat
 alapam abbati vitalio: r dat ei alapaz di-
 cens. Suscipe alapam: quaz misit tibi ab-
 bas vitalius. Et cadēs statiz cepit spuma-
 re. Cōgregata ē igit iecūdū pphetiā vita-
 lij. pene tota alexādria. i uiolentiam quam
 patiebatur a demone. r maxime quia soni-
 tū date ei alape audierūt quidā quasi ad
 vnius iactum sagitte. Post aliquantas ve-
 ro horas: in mentem rediens: is qui patie-
 batur: scidit vestimenta pectoris sui: r cu-
 currit ad cellulam clamans r dicens. Tul-
 pā feci tibi: serue dei vitali: miserere mei.
 Accurrerūt vero cū eo oēs audietes. Tū
 puenisset ad cellā sancti: exijt iterū demo-
 nium iactās eum omnibus aspicientibus:
 Et cum ingrederentur intro hī quicum eo
 cucurrerūt: inuenerunt sanctum stantem
 i geniculis suis: r orātē: r dño atqz tradētē
 r in pauimento scripturā huiusmodi. Viri
 alexandrini nolite ante tempus aliquid iu-
 dicare: quousqz veniat dñs. Consitebatur
 vero r homo q a demonio verabāt: quod
 scō fecerat: r quod dixerat scūs ei. Reci-
 tata sūt ergo beatissimo ioāni patriarche
 oīa: que circa scū vitaliū acta sunt: r descē-
 dens cum clero: venit ad corpus sancti vi-
 talii: r cū vidisset superscriptionem: dixit:
 Vere hāc humilis ioānes p deū euasit. naz
 alapā quā accepit q patitur: ego acciperē.
 Tūc itaqz omnes fornicarie: r que abrenū-
 ciauerūt ex eis r viros susceperāt: cum ce-
 reis r lampadibus preibant eum flentes r
 dicētes: perdidimus salutē r doctrinam.
 Enarrabāt eniz iā ouerlationez eius omni-
 bus: r qm nō ppter turpē rem ad nos tra-
 bat: r quia nunqz aliquando vidimus euz
 super latus dormiētē: aut vnam ex nobis

debitoꝝ nris: inuit domestico patriar
cha vt taceret. Siluit ho ꝛ p̄iarcha. ꝛ re/
māsit p̄nceps solus dicēs versum: dimitte
nobis sic ꝛ nos dimittim⁹. Et statī ouersus
scūs: dicit ei māfeta voce: vide ī q̄li terri
bili voce dicas dō. qm̄ sicut ego dimitto:
ita ꝛ tu dimitte mibi. Et tanq̄ ab igne statī
cruciatū: ferēs predict⁹ p̄nceps cecidit ī fa
cies ad pedes sancti dicēs: Quecūq̄ iusse
ris domine faciet fr̄uus tuus: Et recōcilia
tus est inimico suo extrūc cū omni veritate
Quid erga quēlibet superbum agebat.

Superbum autem si
videbat aliquem beatus. hunc q̄/
dem non arguebat in facie: quando autē
eum in secreto suo sedentem videbat affe/
rebat de humilitate sermones. vt per tale
magisterium sensim percuteret superbus.
ꝛ modestum faceret. dicens ita. Miros
domini mei. q̄ modonō recordat mīsa aia
mea hūilitatis quā demonstrauit nobis su/
per terrā apparēs fili⁹ dei: sꝛ itumescō ꝛ ex
tollo sup̄ fratre meū. si fuero modicū aut
pulchrior eo. aut ditior. aut glorioſior: aut
p̄cipatū officij cuiuscūq̄ babuero: nō itel
ligēs diuinā vocē q̄ dicit dīcite a me qz mī
tis sū ꝛ hūilis corde. ꝛ iuenietis requiē aīa
b⁹ vestris neq̄ sāctoꝝ voces cogitās: qm̄
qdā terrā. qdā cinerē. qdā vero vermē ꝛ nō
hoiem. qdā autē ipeditioꝝ ꝛ tardioꝝ lin/
gue se nominabāt. ꝛ qz esaiās qm̄ deū vide
re meruit: vt capit hō: tunc imūda labia se
habere p̄nunciauit. Quid enī non sim hu
milis: Nōne de luto factus sum. vn de sūt
ꝛ lateres: Nōne omnē quam puto habe
re gloriam. vt flos feni marcescit: Dis er
go ꝛ huiusmodi verbis sapientissimus qua
si de se dicens: eum qui languorem infla
tionis ꝛ superbie habebat cauterio conbu
rens p̄debat. Intelligebat enī is q̄ vuln⁹
habebat: q̄ de eo patriarcha bec itimaret
Sermo eius ad hūilitatis exemplum.

Et hoc frequenter
ille a deo honoratus afferebat in
medium: ad humilitatis argumentum di

cens. Quod si considerassemus ꝛ cogi
tassemus dei misericordiam ꝛ bonitatem
nec ī celos subleuarem⁹ oculos nostros
sed semper in humili habitu. ac pruden
tia degeremus. Ut enim preteream qua
liter non existente: vt essem⁹ produxit
nos factor ꝛ peccato ꝛ inobedientia dece
ptos. iterum viuificauit. ꝛ proprio sangui
ne redemit a morte: ꝛ omnē terrā. ꝛ ipsū
celum in obsequium boninum subdi
dit: sed ꝛ nunc qualiter peccātes non dissi
pat. sed longanimiter magis expectat: im
mobilis illa natura. ꝛ patiens ille oculus.
ꝛ nobis plerūq̄ blāsemantibus. ipse con
solatur ꝛ blanditur per miserationem suā
desursum pluias p̄pter vitam nostrā tri
buēs. Quātos malos oparios p̄gētes: vt
occidāt aut furētur: tetigit vt nō capiātur
ꝛ puniāt: quātos existētes ī pelago: vt p̄
dētur obuiātes sibi naues: ꝛ occidāt q̄ ī eis
sūt: nō p̄mittit ī p̄fūdū dimergi: sꝛ ipat ma
ri: ne absorbeat eos: expectās ouersionem
malitie ipsoꝝ: quāti peticrāt corpus ꝛ san
guinē eius sacrosanctū: ꝛ patitur ꝛ longa
nimiter agit: non reddens eis hic aliquid
difficile: quātos in itinere latrocinantes
nō tradit ī cibum obuiantibus sibi bestiis.
quātos eūtes ꝛ caua terrarum ꝛ itinerū se
ditiones operātes p̄teggit: vt non osumar
tur a custodiētibus canibus: vel etiam ho
minibus. Et me iterdum aut cū meretrice
recumbēte: aut cū his qui se inebriant: aut
cū turpia loquētibus ouersante: aut cete
ro quolibet sc̄li huius iplicato pctō. Apis
qdē circūfertur: ꝛ valles ꝛ alueos circuit
querēs colligere mibi fructū: vt dulce fa
ciat mibi guttur: quod feda ꝛ iniqua p̄nū
ciat: yua autē festinat per calorem matura
ri: vt repleat os ꝛ lectificet cor: quod facto
rem suum p̄uaricatū est. Flores iuicem
se preoccupāt vt delectēt oculos: q̄ fornicā
tionib⁹ ꝛ alienis mulierib⁹ ad luxuriā in
nuunt: sic turbat quatenus pueniat vt re
pleat manū: per magnitudinē: ꝛ os p̄ dul
cedinē: qui tenet ꝛ basiat alienā muliereꝝ
Talia ergo igt opa frēs agētes: ꝛ talce re
tributōes accipiētes a benigno dō: qualē

Secunda pars

debueram habere prudētiā. cōsiderātes
nouissimā nram ⁊ horrēdā horā. **M**ultus
enī d̄ memoria mortis ⁊ exitu aie disputa-
bat semp ille bt̄us. ita vt frequēter qdā ad
eū supbo scemate intrarēt: ⁊ ridētī vultu ⁊
ī cōsiderato oculo. ⁊ exirēt humili more. ⁊
opūc: a facie. ⁊ lachrymātib⁹ oculis. **P**ro-
p̄ qd̄ ⁊ dicebat. Quia: vt estimo ego hūi-
lis: sufficit ad salutē assidue ⁊ dolēter cogi-
tare. ⁊ sollicitudinez habere de morte: quo-
niaz nemo nobis ī hora illa opatietur. aut
comitabit̄ ex vita ista: nisi opera bona no-
stra. **E**t quomodo āgelis veniētib⁹ ⁊ pro-
perātib⁹ turbat̄ tū aīa. sic iuēta n̄ fuerit be-
ne preparata. **Q**uomodo rogat. vt addat̄
sibi modicus t̄pus vite. **E**t audiet. **T**ēpus
enī qd̄ vixisti: bene nō cōsumpsisti. **E**t itez
dicebat tāq̄ de semetipso. **Q**uomodo hu-
milis iōānes trāsire poteris bestias harūdi-
neti. quādo obuiabūt tibi exactores: **U**eb-
qualis timor ⁊ tremor obtinet animaz tūc
rationē ponētē. tātis exquisitorib⁹ amaris
⁊ imificordibus. **E**t eniz sanctus iste ī me-
morā semper retinebat. q̄ sancto symeoni
ḡ icolonis stetit. p̄ reuelatōez factū ē notū:
quia: vt ait: exēute aīa e corpore obuiant
ei cuz ascenderit a terra ī celū. chozi demo-
nuz: singuli ī proprio ordie. **O**buiat ei cho-
rus demoniorū superbie: iuestigat eā si ha-
beat opera eozuz. **O**buiat chorus spiritu-
uz detractionis: aspiciūt. si aliquādo oblo-
cuta sit. ⁊ penitētiā nō egerit. **O**buiant
iterū supius demones fornicatiōis: scrutā-
tur si recognoscāt ī eo voluptates suas. **E**t
quādo a terra vsq̄ ad celū misa anima po-
situra rationē peruenerit. seorsuz ab ea sā-
cti āgeli stabūt: ⁊ nō adiuuabūt eā nisi bo-
nitates sue. **D**ec cōsiderās hic nobilis per-
territus p̄ tali hora. ⁊ sollicit⁹ fact⁹ ē: ferēs
ī memoriā ⁊ sācti hylariōis eloquiū. q̄ cuz
e. vita egressurus esset formidauit. ⁊ dixit
aīe sue. octogīta ānos o hūilis aīa habes
fuiēs chris̄to. ⁊ times exire? **E**xī: qz miseri-
corā ē. **E**t dicebat sibi p̄riarcha. **S**i is qui
octogīta ānos fuit chris̄to. ⁊ mortuos su-
scitauit ⁊ signa fecit. timuit amarā illā ho-
raz: qd̄ habes tu hūilis iōānes dicere. au-

facere. qm̄ obuiauerint in facies tuā crude-
les illi. ⁊ imifericordes exactores ⁊ exquisi-
tores: **A**ut quātā poteris rationē reddere
ad eos qui exquirunt de mendacio. ad eos
qui de detractione. ad eos qui de crudeli-
tate. ad eos qui de auaritia. ad eos qui de
memoria mali. ad eos qui de odio. ad eos
qui exquirūt de p̄riurio: **E**t dicebat. **D**e-
us in eis increpa: nam omnis fortitudo ho-
minum eis resistere non valet. **T**u domi-
ne da nobis ductores sanctos angelos. ḡ
custodiāt ⁊ gubernēt nos. **M**ulta eniz est
contra nos eozum insania: multus tremor.
multus timor. multum periculū pelagi ae-
ris huius. **S**i enim de ciuitate in ciuitatez
super terrā ambulantes deprecamur eos
qui nobis ductores sunt. ne ī precipitia ca-
dam⁹. aut ī agrestium feraz loca aut ī su-
mina īfinita aut īaccessibiles ⁊ inuios mō-
tes. aut in latronum manus. aut ī beremū
incomprehensibilem aut inaquosam ⁊ pe-
reamus. quot ductoribus foribus ⁊ diui-
nisa custodibus opus habemus. pergentes
longa via hac ⁊ eterna ascensio: ⁊ ad
corpore est egressio: ⁊ ad celum ascensio:
Dec sunt sapientia plene: beati ad se ⁊ ad
omnes doctrine: hec sunt eius quotidiana-
ne cure atq̄ meditationes. **Q**uid fecerit p̄
his ḡ post euāgeliū lectū stationē defebat

Multam autem ⁊ de
sancta statione curam habebat. ⁊
sollicitudinē demonstrabat. **U**na enim
dierum. volens multos refecare. vt non
egredierentur post solutionem sancti euan-
gelij de ecclesia: ⁊ ociosis sermonibus pro-
oratione vacarent. quid fecit? **R**eliquit
mox postq̄ lectum est sanctum euangeli-
um ecclesiam. ⁊ ipse exijt ⁊ sedit cum tur-
ba: omnibus vero obstupescētib⁹: dixit
ad eos iustus. **F**ilii vbi oues illic ⁊ pastor
Aut intrate intro ⁊ ingrediar. aut manete
hic: ⁊ hic manebo. **E**go p̄pter vos descēdo
ī sanctā ecclesiā: nā poterā facere mibimet
missas ī episcopio. **S**emel ergo ⁊ bis fecit
hoc ipsuz scema: ille beatus. **E**rudiuit ⁊ in
hoc plebem magnifice ⁊ emendauit: time/

bāt enim. ne iterum id ipsum scema faceret
eis ille semper memorandus. **Q**uoniam
in ecclesia non permittebat.

Qui autez in sacra
rio oīno nō pmittebat: s; i respectu
oīuz foras mittebat cū dices Siquidē vt
ozares venisti buc. i hoc mētē tuā z os tuū
vacare exopta. Si hō p; locutionē: scri
ptū ē. dom' dī. dom' oratiōis vocabit: no
li gēā facere spelūcā latronuz. **Q** nec in
monachica vita. nec in clero moratus est.

Hoc autē erat admi
rabil' sanctissimi hui' p̄iarcebe: qm̄
nec mōachicā vitā ducēs. nec q; i clero mo
rar' i ecclia: s; z semine legitime dudū cō
iūct'. ita tenuit vigorē ecclē ab ipō initio
q; patriarcha p̄secrat' ē. z i talē sublimita
tē exaltatus est: vt multos heremitaz z in
arta vita degentium superaret. **Q** de hoc
q; statuit duos ordines monachorum.

Uolens autez nec hu
ius boni expers esse videlicet mo
nachice vite onumeratiōis: studet rē talē
cōgregās duos ordines mōachoz. statuit
eis oēm vtilitatē tribui d' villis suis. i. ciui
tate sua: z faciēs eis cellulas i duob' ora
tozijs. scē dī genitricis. z scī ioānis. q; ipse a
fundamentis edificauerat: dicens d' amā
tissimis monachis ita. Ego post deū vtili
tatē corporale vram pcurabo: vos autē
spūalis habetote mee curā salutis. **U**esp
tina z nocturna vigilia. mibi apud deū im
putez. quicqd' hō in cellulis vris officij se
ceritis: p vris sit aiab'. **H**oc autē fecit vo
lens sollicitiores efficere dī amicos mona
chos. **U**n' z p̄mansit deo talis grata consti
tutio ordinum: z ad similitudinē monaste
rii ex his ciuitas pene viuit: in diuersis lo
cis peruigiles hymnodias deo referens.

Q de euitāda cōmuniōe hereticoz
beat' iste ita oēs
docebat: z testa
bat dicens nu la ten' aliqñ hereticoz cō
munionis. imo coiūmationis participem i

ni etiā si omni vita vestra ex aliqua ipul
sione vel necessitate. cōmunioni catholi
ce ecclesie nō iueniētes sine cōmunionē
p̄manseritis. **S**i enī ait vxorem corpora
lem legitime possidentes. z in regione
aliqua longinqua absq; illa tpe multo mo
rantes relinquere hāc z alii copulari. a dō
z legibus p̄hibemur: si vero hoc egerim'
punimur. quō putas deo per rectā fidē z
catholicam ecclesiā coniuncti. vt ait ap̄ls
ap̄taui vos vni viro virginē castā exhibe
re xp̄o. z factā fidē adulterauimus per con
munionē hereticoz: in futuro seculo tor
menti quod expectat hereticos erimus fa
cti participes. **C**ommunio enim ait ideo dī
citur eo q; communem faciat: et firmet cō
municantem: quibus communicat. **N**e igi
tur queso ait o filii huiusmodi oratozijs ap
plicetis. **Q** de eo q; non condēnauit aliqū.

Quam omnibus bo
nis suis: hoc brūs hic possidebat
dico videlicet. q; vt dictū ē: nō cōdēnaret
proximū: nec condēnantes reciperet. **D**icā
vero eius z doctrinam. de hoc omnibus
proficiam. **I**uuenis quidam rapiēs mona
cham fugit constantinopolim. hoc discens
iustus tristis factus est vsq; ad mortē. **T**e
pore aliquo transacto: confedente eo vna
diez i honorabili cimiliario cum qbusdam
clericis: z sermonē anime vtilem mouente
venit in medium z memoria iuuenis: qui
ancillā dei rapuerat: z ceperūt quicū san
cto confedebāt anathematizare talē iuue
nem: tanq; qui duas animas perdiderat:
suā videlicet z sanctimonialis. **C**ōpescuit
ergo z refecauit eos beatus dicens. **N**e sic
filii ne sic: nam ostendam vobis: qz z vos
duo pctā facitis: vnū quia transgredimini
mādatum dicentis. nolite iudicare vt non
iudicemini: **D**eide qz nescitis certius si ad
huc peccent z se nō peniteāt. **L**egi enī vitā
patris aliqd tale habentē: quia i ciuitatem
quandam duo monachi abierunt in mini
steriū. **E**t cū transiret vnus plocū: clama
bat ei vna fornicaria: dicens. **S**alua me
pater: vt xp̄s meretricē. ille hō hominū

Prima pars

confusionem omnino non curans: dixit ei. **S**equere me. Et tenens eam per manum eius: exiit publice de ciuitate omnibus aspicientibus. Facta est ergo fama quia abbas accepit mulierem dominam porphyriam. ita enim vocabatur mulier. Pergentibus ergo eis ut mitteret eam in monasterium. iuenit mulierem in vna ecclesia pueram in terram pietatis: et sustulit eam ut nutrirer illam. Itaque post annos quodam venerat in patriam. ubi erat abbas et porphyria quae fuerat de meretricibus: et videntes eam habere puerulum. dixerunt ei. veraciter bonus abbas pullum genuisti. Nodum enim sancti scema accepit. Fuit ergo quod viderat eam typum. inde enim abbas tulerat illam: diffamauerant quod genuit de abbate porphyria: et nos vidimus puerulum oculis nostris simulantem ei. Quia ergo cognouit ex deo abbas obitum suum dicit nonne pelagie. Sic enim mutauit nomen eius. quando tradidit ei sancti scema. Eam tyrum. quod habeo illic responsum. et volo ut venias mecum. Illa vero non valens contradicere ei secuta est eum: et venerunt ambo. habentes et puerum septem annorum existentes secum. Quia ergo egrotasset abbas infirmitate ad mortem. ascenderunt ad visitationem eius in ciuitate usque ad centum annos: et dicit. Affer prunas. Itaque cum venisset thuribulum plenum prunis. tulit et euacuauit eas in vestimentum suum: et dixit. Credite fratres: quod sicut deus rubrum custodiuit incombustum ab igne sicut nec haec tunica meam incenderunt prunis iste ita nec ego agnouit peccatum mulieris. ex quo natus sum. Et omnes mirati sunt. quod non ardebat vestimentum ab igne. et glorificauerunt deum habentem occultos suos. Ex occasione autem nonne pelagie quondam meretricis. alie fornicarie secute sunt eas: abrenunciantes mundo cum ea pergentes in monasterium eius. Seruus autem dei monachus. qui totoderat eas postquam satisfecit omnibus: tradidit deo spiritum in pace. Ideo inquit dico vobis o filii: ne precipites ad condemnanda et iudicanda sitis aliena. Multotiens enim peccatum fornicationis vidimus. penitentiam vero eius quam fecit occulte non aspeximus. Sic est cum furus facientes quendam videmus: suspiria

vero eius. et lachrymas quas producit deo nescimus. Et quidem habemus eum quasi super reus aut fornicatorem aut periurum: apud deum vero forsitan recepta est occulta eius penitentia et confessio. et est ab eo preciosus. Omnes igitur admirabatur super doctrinam industrii pastorem huius atque magistrum. **De duobus clericis calciamenta facientibus.**

De duobus clericis calciamenta facientibus. et iuxta se laborantibus. vnus quippe habebat filios multos: et uxorem et patrem et matrem. vacabat ergo ecclesie sine intermissione: et omnes post deum alebat arte sua. Alter autem quibus doctor esset illo: eo quod non permaneret in ecclesia sed etiam dominicis diebus laboraret: nec seipsus tamen nutrire valebat. Inuidebat ergo iste vicino suo. et vna vice non sufferens inuidiam: dicit ei cum ira. Unde diues factus es sic? Ego vacans plus arti mee quam tu: in paupertatem deueni. Dicit vero ei: volens facere eum vacare ecclesie. Inuenio precium in terra. et inde paulatim diues factus sum: sed si vis semper voco te et veni mecum: et quicquid inuenimus accipies dimidium. Quia ergo acquiesceret ille. et seque retur eum euntem ad ecclesiam. sine intermissione benedixit ei deus: et diuites fecit eum: Tunc dixit ei ille bonus consiliarius vidisti frater vnus mendacius propter deum quantum profuit anime tue et sub te tunc? Crede nihil inueniebas aliquid in terra. ut estimasti gratia precii: sed quoniam dixit dominus. querite primum regnum dei. et haec omnia adiciuntur vobis. idcirco occasiones feci tamen ut seducerem te et ecce non sine causa laboravi: sed inuenisti et superinuenisti. Hoc igitur discens factus patriarcha. fecit illum bonum consiliarium presbyterum tantumque dignum: erat enim lector.

De vocatione eius ad dominum.

Et quidem hactenus ante memoratus dei cultor mentis qui fuerat vice dominus sancte ecclesie alexandrinorum magne ciuitatis: enarrauit nobis. Dicentibus vero nobis in pre-

dictis in quodam capitulo. q̄ m̄ta spūali
 dilectione p̄riarcha ⁊ niceta patrici⁹ adin
 uicē colligati essent: dignū iudicium talis
 exhibitionis presens existit caplm̄. Qm̄ p̄
 mittente deo p̄ peccatis nr̄is futurū erat
 vt traderet alexandria sine deo persis. re
 miniscēs pastor dicētis. cū p̄secuti vos fu
 erint i ciuitate ista. fugite in aliam fugam
 arripuit in ppriā patriā: videlicet i cyprū
 i ciuitate suam. Unde occasione accepta
 prefatus niceta patrici⁹: dixit ad sanctuz
 Obsecro si iueni gratiā āte te: ne dedigne
 ris fatigari vsq̄ ad reginam ciuitatum. ⁊
 bene acceptas preces tuas. donare piissi
 mis impatoribus. Ille vero multe fidei
 viro consētens. obediens ad hoc factus ē
 deo ⁊ voluntati eius: ⁊ a se quantum ho
 norē daturus erat. circa beatū ostendere
 volens. Fatigata igitur nauī mltipliciter
 a vi ventoz in qua sanctus cū p̄ricio erat
 ⁊ in profundū pene iam mersa: videt sepe
 memoratus p̄ricius ⁊ optimates ⁊ qui cū
 eo erant. vna nocte in qua tēpestas facta
 est p̄riarchā modo cū paupib⁹ per nauim
 vbiq̄ circūcurrentem. modo aut̄ itez cū
 eis manus in celū extendentē: ⁊ ab alto
 adiutorium abstrahentē. Tuncq̄ interdū
 puenissent ascēdentes: videt exp̄gefactus
 a deo vocatus hic quendam eunuchum
 choruscantē forma. ⁊ aureū sceptrum in
 dextra manu tenentem. assistentē sibi ⁊ vi
 centem. Veni iube: rex regnātium querit
 te. Nihil ḡ statim negligēs aduocat p̄riciū ni
 cetam: ⁊ dicit ei cū multis lachrymis. Tu
 quidem o dñe. ad terrenum impatorē me
 vocasti: sed pueniens celestis. ante voca
 uit exiguitatem meaz. Et rettulit ei cunu
 chi. imo angeli visionē: q̄ apparuerat sibi:
 Huius ḡ ⁊ tristis factus idem gloriosis
 simus vir: impedire sanctum non potuit.
 unde vero factis ei⁹ replet⁹ orōnibus. ⁊
 impatorib⁹ has deferens: cū multo hono
 re redire ei in cyprum iussit. **De testa
 mento qd̄ fecit beatus Ioh̄es eleymonis.**
Huiente ergo i ppriā
 que amat̄sca vocabat̄: testamē

tum ppriū scribere. cito ministris suis p̄
 cepit. Velociter vero ⁊ sine dilatione car
 tam ⁊ chalamum p̄stantibus: p̄cepit sacrū
 illud os scribere sic. Ioh̄es huus p̄pter
 eam vero q̄ supposita est mihi sacerdotii
 dignitatē: dei gr̄a liber. Gratias ago de⁹
 tibi. qm̄ exaudisti me pro misera anima
 mea. rogantē bonitatem tuam: ne inueni
 retur morienti mihi nisi vna tremissis.
Inuenienti enim me in honorabili ep̄sco
 pio sancte ecclesie alexandrinorum ma
 gne ciuitatis. quam p̄ indulgentiam dei su
 scepi. qm̄ in ea cōsecratus sū: circiter octo
 ginta centenaria auri. ⁊ que intrauerunt
 mihi ab amicis xp̄i. pene numerū hōinis
 transcendunt: in memet mentez colligens
 ⁊ cognoscens hec oīa dñatoris omium eē
 festinaui ea q̄ dei erant: deo dare. Unde
 ⁊ q̄ remansit mihi. hoc tremisse dei ⁊ hoc
 existens: iubeo dari his qui sunt dei. **O**
 gloriosa res: o deuotionem sancti. Non i
 rendit sicut debuiisset suis. qd̄ patiuntur
 multi qui in diuitiis sunt: q̄ dei dona. aut
 ex iniusticia collecta tāq̄ ppria ⁊ tanq̄ si
 ea secum ferre possunt: thesaurizant. ⁊ nō
 large egenis p̄bent. s̄ illa q̄rebat. q̄ semp
 manent: ⁊ aliqñ nō minuūt. Unde sine mē
 dacio repromissionib⁹ nō ē fraudat⁹. q̄ as
 seuerāt ex persona dei: qm̄ qui glorificāt
 me glorificabo. Vere enī magnifice glori
 ficauit sanctum hūc: q̄ in suis bonis glori
 ficauit dñm semp. Non enī ferens nobis
 hic tēporali vita sua cōquiescere. sancta ⁊
 digna laude qd̄ egit: Xenodochia. geron
 thocomia atq̄ monasteria a fundamentis
 edificans: ⁊ choros s̄ctoꝝ monachoz sta
 tuens. incessabilem vere iusticie memoriā
 possidet: per ea que celebrant̄ in eis bona
 opa. Quod enim de his qui mala agūt: ⁊
 successores pprioz maloz post mortem
 in vita hac relinquūt. ait dñs paulus ap̄ls
 qm̄ quorū dā peccata manifesta sūt p̄cedē
 tia ad iudiciū. quosdā aut̄ ⁊ subsequuntur
**De quibus vnus. ⁊ iste extitit. Et qm̄ non
 fabula. neq̄ ad gr̄am est qd̄ dictū constat
 testimoniū nobis p̄bibeat plane. qd̄ mox
 in p̄ciosa ei⁹ dormitōe gestū ē p̄digium**

Prima pars

Tradete enim eo et commendante propria animam in manu domini. ut ait alicubi sacra litera. iustorum anime in manu dei sunt: et hanc ei ut sacrificium immaculatum offerente. cum condendum esset honorabile eius corpus honorifice et cum congruo sacerdotum ritu in quodam oratorio sancti miraculorum factoris tyronis. fit quoddam tale signum gloriosum. Facebant in quodam tumulo. ubi et iustus hic reponendus erat. duorum quorundam episcoporum. qui ante eum dormierant. sancta veraciter corpora. que et in natura exanimi interim degenti. tanquam si viua essent: reuera equalem sanctorum honorem tribuerunt. Cum enim beati corpus inter duos illos episcopos ponendum esset. honorantes summum pastorem pastores: et multam eius fiduciam apud deum reuerentes. et mirantes simul dei iussionem. tanquam viua corpora sua separantes in medio sacrum hunc susceperunt. honorem et ipsi ei preceptio dei sicut a deo honorato offerentes: et omnibus statim ostendentes que a deo ei donata est: gloriam atque sublimitatem. Quod maximum gloriosissimum miraculum. non vnus neque decem. neque centum viderunt. sed omnis turba que conuenit ad preciosam eius sepulturam. **De muliere que peccatum suum scriptum dedit beato Iohanni.**

Alud autem eius gloriosius quod quidem adhuc viuens. in carne cepit miraculum sed postquam migauit ad deum compleuit: sermo commemorare temptabit. Mulier quidam de ea que sanctum protulit ciuitate existens. cum audisset venisse arbodo. et angelum ei ibidem apparuisse. et uocationem ad communem domum ei denunciasse: peccatam grauissimum in se recognoscens. quod nec auditus hominum posset intrare affirmabat: fidem in ambiguum sumens. ad sanctum cursum puenit. et pedes eius comprehedens. cum lachrymis multis clamat: et dicit secreto facto. o ter beate. habeo misera. quod ad aures hominum venire non potest: et scio quod si vis. potes id mihi indulgere. dixit ei vobis presbiteris. dominus quoniam quicumque solueritis super terra erunt soluta et in celis: et quicumque ligaueritis

super terra erunt ligata et in celis: et quicumque remiseritis peccata remittuntur eis: et quicumque retinueritis retenta sunt. **De muliere audiente a muliere facta.** et timens si petitiones eius refutaret. noxiu ei in tormentis fieret: dum possit liberari a proprio peccato per fidem: quam habebat in eum. dicit ad eam builliter. Si utique credis o mulier deo. quod per fidelitatem meam ignoscat tibi cri me quod dicis. confitere mihi hoc. **Que dixit.** Non possu domine dicere peccatum meum: neque enim potest auditus hominum portare illud. **Dicit ad eam inter sanctus.** Et si erubescis vade et scribe illud si nosti litteras: et asser mihi. **Ille ait.** ridit. Vere domine non possum. **Expectans ergo modicum facta tacens:** dixit ei. Non potes scribere et bullare et asserre mihi? **Tunc dixit ei possu domine. hoc facio.** Rogo ergo honorabile et coangelicam aiam tuam ne soluat: neque ullo modo inueniatur a quolibet peccatum hoc aliqui. **Verbum igitur accipiens a deo honorabilis.** quod nullus homo solueret aut ligaret ei: peccatum illud. abiens scripsit propria manu peccatum: et bullas portauit beato. **Accipiens ergo facta peccatum.** post quatuor dies ad dominum profectus est. nemini aliquid de huiusmodi peccatum aut disponens aut iudicans. mulier quo fortuitu. imo dispensatione dei. non existens in ciuitate die in qua transiit: est in pace de seculo isto ad aliud patriarcha: volente et in hoc demonstrare deo. quantam apud eum utpote proprii famulus fiduciam possidebat. **Sed post unam diem receditiois presbiteri eius ipsam adueniens.** cum audisset dormitorem ei: amens et desipiens pro modo facta existimans peccatum quod dederat: in episcopio relictum: omnibus faceret culpam eius manifestam. **Uito ergo resiliens.** et priorem fidem suam indubitabile super animam resumens: archam a deo honorati apprehendit. et sicut viuenti ei veraciter. ita turba/ta prohibebat. **Domine dei.** tibi hoc peccatum non potui enumerare. eo quod supra modum existet graue: et nunc omnibus factum est foris manifestum et cognitum. utinam non tibi rem meam manifestare. **Deu deu mihi.** putans confusionis absolutionem inuenire. confusio ob facta sunt. per medela blasphemiam recepi.

Quid mihi ad te op^{er}at. cautā aie mee pa
tefacere. Tamē nō dīficiā neq; dīfidā neq;
remouebo a tūmlo lachrymas meas: vsq;
dū satisfactiōē d̄ petitiōe mea accepo. ne
q̄ enī mortu^o es scē dī: s; iuinis. Scriptū ē
enī. qz iusti i ppetuū uiuēt. Iterūq; eadē
ba assumēs: dicebat. Nihil hō dī peto a te
nisi vt certū facias cor meū. qd nā d̄ dato
tibi pictatō factū sit. De^o ḡ q dixit ad cha
nanā. fides tua te saluā fecit: ipe z me cer
tā d̄ pictatō facere potest. Trib^o dieb^o p̄se
uerās ad sepulch^o b̄ri. cibū aut potū oīno
nō gustās: etiā vero nocte dū rursū lachry
mis colē duros ac fideles f̄mones br̄si
mo diceret: ecce egredit^o dī famulus de tu
mulo suo. oculatū apparēs cū duob^o ep̄is.
q cū eo iacebāt: vno hic z altero ide ei assi
stētib^o. z dicit ad eā. Usc̄ q mulier. hos qui
hic sūt omoues z nō dimittis eos qescere?
Insiderūt enī stolas n̄as lachryme tue.
Et hec dicēs: dat ei ppriū pictatū bulla
tū dicēs. Suscipe. recognoscis h̄: solue: at
pice. Et i seip̄as ex visōe veniēs vidit itez
scōs ingrediētes i ppum locū: z soluēs iue
nit literas suas dictas. z subscriptionē sub
eis: habētē sic. Prop̄t iōānē suū meū: d̄le
tū ē p̄m̄ tuū. Quis loq̄tur potētias d̄ni. o
amici z f̄res: q̄s ita m̄p̄icos z amatoz hōi
uz. faciēs volūtātē timētū se z gl̄ificans
gl̄ificātes se z p̄ miracloz opatōes magni
ficās eos: Nō aut̄ i loco solū i q̄ p̄ciōsa ei^o
dormitō facta ē. gr̄a quā habuit apud deū
manifesta ē: s; vbi cūq; lōgi^o claruit. Quid
saiin^o monach^o de ei^o dormitiōe viderit.

Eadem enī die i q̄ ad deuz.
ex hac vita bea
iste p̄fect^o ē qdā eoz āgelicā vi
tā z scema mōachoz habens vir mirabil^o z
idulstri^o saiin^o noīe. alexādrie habitans vi
dit q̄si i excessu mētis fact^o diuinit^o hono
rabiles iōānez ep̄iscopio egredientes cum
clero oi cerea portātē. z ad ip̄atorē eūtē tā
q̄ eunuchō qdā: vt ipe dicebat saiin^o: cu
biculario hūc vocāte z postq̄ ianuā exijt:
qd̄ significat ppriū corp̄is sepatōs: vñā pu
ellā vt solē suscipientez euz. z manu tenen
tes: z sup̄ caput coronā: ex oleo ramiis cir

cū amictā. **M**ox ḡ agnouit scūs saiin^o. m̄
grationez p̄riarche ad d̄nm: ip̄a hora fuisse
factā. Quap̄rop̄t adnotātes qdā menses z
diez: erat enī celebris scī martyris mēnez
z ḡbusdā veniētib^o d̄ cypro. z p̄cūtātes q
dā q̄ habitabāt alexādrie de migratiōe scī
p̄riarche agnouerūt verā fuisse visōnez: eo
q̄ eadez hora fieret i q̄ obijt bt̄us z maxie
d̄ exēplo puelle. q̄ manu tenebat eū. Acce
perat enīz rep̄missiones ab ea sanctus si
cut in p̄cedentib^o x̄bis v̄ste ei^o dixim^o: qz si
me possides amicam. ego te añ imperato
rez introducas: Qd̄ z reuera fecit. **Q**uid
habitator qdāz alexandrie d̄ ip̄so viderit.

Non antes ex hoc tm̄ omnes sa
tisfactionez accepe
runt. q̄ elemosyna z misericordia
quā habuit circa egentes. euz i celoz re
gnuz deduxerunt: s; qz alius eoz q̄ habita
bat ciuitates alexandrias. timens deū vi
dit ip̄a nocte in q̄ z scūs saiin^o: oēs paupes
z orphanos atq; viduas. oleo ramos baiu
lantes. z i p̄riarche obsego euntes: z ad ec
clesiaz p̄gentes. Nō soluz aut̄ duo. aut de
cez. aut centuz satisfactiones sunt. p̄ q̄s sci
m^o clare. qm̄ scōz numez meruit m̄ozabi
lis hic: s; ecce z alie q̄ sb̄seq̄ns forma oñdit
De vnguēto qd̄ d̄ sepulchro ei^o emanauit.

Immodia enīz āniuersaria
post multū t̄pis
dormitionis scī celebrata. in tēplo
m̄ozati scī tichonis. vbi p̄ciōsū lipsanuz. i.
sepulch^o b̄tissimi p̄riarche iōānis repositū
ē: erat aut̄ q̄ colebat sacra vigilie hymno
dia. ānue recordatiōis scī miracloz facto
ris tichonis. volēs q̄s oipotens p̄ns oñdere
oib^o q̄li honore suū suū sc̄m̄ iōānē dignum
fecerit. placuit de honorabili eius lipsano
vnguēti saniferā sanitatē emanare. q̄ vni
uersū in leticiāz versū gratiaz rettulerūt p̄
z filio. z sp̄ū scō. vidēs deo nostro: q̄ pp̄rios
scōs gloria gl̄ificat infinita. **D**e hoc q̄ in
cypro i diuers^o scis talia dī gratia operet.

Et vt nullus amicū christi
tātū miraculi
seredulus sit eteni vsq; nūc videi
in amica christi. cyproz insula. in diuersis

Prima pars

sanctis talia di gratia opari. et tanq̄ ex fō/
tib⁹ vnguētoꝝ suavitatez d̄ preciosis eoz
lipfania pfluentez: ad glōriaꝝ eiufdez boni
tatis et ad honorez sanctorūz eius: atqz ad
profectuz q post futuri sunt hominum q̄te/
nus secunduz imitationez eoz conuerfan
tes eiufdez et nos honozib⁹ digni efficiamur
a iusto mercedum retributore deo. **E**fficia
mur igitur dilectissimi et nos consumato
res p̄scripturarum rectitudinum. sancti
buius patris iohannis eleymonis. et quasi i
tole existentes. et peregrini in vita ista. in
eternum t̄saurizemus futurum bonū: p
largam que indigentibus tribuitur vo
nationem. **E**nimvero secunduz diuinitus
inspiratuz apostoluz. qui seminat i benedi
ctionibus de benedictionibus et metet:
et pro corruptilibus eterna que oculus n̄
vidit. nec auris audiuit. et in cor hominis n̄
ascenderunt. que preparauit deus diligen
tibus se: que omnes nos impetremus per
gratiam et misericordiam domini nostri. cū
quo est patri vna euz sancto spiritu glōria
et honoz. et imperiuz nunc et semper: in secu
la seculozūz amen. **E**xplicit de sancto Jo
anne eleymone patriarcha alexandrino
Incipit vita sancte Eugenie vginis: cuius
passio. viii. kalendas Januarij agitur.

In septimo ^{igitur consula}
tus imperator direxit illustrissimū
virum philippum ad egyptuz. vt p̄fectū
tam ageret alexādriz: et omnes potestates
que per totam egyptū administrantur ei⁹
arbitrio desuerent. hic itaque cum v̄roze
claudia. cum duobus filiis auito et f̄gio. et
cum filia eugenia. ab vrbe romana ad vr
bem alexandriam dum venissent et roma
na grauitate ageret p̄fecturā atque oēs
prouinciam egypti romanis legibus ordi
naret. cunctis quidem magicam curiosita
tem sectantibus sinez imposuit: iudeos ve
ro nec nuncupationem nominis habere p
misit. christianos aut̄ procul ab alexādriz
tantū debere esse constituit. Ipse vero plus
licet philosophozūz amicus q̄ fautor ido
lozūz. romanis tamen superstitionibus

ac si religiosus cultor instabat non rationi
sed traditioni concordans. Eugeniā igitur
filia suam duz litteris liberalibus per
fectissime docuisset. et tam latino eā q̄ gre
co eloquio instruxisset: etiā philosophiam
docere permisit. **E**rat enim acris ingenii
et tam memorie capax: vt quicquid audi
do semel vel legendo potuisset arripere
p̄petuo retineret. **E**rat ergo eugenia pul
chra facie. et elegāti corpore: sed pulchrior
mente et formosior castitate. **I**gitur cū quō
todecimo etatis anno ab aquilio aquilini
consulis filio peteretur sponsa: interroga
tur a patre. vtruz petenti iuvene illustrissi
mis orzo natalibus consentiret. **I**lla respō
dit. **M**aritus moribus non natalibus eli
gendus est: ipso eniz: non parentibus eius
vtendū est. **I**gitur euz alius atque alius po
scentibus animo castitatis obfisteret: per
uenit ad manus eius beatissimi pauli apo
stoli doctrina. **E**t licet sub paganissimis pa
rētibus ageret: esse tamē cepit animo chri
stiana. **E**t quoniam iussi fuerant christiani
ab alexandria vrbe discedere: rogat parē
tes: vt spectandi gratia permitteretur p̄
dia sua in suburbio alexandrie posita cir
cuire. **U**mque statim vt poposcerat impe
trasset. et ab vrbe properaret ad villam: au
dit christianos psallentes atque dicentes.
Omnes dii gentium demonia: deus autē
noster celos fecit. **D**ec ita audiens. suspi
rauit et fleuit: et dicit ad eunuchos pueros.
nomine prothum et iacintuz. **S**cio vos me
cum litteris eruditos. et digna simul et indi
gna hominum legimus gesta: philosopho
rum quoque sillogismos. vano labore con
structos studio scrupulosissimo transegi
mus: aristotelica argumenta et platonis
ideas. et epicuri sectas: et socratis monita: et
stoicorum: et vt breuiter cuncta cōplectar
quicquid cantat poeta. quicquid orator
iuuenit. quicquid philosophus cogitat. vna
hac sententia excludūtur. qua tripudiātes
christianos audiuimus: omnes dii gentiuz
demonia. de⁹ autē noster celos fecit. **N**on
sessio et pulchritudo i aspectu ei⁹: scītas et
magnificētia in maiestate eius: **I**gitur iu

bet cōferre sermones: et apostolus legitur
 et p̄beta laudatur fit cōcordia fidei: et qua
 arte et penetrabilia sapientie diuine absq̄ sui
 separatōe perueniāt: cōsilio ardenti diffinit
Dominam me inquit vobis vsurpata pore
 stas attribuit: sed sorozem sapientia fecit.
Simus ergo fratres sicut diuina sapien
 tia ordinauit: non sicut se iactat humana te
 meritas. **P**ergam⁹ pariter ad cbristianos
 et sicut ordinauero: properemus: **E**lenum
 audio vici episcopi: cui⁹ est habitatio illa
 in qua die noctuq̄ audiuntur deo suo cā
 tare. quos etiam nos quotiens transimus
 psallentes audimus. **S**ed hic episcopus
 varijs dicitur ecclesie sue occupationib⁹
 detineri. His autem qui in diuinis laudi
 bus vacant theodozum quendam presby
 ter⁹ constituit: cuius tāta miracula narra
 tur: vt etiā cecos suis orationibus illumi
 net: et demones effugiet: et infirmantibus
 offerat sanitatem: sane ad diuersorium hu
 ius congregacionis in quo deo canitur: nul
 lam patitur venire feminarum. **H**oc ergo
 cōsiderans tōdere me arbitror: vt crastina
 nocturna p̄fectio ordinata: p̄ ipsos nobis
 trāsitū p̄beat. **N**obis itaq̄ duob⁹ iuxta
 basternā ambulātib⁹: et ceteris presidē
 tib⁹ ad locum deponar a vobis: et vacua
 pertransēte basternos tres herili habitu
 simul ad dei homines p̄peremus. **P**lacuit
 vrisq̄ cōsiliū. et sequēti nocte sicut ordina
 uerat: adimpletur. **T**ātam autē credētib⁹
 sibi x̄ps gram exhibere dignat⁹ ē: vt ea
 dem bora. qua ad monasteriū puenerunt
 factus belenus superueniret ep̄us. **E**t qz
 mos ē apud egyptū. qñ circueunt mona
 steria ep̄i: psallentium eos sequat̄ exerci
 tus. superuenit idem belenus heliopolis
 ep̄iscopus. et cum eo amplius q̄ decē mi
 lia viroz psallentium. et dicētium. **V**ia iu
 stoz recta facta ē: et iter sanctor⁹ prepara
 tū est. **A**udiens hec eugenia: dixit ad soci
 os. **C**ōsiderate vim carminum. et videtis
 ad nos respicere: quicqd̄ modulatis voci
 bus psallūt. **D**eniq̄ cū de deo vero: nō tra
 ctat⁹ in dispositiōe mutui sermonis babe
 re: et audiuius hoc cantare. **Q**m̄ omnes

dii gentium demonia: deus autem noster
 celos fecit. **E**t ecce nunc arripientibus no
 bis iter. quo recedere cupimus a culturis
 idolorum: et vt ad cbristianam culturam
 perueniamus gratiam promereri. ecce mi
 lia hominum nobis occurrunt. vna voce
 clamantium et dicentium. **V**ia iustorum
 recta facta est: et iter s̄ctoꝝ p̄paratū. **I**n
 telligamus q̄ quo pergat hic populus. et si
 ad hoc habitaculū vadunt. q̄ nos ire di
 sposuim⁹: iungamur canentibus turbis et
 aduenientibus cōputati ingrediamur vt so
 ni: quousq̄ noticias colligamus. **I**gitur
 cuz se iunxissent psallētib⁹ igrunt q̄s esset
 senior: q̄ solus vehiculo aselli yteretur in
 medio populi sequētis et p̄cedētis. audiūt
 q̄ hic esset belenus ep̄us. ab ifātia cbristia
 nus: qui dum infantulus i monasterio cre
 sceret. tante sanctitatis virtutibus auge
 batur. vt si qñ missus fuisset ignē e vicino
 petere ardētes pxinas vestimento defer
 ret ille so. **D**enique ante iquit paucos dies
 venit quidaz magus: qui verboꝝ argumē
 tis populus dei conabatur euertere dicēs
 falsū: istuz esse ep̄m: se missuz esse a x̄po ad
 docēdūz. **D**ic autez erat versutissimus: et
 de scripturis diuinis populum seducebat.
Denique oīs turba cbristianoz accessit ad
 hūc quem videtis patres nostrū: et dicit ei
Audiui⁹ zareas q̄ ipse sit missus a x̄po:
 cōstitue dies i quo cuz aut recipias tibi so
 ciū. aut si potes conuincas falsa dicentem
Igitur constituitur dies et locus in medio
 eliopolis ciuitate: venit zareas magus cū
 artibus suis. venit et belenus ep̄iscopus cū
 oratiōib⁹ suis. **C**ūq̄ populū salutasset. ait
Nūc pbabit⁹ spirit⁹ q̄ sūt a deo. **E**t con
 uersus ad zareas cepit verboꝝ ingens ba
 bere luctamē: sed quia versut⁹ erat nimis
 et concludere eū sermonū ratione non po
 tuit. respicimus populum fortiter ledi. q̄
 zareas superior abscederet in verbis: mo
 dicum silentiū postulauit. et ait ad populū
Pauly apostoli i hac pte monita oīno tenē
 da sunt: dicit eniz thimoteo discipulo suo
Noli verbis contēdere: ad nihilū enī vtile
 ē nisi ad subuersionē audientū: sed ne hoc

Prima pars

testimoniū nō q̄si cauti. s̄ q̄si timidi. p̄fera
m^o: accēdat ignis ī media ciuitate. ⁊ ingre
diamur p̄c̄ flāmas. ⁊ q̄ ystus nō fuerit: cre
dam^o q̄ hūc misit x̄ps. Tūc oībus snia pla
cuit: statim deniq̄ ignis copiosus accēsus
ē. Tūc bt̄us elen^o iubet zarea^m itroire flam
mas. Qui zareas igt̄ igredere tu p̄mus. q̄ h̄
pposuiſti. Cōsignās se igit̄ beatissim^o pat̄
elen^o xp̄p̄tis manib^o igētes flāmas itrat:
⁊ n̄s illic dimidia fere hora. neque capillis
neq̄ vestimētis ex aliq̄ pte violatis vt za
reas q̄s itroiret similit̄ ipabat. S̄ zareas
reluctare cepit ⁊ fugere. At vbi iuitū illū
ppl̄us ī ignib^o tradidit: statim eū circūdās flā
ma cepit exurere. Et imittēs se beatus ele
n^o: licet semiuſtū viuū tñ eripuit. quē cū de
dcoze eliminauit ppl̄us. d̄ finib^o regiois hu
i^o. Tūc aut̄ sic videris q̄rtidie q̄cūq̄ prexe
rit: ī di laudib^o comitat̄. Audiēs hec bt̄a eu
genia īgemuit: ⁊ p̄cidit ad pedes ei^o q̄ sibi
rettulerat ista ⁊ ait. Obsecro te: vt me illi
vna cū istis duob^o fr̄ib^o meis insinues: ex
idolis enī auerti volum^o ad x̄pm. Et q̄ sil
h̄ diffiniuim^o ⁊ fr̄es sum^o: etiā h̄ ab eodē i
petrare volum^o. vt nūq̄ nos patiat̄ abiu
cē separi. Et ille nūc igt̄. silete q̄sq̄ igres
sus mōasteriū ad qd̄ p̄git paululū regescat
⁊ cū oportunū fuerit. itimabo illi oīa p̄m
⁊ hbū tuū. Interea dū appropiāſset mōaste
rio ad qd̄ p̄gebat. ecce ⁊ illi egrediūt̄ obuiā
p̄ri: hymnū dño dicētes. Suscepim^o deus
m̄s̄icordiā tuā: ī medio tēpli tui. Ingredie
tib^o ep̄s ⁊ popl̄us: etiā itrat eugenia cū ia
cicto ⁊ p̄cho comitib^o suis: tm̄ ei nota cuz
quo f̄monē habuerat. p̄fectis igit̄ matuti
nis laudib^o. paululū regeuit ep̄s. ⁊ iussit si
bi ad sextā p̄parari. vt diuina misteria ce
lebraret: vt dum sextam cepisset. nonam
ad refectōz̄ ieiunātiū oportune p̄ueniret
Regescēs aut̄ ep̄s somniū vidit: ī q̄ ad si
mylacz̄ semie ducebat: vt illi sacrificaret
Tūc dixi igt̄ ī sōnio: his q̄ me tenebāt. per
mittite me: vt loquar cū dea v̄ra. Et cuz
me pm̄issēt loq̄: dixi et̄. Cognosce te crea
turā di esse ⁊ descende: ⁊ noli te p̄mittere
adorari. At illa bis auditis descēdit ⁊ secu
ta ē me dicēs. Nō te deserā: q̄sq̄ me cre

atori meo restituas. ⁊ d̄ditori. Igit̄ cū ista
ī aio ep̄scopi voluerēt: accessit ad euz eu
tropi^o. cū q̄ fuerat locuta eugenia. ⁊ dixit
ei. Tres pueri fr̄es vnāniter culturā si
mulacroz̄ reliquētes: x̄po f̄uētū nūme
ro ī isto monasterio se sociari d̄siderātes. ⁊
hodie vestigia tua p̄sequētes. huc igressi
sūt. poscētesq̄ me cū lacrimis postulaue
rūt vt mereant̄ noticiā tue beatitudinis re
uelari. Tūc bear^o elen^o dixit. Gratias ti
bi ih̄u bone refero. q̄ me p̄uenire fecisti hu
ius rei noticiā. Tūc uocari ad se p̄cepit
pueros: ⁊ app̄hēdēs manū eugenie fudit
orōnē. Quā cū p̄pleſs. tulit seq̄strati eos
⁊ gratissimo vultu qdnā diceretur: iterro
gat: v̄l cui^o natōis essent credidit igrēdū.
Ad hec eugenia r̄idit: ciues igt̄ romani su
m^o: vn^o ex his duob^o fr̄ib^o meis p̄th^o dicit̄
ali^o iacict^o. Ego h̄o eugeni^o nūcupor. Cui
bt̄us elen^o dixit. Recte te eugeniū vocas
viriliter enī agis: ⁊ confortē cor tuū p̄ fide
x̄pi. Ergo recte vocaris eugeni^o. Nā ⁊ hoc
scias: q̄ spū scō nos ⁊ te eugeniaz̄ corpore
an̄ p̄uidim^o: ⁊ q̄lic huc veneris: ⁊ qd̄ isti tui
sint. nō me passus ē p̄terire. S̄ h̄ mibi dñs
reuclare dignat^o ē: q̄ gratissimū ei bitacu
lū ī corpore tuo p̄parasti. custodiēdo h̄ gini
tatis p̄miū: ⁊ p̄p̄tis t̄pis blādīmēta fallacia
respuēdo. Scito at̄ te p̄ castitate m̄lta pas
surā: s̄ n̄ te d̄sit ille. cui te ex itegro tradidi
sti. Ad p̄th^o at̄ ⁊ iacictū uerſus ē. In cor
pore f̄uicitus positi: ī genuā dignitatē ai: te
nuistis fortit̄ ⁊ teneris. Vñ vob̄ me tacēte
x̄ps dñs loq̄ dicēs. Amē amē dico vobis
iā nō dicā vos suos sed amicos. Vñ ⁊ vos
bt̄os anūcio: q̄ ⁊ cordastis spū scō: q̄ vna/
nimē cōsēstis monitis salutarib^o: siml̄ ad
gl̄iā p̄ueniētis p̄cepturi. Dec bt̄us elenus
nullo alio teste p̄ter deū locut^o ē ī medio ⁊
iussit eā sic ī virili bitu p̄manere: ⁊ n̄ cū d̄/
uerūt: q̄sq̄ baptismatis sc̄ificatōe istructi
mōasterio ad qd̄ festinauerāt sociarēt. Re
deam^o aut̄ ad illd̄ ip̄s. q̄ p̄th^o ⁊ iacict^o aufe
rentis eugeniā abierunt. Basterna igit̄ ī
mētis ambulātib^o ⁊ pueris q̄ p̄ibāt: vacua
p̄uenit ad m̄fz̄. Clidētes at̄ emin^o p̄p̄ra
tes pueros. ⁊ basternā veniētē occurrerūt

cum gaudio vnuerſi: et inuenientes vecto-
rium vacuū. oēs ſimul mugitū reddiderūt.
ſit quoq; repēte totius ciuitatis ſtrepitus.
Quis enim audire poterat: prefectum ſu-
liam kariffimā pdidiſſe: erat itaq; plāc-
teſtimabilis. fletus imenſus: lugebāt vni-
uerſi confuſi. parentes filiam. ſororē frēs
ſui dñam: et tenebat vniuerſos meror et in-
finita animi tribulatio. **S**itq; p totā puin-
ciam ingitio. interrogant auruspices. ingi-
runtur pitones: ſacrificiis q; et ſcleratis
ſuperſtitioſibus demonia interrogant: vt
vbi veniſſet eugeniā indicaret. **H**oc ſolū
omnes dicebāt: q; eā dii de celo rapuiſſet.
Credidit factū p̄. et fletū ad conſolationē
reuocans. dat feſta reſponſis et deoz illā
numero conſecrans: ex auro puro ei? ſeē
fieri ſimulacrum. **Q**d ita cepit excoli: vt
non minorē honorē q; diis ſuis exhiberet.
Mater tamen eius claudia. et frēs auitus
et ſergius. nulla poterāt ratōe cōſolationē
accipere: ſed erant itolerabiliter lugētes
eā. **B**eata autē eugeniā virili habitu et ani-
mo. in p̄dicto viroz monaſterio p̄mane-
bat: atq; ita in diuinis eruditōib? p̄fecit
vt intra ſecundū añū oēs ſcripturas dñi-
cas memoria retineret. **T**anta in ea erat
animi trāquillitas. vt vnam illā omnes di-
cerēt ex numero eſſe angeloz. **Q**uis enī
deprehenderet q; eſſet ſemina. quā virt?
xp̄i et virginitas immaculata protegebat:
vt mirabilis eēt et viris? **S**ermo enī ei?
erat hūilis in caritate. clarus in mediocri-
tate: virtus carens et facundiā fugiēs: oēs
ī humilitate ſuperabat. **N**ullus illa ad oſo-
nem inueniebatur anterior. efficiebatur
autē omnibus omnia. triſtem conſolabat
leto congaudebat. irascentē vno ſermōe
ſuo mitigabat. ſuperbientē ita ſuo ediſi-
cabat exemplo: vt ouem ſubito e lupo fa-
ctam ſe credere delectaretur. **T**antam a
deo eſt gratiam conſecuta: vt quēcūq; in
dolore poſitū viſitaſſet. ſtatim omīs dolor
recederet. et omnis ſalubritas adueniret.
Comites autē eius iacinctus et prothus
comitabantur eam: et erant in omnibus
obtemperantes ei. **T**ertio igitur año cō-

uerſionis eius. abbas qui preerat fratri-
bus in monaſterio: migravit ad dominuz
poſt cuius abſceſſum oibus viſum ē: vt
ſibi beatā eugeniā eligerēt abbatē. **T**ūc
beata eugeniā metuens ſe feminā extra re-
gulā viris p̄poni. **I**tē timēs. ne oēs vñani-
miter deprecantes ſperneret: ait ad eos.
Obfecro vos: vt euāgelium ī p̄nti adhibea-
tis. **Q**d cū fuiſſet allatū dixit. **Q**uotieſcū-
q; xp̄ianis aliqd eligendū ē: xp̄s ē ate oīa
auſcultādus. **V**ideamus q; in hac electiōe
vra: quid ip̄e p̄cipiat: vt et vris iuſſis et ip̄i-
us monitis intendamus. **E**t reuoluens
codicē venit ad locū et cepit legere dicēs
Dixit autē ihs diſcipulis ſuis. **S**citis quia
principes gentiū. maiores ſūt his qbus do-
minantur: et principatū eoz gerunt. **A**p̄d
vos autē non eſt ſic: ſed ſi q; in vobis vult
primus eſſe: ſit veſter vltimus. et ſi quis in-
ter vos voluerit eſſe dñs. ſit veſter ſeru?
Et his dictis adiecit. **E**cce ingt et veſtris
iuſſis obtemperans. decreui primatū ſu-
ſcipere. et domini iuſſionibus obedire: vlti-
mum me veſtre caritati conſtituo. **E**xhy-
laratur omniū cauſa in conſenſu eius: ip̄a
tamē ate oēs opus monaſterij. qd iſi. ma-
ſolebat exercere p̄ſona ſuſcepit: in omib?
aquā portare. ligna cōcidere mūdicias ad-
hibere. **I**n eo deniq; loco habitaculū ſibi
elegit. vbi hoſtiari? monaſterij manebat
ne vel ipſo ſe ſupiorē oñderet. **S**ane refec-
tōne fratꝝ ſollicite curabat. et p̄ſallēdo dō-
ordinē fortiter cuſtodiebat: et tertiā. ſextā
nonā. veſp̄tinis vel nocturnis. atq; matu-
tinis horis. tā cautiffime iſiſtebat: vt vide-
reſiā periffē deo. ſi horaz vel quippiam
ſpatij. abſq; diuinis laudib? aliqua p̄teriff-
ſent: **I**ta deniq; ī hoc ope eſſe deo carior
cepit: vt demones ex obſeſſis corporibus
pelleret. et cecoz octos apiret. **S**ed qz ml-
ta ſingillatī narrare itendo p ordinē quan-
tū pmittit breuitas accedam?: **M**atrona
quedam alexādrina ceteris matronis p̄-
ſtantior. noīe melācia: audies opinionem
eius. venit ad eā. qd quartano tipo grauiſ-
ſime et iam p annū et eo apli? vexabat. quā
cū beata eugeniā oleo punxiſſet. et oēm

Prima pars

continuo violentiā fellis euomit: et sanissima reddita pedibus ad suū diuersoriū ppera uit. qđ i vicino monasterii possidebat. **O**rdinat interca munera cibos argenteos tres. implet solidis et hos salutaris sue gratia. mittit ad beatam eugeniā. **Q**ui graui ter remittēs q̄ miserat ait: abundam et superabundamus omnibus bonis. **U**nde te parens carissima melancia: vt ista egentibus magis ac necessitate patietib' diuidas. hortor et moneo. **A**udiens melancia tristata ē: et veniēs cepit rogare et ampliora pmittere. **S**it assidua circa beatā eugeniā. et in nullo deprehēdens q̄ esset femina: elegātia decipit iuuentutis. **U**idēs eā iuuenē p veritate putabat esse terrenū se aut nō sanctitate eius. sed aliqua arte existimans fuisse saluatā. **I**n cōcupiscētia eius elabit. et putās amplioris pecunie cupidiorē: cepit infinita offerre et āpliora pmittere. **U**iqz sepi' eadē p̄caretur. et grato animo oblata sibi ab eugenia cerneret reddi: declinat ad maiorē interitū. egritudine simulans. **Q**uā cū beata eugenia rogata visitaret: sedenti ante lectū suū sacre eugenie talia cepit pducere. **I**ntollerabilis circa te amor pecc' meū exagitat. nec vllū remediū fatigationi mee respire potui: nisi vt te oīum rerū mearū dñm instituam. **Q**uid teipm vanis et inanibus abstinentiis crucias? **E**cce possessionū locupletatio infinita. et ecce auri pondus imensum. et argenti ministeriū copiosum. et familie infinit' ē numerus. dignitas generositatis ē mibi: hoc anno absqz filiis viduata sum. succede pro eodē in facultatibus meis. et nō solū rerū mearū. sed me' esto iā dñs. **C**umqz hec et bis similia loqueret: dixit ad eam eugenia. **R**ecte nomen tuum nigredinis testatur pfidiam: magnū enim te diabolo habitaculum pparasti. discede a seruis dei deceptrix. et illecebrosa melācia: nos enim aliter militam'. **N**abeant opeo tue tui similes dominos: nos delectat mendicare cum xp̄o. **A**ffatim diues est. q̄ cū xp̄o pauper est. **F**ugiat a te imagines cōcupiscētie: non est enim salutis

tue ista q̄ te iuasit ifania. **D**raconis habitaculū facta venenū estūdis: s̄ nos xp̄i iuocato noie venenoz tuoz virus euadim' et misericordiā dñi iuenim'. **T**unc illa de ceptōis sue pudorē nō ferēs: sperās se de tegi. nisi prior ipsa detegeret. reuersa alexandriā. adire p̄fectū statuit hoc ordie videns. **S**celestē iuuenē simulatē xp̄ianaz religionē icurri. et ad me arte vū medendi gra q̄ diei posse ifirmantib' p̄desse venire pmitterē. vnā me ex illis estumans. de qz pudore bachat: ausus ē ipudenter alloqz et h̄bis p̄cacib' ad crimē hortari. et nisi de d̄isfēs vocē i p̄nti ancille mee fuisse libera ta solatio. more barbarico sue me libidini captiuas. **A**udiēs hec p̄fect' nimo furore islamat. et iubet ad loca monasterioe stinari: q̄ eū vincitū ferro cū oibus cōmorantibus deponeret. **D**eponunt itaqz oēs i vinculis. et quia vni' carceris eos nō se rebat loc': p diuersas custodias diuidit. **P**ost hec statuit dies funeris: in q̄ alii ad bestias. alij vero ad ignes. alij ad diuersa supplicia dānarent. **S**it rumor imensus ipudens qz fama cūctā egypti pagrat pro uinciā. **O**mnes credūt: oēs cōdēpnant. et oibus verisite videt: melanciā illustrē feminā mētiri nō posse. **Q**uid mltā? **V**enit dies funerū cōstituta. et i q̄ vniuersē ciuitates i vicino posite cōueniūt. vt viderēt se rarū tradi morsibus corruptores introducuntur i cathenis. et a collarib' ferreis cū beata eugenia: et nullo agnoscente q̄ eēt femia clamor ppli diuersis sentētis igrebat. **T**ūc iubet adduci p̄p̄iqz: vt n̄ p̄ interuicinos eā p̄fect' audiret: s̄ ex ore eius addisceret veritatē. **A**prant acclēi. et h̄bera. flāme. tortores. et cetera q̄ solēt abscondita cordis exculpere: p̄parāt. **T**unc p̄fect' et philipp' dixit. dic sceleratissime xp̄ianoz hoc vobis xp̄s v̄ tradidit in mādatis: vt opam corruptiōib' detis. et pudorē atqz verecūdiā matronalē fraudulētā astutia capiatis: dic nūc furcifer. q̄ te temeritas coegit vt illustrē seīaz mellāciā appeteres et igressus sub spē medici: castitate genero sissimā ad lupanariā ignominia puocares

Audienti hec bñ eugenia: capite demisso ne possit agnosci: talē dedit p̄fecto r̄isū. Dñs me⁹ iesus x̄ps cui ego seruo: castitatē do- cuit: r̄ integritatē corporis custodiētib⁹ vi- tā p̄mittit eternā. Dñc autē melāciā falsaz testē nūc possum⁹ declarare: sed meli⁹ est vt nos patiamur mala q̄ illa: dñi conuicta fuerit aliqd̄ pariat ne r̄ fruct⁹ paciētie no- stre deperat: sed tamē: si p̄ victoriā p̄ci- pū testat̄ vestra sublimitas: q̄ nō i cā ipaz rectorque atis sentētiā: r̄ bec fallax testis ni- bil patiat mali nūc pbabim⁹ crimē qd̄ no- bis obicit: reddidare i eā. At vbi testatus est p̄ p̄cipū salutē p̄fect⁹: p̄mittēs ad oīa que postulabat effectus: dixit eugenia. O melācia nigredinis nomē r̄ tenebrosa me- lācia: applicari fecisti aculeos: suspēdi p̄ci- pis x̄pianos. Dñā. p̄cute. icēdi: bene nos accipis: nō tamē tales habet famulos x̄ps qualis tu testaris. Tamē adduci p̄cipe an- cillā: quā testē n̄i criminis esse dixisti: vt ex ore possit denudari mendacium. Cūqz applicata fuisset i aspectu iudicio: cepit di- cere. Istū iuuenē ipudicissimū: frequēter qdē circa viles p̄sonas detectū i adulteriis ipsa ipunitas ad hoc eū p̄duxit: vt etiā dñe me: circa primā horā diei cubiculū ipudē ter igressus: primo qdē sermone quasi pro salute ei⁹ venire: idicaret. Secūdo p̄ sua occupat̄: r̄ tertio etiā ad violētā si cur- sim ego egressa: familiā nō vocassem: que bodie hui⁹ criminis testis est. Tūc p̄fect⁹ ex familia adesse iubet aliquos: q̄ ita gestū esse suo testimonio confirmaret. Cūqz appli- carētur singuli: ita esse vt illa dixerat te- stabatur. Tūc iudex vehementer comotus ait. Quid ad hec fuisse dicitur⁹ es: quē tot reuicite testes: tātaqz idicia manifestant. Ad hec bñ eugenia ait. Tēpus loquēdi ē qz tēpus tacēdi trāsiit. Optauerā qdē cri- mē obiectū i futuro iudicio denudari: r̄ ca- stitatē meā illi soli ostendere cuius amore seruāda est. Tamen ne gloriatur i seruos x̄pi fallax audacia: r̄ paucis pandā verbis veritatis: sed ad gloriā nois x̄pi. Tanta enim est virtus nominis ei⁹ vt etiā femine i timo-

re ei⁹ posite: virilē obtineāt dignitatem: r̄ neqz ei sexus diuersitas fide pōt inueniri: supior: cū br̄is paulus apostolus magister oīuz x̄pianoꝝ dicat: q̄ apud dñz nō sit di- scretio masculi r̄ femine: omnes enī i x̄po vnū sum⁹. Duius ergo normā aio serue- te susceper ex cōfidētia quā i x̄po habui. nolui esse femina: sed virginitatē immacula- tā tota animi itentione cōseruans: vix gel- si cōstāter i x̄po. Nō enī iunitā honestatis simulationē assumpsit: vt vir feminā simu- larē. sed femina viriliter agēdo: vix gessi: virginitatē que i x̄po est: fornter amplectē do. Et dicens scidit a capite tunicam qua erat iduta: r̄ apparuit femina. Et statiz ad p̄fectū ait. Tu mihi qdē fm̄ carnis me pater claudia mater ē: r̄ fr̄s bi duo q̄ tecū sedēt auitus r̄ sergis. Ego autē eugenia filia tua: que p̄ amore x̄pi mūdū oēm cum delitiis suis respui. tāqz steruus. Ecce prothuz r̄ ia- cictus cunuchi mei: cū q̄bus scolā x̄pi igres- sa sum: x̄ps autē tā idoneus ibi extitit: vt vi- ctricē libidinū omnis pollutionis me face- ret p̄ misericordiā suā: cui credo vsqz i finē iugiter permāsurā. Agnoscentes itaqz pa- ter filiā: r̄ sorozes fr̄s: serui dñam: currūe statim ad eā: r̄ effundētes lachrymas i cō- spectu populi: amplexib⁹ eius incumbunt. Nunciatur factum claudie matri: r̄ statiz cursu concito ad spectaculum venit. Dese- runtur vestimenta auro texta: r̄ licet inui- ta induitur atqz in excelso tribunali posita in sublime attolitur: r̄ ab omni populo cla- mat: vnus x̄ps: vnus r̄ verus deus x̄pia- noꝝ. Sane sacerdotes r̄ ep̄i qui multo po- pulo x̄piano amphiteatrū erāt: vt dū fuis- sent iterfecti hi q̄ accusabātur ab eis: de se- pelirentur ingrediuntur: deo hymnum dī- centes: atqz omnes vna voce clamantes. Dextera domini gloriata est in virtute: dextera manus tua dñe cōfregit inimicos Tollitur ergo i triūpho eugenia: ne tanto gaudio ppli: ei⁹ defuisset pbatio castitatis. Visus est ignis de celo descendens: qui ita circūdedit domū melancie: vt nec vestigi- um alicuius rei q̄ ad eā pertinebat remāse- rit. Sit gaudū populi: cū timore dei: eccle-

Prima pars

illa que iam quasi viduata octavo anno clausa fuerat reserat. Reuocat xpianorum populos baptizatos pfectos in fascibus constitutus: baptizatur filii eius: baptizatur matris eius claudia. Restituit privilegia xpianis: et mittit relationem ad seuerum imperatorem de xpianis: et memorat satis reipublice xpianos pdesse: ideo debere eos absque psecutione aliqua in urbibus habitare. Consentit relationibus imperatoris: et fit tota alexandria ciuitas: quasi una ecclesia. Eratque omnibus ciuitatibus gaudium: et dignitas xpiani nominis florescebat. Sed quia semper scitantes emulatio sequitur inimici: et contra bonitatem pugnat malitia: consilio diaboli alii qui ex honore alexandrie: cultores idolorum accipientes egressi: quod christiani privilegia tribuissent: venientes ad regem dixerunt. statim reipublice turbata a philippo quatuor nono anno in fascibus irreprehensibiliter administrauerit: nunc decimo anno perdidit omnia. Denique deorum immortalium deseruit ceremonias: et omnem ciuitatem ad cultum cuiusdam hominis: quem iudei occiderunt auertit. Non est legibus vestris nulla reuerentia. Passim quisque ut voluerit templum reuerenda ingreditur non ut colendi beniuolentiam prederat: et non ut deos esse quos colimus sed ut dicat: infinitas blasphemias saxa aut metalla. potiusque diuini nominis signa. hec et similia multa dicta sunt seuero: et antonio augustis. Qui commoti dixerunt ad eum huiusmodi decreta. Diuus pater noster: commodus quondam augustus: non ut pfectum: sed ut regem te alexandrie ordinauit: atque constituit ut dum in vita maneres successorem nullum susciperes. Unde his beneficiis eius super addere cupientes statuimus. ut diis oportet tibus solitam culturam exhibeas: et deposita dignitate etiam propriis facultatibus cedas. Accepta igitur hac augusti auctoritate: simulat egritudine quousque vniuersa diraberet et donaret per omnes paucitatem ecclesiarum et pauperibus. Ipse autem pfectus timore dei in cultura christi: etiam alios confortabat in christo. Interea omnis alexandria conspirat in episcopatum eius: et cepit cum res publica habere pfectum: quia successor ei nondum

venerat: et ecclesia habere episcopum: quia merito dei sibi cum elegerat sacerdotem. Durauit autem in episcopatu: unum annum et mensibus tribus. Post hec autem spacia temporum: veniens perennius pfectus: dum alexandrie queereret percutere eum et non posset. quia omnis ciuitas in amore eius durabat: imisit ei qui se fingeret xpianos: et ingrediens percussit eum in oratione vnicam constitutum. Post traditum percussore pfecto pennio. Ille autem officius iussionis sue: et quasi audiendos custodie mancipauit: post paucos autem dies principum indulgentia relaxatos dimisit. Beatissimus autem philippus: post percussuram tribus diebus in corpore esse pmissus est: non ad aliud nisi: ad corda dubia confirmanda nam ut migraret ad dominum. martyrii se noluit corona fraudari: et ipse hanc ut reciperet orauit. Nam qui in corpore positus demonia fugabat: et illuminabat oratione cecos: quantomagis se noluisse palma pvari: poterat utique quod volebat impetrare sine dubio: et ita recepit ut particeps nominis philippi esset particeps et corone. et suscipere martyres collegam: quem merito ecclesia susceperat sacerdotem. Iuxta atria itaque ibi: sancta eugenia filia eius monasterium christi virginibus collocauerat: illic suum iussit collocari corpusculum: in quo loco beatissima claudia xendochium fabricabat: et constituit preidia que susceptionibus peregrinorum deseruiret. ipsa autem cum auito et sergio filius et cum beata eugenia regressa est romam. Igitur filios philippi cum omni gaudio senatus recepit romanorum: et unum proconsulem cartaginem: alium vicarium africe dirigunt. Ad beatam autem eugeniā cum multe matrone conueniret: et pene omnes virgines quascumque potuissent: notas aut amicas faceret etiam christo credere. et in virginitate vnicam permanere quedam ex regio genere virgo basiliana: cupiebat eam attingere. Sed quia causa nominis christiani ad eam ire non poterat: rogabat per internum fidelem. ut eam de religione christiana instrueret. Tunc beata eugenia conuocat ad se beatissimos comites suos. pthum et iacicum et dicit eis. Accipimini militia ad quam vos

duocat xps: quo vos basille offerā sub spē
 muneris: vt vos eā i xpo faciatis ancillā.
Sit itaq; huius muneris gratia: r suscipit
 basilla quasi famulos qua nos quasi apo/
 stolos honorabat. **V**acabat autem cuz eis
 omni hora: r quasi eunuchos seruitio ba/
 bēs: nō dieb⁹ nō noctib⁹ a colloquiis dei r
 oratōibus cessabat. **I**git cornelius cū esset
 i yrbe roma: sacre legis antistes: puenit ad
 eā latēter: r baptizauit eā. **C**ōfirmata autē
 brā basilla i timore dei: pcurāte misericor/
 dia xpi: pene oib⁹ noctib⁹ mutuis se frue/
 bātur aspectib⁹: ipsa r brā eugenia. **O**ib⁹
 itaq; viduis xpianis cūctus erat ad brām
 claudia: r oib⁹ virginib⁹ cōuētus erat ad
 beatā eugeniā. **S**cūs autē cornelius papa
 yrbe rome omni vespe sabbati que luce/
 scit i dñico die: dabat eis noctē hymnis p/
 uigilē. r pulloꝝ canozibus noctis quiete
 agebat ei⁹ sacrosctā mysteria: r ita cōfirma/
 bat eas sabbatoꝝ. **E**ugenia autē r basilla vt
 memorauit: oibus se pene noctibus fruebā/
 tur i xpo r alterno se elogo renouabāt. **Q**
 uātas p eugeniā hō gines saluator iuenit.
 quātas etiā p basillaz xps spōsas obtinuit
 quāte p claudia viduitatē pōptra volūta/
 te seruārit: quāti iuuenes p pthū r iacin/
 tū xpo dño crediderūt. **V**aleriano traq; r
 galieno iperāribus: orta feditio de xpianis
 est: eo q; ciprian⁹ carthaginē euerteret: r
 corneli⁹ romā. **D**ata est ergo auctoritas ad
 paternū pcosulē: vt cyprianum occideret.
Cornelius autē q; a multis romanis etiā
 illustrib⁹ fouebat. erat i abditis. **T**ūc brā
 eugenia vidēs basillā ait: **R**euelatum est
 mihi a dño: q; p virginitate passura sis. **E**t
 basilla ad eugeniā respōdit. **E**t mihi iquit
 dignat⁹ est dñs dñōstrare: q; martyrii co/
 ronā duplicē capias: vnā quā apud alexā/
 driā p iustis laborib⁹ acquisisti: r aliā quā
 i effusione tui sanguinis: secutura es. **T**ūc
 brā eugenia expandēs manus suas: dixit.
Dñe iesu altissimi fili⁹: q; ad salutē nostram
 venisti p virginitatē matris tu p virginita/
 tis pmi: oēs quas mihi credidisti: perduc
 ad regnū glorie tue. **R**esidētibus autem
 scis virginib⁹ xpi: que erāt cum eugenia r

basilla: dixit oib⁹ brā eugenia. **E**cce vide/
 mie tempus est. in quo succiduntur botri: r
 pedibus conculcantur: sed post hec regali/
 bus conuiuīs apponuntur. **A**bsq; eorum
 sanguine: nulla potestas imperii. nulla illu/
 stris dignitas decoratur: r vos palmites
 mei. r meozum viscerum botri. estote pa/
 rate in domino. virginitas enim est prime
 virtutis indicium. deo proximū. similis an/
 gelis: parens vite: amica scitatis. via secu/
 ritatis. domina gaudii: dux virtutis fomē/
 tum⁹ r corona fidei: adminiculū r subsidiū
 caritatis. **N**ihil ita nobis laborandum ni/
 hil ita est enitendū: nisi cum virginitate vi/
 uamus: aut quod est glorioꝝ pro virgini/
 tate etiam moriamur. **Q**ue sunt huius blā/
 dimenta fallacissima: r cum gaudio tem/
 porali veniūt: r cū perpetuo dolore disce/
 dūt: faciūt momētaneū risū vt eternū fle/
 tum infligāt: tribuunt fugitiuos flores vt
 marcidiores perseverātes aduēctē: mēti/
 untur securitatē trāscētis tēporis: vt ppe/
 tui seculi cruciatibus tradant. **I**deoz; ca/
 rissime virgines: q; mecū i agone virginita/
 tis nuncūq; accurristis: permanete i amo/
 re dñi melius quem cepistis. **T**empus flē/
 di temporaliter sine fastidio r horrore sus/
 ferre: vt tempora gaudii eterni cum omni
 possitis dilectione suscipere. **E**go enim cō/
 mēdaui vos spiritui sancto: r credo q; vos
 mihi integras omnes illibatasq; constitu/
 at. **N**olite itaq; faciē meam ex hoc corpo/
 raiiter querere: sed gesta r actus p spiritū
 cōtēplatiui. **E**t his dictis osculata est vni/
 uersas: r flentes fortissimo animo consola/
 batur. **D**icentibus autem sibi vale inuicē
 basilla r eugenia oratione facta discedūt:
Ecce codez die perrexit vna ex ancillis
 ad pompeiū sponsum basille. q; r dixit. **Q**
 te dñaz nostram basillam nouimus ab im/
 peratore mernisse sextus r eo amplius est
 ānus: quā tu i tenero etatis āno. vt postea
 acciperes: distulisti. sed paruelē ei⁹ bele/
 nū scias esse christianū. r hanc ita factam
 xpianam. vt tibi omnino nō nubat. **N**am
 r duos eunuchos pthum r iacinctū simu/
 lauit se illi donō offerre eugenia: quos

Prima pars

illa quasi dños excolit. z quotidie pedes
eoz ac si deorū imortalium osculat: q̄ ipsi
auctores sūt artis magice. quā xp̄iani cō/
mittunt: his auditis pompeius statim cucur
rit ad belenu patruelē ei⁹. q̄ z nutritor ei⁹
erat z tutor: z dicit ei. **I**ntra h̄ tibi demū
nuptias meas celebrare disposui. p̄ q̄ re
fac me videre sp̄sā meā: quā mibi dñi re/
rū. iuicissimi principes fieri cōiugē p̄cepe
rūt. **I**lle bis auditis agnouit proditū nego
ciū. ait ad eū: quousq̄ āni transirēt infan
tie eius. meā circa eā tutelā p̄ germanita
te p̄ris eius z pro ipso nutritō exercui:
nūc vero q̄ cepit sui esse arbitriū. i sua vlt
esse potestate. **U**nde si illā videre deside
ras: ei⁹ erit arbitriū. nō mei ipeii: **A**udiēs
hec p̄p̄ei⁹. uehemēt⁹ cepit ardere z per
gens ad basilie domū. vt nūciare ianitori
bus impabat. **C**ui ista sunt a basililla man
data: causā te vidēdi penit⁹ nullā me babe
re cognoscas: neq̄ vidēdi neq̄ salutādi
bis auditis turbat⁹ ē uehementi⁹. z omni
pene fenatoz fauore vltus p̄strauit se co
rā impatore dicēs. **S**ubueniāt romanis
uestris sacratissimi p̄cipes. z dōs novos
quos eugenia secū adduxit ab egypto ve
niens: ab hac vrbe sepate. **D**iu ē enī q̄ hi
q̄ xp̄iani dicunt. reipublice nocēt: q̄ irridēt
legū nostraz sacrosācta cerimonia. z om
nipotētes deos nostros. ac si vana simula
cra despiciūt. **I**ura q̄z ipsius nature puer
tūt separāt cōiugū. gratiā sp̄saz sibi asso
ciant: z dicūt iniquū esse. si sp̄sū suū sp̄/
sa accipiat: **Q**uid faciem⁹ pijsimi impera
tores? **I**nuēti sunt dii q̄ homines p̄hibeāt
z quibus ista videbūt. si nati nō fuerit qui
bus valeat impari. **U**bi repatio romana/
rū viriū. vbi romani exercit⁹ rediuiua cer
tamina? **P**ro quib⁹ victrices dextre v̄e
hostiū ceruices inclinabūt: si iam vxores
habēde nō erūt si sponsas amittim⁹ z tace
mus. hec z his similia dū p̄sequerēt. z om
nis senat⁹ eā flebili querela depromeret.
Decreuit galien⁹ august⁹: vt aut sp̄sū suū
basilla acciperet aut gladio iteriret eugeniā
vero aut sacrificare dijs. aut crudeliter in
terire. z dedit licētiā: vt quicūq̄ xp̄ianus

penes se abscederet. puniret. **A**ouēit basil
la vt sp̄sūm recipiat. dicit se illa regē re
gum habere sp̄sūm: q̄ est xp̄s filius dei. **E**t
cū hec dixisset: gladio trāsforā ē. **T**ēti sta
tim p̄tus z iacinct⁹ trabunt ad tēplū: s̄
ofonē illis faciētib⁹. simulac̄z iouis ad qd̄
ducebantur sacrificare cecidit ad pedes
eoz. z ita cōminutū est. vt vbi fuerit nō pa
reret: **N**on virtute diuine. sed magice ar
ti hoc impurans: iubet eos decolari nice
tius vr̄bis prefectus. **Q**ui etiam acquisi
tam ad se eugeniā: cepit de magicis arti
bus ab ea flagitare sermonem. **A**t illa cō
stanter os suum aperiens dixit. **P**ollice/
or tibi. q̄ ars nostra uehementior magis
est: nam magister noster habet patrem si
ne vlla matre. z matrē absq̄ patre. **P**eni
que sic eum genuit pater. vt omnino semi
nā nunq̄ sciret. sic eū genuit mater vt ma
sculū omnino nō nosset: hic ip̄e habet vt ma
sculū omnino nō nosset: hic ip̄e habet vt ma
rem virginem. que illi quotidie filios cre
at etiaz innumerabiles ei filios parit: quot
tidie carnem eius carnibus cōiungit. **O**
cula eius circa eaz sine intermissione soci
antur. in amore suo iuicē omnino p̄durat.
z tanta itegritate subsistunt: vt omnis vir
ginitas. z omnis caritas. z ois integritas
ex eoz cōiugio dirimatur. **A**udiēs hec ni
cecius obstupuit. z ne ad impatorē perue
niret q̄ eam libenter audiret: iussit eam
ad templum duci diane. z ita spiculator i
minens dixit ei. **R**edime vitā tuam. patri
monij tuum eugenia: z sacrificā deo dia
ne. **T**unc beata eugenia expandēs man⁹
suas: cepit orare ac dicere. **D**eus q̄ cordis
mei archana cognoscis. q̄ virginitatez me
am sinceram in tuo amore fuasti: qui me
filio tuo dño meo ih̄u xp̄o sociare dignat⁹
es. q̄ spiritū sanctū tuū i me regnare fecisti
adesto mibi nūc i confessione nois tui. vt
cōfundant oēs q̄ adorāt hoc ydolū. z qui
gloriant i simulacris suis. **E**t dum oraret
fit terremot⁹ i eodē loco. z ita tēpli ipsius
fundamenta mersa sunt cum ip̄o idolo
vt nihil aliud remanserit. nisi sola ara q̄ fu
it ante ianuam tēpli. ad quā stabat sancta
eugenia. **D**ec in insula licaonie gesta sunt

corā oib⁹ q sequebatur agonē eugenie fit
 cōcurfus populi romani: z varia acclama
 tio. Alii dicūt inoeētē. alii magā. Nunciat
 ista pfecto. pfect⁹ ipatori. Impator eaz iu
 bet ligari saxo. z p̄cipitari i tyberi: s̄z statiz
 saxū d̄sruptū ē. **B**rā hō eugenia ita sedēs
 sup̄fluviali aque efferebat. vt oib⁹ xp̄ianis
 appareret illū fuisse cū eugenia in flumine
 ne absorberet. q fuerat cū petro in mari ne
 mergeret. **I**tē ide sublatā i thermax seuē
 rianaz fornacib⁹ mitti. q sic statim extinc̄te
 sūt vt thermax calor refrigereret. z oia i
 cēdia lignoz ad nihilū d̄uenirēt. **S**ic d̄ni
 q̄ chaos fecerūt. vt vltierus exhiberi non
 possēt. **M**ittī posthec i custodia tenebra
 rū. z p̄ decē dies iubet nullū cibū accipere: z
 lumē penit⁹ nō videre. **I**bi autē tā⁹ quot
 tidie abundabat splēdor. vt dū egrederet
 brā eugenia: q̄si lumē aliq̄d radiaret. **A**p
 puit aut illi saluator. serēs i manu panē ni
 uei cādozio: z imense suauitatis z gratie: z
 dixit ei. Eugenia accipe cibum de manu
 mea ego sū saluator tu⁹: quē tota mētis ani
 mi itentiōe dilexisti z diligis. **E**odē die te i
 celis recipiā: quo ego d̄scēdi ad terrā. **E**t
 bec dicēs abcessit. **I**pso autē die natali d̄ni
 missus ē gladiator qui eā i custodia posita: z
 percussit: z sublatū ē corp⁹ ab affinibus chri
 stianis. z positū est non longe ab vrbe via
 latina i predio eius proprio: vbi multoz s̄a
 ctozuz ipsa sepelietat membra. **C**laudia
 aut mater eius. cū ad ei⁹ sepulchruz fleret
 apparuit ei vigilanti in medio noctis silē
 tio. auro terta cyclade induta: cum multo
 pp̄lo virginū. z dixit ei. Gaude z letare qz
 z me introduxit xp̄s in exultationem san
 ctoz: z patrem meum in patriarcharum
 numerum. **E**cce die dominico. z te suscipi
 et in gaudiū sempiternum. **C**ōmēda filiis
 tuis fratrib⁹ meis custodire signaculz cru
 cis: efficiant n̄si p̄ticipes. **E**cce loquente
 casfacta ē claritas quā oculus sufferre nō
 poterat: z angeli transcuntes hymnū dice
 bant deo. **I**enarabilib⁹ vocibus. hoc solū
 itelligebat. q̄ nomē ihu xp̄i z spirit⁹ s̄cti i
 ipsius laudibus resonabat. **S**ūa z honor
 p̄ri z filio z spiritui s̄cto: z nūc z sēp: z i se

cla scloz amē. **F**init vita beate Eugenie
Incipit p̄fatio amphilogii ep̄i yconiti: in vi
 tā z conuersationem sancti patris nostri
Basilii archiep̄is capadocie ep̄isopi.
Dilectissimi non d̄coz
 filios fideles; patris contristari
 defunctione. z lachrymam ei dare iustum
 quemadmodum vsque nunc omnes con
 passibiliter tulimus. **P**ostquam autem
 lamentationis caliginem: s̄m qd̄ scriptū ē
 amouimus. z ad ḡficā nos postulationez
 apud omnīū verū deū n̄m admouim⁹. ne
 cessariū credimus memorabilia z vera ac
 maḡ miracula ipsi⁹ p̄ris z magistri n̄ri basi
 lii scripture tradere: vt n̄ tēporali percussioe
 obliuionis p̄fūditati tradatur. **T**rib⁹ sig
 dē sacratissimis z mirabilib⁹ viris: grego
 riū dico in theologia decoz: z gregozium
 mirabilem nysensis ciuitatis: sed z effrem
 beatissimum. aliis aliter epytaficis sermo
 nibus viz isulgetibus: visum est z mihi tā
 q̄ abortiuo vt aplice loquar i manibus ha
 bēti: ab eisdez venerabilibus viris editas
 narrationes: q̄ his desuerūt supplere. vt fi
 deli filio patri debitū reddēti. **S**i eniz scit
 nubes occultare solē: multo facili⁹ tēporalis
 percussio bonis enarratōib⁹ obducere nouit
 obliuionem. **E**rgo quomodo magnus pa
 stor n̄ z resonatus i orbe celestiu⁹ virtutū
 collocator. ac angelicoz ordinū commini
 ster: magniloquus ecclesie predicator. solū
 da ortodoxozum dogmatum columna: na
 turā rez existētiā exp̄ssit: inimicū trinita
 tis eiecit videlicet iulianū apostataz: valē
 tis os blasphemū obstruxit: arrianoz de
 bellauit malā gloriā: xp̄ianoz plane coroz
 borauit rectā gloriā: pastor acq̄sit⁹ ecclie
 ppli: regale sacerdotiū: circumornat⁹ ouiu
 xp̄i aries. diuine fidei doctor gl̄iosus: z vi
 uēs: z post trāsitū magnis splēdit miracu
 lis: oratōe eius sicut dictū est: facta est iu
 liani dei odibilis: extollētis i altū cornu: z
 loquētis aduersus deū iniustitiā: quomo
 do valēs ipsius auunculus apprehēdens
 idigne iperialē purpurā: z arrianoz male
 glie patron⁹ venit ad eam: q̄ apud nos est

Prima pars

cesaris: illustrē ciuitatē cōquirēs rpbuius
modi p̄sens tēpus narrabo. **S**z ad p̄posi-
tū reuertamur: ex natiuitate ei⁹ vsq; i finē
virtutes ipsi⁹ enarrātes. **E**xPLICIT p̄fatio.
Incipit narratio. **D**e ip̄e q̄ b̄tus basili⁹ do-
ctrie vacauit ⁊ ouerſiōe maḡi sui **E**uboli

Basilus itaq; solus

vt sic dicā: i terra eq̄les ⁊ decētes
on̄dit vitā opib⁹ ⁊ verbis diuina sapiētia
vitā p̄ponēs: oīa xp̄o dās. sed ⁊ aīas atque
corp⁹ necnō f̄monū man⁹: qdē gētilē erro-
rē: sicut aranee telā dirupit. **D**ic septennis
fact⁹. da f̄a genitorib⁹ litteris: vacās autē
doctrinis gn̄quēnio fructū acq̄iuit multā
philolophalē disciplinā: dulcedini nature.
deinde reliquēs patriā: capador⁹ enī erat
natione: apprehēdit matrē verboruz athe-
nas. **A**stutitate ⁊ multa abstinentia decorat⁹
adiit p̄ceptorē grecoꝝ sapie noīe eubolū:
z sic seip̄m dedit doctrinis amirādīs. etiā ⁊
maḡis. factiq; sūt ipsi⁹ scolasticī. gregori-
us magn⁹ nazāzi postea fact⁹ ep̄s. q ⁊ apo-
stolice sedis gubernacula i duo ⁊ decē āno-
ruz p̄gubernauit t̄pa: iulianus etiā a paruo
christian⁹ atq; libani⁹. **I**s autē ab oib⁹ vir-
amirādus. posuit in corde suo nihil sumere
panis ⁊ vini: donec sup̄na p̄uidencia itelle-
xerit diuine sapiētie archana. **M**orās q̄q;
i doctrinis gn̄q; ⁊ decē ānis: omnēq; gre-
calē philosophiā p̄currēs. i fine astronomi-
am. ac optima q̄q; colligēs ⁊ nullaten⁹ iue-
nire valēs p̄ ip̄a oīa creatorē. i vna noctiū
vigilāte eo diuin⁹ quidē splēdor fidei accē-
dit eum plustrare toti⁹ religiōis scripturā.
Surgēs ergo abiit i egyptū. **E**t accedens
vni archimadritarū porphirio noīe. suppli-
cauit sibi dari libros sacros: ad t̄m̄p̄b̄sio-
nē diuinorū dogmatū: **Q**uod cōsecut⁹ mā-
fit ibi delectās meditatiōi diuinorū sermo-
nū: ⁊ aqua ac herbis se enutriēs. **A**nnuali
vero ip̄e ibidē cōmorās. ⁊ verbū veritatis
fide cōsiderās p̄nāst̄: scrutās veritatis ser-
monez: **S**icq; postulauit dimitti se hicro-
solymā oratiōis gratia: ⁊ que ibi sūt viden-
di miracula. **I**ā autē supero rās illū: dimi-
sit eū. **V**eniēs nāque vbi grecoꝝ philo-

sophiaz didicit. cepit psuadere multis phi-
losophis ⁊ multitudini gentiliū. atque af-
ferre christo ostendens eis viā salutis. que
rebat nihilominus ⁊ suoz p̄ceptoz cu-
bolū qui erat opinatissimus verbi: ad re-
tributionez in ipsuz laboris asserre imacu-
late fidei. sicut se bene currentē ad eā: oēs
etiā euz sicut magistrus sequebantur. qui
philosophiaz sectabantur. **Q**uerēs autem
illuz per omnia eruditoria. iuenit illuz i su-
burbano. conquirentez in sermone euz ce-
teris ph̄is. **P**oc enīz erat apud illos festina-
batur aut dici quid aut audiri. plus noui.
disputante ergo eo reprehendit euz super-
ueniens basilius. **E**t bi qui cum illo erant
rephēdit. quis inquit: te o philosopho:
ipse autē ait. **A**ut de⁹ aut basilius. **R**eco-
gnoscens igitur basilius. coeſentes sibi di-
misit eubolus. ⁊ coherere basilio. tribusq;
dieb⁹ icibati permanētes cōquirebantur
adinuices. **I**nterrogauit ergo eubolus ba-
siliuz dicēs. **Q**ue est diffinitio philosophie
Qui ait. **P**rima diffinitio philosophie: est
meditatio mortis. **I**lle admirās dixit. quid
ē mundus? **Q**ui ait. **Q**ui ē sup̄ mundū. **E**t
dulces qdē sūt mūdi f̄monez: amarus autē
valde illi mūduz. q̄ eū continet viciose. **E**t
altera ē voluptas corporis. ⁊ altera incoz-
pore nature: ⁊ sit hec coſſe euidā nō d̄li-
citis est. **N**emo enī potest duob⁹ d̄nis v̄i-
re. **V**erūtāmē vt virtus ē. frāgim⁹ esuriē-
tibus panē scie: ⁊ p̄ maliciā itectos p̄ vir-
tute ducim⁹ subiectū. **S**i autē ⁊ nudū vide-
mus. circūamicimur: ⁊ vt p̄p̄rii scis nō de-
spicimus. **D**ec dicēs. ⁊ exacuēs eū paboli-
ce. saluatoris q̄ erga nos ē clementia. per
penitētiāz tres cathinos mēti. p̄posuit i ve-
stibulū cogitatiōis. **S**up̄liminare quidem
portaruz. virtutē adducentē prudentiam.
virilitatez. iusticiā. castitatez: que autez si-
nistra p̄te suasionē. in vtraque vero parte
cuis itēperantiāz. libidinē. ebriitate. ip̄i-
dicitā. seignicie. eriminationē. linguosita-
tez. incantationez. ⁊ q̄ddaz taliuz examē-
penitentiāz autē decēter stantē: **I**ntremē-
tez. subidentes. lenez. aduersarios quidez
inrepanē. propriozuz autē idigentes popu-

lorum: iuxta eam uero abstinentiam intellectum lenitatem. venerabilitatem. timorem. clementiam. et multorum bonorum plebem: ipsi hystorie mens divina cautela. audiendum autem zelorum meliorum occasio. **Hec** ego ipse videns benigne factus sum: et isto ductus sum o eubole: **Sunt** enim in nobis non imagines neque enigmata: sed ipsa plane veritas ducens ad salutem. **Resurgem** et oes hi vitam eternam. et hi in opprobrium et confusionem eternam et astabimus tribunali christi. sicut docent nos magni vocibus prophetarum. esaias. hieremias. ezechiel. daniel et dauid rex: atque diuini paulus per illos: **Ipsi** enim pater dator. et ipsi retributores dominus: quod oue quam perditam et apostatam puer ex pris sinu cum multis diuitiis. et seipsum perdidit et sumemem: et postea reuertentem. fame afflictum sincere amplexatus est et veste splendida ornauit. ac anulo induit precioso: suadetque peccati puero seueritatem. sic se indulgentiam dare. **Iste** inuidio dominus prevalens benignitate: qui equales mercedem circa undecimam horam venientibus tribuit: et nobis penitentibus ac suscipientibus ex aqua et spiritu sancto regenerationem. dabit enim que oculis non videtur. et auribus non audiuit. et in cor hominis non ascendit: que preparauit deo diligentibus eum. **Hic** ex sensu factus eubolus dixit. **O** basilie celestis demonstrator trinitatis. per te credo in unum deum patrem omnipotentem: et deiceps vespere expectans resurrectionem mortuorum. et vitam seculi futuri amen. **Ego** autem in hoc quod in me est ostendi tibi. quod omnia que mihi sunt in manu tua: das. reliquum tempus vite mee tecum ero: si placitum in conspectu domini fuerit suscipiens ex sancta aqua et spiritu regenerationem. **Basilie** dixit. **Benedictus** dominus deus noster: amen. **do** et vespere in seculo o eubole. quod splenduit lucem veram in mente tua: et transtulit te de multo modo errore. in agnitionem ipsius misericordie. quia vero: ut dixisti: mihi coesse vis: ostendat tibi quomodo saluti nostre prouideam. vinculis istis vite nos liberantes venundem omnia que nobis sunt. et deum indigentibus. et sic in facta ciuitate habeamus: ipsi visuri que sunt tibi miraculorum et apud deum acgram fiduciam: sic uterque que eorum erant dispensantes

ad sanctum baptismum indumenta tamen ex ipsis ementes. hierosolymam ibant: conuertentes ad deum gentiliu multitudinem magnam. **Quomodo** eubolus baptisatus est in iordane.

Aprehēdentes autē hierosolymā. et omnem locū sacre fide et amore requirētes. et ipsis locis que est super oia deū adorātes: manifesti fuerunt episcopo ciuitatis noie maximo. **Et** se ei psermētes: postulabāt ut se qui regeneratiōez in iordanis fluuio diuinā. Quos vidēs idē vir sanctus. plenus cum esset benignitate. adimpleuit postulatiōez eorum. et simul cum fidelibus viris venit ad iordanem. **Basilie** autē iuxta ripas factus proiecit se in humum. et cum lachrymis et clamore forti postulabat signum reuelari ei fidei. **Resurgēs** cum tremore despoliauit se vestimentis suis et cum ipsis vere vestito homine: et descendēs in aquam orabat. **Descendēs** autē sacerdos baptisauit eum. **Et** ecce fulgur ignis venit super eos. et colūba ex eodem fulgore venit in iordanem et turbas aquarum reuolauit in celum: **Stātes** autē in tremore facti glorificauerunt deum: baptisat quoque basilie exiuit de aqua. **Admirās** quoque maximus episcopus basilie in deum dilectorem. oras vestiuit eum resurrectionis christi indumentis. baptisauit autē et eubolum atque unguens eos sancto crismate. tradidit illis viuificam communionem. **Postulauit** quoque basilium dei sacerdos per orationem sumere cibum: quod et fecit dicens. **Ihu** christe deus noster credo euangelice tue voci. et spero in tua benignitate: comedēs et bibēs extra egredientem nobis diabolū. cooperationem nobis sancti spiritus fieri. **Stupēs** quoque sacerdos dei in fide ei: reuersus est cum ipsis in factam ciuitatem. **Annuali** autē tempore inibi commorātes. comuni fēretia venerunt antiochia: et ibi gradum diuini aconiuscepit. **Quo** basilie episcopus factus: missam composuit: et saluatorem nostrum cum apostolis sanctis vidit.

Quoniam ueniētes ergo ceteri episcopi. sancti spiritus cooperatione. elegerunt basilium ad episcopatus sedem et consecratus gubernabat ecclesiam dei prouidentia.

Prima pars

Post quoddam autem tempus postulavit deum: ut daret illi gratiam et sapientiam atque intellectum: propriis sermonibus offerre in sanguine sacrificium illi et venire super eum sancti spiritus adventum. Post dies vero sex sicut in extasi sanctus: propter adventum sancti spiritus septima die apprehendere: cepit ministrare deo per singulos dies. Et post aliquot tempus: fide et oratione cepit propria manu scribere ministratio mysteriorum: atque in una nocte adveniens ei dominus in visione cum apostolis: propositione panis facies in seculo altari excitavit basilium dicens ei. Secundum tuam postulationem repleat os tuum laude ut per proprios sermones offeras mihi sanguinum sacrificium: Qui non ferens oculis visionem surrexit cum tremore. Et accedens ad sanctum altare: cepit dicere: scribens in cartabula sic. Repleat os meum laude: ut hymnus dicat glorie domine deo: et creasti nos: et adduxisti in vitam hanc: et ceteras orationes sancti ministerii. Et post finem orationum: exaltauit panem sine intermissione orans et dicens. Respice domine iesu christe deus noster: ex seculo habitaculo tuo: et veni ad sacrificandum nos: quod sursum patri tuo confides et hic nobis invisibiliter coes: dignare poterit manu tua tradere nobis: et per nos omni populo tuo: sancta sancti spiritus respondit. Unus sanctus vnus dominus noster ihesus christus: cum seculo spiritus: in gloria dei patris amen. Et dividens panem in tres partes: unam quidem communicavit timore multo: alteram autem reservavit conspeliere secundum: tertiam vero imponens columbe auree quam pepedit super altare. Fubolus sigdem et cleri principes stantes ante portas templi: viderunt lucem intelligibilem in templo: et viros gloriosos candidas vestes habentes: et audientes vocem populi glorificantis deum: basiliumque cernentes altari assistere: stupefacti in visione ceciderunt in facies suas: glorificantes deum. Exeunte autem basilio prostraverunt se ad pedes eius. Interrogavit autem causas adoratio et presens eorum: quod rettulerunt ei ammirabilem visionem quam viderunt in templo. Tunc basilium gratias agens sine intermissione domino propter eius admirabilia: vocavit auribusque fecit columbam ex auro puro: atque in ipsa deposuit: ut diximus portionem: pedes eam super sanctam mensam: in figura illi seculo columbe: quam ap-

paruit ei in iordane domino baptizato. Hoc autem factum exorsus est sermonem solatioris: dicens: re ad populum. Et congregata est multitudo infinita in ecclesia: inter quos erat et magnus abbas effrem: de quo postea narrabimus: quomodo ex divina ostensione visor sanctus est beatissimi patris nostri basilij. De bebreo quoque vidit isatem pariri in manibus basilij tempore sacrificii.

De **Quino** quidem ministerio illo agente: bebreo quidem sicut christianus populo commiscuit officij ministerium et muneri explorare volens: vidit isatem pariri in manibus sancti basilij. Et communicantibus omnibus: venit et ipse bebreus: dataque est ei hostia sua caro sancta. Inde accessit ad calicem sanguine repletum et ipsi sanctus est particeps: atque de vtriusque servas reliquit abiectus in domum suam ostendit vixi sue ad confirmatores dictorum: et narravit quod propriis oculis viderat. Credens ergo ut vere: quod horribile et admirabile est christianorum mysterium: in crastino venit ad basilium: postulans se sine dilatione accipere quod in christo est signaculum: basilium autem sanctus non deferens: sed consuetam eucharistiam volenti omnes saluare offerens: baptizavit eum cum omni domo sua credente domino. De quodam negante christum scripto suo proprio circographo

Ladius aut ipsius

sanctissime memorie visor et minister factus ab eo perfectorum miraculorum et successor sedis post obitum iam dicte memorie apostolice basilij vir mirabilis et virtute decoratus: enarravit mihi quia senator quidam fidelis nomine protherius: abiit ad sancta et venerabilia loca: et ibi filiam suam consecrare: ac in vno de bene actionalibus domibus monasteriorum mittere atque sacrificium deo offerre volens. Sed ab initio homicida diabolus invidens divine voluntati movit vnum de servis suis et iccedit ad puelle amorem. Is autem cum fuisset huiusmodi ichoatioris indignus: et non audens appropinquare ad propositum alloquit vnum abominandorum incantatorum permittens se: si meruerit donari ipsius puelle: multam auri tribuere ei quantitate. Male sic quod

xit ad eū. **Dō**: ego i istud non pualear. Sed si vis mitto te ad meū procuratores: diabolū. et ipse pficiet volūtares tuas. **Qui** ait ad eū. **Quocunq**ue dixeris mihi faciam. **Et** ait ad eū. **Abrenuncia** xpo in scripto dixit ei. **Et** iā. **Iniquitatis** aut operator dicit ei. **Si** i isto parus extiteris cooperatoz tibi fia. **Qui** ait ad eū. **paratus** sū: tantū vt osequar meū dōderiū. **Et** faciens malignitatis magister eplaz ad diabolū. misit eā ad illū habētē sensū istū. **Qm̄** quidē mi dōmine et procurator oportet me a xpiano religionē abstrahere. et tue adducere volūtatē vt multiplicet ps tua. misit tibi hūc qui pntes meas defert literas. cupiditate i puellā exarsit: et postulo eū actionē istā osequi et isto gloriē et cū mltā alacritate ogregē placidores tuos. **Et** dās eplaz dixit. **vade** fm talē horā noctis sta sup monumētū gētili: et exalta cartbā i aere: et astabit tibi q dō bent te ducere diabolo. **Qui** alacriter hoc faciēs iactauit miserā vocē. iuocās diabolū auriliū. **Et** continuo astiterūt ei principes pntū tenebrarū: spiritaliā neq̄tiez appbēdētes errantē. cū gaudio magno duxerunt eū vbi erat diabolus. **Et** ostēderūt ei ipsū sedētē i sede alta: et i circuitu ei malignitatis spūs stātes. **Et** suscipiēs missas a malefico litteras. dixit ad mīn. **Aredis** i me: q̄ ait. **credo.** **Et** abnegas xpm̄ tuū: q̄ rōdit. **abnego.** **Dicit** ei diabolus. **Perfidi** estis vos xpiani. **Et** quādo qdē me op̄ hētis tūc venitis ad me: qm̄ aut osequimini dōderiū vestz. **negatis** me: et acceditis ad deum vestz q est benignus ac clemētissim⁹. et suscipit vos: et fac mibi māu: scripēā xpi tui et ba ptismatis abrenūciatōe volūtaria. et q̄ i me ē i sēla volūtaria p̄fessioe: et q̄a me cū sis in die iudicii. odelectās mihi i p̄paratis eter nis tormētis: et ego statī dōderiū tuū adim plebo. **Qui** nisposuit p̄p̄riā manu scriptū. sic q̄sit fuerat. **Statī** aut aiārū corruptoz oraco tormofus. misit illos q sūt sup fornicationē dōmones: et i flāmauerūt puellā in amore iuuenis. **Que** piiciēs se i trā: cepit clamare ad patrē. **Miserere** mei miserere mei mi pater: qz dicit torq̄oz p̄pter talē pu

erū nostz: **Miserere** viscerib⁹ tuis. ostēde i ynigenita tua paternū amorē: et coniūge me puero nro quē amo. **Si** aut nō vis hoc facere. videbis me p̄ modicū amara morte morietē: et f̄monē dabis p me deo i die iudicii. **Pat** aut ei cū lachrymis dicebat. **Deu** mihi pccōzi. qd̄ uenit mise filie mee. **Quis** meuz thesaur⁹ furat⁹ ē: **Quis** meā iquinavit filiā: **Quis** dulce lumē oculorū meoz extirxit: **Ego** celesti te volebā nubere sp̄so xpo. et angeloz cohabitaticē constituere. et i psalmis et hynnīs et canticis sp̄ ritualib⁹ deo canere festinabā: et per te saluari sperabā. tu autē in amorē lasciuētatē isanisti. **Sine** me sicut volo despōsare te dō. ne ducas senectutē meā cū tribulationē ad ieros: neq̄ nobilitatē pentū tuorū confusione opias. **Illa** aut pro nibilo reputans q̄ a patre dicebantur: instabat clamās. **Pater** mi pater mi. aut fac desiderū meū: aut post morientes me videbis. **Pat** er ergo in magna defectione factus. ac i mensurabilitate tristicie abortus ac amicorū consiliis credulus. hortatiū ei deferre volūtares eius: aut seipsā exponere cōcredens pater. p̄cepit fieri desiderū puellē ne exitiali se traderet morti. **Et** adduxit q̄ situz puerū. ac propriā filiā: danque ei oēs substantiaz suaz. dixit filie sue. **Clade** filia vere misera. **Multū** enī plāges penitēs i nouiss mo: quādo nihil habes p̄ficere. **In** quo ergo coniugio facto. et diabolica facinorositate completa. ac modico trāseunte tēpore: designatus ē a q̄busdā puer non in troire ecclesiā. neq̄ appropinquare infortalibus et viuificis mysteriis: et dicunt misere cōiugi eius. **Scis** qz vīr tuus quē elegisti. non est christian⁹: sed peregrin⁹ fidei et alien⁹. **Tenebrarū** et dolorose plage repleta. prosternit se in humū. et cepit discerpere seipsā unguē suis et pcutere pectus ac clamare. **Nemo** nō obediens pentibus saluus fuit ynq̄. **Quis** ānunciabit patri meo meaz confusionem: **Deu** mihi misere. in quāta profunditatez pditiōis descendit. **Tur** nata iuz. et nata continuo rapta nō fui. **Ista** ergo lamentari eam discens erratissimus

Prima pars

vir eius: accurrat ad eam: cōtēdēs nō haberi ita veritatē. Illa autē i cōsolationē veniēte suadilibus ei⁹ sermonibus dixit ad euz: **S**i vis mihi satisficere et misere aie mee: crastina ego et tu vnanimiter eamus ad ecclesiā: et corā me participa icōtaminatoruz mysterioꝝ xp̄i: et sic satisfacta ero. **T**ūc coact⁹ dixit ei sententiā capituli. **C**ōtinuo deponēs illa muliebriē ifirmitatē et osiliū bonū osiliū illi: cucurrit ad pastozē et ad discipulū xp̄i sc̄m basilii: aduersus impietatē clamas. **M**iserere mihi. miserere mei sancte dei miserere mihi discipule dñi: quē cū de monibus causas egī. **M**iserere mihi miserere ppzio patri nō obediētē. **E**t docet eū rez gestaz ordinem. **S**cūs autē dei vocās puez: sciscitatus est ab eo: si ista in hunc modū se haberēt. **Q**ui ad sc̄m dei cū lachrymis ait: etiā sc̄e dei si ego siluero: opa mea clamabūt. **E**t enarrauit ei etiā ipse a p̄icipio vsq; i finē cōsequētē: diaboli malā operationē. **T**ūc dicit ei scūs basilii. **Q**is reuertit ad dñz deū nr̄z? **A**d quē puer. **U**triq; volo: sed non valeo. **D**icit ei scūs: quare? **R**espōdit puer. **S**cripto abnegauī xp̄z et pfessus suz diabolo: dicit ei scūs. **N**ō sit tibi cure. **B**enignus est enim deus noster: et recipiet te penitētē: opatī et iā maliciis nostris. **E**t iactās se puella ad pedes sc̄i euāgelice dēp̄cata est eū dicēs. **D**iscipule xp̄i dei nr̄i: quantum potes adiuua nos: dicit ad puerū scūs. **C**redis saluari: qui ait. **C**redo dñe. adiuua incredulitatē meā. **E**t cōtinuo apprehēdēs manū ei⁹. faciēsq; signū xp̄i i ip̄o: et orās reclusit eū in vno loco interioris sacri periboli. **E**t dās ei regulā. collaborabat ei p tres dies. p̄ q̄s visitauit euz: et dicit ei. **Q**uō hēs fili: dicit ad eū. **I**n maḡ dñe sū defectōe. **S**ācte dei nō sero clamores eoz: et terrores ac iaculatōes seu lapidationes eoz: tenētes manu scriptā meā. causant me dicētes. **T**u venisti ad nos: nō nos ad te: dicit ei sanct⁹. **N**oli timere fili tñ crede. **E**t dās ei modicā escā facientē sup eū xp̄i itez signaculū: ac orās reclusit eū. et post paucos dies visitauit eū. et dicit ei. quō habes fili: **D**icit ei. pater sācte a lō-

ge clamores eoz audio et minas: s; n̄ video eos. **E**t itez dās ei escā. et orās claudēsq; ostiū: abiit. **E**t q̄dragesimo die rediit: et dicit ei. **Q**uō habes frater mi: **R**idens dicit ad eū. **B**n̄ habeo sācte dei. vidi enī te bodie i visu pugnātē p me: et vincētē diaboli. **M**ox ḡ sanct⁹ p̄ cōsuetudinē faciēs oratōez eduxit eū. et adduxit eū i dormitoriū suū. **M**ane autē factō vocauit clez salū. et monasteria: et oēm xp̄i amabilē populū. et dixit eis. **F**ilioli mei dilectissimi: oēs grās agam⁹ dño. ecce enī ouē pditas debet pastor bon⁹ i hūeris suis reportare et offerre ecclesie. quap̄ozp̄ debitū ē et nos vigiliā facere nocte ac postulare ei⁹ benignitatē: vt nō corruptor animaz vincat et iāz in hoc facto. **E**t alacriter populo aggregato. per totam noctē postulauerunt deuz euz bono pastozē euz lachrymis clamantez pro eo. **K**irie leison. **E**t mature cū omni multitudine populi accepit sanctus puerum. et tenens dexteram manū eius ducebat illū i sanctā dī ecclesiā: cū psalmis et hymnis. **E**t ecce diabolus omnium festinans in tristez vitaz cum oi pernicioza virtute aduenit: et inuisibiliter apprehēdēs pueruz. conabatur rape eū de manu sc̄i. **E**t cepit clamare puer. **S**ācte dei adiuua me. **E**t tanta instantia iprob⁹ aggressus est vt etiā memorabile viruz cōpelleret trabens pueruz. **C**ōuersus ergo sanct⁹ ad dyabolū dixit. **I**mprobissime et aiaruz corruptoz. pater tenebrarū et perditionis. non sufficit tibi tua perditio qua te et eos q; sub te sunt affecisti: nisi et iāz et dei mei tempres plasma? **D**iabolus autez dixit ad eum. **P**reuidicas me o basilii. ita vt plurimi ex nobis voces audirent demonuz bec dicentiū. clamāte populo kyrieleyson. **S**āct⁹ autē dei ait ad illum. **I**ncrepet te dñs diabolē: qui reipsondens ait ad eū. basilii preuidicas me. **N**ō ego abii ad eū: s; ipse venit ad me. **A**bnegauit xp̄m suum: et mihi professus ē. **E**t ecce manu scriptā habeo: et in die iudicii ad cōmunē iudicē eū vncō. **S**āct⁹ dei dixit **B**enedict⁹ dñs de⁹ me⁹ nō deflectet populus iste man⁹ d̄ altitudie celi: donec red

das manu scriptā. Et cōuertēs se dixit po-
pulo. Frigite man⁹ v⁹as i celū clamantes
cū lachrymis kirie eleyso xpe eleyso kirie/
leyson. Et stente populo i horā mltā exte-
sas habētē man⁹ i celū. ecce manu scripta
pueri p aerē delata. z ab oib⁹ visa venit z
iposita ē manib⁹ memorabilis p⁹is nostri
basilij. Suscipiēs at eā z grās agens deo.
ganius fact⁹ ē valde: z corā omi p⁹to vi-
xit ad puez: Cognoscis litterulas has fra-
ter? Qui ait ad eū. Etia scē di manu scrip-
ta mea ē. Et dirūpens manu scriptā sacē
basili⁹. pduxit eū ad ecclias: z vignū fecit
sacro misterio z cōmunioni mysterioz xpi
Et faciēs susceptōez magnā: refrigerauit
oēs pplm. Et ducēs puez ac instruens. seu
dans ei reglāz decētē. reddidit eū mulieri
ei⁹ itacibili ore glorificantē z laudātē deū
amē. De muliere cui⁹ peccā p oēs z oleuit

Mulier quedā diuiti-
is z nobilitate ornata z ceteris
vite isti⁹ vāis misratōib⁹ supelcuata: q̄si
viduitatē oplectēs: idecorose vsa ē prāte
castrimargie z pdigalitati scē p iheruēs. ni-
bil placidi dō possidēs: sed portoz more se-
sceno voluptatis iuolūēs fero q̄nqz fz vis-
pēfatos dei ad mētē rediēs. imēsurabilita-
tē suoz delictoz illuata silēter sola cogi-
tabat: z mltitudinē peccatoz suoz flebili-
ter suspirās dicebat. Deu mibi peccatrici
z prodige. quō me excusabo de actis deli-
ctis meis? Tēplū spūs sacri corupū. z aiaz
i corpore habitātē pollui. Deu mibi abie-
ctissime. Putas dicā mē sicut meretricem
anteriozē: an publicanū: s; nemo sicut ego
peccavi: maxime post sc̄m baptisina. Quō
q̄ certa ero: qz penitētē suscipiet me de?
Et hec cogitātē ea. q oēs vult saluare z ad
agnitionē venire veritatis: i mētē ei misit
diuinitate vsqz i senectutē pctā sua scribe-
re i cartha. Que pscripta nouissime oīum
scripsit: quod erat ei maximum peccatuz:
z plumbo signauit eā. Cōsiderās autē tem-
pus opportunū: quādo sanctus basilius ad
suetas oratōes ibat ad sanctā ecclesiam
cucurrit clā: z piccit cartham secus pedes

ei⁹: z sup faciē iactans seipsam clamabat
dicēs miserere mei sancte dei sup oēs pec-
catrici. Stās autē brūs xpi famulus: sc̄i sci-
tabat ab ea causāz doloris. Que ait. Ecce
dñe oīa pctā mea scripsi i ista cartha z ini-
qtates: meas: z sigillanī eas. Tu autē san-
cte dei sigillū ne ammoueas: sed tantū per
orationē tuā ea dele. Qui enim vedit mibi
talē cogitationē: omnino exaudiet te p me
postulatē. **M**agnus autē basilius: tollens
carthā z respiciēs i celum ait. Dñe tibi soli
est opus istud. Qui enim mūdi pctm tollis
z ymi⁹ aīe istius facili⁹ delere potes pctm
omnia enim nostra delicta numerata sūt a
pud te. misericordia autē tua innumerabilis
z iuestigabilis ē. Et hec dicēs: intrat ecclā
tenēs carthā: z prosternēs seipsū z ponens
carthā secus altare māsit p omnez vigiliā
orans: z crastino per omne sc̄m mysterium
deprecās deū. Et post cōpletionēz sancto-
ruz misterioz. vocauit mulierez secrete
astantibus paucis clericis: z ostendens eis
carthā dixit ad eā. Audisti mulier: quia ne-
mo pōt dimittere peccā nisi solus de⁹. Que
dixit. Audiui sc̄oz. z per hoc admoui te ad
intercessionēz misericordissimi dei. Et hec
dicens soluit carthā: z iuenta est tota iscrī-
pta. māsit autē magni peccati. sc̄elstū opus
nō deletū. Vidēs autē mulier. pusillanimo
effecta ē: z percutiēs pectus suū manibus
cecidit ad pedes episcopi clamās miserere
mei serue dei altissimi. z quē admoduz pro
omnibus iniquitatibus meis certasti: sic z
pro ista postula z omnino delebitur. **A**r-
chiepiscopus autem lachrymatus est: pro-
pter indulgentiaz dicens. Surge mulier.
quia z ego peccatoz suz: indigens indulgē-
tia. Qui deleuit tua peccata quanta volu-
it potens. est tollere z istud a te: qui tollit
peccata mundi: Si custodieris amodo nō
peccare z vīas domini ambulaueris: non
tantum indulgebit tibi: sed z gloria digna
eris. Uade ergo ad heremuz. z iuenies vī-
ruz sanctū z nominatū i omnibus nomine
effrē. Isti da carthaz: z postulans placabit
deū pro te. **M**ulier autez concite a san-
cto ad heremuz cucurrit: z transiens lon-

Prima pars

gitudinez yle ad predictū sibi locuz magni
beremite peruenit: Et pulsans ostius cla/
mabat dicēs miserere mei sancte dei. Qui
presciens propter quā causā afflicti: dixit
ei. vade a me mulier. qz hō peccator suz: i/
digens z ipse auxilii. Illa autē proiecit car/
thā dicens. Archieps basilus misit me ad
te. vt ozans ad deū deleat iniquitatē meā
que ī ipsa cartha cōscripta iacet. Ceteras
oēs ipse scūs ozās deleuit: tu autē pro vna
noli pigritari dprecari deū. Ad te enī mis/
sa suz. Non filia non. Qui enīz pro multis
pualuit placare deū: z p vno poterit plus
me. vade ergo z noli stare: vt cōprehēdas
eū an̄ eius trāsītū. Mulier autēz concite a
sancto effrez reuerfa est cesareaz. z intran/
te ea in ciuitatē: obuiavit corpus portanti/
bus sancti basilij. Et videns cepit clama/
re voluens se in humo: z causabatur cum
sancto dicens. Deū mibi misere. beu mibi
sancte dei. propter hoc misisti me ad here/
muz vt imolestatus a me transires: z ecce
in acta reuerfa suz: inuanum pertransiens
pelagus vie. videat deus. z iudicet inter
me z te: quia placare potens deuz ad alte/
ruz me misisti. Et hec clamās proiecit car/
thaz super feretruz: subtiliter enarrans de
causa omni populo. Unus autēz de clero
volens videre quale peccatum esset: tulit
carthaz: Et absoluens inuenit eam super
totuz inscriptam: z clamauit voce magna
dicēs ad mulierem. Inscripta est cartha o
mulier quid laboras nesciens in te factam
clementiam? Multitudo ergo videns
amirabile miraculuz gloriificauit deuz qui
vedit potestātē hominibus super terrā di/
mittere peccata: dans etiā gratiā suis si/
is z post mortēz sanare omnē ifirmitatez. z
omnē languorē: sed z peccata fide acceden/
tū dimittere. De ioseph hebreo iterferit hī
storie. Dic ioseph egregi⁹ in arte medicina
lis discipline valde probatus: simul z illu/
stris euz fuisset in ipsa peritia sūmaz scien/
tiaz habebat tacu eius vene prescire cau/
te ante tres vel quinque dies. si quis de/
beret de his transire tumultibus: ad meli/
orē stabilitates. Inuidiosuz autēz multitu

dine medicoruz dei fer parer noster basili/
us: ex viuino splendore presciens. q̄ debe/
ret dari ei viuini baptismi donum valde
amabat euz z assidue ad colloquuz voca/
bat illuz docens euz regiaz vias salutis z
veritatis ābulare. postulabatque illuz vi/
scedere de polluta religione: z p baptismū
iduerē xpm. Qui n̄ atgescebat dicens. qz
ī fide qua natus sū. ī ipsa z finiaz. Sanct⁹
autēz dei dixit ei. Crede ioseph: nec tu nec
ego de istis transibim⁹ tumultibus. donec
renouet te dñs meus iesus xps. per aquas
z spm. sine istis enī ī possibile est introire in
regnū celoz. Nunquid z patres tui nō ba/
ptizati fuerunt in nube z mari. z biberunt
ex spiritali sequenti eos petra. Petra autē
erat christus. Qui in nouissimis diebus
ex virgine incarnatus. z propter nostram
salutē hūanatus: z mirabilia agens passus
ac p patribus tuis crucifixus z sepult⁹: z
tertia die resurgēs in celuz ascēdit. z sedet
ad dexterā patris: z veniet ī multa glōzia
cū angelis suis iudicare viuos z mortuos
z reddere vnicuiqz fm̄ opa eius. Impossi/
bile est ergo: sicut dictū est: omnē hoīez in
regnū dei introire. nisi per aquā z spirituz
z participationē viuificoz z incontamina/
tozū mysteriozū cozpozis z sanguinis iesu
christi. Et talib⁹ oratiōib⁹ pbat⁹ operari⁹
dei cultoz colloquebat cū eo: ipse autēz nō
audiebat euz. Quādo vero p̄perauit de⁹
qui segregauit euz ex vtero matris sue. su/
scipe eū facti spirit⁹ gratiā: debēs sac⁹ de
his trāsferri tumultibus durit eū occasiōe
ad se medicinalis discipline: z dicit ei. Quo
modo vides que erga me sunt: ille a tactu
vene sentiens virtute eius mortēz imine/
re: dixit ad domesticos ipsi⁹: que ad sepul/
turaz sunt indumenta preparate. iste enīz
pene moritur. Dicit ei magnus basilus.
Nescis quid dicis. Dicit atq̄ euz ioseph he/
breus. Crede dñe: sol cū iole occidet hodie
Et dicit ei sanct⁹. Et si non morioz vsqz ad
matutinū. quid? Dixit hebreus. Nō ē possi/
bile dñe hoc fieri. vix enī vna hora erit aīa
tua ī te. Sed dispone iaz ecclesiaz tuam z
reoz tuas: non enī obscurabit dies hodie in

te. Dicit ei factus. Et si vixerō i crastinum
 vsq; ad horam sextas. qd facies? Qui ait.
 Ego moriar. Dicit ei factus. Etiā vt mori
 ari peccato. viuas autē i xpo tuo: dicit ei
 hebreus. Scio qd dicis: et facio iussione
 tuam. si sicut dicis fit. Cū iuramētis horri
 bilib; pmitēs. qz si vixerit dī discipulus
 oino accipe facti spiritū gratiā dei cultor
 pater noster postulauit deū. additōez vi
 te dari sibi: vt illū hebreū saluaret. misit ḡ
 factus manere: et vocat hebreū. Qui diffi
 dens aduenit putās oīno eū mortuū: et vi
 dens illū viuētē i stupore factū ē. et piici
 ens se ad pedes ei; dixit. i vero corde di
 co. nō ē de magn; sicut xpianoz; et nō est
 de ampli; eo. Nemo ḡ xpe odibilē religio
 nem iudeorum: et accedo fideliter veritati
 xpianoz. iube ergo sine dilatiōe dari mihi
 in xpo signaculū. et sanctū baptisma: et toti
 domui meo dicit ei sanctus dei. Ego ma
 nibus meis baptizo te: et omnem domum
 tuam. Procedens ergo iterum medicus.
 et tangens dexteram manum eius. dixit
 ei lassē facte sunt virtutes tue domine. et
 natura ualde defecit. Dicit ei sanctus. Va
 bem; nature creatorē confortantē nos. Et
 surgēs venit i factā dei ecclesiaz: et corā oī
 pplo baptizauit eū cū tota domo ei;: vo
 cans nomē illi; iohēs. Lōmunicās autē eū
 viuificis misteriis. assūpsit eū et duxit in
 dormitoriū suum. dans ei escā: et docebat
 eū q̄ sūt eterne vite: adiiciēs enz onili suo
 cū mulierib; et filiis nouiter electū militē:
 medic; aut sequētib; dieb; p̄rāfibat bñdi
 ctōales domos: et dabat donatā sibi d̄ me
 dicina pecuniā: et qd ei erat residuū. Et cir
 ca horā nonā stetit magn; p̄r n̄r basilī ad
 ministeriū misse i sancta ecclesia simul cuz
 electis cleris: et ciuitatis capitancis: et iteruz
 cū ipsis panē. dimisit eos: instruens et oscu
 lans eos i osculo scō. et nouū ch̄risti militez
 comēdās etiā et oēs dño: atque dispositas
 sibi conselpire sūpsit tertiāz partez. que a
 dño data fuit ei cōmunionis: et recūbens i
 lecto gratias egit extēse dño et dō nostro. i
 peregrinatiōe a corpore. et fide medici. et ad
 buc gratie cū esset i ore eius reddidit dño

spiritus. et additus est principibus sacerdo
 tus. predicatozib; quoque magnis. magni
 verbi tonitruū. Vidēs autē ex hebreis si
 delis medicus. qui sicut dixit hō dei et ma
 gnus p̄iceps sacerdotū basilī: sic et requi
 euit: cadens super pectus eius cuz lachry
 mis. dicebat. vere serue dei basilī. si nō vo
 luisse: nec modo mortuus fuisse: Trasti
 na autem congregata est multitudo. et du
 xit honorificuz corpus eius qui vicit mate
 riales istationez i sanctā ecclesiā: cū omni
 oblatione aromatiū et thymiamatiū sepeli
 entū. Audiēs autē gregorius nazāti epus
 currēs et ipse aduenit: et vidēs honorificuz
 corpus p̄cidit sup illud. Et lamētans mul
 tū ad orationē hortabat populū. i hymnis
 et canticis spiritualibus: cū decētū honore
 gloriozaz memoriā magni sacerdotis face
 re simlq; cōcurrētib; duodeci ep̄is. et mul
 tudine ciuitatis: deposuerūt eū i archarif
 mū marmoreū. i tēplo sancti: et gloriozī mar
 tyris isichii. vbi et leonci; an eū ep̄s cū ce
 teris dormit. Regeuit autē angelicā vi
 tā i fra agēs magn; basilī. mēse ianuario
 die prima: quito āno iperū valētis et valē
 tiniani: memoriā sue vite d̄reliques eccle
 siē q̄ ē s; opationē sci spūs c̄scripta cū eo i ce
 lesti libro: i gl̄iā et laudē dñi n̄ri ihu xpi. cui
 cū p̄re ē gl̄ia sit et scō ac viuifico spū: nūc et
 semp et i secla seclor; am. **Explicit** vita bea
 tissimi basilii archiep̄isopi cesarie capado
 cie: **Incipit** vita sancti patris **Effrem.**

Ratres enarratio
 nem volo facere de basilio memo
 rabili et effrem syro que sunt apud deum
 et p̄re n̄ro visore: que etiaz de sancto et non
 mentiente ore eius audiui: **Est** autem sic.
Effrem memorabilis cū eēt i heremo qua
 dam splendore spūs sci illustrante: videns
 quēdā de amatozibus eius: et iterrogatōe
 discēs mirabilia opa p̄ris nostri basilii: sine
 intermissione postulabat reuelari sibi qua
 lis esset magnus basilus. **In** extasi ergo
 factus: vidit columnam ignis cuius caput
 pertingebat celū: et vocē desuper dicentē
 audiuit. **Effrem** effrē: quēadmodum vi

Prima pars

disti columnā istaz ignis tal' z magnus est basilus. Et continuo accipiens interpretē, eo q' nesciebat loqui grecāz linguam venit ad magnāz ecclesiāz magni nominis cesaree capadocie pueniēs i ipsa sancta festiuitate sancte theophanie z intrās clam vidit procedentes i ecclesia magnū basilū z dicit sequēti se. Inuanū laborauim': vt supico: frater. Iste eniz i tali ordine cum sit non est quēadmodū vidi. vidit eni euz indutus stola candida. z qui circa euz erant factz cleruz candidiferū. Et procedente eo stās i loco occulto ecclesie. desperabat pro huiusmodi materia dicēs secū. Nos q' portauim' pōdus diei z estus. nihil csecuti sumus. z hic i tali cū sit stipatiōe z honore humano. columna ignis est. Miroz valde. Ista igit eo sic loquēte: mitit sanctus basilus archidyachonus suū dicens. Uade circa portā occidentālē: z i angulo ecclesie iuenies abbatē effrem. habentē cucullā. cū altero quodā cū parua barba pusillū z cetera de vultu ei': z dices ei. Iube. intra presbyteriuz: vocat te pater tuus archiepūs. Et discēs dominus effrem per interpretē que dicebantur respondit dicens. Errasti frater: nos peregrini sumus. Et abiens archidyaconus: retrulit beato basilio ista. Magno autez basilio sacros libros legente. videns sanctus effrez linguaz igneaz loquentes per os eius. Et dicit sanct' archidyachono. vade z dic ei. Domine effrē iube intra sacra p'sbyteriū: Obstupuit ergo i istis sanctus effrez gloriificās deuz. z genua flectēs respōdit dicens. vere magnus basilus: ve colūna ignis. vere spiritus fact' loquitur per os ei'. Postulauit autē archidyaconū excusare se: z vt magis post ministerium in secretario salutaret euz. Intrans itaque post cōpletionēz ministerij basilus magnus in secretarium vocauit sanctum effrē: z i domino salutationē reddidit ei dicēs. Bñ veisti o pater filioz heremi. bñ venisti q' multiplicasti discipulos xpi i ipsa heremo: z demones eminasti i xpo. In qb' labor tu' pater veisti videre pccōrē hoiez. det tibi de' mercedē p'm laborē tuū. Et re

spondens ei honorificentissimus effrem z perdicens omnia que in corde eius erāt colenda simul cum coessente suo abbatem communicauit de sanctis manibus eius z faciente eo caritatem: dixit sanctus effrez pater honorificentissime: vnam postulo gratiam a te: annue eam dare mibi. Qui ait ad eum. Iube z dic que videntur tibi. Multa enim debeo maxime pro labore tuo ad meam presentiam. Dicit ei honorificentissimus effrem. Scio pater sancte quia quantacunque postulaueris a deo tribuet tibi z volo vt depreceris dominuz quatenus loquar grece. Qui ait. super virtutem meaz postulasti. Sed quia fideliter petisti. veni pater honorificentissime. z beremi magister. postulemus dominum. potest enim facere voluntatem tuam. Scriptum est enim. Voluntatem timentium se faciet. z deprecationem eorum exaudiet: z saluos faciet eos. Et facientes orationem in multaz horarū: surgentibus eis: dixit magnus basilus. Cur domine effrem. non accipis ordinationem presbyterij: quia decet te: Dicit ei per interpretem sanctus effrez. Quia peccator suz: Respondit ei sanctus. Utinam peccata tua ego habuiffem. z dicit ei. Flectamus genua. Et iacentibus eis in humo. posuit manum suaz in sanctum effrem magnus sacerdos: z dixit ei que sunt dyaconi. Et dixit. iube. surgere nos fac. Aperta ergo lingua eius: dicit sanctus effrem greca lingua. suscipe. salua. miserere. z custodi nos deus gratia tua. Tūc impletum est quod scriptum est in propheta. Tunc saliet claudus sicut ceruus: z aperta erit lingua mutoruz. Et loquente eo grece in ipsa hora: gloriificauerunt deuz omnipotentem z exaudientem postulationem deprecantium z timentium se. Et spiritua liter letantes per tres dies. atque ordinās sanctus sacerdos interpretem in dyaconē ipsum vero beatum effrem in presbyteruz dimisit eos in pace: gloriificantes deum in oibus que audierūt z viderunt. sicut locur' ē ad eos. **S**init vita beati patris Et frez. z percōsequēs liber prius vitaspaz